

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

09 | 2008
KUUBÜLLETÄÄN

01 | 2008

02 | 2008

03 | 2008

04 | 2008

05 | 2008

06 | 2008

07 | 2008

08 | 2008

09 | 2008

10 | 2008

11 | 2008

12 | 2008

KUUBÜLLETÄÄN
SEPTEMBER

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANK
ESIMESED KÜMME AASTAT

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

KUUBÜLLETÄÄN
SEPTEMBER 2008

2008. aastal on
kõikidel Euroopa
Keskpanga
väljaannetel
10-eurose
rahatähe motiiv

© Euroopa Keskpang, 2008

Aadress

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Saksamaa

Postiaadress

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Saksamaa

Telefon

+49 691 3440

Koduleht

<http://www.ecb.europa.eu>

Faks

+49 691 344 6000

Käesolev bülletään on valminud EKP juhatuse vastutusel. Tõlked koostatakse ja avaldatakse liikmesriikide keskpankade poolt.

Kõik õigused on kaitstud. Käesoleva bülletääni taasesitus õppe- ja mitteärielistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Käesolevas väljaandes sisalduvad statistilised andmed on esitatud seisuga 3. september 2008.

ISSN 1561-0136 (trüki versioon)

ISSN 1725-2822 (elektroniline versioon)

SISUKORD

JUHTKIRI

MAJANDUSARENG

Euroala väliskeskkond	
Rahapoliitiline areng	
Hinnad ja kulud	
Toodang, nõudlus ja tööturg	
Eelarvepoliitiline areng	
Vahetuskursi ja maksebilansi areng	

Taustinfo:

1	Toiduainete hinnamuutused euroalavälistes Kesk- ja Ida-Euroopa ELi riikides	13
2	Finantstegevus naftaturgudel	18
3	Traditsioonilise tegeliku väärtpaperistamise mõju rahaloomeasutuste viimase aja laenugevusele	25
4	Hindamismõjud ja tehingute mõju euroala investeerimisfondide varade väärtusele	33
5	Likviidsuskeskkond ja rahapoliitilised operatsioonid alates 14. maist 2008 kuni 12. augustini 2008	37
6	Võlakirjaturupõhiste inflatsiooniootuste tähtajalise struktuuri hiljutine areng euroalal	43
7	Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate noteeritud ettevõtete sisemiste vahendite areng	53
8	Energia (v.a nafta) hinna muutused	61
9	Muutused euroala töötundide koguarvus: pikaajaline perspektiiv	73
10	Noorte tööpuudus euroalal	76
11	EKP ekspertide makromajanduslik ettevaade euroala kohta	79

5 EUROALA STATISTIKA

9 LISAD

9	Eurosüsteemi rahapoliitiliste meetmete kronoloogia	
21		
60	Euroopa Keskpanga poolt alates 2007. aastast avaldatud dokumendid	
68		
82	Sõnastik	
86		

SI

I

V

XIII

LÜHENDID

RIIGID

BE	Belgia	HU	Ungari
BG	Bulgaaria	MT	Malta
CZ	Tšehhi	NL	Madalmaad
DK	Taani	AT	Austria
DE	Saksamaa	PL	Poola
EE	Eesti	PT	Portugal
IE	Iirimaa	RO	Rumeenia
GR	Kreeka	SI	Sloveenia
ES	Hispaania	SK	Slovakkia
FR	Prantsusmaa	FI	Soome
IT	Itaalia	SE	Rootsi
CY	Küpros	UK	Ühendkuningriik
LV	Läti	JP	Jaapan
LT	Leedu	US	Ameerika Ühendriigid
LU	Luksemburg		

MUUD

BIS	Rahvusvaheliste Arvelduste Pank
CIF	hind, kauba rahvusvaheline tarneklausel; näitab kauba maksumust ning kulutusi, mis on seotud kauba veo ja kindlustamisega importiva maa tollipiirini
ECOFIN	majandus- ja rahandusministrid
EER	euro efektiivne vahetuskurs
EER-22	euro efektiivsete vahetuskursside indeks, mis hõlmab 22 riigist koosnevat kaubanduspartnerite gruppi, kuhu kuuluvad 12 euroalavälist Euroopa Liidu liikmesriiki, Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Hiina, Hongkong, Jaapan, Kanada, Lõuna-Korea, Norra, Singapur ja Šveits
EER-42	euro efektiivsete vahetuskursside indeks, mis hõlmab 42 riigist koosnevat kaubanduspartnerite gruppi, kuhu kuuluvad EER-22 riigid, Alžeeria, Argentina, Brasiilia, Filipiinid, Horvaatia, Iisrael, India, Indoneesia, Island, Lõuna-Aafrika, Malaisia, Maroko, Mehhiko, Tai, Taiwan, Tšiili, Türgi, Uus-Meremaa, Venemaa ja Venezuela
EFAMA (endine)	
FEFSI)	Euroopa Fondivalitsejate Liit
EKP	Euroopa Keskpang
EKPS	Euroopa Keskpankade Süsteem
EL	Euroopa Liit
EMU	majandus- ja rahaliit
EONIA	euroala pankadevahelise üleöoturu keskmine aastaintressimäär
ERM2	vahetuskursimehhanism 2
ESA 95	Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteem 1995
EUR	euro
EURIBOR	euro üleeuroopaline pankadevaheline intressimäär
FOB	hind, kauba rahvusvaheline tarneklausel; näitab kauba maksumust ning kulutusi, mis on seotud kauba veo ja kindlustamisega eksportiva maa tollipiirini
HWWA	Hamburgi Rahvusvahelise Majanduse Instituut
ILO	Rahvusvaheline Tööorganisatsioon
PMI	ostujuhtide indeks
SKP	sisemajanduse koguprodukt
TARGET	üleeuroopaline automatiseeritud reaalarajaline brutoarveldussüsteem
THI	tarbijahinnaindeks
ÜTHI	ühtlustatud tarbijahinnaindeks

Vastavalt ühenduse praktikale on ELi riigid loetletud käesolevas bülletäänis rahvuskeelsete riiginimedega tähestikulises järjekorras.

JUHTKIRI

EKP nõukogu tegi 2008. aasta 4. septembri istungil regulaarsete majandus- ja rahapoliitiliste analüüside põhjal otsuse jätta EKP baasintressimäärad muutmata. Eelmise istungi järel saadaval olnud teave on kinnitanud, et aastased inflatsioonimäärad püsivad tõenäoliselt pikema aja jooksul hinnastabiilsusega kooskõlas olevast tasemest oluliselt kõrgemal ja hinnastabiilsust ohustavad tõusuriskid jäävad keskmise aja jooksul püsima. Kuigi laiema rahapakkumise ja krediidi agregaatide kasv näitab praegu mõningaid aeglustumise märke, osutab rahapakkumise endiselt kiire kasvutempo hinnastabiilsust ohustavate riskide jätkuvale olemasolule keskmise aja jooksul. Värskeim majandusteave kinnitab samuti SKP reaalkasvu nõrgenemist 2008. aasta keskpaigas. Osaliselt kajastab see eeldatud tehnilist reaktsiooni esimeses kvartalis täheldatud jõulisele kasvule ning pärssivat mõju, mida avaldavad üleilmased ja euroalasisesed tegurid, sealhulgas kõrgete toormehindade otsesed ja kaudsed mõjud. Sellistes oludes on endiselt väga tähtis vältida ulatuslikku teisest mõju palga- ja hinnakujundusele. Vastavalt oma volitustele rõhutab nõukogu, et hinnastabiilsuse säilitamine keskmise aja jooksul on tema esmatähtis eesmärk, ning on võtnud selgeks sihiks hoida keskmise ja pika aja inflatsiooniootused hinnastabiilsusega kindlalt kooskõlas. See säilitab ostujõu keskmise aja jooksul ning toetab pidevat majanduskasvu ja tööhõivet. Nõukogu hinnangu alusel aitab rahapoliitika praegune kurss kaasa hinnastabiilsuse eesmärgi saavutamisele. Eeloleval perioodil jätkab nõukogu väga hoolikalt kõikide arengusuundade jälgimist.

Majandusanalüüsis märgitakse, et Eurostati esialgse hinnangu kohaselt vähenes euroala SKP reaalkasv pärast jõulist 0,7%list kvartalikasvu 2008. aasta esimeses kvartalis 0,2% võrra teises kvartalis. Eratarbimine vähenes kvartalite lõikes 0,2% võrra ning investeringutes toimus tajutav 1,2%line langus. Nii euroala import kui ka eksport vähenesid 0,4%.

Olemasolevat teavet arvestades valitseb euroala majandustegevuses praegu madalseisu periood, mida iseloomustavad tarbijate kindlustunnet ja

nõudlust kahjustavad kõrged toormehinnad ning investeringute kasvu pidurdumine. Eelduste kohaselt järgneb sellele episoodile järkjärguline taastumine. Eelkõige aitaks reaalsel kasutatavat tulu suurendada juulis saavutatud kõrgeimalt tasemelt langev naftahind, eeldusel, et selle langus jätkub ning tööhõive tase püsib kõrge ja tööpuuduse määr varasemate aegadega võrreldes madal. Lisaks peaks maailmamajanduse kasv olema endiselt suhteliselt vastupidav, eriti tänu arenevate turgude jätkusuutlikule kasvule. See peaks toetama euroala kaupade ja teenuste välisnõudlust ning seeläbi investeringuid.

Kirjeldatud väljavaade kajastub ka EKP ekspertide 2008. aasta septembri makromajanduslikus ettevaates euroala kohta, mille kohaselt SKP keskmine aastane reaalkasv jääb 2008. aastal vahemikku 1,1–1,7% ja 2009. aastal vahemikku 0,6–1,8%. Võrreldes eurosüsteemi ekspertide juuni ettevaatega on SKP reaalkasvu näitajad 2008. ja 2009. aasta kohta madalamad.

Nõukogu on seisukohal, et majanduskasvu väljavaatega seotud ebakindlus on praegu väga suur ja üldiselt jäävad langusriskid püsima. Riske põhjustab energia- ja toiduainehindade edasine tõus, mis võib mõjuda pärssivalt tarbimisele ja investeringutele. Lisaks on riskid endiselt seotud võimalusega, et finantsturgude ebastabiilsuse negatiivne mõju reaalmajandusele võib olla praegu oodatust ulatuslikum. Majandustegevuse väljavaadet ohustavad ka langusriskid, mis on seotud maailmamajanduse tasakaalustamatusest tingitud võimalike ebakorrapäraste arengusuundade ja protektsionismisurve kartusega.

Hindade arengu osas märgitakse, et aastane ÜTHI-inflatsioon on alates eelmise aasta sügisest püsinud hinnastabiilsusega kooskõlas olevast tasemest oluliselt kõrgemal. Eurostati esialgse hinnangu kohaselt oli inflatsioonimäär 2008. aasta augustis 3,8%, võrreldes 4,0%ga 2008. aasta juunis ja juulis. Inflatsioonimäärade murettekitavalt kõrge tase tuleneb suuresti nii otsestest kui ka kaudsetest mõjudest, mida avaldab energia- ja toiduainehindade varasem järsk

üleilmne tõus. Ehkki tööviljakuse kasv on vähenenud, on palgakasv viimastes kvartalites hoo-
gustunud, suurendades järsult tööjõu eriku-
lusid.

Toorme praeguste futuurihindade põhjal eelda-
takse, et aastane ÜTHI-inflatsioon peaks suhte-
liselt pikaks ajaks jääma hinnastabiilsusega
kooskõlas olevast tasemest oluliselt kõrgemale,
langedes 2009. aasta jooksul vaid vähehaaval.
Kooskõlas selle seisukohaga jääb keskmine
aastane ÜTHI-inflatsioon EKP ekspertide sep-
tembri ettevaate kohaselt 2008. aastal vahe-
mikku 3,4–3,6% ja 2009. aastal vahemikku
2,3–2,9%. Kiirem eeldatav inflatsioon 2008. ja
2009. aastal kajastab peamiselt kõrgemaid
energihindu ja vähemal määral varem
prognoositust kõrgemaid toiduaine- ja teenuste
hindu.

Siinkohal on oluline meenutada, et EKP
ekspertide ettevaated on tingimuslikud. Need
põhinevad mitmetel eeldustel, mis on üksnes
tehnilised ega ole seotud poliitika eesmärkidega.
Lühiajaliste intressimääradega seotud tehnilised
eeldused kajastavad turuootusi augusti kesk-
paiga seisuga. Lisaks tuleb märkida, et ettevaade
põhineb eeldusel, mille kohaselt nafta ja muu
toorme hinnad jäävad küll kõrgeks, ent püsivad
ettevaateperioodil viimaste kuudega võrreldes
stabiilsemad, olles kooskõlas futuuride hinda-
dega.

Nõukogu on arvamusel, et poliitikakujunduse
seisukohalt olulise keskmise aja jooksul jäävad
hindade arengu väljavaadet ohustama tõusu-
riskid. Need on seotud toormehindade edasise
kallinemise võimalusega ning varasema hinna-
tõusu tõenäoliselt suurema ja laiema kaudse
mõjuga tarbijahindadele. Väga suurt muret
tekitab eelkõige asjaolu, et võimalike laiaula-
tuslike teiseste mõjude avaldumine palkade ja
hinnakujunduse kaudu võib inflatsioonisurvet
märkimisväärselt tugevdada. Lisaks võib kaud-
sete maksude ja riiklikult reguleeritud hindade
ootamatu tõus hinnatõusuriske veelgi suurenda-
da.

Eespool öeldut arvesse võttes on väga tähtis
tagada, et keskmise ja pikema aja inflatsioo-
niootused euroalal oleksid kindlalt hinnasta-
biilsusega kooskõlas. Kõrgematest energia- ja
toiduainehindadest tulenevat laiapõhjalist
teisest mõju palkadele ja hinnakujundusele
tuleb vältida. EKP nõukogu jälgib euroala
hinnakujundust ja palgaläbirääkimisi eriti
hoolikalt. Nii era- kui ka avaliku sektori kõik
osapooled peavad võtma neile pandud vastutust
tõsiselt. Nõukogu on väljendanud korduvalt
muret skeemide olemasolu pärast, mille kaudu
nominaalpalku indekseeritakse tarbijahinda-
dega. Sellised skeemid hõlmavad inflatsiooni
tõusušokkide ohtu, mille tulemusel võib tekkida
palkade ja hindade spiraal, mis omakorda võib
kahjustada asjaomaste riikide tööhõivet ja kon-
kurentsivõimet. Nõukogu soovitab nimetatud
skeemid kaotada.

Rahapoliitiline analüüs osutab endiselt valitse-
vatele hinnatõusuriskidele keskmise ja pikema
aja jooksul. Kooskõlas EKP rahapoliitika stra-
teegiaga on nõukogu seisukohal, et euroalal
viimastel aastatel toimunud rahapakkumise ja
laenude jõuline kasv on seadnud ohtu hinna-
stabiilsuse. Näib, et see oht on leidnud viimastes
kvartalites kinnitust, sest inflatsioon on kiire-
nenud.

Arvestades eelkõige jätkuvalt ebastabiilset olu-
korda finantsturgudel, toetab rahapoliitiline
analüüs rahapoliitika vajalikku suunda kesk-
pikale ajale, keskendudes keskmise ja pikema
aja jooksul valitsevatele hinnatõusuriskidele.
Kuigi laiema rahapakkumise ja krediidi agre-
gaatide kasv näitab praegu aeglustumise märke,
mis kajastab alates 2005. aastast võetud poliiti-
lisi meetmeid hinnastabiilsust ohustavate tõusu-
riskide vältimiseks, osutab rahapakkumise kiire
kasvutempo hinnastabiilsust ohustavate riskide
jätkuvalle olemasolule keskmise aja jooksul.

Praegune lauge tuluköver on põhjustanud üle-
minekut pikema tähtajaga instrumentidelt raha-
instrumentidele, mis pakuvad sarnast tulusust,
kuid suuremat likviidsust ja väiksemat riski.
Asendamise tagajärjel on rahaagregaadi M3

praegune kogukasv kiirem kui rahapakkumise kasvutempo. Samas põhjustas üleööhoiuste vähendamine rahaagregaadi M1 aastase kasvutempo edasist aeglustumist juulis. Selliseid mõjusid ja muid ajutisi tegureid tuleb arvesse võtta rahapoliitilise arengu ja selle toime hindamisel. Andmete laiapõhjaline analüüs kinnitab keskpikas perspektiivis ja antud kaalutlusi arvesse võttes rahapakkumise jõulist kasvu.

Eelkõige võib pangalaenude kasvutempo, tähtaegade ja sektorilise jaotuse alusel arvata, et valitsevad finantspinged ei ole pangalaenude kättesaadavust euroalal tervikuna veel oluliselt mõjutanud. Sellest hoolimata näitab laenude kasv aeglustumise märke, nagu ka eelnevalt oodati, ja ettevõtete laenuõudlus väheneb. Samal ajal jätkub viimastel aastatel täheldatud aeglustumine kodumajapidamistele antavate laenude kasvus, tingituna kõrgematest lühiajalistest intressimääradest ja eluasemeturu nõrgast seisust mitmel pool euroalal.

Kokkuvõttes kinnitab majandusanalüüsi ja rahapoliitilise analüüsi tulemuste võrdlus selgelt hinnangut, et keskmise aja jooksul ohustavad hinnastabiilsust tõusuriskid. Nõukogu viimase istungi järel saadaval olnud teave on kinnitanud, et aastased inflatsioonimäärad jäävad tõenäoliselt pikemaks ajaks püsima hinnastabiilsusega kooskõlas olevast tasemest oluliselt kõrgemale. Laiema rahapakkumise ja krediidi agregaatide kasv näitab praegu aeglustumise märke, kuid rahapakkumise endiselt kiire kasvutempo osutab hinnastabiilsust ohustavate riskide jätkuvale olemasolule keskmise aja jooksul. Värskeim majandusteave kinnitab samuti SKP reaalkasvu nõrgenemist 2008. aasta keskpaigas. Osaliselt kajastab see eeldatud tehnilist reaktsiooni esimeses kvartalis täheldatud jõulisele kasvule ning pärssivat mõju, mida avaldavad üleilmsed ja euroalasisesed tegurid, sealhulgas kõrgete toormehindade otsesed ja kaudsed mõjud. Selle taustal tuleb endiselt vältida ulatuslikku teisest mõju palga- ja hinnakujundusele. Nõukogu rõhutab oma volitusi arvestades, et hinnastabiilsuse säilitamine

keskmise aja jooksul on tema esmatähtis eesmärk. Lisaks on nõukogu kindel siht hoida keskmise ja pika aja inflatsiooniootused hinnastabiilsusega kooskõlas, säilitades seeläbi keskmise aja jooksul ostujõu ning soodustades jätkusuutlikku majanduskasvu ja tööhõivet euroalal. Nõukogu hinnangu alusel aitab rahapoliitika praegune kurss kaasa hinnastabiilsuse eesmärgi saavutamisele. Eeloleval perioodil jätkab nõukogu väga hoolikalt kõikide arengusuundade jälgimist.

Eelarvepoliitika puhul peaksid 2009. aasta eelarvekavad täielikult kajastama võetud poliitilisi kohustusi. See tähendab, et euroala riigid, kus esineb suhteliselt suurt eelarvepuudujääki, peavad kehtestama ambitsioonikamaid ja konkreetsemaid konsolideerimis-meetmeid, eriti kulude poolel. Riigid, kes on juba saavutanud oma keskpikad eelarve-eesmärgid, peavad tagama tugeva struktuurse eelarvepositsiooni säilitamise. Praegustes oludes aitaks stabiilsusele orienteeritud eelarvepoliitika järjekindel rakendamine piirata inflatsioonisurvet ja pakkuda vajalikku eelarvepoliitilist tegutsemisruumi, et automaatsed tasakaalustusmehhanismid aitaksid tasandada majandustsükli.

Struktuuripoliitikat silmas pidades on praegustes majandusoludes kõige tähtsamad sellised meetmed, mis kahandavad kohandamiskulusid ja toetavad tööjõu erikulude mõõdukast kasvu. Ehkki see on oluline kõigi euroala riikide jaoks, on see eriti tähtis nendes riikides, kus kulude ja hindade konkurentsivõime on viimastel aastatel märkimisväärselt langenud ning kus tööpuudus on juba hakanud kasvama. Lisaks suurendab tootlikkuse edendamine uuendustesse ja haridusse tehtavate investeeringute soodustamise kaudu pikemas perspektiivis reaalsissetulekute kasvu võimalust.

MAJANDUSARENG

I. EUROALA VÄLISKESKKOND

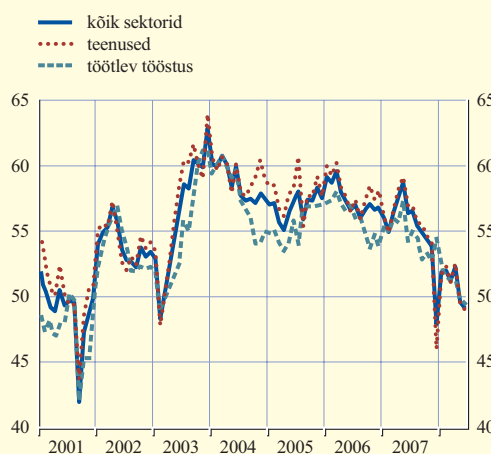
Viimase kolme kuu jooksul iseloomustavad üleilmseid majandustingimusi negatiivsed mõjud majandustegevusele ja kestev inflatsioonisurve. Finantsturu püsivad pinged koos kõrgete toormehindade ja eluasemeturu jätkuva kohandumisega mitmetes arenenud riikides avaldavad jätkuvat survet kogu maailma majandusaktiivsusele. Samal ajal toetab kestev kasv arenevates riikides jätkuvalt üldist üleilmset majanduskasvu. Seoses kõrgete toormehindadega on inflatsioonisurve aga kogu maailmas tugev. Üleilmse majanduskasvu väljavaateid ohustavad jätkuvalt langusriskid.

I.1. MAAILMAMAJANDUSE ARENG

Viimase kolme kuu üleilmseid majandustingimusi iseloomustavad negatiivsed mõjud majandustegevusele, kestev inflatsioonisurve ning üleüldine suur ebakindlus. Finantsturu püsivad pinged koos kõrgete toormehindade ja eluasemeturu kestva kohandumisega mitmetes arenenud riikides avaldavad üleilmsele majanduskasvule jätkuvalt survet. Ameerika Ühendriikide majanduslanguse üleilmseid tagajärjed on jätnud maailma majandustsüklile tugeva jälje. Samal ajal on püsiv sisenõudlus arenevate riikide majanduskasvu jätkuvalt toetanud. Euroala väliskeskond on viimase kvartali jooksul jätkuvalt nõrgenenud. Seda tõestavad ka üleilmsete ettevõtlustingimuste uuringutulemused. Juulis jäi üleilmne tööstuse kogutoodangu ostujuhtide indeks pisut alla majanduse kasvu ja languse väärtuslävest 50 (vt joonis 1), viidates seega kesistele turutingimustele nii töötlevas tööstuses kui ka teenindussektoris üldiselt.

Joonis 1. Üleilmne ostujuhtide indeks

(toodang; hajuvusindeks; sesoonselt kohandatud)

Allikas: Markit Economics.

Viimase kolme kuu jooksul on üleilmne inflatsioon nafta ja toorme (v.a energia) hiljutiste hinnatõusude survele järsult tõusnud. Üldiselt tõusis OECD riikide tarbijahinna koguinflatsioon 2008. aasta juulile eelnenud aastal 4,8% tasemele, mis on kõrgem eelmise kolme kuu keskmisest. Tarbijahinnad (v.a toiduained ja energia) tõusid juulile eelnenud aasta jooksul 2,3%. Uuringutulemused viitavad lähiajal jätkuvale hinnatõusurvale, kuna kulururve näitajad jätkavad tõusutrendi. Üleilmne ostujuhtide tootmissisendi hinnaindeks, mis näitab globaalsete inflatsioonimäärade vahelist tugevat korrelatsiooni, langes juulis küll pisut, kuid jäi sellegipoolest 2008. aasta juuni rekordilise taseme lähedale. See kerge langus võib toormehindade hiljutise alanemise taustal viidata inflatsioonisurve mõningasele taandumisele.

USA

Pärast SKP mitmeaastast jõulist kasvu aeglustus Ameerika Ühendriikide majanduse kasvutempo 2007. aasta lõpus märkimisväärselt, jäädes 2008. aasta esimeses kvartalis aeglaseks. Langus kajastab eluasemeturu jätkuvat korrektsiooni, karmimaid laenuitingimusi ja energiahinna tõusu. Samal ajal kui sisenõudlus on olnud suhteliselt tagasihoidlik, on põhiliseks kasvuteguriks kerkinud netoeksport, millele aitas kaasa püsiv välisnõudlus ja nõrgem USA dollar. Esialgsete hinnangute

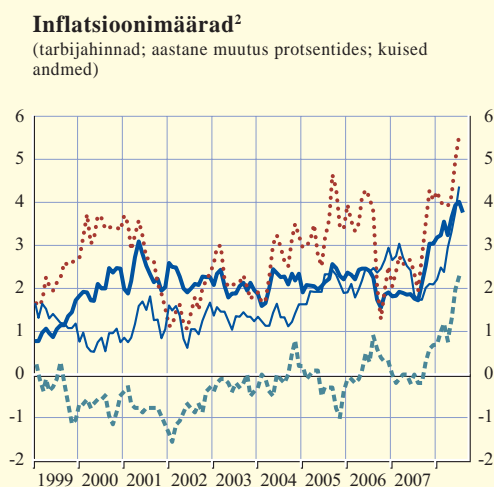
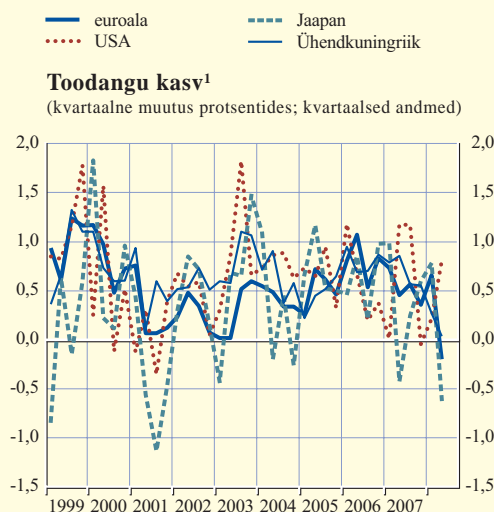
kohaselt kasvas reaalne SKP 2008. aasta teises kvartalis aasta arvestuses 3,3%, võrrelduna esimese kvartali 0,9%ga (vt joonis 2). Näitajad ei peegelda ainult netoekspordi suurt osa, vaid ka eratarbimiskulutuste mõningast tõusu ajendatuna eelarvepoliitika ajutistest ergutusmeetmetest. Investeeringud elamuehitusse vähenesid jätkuvalt, kuigi langustempo kvartali kohta oli aeglasem kui eelmistel perioodidel.

Kui vaadelda hinnamuutusi, siis tõusis aastane tarbijahinna inflatsioon juulis 5,6%ni, võrrelduna 2008. aasta esimese poole keskmise tasemega 4,2% ja 2007. aasta keskmise tasemega 2,9%. See tõus tuleneb peamiselt energiahindade järsust kasvust. Aastane inflatsioon (v.a toiduained ja energia) püsis juulis 2,5% tasemel, mis on pisut kõrgem aasta esimese poole keskmisest.

Tulevikku vaadates peaks 2008. aasta teisel poolel majandusaktiivsus tagasihoidlikuks jääma. Eratarbimise väljavaateid varjutab hõive ja reaalse sissetulekute ebasoodne dünaamika, mis puudutab kodumajapidamiste rahalisi vahendeid märgatavamalt peale eelarvepoliitiliste stiimulite ergutava mõju raugemist selle aasta lõpu poole. Lisaks ohustavad majandusväljavaateid finantsturu püsivad pinged, kõrged energiahinnad ja vähenev välisnõudlus. Toormehindade tõusu mõjul püsib tarbijahinna inflatsioon lähiajal ilmselt kõrge. Sellele vaatamata peaks keskmisest madalam tootmisvõimsuse rakendusaste ning tööturul ilmnev loidus avaldama lähikuudel mõningat survet hindade langusele.

Pärast baasintressimäära kumulatiivset alan-damist 3,25 protsendipunkti võrra 2007. aasta septembrist 2008. aasta aprillini otsustas USA föderaalreservi rahapoliitika komitee oma 25. juuni ja 5. augusti istungil jätta baasintressimäär muutumatult 2,0% tasemele. Lisaks teatas Föderaalreservi Süsteem hiljuti likviidsust suurendavate operatsioonide tõhususe uutest parandamissammudest, tuues põhjuseks finantsturgude jätkuvalt hapra olukorra.

Joonis 2. Peamised muutused suurtes tööstusriikides

Allikad: riiklikud andmed, BIS, Eurostat ja EKP arvutused.
¹ Euroala ja Ühendkuningriigi puhul on kasutatud Eurostati andmeid; USA ja Jaapani puhul on lähtutud riiklikest andmetest. SKP näitajad on sesoonselt kohandatud.
² Euroala ja Ühendkuningriigi ÜTHI; USA ja Jaapani THI.

JAAPAN

Jaapani majandusaktiivsus on madala ekspordi ja sisenõudluse mõjul oluliselt langenud. Valitsuse esialgse hinnangu kohaselt vähenes reaalne SKP 2008. aasta teises kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 0,6%. See langus, tasakaalustades oluliselt 2008. aasta esimeses kvartalis täheldatud üsna suurt tõusu (eelnenud kvartaliga võrreldes 0,8%, mis on korrigeeritud 1,0% tasemelt allapoole), põhines üldjoontes erinevatel nõudluskomponentidel. Eratarbimine kahanes eelmise kvartaliga võrreldes 0,5% (eelmises kvartalis oli tõus 0,7%), mõjutatuna madalamatest reaalsetest sissetulekutest ja ebakindlatest tööturuväljavaadetest. Investeeringud elamuehitusse vähenesid järsult, langedes 3,4% pärast 4,3% list tõusu esimeses kvartalis. Valitsussektori kulutused vähenesid 0,9%, tingituna peamiselt riiklike investeeringute 5,2% list langusest. Olukorras, kus nii eksport kui ka import oluliselt vähenesid (eelmise kvartaliga võrreldes vastavalt -2,3% ja -2,8%), oli netovälisõudluse osa SKPs praktiliselt null.

Tarbijahinna inflatsioon on viimastel kuudel kerkinud, tarbijahinnaindeksi keskmine tõus teises kvartalis oli eelmise aastaga võrreldes 1,4%. Tarbijahinnaindeksi aastane inflatsioon jätkas suuresti kütusehindade muutuste mõjul tõusu ja jõudis juulis juuni 2,0%lt 2,3% tasemele. Tarbijahinnaindeksi aastane inflatsioon (v.a toiduained ja energia) püsis juulis 0,2% tasemel (juunis oli see 0,1%).

Jaapani keskpang otsustas oma viimasel koosolekul 19. augustil 2008, nii nagu ka varasematel rahapoliitika koosolekutel alates 2007. aasta veebruarist, jätta tagatiseta üleöolaenu intressimäär muutumatult 0,5% tasemele.

Tulevikku vaadates on tõenäoline, et Jaapani majandusaktiivsus jääb aasta teisel poolel üsna madalaks. Eratarbimine püsib eeldatavalt nõrgana, kuna inflatsioon vähendab jätkuvalt reaalseid tulusid ja tööturutingimused halvenevad veelgi. Lisaks võib jätkuvalt madal välisõudlus pärssida netoekspordi osakaalu SKP kasvus.

ÜHENDKUNINGRIIK

Ühendkuningriigis on SKP kasv seiskunud ja ÜTHI-inflatsioon veelgi tõusnud. Toodangu kvartaalne kasv on viimase aasta jooksul järk-järgult aeglustunud. Esimesed hinnangud toodangu kasvu kohta 2008. aasta teises kvartalis (0,0%, mis on oluliselt madalam pikaajalisest keskmisest 0,7%) kinnitasid jätkuvat aeglustumist. Jaemüügi väikse kasvu taustal ei suurenenud teises kvartalis üldse ka eratarbimine. Arvestades viimaseid kindlustunde näitajaid, mis on üldjoontes halvenenud ja pikaajalisest keskmisest allapoole jäänud, oodatakse järgmistes kvartalites toodangu kasvu püsimist tagasihoidlikuna. Viimane vastab turuootustele: 2008. aasta kooskõlastatud SKP kasvuprognosis oli augustis 1,4% (seda pole viimase kuu jooksul kuigivõrd korrigeeritud), samas kui väljavaated aastaks 2009 on oluliselt halvenenud. Jätkub eluasemeturu korrigeerimine. Halifaxi indeksi põhjal alanesid eluasemehinnad juulis eelmise aastaga võrreldes ligikaudu 11%, samas kui indeks Nationwide ennustab augustis 10,1% list langust. Ehitussektori toodang vähenes 2008. aasta teises kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 1,1%.

Aastane ÜTHI-inflatsioon tõusis juunikuiselt 3,8%lt juulis 4,4% tasemele. Selle tingis peamiselt toiduainete ja energia hindade tõus, samas kui ÜTHI-inflatsioon (v.a toiduained ja energia) oli tagasihoidlikum. Inglismaa keskpanga hinnangul kerkib inflatsioon 2008. aasta teises pooles veelgi.

4. septembril 2008 otsustas Inglismaa keskpanga rahapoliitika komitee jätta rahapoliitika intressimäära viiendat kuud järjest muutumatult 5,00% tasemele.

MUUD EUROOPA RIIGID

Muudes euroalavälistes Euroopa Liidu liikmesriikides on toodangu kasv viimastes kvartalites üldjoontes varieerunud. Inflatsioonimäär on viimastel kuudel kerkinud kõikides riikides, eelkõige toiduainete ja energia hindade tõusu mõjul.

Rootsis on kvartaalne majanduskasv viimaste kvartalite jooksul aeglustunud, jäädes 2008. aasta teises kvartalis 0,0% tasemele (s.t oluliselt madalamale pikaajalisest keskmisest 0,8%). Taani majanduskasvu aeglustumine on viimaste kvartalite jooksul olnud palju märgatavam – esimeses kvartalis kukkus kvartaalne SKP reaalkasv -0,8% tasemele (võrreldes pikaajalise keskmise 0,5% ga), kuid teises kvartalis tõusis kasv 0,6%ni. Juulis jätkasid mõlema riigi tarbijate ja jaemüügisektori kindlustunde näitajad langust, viidates majandustegevuse äärmiselt ebakindlale arengule eesolevate kvartalite jooksul. 2008. aasta jooksul on ÜTHI-inflatsioon kerkinud mõlemas riigis, põhjustatuna peamiselt energia ja toiduainete hindade tõusust. Juulis ulatus aastane ÜTHI-inflatsioon Taanis 4,4%ni ja Rootsis 4,1%ni. Mõlemas riigis on oodata inflatsioonimäära mõningast langust, püüdes järgmistes kvartalites siiski kõrgendatud tasemel. 4. septembril 2008 otsustas Rootsi keskpank tõsta oma rahapoliitilist intressimäära 25 baaspunkti võrra 4,75%ni.

Neljast suuremast Kesk- ja Ida-Euroopa ELi riigist on kvartaalne majanduskasv Tšehhis ja Poolas viimastes kvartalites jõuline olnud, kuid näidanud eelmise aasta lõpuga võrreldes siiski mõningaid aeglustumise märke – Tšehhi majanduskasv oli 2008. aasta esimeses kvartalis 0,9% ja Poola majanduskasv 2008. aasta teises kvartalis 1,5%. Seevastu Rumeenias on majanduskasv viimastes kvartalites väga jõuline olnud, ulatudes esimeses kvartalis eelmise aastaga võrreldes 8,2%ni ja teises kvartalis 9,3%ni. Ungaris püsis kvartaalne kasv aeglasena, kuigi kiirenes mõnevõrra viimastes kvartalites, jõudes 2008. aasta esimese ja teise kvartaliga 0,6% tasemele (2007. aasta viimase kvartali 0,3%lt). Jaemüügisektori ja tarbijate kindlustunde näitajad halvenesid mõnevõrra kuni juulini Tšehhis ja Poolas, samas kui Ungaris need näitajad paranesid ja Rumeenias jäid samaks. Inflatsioonimäärad tõusid 2008. aastal kõigis neljas riigis, ulatudes juulis Rumeenias 9,1%ni, Ungaris 7,0%ni, Tšehhis 6,8%ni ja Poolas 4,5%ni. ÜTHI-inflatsiooni tõus oli tingitud peamiselt energia ja toiduainete hindade tõusust. Lähitulevikus on kõigis neljas riigis oodata ÜTHI-inflatsiooni mõningast langust, kuid püsivalt kõrgendatud tasemel. Ajendatuna inflatsiooniga seotud kartustest, otsustas Rumeenia keskpank 31. juulil 2008 tõsta baasintressimäärasid 25 baaspunkti võrra 10,25%ni. Tšehhi keskpank otsustas 7. augustil oma rahapoliitilist intressimäära langetada 25 baaspunkti võrra 3,5%ni.

Väiksemates euroalavälistes ELi liikmesriikides on kasvusuundumused viimastes kvartalites olnud erinevad. Sel ajal kui Slovakkias ja Bulgaarias on majandusaktiivsus püsinud väga jõuline, on Balti riikides sisenõudlus järsult langenud (eriti Eestis), põhjuseks aeglasem krediidi ja reaalsete tulude kasv ning eluasemehindade oluline langus. Euroopa Komisjoni kindlustunde näitajad osutavad suundumuse jätkumisele lähiajal. Aastane ÜTHI-inflatsioon on 2008. aastal nii Balti riikides kui ka Bulgaarias oluliselt tõusnud, kõikides juulis 11,2% ja 16,5% vahel. Tõus kajastab peamiselt toiduainete ja energia hindade kerkimist. Slovakkias oli inflatsiooni tõus vähem märgatav ning ÜTHI-inflatsioon kasvas juulis 4,4%ni. Taustinfo 1 vaatleb lühidalt toiduainete hinnamuutusi euroalavälistes Kesk- ja Ida-Euroopa ELi riikides ning nende mõju ÜTHI-inflatsioonile.

Venemaal on majanduskasv hoogsas tempos jätkunud. 2008. aasta esimeses kvartalis aeglustus SKP reaalkasv mõnevõrra eelmise aastaga võrreldes – 8,5%ni ning seda pärast 2007. aasta neljanda kvartali erakordselt tugevat kasvu (9,5% eelmise aastaga võrreldes). Samas tekitavad suurenevad muret Venemaa ettevõtete kasvavad välislaenu ja pangandussektori likviidsuspinged. Inflatsioonisurve on püsinud tugev – aastane tarbijahinna inflatsioon on püsinud alates 2008. aasta maist 15% lähedal (augustis oli see 14,9%).

Taustinfo I

TOIDUAINETE HINNAMUUTUSED EUROALAVÄLISTES KESK- JA IDA-EUROOPA ELI RIIKIDES

Alates 2006. aastast on maailmas toimunud märkimisväärne toiduainete hindade kasv nii tootja kui ka tarbija tasandil. Euroopa Liidus on kõnealune šokk tugevalt mõjutanud euroalaväliseid Kesk- ja Ida-Euroopa riike (KIE riigid)¹, kusjuures kõik KIE riigid on teada andnud suuremast toiduainete hinnatõusust kui euroalal.

Põllumajandustoodete hindade hiljutine areng ning selle mõju ÜTHI-le

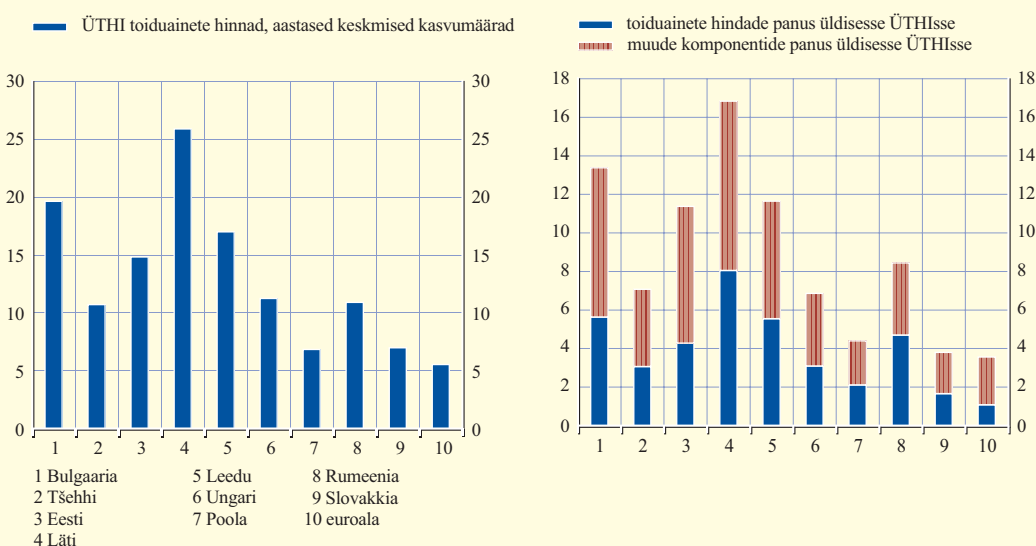
Toiduainete hinnad hakkasid märkimisväärselt tõusma 2007. aastal ning ajavahemikul 2008. aasta jaanuarist juulini oli kõikides KIE riikides toiduainete tarbijahindade kasvumäär ja nimetatud hindade mõju üldisele aastasele ÜTHI-le suurem kui euroalal (vt joonis A). Kõnealusel ajavahemikul toimus suurim toiduainete hinnatõus Bulgaarias, Lätis ja Leedus – vastavalt 19,6%, 25,9% ja 17,0% võrra. Nimetatud riigid andsid teada ka toiduainete tarbijahindade suurimast mõjust ÜTHI-inflatsioonile samal ajavahemikul.

Toiduainete hindade suur panus ÜTHI-inflatsiooni on osaliselt seotud toiduainete suurema osakaaluga ÜTHI-indeksites KIE riikides. 2008. aastal oli kõikides KIE riikides (töötlemata ja töödeldud) toiduainete osakaal kõrgem euroala tasemest, mis on ligikaudu 20% (vt joonis B).

¹ KIE riigid on kõik need euroalavälised ELi liikmesriigid, kes on ühinenud ELiga alates 2004. aasta maist.

Joonis A. Toiduainete hinnatõus ja panus üldisesse ÜTHI-inflatsiooni ajavahemikul 2008. aasta jaanuarist juulini

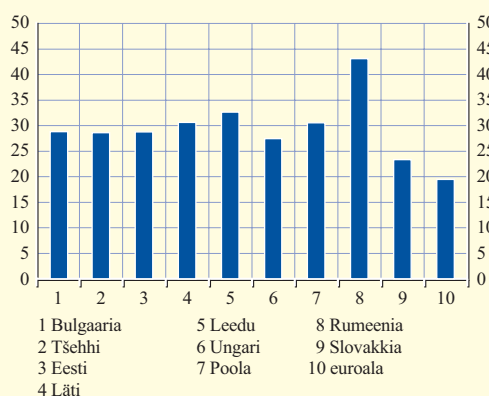
(aastane muutus protsentides; protsendipunktid)

Allikad: Eurostat ja EKP.

Joonis B. Toiduainete osakaal ÜTHIs (2008)

(protsentides)

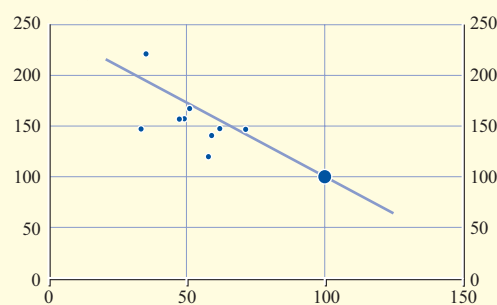

Allikad: Eurostat ja EKP.

Joonis C. Toiduainete osakaal ÜTHIs (2008) ja SKP elaniku kohta (2007)

(euroala = 100)

x-telg: SKP elaniku kohta (väljendatuna ostujõu pariteedina)
y-telg: toiduainete osakaal ÜTHIs

Allikad: Eurostat ja EKP.

Joonisel C on näha, et toidu osakaal ÜTHI-korvis on tihedalt seotud SKP tasemega elaniku kohta (väljendatuna ostujõu pariteedina). Seetõttu ei ole üllatav, et viimastel aastatel enamikes KIE riikides toimunud toiduainete komponendi osakaalu vähenemine on olnud tugevas korrelatsioonis elaniku kohta saadava tulu suurenemisega. Muutused toidu osakaalus ÜTHI-korvis vahemikus 2003–2008 olid riikide lõikes erisuunalised. Osakaal langes eelkõige kiiresti arenevates KIE riikides Lätis, Leedus ja Slovakkias.

Toiduainete hinnatõusu tegurid

Toiduainete hinnatõusu nii tarbija kui ka tootja tasandil võib selgitada erinevate ajutiste, aga ka püsivamate struktuursete teguritega. Toiduainete hindu on kõikides KIE riikides mõjutanud toiduainete üleilmne hinnatõus, mille põhjuseks on muu hulgas toiduainete nõudluse kasv arenevates riikides, suurem nõudlus teravilja järele biokütuse tootmiseks ja ilmastikust tingitud saagi nappus.²

Lisaks on paljudes KIE riikides toiduainete hindu mõjutanud (sageli ajutised) riigile iseloomulikud tegurid, näiteks väike põllumajandussaadak või kiire palgakasv, mis on andnud märkimisväärse panuse kulude ja hindade tõusu toiduainetööstuses ning suurendanud nende ülekandumist toiduainete tarbijahindadele. Ka tubaka maksude (tubakas on osa ÜTHI toidukomponendist) ja käibemaksu kasv on enamikes KIE riikides kaasa toonud toiduainete tarbijahindade suurema tõusu (suhtelises arvestuses) võrreldes euroalaga. Lisaks oli energia hindade kasv enamikes KIE riikides euroalaga kõrvutatuna suurem. See, koos asjaoluga, et toiduainete tootmine on enamikes KIE riikides energiamahukam kui euroalal, on samuti andnud panuse toiduainetööstuse kõrgematesse tootmis-kuludesse ja hindadesse võrreldes euroalaga.

Toiduainete hinnatõusule KIE riikides on kaasa aidanud ka institutsionaalsed tegurid. Ühise põllumajanduspoliitikaga kehtestatakse otsepakkumisele kahte olulist liiki piirangud: kvoodirežiimid ja maa tootmisest kõrvaldamise kohustused. Tootmiskvoodid kehtestatakse teatud toodetele (eelkõige piimale ja suhkrule) ning nende ületamine toob kaasa trahvid, näiteks piima lisamaks, mida ühise

² Vt ka 2008. aasta juuni kuubülletäni taustinfo „Millega seletada toiduainete üleilmset hinnatõusu?”.

põllumajanduspoliitikaga kohaldatakse kogu ELi suhtes. Kõnealuste pakkumispiirangute mõju paistab olevat olnud eriti märkimisväärne teatud KIE riikides.

Enamikes KIE riikides näitavad esialgsed andmed, et konkurentsi tase toiduainete jaemüügi sektoris ei ole olnud piisav, et kasumimarginaale jaemüügitasandil vaos hoida. Toiduainete turu täiendav liberaliseerimine jaemüügitasandil aitaks mitmes riigis hoida tarbijahindu madalal.

Võttes arvesse, et toiduained on väga kaubeldavad, paistab, et toiduainete hindade arbitraažil euroalaga on olnud tähtis roll toiduainete hindade tõusus mõningates KIE riikides, kus alguses olid hinnatasemed suhteliselt madalad. Madalaima hinnatasemega KIE riikides on ka (töötlemata) toiduainete hinna panus (lõplikku) jaehinda enamasti suurem, mis toob kaasa suuremaprotsendilise jaehindade tõusu.

Toiduainete hinnatõus tundub olevat tagasihoidlikum neis KIE riikides, mille nominaalkurss on suhteliselt paindlik (nt Tšehhi, Poola, Rumeenia ja Slovakkia). Vääringu kallinemisel paistab olevat olnud neis riikides pidurdav mõju toiduainete hindadele, alandades esiteks imporditavate toiduainete hindu ning vähendades teiseks energiakulusid ja seetõttu ka kodumaise toiduainetööstuse kulusid.

Mõned makromajanduslikud ja poliitikamõjud

Vaadeldes toiduainete hindade hiljutise suure kasvu makromajanduslikke mõjusid, võib KIE riikides täheldada suhteliselt tugevat seost toiduainehindade inflatsiooni ja tarbijate inflatsiooniootuste vahel (vt joonis D).³ Toiduainehindade inflatsioon on mõjutanud ka mõne rahapoliitika traditsioonilise näitaja teabe sisu. Põhiinflatsiooni näitajad, mis ei sisalda selliseid kirjeid nagu toiduained ja energia, erinevad järjest enam koguinflatsioonist.⁴

Toiduainete hinnatõusul on olnud negatiivne mõju kodumajapidamiste ostujõule. Kuna KIE riikides on euroalaga võrreldes madalam SKP tase elaniku kohta ning, nagu eespool öeldud, kulutavad KIE riikide tarbijad toidule oma sissetulekust suurema osa, on toiduainete hinnatõusul KIE riikides kodumajapidamiste ostujõule suurem mõju kui euroalal.

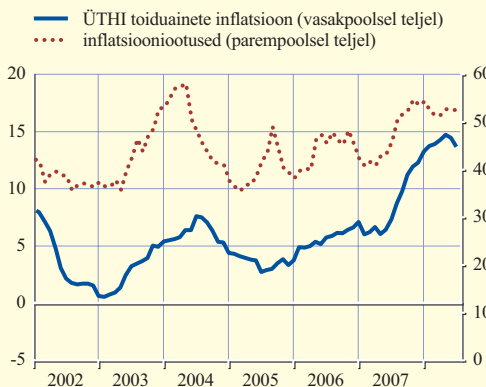
Võttes arvesse asjaolu, et KIE riikide ja euroala vaheline majanduslik ning hinnatasemete ühtlustamine ei ole veel lõpule jõudnud, seisavad KIE riigid toiduainete hindade kaudu jätkuvalt silmitsi suurema inflatsiooni tõusuriskiga kui euroala riigid. Toiduainete hindade kiirest kasvust tulenevalt on KIE riikide peamiseks ülesandeks stabiliseerida inflatsiooniootusi ja piirata inflatsiooni hiljutisest järsust tõusust tingitud võimalikke teiseseid mõjusid.

³ Euroopa Komisjoni esitatud inflatsiooniootused vastavad erinevusele nende vastajate kaalutud osa vahel, kes vastasid, et tarbijahinnad tõusevad „väga palju“, „üsnä palju“ või „natuke“ järgmise 12 kuu jooksul, ning nende vastajate kaalutud osa vahel, kes vastasid, et tarbijahinnad „langevad“ või „jäävad enam-vähem samaks“ sama ajavahemiku jooksul. Sellest tulenevalt on tegemist „saldonäitajaga“ ning see annab vaid kvalitatiivset teavet inflatsiooniootuste suuna muutuse kohta järgmise 12 kuu jooksul.

⁴ See kehtib nii ÜTHI-inflatsiooni kui ka THI-inflatsiooni kohta, olenemata mõningatest riigipõhistest erinevustest.

Joonis D. Inflatsiooniootused ja ÜTHI toiduainete komponent KIE riikides

(aastane muutus protsentides; protsentide saldo)

Allikad: Euroopa Komisjon ja EKP.

ARENEV AASIA

Kuigi 2008. aasta esimesel poolel majanduskasv arenevas Aasias aeglustus, eeskätt väikestel avatud turgudel nagu Singapur, Taiwan ja Hongkong, jäi see üldjoontes jõuliseks. Vaatamata sellele, et üleilmse majanduskasvu aeglustumine on viimastel kuudel muutunud kiiremaks ja ulatuslikumaks, on piirkonna ekspordinäitajad tervikuna endiselt head. Kasvu on peamiselt mõjutanud sisenõudlus, mis püsis enamikus riikides jätkusuutlik hoolimata kõrgemate toiduainehindade tagajärjel tarbijate ostujõu vähenemisest. Kerkivad toormehinnad on veelgi tarbijahindade tõusu hoogustanud ning piirkonna keskpangad on oma rahapoliitilisi hoiakuid karmistama hakanud. Siiski püsivad kogu piirkonnas baasintressimäärad reaalselt väga madalal või negatiivsel tasemel.

Hiinas aeglustus SKP kasv järk-järgult ja jäi 2008. aasta teises kvartalis eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 10,1% tasemele (esimeses kvartalis 10,6%). Kasvu toetab üha enam sisenõudlus. Jaemüük reaalarvestuses suurenes, mis viitab vastupidavale tarbijanõudlusele kõrgetest toiduainehindadest ning halvenevatest aktsia- ja kinnisvaraturgude tingimustest hoolimata. Nominaalsete põhivarainvesteeringute aastane kasvumäär, mis aeglustus eriti kinnisvarasektoris, jäi siiski üle 25% taseme. Vaatamata juulis täheldatud tõusule aeglustus ekspordi kasv 2008. aasta esimese seitsme kuu jooksul. Seetõttu oli mainitud perioodi kaubanduse ülejääk dollarites 9,6% väiksem kui 2007. aasta samal perioodil, mida põhjustas ka impordiväärtuse kasv seoses kõrgete toormehindadega. Aastane tarbijahinna inflatsioon langes juulikuus jätkuvalt, kukkudes veebruari 8,7% tasemelt 6,3% le, mõjutatuna peamiselt lihashindade muutusest. Sellegipoolest on oodata, et varasemate aegadega võrreldes kõrge tootjahindade inflatsioon ja juunis tõusnud reguleeritud energiahinnad avaldavad järgnevatel kuudel tarbijahindadele tõususurvet.

Koreas tõusis reaalse SKP aastane kasvumäär 2008. aasta teises kvartalis 4,8% ni, mis jääb alla eelmise kvartali 5,8% tasemest. Aastane tarbijahinna inflatsioon tõusis juulis 5,9% ni eelmise kuu 5,5% lt. Indias püsis majandusaktiivsus samal tasemel – SKP kasv oli esimeses kvartalis sarnaselt eelmisele kvartalile 8,8%. India keskpanga peamiseks inflatsiooninäitajaks loetav hulgihindade inflatsioon tõusis aasta alguse keskmiselt 4% tasemelt juulis 12% le.

Kokkuvõttes on tõenäoline, et järgnevatel kuudel aeglustab piirkonna majanduskasvu üleilmse majanduskasvu ulatuslikum langus ja karmistuv rahapoliitiline hoiak piirkonna mitmetes riikides, kes ei ole oma vääringut USA dollariga sidunud. Siiski jäävad areneva Aasia majanduskasvu väljavaated suhteliselt soodsaks peamiselt tänu vastupidavale sisenõudlusele, eriti piirkonna suurematel turgudel.

LADINA-AMEERIKA

Ladina-Ameerikas aeglustus majanduse kasvutempo 2008. aasta esimesel poolel mõnevõrra, mõjutatuna üleilmse majanduskasvu pidurdumisest ning mõnedest sisemaistest teguritest. Samal ajal inflatsioonisurve püsib ja seda kerkivate toiduaine- ja toormehindade tõttu, mille tulemusena on piirkonna keskpangad oma rahapoliitilisi hoiakuid karmistanud.

Mehhikos oli SKP reaalkasv 2008. aasta teises kvartalis eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 2,8%. Aastane tarbijahinna inflatsioon kiirenes jätkuvalt, jõudes juulis 5,4% ni. Seda silmas pidades tõstis Mehhiko keskpang 15. augustil üleööturu intressimäära 25 baaspunkti võrra 8,25% ni. Brasiilia kohta näitavad saadaolevad andmed, et sisenõudlus püsis teises kvartalis jõuline, kusjuures jaemüük kasvas eelmise kvartaliga võrreldes 10,1%. Tööstustoodangu kasv jäi üldjoontes esimese kvartali tasemele, suurenedes eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 6,4%.

Aastane tarbijahinna inflatsioon jätkas tõusmist ja jõudis juulis 6,4%ni. Argentinas majanduskasv 2008. aasta teises kvartalis aeglustus, kusjuures tööstustoodang kasvas eelmise aastaga võrreldes 5,5%, jäädes seega alla esimese kvartali 6,9% taseme. Tööstustegevuse vähenemine on suuresti tingitud energiapiirangutest. Aastane tarbijahinna inflatsioon langes mõnevõrra, olles juulis 9,1%.

Kokkuvõttes peaks piirkonna toodangu kasv seoses karmimate rahastamistingimuste ja nõrgema välisnõudlusega järk-järgult aeglustuma. Siiski on enamiku Ladina-Ameerika riikide väljavaated üldjoontes soodsad tänu jõulisele sisenõudlusele ja kaubandustingimuste positiivsetele mõjudele, mis tulenevad kõrgetest toormehindadest mitmes riigis.

I.2. TOORMETURUD

Juunis jätkus naftahinna tõus, tipnedes 11. juulil 147,5 USA dollariga (vt joonis 3). Seejärel langes hind järsult, jõudes 2. septembril 111,5 USA dollarini, mis on siiski 18% kõrgem kui aasta algul (eurodes arvestatuna on tõus ligikaudu 20%). Selle languse põhjustasid osaliselt USA naftavarude oodatust paremad näitajad ning positiivsemad pakkumisväljavaated. Turuosalisel ootavad hindade püsimumid kõrgendatud tasemel keskpikas perspektiivis ning 2009. aasta detsembri futuuride hinnad on 116 USA dollari tasemel. Taustinfo 2 käsitleb finantstegevuse rolli naftahinna dünaamika mõjutajana.

Mis puudutab turu põhinäitajate arengut, siis reageeris nõudlus kõrgematele hindadele ja majanduskasvu aeglustumisele OECD riikides, mille tulemusena on USA naftavarud suurenenud. Tõenäoliselt tasakaalustab seda langust aga jõuliselt kasvav nõudlus arenevates riikides. Pakkumise poolel on tingimused mõnevõrra leevenenud pärast juulis oluliselt suurenenud tootmist OPECi riikides.

Nendele arengusuundadele vaatamata on nõudluse ja pakkumise tasakaal üleilmsetel naftaturgudel endiselt üsna pingeline ning tulevaste hinnatõusude risk püsib suur. Hindasid võivad mõjutada ilmastikutingimustega seotud ebakindlus ning geopoliitiline areng, millele tugev reageerimine võib viia tõrgeteni tarnetes.

Toorme (v.a energia) hinnad on pärast juuli alguses rekordilise taseme saavutamist samuti langenud (vt joonis 3). Üleilmse majanduskasvu aeglustumise ja transpordikulude vähenemise taustal on ka metallihinnad alanenud. Toiduainete toormehindu vaadeldes langes maisi ja sojaubade hind allapoole juuni lõpul täheldatud taset tänu soodsatele ilmastikutingimustele, mis andsid lootust heale saagile. Seevastu nisuturu tingimused on olnud pingelisemad, tingituna murest lõunapoolkera saagi pärast. USA dollarites väljendatud toorme (v.a energia) hindade koguindeks oli augusti lõpus eelmise aasta sama perioodiga võrreldes ligikaudu 21% kõrgem.

Joonis 3. Peamised muutused toormeturul

— Brenti toornafta hind (USD/barrel; vasakpoolsel teljel)
 toorme (v.a energia) hind (USD; indeks: 2000 = 100; parempoolsel teljel)

Allikad: Bloomberg ja HWWA.

FINANTSTEGEVUS NAFTATURGUDEL

Naftahind on viimasel ajal suuresti kõikunud, jõudes 2008. aasta juulis tippasemele 147,5 USA dollarit, millele järgnes järsk langus. Nii suur kõikumine tekitab loomulikult küsimusi selle põhjuste kohta. Teatavasti on füüsiline naftaturg väga pingeline, võttes arvesse arengumaade kasvavat nõudlust ja tarneväljavaadete osas valitsevat ebakindlust, mistõttu ka reservvõimsus on läbi aegade madalaimal tasemel. Ühe võimaliku hinnategurina on nimetatud ka naftafutuuri turul tehtavaid finants-tehinguid. Käesolevas taustinfos vaadeldaksegi seda teemat ning jõutakse järeldusele, et kokkuvõttes on vähe tõendeid väitmaks, et finantstehingud avaldavad naftahinnale tugevat ja pikaajalist mõju. Ühtlasi viidatakse vajadusele usaldusväärsete andmete, sealhulgas naftaturgude arengut mõjutavate põhitegurite suurema läbipaistvuse järele.

Naftafutuuri turg

Naftafutuuri turul ostetakse ja müüakse standardseid naftafutuuri lepinguid kokkuleppehinnaga ja kindlaksmääratud tarnekuupäevaga. Turu üks peamisi tunnuseid on see, et toorme hinnariski võtja ei ole füüsilise toorme omanik. Seetõttu võimaldab futuuridega kauplemine füüsilise toorme tootjatel ja tarbijatel maandada ettenägematute hinnamuutustega kaasnevaid riske. Sellest tulenevalt võimaldab see kanda riskid teatud toorme tootjalt ja omanikelt üle majandusagentidele, kes on nõus võtma kõnealust hinnariski. Futuuride turg aitab seega kaasa majanduslikule heaolule, kuna toob kaasa olemasolevate riskide tõhusama jaotuse.

Naftafutuuri turul osalevad nii nafta tootjad ja tarbijad kui ka väärtpaberitega kauplejad. Nafta tootjad ja tarbijad kindlustavad end hinnakõikumiste vastu. Nafta tootmises ja tarbimises füüsiliselt osalevad majandusagendid omavad siiani futuuride turu positsioonidest valdavalt osa. Tootjad võivad soovida futuure müüa (s.t hoida lühikesi positsioone) ning piirata tulevikus toota kavandatava nafta hinna kõikumist. Nafta tarbijad (nt lennuettevõtted) käituvad tavaliselt vastupidi (st hoiavad pikki positsioone).

Muid turuosalisi, välja arvatud nafta tootjad ja tarbijad, nafta füüsilised tarned ei huvita. Nende hulgas on spekulandid (aktiivsed investorid), kes kasutavad ära oma eeldatavasti paremat teavet, kaubeldes naftaturgudel ja püüdes teenida kasumit turu toormehindade muutusi ette aimates. Seetõttu võivad spekulandid hoida kas pikka või lühikest positsiooni, sõltuvalt oma sisetundest.

Indeksfondid (pikaajalised, passiivsed investorid) on esile kerkinud alles hiljuti ning nende eesmärk on lisada toormed portfellidesse, pidades silmas toormete riski/tootluse profiili. Sellised investorid lisavad toormed oma portfellidesse näiteks selleks, et maandada nende omanduses olevatest naftahinna suhtes tundlikest varadest tulenevaid riske. Seepärast on nad ainult pikaajalised osalejad – nad ostavad naftafutuure ja lõpptähtaja lähenedes pikendavad neid, sest toorme kohaletoometamine neid ei huvita.

Indeksfondide roll

Kuna indeksfondid tekitavad põhimõtteliselt täiendavat nõudlust naftafutuuri järele, väidetakse mõnikord, et nad tõstavad naftahinda. Tõsi on, et indeksfondide maht on alates 2001. aastast kasvanud 10 miljardilt USA dollarilt enam kui 200 miljardi dollarini. Osa sellest kasvust on siiski põhjustanud

indeksi tõus ning vaid osa moodustavad investeringud naftasse; ülejäänud osa on paigutatud teistesse kaupadesse. Füüsilise naftaturu seisukohast arvatakse, et indeksfondidesse toimunud sissevoolu põhjustatud täiendav nõudlus nafta järele kogu 2007. aastal oli väiksem kui üleilmne nõudlus nafta järele ühes päevas.

Pealegi, kui toormeturgudega seotud portfelligimuutused mõjutaksid toorme hindu, siis võiks arvata, et börsiväliselt kaubeldavaid toormeid see trend ei mõjuta. Selle asemel on börsiväliselt kaubeldavate toormete – näiteks kaadmiumi või terase – hinnad tõusnud vähemalt sama palju kui börsil kaubeldavate toormete hinnad, mis tähendab, et pakkumine ja nõudlus avaldavad siiski tugevamat mõju.

Spekulantide roll

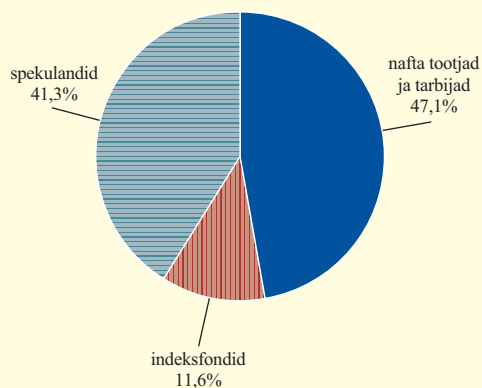
Tavaliselt seostatakse spekulatsiooni automaatselt destabiliseerimisega. Selline oletus on siiski liiga lihtsakoeline. Kui spekulandid saavad uut teavet tegurite kohta, mis muudavad nende ootusi naftahinna suhtes, teevad nad vastavalt sellele ka oma tellimused. Uuel teabel põhinev hinnakujundus võimaldab kohe määrata ka uue turuhinna. Oluline on siiski märkida, et nii naftaturgude pakkumine kui ka nõudlus reageerivad hinnamuutustele väga järgalt. Seepärast võivad suhteliselt väikesel muutusel pakkumise ja nõudmise tasakaalus olla märkimisväärsed tagajärjed hindadele.

Viimastel aastatel on spekulandid hoidnud pikki positsioone, aimates õigesti ette pakkumise ja nõudluse olukorda, mis on toonud kaasa kõrgema naftahinna. Tegelikult jäid ootused pakkumise suurema kasvu või nõudluse väiksema kasvu suhtes korduvalt realiseerimata, mis on tagantjärele kinnitanud spekulantide hinnangut ja seega kõrgemat naftahinda. See omakorda andis tootjatele ja tarbijatele juba varakult märku vajadusest oma tegevust vastavalt kohandada (nt toota rohkem naftat või vähendada tarbimist).

Spekuleerimine ei saa hinda pikaajalisest tasakaalutsemest siiski lõplikult eemal hoida. Kuna lühiajaline nõudlus nafta järele on hinnamuutuste suhtes väga jäik, mõjutab sisendhindade tõstmine

Joonis A. NYMEXi toornafta futuuride ja optioonide positsioonid

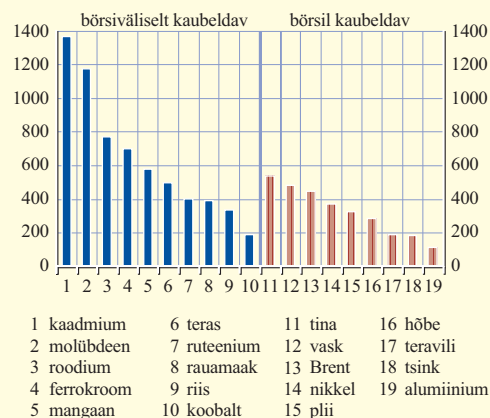
(protsentides positsioonide kogumahust; mai 2008)

Allikad: US Commodity Futures Trading Commission ja Goldman Sachs.

Joonis B. Börsil ja börsiväliselt kaubeldavate toormete hinnamuutused

(protsentides; aprill 2008 vs jaanuar 2002)

Allikas: Bloomberg.

naftatöötlemistehaste kasumeid ainult veidi, sest kõrgemad kulud saab katta tarbijahindade tõusuga. Kui hinnad liiguvad tavapärasest tasemest siiski liiga kaugele, võib nõudlus sellele tugevalt reageerida ning tootjatel võib olla toodetud naftat nõudluse langedes raskem müüa.

Seepärast võib spekulatsioon lühiajaliselt küll tuua kaasa naftahinna suurema kõikumise, kuid võib lõpuks hinnakujundusele ning seega ka turu ladusale ja tõhusale toimimisele kaasa aidata. Siiski on äärmiselt tähtis, et turuosalisel saaks tegutseda usaldusväärsete andmete põhjal. Arvestades kasvavat nõudlust ja olemasolevaid naftavarusid võib naftaturu põhinäitajate, eriti pakkumise väljavaadete läbipaistmatust tekitada turul märkimisväärset ebakindlust. See omakorda toob kaasa naftahinna suurenenud tundlikkuse mis tahes uudiste või isegi kuulujuttude suhtes, mis puudutavad naftaturgude ja nende väljavaadete põhinäitajaid. Seepärast on tähtis suurendada läbipaistvust ning soodustada pakkumist, nõudlust ja eelkõige varusid puudutava asjakohase statistika koostamist.

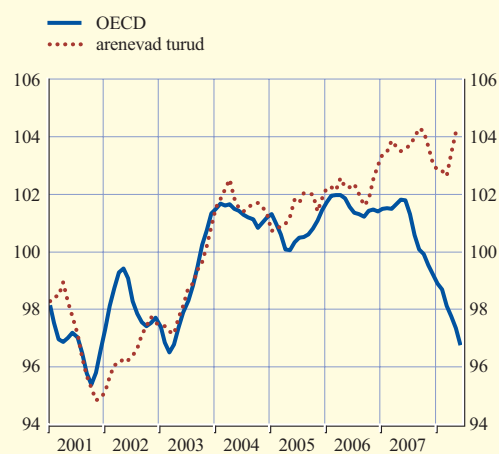
I.3. VÄLISKESKKONNA VÄLJAVAATED

Üleilmse majanduskasvu aeglustumine püsib euroala kaupade ja teenuste välisnõudluse väljavaadet. OECD ettevaatav liitindikaator juuni kohta osutab majandusaktiivsuse väljavaate jätkuval halvenemisele OECD riikides (vt joonis 4). Suuremate OECD-välise riikide osas viitab ettevaatav liitindikaator majandustegevuse üsna jõulisele kasvule Hiinas ja Brasiilias, samas kui Venemaa ja India majanduse väljavaated osutavad kasvu aeglustumisele. See väljavaade on üldiselt kooskõlas Ifo maailma majanduskeskkonna augustikuu uuringu tulemustega, mille kohaselt on praegune majandusolukord ebasoodsam kui kolm kuud tagasi ning järgneva kuue kuu väljavaateid korrigeeriti veelgi allapoole. Oodatavast aeglustumisest hoolimata jääb maailmamajanduse kasv eeldatavalt üsna vastupidavaks.

Üleilmse majanduskasvu väljavaatega kaasneb suur ebakindlus ning väljavaadet ohustavad endiselt langusriskid. Eelkõige on need seotud energia- ja toiduainehindade uute tõusudega. Lisaks on langusriskid jätkuvalt seotud võimalusega, et finantsturu ebastabiilsuse mõju reaalmajandusele kujuneb varem oodatust negatiivsemaks. Majandusaktiivsuse väljavaadet ohustavad ka üleilmsest tasakaalustamatusest tingitud võimalikud ebakorrapärased arengud ning kartus kasvava proteksionismisurve pärast.

Joonis 4. OECD ettevaatav liitindikaator

(kuised andmed; amplituudiga kohandatud)

Allikas: OECD.

Märkus. Arenevate turgude näitaja on Brasiilia, Venemaa ja Hiina ettevaatava liitindikaatori kaalutud keskmine.

2. RAHAPOLIITILINE ARENG

2.1. RAHA JA RAHALOOMEASUTUSTE VÄLJASTATUD LAENUD

Kuigi laiade raha- ja laenuagregaatide kasv näitab teatavaid aeglustumise märke, mida võib pidada alates 2005. aastast hinnastabiilsust ohustavate riskide vastu võetud poliitikameetmete tulemuseks, osutab rahapakkumise endiselt kiire kasvutempo sellele, et keskpikas perspektiivis ohustab hinnastabiilsust jätkuvalt hinnatõusurisk. Kiireks, nimelt 9,3%, jäi juulis M3 aastane kasvumäär, mis näitab, et rahapakkumise kasvutempo on endiselt ülehinnatud, kuna euroala praegune lauge tulukõver soodustab vahendite liikumist väljaspool M3 olevatest riskantsematest pikema tähtajaga instrumentidest rahalaadsetesse instrumentidesse. M3 komponentide osas põhjustas vahendite väljavool üleõhoiustest juulis M1 aastase kasvumäära edasise vähenemise. Vahendid liikusid peamiselt lühiajalistesse hoiustesse, mistõttu jäi lühiajaliste hoiuste (v.a üleõhoiuste, s.t M2-M1) osakaal kasvus endiselt suureks. Laiade raha- ja laenuagregaatide kasvu aeglustumine – vaatamata ajaloolises plaanis siiski suurtele kasvumääradele – kajastab peamiselt kasvanud intressimäärade, karmistunud rahastamistingimuste ja aeglasema majanduskasvu järelmõju. Praegused finantsturgude pinged on mõjutanud vaid teatavaid komponente ja vastaskirjeid ning puuduvad igasugused märgid nimetatud pingetega seotud pakkumispoolsetest laenupiirangutest.

LAI RAHAAGREGAAT M3

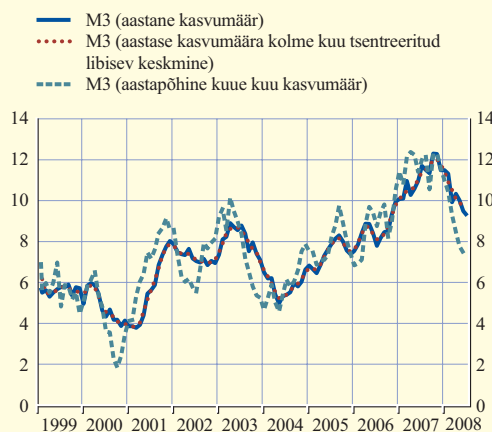
Vaatamata sellele, et M3 aastane kasvumäär alanes veidi võrreldes 2007. aasta neljandas kvartalis täheldatud 12,0% tippasemega, oli see 2008. aasta teises kvartalis endiselt suur, moodustades 10,0% (vt joonis 5). M3 aastane kasvumäär alanes juulis jätkuvalt, langedes juuni 9,5%lt 9,3% tasemele. Aastapõhised kolme ja kuue kuu kasvumäärad kinnitavad, et M3 dünaamika on 2008. aasta algusest peale aeglustunud. Täpsemalt alanes aastapõhine kolme kuu kasvumäär 2007. aasta detsembri üle 11% liselt tasemelt 2008. aasta juulis 7,2% le.

Asjaolu, et M3 aastakasv on endiselt tugev, tuleneb osaliselt lauge tulukõvera soodsast mõjust, mis julgustab paigutama vahendeid riskantsematest M3 mittekuuluvatest pikema tähtajaga instrumentidest lühema tähtajaga rahalistesse varadesse. Seetõttu on M3 praeguse aastase kasvumäära põhjal rahapakkumise kasvutempo endiselt ülehinnatud. Samas soodustas eri hoiuseliikide intressimäärade erinevuste struktuuri ka M3 piires toimuvaid ümberpaigutusi, alandades M1 kasvumäära ning jätkuvalt suurendades lühitähtajaliste hoiuste kasvumäära.

Üldiselt on näha märke nii laiade raha- kui ka laenuagregaatide kasvu aeglustumisest, mis on kooskõlas tõusnud intressimäärade, karmistunud rahastamistingimuste ja aeglasema majanduskasvu järelmõjudega. Sellegipoolest püsib rahapakkumise kasv erasektorile väljastatud laenude suure aastase kasvumäära toel tugev.

Joonis 5. M3 kasv

(muutus protsentides; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

Allikas: EKP.

Kodumajapidamistele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenude viimase aja arengutendents vastab intressimääradele ja majandustsüklile reageerimise poolest ajaloolistele seaduspärasustele ning on – eelkõige kodumajapidamistele antud laenude puhul – kooskõlas eluasemeturu aeglustunud kasvuga. Aeglasem laenukasv ei tulene finants-turgude praeguste pingetega seotud pakkumispoolsetest laenupiirangutest. Siiski on tõendeid selle kohta, et finants-turgude pinged on mõjutanud teatavaid ebastabiilsuse laadiga tihedalt seotud M3 vastaskirjeid, eelkõige rahaloomeasutuste laene muudele finantsvahendajatele.

M3 PEAMISED KOMPONENDID

2008. aasta teises kvartalis (ja ka juulis) täheldatud M3 aastakasvu järkjärgulise aeglustumise peamine põhjus oli endiselt M1 ja turustatavate instrumentide mõju vähenemine, mida lühiajaliste hoiuste (v.a üleöhoiuste; vt tabel 1) suurem osakaal tasakaalustas ainult osaliselt.

2008. aasta esimeses kvartalis 3,8% tasemel olnud M1 aastane kasvumäär langes teises kvartalis veelgi, jõudes 2,2%ni. Seejärel alanes see edasi ja moodustas juulis 0,5%, mis on madalaim tase alates EMU kolmanda etapi käivitamisest. M1 kasvu aeglustumine viimastel kuudel kajastab peamiselt üleöhoiuste arengut, mille aastane kasvumäär alanes 2008. aasta teises kvartalis 1,2%ni, võrreldes 3,1%ga sellele eelnenud kvartalis. Üleöhoiuste aastane kasvumäär, mis 2008. aasta juunis oli 0,1%, alanes juulis veelgi ja muutus kergelt negatiivseks, jõudes -0,8%ni.

Üleöhoiuste osakaalu vähenemine M1 kasvus kajastab endiselt intressimäärade arengut. Täpsemalt öeldes on intressimäärade järkjärguline kasv alates 2005. aasta detsembrist pidevalt suurendanud selliste instrumentide hoidmise alternatiivkulu. Praegune mõnevõrra ebatavaline tulukõver, mis on suhteliselt lauge, kui välja arvata „küür” pisut alla üheaastase tähtaja kohal, on soodustanud ümberpaigutusi üleöhoiustest lühitähajalistesse hoiustesse, mis aitab selgitada lühiajaliste hoiuste (v.a üleöhoiuste) tugevat seisut. Samal ajal on lühitähajalised hoiused pankade jaoks praeguses turuolukorras atraktiivne rahastamisallikas ja see on pannud pangad

Tabel 1. Ülevaade monetaar keskkonna näitajatest

(kvartaalsed näitajad on keskmised; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

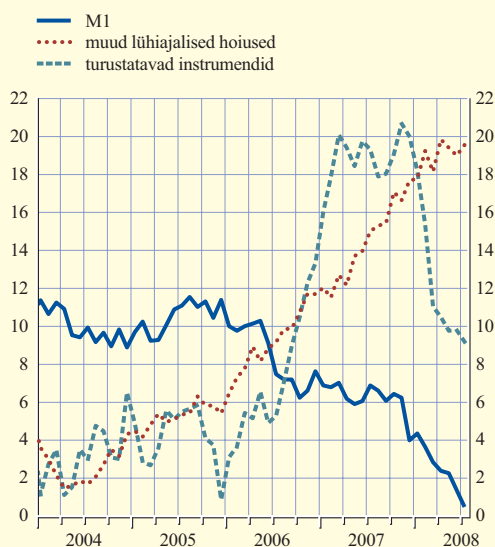
	Bilansiline jääk protsendina M3st ¹	Aastased kasvumäärad					
		2007 III kv	2007 IV kv	2008 I kv	2008 II kv	2008 juuni	2008 juuli
M1	42,0	6,5	5,9	3,8	2,2	1,4	0,5
Ringluses olev sularaha	7,1	8,9	8,0	7,8	7,8	8,0	7,1
Üleöhoiused	34,9	6,1	5,5	3,1	1,2	0,1	-0,8
M2 - M1 (= muud lühiajalised hoiused)	43,0	15,0	16,8	18,3	19,3	19,0	19,6
Kuni kaheaastase lepingulise tähtajaga hoiused	26,2	37,6	40,6	41,4	40,3	38,7	39,1
Kuni kolmekuulise etteteatamisega lõpetatavad tähtajalised hoiused	16,8	-3,2	-3,9	-3,3	-2,3	-2,0	-2,1
M2	85,1	10,3	10,7	10,3	10,0	9,4	9,3
M3 - M2 (= turustatavad instrumendid)	14,9	18,7	19,6	16,3	10,2	9,8	9,2
M3	100,0	11,5	12,0	11,2	10,0	9,5	9,3
Laenuid ja krediit euroala residentidele		8,7	9,2	10,0	9,6	9,1	9,1
Krediit valitsussektorile		-4,0	-4,1	-2,5	-1,2	-0,9	-0,1
Laenuid valitsussektorile		-0,8	-1,8	-0,9	0,8	2,0	1,6
Krediit erasektorile		11,6	12,2	12,7	11,9	11,2	11,1
Laenuid erasektorile		11,0	11,1	11,1	10,5	9,9	9,4
Pikemaajalised finantskohustused (v.a kapital ja reservid)		10,3	8,5	6,9	4,6	3,8	3,2

Allikas: EKP.

¹ Viimase olemasoleva kuu lõpu seisuga. Ümardamise tõttu ei pruugi arvud täielikult ühtida.

Joonis 6. M3 peamised komponendid

(aastane muutus protsentides; hooajaliste ja kalendriliste mõjudega kohandatud)

Allikas: EKP.

selliseid hoiuseid aktiivsemalt juurde meelitama, seda peamiselt üleõhoiuste arvelt.

Lühiajalistel hoiustel (v.a üleõhoiused; s.o M2-M1) oli M3 aastakasvus 2008. aasta teises kvartalis ning ka juulis jätkuvalt kõige suurem osakaal. Selline areng tuleneb kuni kaheaastase lepingulise tähtajaga hoiuste (s.t lühitähajaliste hoiuste) jätkuvalt kiirest kasvust: nende kasvumäär suurenes 18,3%lt 2008. aasta esimeses kvartalis 19,3%ni teises kvartalis. See on kõrgeim kvartaalne kasvumäär alates EMU kolmanda etapi käivitamisest (vt joonis 6). Lühitähajaliste hoiuste aastane kasvumäär tõusis juuni 38,7% tasemelt juulis 39,1%ni. Lühiajaliste hoiuste (v.a üleõhoiused) teine põhikomponent, milleks on säästuhoiused (s.t kuni kolmekuulise etteteatamistähajaga lõpetatavad hoiused), seevastu vähenes 2008. aasta teises kvartalis endiselt, kuigi aeglasemalt kui eelmises kvartalis, aidates sellega samuti kaasa muude lühiajaliste hoiuste kasvu kiirenemisele. Juulis jäi säästuhoiuste aastane kahanemismäär

eelmise kuuga võrreldes üldjoontes muutumatuks.

Nagu juba mainitud, on lühitähajaliste hoiuste erakordselt tugev dünaamika juba mitme viimase kuu jooksul üldjoontes peegeldanud praegust tuluköverat. Vastupidiselt üleõhoiuste ja lühiajaliste säästuhoiuste intressimääradele on lühitähajalistelt hoiustelt saadav tulu üsna täpselt järginud tähtajalise rahaturu intressimäärade tõusu. See on soodustanud lühitähajaliste hoiuste kasvu mitte üksnes üleõhoiuste, vaid ka säästuhoiuste arvel. Asjaolu, et tuluköver püsib endiselt lauge, viitab lisaks ka sellele, et lühitähajalised hoiused on nende suurema likviidsuse ning (tootlust arvestades) väiksemate kulude ja madalama riski tõttu atraktiivsed ka võrreldes pikema tähtajaga instrumentidega väljaspool M3.

2008. aasta teises kvartalis alanen M3 kuuluvate turustatavate instrumentide (s.o M3-M2) aastane kasvumäär jätkuvalt, vähenedes eelnenud kvartali 16,3%lt 10,2%ni. See tulenes rahaturufondide osakute (suurim alamkomponent) ja kuni kaheaastase tähtajaga võlakirjade aastaste kasvumäärade märkimisväärsest langusest. Seevastu kolmanda alamkomponendi, s.t repotehingute kasvumäär jäi üldiselt stabiilseks. Juulis vähenes turustatavate instrumentide aastane kasvumäär võrreldes juuniga (9,8%) veelgi, s.o tasemele 9,2%. Turustatavate instrumentide kasvumäär, mis oli 2007. aastal enamasti väga suur, on 2008. aastal oluliselt langenud. Peale selle iseloomustab märkimisväärne ja üha kasvav volatiilsus endiselt kuusisesevoolu rahaturufondide osakutesse. See tendents on muutunud aja jooksul tugevamaks, eriti pärast pingete tekkimist finantsturgudel. Finantsturgude ebastabiilsuse alguskuudel ilmnunud investorite negatiivne hoiak rahaturufondide osakute suhtes tundus 2008. aasta alguses kaduvat, kuid aasta teises kvartalis ja juulis taas kasvanud väljavool viitab siiski sellele, et teataval määral on nimetatud hoiak säilinud.

Rahapakkumise kasvu analüüs majandussektorite lõikes põhineb andmetel lühiajaliste hoiuste ja repotehingute („M3 hoiused“) kohta. Selle agregaadid (kõige laiem agregaat, mille osas on olemas

usaldusväärset andmed eri sektoritele kuuluvate varade kohta) aastane kasvumäär alanes 2008. aasta teises kvartalis mõnevõrra, vähenedes eelnenud kvartali 11,3%lt 11,0%le. Selline vähenemine jätkus ka juulis 2008, mil aastane kasvumäär langes juuni 10,4%lt 10,2%le.

Kodumajapidamiste hoiused andsid 2008. aasta teises kvartalis M3 hoiuste aastasesse kogukasvu jätkuvalt suurima panuse. Juulis jätkas kodumajapidamiste M3 hoiuste aastane kasvumäär suurenemist, jõudes juuni 8,6%lt 9,2% tasemele (vt joonis 7). See kajastab lauge tulukõvera mõjul toimunud vahendite liikumist rahalistesse varadesse, mis põhjustas rahalaadsete instrumentide osakaalu suurenemise kodumajapidamiste varade koguportfellis. Seevastu kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete M3 hoiuste kasvumäär alanes 2008. aasta teises kvartalis endiselt ning see tendents jätkus ka juulis. Ilmselt on selles languses oma osa ka kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete

tulude kasvu hiljutisel aeglustumisel. Mitterahaloomealiste finantsvahendajate (s.t muude finantsvahendusettevõtete) M3 hoiuste aastane kasvumäär alanes nii 2008. aasta teises kvartalis kui ka juulis. Vaatamata 2008. aasta esimeses pooles toimunud aeglustumisele on muude finantsvahendusettevõtete M3 hoiuste aastane kasvumäär endiselt dünaamilisem kui teiste sektoripõhiste alamkomponentide kasvumäärad. See kajastab muu hulgas investeerimisfondide nõudlust suurema likviidsusvaru järele ajal, mil vahendite väljaviimise võimalikkus on suur, ja asjaolu, et alates ebastabiilsuse ilmnemisest finantsturgudel eelistavad rahaloomeasutused üha enam pankadevahelist tagatud laenamist elektrooniliste kauplemisplatvormide kaudu (mis on kaasa toonud muude finantsvahendusettevõtete hoitavate repolepingute mahu suurenemise).

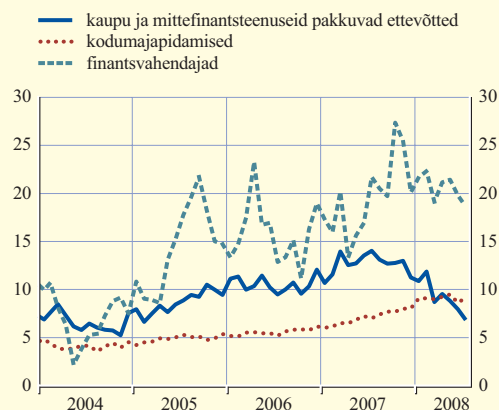
RAHAAGREGAADI M3 PEAMISED VASTASKIRJED

M3 vastaskirjete osas alanes rahaloomeasutuste poolt euroala residentidele antud laenude kogumahu kasvumäär 2008. aasta teises kvartalis 9,6%ni, võrrelduna 10,0%ga esimeses kvartalis (vt tabel 1), mis tähendab varasema tõusutrendi pöördumist. Rahaloomeasutuste antud laenude kogumahu piires vähenesid eelmise aastaga võrreldes endiselt laenud valitsussektorile, kuigi aeglasemas tempos kui eelnenud kvartalis (-1,2% 2008. aasta teises kvartalis, võrrelduna -2,5%ga esimeses kvartalis). Laenude kogumahu kasvu aeglustumine on seotud pigem erasektorile väljastatud laenude kasvumääruga, mis on viimastel kuudel alanenud (2008. aasta teises kvartalis esimese kvartali 12,7%lt 11,9%le ning juulis juba 11,1%le).

Erasektorile väljastatud laenude kasvumäära langust 2008. aasta teises kvartalis võis täheldada laenude kõigi alamkomponentide lõikes, kuigi erineval määral. Rahaloomeasutuste käes olevate erasektori emiteeritud väärtpaberite (v.a aktsiad) aastane kasvumäär oli aasta teises kvartalis endiselt väga suur, nimelt 39,6% (kuigi pisut väiksem esimese kvartali 43,0%st), mis tulenes peamiselt muude finantsvahendusettevõtete emiteeritud omandiväärtpaberite ostmisest rahaloomeasutuste poolt. Need ostud võivad olla finantsturgude ebastabiilsuse otsene või kaudne tagajärg, sest need ei saa olla seotud ainult eriotstarbeliste sidus-finantsettevõtete rahastamisega, vaid ka nende rahvusvaheliste panganduskontsernide teatavate tegevusvaldkondade reorgani-

Joonis 7. Lühiajalised hoiused ja repotehingud

(aastane muutus protsentides; sesoonsete ja kalendriliste mõjudega kohandamata)

Allikas: EKP
Märkus. Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem.

seerimisega, mis on oma mitmesuguseid bilansiväliseid ettevõtteid euroalal ümber paigutanud. On ka tõendeid selle kohta, et rahaloomeasutused on viimastel kuudel osa oma laenuportfelligist väärtpaberistanud ja hoidnud saadud väärtpaberid pigem oma bilansis, kui müünud turul. Need tehingud on avaldanud mõju ka rahaloomeasutuste laenude arengule, mida tuleb seetõttu tõlgendada ettevaatusega (täpsema info saamiseks väärtpaberistamise mõju kohta laenude arengule vt taustinfo 3).

Erasektorile väljastatud krediidi suurima komponendi ehk laenude aastane kasvumäär alanes 2008. aasta teises kvartalis esimese kvartali 11,1%lt 10,5%le ning juulis juba 9,4%le (vt tabel 1). Kasvu aeglustumine tulenes kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvale erasektorile antud laenude kasvutempo langusest, samas kui mitterahaloomealistele finantsvahendajatele väljastatud laenude kasvumäär jäi endiselt suureks (teises kvartalis 25,0% ja juulis 23,6%, kusjuures esimeses kvartalis oli see 24,9%). Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvale erasektorile rahaloomeasutuste poolt antud laenude kasvumäär alanes teises kvartalis nii kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenude aastase kasvumäära (vähenes esimese kvartali 14,6%lt teises kvartalis 14,5%le ja juulis 13,2%le) kui ka kodumajapidamistele antud laenude aastase kasvumäära (esimese kvartali 5,9%lt teises kvartalis 5,0%le ja juulis 4,1%le) järkjärgulise vähenemise tõttu. Laenukasvu areng on viimasel ajal kooskõlas ajalooliste seaduspärasustega, kajastades alates 2005. aasta lõpust toimunud pankade laenuintressimäärade kasvu, eluasemeturu kasvu aeglustumise, laenuingimuste karmistumise (mis on eelkõige tingitud üldise majandusaktiivsusega seotud ootuste nõrgenemisest ja eluasemeturu väljavaadete halvenemisest) ja üldise majandustsükli mõjusid. On vähe tõendeid selle kohta, et pinged finantsturgudel oleksid näiteks krediidipakkumise kvantitatiivsete piirangute kaudu otseselt mõjutanud rahaloomeasutuste laenude arengut (kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete ning kodumajapidamiste finantsvoogude ja finantsseisundi täpsemat analüüsi vt osadest 2.6. ja 2.7.).

Taustinfo 3

TRADITSIOONILISE TEGELIKU VÄÄRTPABERISTAMISE MÕJU RAHALOOMEASUTUSTE VIIMASE AJA LAENUTEGEVUSELE

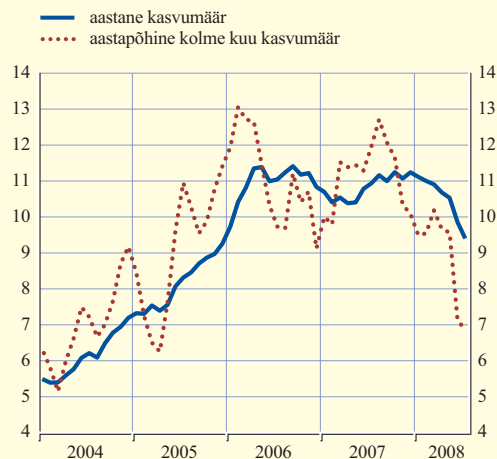
Finantsturul kestvate pingete valguses on kasvanud huvi rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatavate laenude lühiajaliste arengusuundade vastu. Makromajanduslike väljavaadete analüüsimisel on osutunud vajalikuks hinnata, kas pangandussüsteem suudab pakkuda piisavalt finantsvahendeid kodumajapidamistele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele. Sellise hindamise üks olulisemaid elemente on eristada ühelt poolt laenu nõudlust ja pakkumist mõjutavaid põhitegureid ning teiselt poolt laenuandmete lühiajalisi arengusuundi, mis tulenevad ajutistest teguritest nagu näiteks euroala rahaloomeasutuste poolt läbiviidavast teatud laenude väärtpaberistamisest¹. Rahaloomeasutuste viimase aja laenutegevuse kajastamiseks ajakohastab käesolev taustinfo eelmistes kuubülletäänides toodud esialgseid hinnanguid seoses traditsioonilise tegeliku väärtpaberistamise mõjuga rahaloomeasutuste laenukasvule.²

¹ Laenude väljastamise ja väärtpaberistamise kohta loe lähemalt 2008. aasta veebruari kuubülletääni artiklist „Securitisations in the euro area”.

² Varasemaid hinnanguid traditsioonilise tegeliku väärtpaberistamise mõju kohta laenukasvule vaata: taustinfo „Rahaloomeasutuste laenude väärtpaberistamise mõju euroala rahapoliitilise keskkonna analüüsile” 2005. aasta septembri kuubülletäänis; taustinfo 2 2008. aasta veebruari kuubülletääni artiklis „Securitisations in the euro area” ning taustinfo „Raamatupidamisstandardite tähtsus rahaloomeasutuste laenustatistika tõlgendamisel” 2008. aasta märtsi kuubülletäänis.

Joonis A. Rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatud laenud

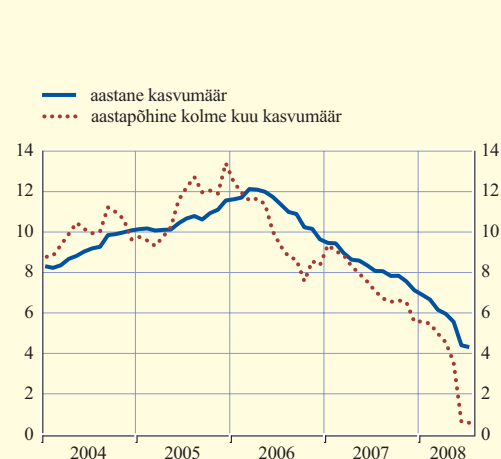
(aastane muutus protsentides; sesoonsete mõjudega kohandatud)

Allikad: EKP, EKP arvutused.

Joonis B. Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud eluasemelaenu

(aastane muutus protsentides; sesoonsete mõjudega kohandatud)

Allikad: EKP, EKP arvutused.

Tegelik väärtpaberistamine ja rahaloomeasutuste laenustatistika

Euroalal on erasektorile väljastatud laenude kogumahu dünaamika alates 2007. aasta keskepaigast kahanenud, mis on ootuspäraselt kooskõlas muutustega laenuõudlust tavapäraselt mõjutavates majandus- ja finantstegurites. Sellegipoolest vähenes 2008. aasta teise kvartali lõpus rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatud laenude – eelkõige kodumajapidamistele väljastatud eluasemelaenu – maht niivõrd järsult (vt joonised A ja B), et seda oli üksnes põhitegurite abil raske seletada.

Hindamaks seda, kas kõnealune langus viitab muutustele pankade ja/või laenuvõtjate käitumises või peegeldab üksnes tehnilise iseloomuga mõjureid, tuleb analüüsida väärtpaberistamise, eelkõige tegeliku väärtpaberistamise mõju. Traditsioonilise tegeliku väärtpaberistamise puhul müüb rahaloomeasutus laenu mitterahaloomeasutusele, eemaldades seeläbi kõnealused laenu rahaloomeasutuse bilansist. Viimastel aastatel on sellisest väärtpaberistamisest saanud pankade ärimudeli oluline osa, mis võimaldab krediidiriski jagamist ning likviidsete varade loomist mittelikviidsetest laenudest. Samas võib väärtpaberistamine moonutada rahaloomeasutuste laenustatistikat, kuna rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatud laenu kantakse pärast rahaloomeasutuse bilansist eemaldamist laenuandmetest välja.

Seetõttu on rahaloomeasutuste laenude aegriidade analüüsimisel oluline selgeks teha, kas vastavad raamatupidamiseeskirjad võimaldasid algselt laenu väljastanud rahaloomeasutustel väärtpaberistamise käigus need oma bilansist eemaldada või mitte.

Need raamatupidamiseeskirjad on euroala riikides erinevad. Nii tulenebki tihti peale see, kas teatud väärtpaberistamise tehingud kvalifitseeruvad traditsioonilise tegeliku väärtpaberistamisena või mitte, pigem rakendatavatest raamatupidamiseeskirjadest kui majandusliku tehingu olemusest ning

seega, kas need kajastuvad rahaloomeasutuse laenustatistikas või mitte.³ Niisiis tuleb laenuandmeid tõlgendada ettevaatlikult, kui soovitakse tõeseid andmeid rahapoliitika kujundamiseks. Kirjeldamiseks raamatupidamiseskirjade olulisust majandusliku tehingu tüübi puhul, hõlmab järgmine hinnang pigem „rahaloomeasutuste väljastatud ja bilansist eemaldatud” laene kui „väärtpaperistatud” laene.

„Jaotamata” väärtpaperistamine vähendas rahaloomeasutuste poolt väljastatud eluasemelaene 2008. aasta teises kvartalis

EKP teabele tuginevate kalkulatsioonide põhjal saab anda esialgse hinnangu sellele, milline on laenude bilansist eemaldamise mõju rahaloomeasutuste laenustatistikale.⁴ Nendest hinnangutest selgub, et 2008. aasta aprillist juunini ulatus rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatud laenude bilansist eemaldamise negatiivne mõju 50 miljardi euroni sesoonselt kohandatud näitajatele tuginedes. See on 1999. aastasse ulatava hindamisperioodi tugevaim täheldatud mõju.

Esmapilgul võib finantsturgudel valitsevate pingete ajal väärtpaperistamisest tingitud laenude intensiivne bilansist eemaldamine tunduda vastuolulisena, arvestades suhteliselt madalat aktiivsust turgudel, kuhu väärtpaperistamisega vabanenud vahendid suunatakse. Ometigi on traditsioonilised tegeliku väärtpaperistamise tehingud toimunud 2008. aastal enamasti rahaloomeasutuste poolsete „jaotamata” väärtpaperistamistena. Teisisõnu, turul müümise või erainvestoritele eraldamise asemel omandavad rahaloomeasutused ise traditsioonilise tegeliku väärtpaperistamise käigus loodud väärtpabereid.

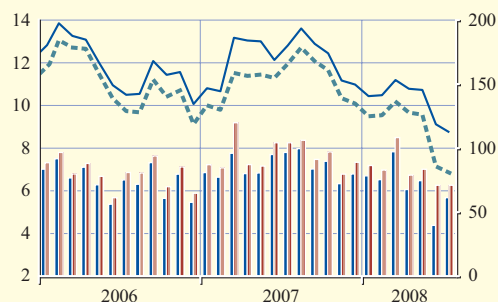
³ Näiteks on rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (eelkõige rahvusvahelise raamatupidamisstandardi IAS 39) rakendamine mitmetes euroala riikides ning teatud järelevalve-eeskirjade rakendamine eelkõige nendes ELi liikmesriikides, kus „anna välja ja jaga laiali” pangandusmudel on viimastel aastatel suurt populaarsust saavutanud, suurel määral takistanud krediitiasutustel eemaldada bilansist laene pärast nende müüki eriotstarbelisele finantsettevõttele. Täpsema kirjelduse tarbeks vt taustinfo „Raamatupidamisstandardite tähtsus rahaloomeasutuste laenustatistika tõlgendamisel” 2008. aasta märtsi kuubülletäänis.

⁴ Rahaloomeasutuste laenude väärtpaperistamist käsitlev täiendatud ja ühtlustatud statistika on praegu väljatöötamisel ning peaks olema kättesaadav 2010. aastal.

Joonis C. Rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatud laenud

(aastane muutus protsentides; vood miljardites eurodes; sesoonsete mõjudega kohandatud)

- rahaloomeasutuste laenu (kuised vood; parempoolsel teljel)
- rahaloomeasutuste laenu koos bilansist eemaldatud laenudega (kuised vood; parempoolsel teljel)
- - - rahaloomeasutuste laenu (aastapõhine kolme kuu kasvumäär; vasakpoolsel teljel)
- rahaloomeasutuste laenu koos bilansist eemaldatud laenudega (aastapõhine kolme kuu kasvumäär; vasakpoolsel teljel)

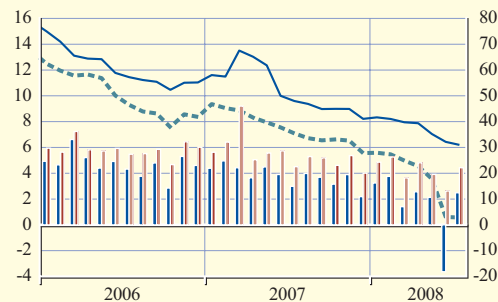

Allikad: EKP, EKP hinnangud.

Joonis D. Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud eluasemelaenu

(aastane muutus protsentides; vood miljardites eurodes; sesoonsete mõjudega kohandatud)

- rahaloomeasutuste laenu (kuised vood; parempoolsel teljel)
- rahaloomeasutuste laenu koos bilansist eemaldatud laenudega (kuised vood; parempoolsel teljel)
- - - rahaloomeasutuste laenu (aastapõhine kolme kuu kasvumäär; vasakpoolsel teljel)
- rahaloomeasutuste laenu koos bilansist eemaldatud laenudega (aastapõhine kolme kuu kasvumäär; vasakpoolsel teljel)

Allikad: EKP, EKP hinnangud.

Kuigi olemasolevad andmed bilansist eemaldatud laenude kohta ei anna teavet laenude sektori või eesmärgi kohta, on tõenäoliselt enamik bilansist eemaldatud laene kodumajapidamistele väljastatud eluasemelaenuid. Bilansist eemaldatud laenude hinnangut on võimalik kasutada rahaloomeasutuse laenude – eelkõige rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud eluasemelaenuid – aegriidade kohandamisel, hindamaks bilansist eemaldatud laenude mõju. Näiteks on võimalik bilansist eemaldatud laenude hinnangulise mahu ja rahaloomeasutuse poolt väljastatud eluasemelaenuid mahu liitmisel saada selgem ülevaade rahaloomeasutuste laenuvoogudest eluasemelaenuid tarbeks.

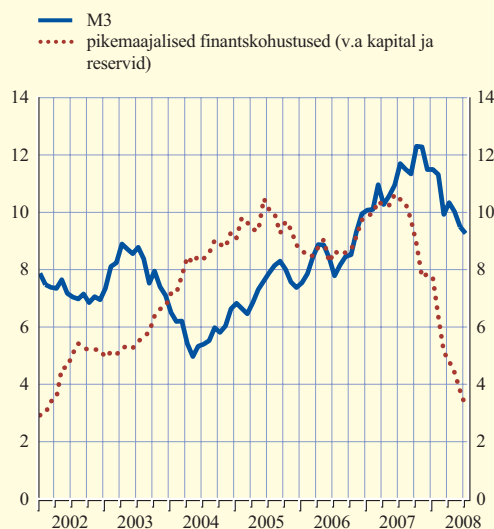
Illustreerimaks laenude bilansist eemaldamisega kaasnevat mõju rahaloomeasutuste laenuid lühiajalistele arengusuundadele, kujutab joonis C rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatud laenuid kuuvoogusid ja aastapõhist kolme kuu kasvumäära. Joonis D näitab rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud eluasemelaenuid aegriidasiid. Mõlemal juhul võrreldakse esitatud andmeid ja andmeid, mida on korrigeeritud laenuid bilansist eemaldamise hinnangulise mõjuga.

Nimetatud joonised edastavad kahte selget sõnumit. Esiteks võib märgata aeglustumist nii rahaloomeasutuste poolt erasektorile väljastatavate laenuvoogude kui ka kodumajapidamistele eluasemelaenuideks väljastatavate laenuvoogude puhul, sõltumata mis tahes korrigeerimisest, mis sisaldab laenuid eemaldamist rahaloomeasutuste bilansist. Teiseks, kuigi rahaloomeasutuste laenuid ametlikud aegriid kahanesisid märgatavalt 2008. aasta teise kvartali lõpu poole, ei saa viimaste kuude aeglustumist lugeda ebakorrapäraseks või erandlikuks pärast aegriidade korrigeerimist laenuid bilansist eemaldamise mõjuga. 2008. aasta keskpaigas jõudis korrigeeritud ja korrigeerimata aastapõhiste kolme kuu kasvumäärade vahe kõrgeima tasemeni alates 1999. aastast nii erasektorile väljastatud laenuid kui ka eluasemelaenuid osas, kusjuures erasektori laenuid puhul oli see ligi 2 protsendipunkti ning eluasemelaenuid puhul 6 protsendipunkti ümber.

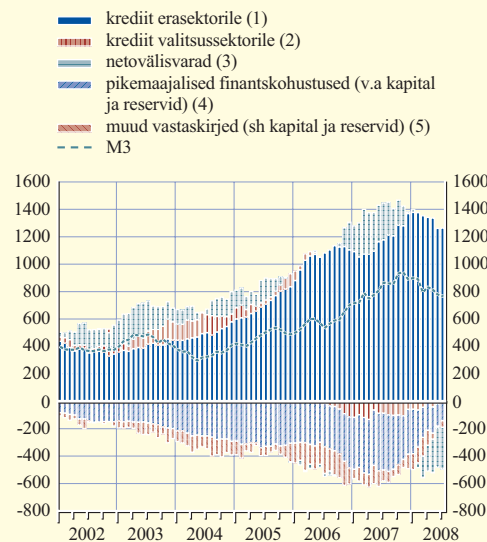
Seega on ametlike aegriidade korrigeerimisel laenuid bilansist eemaldamise mõjuga märkimisväärne mõju andmetele ja nende tõlgendamisele. Pärast sellist korrigeerimist on näha, et rahaloomeasutuste laenuid (eriti eluasemelaenuid) kasvu aeglustumine on jätkuvalt kooskõlas tavapärase näitajatega. Niisiis ei anna juunis täheldatud laenukasvu järsk langus põhjust kartusteks seoses pankade laenuupakkumisega, mis võiksid tekkida andmete esialgsel tõlgendamisel.

M3 teiste vastaskirjete hulgas on rahaloomeasutuste pikemaajaliste finantskohustuste (v.a kapital ja reservid) aastane kasvumäär viimastes kvartalites veelgi langenud (vt joonis 8). See langus kajastab aeglustumist kõigis alamkomponentides. Eelkõige peegeldab pikaajaliste hoiuste kasvumäära langus lauet tulukõverat, mis soodustab vahendite ümberpaigutamist pikaajalistelt hoiustelt lühemaajalistele hoiustele.

M3 väliste vastaskirjete osas võis rahaloomeasutuste netovälisvarade positsioonis viimastes kvartalites täheldada jätkuvat väljavoolu, kusjuures aastane väljavool ulatus 2008. aasta juulis 304 miljardi euroni (vt joonis 9). Selline oluline väljavool viitab rahvusvaheliste investeerimisportfellide ümberstruktureerimisele, mille käigus viidi vahendeid euroala varadest välja. Mõningaid tõendeid on siiski ka euroala krediidiastutuste restruktureerimistevõtte mõjust. Need astutused on ilmselt muutnud oma välismaal asunud sidus-finantsvahendustevõtte euroala ettevõteteks.

**Joonis 8. M3 ja rahaloomeasutuste
pikemaajalised finantskohustused**(aastane muutus protsentides; hooajaliste ja kalendriliste
mõjudega kohandatud)

Allikas: EKP.

Joonis 9. M3 vastaskirjed(aastased vood; mld EUR; hooajaliste ja kalendriliste
mõjudega kohandatud)

Allikas: EKP.

Märkused. M3 on esitatud vaid võrdlusalusena ($M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5$). Pikemaajalised finantskohustused (v.a kapital ja reservid) on esitatud pöördmärkidega, sest tegu on rahaloomeasutuste sektori kohustustega.

Kokkuvõttes kinnitavad andmed rahapakkumise ja laenude kohta kuni juulini 2008 hinnangut, et vaatamata hiljutisele aeglustumisele on euroala rahapakkumise kasv endiselt kindel. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvale erasektorile rahaloomeasutuste poolt antud laenude kasvu jätkuv aeglustumine kajastab majandusaktiivsuse muutumise ja karmimate laenutingimuste tavapärasest mõju ning miski ei viita sellele, et finantsturgude pinged avaldaksid näiteks pankade kapitalipositsiooni ja sellest tulenevalt nende laenupakkumise kaudu täiendavat mõju. Finantsturu pingete otsene mõju tuleb endiselt ilmsiks peamiselt väärtpapieriosade tugevast kasvust muudelt finantsvahendustevõtetelt väärtpapieristamistegevuse käigus. Ajalooliste seaduspärasuste ja alusnäitajate eeldatava arengu põhjal võib arvata, et laenukasvu aeglustumine järgmistel kuudel jätkub.

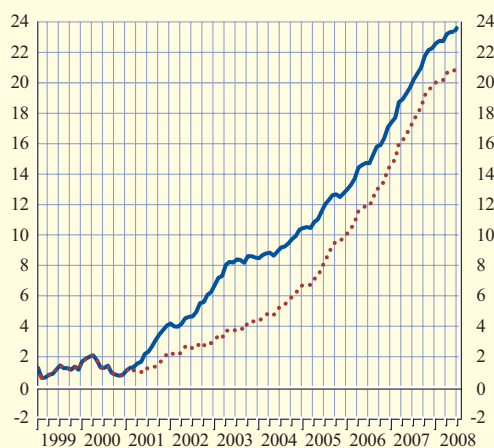
ÜLDHINNANG EUROALA LIKVIIDSUSKESKKONNALE

Rahapakkumise nominaalse ja reaalse vahe muutused näitavad, et 2008. aasta teises kvartalis aeglustus euroalal rahalise likviidsuse akumulatsioon. Kõnealuseid likviidsuskeskkonna näitajaid tõlgendades tuleb olla ettevaatlik, sest need tuginevad rahaliste varade tasakaalu hinnangule, mis on alati ebakindel ja praegu veel eriti. Mitmesuguste rahapakkumise vahe näitajate erinevusi võibki tõlgendada euroala praeguse likviidsuskeskkonna olulise ebakindluse märgina. Neid hoiatusi silmas pidades tuleb siiski märkida, et euroala likviidsuskeskkonna viimaste kättesaadavate näitajate põhjal on näitajad, mis on tuletatud rahapakkumise kasvu hälvetest võrreldes EKP kontrollväärtusega, pärast 2004–2007 toimunud märkimisväärset kasvu 2008. aasta teises kvartalis suures osas stabiliseerunud (vt joonised 10 ja 11). Rahapakkumise nominaalne vahe, s.t erinevus M3 tegeliku taseme ja sellise rahapakkumise taseme vahel, mis oleks kehtinud kontrollväärtuse korral, jätkas 2008. aasta teises kvartalis tagasihoidlikku suurenemist. Teatavaid rahapakkumise nominaalse vahe puudusi korrigeerivad alternatiivsed likviidsusnäitajad, eelkõige investimisportfelli struktuurimuutuste mõjuga korrigeeritud M3 põhjal koostatud raha-

Joonis 10. Rahapakkumise nominaalse vahe hinnangud¹

(protsent rahaagregaadist M3; hooajaliste ja kalendriliste mõjudega kohandatud; detsember 1998 = 0)

- ametlikule M3-le tuginev rahapakkumise nominaalne vahe
- investoriportfelli struktuurimuutuste hinnangulise mõjuga korrigeeritud M3-le tuginev rahapakkumise nominaalne vahe²

Allikas: EKP.

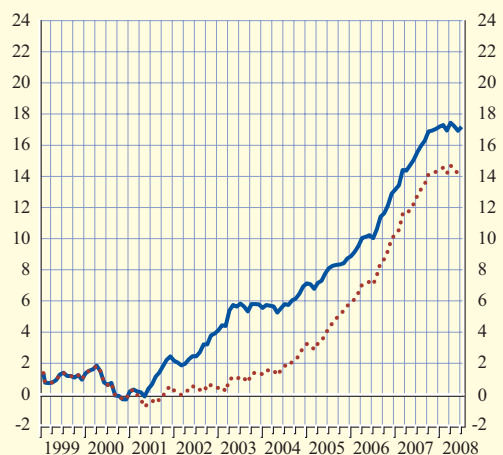
¹ Rahapakkumise nominaalne vahe on erinevus M3 tegeliku taseme ja selle M3 taseme vahel, mis oleks tulenenud M3 pidevast kasvust kontrollväärtusega 4,5% alates 1998. aasta detsembrist (baasperiood).

² Investoriportfellis M3 suunas toimunud struktuurimuutuste ulatuse hinnangute koostamisel kasutatakse EKP 2004. aasta oktoobri kuubülletääni artiklis „Monetary analysis in real time“ osas 4 kirjeldatud üldmeetodit.

Joonis 11. Rahapakkumise reaalse vahe hinnangud¹

(protsent reaalsest rahaagregaadist M3; hooajaliste ja kalendriliste mõjudega kohandatud; detsember 1998 = 0)

- ametlikule M3-le tuginev rahapakkumise reaalne vahe
- investoriportfelli struktuurimuutuste hinnangulise mõjuga korrigeeritud M3-le tuginev rahapakkumise reaalne vahe²

Allikas: EKP.

¹ Rahapakkumise reaalne vahe on erinevus ÜTHiga kohandatud M3 tegeliku taseme ja selle M3 kohandatud taseme vahel, mis oleks tulenenud M3 pidevast nominaalsest kasvust kontrollväärtusega 4,5% ja ÜTHI-inflatsioonist vastavalt EKP hinnastabiilsuse määratlusele. Baasperiood on 1998. aasta detsember.

² Investoriportfellis M3 suunas toimunud struktuurimuutuste ulatuse hinnangute koostamisel kasutatakse EKP 2004. aasta oktoobri kuubülletääni artiklis „Monetary analysis in real time“ jaotises 4 kirjeldatud üldmeetodit.

pakkumise vahe ja rahapakkumise reaalne vahe, mis arvestab asjaolu, et osa akumuleerunud likviidsusest on neelanud hinnatõus, osutavad oluliselt madalamale ja stabiilsemale (kuid ikka veel küllaldasele) rahalisele likviidsusele.

Sellegipoolest viitab nendest näitajatest, eelkõige aga M3 kasvu kindlaksmääramiseks tehtud ulatuslikust rahakeskkonna analüüsist tulenev üldine järeldus jätkuvalle ülelikviidsusele euroalal. Kuigi laiade raha- ja laenuagregaatide kasv näitab nüüd aeglustumise märke, mida võib pidada alates 2005. aastast hinnastabiilsuse tagamiseks võetud poliitikameetmete tulemuseks, osutab rahapakkumise endiselt kiire kasvutempo rahalise ülelikviidsuse keskkonnas sellele, et keskpikas perspektiivis ohustab hinnastabiilsust jätkuvalt hinnatõusurisk.

2.2. REALSEKTORI JA INSTITUTSIONAALSETE INVESTORITE FINANTSINVESTEERINGUD

2008. aasta esimeses kvartalis alanen veelgi realsektori finantsinvesteeringute kogumahu aastane kasvumäär. Alanemine toimus nii kodumajapidamiste, kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete kui ka valitsussektoris. Aastane rahavoog investeerimisfondidesse kahanen esimeses kvartalis tunduvalt, samas aga kindlustusseltside ja pensionifondide finantsinvesteeringute mahu aastase kasvumäära langus peatus.

Tabel 2. Euroala reaalsektori finantsinvesteeringud

	Bilansiline jääk protsendina finantsvaradest ¹	Aastased kasvumäärad									
		2005 IV kv	2006 I kv	2006 II kv	2006 III kv	2006 IV kv	2007 I kv	2007 II kv	2007 III kv	2007 IV kv	2008 I kv
Finantsinvesteeringud	100	5,1	4,8	4,8	4,7	4,7	4,9	5,1	4,9	4,4	3,8
Sularaha ja hoiused	23	6,5	6,4	6,4	7,1	7,0	7,4	8,0	7,3	6,7	6,5
Võlaväärtpaberid, v.a tuletisinstrumentid	6	-1,0	0,8	1,9	3,7	5,9	4,6	3,5	3,2	3,6	2,9
millest: lühiajalised	1	-10,7	6,9	4,6	7,7	17,9	13,5	15,6	28,0	35,8	29,2
millest: pikaajalised	5	-0,1	0,3	1,7	3,4	4,9	3,7	2,3	0,8	0,8	0,2
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid, v.a avatud investeerimisfondide osakud	31	3,5	2,5	2,8	1,9	1,7	2,0	2,2	2,7	3,0	3,2
millest: noteeritud aktsiad	9	0,7	-1,0	0,2	0,9	0,0	1,0	1,4	1,5	2,8	3,6
millest: noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	22	4,6	3,9	3,7	2,3	2,5	2,4	2,5	3,2	3,1	3,1
Avatud investeerimisfondide osakud	6	4,3	3,1	2,0	0,1	-0,7	-0,5	-0,4	-2,7	-4,2	-6,0
Kindlustustehniline reserv	16	7,5	7,6	7,5	7,3	6,7	6,4	6,3	5,9	5,5	4,9
Muud ²	18	6,8	6,5	6,4	6,8	7,4	8,2	8,4	8,5	6,7	4,8
M3 ³		7,4	8,4	8,4	8,5	9,9	11,0	11,0	11,3	11,5	9,9

Allikas: EKP.

¹ Viimase olemasoleva kvartali lõpu seisuga. Ümardamise tõttu ei pruugi arvud täielikult ühtida.² Muud finantsvarad hõlmavad laene, tuletisinstrumente ja muid debitorseid võlgnevusi, mis omakorda hõlmavad muu hulgas kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete antud kaubanduskrediiti.³ Kvartali lõpp. Rahaagregaat M3 sisaldab rahalaadseid instrumente, mida euroala mitterahaloomesused (s.t reaalsektor ja mitterahaloomelised finantsasutused) hoiavad euroala rahaloomeasutustes ja keskvalitsuses.

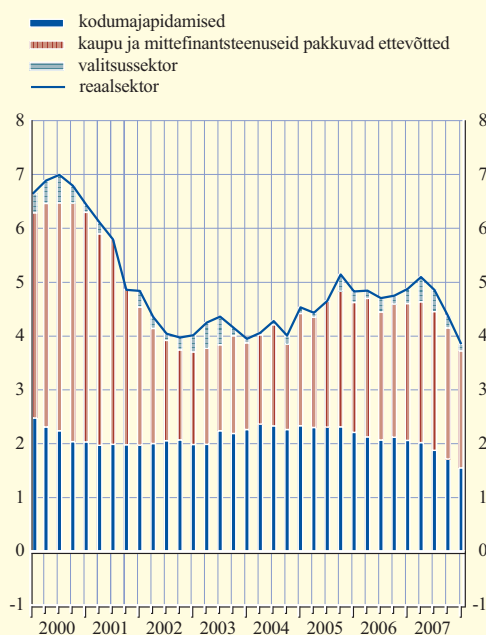
REAALSEKTOR

Reaalsektori finantsinvesteeringute kogumahu aastane kasvumäär jätkas 2008. aasta esimeses kvartalis (viimane kvartal, mille kohta on vastavad andmed olemas) langust, alanedes 2007. aasta neljanda kvartaliga võrreldes 4,4%lt 3,8%ni (vt tabel 2). Liigitus investeerimisinstrumentide kaupa näitab, et see langus tuleneb muu hulgas avatud investeerimisfondide osakute ja kindlustustehniliste reservide, vähemal määral aga ka võlaväärtpaberite ning raha ja hoiuste kujul hoitavate investeeringute aastase kasvumäära alanemisest. Seevastu aktsiatesse ja muudesse omandiväärtpaberitesse (v.a avatud investeerimisfondide osakud) tehtavate investeeringute kasv kiirenes jätkuvalt.

Liigitus reaalsektori kaupa näitab, et finantsinvesteeringute kogumahu langus 2008. aasta esimeses kvartalis oli tingitud paljudest teguritest (vt joonis 12). Kodumajapidamiste finantsinvesteeringute aastane kasvumäär jätkas langemist ja jõudis 3,1%ni, mis on madalaim tase alates EMU kolmanda etapi algusest. Kuigi kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete finantsinvesteeringute kasvumäär

Joonis 12. Reaalsektori finantsinvesteeringud

(aastane muutus protsentides; panus protsendipunktides)

Allikas: EKP.

samuti jätkuvalt alanes, on see muude sektorite kasvumääradega ja aeglase majanduskasvu aastatel 2002–2003 täheldatud kasvumääradega võrreldes oma 5,3%ga siiski suhteliselt suur (sektori finantsinvesteeringute arengu kohta vt täpsemalt jaotised 2.6. ja 2.7.).

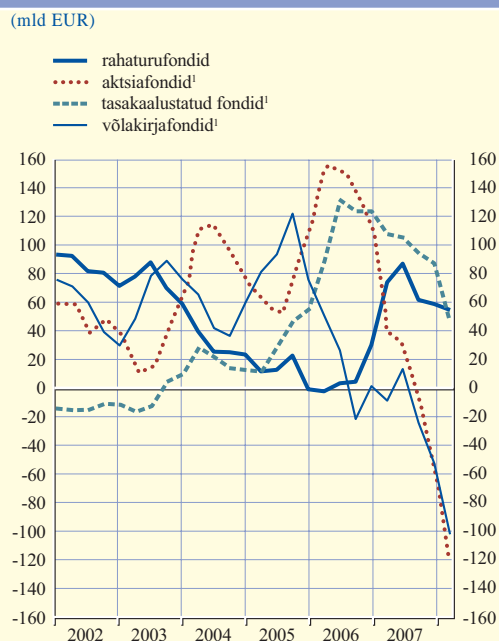
INSTITUTIONAALSED INVESTORID

Euroala investeerimisfondide (v.a rahaturufondid) koguvara väärtus kahanes 2008. aasta esimeses kvartalis märkimisväärse 9,9% võrra võrreldes 2007. aasta esimese kvartaliga. See on suurim langus eelmise aasta sama perioodiga võrreldes pärast 2001.–2003. aasta finantsturgude ebakindluse perioodi. 2008. aasta esimeses kvartalis täheldatud langus tulenes peamiselt väärtpaberi-, sealhulgas aktsiapositsioonide väärtuse langusest. Uued tehinguandmed viitavad sellele, et investeerimisfondide koguvara väärtuse languse 2008. aasta esimeses kvartalis võib eeskätt kirjutada ümberhindamise mõjude arvele, muutused varade paigutuses avaldasid aga vaid vähest mõju. Seda teemat kirjeldab täpsemalt taustinfo 4 „Hindamismõjud ja tehingute mõju euroala investeerimisfondide varade väärtusele”.

EFAMA¹ andmed eri liiki investeerimisfondide netokäibe kohta 2008. aasta esimeses kvartalis näitavad, et jälle on toimunud aastane netoväljavool nii aktsia- kui ka võlakirjafondidest, kusjuures mõlema puhul jätkus väljavoolu suurenemine võrreldes eelnenud kvartaliga (vt joonis 13). Seevastu sega-/tasakaalustatud fondid ja rahaturufondid registreerisid jätkuvalt sissevoolu, kuigi mõnevõrra väiksemas mahus kui eelmistes kvartalites. Kokkuvõttes võib nende

¹ Euroopa Fondivalitsejate Liit (EFAMA) väljastab andmeid Saksamaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburgi, Madalmaade, Austria, Portugali ja Soome avatud aktsia- ning võlakirjafondide avalike emissioonide netokäibe (või netosissevoolu) kohta. Vt EKP 2004. aasta juuni kuubülletään taustinfo „Netorahavood euroala aktsia- ja võlakirjafondidesse”.

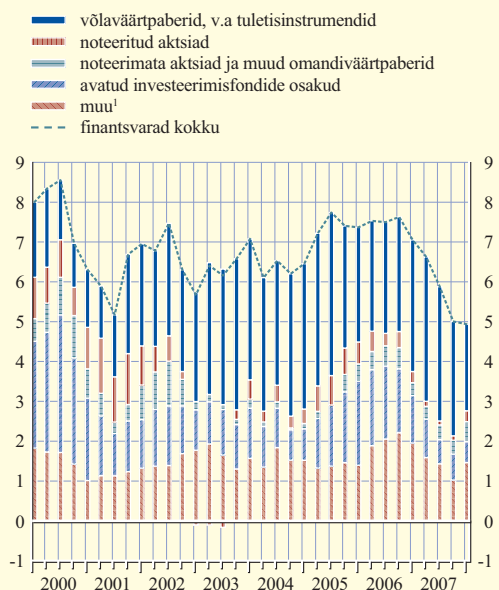
Joonis 13. Aastased netovood investeerimisfondidesse (kategooriate kaupa)

Allikad: EKP ja EFAMA.
¹ EKP arvutused EFAMA esitatud riiklike andmete põhjal.

Joonis 14. Kindlustusseltside ja pensionifondide finantsinvesteeringud

(aastane muutus protsentides; panus protsendipunktides)

Allikas: EKP.
¹ Hõlmab laenusid, hoiuseid ja kindlustustehnilist reservi, muid debitoorseid võlgnevusi ja tuletisinstrumente.

viimaste muutuste põhjal märkida, et kui 2005. ja 2006. aastal toimus investeerimisfondidesse suhteliselt tugev sissevool, siis nüüdseks on see tendents teatud määral pöördunud.

Võrreldes 2007. aasta neljanda kvartaliga jäi kindlustusseltside ja pensionifondide finantsinvesteeringute kogumahu aastane kasvumäär euroalal 2008. aasta esimeses kvartalis sisuliselt muutumatuks (4,9%). Seega nimetatud kasvumäära puhul 2007. aastal täheldatud märkimisväärne langus ei jätkunud (vt joonis 14). 2008. aasta esimeses kvartalis registreeritud sisuliselt muutumatu kasvumäär ei lase silma paista asjaolul, et võlaväärtpaberitesse (v.a tuletisinstrumendid) ja avatud investeerimisfondide osakutesse tehtud investeeringute osakaal kahanes, kuid see-eest suurenes muudesse varaliikidesse, eelkõige laenudesse ja hoiustesse paigutatud investeeringute osakaal (hõlmatud „muude” finantsinvesteeringute all).

Taustinfo 4

HINDAMISMÕJUD JA TEHINGUTE MÕJU EUROALA INVESTEERIMISFONDIDE VARADE VÄÄRTUSELE

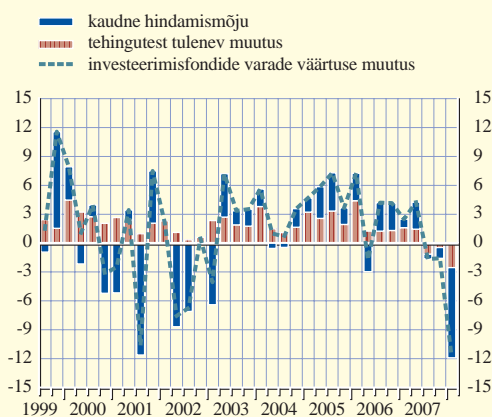
2008. aasta esimeses kvartalis langes euroala investeerimisfondide (v.a rahaturufondid) koguvara/-kohustuste väärtus eelneva aastaga võrreldes 9,9% võrra. Niivõrd suurt varade väärtuse langust on ka varem täheldatud (finantsturu ebakindluse aastatel 2001–2003) ning languse hindamine sõltub sellest, mil määral on muutused tingitud tehingutest või ümberhindamisest. Varade väärtuse languse hindamist on võimalik nüüd tõhustada, kasutades uut kättesaadavat teavet tehingute kohta.

EKP on avaldanud euroala investeerimisfonde käsitlevat statistikat alates 2003. aasta jaanuarist. Kuni 2008. aasta keskpaigani hõlmas avaldatud statistika ainult bilansilist jääki, kuid 2008. aasta 10. juulil avaldas EKP andmed 2008. aasta esimese kvartali kohta, kajastades esmakordselt investeerimisfondide emiteeritud osakutega seotud tehingute andmeid¹. Kõnealused tehingud sisaldavad investorite poolt investeerimisfondidesse tehtud koguinvesteeringute netosissevoolu, liites nende investeerimisfondi osakute netosoetamise investeerimisfondi saadud tulule ning arvestades maha väljamakstud dividendid. Need andmed ei anna veel teavet investeerimisfondide liikide kohta. Alates 1999. aasta kolmandast kvartalist on need täienduseks bilansilist jääki kirjeldavatele andmetele, mis ulatuvad tagasi 1998. aasta neljandasse kvartalis.

Joonis A kirjeldab investeerimisfondide varade väärtuse kvartaalsete muutuste jagunemist tehingute ja ümberhindamiste muutuste vahel. Viimased peegeldavad eelkõige varade hindade muutusi, kuid sisaldavad ka vahetuskursi kõikumiste ja võimalike statistiliste ümberliigituste mõju. Ilmneb, et fondide varade väärtuse

Joonis A. Osakaalud investeerimisfondide varade väärtuse muutustes

(kvartaalne muutus protsentides; protsendipunktid)

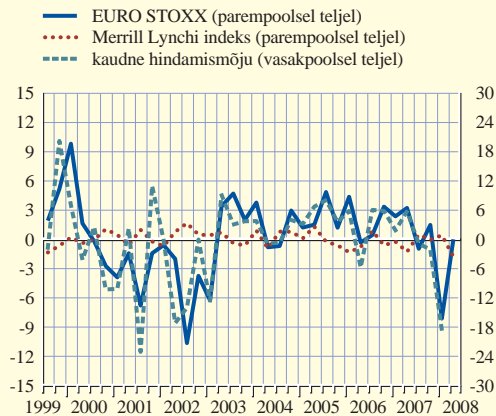

Märkus. Andmed on olemas kuni 2008. aasta esimese kvartalini.

¹ Nimetatud uued, tehinguid käsitlevad andmed võimaldavad põhjalikumalt analüüsida investeerimisfondide osakuid, mis moodustavad praegu ligi 94% investeerimisfondide kogukohustustest. Uued, tehinguid käsitlevad andmed on kättesaadaval EKP kodulehel statistika andmeidas (<http://sdw.ecb.europa.eu>).

Joonis B. Hindamismõju, aktsiaturgude hinnad ja võlakirjade hinnad

(protsentides)

Allikad: Bloomberg, EKP ja Merrill Lynch.
Märkused. „EURO STOXX” tähendab EURO STOXXi aktsiaturu hinnaindeksit. „Merrill Lynchi indeks” tähendab Merrill Lynchi EMU võlakirjade hinna tootluse indeksit. Andmed aktsiaturgude hindade ja võlakirjade hindade kohta väljendavad kvartaalseid kasvumäärasid (andmed olemas kuni 2008. aasta teise kvartalini). Hindamismõju andmed on antud protsentides investeerimisfondide osakute bilansilisest kogujäägist (andmed olemas kuni 2008. aasta esimese kvartalini).

Allikad: Bloomberg, EKP ja Merrill Lynch. Märkused. „EURO STOXX” tähendab EURO STOXXi aktsiaturu hinnaindeksit. „Merrill Lynchi indeks” tähendab Merrill Lynchi EMU võlakirjade hinna tootluse indeksit. Andmed aktsiaturgude hindade ja võlakirjade hindade kohta väljendavad kvartaalseid kasvumäärasid (andmed olemas kuni 2008. aasta teise kvartalini). Hindamismõju andmed on antud protsentides investeerimisfondide osakute bilansilisest kogujäägist (andmed olemas kuni 2008. aasta esimese kvartalini).

Alates 2001. ja 2002. aastal täheldatud, mõned olulised erinevused. Nimelt toimus 2001. aasta kolmandas kvartalis ja 2002. aasta teises kvartalis samuti aktsiahindade järsk langus, kuid võlakirjade hinnad (mõõdetuna Merrill Lynchi EMU võlakirjade hinna tootluse indeksiga) kasvasid märkimisväärselt. Seevastu 2008. aasta esimest kvartalit iseloomustasid langevad aktsiahinnad ning ainult mõõdukad tõusud võlakirjade hindades.

Kokkuvõttes näitab käesolev analüüs, et investeerimisfondide varade väärtuse muutuse hindamisele tuleb kasuks, kui eristada ühest küljest tehingute ja investoriportfelli struktuuri muutusi ning teisest küljest ümberhindamisi ja vara hindade liikumisi. Eristava arvutamise tulemusena on ilmnenu, et investeerimisfondide varade väärtuse hiljutine suur langus on mõnevõrra erinevat laadi kui 2001. ja 2002. aastal toimunud langused.

langus 2008. aasta esimeses kvartalis oli eelkõige tingitud negatiivsest hindamismõjust ning tehingute vähenemine oli teisejärguline. Sama näib kehtivat ka varade väärtuse muude languste kohta alates EMU kolmanda etapi algusest, näiteks 2001. aasta kolmandas kvartalis toimunud languse puhul. Siiski on 2007. aasta teise poole ja 2008. aasta esimese kvartali arengusuunad mõneti pretseeditud, kuna esmakordselt ilmes netoväljavool investeerimisfondidest.

Joonis B kirjeldab tugevat seost joonisel A toodud hindamismõju ning euroala aktsiahindade muutuste (mõõdetuna EURO STOXXi indeksiga) vahel. Siiski ei saa eeldada üksühest koosliikumist, kuna investeerimisfondide osakute hindamismõju peegeldab ka aktsiahindade muutusi väljaspool euroala ning teiste varaliikide, nt võlakirjade hindade muutusi. Eelkõige kajastab investeerimisfondide osakute hindamismõju pisut väiksem ulatus võrreldes aktsiahindade muutuste ulatusega võlakirjade hindade kõikumisi, mis on oma olemuselt vähem volatiilsed kui muutused aktsiahindades. Selles osas ilmnevad võrdluses varasemate episoodidega, mida iseloomustavad sarnased hindamismõjud (nt 2001. ja 2002. aastal täheldatud), mõned olulised erinevused. Nimelt toimus 2001. aasta kolmandas kvartalis ja 2002. aasta teises kvartalis samuti aktsiahindade järsk langus, kuid võlakirjade hinnad (mõõdetuna Merrill Lynchi EMU võlakirjade hinna tootluse indeksiga) kasvasid märkimisväärselt. Seevastu 2008. aasta esimest kvartalit iseloomustasid langevad aktsiahinnad ning ainult mõõdukad tõusud võlakirjade hindades.

2.3. RAHATURU INTRESSIMÄÄRAD

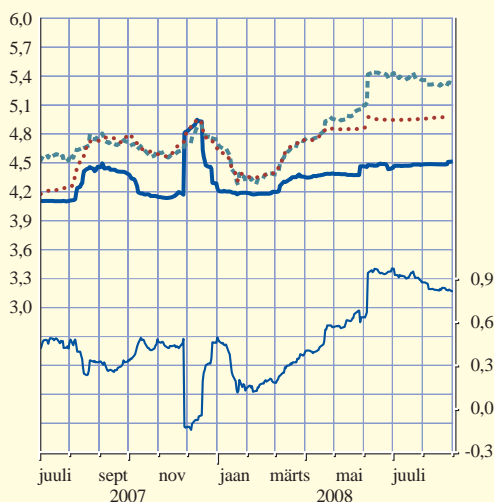
Rahaturu tagamata intressimäärad on kasvanud alates 2008. aasta juuni algusest. Rahaturu tagamata ja tagatud intressimäärade vahed sel perioodil mõnevõrra vähenesid. Tagamata määrade alusel tuletatud rahaturu tulukõvera kalle muutus alates juunist pisut järsemaks, kusjuures vahe rahaturu 12 kuu ja ühe kuu tagamata intressimäärade vahel kasvas ja jõudis 3. septembril 81 baaspunkti, mis on oluliselt kõrgem kui 2008. aasta esimeses pooles täheldatud tasemed.

Rahaturu tagamata intressimäärad on alates 2008. aasta juuni algusest kasvanud. Ühe, kolme, kuue ja 12 kuu EURIBORi määrad olid 3. septembri seisuga 4,51%, 4,96%, 5,16% ja 5,32%, mis on vastavalt 5, 10, 24 ja 23 baaspunkti 2008. aasta 2. juuni tasemetest kõrgemad (vt joonis 15).

Joonis 15. Rahaturu intressimäärad

(protsenti aastas; päevased andmed)

- ühe kuu EURIBOR (vasakpoolsel teljel)
- kolme kuu EURIBOR (vasakpoolsel teljel)
- - - 12 kuu EURIBOR (vasakpoolsel teljel)
- 12 kuu ja ühe kuu EURIBORi vahe (parempoolsel teljel)

Allikad: EKP ja Reuters.

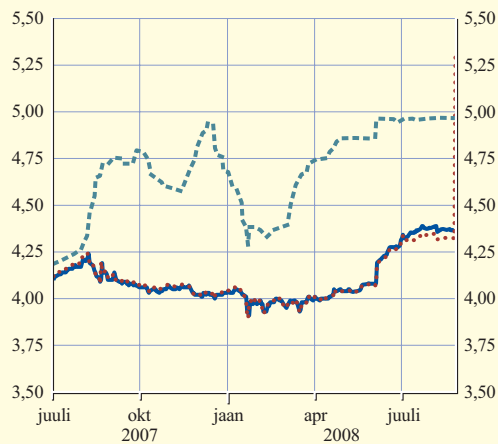
12 kuu ja ühe kuu EURIBORi vahe oli 3. septembri seisuga 81 baaspunkti, võrrelduna 63 baaspunktiga juuni alguses (vt joonis 15). Rahaturu tulukõvera järsemaks muutumine toimus peamiselt juunis ja peegeldas turuootuste kasvu EKP baasintressimäärade edasise liikumise osas. Ootuste kasv mõjutas enam pikema kui lühema tähtajaga intressimäärasid. Pärast rahaturu tulukõvera järsemaks muutumist juuni alguses tasandus see hiljem mõnevõrra, sest lühiajaliste intressimäärade tõusu ootused taandusid. Sellegipoolest on tulukõver endiselt järsem kui 2008. aasta esimesel poolel.

Tagamata EURIBORi määrade ja tagatud intressimäärade (nagu EUREPO ja EONIA vahetustehingute indeksist tuletatud määrad) vahede muutused aitasid samuti kaasa rahaturu tulukõvera laugenemisele. Nimetatud vahed, mis 2008. aasta teises kvartalis rahaturu jätkuvalt pingelise olukorra tingimustes taas suurenesid, on alates juuni algusest teatud määral kahanenud. Kolmekuulise tähtaja puhul vähenes tagamata

Joonis 16. Kolme kuu EUREPO, EURIBOR ja üleöö intressimäärade vahetustehing

(protsenti aastas; päevased andmed)

- kolme kuu EUREPO
- kolme kuu üleöö intressimäärade vahetustehing
- - - kolme kuu EURIBOR

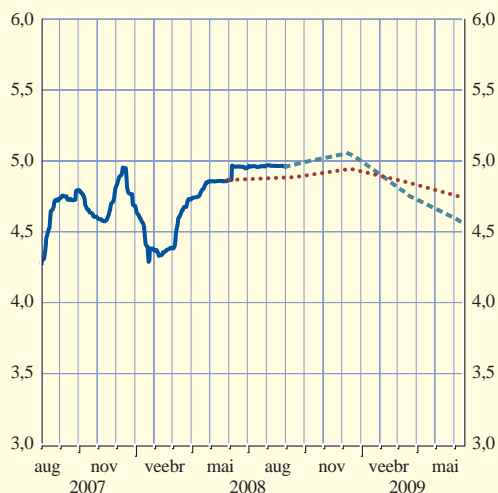

Allikad: EKP ja Reuters.

Joonis 17. Kolme kuu intressimäärad ja futuuride intressimäärad euroalal

(protsenti aastas; päevased andmed)

- kolme kuu EURIBOR
- futuuride intressimäärad seisuga 2. juuni 2008
- - - futuuride intressimäärad seisuga 3. september 2008

Allikas: Reuters.
Märkus. Londoni Rahvusvahelisel Finantsfutuuride Börsil (LIFFE) noteeritud kolmekuulised futuurlepingud, mille loovutusähtaeg on käesoleva ja järgneva kolme kvartali lõpus.

EURIBORi määrade ja tagatud intressimäärade vahe 2008. aasta 2. juuni 78 baaspunktilt augustis ligikaudu 60 baaspunkti tasemeni (vt joonis 16).

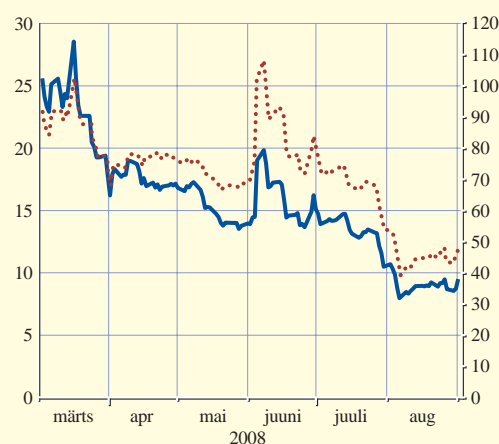
2008. aasta detsembris ning 2009. aasta märtsis ja juunis lõppevate kolme kuu EURIBORi futuurlepingute põhjal eeldatavad intressimäärad olid 3. septembril vastavalt 5,07%, 4,78%, ja 4,58%, mis tähendab, et 2008. aasta 2. juuni tasemega võrreldes tõusis detsembri määr 10 baaspunkti, märtsi ja juuni määrad aga langesid vastavalt 10 ja 18 baaspunkti (vt joonis 17). Kolme kuu EURIBORi futuurlepingute optsioonidest tuletatud eeldatav volatiilsus juuni alguses tõusis, kuid pööras juuni keskel taas langusele (vt joonis 18).

Väga lühiajaliste intressimäärade kohta rõhutas EKP oma teatistes endiselt, et oluline on hoida pankadevahelised üleööturu intressimäärad stabiilsed ja pakkumisintressi alammäär lähedal. Kuigi EONIA volatiilsus oli jätkuvalt veidi kõrgem kui enne pingete tekkimist rahaturul 2007. aasta augustis, täitis EKP üldiselt oma eesmärgi edukalt. Et tulla vastu turuosaliste vajadusele täita kohustusliku reservi nõuded juba arvestusperioodi varases etapis, jätkas EKP baasmahust suurema likviidsusmahu jaotamist põhilistel refinantseerimisoperatsioonidel, seades samal ajal endiselt sihiks tasakaalustatud likviidsuskeskkonna saavutamise perioodi lõpuks. EONIA tõusis juuli alguses umbes 25 baaspunkti võrra, mis on kooskõlas nõukogu otsusega EKP intressimäärade tõstmise kohta. Pärast seda on EONIA püsinud üldiselt stabiilselt umbes 4,30% tasemel (vt joonis 19). Neid arengusuundi ja EKP poolt teostatud rahapoliitilisi operatsioone kirjeldatakse täpsemalt taustinfos 5.

Joonis 18. Eeldatav volatiilsus, mis on tuletatud kolme kuu EURIBORi futuurlepingute optsioonidest, mille tähtaeg on 2008. aasta detsembris

(protsenti aastas; baaspunktid; päevased andmed)

— protsenti aastas (vasakpoolsel teljel)
 baaspunktid (parempoolsel teljel)

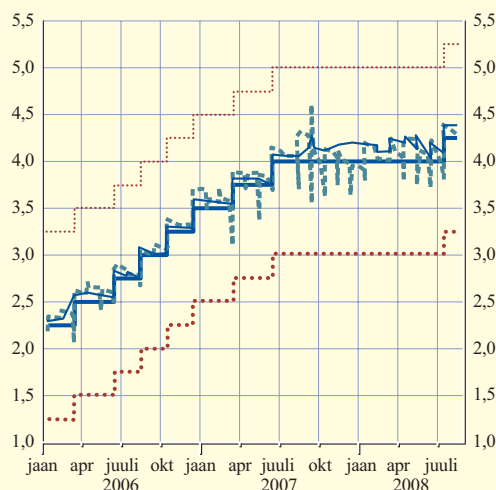

Allikad: Bloomberg, Reuters ja EKP arvutused. Märkus. Baaspunktid arvutatakse välja protsentides esitatud eeldatava volatiilsuse ja vastava intressimäär põhjal (vt ka 2002. aasta mai kuubülletäni taustinfo „Measures of implied volatility derived from options on short-term interest rate futures“).

Joonis 19. EKP intressimäärad ja üleööturu intressimäär

(protsenti aastas; päevased andmed)

— põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäär
 hoiustamise püsivõimaluse intressimäär
 - - - - - üleööturu intressimäär (EONIA)
 — põhiliste refinantseerimisoperatsioonide piirintressimäär
 laenamise püsivõimaluse intressimäär

Allikad: EKP ja Reuters.

Taustinfo 5

**LIKVIIDSUSKESKKOND JA RAHAPOLIITILISED OPERATSIOONID ALATES 14. MAIST 2008 KUNI
12. AUGUSTINI 2008**

Vaadeldava kolme arvestusperioodi jooksul oli märgata eurorahaturu lühemate tähtaegadega intressimäärade segmendis 2007. aasta augustis alanud pingete teatud leevenemist. Sellele vaatamata reageeris EKP likviidsusjuhtimine pingetele mitmeti.

Esiteks jätkas EKP ettevaatavat likviidsuse pakkumist, mille käigus hõlbustati osapoolte kohustusliku reservi nõuete täitmist arvestusperioodi alguses. Selleks jaotatakse arvestusperioodi alguses põhilistes refinantseerimisoperatsioonides baasmahust suurem summa (baasmaht on jaotamisele kuuluv summa, mis võimaldab osapooltel täita kohustusliku reservi nõudeid ühtlaselt kogu arvestusperioodi jooksul), vähendades samas kaasnevat likviidsuse ülejääki arvestusperioodi lõpus nii, et keskmine likviidsuse pakkumine kogu arvestusperioodi ulatuses jääb muutumatuks. EKP vähendas pisut 10. juunil ja 12. augustil 2008 lõppenud arvestusperioodidel ettevaatavalt jaotatavaid summasid, kuna pinged rahaturu lühemate tähtaegadega intressimäärade segmendis leevenesid. Vastavalt 9. juunil 2008 avaldatud teatele¹ suurendas EKP 8. juulil 2008 lõppenud arvestusperioodi jooksul siiski ettevaatavalt jaotatavat summat, et maandada poolaasta lõpu mõjuga seotud pingeid.

Teiseks, nagu 2008. aasta märtsis teatavaks tehtud, pikendati 2007. aasta augustis ja septembris esmakordselt teostatud kahte täiendavat kolmekuulist pikemaajalist refinantseerimisoperatsiooni kolmandat korda 2008. aasta mai ja juuni tähtaja saabumisel ning juulis teostati teine täiendav kuuekuulise tähtajaga pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon. Lisaks teatas eurosüsteem juulis, et kavatses pikendada kahte täiendavat kolmekuulist lõpetamata operatsiooni nende 2008. aasta augusti ja septembri tähtaja saabumisel.

Samuti jätkas EKP vaatlusalustel perioodidel tähtajalise oksjoniga USA dollari likviidsuse pakkumist euroala pankadele koostöös USA Föderaalreservi Süsteemiga. Nendes operatsioonides, mis ei mõjuta euro likviidsuse pakkumist, pakutakse USA dollari likviidsust eurosüsteemi operatsioonideks kõlbliku tagatise vastu.²

Pangandussüsteemi likviidsusvajadus

Vaadeldava kolme arvestusperioodi jooksul kasvas pankade keskmine likviidsusvajadus eelnenud kolme perioodiga võrreldes 2,3 miljardi euro võrra. Seda võib seletada kohustuslike reservide 4,8 miljardi euro suuruse tõusuga, mida tasakaalustas osaliselt autonoomsetest teguritest tingitud likviidsusvajaduse vähenemine 2,5 miljardi euro võrra. Kohustusliku reservi nõudest tingitud üldine likviidsusvajadus ulatus keskmiselt 211,3 miljardi euroni ja autonoomsetest teguritest tingitud likviidsusvajadus keskmiselt 249,8 miljardi euroni (vt joonis A).

Ülereservide tase (s.o kohustuslikku reservi ületavad päeva keskmised vahendid, mida hoitakse arvelduskontodel) suurenes veidi kolmel vaatlusalusel perioodil – 43 miljoni euro võrra keskmiselt 0,75 miljardi euroni (vt joonis B). See on kooskõlas keskmise tasemega alates rahapoliitika rakendusraamistiku muutmisest 2004. aasta märtsis.

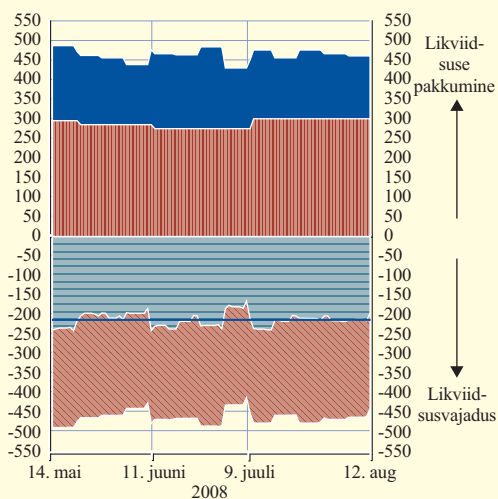
¹ Avaldati järgmine teade: „EKP jälgib endiselt tähelepanelikult likviidsuskeskkonda ja on märganud rahaturul poolaasta lõpu tähtajaga intressimäärade segmendis teatud pingeid. EKP on valmis poolaasta lõpus tingimusi vajadusel leebemaks muutma.”

² EKP edastatud teated asuvad aadressil <http://www.ecb.europa.eu/mopo/implementation/omo/html/communication.en.html>.

Joonis A. Pangandussüsteemi likviidsusvajadus ja likviidsuse pakkumine

(mld EUR; iga kirje juures on esitatud kogu perioodi päevased keskmised näitajad)

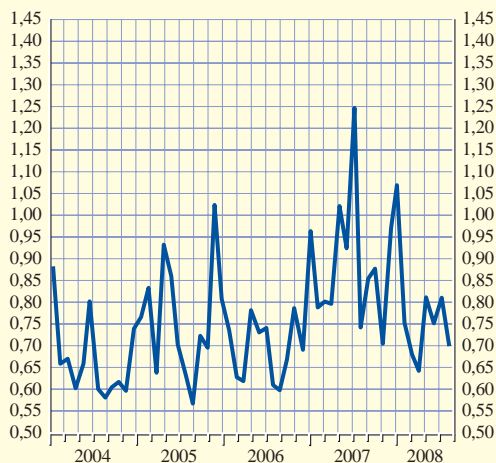
- põhilised refinantseerimisoperatsioonid: 174,15 mld EUR
- pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid: 280,42 mld EUR
- arvelduskontodel hoitavad vahendid: 212,06 mld EUR
(kohustusliku reservi nõue: 211,31 mld EUR; ülereserv: 0,75 mld EUR)
- kohustusliku reservi määr
- autonoomsed likviidsustegurid: 249,81 mld EUR

Allikas: EKP.

Joonis B. Ülereserv¹

(mld EUR; keskmine tase igal arvestusperioodil)

Allikas: EKP.

¹ Pankade kohustusliku reservi ületavad vahendid, mida hoitakse arvelduskontodel.

Likviidsuse pakkumine ja intressimäärad

Kohustusliku reservi nõude suurendamise tulemusena kasvas avaturuoperatsioonide jäägi kogumaht (nomineeritud eurodes). Pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide ja põhiliste refinantseerimisoperatsioonide osakaal avaturuoperatsioonide jäägi kogumahuks püsis kogu perioodi jooksul üldjoontes muutumatuna, vastavalt ligikaudu 60% ja 40%, kuna kahe täiendava kolme kuulise tähtajaga lõpetamata pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni mahtu vähendati mõnevõrra, s.o 60 miljardilt eurolt 50 miljardi euroni, ning teine kahest täiendavast kuuekuulise tähtajaga pikemaajalisest refinantseerimisoperatsioonist (kumbki 25 miljardi euro väärtuses) arveldati alles vaadeldava perioodi lõpus. Sellelgi poolelt kasvas pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide osakaal veidi perioodi lõpu lähenedes, tõustes ligikaudu 64% tasemele, kui pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide jääk jäi püsima 300 miljardi euro tasemele.

3. juulil 2008 otsustas EKP nõukogu tõsta EKP baasintressimäärasid 25 baaspunkti võrra, mis tähendas pakkumisintressi alammäära ning hoiustamise ja laenamise püsivõimaluse intressimäärade tõusu vastavalt 4,25%, 3,25% ja 5,25% tasemele. See muudatus jõustus 9. juulil 2008, järgneva kohustusliku reservi arvustusperioodi esimesel päeval.

Seoses USA Föderaalreservi Süsteemi tähtajalise oksjoniga jätkas EKP eurosüsteemi osapooltele dollarivahendite pakkumist, kasutades rahastamise tagamiseks eurosüsteemis kõlblikku tagatist. Kooskõlas EKP 2. mail 2008 avaldatud teatisega sooritati nimetatud operatsioonid iga kahe nädala tagant mahus 25 miljardit USA dollarit operatsiooni kohta. Kõnealused operatsioonid ei mõjutanud euro likviidsuse pakkumist.

30. juulil 2008 teatas EKP oma kavatsusest koostöös USA Föderaalreservi Süsteemiga luua 84-päevase tähtajaga ja mahuga 10 miljardit USA dollarit tähtajalise oksjonivõimaluse operatsioonide tsüklil, mille esimene operatsioon

toimuks 14. augustil 2008. Samuti teatas EKP, et kavatseb teostada iga kahe nädala tagant operatsioone vaheldumisi 28-päevase tähtajaga ja mahuga 20 miljardit USA dollarit ning 84-päevase tähtajaga ja mahuga 10 miljardit USA dollarit.

10. juunil 2008 lõppenud arvestusperioodil jaotas EKP põhiliste refinantseerimisoperatsioonide käigus 25 miljardit eurot, 18 miljardit eurot, 15 miljardit eurot ja 3,5 miljardit eurot üle baasmahu. Arvestusperioodi esimese kahe nädala jooksul püsis EONIA pakkumisintressi alammäära lähedal, kuigi näitas mai lõpus üles mõningast volatiilsust, kui tõusis ajutiselt pakkumisintressi alammäärast oluliselt kõrgemale. 30. mail 2008, kuu viimasel päeval püsis EONIA 4,114% tasemel (vt joonis C). Arvestusperioodi viimasel päeval vähendas EKP peenhäälestusoperatsiooni käigus likviidsust 14 miljardi euro ulatuses, mille tulemusena oli laenamise püsivõimaluse netokasutus 161 miljonit eurot ning EONIA oli 4,179% tasemel.

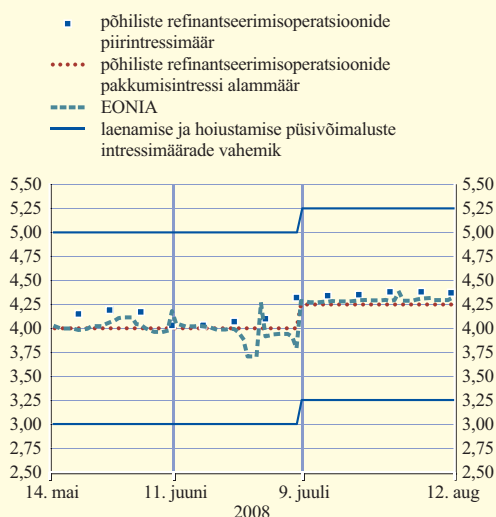
8. juulil 2008 lõppenud arvestusperioodil jaotas EKP mõlema kahe esimese põhilise refinantseerimisoperatsiooni käigus 20 miljardit eurot üle baasmahu, juuni lõppu hõlmava kolmanda põhilise refinantseerimisoperatsiooni käigus 35 miljardit eurot üle baasmahu ning viimase põhilise refinantseerimisoperatsiooni käigus 3 miljardit eurot üle baasmahu. Samal ajal, kui EONIA püsis arvestusperioodi esimese kahe nädala jooksul pakkumisintressi alammäära lähedal, võis juuni lõpus täheldada selgelt volatiilsust (mis oli siiski vaoshoitud). EONIA langes juuni eelviimasel nädalal alla pakkumisintressi alammäära ja tõusis kuu viimasel päeval alammäärast märkimisväärselt kõrgemale, jõudes sellel päeval tasemele 4,265%. Sellele järgnes arvestusperioodi paari viimase päeva jooksul toimunud langus pakkumisintressi alammäärast veidi allapoole. Arvestusperioodi viimasel päeval sooritas EKP 21 miljardi euro suuruse likviidsust vähendava peenhäälestusoperatsiooni. Turuosalisel tegid pakkumisi siiski kokku ainult 14,6 miljardi euro ulatuses. Selle tulemusena oli arvestusperioodi lõpus hoiustamise püsivõimaluse netokasutus 4,8 miljardit eurot ning EONIA püsis 3,792% tasemel.

12. augustil 2008 lõppenud arvestusperioodil jaotas EKP põhiliste refinantseerimisoperatsioonide käigus 18 miljardit eurot, 14 miljardit eurot, 10 miljardit eurot, 8 miljardit eurot ja 3 miljardit eurot üle baasmahu. EONIA püsis kogu arvestusperioodi jooksul pakkumisintressi alammäärast veidi kõrgemal ja tõusis tavapärase kalendrilise mõju tõttu juuli viimasel päeval 4,371%ni. Arvestusperioodi viimasel päeval sooritas EKP 21 miljardi euro suuruse likviidsust vähendava peenhäälestusoperatsiooni. Arvestusperioodi lõpus kasutati hoiustamise püsivõimalust piiratud 588 miljoni euro ulatuses ning EONIA oli 4,318% tasemel.

Kokkuvõttes oli vaadeldava perioodi jooksul osapoolte pakkumine vähem agressiivne kui eelnevatel kuudel, mis väljendab arvatavasti rahaturu lühemate tähtaegadega intressimäärade segmendis ilmnenud pingete teatud leevenemist. Eelkõige teise vaadeldava arvestusperioodi jooksul vähenes

Joonis C. EONIA ja EKP intressimäärad

(päevased intressimäärad protsentides)

Allikas: EKP.

pakkumisintressi alammäära ja piirintressimäära (s.o madalaim määr, millega pakkujad likviidsust saavad) vahe 3 baaspunktini, mis on sarnane enne 2007. aasta augustis tekkinud finantsturgude pingeid kehtinud tasemega. Sama kinnitas ka põhiliste refinantseerimisoperatsioonide jaotusmäärade kaalutud keskmise (s.o vastavate pakkumiste summadega kaalutud pakkumisintressi keskmine määr) vähenemine, mis väljendab põhilistel refinantseerimisoperatsioonidel osalivate agressiivsete pakkujate arvu vähenemist.

2.4. VÕLAKIRJATURUD

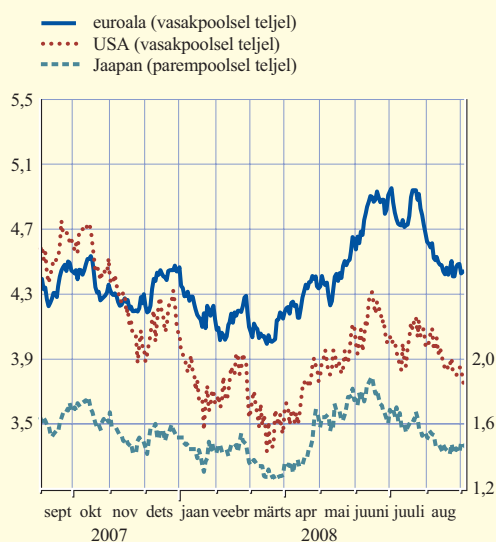
Pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärad on peamistel turgudel viimase kolme kuu jooksul langenud. Mais ja juuni esimeses pooles, kui tunnetati üleilmse inflatsiooniriski suurenemist, võis märgata intressimäärade kasvutrendi. Seejärel võis taas kasvanud mure finantssektori pärast panna investorid eelistama turvalisi riigivõlakirju aktsiatele, mis põhjustas intressimäärade languse. Vaadeldava perioodi teisel poolel vähenesid euroalal pikaajaliste riigivõlakirjade reaalinintressimäär, mis on kooskõlas investorite tajutud makromajandusliku väljavaate halvenemisega. Pikaajaline võlakirjaturupõhine inflatsiooniootus jäi mai lõpust kuni septembri alguseni euroalal peaaegu muutumatuks, samal ajal kui aga keskpikk kuni pikaajaline hetketehingute võlakirjaturupõhine inflatsiooniootus reageeris toormehindade muutustele ja tegelikule inflatsioonile tundlikumalt.

Nii euroala kui ka USA pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärad on mai lõpust saadik langenud. Kokkuvõttes alanes kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade intressimäär euroalal 2008. aasta mai lõpust kuni 3. septembrini umbes 20 baaspunkti, jõudes 4,4% tasemele (vt joonis 20). Samal ajal langesid USA kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade intressimäärad ligikaudu 35 baaspunkti, jõudes vaatlusaluse perioodi lõpus 3,7% tasemele. Ehkki nimetatud majanduspiirkondade pikaajaliste intressimäärade muutused olid tavapäraselt sarnased, suurenes erinevus USA ja euroala kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade intressimäärade vahel mai lõpust kuni 3. septembrini ligikaudu 15 baaspunkti, olles 3. septembril -70 baaspunkti kandis. Jaapani kümneaastase tähtajaga riigivõlakirjade intressimäär alanes ligikaudu 30 baaspunkti ja oli 3. septembri seisuga 1,5%.

Võlakirjaturu eeldatav volatiilsus jäi euroalal mai lõpust septembri alguseni üldjoontes muutumatuks, mis lubab arvata, et turuosaliste ebakindlus pikaajaliste võlakirjade intressimäärade lähiväljavaate suhtes eriti ei muutunud. USA võlakirjaturu eeldatav volatiilsus oli vaatlusaluse perioodi lõpus mõnevõrra madalamal tasemel kui mai lõpus. Jaapani võlakirjaturu eeldatav volatiilsus vähenes vaatlusperioodil märgatavalt.

Joonis 20. Pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäär

(protsenti aastas; päevased andmed)

Allikad: Bloomberg ja Reuters. Märkus. Pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäär viitab kümneaastastele võlakirjadele või võlakirjadele, mille tähtaeg on kümnele aastale kõige lähemal.

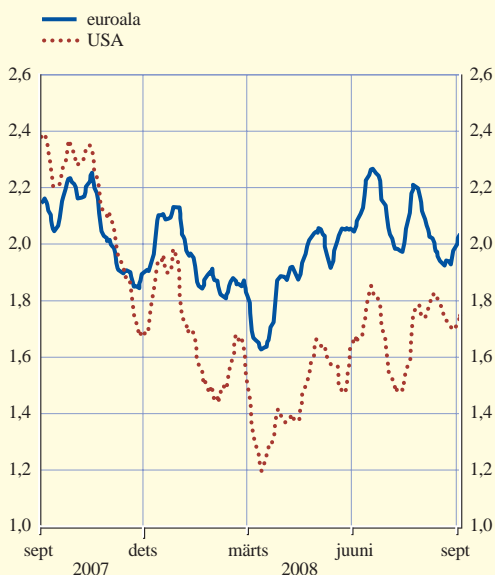
USAs kestis juba esimeses kvartalis alanud võlakirjade intressimäärade tõusutrend ligikaudu juuni keskpaigani. Pärast seda on võlakirjade intressimäärad üldiselt langenud. Kui vaatlusaluse perioodi esimese poole tunnetati eelkõige üleilmse inflatsiooniriski suurenemist, mis aitas kaasa intressimäärade kasvule, siis alates juulist võis mure finantssektori pärast ja eriti surve USA valitsuse toetatavatele ettevõtetele Fannie Mae ja Freddie Mac ajendada investoreid eelistama turvalisi riigivõlakirju aktsiatele, mis tõi kaasa intressimäärade languse. Kuni juuli lõpuni liikusid USA riigivõlakirjade reaalinintressimäärad ja pikaajalised nominaalintressimäärad samas rütmis, mis lubab arvata, et investorite inflatsiooniootused eriti ei muutunud. Juuli lõpust alates aga on kümneaastase tähtajaga võlakirjade nominaalintressimäärad langenud, samas kui reaalinintressimäärad on jäänud üldjoontes muutmataks, osutades sellele, et investorite inflatsiooniga seotud kartused on mõnevõrra vähenenud. Eelkõige võis sellisele arengule kaasa aidata toormehindade langus (vt joonis 21).

Euroalal kestis intressimäärade tõus kauem kui USAs, umbes juuli alguseni. Tõenäoliselt peegeldab see rahapoliitika karmistamisega seotud turuootusi, mis realiseerusid 3. juulil, kui EKP baasintressimäärasid tõsteti 25 baaspunkti võrra. Pärast seda euroala võlakirjade intressimäärad alanesid, olles pisut volatiilsed. Võlakirjade hetketehingute reaalinintressimäärad euroalal suurenesid kuni juuni keskpaigani, kajastades rahapoliitika edasise karmistamise ootusi üha kasvavate inflatsiooniootuste tingimustes. Alates juuli keskpaigast toimunud nominaal- ja reaalinintressimäärade langus võis peegeldada mitte üksnes inflatsiooniootuste langust, vaid ka makromajandusliku väljavaate halvenemist.

Viieaastaste forvardvõlakirjade turupõhine inflatsiooniootus viieks aastaks, mis näitab turuosaliste pikaajalisi inflatsiooniootusi ja nendega seotud riskipreemiaid, alanes vaatlusalusel perioodil veidi ja oli 3. septembril suhteliselt kõrgel tasemel, nimelt 2,4% (vt joonis 22). Kümneaastaste hetkevõlakirjade turupõhine inflatsiooniootus kasvas mai lõpust juuli alguseni umbes 15 baaspunkti, kuid seejärel langes mõnevõrra ja oli septembri alguses ligikaudu 2,3%. Lühiajalises ja keskpikas perspektiivis on inflatsiooniootuste volatiilsus olnud üsna suur. Eriti tugevalt mõjutasid vaadeldava perioodi esimeses pooles inflatsiooniootusi toormehindade, eelkõige naftahinna järsk tõus ja tegelik inflatsioon, põhjustades viieaastaste hetkevõlakirjade turupõhiste inflatsiooniootuste märkimisväärse kasvu. Alates juuli keskpaigast paistab aga naftahinna langus ja hiljem ka turuosaliste seas taas esilekerkinud mure euroala majanduskasvu väljavaate pärast olevat käivitanud lühiajaliste ja keskpikkade inflatsiooniootuste märkimisväärse alandamise. Septembri alguses oli viieaastaste hetkevõlakirjade turupõhine inflatsiooniootus 2,2%. Nende arvude tõlgendamisel tuleb aga siiski arvesse võtta, et ebastabiilsuse perioodidel on võlakirja-

Joonis 21. Nullkupongiga inflatsiooniga indekseeritud võlakirjade intressimäär

(protsenti aastas; päevaste andmete viiepäevane libisev keskmine; sesoonselt kohandatud)

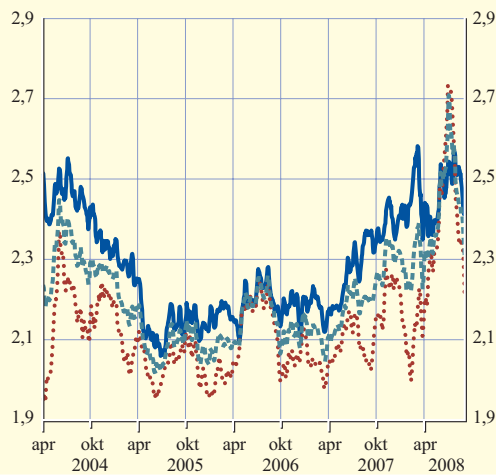

Allikad: Bloomberg, Reuters ja EKP arvutused.
Märkus. Nullkupongiga inflatsiooniga indekseeritud hetkevõlakirjade intressimäär.

Joonis 22. Nullkupongiga hetke- ja forvardtehingute võlakirjaturupõhised inflatsiooniootused euroalal

(protsenti aastas; päevaste andmete viiepäevane libisev keskmine; sesoonselt kohandatud)

- viieaastaste forvardvõlakirjade turupõhine inflatsiooniootus viieks aastaks
- viieaastaste hetkevõlakirjade turupõhine inflatsiooniootus
- kümneaastaste hetkevõlakirjade turupõhine inflatsiooniootus

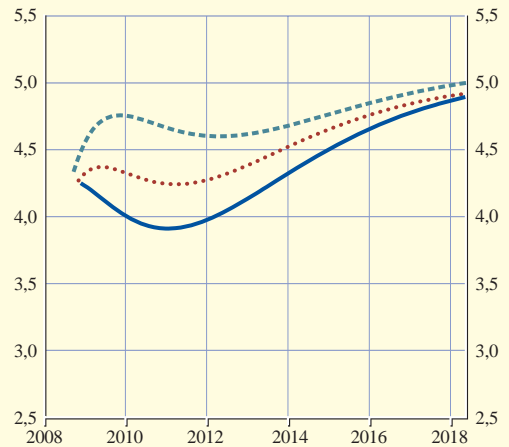

Allikad: Reuters ja EKP arvutused.

Joonis 23. Euroala üleöoturu forvardtehingute eeldatavad intressimäärad

(protsenti aastas; päevased andmed)

- 3. september 2008
- 31. juuli 2008
- 30. juuni 2008

Allikad: EKP, EuroMTS (statistika aluseks olevad andmed) ja Fitch Ratings (reitingud).

Märkused. Turul vaadeldavate intressimäärade tähtajalisest struktuurist tuletatud eeldatav forvardtulukõver kajastab turuootusi lühiajaliste intressimäärade tulevaste tasemete suhtes. Eeldatavate forvardtulukõverate arvutamise meetodit on kirjeldatud EKP kodulehe jaotises „Euro area yield curve”. Hinnangus kasutatud andmed on saadud euroala AAA-reitinguga riigivõlakirjadest.

turupõhised inflatsiooniootused mõnevõrra moonutatud, sest toimub vahendite ümberpaigutamine riskantsematest varadest turvalisematesse. Taustinfo 6 annab ülevaate inflatsiooniootustest erinevate ajaperspektiivide lõikes finantsturu näitajate põhjal.

Mai lõpust septembri alguseni nihkus euroala üleöoturu forvardtehingute eeldatava intressimäära kõver kõigepealt ülespoole ja seejärel pöördus allapoole (vt joonis 23). See võib kajastada investorite ootuste muutumist lühiajaliste intressimäärade suhtes lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Forvardtehingute intressimäärade kõvera allapoole nihkumine pikemaajaliste intressimäärade osas, mida võis täheldada mai lõpust septembri alguseni, võib siiski peegeldada ka vastavate riskipremiate vähenemist.

Euroala reaalsektori madalama reitinguga ettevõtete võlakirjade hinnavahed suurenesid. Finantsettevõtete võlakirjade hinnavahede märgatav kasv jätkus vaatlusalusel perioodil kõigi reitinguklasside lõikes. Püsivalt suured hinnavahed finantssektoris viitavad pankade rahastamiskulude suurenemisele, mis omakorda võib avaldada mõju laenuurule.

Taustinfo 6

VÖLAKIRJATURUPÕHISTE INFLATSIONIOOTUSTE TÄHTAJALISE STRUKTUURI HILJUTINE ARENG EUROALAL

EKP kuubülletäänis antakse regulaarselt üksikasjalikku teavet finantsinstrumentidest tuletatud inflatsioonootuste näitajate arengu kohta. Völakirjaturu segmendis on rõhuasetus peamiselt pikaajalistel inflatsioonootustel, inflatsiooniga indekseeritud völakirjade ja vahetustehingute turud annavad aga teavet eri kestusega perioodide inflatsioonootuste (ja seotud preemiade) kohta. Käesolevas taustinfos antakse ülevaade völakirjaturupõhiste inflatsioonootuste kogu tähtajalise struktuuri hiljutisest arengust.

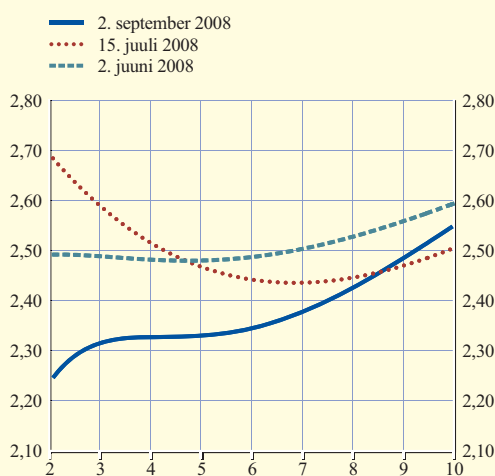
Völakirjaturupõhiste inflatsioonootuste hinnanguline tähtajaline struktuur on alates mai keskepaigast oluliselt muutunud.¹ Eelkõige olid sellel perioodil oluliselt volatiilsemad lühiajalised kuni keskpikad inflatsioonootused. Naftahinna järsk tõus (2008. aasta alguse 90 USA dollarilt ligi 145 USA dollarini juuli keskepaigas) ning tegeliku inflatsiooni kasv (juulis 4,1% võrreldes 3,7%ga mais) põhjustasid alates juuni algusest lühemaajaliste völakirjaturupõhiste inflatsioonootuste suure tõusu. Selline tõus – näiteks ligikaudu 25 baaspunkti üheaastaste forvardtehingute völakirjaturupõhiste inflatsioonootuste (kaheks aastaks) puhul – tõi kaasa forvard- (ja hetke-)tehingute völakirjaturupõhiste inflatsioonootuste kõverate ümberpöörumise (vt joonis A). Alates juuli keskepaigast on inflatsioonootused (ja seotud preemiad) siiski järk-järgult alanenud, seda kõige tõenäolisemalt nii naftahinna languse tõttu (umbes 20%) eelpool nimetatud tippasemelt kui ka seoses turu ootustega, et euroala majanduskasv aeglustub (tulenevalt teise kvartali majanduskasvu näitajate avaldamisest ja kindlustunde indikaatorite langusest).

Pikaajalised inflatsioonootused (ja nendega seotud preemiad) püsivad endiselt kõrgel tasemel. Kümne aasta hetketehingute völakirjaturupõhised inflatsioonootused tõusid mai keskepaigast juuli alguseni ligi 25 baaspunkti võrra, kuid on pärast seda mõnevõrra langenud, olles augusti lõpus ligikaudu 2,4% tasemel (vt põhiteksti joonis 22). Pikaajalised forvardtehingute völakirjaturupõhised inflatsioonootused on jäänud viimase kolme kuu jooksul üldjoontes samaks, püüdes ligikaudu 2,5% tasemel. Alates juuli keskepaigast aset leidnud lühiajaliste kuni keskpikkade inflatsioonootuste langusega ei ole aga kaasnenum sarnaseid muutusi pikemaajalistes ootustes, ning forvardkõver on muutunud järsemaks (vt joonis A).

Ülaltoodud hinnangut kinnitab viimaste kuude areng inflatsiooniga indekseeritud vahetustehingute määrade tähtajalises struktuuris. Nimelt on inflatsiooniga indekseeritud vahetustehingute lühiajaliste

Joonis A. Forvardtehingute völakirjaturupõhiste inflatsioonootuste kõver eri kuupäevadel

(protsenti aastas)

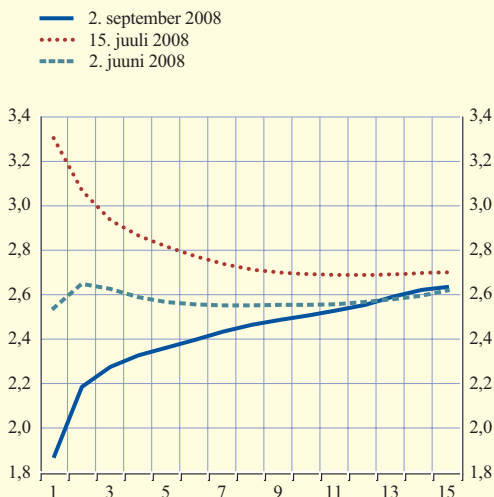
Allikad: Reuters ja EKP arvutused.

Märkus. Horisontaalsel teljel on antud tähtaeg aastates.

¹ Hindamismeetodite üksikasjalikum kirjeldust vt: Ejsing, Garcia ja Werner, „The term structure of euro area break-even inflation rates: the impact of seasonality”, EKP teadustoimetised, nr 830, november 2007.

Joonis B. Euroala inflatsiooniga indekseeritud vahetustehingute kõver

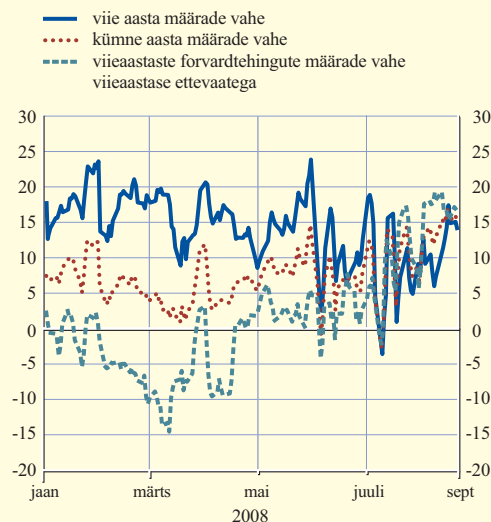
(protsenti aastas)

Allikas: Reuters.
Märkus. Horisontaalsel teljel on antud tähtaeg aastates.

Joonis C. Inflatsiooniga indekseeritud vahetustehingute määrade ning võlakirjaturupõhiste inflatsiooniootuste vahe

(baaspunktides)

Allikad: Reuters ja EKP arvutused.

kuni keskpikkade määrade kõikumised peegeldanud üldjoontes samade perioodide võlakirjaturupõhiste inflatsiooniootuste kõikumisi. Inflatsiooniga indekseeritud vahetustehingute lühiajaliste määrade järsk tõus, mis tõi kaasa ka hetke- (ja forvard-)tehingute kõvera ümberpöörumise, on viimastel nädalatel taas pöördunud, mis toetab hinnangut, et turuosaliste kartus lühiajalise kuni keskpika inflatsiooni suhtes on alates juuli keskpaigast oluliselt vähenenud, püüdes siiski kõrgel (ning seejuures kõrgemal kui mai keskpaiga tase) pikema ajahorisondi vältel (vt joonis B).

Eelkõige on jäänud suhteliselt kõrgetele tasemetele inflatsiooniga indekseeritud vahetustehingute pikaajalised määrad: kümne aasta määrad püsivad pärast 2,8%-lähedast tippaset viimastel kuudel umbes 2,5% juures. Veel enamgi, inflatsiooniga indekseeritud forvardvahetustehingute pikaajalised määrad on alates maikuust tõusujoones liikunud ning erinevalt forvardtehingute pikaajalistest võlakirjaturupõhistest inflatsiooniootustest viimastel nädalatel pisut alanenud. Inflatsiooniga indekseeritud viie aasta forvardvahetustehingu inflatsiooniootus viieks aastaks on praegu 2,7%, mis on peaaegu 25 baaspunkti kõrgem vastavast võlakirjaturu näitajast.

Joonis C, mis kajastab viie ja kümne aasta inflatsiooniga indekseeritud vahetustehingute määrade ja võlakirjaturupõhiste inflatsiooniootuste vahesid ning pikaajaliste forvardtehingute inflatsiooniootust viieks aastaks, illustreerib asjaolu, et lahknevused inflatsiooniga indekseeritud pikaajaliste forvardvahetustehingute ja võlakirjaturupõhiste inflatsiooniootuste vahel ei ole ebatavalised ning võivad tuleneda mitmetest tehnilistest turuteguritest.² Samuti tuleks meeles pidada asjaolu, et alates maikuust on teravnend pinged aktsiaturgudel (vt jaotis 2.6). Sellises kontekstis ei ole välistatud, et võlakirjaturgu on oluliselt mõjutanud investoriportfellis kindlustunde suurendamiseks tehtud muudatused, mis omakorda teeb võlakirjaturupõhiste inflatsiooniootuste tõlgendamise keerulisemaks.

² Pikaajalised forvardtehingute võlakirjaturupõhised inflatsiooniootused ja inflatsiooniga indekseeritud vahetustehingute määrad erinesid märkimisväärselt ka käesoleva aasta märtsi paiku, kuigi asjaolud olid erinevad. Üksikasjalikumalt vt 2008. aasta aprilli kuubülletääni taustinfo „Recent developments in bond market liquidity premia and implications for break-even inflation rates“.

Viimastel kuudel suurenenud inflatsiooniga indekseeritud forvardvahetustehingute ja võlakirjaturupõhiste pikaajaliste inflatsiooniootuste vahed on saavutanud ajaloolises plaanis kõrge taseme. Inflatsiooniga indekseeritud üheaastaste forvardvahetustehingute inflatsiooniootus üheksaks aastaks (2,7%) on samuti 20 baaspunkti võrra kõrgem vastavast võlakirjaturupõhisest näitajast. Inflatsiooniga indekseeritud võlakirjade turul valitsevad suhteliselt vähelikviidsed tingimused koos võlakirjaturupõhiste inflatsiooniootuste vähenemisega viimastel nädalatel näivad olevat kahandanud hetketehingute võlakirjaturupõhiseid inflatsiooniootusi rohkem kui vahetustehingute põhiseid ootusi, seda eriti pikemate ajahorisontide lõikes.

Võlakirjaturupõhiste inflatsiooniootuste ja inflatsiooniga indekseeritud vahetustehingute tähtajalised struktuurid annavad võimaluse vaadelda inflatsiooniootusi eri ajahorisontide lõikes. Selline teave on tähtis rahapoliitika seisukohast. Näiteks viitavad käesolevas taustinfos kirjeldatud hiljutised tendentsid sellele, et lühiajalised ja keskpikad inflatsiooniootused on viimastel nädalatel oluliselt alanenud, kuid pikaajalised inflatsiooniootused on jäänud kõrgematele tasemetele. Sellised kõrged näitajad ning praegused lahknevused pikaajaliste võlakirjaturupõhiste inflatsiooniootuste ning inflatsiooniga indekseeritud vahetustehingute määrade kõverates (pikema tähtajaga segmendis) tingivad kindlasti edasist uurimist ning kinnitavad vajadust kaaluda inflatsiooniootuste kirjeldamiseks erinevaid näitajaid.

2.5. AKTSIATURUD

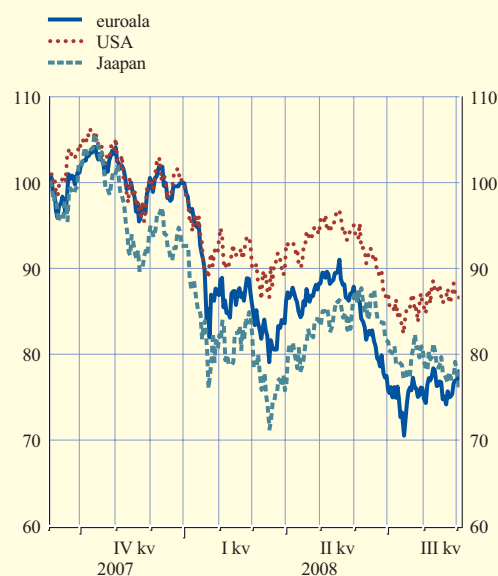
Mai lõpust juuli keskpaigani vähenesid ülemaailmsed aktsiahinnad oluliselt, peamiselt turul taastunud kartuste tõttu finantssektori suhtes ning eelkõige USA valitsuse toetatavatele ettevõtetele avalduva surve osas, kuid samuti mure tõttu maailmamajanduse väljavaadete ning toormehindade kiire tõusu üle. Omandiväärtpaberiturud on alates juuli teisest poolest pisut taastunud, samas kui toormehinnad on oma varasematelt tippasemetelt oluliselt langenud. Aktsiaturu eeldatav volatiilsus tõusis vastavalt sellele vaatlusaluse perioodi esimesel poolel ning pärast seda langes mõnevõrra.

Mai lõpust juuli keskpaigani langesid järsult euroala, Ameerika Ühendriikide ja Jaapani aktsiahinnad (mõõdetuna vastavalt indeksitega Dow Jones EURO STOXX, Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225). Pärast seda on need mõnevõrra taastunud, eriti USAs (vt joonis 24). Kokkuvõttes langesid USA, euroala ja Jaapani aktsiahinnad 2008. aasta mai lõpust 3. septembrini vastavalt ligikaudu 9%, 12% ja 13% võrra.

Euroala, USA ja Jaapani aktsiaturgude lühiajaline ebakindlus, mida peegeldab aktsiaoptsiioonidest tuletatud eeldatav volatiilsus, näitas

Joonis 24. Aktsiahinnaindeksid

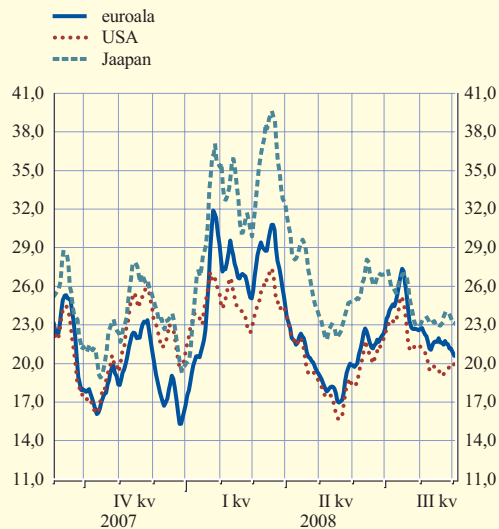
(indeks: 1. september 2007 = 100; päevased andmed)

Allikad: Reuters ja Thomson Financial Datastream. Märkus. Kasutatakse järgmisi indekseid: euroala Dow Jonesi EURO STOXX üldindeks, USA Standard & Poor's 500 indeks ja Jaapani Nikkei 225 indeks.

Joonis 25. Aktsiaturu eeldatav volatiilsus

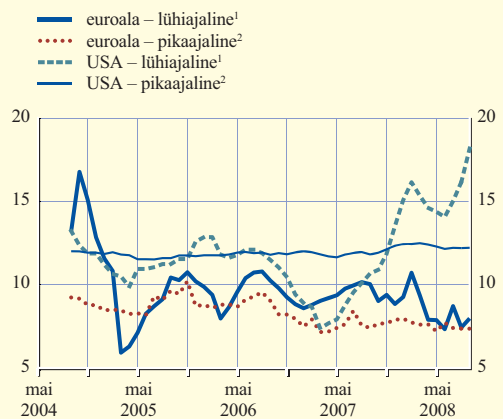
(protsenti aastas; päevaste andmete viiepäevane libisev keskmine)

Allikas: Bloomberg.
Märkused. Eeldatava volatiilsuse aegrida viitab aktsiahindade protsentuaalsete muutuste oodatavale standardhälbele kolme-kuulise perioodi jooksul, mis väljendub aktsiahinnaindeksitega seotud optioonide hindades. Eeldatav volatiilsus kajastab euroalal Dow Jonesi EURO STOXX 50 aktsiaindeksi, USA Standard & Poor's 500 aktsiaindeksi ning Jaapanis Nikkei 225 aktsiaindeksi näitajaid.

Joonis 26. Ettevõtete tulu oodatav kasv aktsia kohta USAs ja euroalal

(protsenti aastas; kuised andmed)

Allikad: Thomson Financial Datastream ja EKP arvutused.
Märkused. Ettevõtete tulu oodatav kasv euroalal Dow Jonesi EURO STOXX indeksi järgi ja USAs Standard & Poor's 500 indeksi järgi.
¹ „Lühiajaline” viitab analüütikute järgmise 12 kuu tuluootustele (aastased kasvumäärad).
² „Pikaajaline” viitab analüütikute järgmise kolme kuni viie aasta tuluootustele (aastased kasvumäärad).

tõusu, mis algas mai teisel poolel ning jätkus umbes juuli keskpaigani, kuni hakkas mõnevõrra langema (vt joonis 25). Kõnealune eeldatava volatiilsuse tõus koos kõrge tootlusega ja BBB-reitinguga ettevõtete võlakirjade hinnavahede suurenemisega võib osutada investorite riskivalmiduse langusele. Eelneva põhjal on tõenäoline, et aktsiate riskipreemiad on viimastel kuudel suurenenud nii euroalal kui ka USAs, aidates kaasa aktsiahindade täheldatud langusele.

Ameerika Ühendriikides langesid aktsiahinnad mai lõpust juuli keskpaigani olulisel määral. Selle põhjustasid turu suurenevad kartused majanduse väljavaadete osas ning eelkõige inflatsiooni suhtes olukorras, kus toorme, eriti nafta hinnad kiiresti tõusid. Lisaks sellele vedasid aktsiahindu juulis täiendavalt alla taas tekkinud mure finantssektori üle ning eelkõige USA valitsuse toetatavatele ettevõtetele Fannie Mae ja Freddie Mac ning samuti võlakirjade kindlustajatele avalduva surve üle. Hilisem toormehindade langus pööras kõnealuse negatiivse trendi alates juuli keskpaigast osaliselt tagasi. Lisaks aitasid aktsiaturu taastumisele kaasa föderaalreservi rahapoliitika komitee (FOMC) augusti alguses tehtud otsus jätta baasintress muutmata ning vähenenud ootused tulevaste intressimääratõusude osas.

Kooskõlas aktsiahindade langusega vaadeldava perioodi esimesel poolel oli rohkem selliseid ettevõtteid ja elukutselisi aktsiaturuanalüütikuid, kes korrigeerisid oma järgmise 12 kuu oodatava tulu hinnanguid aktsia kohta allapoole, kui neid, kes korrigeerisid samu hinnanguid ülespoole. Kõnealuse pigem negatiivse seisukoha kujunemisele USA noteeritud ettevõtete tuluväljavaadete osas aitasid kaasa ka eluaseme- ja laenukartused ning nende negatiivne mõju reaalmajandusele. Viimase kolme kuu jooksul täheldatud USA lühiajalise oodatava tulu kasvu järsku kiirenemist

Tabel 3. Hinnamuutused Dow Jonesi EURO STOXX majandussektorite indeksites

(hinnamuutused protsendina perioodi lõpu hindadest)

	Põhi- toorained	Tee- nused	Tarbe- kaubad	Nafta ja gaas	Finants- sektor	Tervis- hoid	Tööstus	Tehno- loogia	Tele- kommuni- katsiooni- sektor	Kommu- naal- teenused	EURO STOXX
Majandussektori osakaalu kapitaliseerituses (perioodi lõpu andmed)	8,4	5,9	11,6	7,1	29,0	3,3	11,8	5,0	7,2	10,7	100,0
Hinnamuutused (perioodi lõpu andmed)											
2007 II kv	12,6	0,9	8,8	13,4	1,6	-1,5	12,1	13,7	2,4	9,4	6,3
2007 III kv	0,1	-5,0	-0,8	-4,1	-7,5	-2,7	-10,4	7,7	9,1	2,1	-3,4
2007 IV kv	-1,2	-3,3	-1,6	-1,8	-4,9	2,1	0,1	-7,8	7,1	8,5	-1,2
2008 I kv	-9,1	-16,2	-13,7	-15,2	-16,6	-17,9	-18,1	-22,2	-20,8	-16,5	-16,4
2008 II kv	7,9	-13,9	-14,7	12,7	-14,8	-0,2	-7,0	-10,7	-5,8	0,6	-7,3
juuli	-6,6	-0,3	-0,1	-10,3	0,1	-5,4	-2,8	9,2	1,4	-3,0	-1,8
august	-1,6	5,6	3,2	1,1	0,5	5,6	1,5	1,3	1,2	-1,0	1,1
30. mai – 3. september	-15,1	-8,2	-10,2	-18,9	-13,7	-5,4	-14,5	-6,7	-2,6	-14,2	-12,4

Allikad: Thomson Financial Datastream ja EKP arvutused.

aktsia kohta ja alates 2007. aasta suvest ilmnenud üldist suundumust eeldatava tulu suurenemiseks (vt joonis 26) saab seletada baasefektiga, sest tegeliku tulu tase aktsia kohta on vähenenud eriti finantsettevõtete puhul suuremal määral kui analüütikud 12 kuud tagasi ennustasid. Samas jäid ootused ettevõtete tulu kasvu suhtes aktsia kohta viie aasta perspektiivis üldjoontes samaks (vt joonis 26).

Euroala aktsiahinnad järgisid vaatlusalusel perioodil USA aktsiate juures täheldatuga sarnast trendi. Pärast madalale tasemele jõudmist juuli keskel oli aga euroala aktsiahindade taastumine mõnevõrra tagasihoidlikum kui USA aktsiaturul. Samal ajal paranesid pisut analüütikute ootused järgmise 12 kuu tulu kasvu suhtes aktsia kohta, tõustes mai 7,5%lt augustis 8,0%ni, samas kui analüütikute ootused tulu kasvu suhtes pikemas perspektiivis (kolm kuni viis aastat ette) halvenesid viimasel kolmel kuul, kuigi vähe (vt joonis 26).

Mai lõpust septembri alguseni langesid euroala kõigi sektorite aktsiahinnad (vt tabel 3). Enim mõjutatute seas olid nafta- ja gaasisektori aktsiad, tõenäoliselt vaatlusalusel perioodil aset leidnud naftahinna languse tõttu. Need jäid laiapõhjalisele Dow Jonesi EURO STOXX indeksile alla umbes 7 protsendipunktiga. Finantssektori tulemused olid laiapõhjalisest indeksist pisut halvemad. USA aktsiaturul jäid nafta- ja gaasisektori aktsiahinnad indeksile Standard & Poor's 500 märkimisväärselt, s.o 8 protsendipunktiga alla. Tervishoid oli ainuke USA sektor, mille näitajad olid vaadeldaval perioodil tulemuste osas positiivsed.

2.6. KAUPU JA MITTEFINANTSTEENUSEID PAKKUVATE ETTEVÖTETE FINANTSVOOD JA FINANTSSEISUND

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala ettevõtete välisrahastamise tegelik kogukulu kasvas 2008. aasta teises kvartalis veelgi. Enamiku sellest põhjustas turupõhise võla ja omandiväärtpaberite abil rahastamise kulude kasv finantsturgude pingete taassuurenemisel. Samal ajal aeglustus välisrahastamise kasv, mida põhjustas rahaloomeasutuste poolt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatavate laenude väiksem kasv, mis jäi siiski väga tugevale tasemele. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete finantsvõimenduse suhtarvude eelmistes kvartalites ilmnenud kasvutrend jätkus.

RAHASTAMISTINGIMUSED

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala ettevõtete välisrahastamise reaalkulu, mille arvutamiseks kaalutakse erinevate rahastamisallikate kulu nende bilansiliste jääkide põhjal, mis on korrigeeritud hindamis-² mõjudega², kasvas 2008. aasta teises kvartalis veel 10 baaspunkti võrra (vt joonis 27). Suurenev ebakindlus euroala majanduskasvu ja inflatsiooniväljavaadete suhtes koos investorite murega täiendavate kahjude üle pangandus-sektoris tõid kaasa ettevõtete võlakirjade intressimäärade kasvu ning investorite euroala omandiväärtpaberitesse investeerimise eest nõutava preemia suurenemise. Selle tulemusel suurenesid teises kvartalis järsult nii turupõhise laenuvahendite kui ka omandiväärtpaberite abil rahastamise reaalkulu, nimelt vastavalt 50 ja 30 baaspunkti võrra. Euroala ettevõtete pangalaenuga rahastamise kulude areng oli vastuoluline, mida näitas rahaloomeasutuste lühiajaliste laenude intressimäärade 25 baaspunkti suurune langus ja sarnases suurusjärgus tõus pikemate tähtaegadega laenude puhul.

Pikemas plaanis vaadatuna näeme, et pärast finantsturgude ebastabiilsuse algust aasta tagasi on euroala kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete rahastamise tegelik kogukulu kasvanud umbes 35 baaspunkti võrra. Enamik sellest kasvust on seotud turupõhise rahastamise kulude suurenemisega.

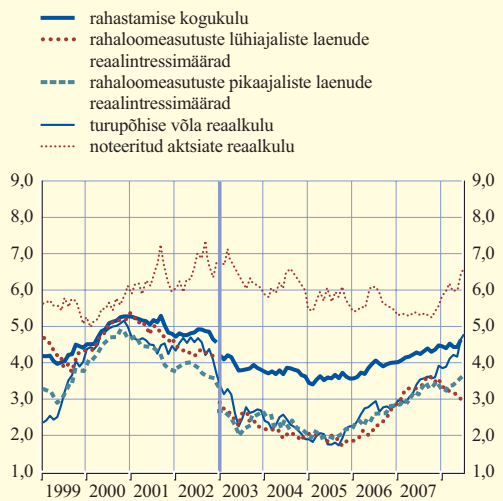
Pangalaenu intressimäärade ülekandumine on rahapoliitika ülekandeprotsessis oluline ühenduslüli. Ülekandumise mõju mõõdab seda, millisel määral mõjutavad rahaturu intressimäärade muutused nii pikaajalisi turuintressimäärasid kui ka jaepankade intressimäärasid. Viimastest rääkides tõusid kogu 2008. aasta teise kvartali vältel kõik rahaloomeasutuste nominaalintressimäärad (vt tabel 4). Täpsemalt tõusid rahaloomeasutuste poolt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatavate kuni üheks aastaks fikseeritud intressiga laenude intressimäärad 18 kuni 25 baaspunkti võrra, olenevalt laenude suuruselt. Vaatlusaluse perioodi lõpuosas võis tõus kajastada osaliselt juba ootusi rahapoliitiliste intressimäärade kergitamise suhtes, mis viidi ellu juulis. Rahaloomeasutuste laenude pikaajalised intressimäärad, s.o rohkem kui viieks aastaks fikseeritud tähtaegadega laenude intressimäärad tõusid sarnases ulatuses.

Pankade rahastamiskulude arengut mõjutavad peamiselt kolme kuu EURIBORi liikumised, samas kui pangalaenu intressimäärad järgivad tavapäraselt kahe- kuni viieaastaste riigivõlakirjade intressimäärade muutusi. 2008. aasta teises kvartalis oli enamiku pangalaenu intressimäärade kasv kooskõlas kolme kuu EURIBORi liikumisega. Terava kontrastina tõusis samal perioodil olukorras, kus kasvasid turu kartused seoses inflatsiooniväljavaadetega, nii kahe- kui viieaastaste

² Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala ettevõtete välisrahastamise reaalkulu arvutamist kirjeldatakse täpsemalt 2005. aasta märtsikuu büllätääni taustinfos 4.

Joonis 27. Euroala kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete välisrahastamise reaalkulu

(protsenti aastas)

Allikad: EKP, Thomson Financial Datastream, Merrill Lynch ja Consensus Economicsi prognoosid.
Märkused. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete välisrahastamise reaalkulu mõõdetakse pangalaenu kulu, võlaväärtpaberite kulu ja aktsiate kulu kaalutud keskmisena, mille arvutamiseks kohandatakse vastavad bilansilised jäägid inflatsiooniootustega (vt 2005. aasta märtsi kuubülletääni taustinfo 4). 2003. aasta alguses hakati kasutama rahaloomeasutuste laenude ühtlustatud intressimäärasid, mis põhjustas statistilises aegreas katkemise.

Tabel 4. Rahaloomeasutuste poolt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud uute laenude intressimäärad

(protsenti aastas; baaspunktid; kaalutud¹)

							Muutus baaspunktides kuni juunini 2008 ²		
	2007 II kv	2007 III kv	2007 IV kv	2008 I kv	2008 mai	2008 juuni	2007 dets	2008 märts	2008 mai
Rahaloomeasutuste väljastatud laenude intressimäärad									
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud arvelduslaenud	6,18	6,50	6,63	6,55	6,57	6,68	6	13	11
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenud, kuni 1 miljon EUR									
ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga	5,53	5,92	6,08	5,91	6,09	6,16	8	25	6
rohkem kui viieks aastaks fikseeritud intressimääraga	5,00	5,24	5,28	5,22	5,24	5,40	12	18	16
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenud, üle 1 miljoni EUR									
ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga	4,90	5,21	5,33	5,18	5,27	5,35	2	18	8
rohkem kui viieks aastaks fikseeritud intressimääraga	5,17	5,43	5,47	5,34	5,43	5,58	11	24	15
Memokirjed									
Rahaturu kolme kuu intressimäär	4,15	4,74	4,85	4,60	4,86	4,94	9	34	8
Kaheaastaste riigivõlakirjade intressimäär	4,45	4,10	4,05	3,54	4,14	4,72	67	118	59
Vieeaastaste riigivõlakirjade intressimäär	4,57	4,19	4,14	3,65	4,20	4,75	61	110	55

Allikas: EKP.

¹ Alates 2003. aasta detsembrist arvutatakse rahaloomeasutuste kaalutud intressimäärad riikide osakaalude abil, mis tuginevad uute laenude ja hoiuste mahu 12 kuu libisevale keskmisele. 2003. aasta jaanuarist kuni novembrini arvutati rahaloomeasutuste kaalutud intressimäärad riikide osakaalude abil, mis tuginesid uute laenude ja hoiuste 2003. aasta keskmisele mahule. Lisateabe saamiseks vt EKP 2004. a augusti kuubülletääni taustinfo „Analysing MFI interest rates at the euro area level”.

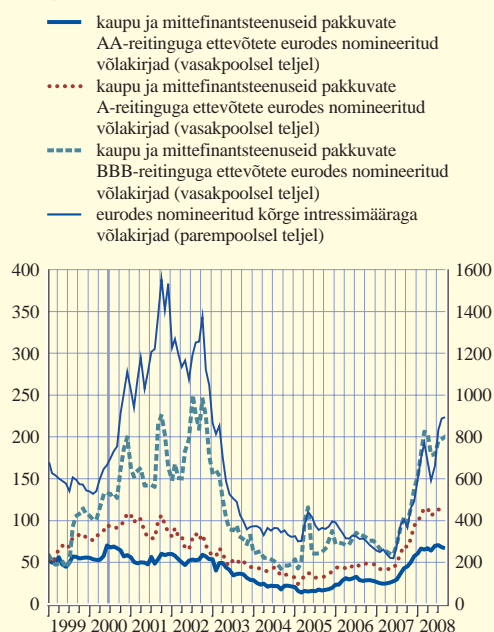
² Ümardamise tõttu ei pruugi näitajad täielikult ühtida.

riigivõlakirjade intressimäärad enam kui 100 baaspunkti võrra. Nii turu- kui ka pangalaenude intressimäärade arengu põhjal näib, et lühema tähtajaga pangalaenude intressimäärade puhul on ülekandumine olnud kiirem, samas kui pikema tähtajaga laenude osas on kohanemine jäänud aeglasemaks. Hoolimata 2008. aasta teises kvartalis toimunud vähenemisest on pikema tähtajaga pangalaenude intressimäärade ja riigivõlakirjade intressimäärade vahed kaldunud kogu ebastabiilsuse perioodil alates eelmise aasta juunist suurenema, aidates kaasa pankade rahastamiskulude kasvule.

Täiendavat teavet pankade laenukäitumise kohta kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuva sektori osas saab euroala pankade laenugevuse uuringust. 2008. aasta juuli uuringus teatasid pangad jätkuvalt olulisest ettevõtjatest laenuvõtjate esitatavate tingimuste karmistumisest, kuigi see oli mõnevõrra väiksem kui 2008. aasta esimest kvartalit hõlmanud uuringus. Tingimuste karmistamist põhjustanud tähtsimateks teguriteks olid endiselt pankade riskitaju seoses üldise majandusaktiivsusega

Joonis 28. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete võlakirjade hinnavaheed

(baaspunktid; kuu keskmised)

Allikad: Thomson Financial Datastream ja EKP arvutused. Märkus. Võlakirjade hinnavaheed arutamiseks kõrvutatakse nimetatud võlakirjade intressimäära AAA-reitinguga riigivõlakirjade intressimääraga.

ning konkreetse majandusharu või ettevõtte väljavaated. Kõigi vahendite kulukust kujundavate tegurite ning pankade kogetud bilansist tulenevate piirangute (s.o suutlikkus hankida turupõhist rahastamist, kapitalipositsioonidega ning muude likviidsuspositsioonidega seotud kulud) mõju oli mõnevõrra väiksem kui esimeses kvartalis, olles kontrastiks majanduse väljavaadete alaste kartuste suurenevale mõjule. Üldiselt oli tingimuste karmistumine suureettevõtete puhul jätkuvalt tõsisem kui väike- ja keskmiste ettevõtete puhul.

Turupõhise laenuvahenditega rahastamise reaalkulu tõusis 2008. aasta teises kvartalis oluliselt, nimelt 50 baaspunkti võrra. Kasvu põhjustas peamiselt pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärade tugev taastumine. Samal ajal vähenesid BBB-reitinguga ja kõrge tootlusega segmentide puhul mõnevõrra laenude hinnavad, mõõdetuna ettevõtete ja riigivõlakirjade intressimäärade vahena (vt joonis 28). Hiljuti, juulis ja augustis, on kõnealuste segmentide hinnavad üldiselt suurenenud.

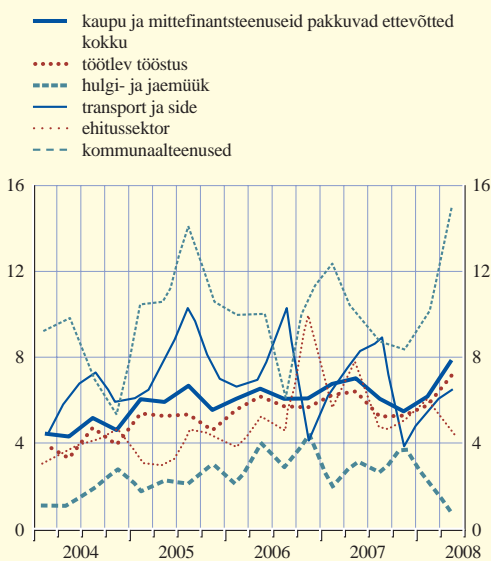
Aktsiate kulu kõikis 2008. aasta teises kvartalis tugevasti. Mais ja juunis ajendas kasvav ebakindlus majanduskasvu ja inflatsiooniväljavaadete osas investoreid nõudma euroala aktsiatelt üldiselt suuremat preemiat. Juulis halvenesid meeoleol aktsiaturgudel veelgi, sest USAs sattusid kapitali adekvaatsuse osas suurenenud kartuste tõttu surve alla valitsuse toetatavad ettevõtted Fannie Mae ja Freddie Mac, mis tõi kaasa aktsiate kulukuse uue tõusu. Hiljem, augustis omandi-väärtpaperite reaalkulu stabiliseerus.

FINANTSVOOD

Enamik euroala ettevõtete kasumlikkuse näitajaid näitavad, et ettevõtted on suutnud finantsturgude ebastabiilsusega üllatavalt hästi toime tulla. Nagu jooniselt 29 näha võib, suurenes puhastulu ja netomüügi suhtarv 2008. aasta esimese kvartali 6,2%lt teises kvartalis 7,9%le. Üldist kasumlik-

Joonis 29. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate noteeritud ettevõtete kasumimäär

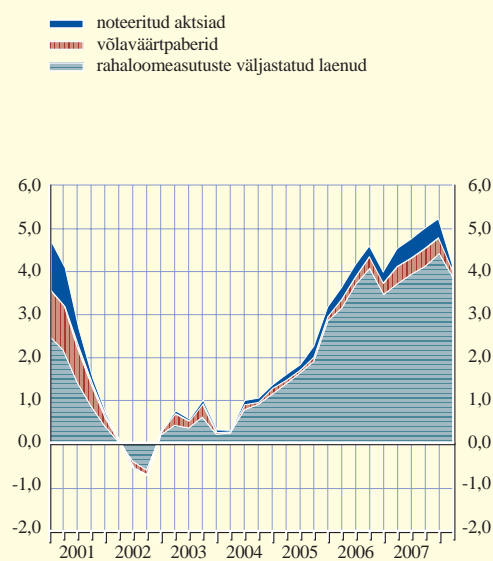
(puhastulu ja netomüügi suhtarvud; kvartaalsed andmed)

Allikad: Thomson's DataStream ja EKP arvutused.

Joonis 30. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete finantseerimise aastase reaalse kasvumäära komponendid

(aastane muutus protsentides)

Allikas: EKP.

Märkus. Aastast reaalselt kasvumäära mõõdetakse aastase tegeliku kasvumäära ja SKP deflaatori vahena.

kust toetasid kommunaalteenuste, töötleva tööstuse ning transpordi- ja sideettevõttes. Ehitus- ning hulgi- ja jaemüügisektorite ettevõtete puhastulu ja müügi suhe samal perioodil kokkuvõttes vähenes.

Tulevikku vaadates ning hoolimata majandusaktiivsuse oodatavast järkjärgulisest vähenemisest euroalal ja sellest väljaspool osutavad olemasolevad andmed noteeritud ettevõtete tuluoostuste kohta, et kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete tulud aktsia kohta suurenevad järgmise 12 kuu jooksul ligikaudu 10% aastas.

Tundub, et majanduskasvu aeglustumine on mõjunud välisrahastamise kasvule pärssivalt. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete välisrahastamise (sh rahaloomeasutuste väljastatud laenud, võlaväärtpaberid ja noteeritud aktsiad) reaalne aastakasv langes esimese kvartali 5,2%lt teises kvartalis 4,2%ni (vt joonis 30). Nagu tavaliselt, moodustasid valdava osa välisrahastamisest rahaloomeasutuste väljastatud laenud, mille mahu aastakasv oli 2008. aasta teises kvartalis 3,8%, langedes võrreldes eelmise kvartaliga 0,6 protsendipunkti võrra. Võlaväärtpaberitega rahastamise osakaal vähenes mõnevõrra – umbes 0,2 protsendipunktile. Samuti vähenes samal perioodil noteeritud aktsiate emiteerimise abil rahastamise osakaal, langedes 0,4 protsendipunktilt 0,1 protsendipunktile.

Euroala kontodes sisalduvad laiapõhjalisemad koondnäitajad kinnitavad välisrahastamise kasvu aeglustumist. 2008. aasta esimese kvartali kohta saada olevad andmed näitavad, et kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antava rahastamise aastakasv aeglustus 2007. aasta viimase kvartali 4,9%lt 4,4%le (vt tabel 5). Kõnealune laiapõhjalisem näitaja sisaldab rahastamisallikatena ka noteerimata aktsiaid, pensionifondide reserve ja muid kreditoorseid

Tabel 5. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete rahastamine

	Aastased kasvumäärad (muutus protsentides; kvartali lõpp)				
	2007 II kv	2007 III kv	2007 IV kv	2008 I kv	2008 II kv
Rahaloomeasutuste väljastatud laenud	13,2	14,0	14,5	14,9	13,7
Kuni üheks aastaks	11,0	12,6	12,7	13,9	12,0
Üheks kuni viieks aastaks	19,9	20,3	22,0	22,3	19,9
Üle viie aasta	12,2	12,5	12,8	12,9	12,4
Emiteeritud võlaväärtpaberid	8,3	8,0	8,8	7,8	4,0
Lühiajalised	19,4	22,2	30,4	26,6	12,2
Pikaajalised, millest: ¹	6,2	5,6	5,1	4,2	2,3
Fikseeritud intressimääraga	3,9	3,3	4,3	2,8	2,9
Muutuva intressimääraga	19,6	19,1	10,9	12,3	2,3
Emiteeritud noteeritud aktsiad	1,2	1,2	1,3	1,2	0,3
Memokirjed²					
Kogurahastamine	5,1	5,1	4,9	4,4	-
Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud laenud	10,4	11,4	11,4	11,0	-
Kindlustustehnilised reservid ³	3,7	3,0	2,4	2,1	-

Allikad: EKP, Eurostat ja EKP arvutused.

Märkused. Käesolevas tabelis esitatud andmed (v.a memokirjed) kajastavad raha-, pangandus- ja väärtpaberiemissioonide statistikat. Väikesed lahknused finantskontode statistika põhistest andmetest võivad tuleneda peamiselt hindamismeetodite erinevustest.

¹ Fikseeritud ja muutuva intressimääraga võlaväärtpaberite arvandmete summa ei tarvitse kokku langeda pikaajaliste võlaväärtpaberite arvandmete kogusummaga, sest käesolevas tabelis ei ole eraldi välja toodud pikaajalisi nullkupongiga võlaväärtpabereid, mis sisaldavad hindamismõju.

² Andmed leitakse Euroopa majandussektorite kvartalikontode põhjal. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete kogurahastamine hõlmab laene, emiteeritud võlaväärtpabereid, aktsiaid ja muid emiteeritud omandiväärtpabereid, kindlustustehnilisi reserve, muid kreditoorseid võlgnevusi ja tuletisinstrumente.

³ Sisaldab pensionifondide reservi.

võlgnevusi. Laenumahu üldise aeglase kasvu taustal vähenesid viimastel kuudel ka rahaloomeasutuste poolt teistele finantsvahendajatele antavad laenud.

Joonisel 31 on näidatud erinevad komponendid, mis euroala kontode kohaselt moodustavad euroala ettevõtete säästude, rahastamise ja investeeringud. Joonisel toodud laiapõhjalisest näitajast nähtub, et kokkuvõttes on ettevõtetel reaali- ja finantsinvesteeringuteks rohkem väljaminekuid kui sisemiselt loodud vahendeid. Tavaliselt nimetatakse kõnealust netonäitajat „rahastamislõheks” ning see on alates 2004. aasta keskpaigast suurenenud. 2008. aasta alguses oli rahastamislõhe 4,6% kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete kogulisandväärtusest. Nagu joonisel näha, kasutati enamik sise- ja välisvahenditest reaalinvesteeringute rahastamiseks ning finantsinvesteeringud moodustasid väiksema osa. Finantsinvesteeringud vähenesid 2008. aasta esimeses kvartalis sularaha ja hoiuste järsust langusest ning pikaajalistesse võlaväärtpaberitesse ja investeerimisfondide osakutesse tehtud investeeringute negatiivsest osakaalust tulenevalt veelgi. Samas investeeringud aktsiatesse ja muudesse omandiväärtpaberitesse pidasid hoolimata ühinemiste ja ülevõtmiste vaibumisest hästi vastu.³ Andmed väljakuulutatud tehingute kohta (mis on tavaliselt usaldusväärne juhtnäitaja) osutavad sellele, et 2008. aasta teises pooles väheneb lõpuleviidud ühinemis- ja omandamistehingute maht veelgi.

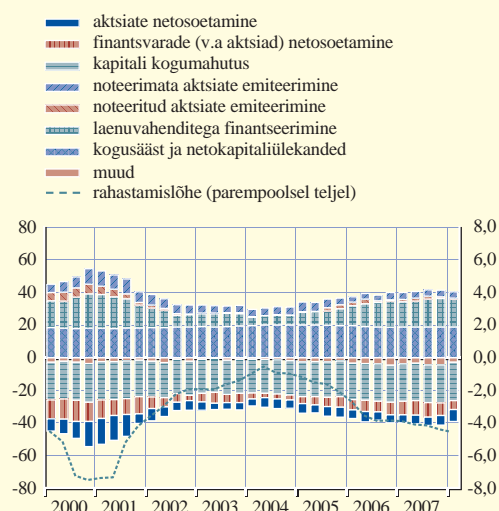
Täiendavat teavet euroala ettevõtete finantsseisundi kohta, mis põhineb üksikettevõtete aastase sagedusega andmete valimil, vaadake taustinfost „Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate noteeritud ettevõtete sisemiste vahendite areng”.

Rahaloomeasutuste laenud kasvasid 2008. aasta teises kvartalis jätkuvalt jõudsalt. Aastakasv oli teises kvartalis 13,7% (vt tabel 5). Kasv oli siiski pisut aeglasem kui 2008. aasta esimeses kvartalis registreeritud 14,9%. Sellele vaatamata püsis kasv kiire, mis näitab, et aasta tagasi alguse saanud finantsturgude ebastabiilsus ei ole euroala ettevõtete laenuõudlust oluliselt mõjutanud. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenumahu aastakasv aeglustus juulis veelgi, langedes juuni 13,6%lt 13,2%le. Lühikese tähtajaga laenude mahu kasvumäärasid vaadeldes on näha kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenumahu kasvu märgatavat aeglustumist viimastel kuudel. Näiteks aastapõhine kolme kuu määr oli juulis 9,7%, langedes 2008. aasta jaanuari 15,5% tippasemelt.

Laenumahu kiire kasvu aeglustumist on oodata ka kogu ülejäänud aasta vältel. See on kooskõlas intressimäärade kasvu hilisema mõju, rahastamistingimuste karmistumise ning nõrgema majanduskasvuga. Ettevõtete laenuvajadust peaks pärssima ka ühinemiste ja ülevõtmiste

Joonis 31. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete säästude, rahastamine ja investeeringud

(nelja kvartali libisevad summad; protsent kogulisandväärtusest)

Allikas: euroala kontod.

Märkused. Laenuvahendid hõlmavad laene, võlaväärtpabereid ja pensionifondi reserve. „Muud” hõlmab tuletisinstrumente, muid kreditoorseid/debitoorseid võlgnevusi ja kohandusi. Rahastamislõhe on netolaenuandmise/-võtmise positsioon, mis on üldjoontes kogusäästude ja kapitali kogumahutuse vaheline erinevus.

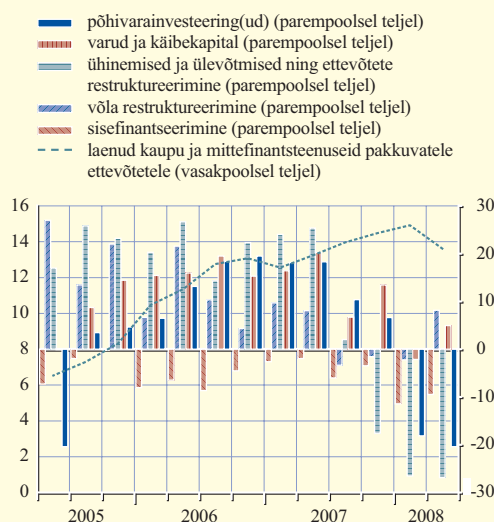
³ Vt taustinfo „Recent developments in M&A activity by euro area non-financial corporations” 2008. aasta augusti kuubülletäänis.

ootuspärane vähenemine. Samuti ei saa välistada, et seni aktiivne püsinud laenutegevus oli osaliselt seotud soodsamate turutingimuste ajal läbi räägitud laenuvõimaluste ärakasutamise eesmärgiga ettevõtete poolt. Sedavõrd, kuivõrd neid võimalusi räägitakse vähem soodsatel tingimustel uuesti läbi, võib see tulevikus laenumahu kasvu pärssida.

Ülalkirjeldatud olukord on kooskõlas pankade laenutegevuse uuringus sisalduvate andmetega. Esiteks näitas euroala pankade laenutegevuse 2008. aasta juuli uuring ettevõtetele antavate laenude tingimuste karmistumist. Empiiriliste uurimuste alusel reageerib laenumahu kasvu areng laenuvõtjatele esitatavate nõuete muutumisele tavaliselt umbes kolme- kuni neljakvartalilise viitajaga. Teiseks küsitakse pankade laenutegevuse uuringus pankadelt ka seda, millised tegurid mõjutavad kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenuõudlust. Nagu jooniselt 32 näha võib, aitasid kõik tegurid (põhivarainvesteeringud, varud ja käibekapital, ühinemis- ja omandamistegevuse vahendid, laenude restruktureerimine ning sisemine rahastamine) kaasa laenuõudluse vähenemisele. Laenuõudluse vähenemine oli eriti teravalt tunda põhivarainvesteeringute, ühinemiste ja ülevõtmiste ning sisemise rahastamise puhul.

Joonis 32. Laenukasvu ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenuõudlust mõjutavad tegurid

(aastane muutus protsentides; netomäär protsentides)

Allikas: EKP.

Märkused. Netomäär protsentides osutab erinevusele nende pankade protsentuaalses osakaalus, kelle andmetel aitas kõnealune tegur kaasa nõudluse suurenemisele, ja nende protsentuaalses osakaalus, kelle andmetel põhjustas see tegur nõudluse langust. Vaata ka 2008. aasta juuli pankade laenutegevuse uuringut.

Taustinfo 7

KAUPU JA MITTEFINANTSTEENUSEID PAKKUVATE NOTEERITUD ETTEVÕTETE SISEMISTE VAHENDITE ARENG

Euroala noteeritud ettevõtete tulude kasv on olnud suhteliselt jõuline. Varasemates kuubülletäänides esitatud analüüs viitab siiski sellele, et järgmistes kvartalites võib oodata mõningaid tagasihoidlikke langusi, millest annavad tunnistust ettevõtete tuluootuste hiljutised negatiivsed ümberhindamised.¹ Ettevõtete sisemist rahastamist mõjutab tõenäoliselt 2008. aasta teisel poolel üldiselt vähem soodne üleilmne makromajanduslik keskkond, kuigi hiljutine naftahinna langus ja euro vahetuskursi nõrgenemine toetavad tõenäoliselt lühiajalist kasumlikkust. Käesolevas taustinfos vaadeldakse signaale, mis tulenevad muutustest noteeritud ettevõtete rahavoos, mis näib olevat piisavalt kindel, et pidada vastu välisrahastamise suuremate kuludega seotud pikaajalisele ebastabiilsusele.

Kui ettevõtete võlgnevus on suhteliselt suur (vt joonis A), muudab sisemiste vahendite vähenemine neid ootamatute negatiivsete šokkide suhtes haavatavamaks. Seoses sellega annavad aastaaruannetes sisalduvad rahavoogude aruanded kasulikke teavet raamatupidamisperioodi jooksul rahavoogusid

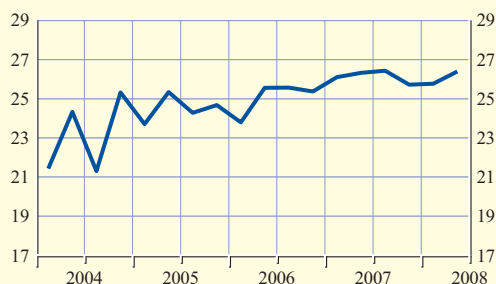
¹ Vt 2008. aasta juuni kuubülletääni taustinfo „Euroala ettevõtete tulude hiljutine areng“.

mõjutanud muutuste kohta. Üldiselt võib rahavoogu pidada ettevõtte finantsseisundi näitajaks: mida rohkem sularaha äritegevuseks kasutada on, seda paremini on ettevõtte kaitstud ootamatute sündmuste vastu. Võib aga juhtuda, et jõulise tulukasvuga ettevõttel on sellest hoolimata oma jooksvate kohustuste täitmiseks kasutada vähe sularaha. Praeguses keskkonnas on see küsimus väga tähtis, kuna euroala ettevõtete kasutada oleva sularaha vähesus võib anda märku sellest, et nad on edasiste šokkide suhtes eriti haavatavad.

Noteeritud ettevõtete tasakaalustatud valimi kohta olemasolevate aastaste andmete alusel on joonisel B kujutatud kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala ettevõtete üldised rahavood koos jaotusega kategooriatesse „investeeringud”, „finantseerimistegevus” ja „põhitegevus”.² Joonisel saab välja lugeda kolm märkimisväärset tunnusjoont. Esiteks jäid euroala ettevõtete üldised rahavood aastatel 2003–2007 üldjoontes muutumatuks. Teiseks on viimastel aastatel järk-järgult ja kõige jõulisemalt 2007. aastal kasvanud nii ettevõtte põhitegevusest tulenev sissevool kui ka väljavool investeeringuteks. Esimene on kasvanud siiski vähem kui viimane, mis osutab suuremale väliste rahastamisallikate kasutamisele, et rahastada viimase perioodi suuremaid investeeringuid. Kui vaadelda väiksemat ettevõtete valimit – mille puhul on võimalik jaotada investeeringumaksud netoinvesteeringuteks põhivarasse ja finantsvaradesse – ilmneb, et 2006. ja 2007. aasta üldises investeeringute kasvus on finantsinvesteeringutel olnud oluline osa. See peegeldab suuresti nimetatud perioodil toimunud aktiivset ühinemise ja ülevõtmistegevust. Peab aga siiski mainima, et hilisemad märgid osutavad ühinemise- ja ülevõtmistegevuse ja finantsinvesteeringute üldisele vähenemisele 2008. aastal, mis mõjutab tõenäoliselt ettevõtete sularaha koguväljavoolusid

Joonis A. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate euroala noteeritud ettevõtete võla ja koguvara suhe

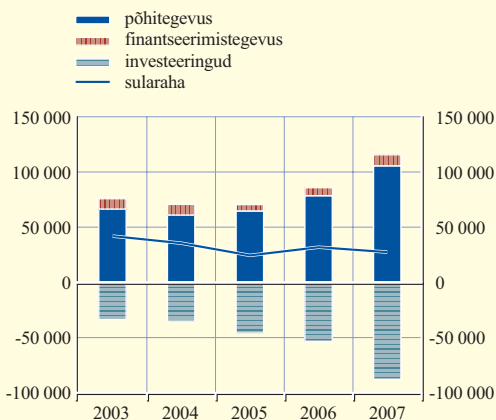
(protsentides)

Allikad: Thomson's DataStream ja EKP arvutused. Märkus. Suhte arutamisel on kasutatud mediaanväärtusi.

Joonis B. Rahavood (jaotatud investeeringuteks, finantseerimistegevuseks ja põhitegevuseks)

(EUR)

Allikad: Thomson Financial DataStream ja EKP arvutused. Märkus. Arvutused põhinevad Datastreami laiapõhjalisesse indeksisse kaasatud kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete andmetel. Iga tegevuskategooria puhul kasutati mediaanväärtusi. Andmed tuginevad 700–900 ettevõtte näitajatele.

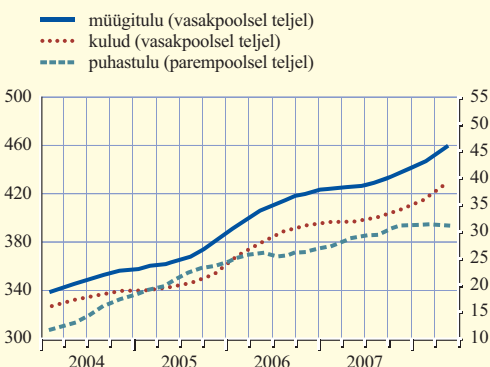
² Suurema osa põhitegevuse rahavoost moodustavad klientidelt saadud sularaha, tarnijatele ja töötajatele makstud raha ning tasutud intressid ja maksud. Seadmete, varade või investeeringute muutused seonduvad investeeringute rahavooga. Investeeringute rahavoo muutus on tavaliselt raha väljavool, kuna raha kasutatakse uute seadmete, hoonete või lühiajaliste varade, nagu turustatavate väärtpaperite ostmiseks. Muutused võlgades, laenudes või dividendides arvestatakse finantseerimistegevuse rahavoona. Finantseerimistegevuse rahavoo muutus on kapitali kasvatamisel raha sissevool ning dividendide maksmisel raha väljavool.

investeeringutesse. Kolmandaks näib, et 2007. aasta suvekuudel alanud ebastabiilsus avaldas ettevõtete netorahavoogudele 2007. aastal vähe mõju.

Värskemaid andmeid kajastades on joonisel C näidatud noteeritud ettevõtete tasakaalustatud valimi tulude jaotus. Sellest selgub, et agregeeritud puhastulu stabiliseerus 2008. aasta esimeses kvartalis kõrgetel tasemetel. Stabiliseerumise võisid põhjustada peamiselt suuremad kulud müügitulu kasvu suhtes. Seetõttu ei ole 2008. aasta algul noteeritud ettevõtete bilansid tõenäoliselt nõrgenenud.

Joonis C. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate suurte noteeritud euroala ettevõtete müügitulu, kulud ja puhastulu

(nelja kvartali libisev keskmine, mld EUR)

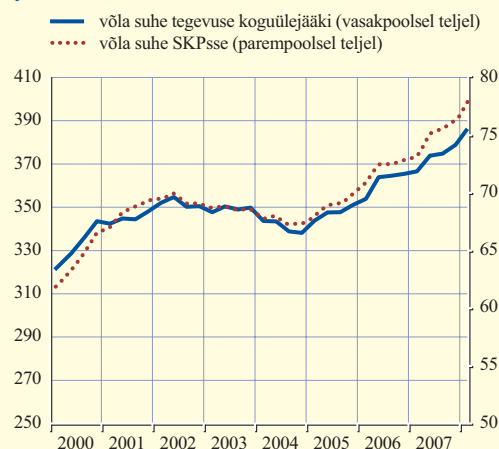

Allikad: Thomson Financial Datastream ja EKP arvutused.
Märkus: Vaatlus hõlmab ligikaudu 60% Dow Jonesi EURO STOXX laiapõhjalisse indeksisse kaasatud kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete andmetest.

Peale rahaloomeasutuste võivad ettevõtted hankida vahendeid ka otse finantsturgudel. Hiljutised andmed kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete emiteeritavate võlaväärtpaberite kohta osutavad turupõhise laenuvahastamise kasvu aeglustumisele: aastakasv langes 2008. aasta esimese kvartali 7,8%lt teises kvartalis 4,0%le. Kõige märgatavamalt on emiteerimine vähenenud madalate krediidistandarditega ettevõtete puhul.

Joonis 33. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete võla suhted

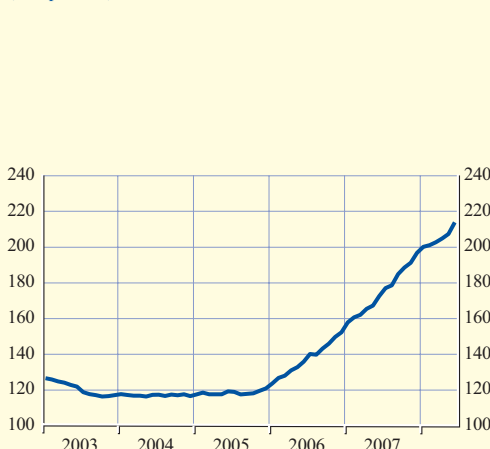
(protsentides)

Allikad: EKP, Eurostat ja EKP arvutused.
Märkused: Võlg leitakse Euroopa majandussektorite kvartalikonktoode põhjal. See hõlmab laene, emiteeritud võlaväärtpabereid ja pensionifondi reserve.

Joonis 34. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete pangaintressi netokoormus

(baaspunktid)

Allikas: EKP.
Märkus: Pangaintresside netokoormus määratletakse kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete sektori laenude kaalutud keskmiste intressimäärade ja hoiuste kaalutud keskmiste intressimäärade vahena ning see põhineb bilansilisel jäägil.

Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete noteeritud omandiväärtpaberite emissioonimahu aastakasv aeglustus 2008. aasta esimese kvartali 1,2%lt teises kvartalis 0,3%le. Kasvu pärssis investorite kindlustunde nõrgenemine ja aktsiaturgude kehvad tulemused.

FINANTSSEISUND

Tulenevalt kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete jätkuvalt suurest nõudlusest laenuvahenditega rahastamise järele kasvas ettevõtete võla suhe SKPsse ja võla suhe tegevuse koguülejätki 2008. aasta teises kvartalis veelgi (vt joonis 33). Intressimäärade ja võlakoormuse tõusu koosmõjul jätkas 2008. aasta teises kvartalis kasvu ka kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete intressikoormus (vt joonis 34). Kokkuvõttes püsivad ettevõtete bilansid üldiselt head, kuigi hiljutine ebastabiilsus koos majanduskasvu väljavaadete prognooside alandamise, võla kogunemise ja intressikoormuse kasvuga on suurendanud mõnevõrra kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete haavatavust tulevaste ootamatuste suhtes.

2.7 KODUMAJAPIDAMISTE SEKTORI FINANTSVOOD JA FINANTSSEISUND

2008. aasta teises kvartalis iseloomustas kodumajapidamiste rahastamistingimusi eluaseme ostuks mõeldud pangalaenu intressimäärade mõningane kasv ning laenuvõtjatele esitatavate tingimuste karmistumine. Samasugust arengut võis täheldada ka esimeses kvartalis. Kodumajapidamiste laenamiskiivsus vähenes 2008. aasta teises kvartalis veelgi, andes tunnistust laenukoormuse kasvu lõppemisest. Kodumajapidamiste laenumahu kasvu aeglustumine on kooskõlas alates 2006. aasta esimesest kvartalist ilmnenu trendiga ning tõendid finantsurgude pingetega seotud pakkumispoolsete laenupiirangute kohta puuduvad.

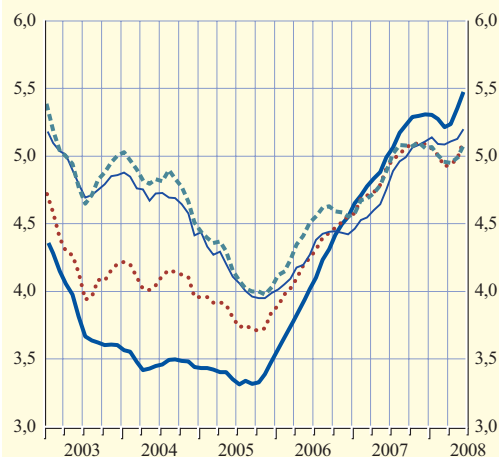
RAHASTAMISTINGIMUSED

2008. aasta teises kvartalis suurenesid mõnevõrra rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele antavate eluasemelaenu intressimäärade võrreldes esimese kvartali keskmisega (vt joonis 35). See tõus esines kõigi tähtaegade ulatuses. Erandi moodustasid viieks kuni kümneks aastaks fikseeritud intressimäärade, mis võrreldes eelmise kvartaliga pisut vähenesid. Eluasemelaenu intressimäärade erinevus tähtaegade lõikes püsis enam-vähem muutumatu, kusjuures lühiajaliselt (s.o kuni üheks aastaks) ja pikaajaliselt (s.o rohkem kui kümneks aastaks) fikseeritud intressimäärade keskmine vahe oli ligikaudu 20 baaspunkti, mis on eelmise kvartaliga võrreldes pisut kõrgem.

Joonis 35. Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud eluasemelaenu intressimäärade

(protsenti aastas; v.a tasud; uute laenu ja hoiuste intressimäärade; kaalutud¹)

- ujuva intressimäärade ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimäärade
- üheks kuni viieks aastaks fikseeritud intressimäärade
- viieks kuni kümneks aastaks fikseeritud intressimäärade
- rohkem kui kümneks aastaks fikseeritud intressimäärade

Allikas: EKP.

¹ Alates 2003. aasta detsembrist arvatatakse rahaloomeasutuste kaalutud intressimäärade riikide osakaalu abil, mis tuginevad uute laenu ja hoiuste mahu 12 kuu libisevale keskmisele. 2003. aasta jaanuarist kuni novembrini arvutati rahaloomeasutuste kaalutud intressimäärade riikide osakaalu abil, mis tuginesid uute laenu ja hoiuste 2003. aasta keskmisele mahule. Lisateabe saamiseks vt EKP 2004. a augusti kuubülletääni taustinfo „Analysing MFI interest rates at the euro area level“.

Rahaloomeasutuste tarbimislaenude keskmised intressimäärad jäid 2008. aasta teise kvartaliga võrreldes esimese kvartaliga üldjoontes muutumatuks. Samas on areng erinevate tähtaegade lõikes mõnevõrra erinev. Tarbimislaenude kuni üheks aastaks fikseeritud intressimäärad tõusid, samal ajal kui üheks kuni viieks aastaks fikseeritud intressimäärad langesid ning enam kui viieks aastaks fikseeritud määrad jäid üldjoontes samaks. Nende vastandlike arengusuundumuste tulemusel on tarbimislaenude intressimäärade tähtajaline struktuur muutunud selliselt, et nüüd on kõrgeimad intressimäärad lühima intressimäära fikseerimise perioodiga laenudel.

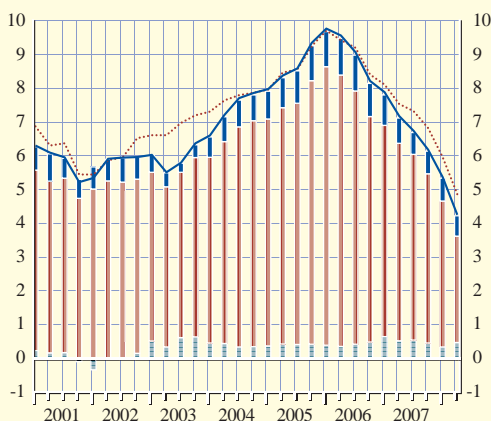
Tarbimis- ja eluasemelaenude intressimäärade ning vastavate võrreldavate tähtaegadega turu võrdlusmäärade (vastavalt 12 kuu rahaturu intressimäär ja 10aastase riigivõlakirja intressimäär) vahe vähenes 2008. aasta teise kvartaliga võrreldes esimese kvartaliga. Eluasemelaenude puhul kajastab vahe vähenemine asjaolu, et võrdlusmäärade kasv oli laenuintressimäärade omast märkimisväärsem. Tarbimislaenude puhul tulenes vähenemine laenuintressimäärade stabiliseerumisest ning turu võrdlusmäära märgatavast tõusust.

2008. aasta juuli pankade laenutegevuse uuringus teatasid pangad, et laenuvõtjatele esitatavaid nõudeid karmistati üldjoontes samas ulatuses nagu aprilli uuringuski märgiti. Teises kvartalis aset leidnud tingimuste karmistamine põhines ilmselt mõnevõrra rohkem keskmiste laenude marginaalide suurenemisel, kuid ka muudel teguritel, näiteks laenu ja väärtuse väiksemal suhtel. Nii kodumajapidamiste kui ka tarbimislaenude puhul märgiti juuli uuringus tingimuste karmista-

Joonis 36. Kodumajapidamistele väljastatud laenud kokku

(aastane muutus protsentides; panus protsendipunktides; kvartali lõpp)

- rahaloomeasutuste väljastatud tarbimislaenu
- rahaloomeasutuste väljastatud eluasemelaenu
- muud rahaloomeasutuste väljastatud laenu
- rahaloomeasutuste väljastatud laenu kokku
- kogulaenu

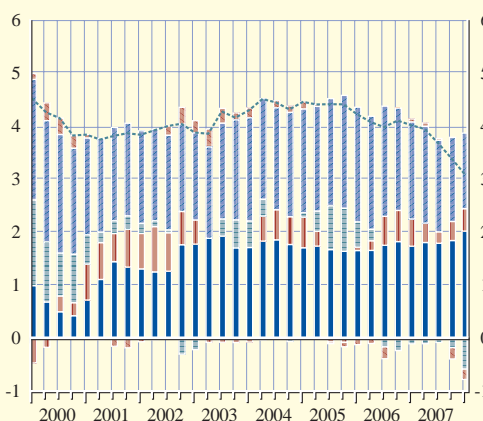
Allikas: EKP.

Märkused. Kogulaenu hõlmab kõikide institutsionaalsete sektorite, sealhulgas muu maailma väljastatud laenu kodumajapidamistele. Kodumajapidamistele väljastatud laenu kogusumma 2008. aasta teise kvartaliga on hinnanguline näitaja, mis põhineb raha- ja pangandusstatistikas kajastatud tehingutel. Rahaloomeasutuste laenu kasvumäär ja kogulaenu kasvumäär arvutamise erinevust on käsitletud tehnilistes märkustes.

Joonis 37. Kodumajapidamiste finantsinvesteeringud

(aastane muutus protsentides; panus protsendipunktides)

- sularaha ja hoiused
- võlaväärtpaberid, v.a tuletisinstrumendid
- aktsiad ja muud omandiväärtpaberid
- kindlustustehniline reserv
- muu¹
- finantsvarad kokku

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ K.a. laenu, muud debitoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid.

mist põhjustava tegurina üldise majandusaktiivsusega seotud ootuste vähenemist. Eluasemelaenude puhul soodustas seda eluasemeturu väljavaadete halvenemine, samas kui tarbimislaienude puhul oli täiendavaks teguriks laenuvõtjate krediitdivõime halvenemine.

FINANTSVOOD

Kodumajapidamistele väljastatud laenude mahu aastakasv kahanes 2008. aasta esimeses kvartalis (hiliseim kvartal, mille kohta euroala integreeritud kontod on kättesaadavad) 6,0%le võrreldes eelneva kvartali 6,8%ga. See kasvumäär püsib rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud kasvumäärast kõrgem, kajastades suuremaid muutusi mitterahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud laenude mahus, mille aastakasv langes 2008. aasta esimeses kvartalis 11,5%le eelmise kvartali 12,7%lt. Kõnealune kõrgem määr kajastab osaliselt tegelikkude väärtpaberistamist, mille käigus laenud eemaldatakse rahaloomeasutuste bilanssidest ning registreeritakse seejärel laenudena muudelt finantsvahendusettevõtelt. Samal ajal osutavad olemasolevad andmed rahaloomeasutuste antud laenude kohta sellele, et kodumajapidamistele antavate laenude mahu aastakasv aeglustus ka 2008. aasta teises kvartalis (vt joonis 36).

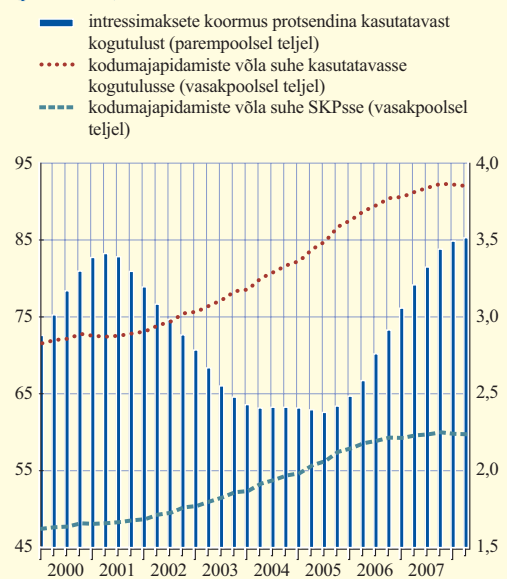
Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatud laenude mahu aastakasv oli 2008. aasta juulis 4,1% ehk madalam kui vastavalt 2008. aasta teise ja esimese kvartali 5,0% ja 5,9%. Nende laenude mahu kasvumäära viimastel kuudel täheldatud langus on kooskõlas alates 2006. aasta algusest täheldatud langustrendiga, mis suuresti kajastab intressimäärade kasvu mõju, eluasemeturu rahunemist ning laenuitingimuste karmistumist. Endiselt on vähe tõendeid selle kohta, nagu avaldaks kodumajapidamiste laenumahu kasvu aeglustumisele täiendavat mõju finantsturgude pingetest tingitud kogusepiirangud.

Rahaloomeasutuste poolt kodumajapidamistele väljastatavate laenude mahu aastakasvu aeglustumine viitab peamiselt eluasemelaenude mahu kasvumäära vähenemisele (2008. aasta esimeses kvartalis 6,7%; 2008. aasta teises kvartalis 5,6%; 2008. aasta juulis 4,3%). Sellele langusele on viimasel ajal kaasa aidanud juunis toimunud aktiivne väärtpaberistamine, mis tõi kaasa suures ulatuses hüpoteeklaenude eemaldamise rahaloomeasutuste bilanssidest. Tarbimislaienude mahu aastakasv oli 2008. aasta juulis 4,4% ehk pisut vähem kui aasta esimesel poolel (u 5,3%).

Euroala kodumajapidamiste sektori bilansi varade poolel vähenes finantsinvesteeringute mahu aastakasv 2008. aasta esimese kvartali 3,4%lt 3,1%ni teises kvartalis (vt joonis 37). Selle languse põhjustas peamiselt aktsiate ja muude omandiväärtpaberite ning muude finantsvarade negatiivne osakaal ning kindlustus- ja pensionitoodetesse tehtavate investeeringute osa vähenemine. Osaliselt tasakaalustas seda sularahasse ja hoiustesse tehtud

Joonis 38. Kodumajapidamiste võlg ja intressimaksud

(protsentides)

Allikad: EKP ja Eurostat.
Märkused. Kodumajapidamiste võlg hõlmab kõikide institutsionaalsete sektorite, sealhulgas muu maailma väljastatud laene kodumajapidamistele. Intressimaksud ei hõlma kodumajapidamiste poolt makstavaid täielikke finantseerimiskulusid, kuna need ei sisalda finantsteenuste eest makstavaid tasusid. Viimase kvartali andmed on osaliselt hinnangulised.

investeeringute mahu kasv, mis moodustab nüüd kodumajapidamiste finantsinvesteeringute kogukasvust kaks kolmandikku.

FINANTSSEISUND

Kodumajapidamiste laenuaktiivsuse vaibumine annab tunnistust nende võlakoormuse kasvu peatumisest. Võla suhe tulusse oli 2008. aasta esimeses kvartalis ligikaudu 92% ja jääb teises kvartalis hinnanguliselt üldjoontes samaks (vt joonis 38). Seda näivad kinnitavat muutused võla ja SKP suhtarvus, mis stabiliseerus viimastes kvartalites umbes 60% juures. Kodumajapidamiste intressimaksete koormus oli 2008. aasta esimeses kvartalis 3,5% kasutatavast tulust, tõustes hinnangute kohaselt teises kvartalis veel pisut. Euroala kodumajapidamiste sektori võlakoormus on rahvusvaheliste standardite järgi endiselt madal, eriti võrreldes USA või Ühendkuningriigiga.

3. HINNAD JA KULUD

Euroala ÜTHI-inflatsioon oli 2008. aasta juunis ja juulis 4,0% ning alanes Eurostati esialgse hinnangu kohaselt augustis 3,8%ni. Inflatsioonimäärade murettekitavalt kõrge tase tuleneb suuresti nii otsestest kui ka kaudsetest mõjudest, mida avaldab energia- ja toiduainehindade varasem järsk üleilmne tõus. Lisaks on palgakasv viimastel kvartalitel hoogustunud, ehkki töövõiljakuse kasv on samal ajal vähenenud, suurendades järsult tööjõu erikulusid. Toorme praeguste futuurihindade põhjal eeldatakse, et aastane ÜTHI-inflatsioon peaks suhteliselt pikaks ajaks jääma hinnastabiilsusega kooskõlas olevast tasemest oluliselt kõrgemale, langedes 2009. aasta jooksul vaid vähehaaval. EKP ekspertide värskeima makromajandusliku ettevaate kohaselt ulatub ÜTHI-inflatsioon 2008. aastal keskmiselt 3,4–3,6%ni ja jääb 2009. aastal vahemikku 2,3–2,9%. Kõrgem eeldatav inflatsioon 2008. ja 2009. aastal kajastab peamiselt kallimaid energiahindu ning mõningal määral varem prognoositud kõrgemaid toiduaine- ja teenuste hindu. Poliitikakujunduse seisukohalt olulise keskmise aja jooksul ohustavad hinnastabiilsust hinnatõusuriskid. Need on seotud võimalusega, et toormehinnad kasvavad ka edaspidi ning varasemad hinnatõusud avaldavad jätkuvalt ja tugevamalt kaudset mõju tarbijahindadele. Väga suurt muret tekitab eelkõige asjaolu, et laiaulatuslike teisete mõjude avaldumine palkade ja hinnakujunduse kaudu võib inflatsioonisurvet märkimisväärselt suurendada. Lisaks võib kaudsete maksude ja riiklikult reguleeritud hindade ootamatu tõus hinnatõusuriske veelgi suurendada.

3.1. TARBIAHINNAD

Eurostati esialgse hinnangu kohaselt alanes euroala ÜTHI-inflatsioon 4,0%lt juulis 3,8%ni 2008. aasta augustis (vt tabel 6). Ehkki augustikuu ÜTHI jaotuse ametlikud hinnangud ei ole veel kättesaadavad, lubab hinnamuutuste struktuur riigiti arvata, et ÜTHI-inflatsiooni alanemise peamiseks põhjuseks on energia- ja toiduainekomponentide vähenemine.

2008. aasta juulikuu üksikasjalikud andmed näitavad, et varasemate aegadega võrreldes kõrgeima taseme saavutanud toiduaine- ja energiahinnad avaldasid suurt mõju üldisele aastasele ÜTHI-inflatsioonile kõnealusel kuul, järgides eelmise aasta sügisest alates kehtinud üldist suunda (vt joonis 39).

ÜTHI energiakomponendi aastakasv kiirenes 2008. aasta juulis eelmise aastaga võrreldes 17,1%ni, mis on kõigi aegade kõrgeim tase (aegrida on kättesaadav alates 1991. aastast). Tõusu peamiseks

Tabel 6. Hindade areng

(aastane muutus protsentides, kui pole viidatud teisiti)

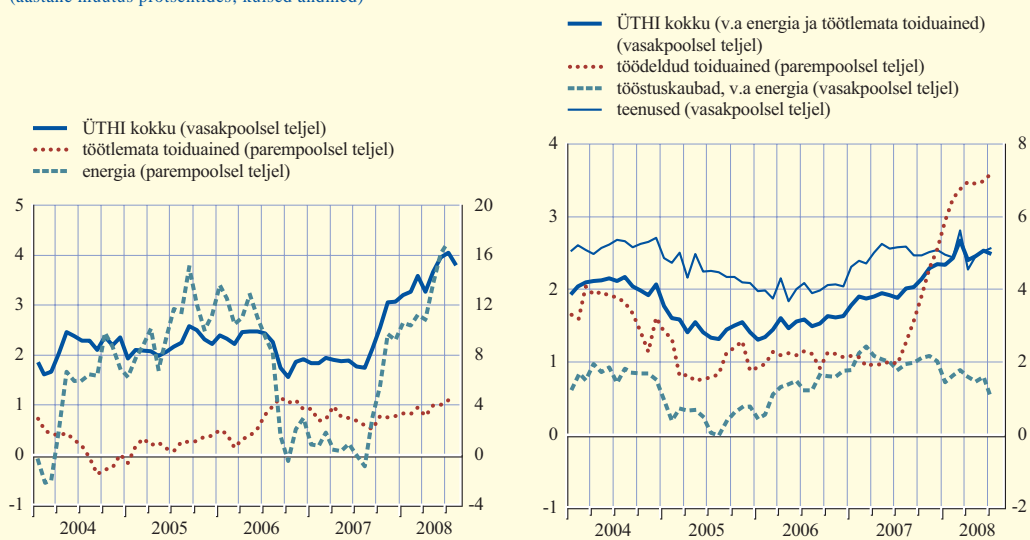
	2006	2007	2008 märts	2008 apr	2008 mai	2008 juuni	2008 juuli	2008 aug
ÜTHI ja selle komponendid								
Üldindeks ¹	2,2	2,1	3,6	3,3	3,7	4,0	4,0	3,8
Energia	7,7	2,6	11,2	10,8	13,7	16,1	17,1	-
Töötlemata toiduained	2,8	3,0	3,8	3,1	3,9	4,0	4,4	-
Töödeldud toiduained	2,1	2,8	6,8	7,0	6,9	7,0	7,2	-
Tööstuskaubad, v.a energia	0,6	1,0	0,9	0,8	0,7	0,8	0,5	-
Teenused	2,0	2,5	2,8	2,3	2,5	2,5	2,6	-
Muud hinnatõusuriskid								
Tööstustoodangu tootjahinnad	5,1	2,8	5,8	6,2	7,1	8,0	9,0	-
Naftahind (EUR/barrel)	52,9	52,8	66,1	69,8	80,1	85,9	85,3	77,0
Toorme (v.a energia) hinnad	24,8	9,2	10,3	5,8	6,0	9,6	9,8	10,5

Allikad: Eurostat, HWWA ja Thomson Financial Datastreami andmetel põhinevad EKP arvutused.

¹ ÜTHI-inflatsioon augustis 2008 viitab Eurostati esialgsele hinnangule.

Joonis 39. ÜTHI-inflatsiooni jaotus: peamised komponendid

(aastane muutus protsentides; kuised andmed)

Allikas: Eurostat.

põhjuseks oli energia (v.a nafta), nt elektrienergia ja gaasi hindade kerkimine, mis tavaliselt reageerivad naftahinna arengule viitajaga (vt taustinfo 8). Naftaenergia hindade aastakasv jäi eelmise kuuga võrreldes peaaegu samale tasemele.

Taustinfo 8

ENERGIA (V.A NAFTA) HINNA MUUTUSED

Energiahind moodustab ligikaudu 10% kogu euroala ÜTHIst. Energia (välja arvatud nafta) – gaas, elekter, tahked kütused ja soojusenergia – moodustab sellest alla poole, koos naftaga (mootori- ja katlakütus) on see veidi enam – vt tabel. Muutused toornafta ja rafineeritud nafta hindades kanduvad tavaliselt kiiresti ja täielikult üle energia (v.a nafta) tarbijahindadesse (kolme- kuni viiekuulise viitajaga).¹ Käesolevas taustinfos võetakse vaatluse alla energia (v.a nafta) tarbijahindade areng ja selle seos naftahinnaga, keskendudes eeskätt kahele kõige tähtsamale komponendile, elektrile ja gaasile, mis moodustavad ÜTHIst vastavalt 2,2% ja 1,5%.

Energia ja selle alamkomponentide osakaal euroala ÜTHIst

(protsentides)

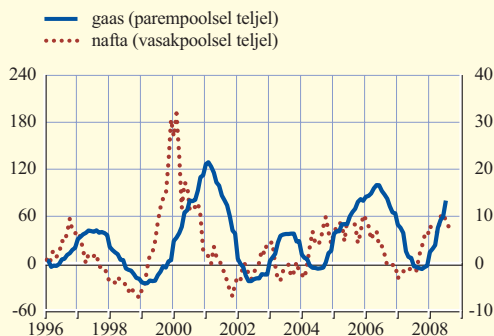
ÜTHI energia	9,8
Naftaenergia	5,5
Millest:	
Mootorikütus	4,6
Katlakütus	0,9
Energia (v.a nafta)	4,3
Millest:	
Elekter	2,2
Gaas	1,5
Soojusenergia	0,5
Tahkekütus	0,1

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Täpsema teabe saamiseks vt 2008. aasta juuli kuubülletäni taustinfo „Recent developments in consumer oil energy prices”.

Joonis A. Naftahinna (eurodes) ja euroala gaasi tarbijahinna muutused

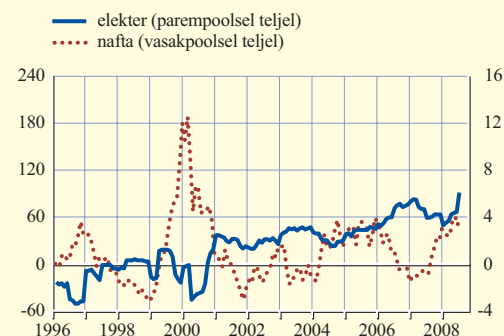
(aastane muutus protsentides)

Allikad: Bloomberg, Eurostat ja EKP arvutused.

Joonis B. Naftahinna (eurodes) ja euroala elektri tarbijahinna muutused

(aastane muutus protsentides)

Allikad: Bloomberg, Eurostat ja EKP arvutused.

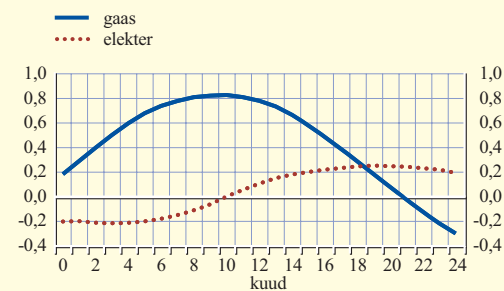
Joonistel A ja B on toodud gaasi ja elektri tarbijahindade aastane muutuse määr euroalal kõrvuti naftahinna arenguga. Mis puutub gaasihinda, siis selle puhul on küllaltki selge seos naftahinnaga olemas, kuigi mõningase viitajaga. Nimelt tõusis gaasihind tunduvalt pärast kolme suurt naftahinna tõusu aastatel 1999–2000, 2004–2006 ja 2007–2008, kusjuures gaasihinna aastane muutuse määr saavutas kõrgeima taseme veidi aega pärast naftahinna aastase muutuse määra haripunkti jõudmist. Nimetatud graafilist sõltuvust kinnitab ka joonis C, mis näitab gaasi ja elektri tarbijahindade aastase muutuse määra ning naftahinna aastase muutuse määra vahelist korrelatsiooni ja viitaega.

Gaasi tarbijahinna korrelatsiooni haripunkt 0,8 saabub 7–12kuulise viitajaga pärast naftahinna muutusi. Nii kõrge korrelatsioon tuleneb asjaolust, et rahvusvaheline gaasihind on tugevasti naftahinnaga seotud, pikaajalistes lepingutes seatakse gaasihind sageli naftahinnast otsesesse sõltuvusse. Sellegipoolest on ka ilma otsese sõltuvusse seadmiseta põhjust eeldada nafta- ja gaasihinna vahelist seost. Peamiseks põhjuseks on see, et mõnel puhul (näiteks elektrienergia tootmine ja küte) saab gaasi ja naftat väga hästi üksteisega asendada. Tulevikku vaadates peab aga märkima, et nafta- ja gaasihinna vahelist korrelatsiooni võivad mõjutada muutused elektrienergia tootmise tehnoloogias ja allikate koostisosades (vt allpool), vedeldatud maagaasi kasutamise arendamine ja muud turutegurid.

Mis puutub elektri tarbijahinda, siis siin ei ole naftahinnast sõltuvus nii otseselt märgatav (korrelatsiooni koefitsiendi absoluutarv on üldiselt alla 0,2) kui gaasi tarbijahindade puhul. See võib osaliselt tuleneda asjaolust, et elektrit saab toota mitmest erinevast allikast, sh tuumaenergiast, naftast, gaasist, tahketest kütustest (kivisüsi, pruunsüsi ja turvas) ning taastuvatest energiaallikatest (nt tuul, vesi ja päike). Mitme erineva püsi- ja muutuvhinnaga energiaallika koos kasutamine on riikide ning

Joonis C. Gaasi ja elektri tarbijahindade muutuste korrelatsioon naftahinna muutustega ning nende viitaeg

(aastase protsentuaalse muutuse korrelatsioon)

Allikas: EKP arvutused.

aja lõikes erinev ja sellega saab mõningal määral seletada, miks elektri hind ei sõltu ainult nafta- ja gaasihinna suundumustest. Näiteks kasutab Prantsusmaa tuumaenergiat intensiivsemalt kui teised ELi riigid, Saksamaal on elektrienergia tootmisel suhteliselt suur tahkete kütuste (kivisüsi ja pruunsüsi) osakaal ning Itaalia ja Hispaania on elektrienergia tootmisel viimastel aastatel üha enam kasutanud gaasi. Seega määrab elektri tarbijahinda muu hulgas ka tootmisvõimsuste jagunemine kütuse liigi ja kasutusaja alusel ning üldised reservtootmisvõimsused. Nagu allpool kirjeldatud, mängib tähtsat rolli siiski ka turukonkurents.

Alates juuli algusest täheldatud naftahindade langusele vaatamata avaldub edaspidi energia (v.a nafta) hinnale, eeskätt gaasihinnale endiselt kasvusurve. Sellel on kaks põhjust: a) naftahind püsib kõrgena (vaatamata langemisele 2008. aasta mai alguse tasemele, jääb see ikka tunduvalt kõrgemaks kui aasta tagasi); b) gaasihind reageerib naftahinna muutustele viitajaga. Seega ei kajasta gaasi tarbijahind praegu veel täielikult viimast naftahinna tõusu. Kõrge nafta- ja gaasihind avaldab tõenäoliselt survet ka elektri hinna tõusuks.

Gaasi- ja elektrisektori jaoks ei ole ühine mitte ainult see, et nafta on lähedane aseeaine ja/või tähtis tootmissisend, vaid ka see, et need on mõlemad kommunikatsioonivõrgud ning mõnikord peetakse neid loomulikeks monopolideks.² Ettevaatliku regulatsioonipoliitikaga saaks aga nendes sektorites tagada jätkusuutliku konkurentsi. Lähtudes Euroopa Ülemkogule 2007. aasta kevadel antud volitusest, võttis Euroopa Komisjon 2007. aasta septembris vastu ELi elektri- ja gaasiturgude alaste seadusandlike ettepanekute kolmanda paketi. Nimetatud viimane pakett võeti vastu, kuna vaatamata eelmistele elektri- ja gaasiturgude liberaliseerimiseks kavandatud pakettidele tuvastas Euroopa Komisjon oma 2007. aasta alguses läbi viidud uuringus³ nende turgude toimimises jätkuvaid puudusi ja täheldas suuri erinevusi konkurentsi *de jure* ja *de facto* tasemetes.⁴ Kõrge ja kõikuva naftahinna tingimustes on oluline tugevdada pingutusi Euroopa gaasi- ja elektriturgudel *de facto* konkurentsi suurendamiseks.

² Kommunikatsioonivõrgud tegelevad üldiselt toodete või teenuste tarnimisega lõpptarbijale võrgu infrastruktuuri kaudu. Mõningatel juhtudel võivad loomulikud monopolid olla kommunikatsioonivõrkude oluliseks elemendiks, kuigi see võib tehnoloogia arenedes aja jooksul muutuda. Selgeks näiteks on muutused telekommunikatsiooni ja postiteenuste osas, mida peeti varem loomulikeks monopolideks. Elektritootmisahelas on mitu etappi – tootmine, edastamine, jaotamine ja tarnimine –, millest kõik (eeskätt tootmine) ei kuulu kommunikatsioonivõrku.

³ 2005. aastal korraldas Euroopa Komisjon küsitluse gaasi- ja elektriturgude konkurentsi kohta. 2007. aasta jaanuaris avaldatud lõpparuandes („DG Competition report on energy sector inquiry“) toodi välja elektri- ja gaasiturgude tõsised puudused: turu liiga suur kontsentratsioon enamikul riiklikel turgudel, likviidsuse puudumine, uute edukate turule sisenejate takistamine, liikmesriikide turgude liiga vähene integratsioon, läbipaistva kättesaadava turualase teabe puudumine, võrgu- ja müügihuvide eraldamise ebapiisav tase, tarbijate sidumine tarnijatega pikaajaliste suunavate lepingute kaudu ja turgude tasakaalustamine ning väikesed tasakaalustavad alad, mis soosivad turgu valitsevaid ettevõtteid.

⁴ 2004. aasta detsembri kuubülletääni taustinfos võeti vaatluse alla varasemate regulatiivsete reformide mõju konkurentstile ja hinnamuutustele euroala elektri- ja gaasiturgudel.

Nii töödeldud kui ka töötlemata toiduainete hindade aastane kasvumäär tõusis juba varasemalt kõrgelt tasemelt 2008. aasta juulis veelgi. Töödeldud toiduainete hindade aastakasv oli kõigi aegade kiireim (andmed on kättesaadavad alates 1991. aastast). Selle peamiseks põhjuseks oli leiva, teravilja, toiduõli ja rasva hindade kallinemine. Töödeldud toiduainete nimetatud komponentide kiiret kasvu mõjutasid tõenäoliselt selliste toiduainete tootmiseks enim kasutatud toorme kõrged hinnad maailmaturul. Ehkki toidutoorme hindade varasem areng lubab arvata, et märkimisväärne surve tarneahelale jääb püsima, on töödeldud toiduainete hindade hooajaliselt kohandatud kuine kasvumäär alates 2007. aasta novembri kõrgeimast tasemelt üldiselt alanenud. Töötlemata toiduainete hindade aastakasv suurenes juulis 4,4%ni, mis on tingitud puuviljahindade

järsust tõusust ja lihashindade edasisest kallinemisest (moodustab ligikaudu 50% kogu komponendist). Arvestades loomasööda kallinemist, võib see omakorda viidata jätkuvale survele, mis on seotud toiduainete toormehindade varasema arenguga maailmaturul.

Aastane ÜTHI-inflatsioon (v.a toiduained ja energia, mis moodustavad 70% ÜTHI korvist) alanes 2008. aasta juulis 0,1 protsendipunkti, ulatudes 1,7%ni. Tööstuskaupade (v.a energia) hindade aastakasv on 2008. aasta jooksul pidevalt alanenud, ulatudes juulis 0,5%ni, mis on tootmissisendi hindadest tingitud olulise hinnatõusu keskkonnas märkimisväärne. Tööstuskaupade (v.a energia) komponendi arengut mõjutab selle komponentide ja alakomponentide hindade tasakaalustatud areng, eelkõige poolkestuskaupade stabiilne aastakasv (kajastab tekstiilhindade muutusi), autode ning elektri- ja elektrooniliste seadmete hindadest tulenev kestuskaupade hindade alanemine ning kulukaupade hindade aastakasvu kiirenemine, mida ei saa väga lihtsalt seostada ühegi komponendiga. Hiliseim langus tööstuskaupade (v.a energia) hindade aastakasvus (0,8%lt juunis 0,5%ni juulis) oli tingitud tekstiili alakomponendi suurest vähenemisest. Tekstiilhindade selline areng kajastab tõenäoliselt mõningal määral eelmise aastaga võrreldes suuremaid hooajalisi allahindlusi ja võib seega järgnevatel kuudel muutuda.

Tootmissisendi hindadest ja tööjõukuludest tingitud tugevama surve keskkonnas jäi teenuste hindade aastane inflatsioon kõikuma viimastes kvartalites täheldatud kõrge, 2,5% taseme lähedal, vaatamata väikesele kasvule juulis võrreldes eelmise kuuga. Juulikuine kasv tulenes peamiselt vaba aja ja isikliku tegevusega seotud teenuste ning transporditeenuste hindade arengust. Nende kahe komponendi areng võib kajastada kõrgete üleilmsete toormehindadega seotud kulusurvet. Transporditeenuste hindade aastakasv kerkis kümne aasta kõrgeimale tasemele, mis kajastab tõenäoliselt kõrgetest energiahindadest tulenevat kulusurvet. Vaba aja ja isikliku tegevusega seotud teenuste hindade inflatsiooni kiirendas hinnatõus restoranides ja kohvikutes, mille põhjusteks võisid olla kõrged üleilmsed toiduainehinnad. Ehkki neid hinnatõuse põhjustasid tõenäoliselt tootmissisendi hindadega seotud märkimisväärsed šokid (s.t kõrgematest energia- ja toiduainehindadest otseselt või kaudselt põhjustatud esmased mõjud), valitseb siiski oht, et suurenev tööjõukulu tunnis koos madala tööviljakuse kasvu ja vähese konkurentsiga mitmetel turgudel suurendavad inflatsiooni teenindussektoris lähiajal veelgi.

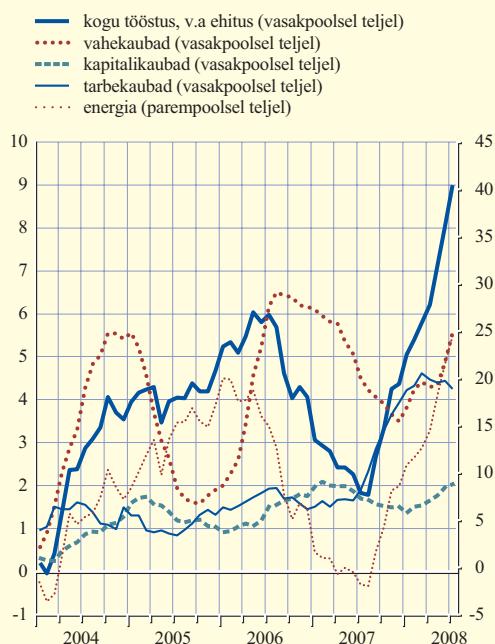
3.2. TÖÖSTUSTOODANGU TOOTJAHINNAD

Tööstustoodangu tootjahindade (v.a ehitus) aastane kogukasv kiirenes 8,0%lt 2008. aasta juunis 9,0%ni juulis, mis on viimase 25 aasta kõrgeim tase (vt joonis 40). Seda tõusu toetasid peamiselt energia ja vahekaupade hinnad.

Kuni juuli alguseni kestnud naftahinna jõulise kasvu ja teiste energiatoodete hinnatõusu järel tõusis energiahindade muutuse määr juulis veelgi, ulatudes aasta arvestuses 24,5%ni. See on kõrgeim tase alates aegrea algusest 1986. aastal. Tootjahindade (v.a energia ja ehitus) inflatsioon kiirenes juulis 4,3%ni, mis on kõrgeim tase alates 1995. aasta lõpust. Seda mõjutasid vahekaupade hinnad, mis tõusid aasta arvestuses 4,9%lt juunis 5,6%ni juulis. Ehkki tööstusliku tooraine hinnatõus hiljuti peatus, on eelkõige metallhindade varasem kallinemine koosmõjus naftahinna tõusuga avaldanud märkimisväärset survet vahekaupade hinnatõusuks, mida kajastab ka selle komponendi kõrge kuine muutusemäär. Kapitalikaupade aastane kasvumäär püsis juulis muutumatuna 2,0% tasemel, mis on siiski 2007. aasta keskmisest tasemest kõrgem.

Joonis 40. Tööstustoodangu tootjahindade jaotus

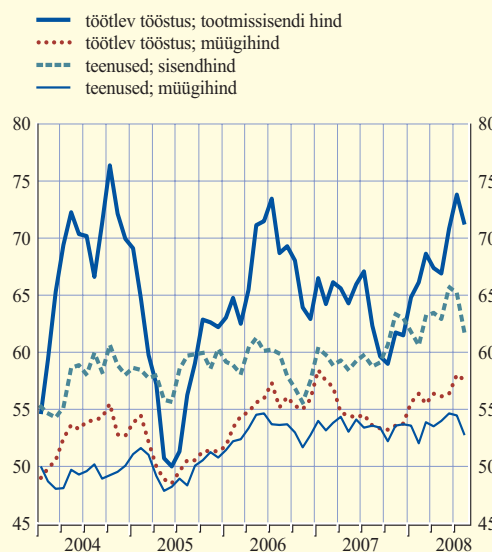
(aastane muutus protsentides; kuised andmed)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Joonis 41. Tootmissisendi ja toodangu hinna uuringud

(hajuvusindeksid; kuised andmed)

Allikas: Markit Economics.

Märkus. 50 punkti ületav indeks viitab hinnatõusule, 50 punktist allapoole jääv väärtus näitab hindade langust.

Tootmisahelas allpool alanes tarbekaupade tootjahindade aastakasv juulis mõnevõrra, ulatudes siiski kõrge, 4,3% tasemeni. Languse põhjuseks on kulukaupade komponent, sest kestuskaupade inflatsioon kiirenes. See kajastab toiduainete aastainflatsiooni alanemist 10,1%lt märtsis 8,9%ni juulis. Tasub märkida, et toiduainete kuised hinnatõusud on taandunud 2007. aasta teisel poolel aset leidnud toiduainehinna šoki eelsetele tasemetele. Tarbekaupade (v.a tubakas ja toiduained) tootjahindade aastane kasvumäär püsis juulis muutumatult 1,4% tasemel, mis on 2007. aasta keskmisest tasemest veidi kõrgem.

Ostujuhtide indeksi (PMI) värskemad andmed ettevõtete hinnakujunduskäitumise kohta viitavad kõrgele tasemele vaatamata tarneahela inflatsioonisurve alanemisele nii töötlevas tööstuses kui ka teenindussektoris (vt joonis 41). Värskema uuringu andmetel aeglustus tootmissisendi hinnatõus töötleva tööstuse sektoris 2008. aasta augustis nafta ja muu toorme hindade mõningase languse tõttu. Ka teenindussektoris vähenes tootmissisendi hindade inflatsioon väiksemate energiakulude mõjul. Mõlemate sektorite hinnaindeksite alanemine augustis tulenes tootmissisendi kulude aeglasemast tõusust ja ettevõtete soovist hoida hinnad konkurentsivõimelised. Hoolimata nimetatud uuringus täheldatud hiljutisest hinnasurve vähenemisest, püsivad kõik näitajad väga kõrgetel tasemetel, mis ületavad märkimisväärselt pikaajalisi keskmisi tasemeid.

Tabel 7. Tööjõukulude näitajad

(aastane muutus protsentides, kui pole viidatud teisiti)

	2006	2007	2007 II kv	2007 III kv	2007 IV kv	2008 I kv	2008 II kv
Kollektiivlepinguga määratud palgad	2,3	2,2	2,3	2,2	2,1	2,9	2,8
Tööjõukulu tunnis kokku	2,5	2,6	2,7	2,6	2,9	3,3	.
Hüvitis töötaja kohta	2,2	2,4	2,2	2,2	2,8	2,9	.
<i>Memokirjed:</i>							
Tööviljakus	1,2	0,8	0,9	0,7	0,3	0,5	.
Tööjõu erikulud	1,0	1,5	1,3	1,5	2,4	2,4	.

Allikad: Eurostat, riiklikud andmed ja EKP arvutused.

3.3. TÖÖJÕUKULUDE NÄITAJAD

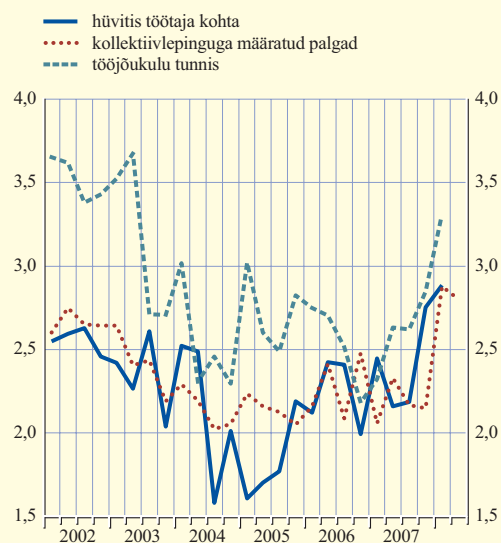
Olemasolevad näitajad osutavad sellele, et 2007. aasta viimases kvartalis kiirenenud tööjõukulude kasv jätkus ka 2008. aasta esimesel poolel (vt tabel 7).

Kollektiivlepinguga määratud palgade aastakasv, tööjõukulu tunnis ja töötaja kohta makstav hüvitis on alates 2007. aasta viimastest kvartalitest suurenenud (vt joonis 42). 2008. aasta teises kvartalis oli kollektiivlepingutega määratud palgade aastakasv 2,8%, jäädes esimese kvartaliga võrreldes üldjoontes samale tasemele. Tööjõukulu tunnis suurenes aasta arvestuses 2008. aasta esimeses kvartalis märkimisväärselt. See oli peamiselt tingitud palgakulude aastakasvu tõusust 3,7%ni. Töötaja kohta makstava hüvitise aastane kasvumäär suurenes 2007. aasta viimase kvartali olulise tõusu järel 2008. aasta esimeses kvartalis 2,9%ni. Mõlema näitaja aastakasvu kiirenemine on olnud tööstus-, teenindus- ja ehitussektorite lõikes laiapõhjaline (vt joonis 43). Koos tööviljakuse üldise alanemisega suurendas palgakasvu kiirenemine tööjõu erikulude aastakasvu 2008. aasta esimeses kvartalis 2,4%ni, mis on viimase viie aasta kõrgeim tase.

Palgasurve tugevnemisel võib olla mitmeid põhjusi, sealhulgas pingelisemad tööturutingimused ja tootmisvõimsuse kõrge rakendusaste, aga ka nominaalpalga indekseerimisskeemid, mis seovad palgad varasema hindade arenguga. Palgakasv langeb kokku tööviljakuse kasvu üldise aeglustumisega, mis viitab sellele, et palgakulud mõjutavad otseselt tööjõu erikulude kasvu. Selle tagajärjel tugevnenud sise- ja välismaist inflatsioonisurvet ja selle võimalikke ebasoovitavaid laiapõhjalisi teiseseid mõjusid (s.t täiendavad hinnamuutused, mis tulenevad palgade ja kasumite reageerimisest esimestele mõjudele) tuleb hoolikalt jälgida. Oht veelgi laiapõhjalisemate teiseste mõjude avaldumiseks püsib eriti suur mõnedes euroala riikides, kus toimub palgade automaatne hindadega

Joonis 42. Valikulisel tööjõukulude näitajad

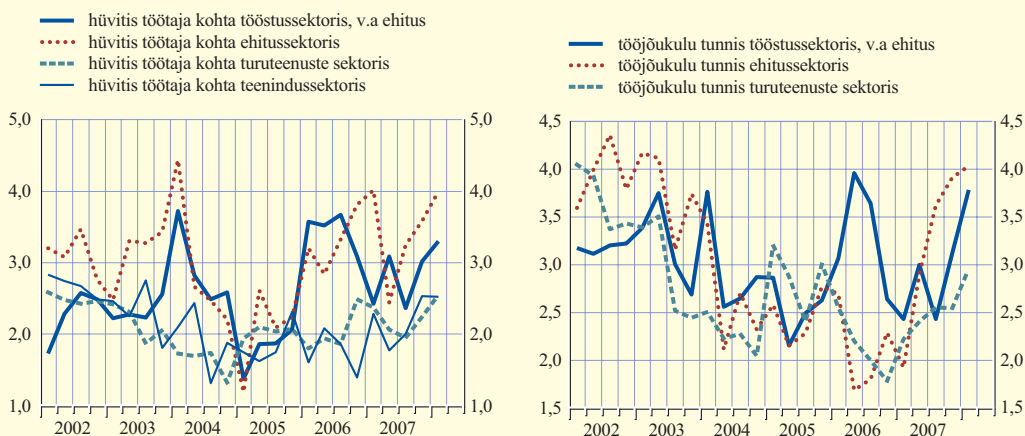
(aastane muutus protsentides; kvartaalsed andmed)

Allikad: Eurostat, riiklikud andmed ja EKP arvutused.

Joonis 43. Tööjõukulude muutused majandussektorite lõikes

(aastane muutus protsentides; kvartaalsed andmed)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

indekseerimine. Selliste skeemidega kaasneb inflatsiooni tõusušokkide oht, mille tulemusel võib tekkida palkade ja hindade spiraal, mis omakorda võib kahjustada asjaomaste riikide tööhõivet ja konkurentsivõimet.

3.4. INFLATSIOONIVÄLJAVAADE

Otsesed ja kaudsed mõjud, mida avaldab energia- ja toiduainehindade varasem järsk üleilmne tõus, suurendasid euroala ÜTHI-inflatsiooni 2008. aasta suvel hinnastabiilsusega kooskõlas olevast tasemest märkimisväärselt kõrgemale. Ehkki tööviljakuse kasv on vähenenud, on palgakasv viimastes kvartalites hoogustunud, suurendades järsult tööjõu erikulusid. Toorme praeguste futuurihindade põhjal eeldatakse, et aastane ÜTHI-inflatsioon peaks suhteliselt pikaks ajaks jääma hinnastabiilsusega kooskõlas olevast tasemest oluliselt kõrgemale, langedes 2009. aasta jooksul vaid vähehaaval. EKP ekspertide värskema makromajandusliku ettevaate kohaselt ulatub ÜTHI-inflatsioon 2008. aastal keskmiselt 3,4–3,6%ni ja 2009. aastal 2,3–2,9%ni. Eelmises ettevaates toodud prognooside selline korrigeerimine kajastab eelkõige kõrgemaid energiahindu ja vähemal määral ka varem eeldatud kõrgemaid toiduaine ja teenuste hindu. Siinkohal tuleks märkida, et ettevaade põhineb muu hulgas eeldusel, et nafta ja muu toorme hinnad jäävad küll kõrgeks, ent püsivad ettevaateperioodil viimaste kuudega võrreldes stabiilsemad, olles kooskõlas futuuride hindadega.

Poliitikakujunduse seisukohalt olulise keskmise aja jooksul ohustavad hinnastabiilsust hinnatõusuriskid. Need on seotud võimalusega, et toormehinnad kallinevad taas ning varasemad hinnatõusud avaldavad jätkuvalt ja tugevamalt kaudset mõju tarbijahindadele. Väga suurt muret tekitab eelkõige asjaolu, et võimalike laiaulatuslike teiseste mõjude avaldumine palkade ja hinnakujunduse kaudu võib inflatsioonisurvet märkimisväärselt suurendada. Lisaks võib kaudsete maksude ja riiklikult reguleeritud hindade ootamatu tõus hinnastabiilsust ohustavaid riske veelgi suurendada.

4. TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURG

Pärast SKP 0,7%list kvartalikasvu 2008. aasta esimeses kvartalis langes euroala SKP reaalkasv teises kvartalis 0,2% võrra seoses tarbimise ja investeeringute vähenemisega. Euroala majandustegevuses valitseb praegu vähese aktiivsuse periood, mida iseloomustavad tarbijate kindlustunnet ja nõudlust kahjustavad kõrged toormehinnad ning investeeringute kasvu pidurdumine. Tulevikku vaadates oodatakse majanduse järkjärgulist taastumist. EKP ekspertide 2008. aasta septembri makromajandusliku ettevaate kohaselt jääb SKP aastane reaalkasv 2008. aastal vahemikku 1,1–1,7% ja 2009. aastal vahemikku 0,6–1,8%. Siiski ümbritseb väljavaadet suur ebakindlus ning langusriskid jäävad püsima

4.1. TOODANGU JA NÕUDLUSE ARENG

Pärast varasemat jõulise kasvu perioodi on euroala majanduskasv viimase 12 kuu jooksul aeglustunud. Euroala majandusaktiivsus kasvas jõuliselt 2006. ja 2007. aastal, mil SKP reaalkasv oli vastavalt 3,0% ja 2,6%. Nimetatud ajavahemikul kaasnes suure üleilmse aktiivsusega ekspordi kasv, investeeringuid toetasid soodsad rahastamistingimused ja ettevõtete suured tulud ning kodumajapidamiste kulutused suurenesid tänu reaalse kasutatava tulu arengule, mis oli tingitud tööturutingimuste märgatavast paranemisest. Sellest ajast alates on euroala majanduse kasvu-tempo mitmete majandusšokkide tagajärjel aeglustunud. Toormehindade tõus ja finantsturgude pikaajaline ebastabiilsus on mõjunud pärssivalt maailma ja euroala majanduskasvule. SKP aastane reaalkasv langes 2008. aasta teises kvartalis 1,4%ni, olles varasemalt saavutanud 3,3%lise kõrgtaseme 2006. aasta viimases kvartalis. Viimaste kuude näitajate põhjal jääb majandusaktiivsus kolmandas kvartalis tõenäoliselt tagasihoidlikuks, millest annab tunnistust ettevõtete ja tarbijate vähenenud kindlustunne juulis ja augustis.

REAALNE SKP JA NÕUDLUSE KOMPONENDID

Eurostati esialgne hinnang euroala reaalse SKP muutuse kohta kinnitas, et 2008. aasta teises kvartalis oli selle kvartaalne kasvumäär -0,2%, mis tähistab järsku langust esimeses kvartalis hinnatud 0,7% tasemelt. Nagu kuubülletääni varasemates väljaannetes mainitud, tähistab aeglustumine osaliselt tehnilist reaktsiooni ebatavaliselt tugevale kasvule aasta esimestel kuudel, kus eeskätt tavatult soe talv paljudes Euroopa piirkondades soodustas ehitustegevust. Siiski mängisid majandusaktiivsuse alanemisel rolli ka muud tegurid, sealhulgas kõrgemate toormehindade mõju ja maailma majanduskasvu aeglustumine.

SKP reaalkasvu pidurdumine teises kvartalis oli tingitud euroala sisenõudlusest (v.a varud), mille panus üldisesse majanduskasvu oli -0,2%. Varude muutuse mõju oli nullilähedane ning ka netokaubanduse panus oli nõrk, sest eksport ja import langesid teises kvartalis mõlemad 0,4% võrra (vt joonis 44).

Euroala kvartaalse sisenõudluse volatiilsusele aasta esimesel poolel aitasid suuresti kaasa investeeringud, mille kvartalikasv oli 2008. aasta esimeses kvartalis 1,5%, langedes seejärel 1,2% tasemele. Investeeringute märkimisväärset dünaamilisust aasta alguses hoogustasid ehitusinvesteeringud, mille kvartalikasv küündis erakorralise 2,0% tasemeni. Tavatu tõusu mõjutasid suuresti aasta alguses mõnedes Euroopa piirkondades valitsenud pehmed ilmastikutingimused. Seda tõlgendust näib kinnitavat ka ehitustoodangu hilisem 2,5%line langus teises kvartalis võrreldes esimese kvartaliga.

Investeeringute kasv esimeses kvartalis oli samuti tingitud muude kui ehitussektori investeeringute 0,9%lisest kasvust kvartalite lõikes. Hoolimata esimese kvartali tugevatest näitajatest

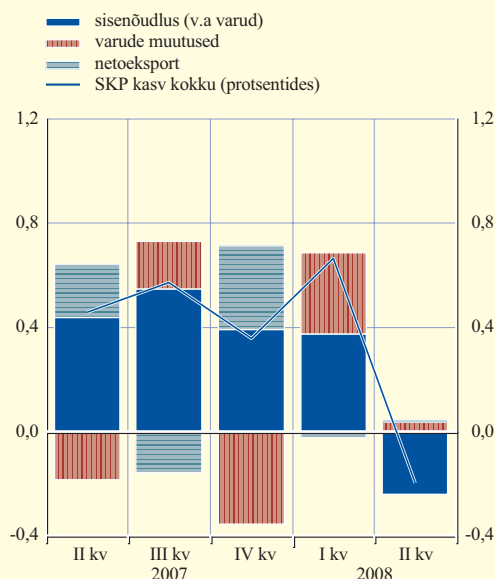
viitavad mitmed tegurid sellele, et ettevõtete investeerimine tõenäoliselt mõnevõrra väheneb. Esiteks on ettevõtete kasumlikkus pärast 2007. aasta alguses täheldatud jõudsat kasvu langenud, tingituna kahanenud nõudlusest. Euroala institutsionaalsete sektorite kontod 2008. aasta esimese kvartali kohta avaldasid, et kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete tegevuse koguülejäagi ja koguettevõtlustulu aastakasv aeglustus. Teiseks võivad karmimad rahastamistingimused kahjustada investeerimisplaanide, ehkki kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate noteeritud ettevõtete rahavoogude positsioonid olid 2007. aastal võrdlemisi tugevad ning puhastulu püsis 2008. aasta esimeses kvartalis stabiilselt kõrgel tasemel (vt taustinfo 7 jaotises 2). Tootmisvõimsuse piirangud näivad olevat viimase aasta jooksul nõrgenenud. Tootmisvõimsuse rakendusaste tööstussektoris oli juulis kõrgem pikaajalisest keskmisest, kuid jäi 12 kuu eest saavutatud kõrgeimast tasemest mõnevõrra allapoole. Lisaks näitab Markiti ostujuhtide indeksi uuring, et täitmata tellimused ja pooleliolevad tööd on töötleva tööstuse ja teenindussektoris vähenenud. Kokkuvõttes võib nende tegurite põhjal öelda, et pärast aasta esimeses kvartalis täheldatud kiiret kasvutempot on tõenäoline, et ettevõtlusinvesteeringute kasv ülejäänud aasta jooksul nõrgeneb.

Kodumajapidamiste tagasihoidlike kulutuste perioodi jätkudes vähenes eratarbimine 2008. aasta teises kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 0,2% võrra. Kodumajapidamiste kulutusi on pärssinud toormehindade jõulisele tõusule järgnenud reaalvalu piiratud kasv ja finantsvara vähenemine. Euroala institutsionaalsete sektorite kontode põhjal oli kodumajapidamiste reaalse kasutatava tulu aastakasv 2008. aasta esimeses kvartalis vaid 0,7%, mis on madalaim kasvumäär pärast 2003. aastat. Samal ajal vähenes järsult kodumajapidamiste netofinantsvara, tingituna aktsiapositsioonide väärtuse langusest.

Kolmanda kvartali esialgsed andmed näitavad, et loiid tarbimine võib jääda püsima. Euroala jaekaubanduse maht kahanes juulis 0,4% võrra, olles eelnevalt juunis langenud 0,9% võrra. Hoolimata tööturuväljavaadetest seotud süve-

Joonis 44. SKP reaalkasv ja selle komponendid

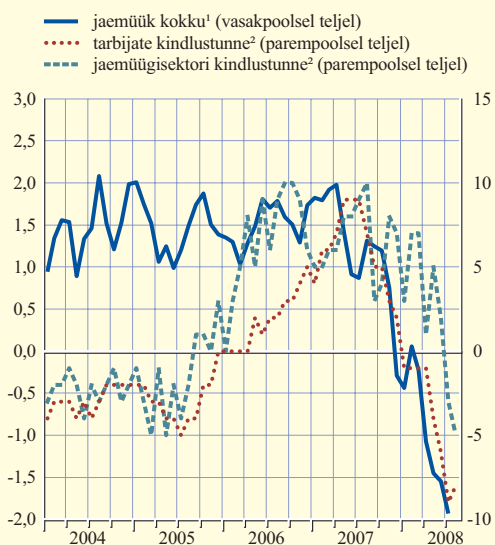
(kvartaalne kasvumäär ja kvartaalne osakaal protsendipunktides; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Joonis 45. Jaemüük ning jaekaubandussektori ja kodumajapidamiste kindlustunne

(kuised andmed)

Allikad: Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud ning Eurostat.

¹ Aastane muutus protsentides; kolme kuu libisevad keskmised; tööpäevade arvuga kohandatud.² Protsentide saldo; sesoonselt ja keskväärtusega kohandatud.

nenud pessimismist paranes augustis juuliga võrreldes veidi tarbijate kindlustunne, püsidis aga siiski madalal tasemel (vt joonis 45). Lisaks vähenes veelgi nende tarbijate osakaal, kes kavatsesid teha järgneva 12 kuu jooksul kulumahukaid oste. See näitaja langes madalaimale tasemele pärast uuringu teostamise algust 1985. aastal. Tarbijate kindlustunde näitaja kõnealust aegrida ei sisalda, kuid varasemal ajal on ilmnunud selle tugev seos tarbimise aastakasvuga.

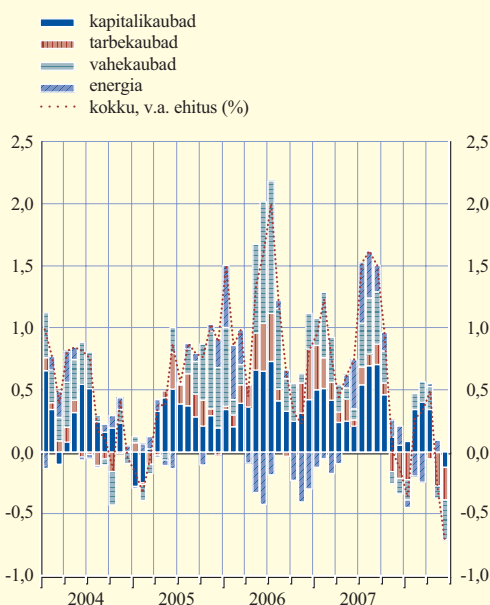
SEKTORITE TOODANG

2008. aasta esimeses kvartalis kiirenes kvartalikasv teenindus- ja tööstussektoris (v.a ehitus) ning ehitussektoris oli lisandväärtuse kasv erakordselt jõuline. Kooskõlas olemasolevate näitajatega oli teise kvartali aeglasem kasvutempo tingitud tööstus- ja ehitussektorist, kus lisandväärtuse näitajad langesid järsult (vastavalt 0,8% ja 2,2% võrra). Teenindussektori kasv oli vastupidavam, tõustes 0,4% võrra. Värskeimate andmete põhjal võib arvata, et kasvutempo püsib aeglane ka kolmandas kvartalis.

Tööstustegevus vähenes 2008. aasta teises kvartalis märgatavalt. Euroala tööstustoodang (v.a ehitus) kahanes juunis veidi võrreldes maikuuga (vt joonis 46), olles eelnevalt aprillis järsult langenud. Aasta teises kvartalis vähenes lisandväärtuse kasv 0,8% võrra, pärast 0,4% list kasvu eelneval perioodil. See kvartaalne langus tähistab viimase viie aasta nõrgimat tulemust. Kolmanda kvartali kohta võib öelda, et uuringute kohaselt püsis töötleva tööstuse sektori kasv 2008. aasta augustis madalal tasemel ning ostujuhtide indeksi näitaja jäi allapoole kontrollväärtust, mis osutab sellele, et majandusaktiivsus langes võrreldes eelmise kuuga (vt joonis 47).

Joonis 46. Tööstustoodangu kasv ja selle komponendid

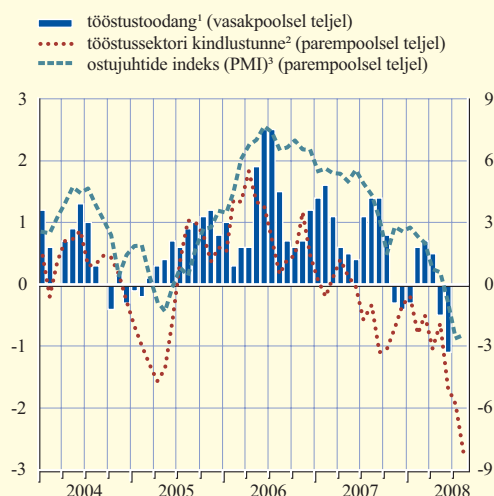
(kasvumäär ja osakaal protsendipunktides; kuised andmed; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.
Märkused. Esitatud andmed arvutatakse kolme kuu libisevate keskmistena varasema kolme kuu vastava keskmise suhtes.

Joonis 47. Tööstustoodang, tööstussektori kindlustunne ja ostujuhtide indeks

(kuised andmed; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat, Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud, Markit ja EKP arvutused.

Märkus. Kõik aegread viitavad töötlevale tööstusele.

¹ Protsentuaalne muutus kolme kuu arvestuses.

² Protsentide saldo; muutused võrreldes kolme kuu taguse seisuga.

³ Ostujuhtide indeks; 50punktilise indeksi hälbed.

Nagu eelnevalt mainitud, toimus ehitustoodangus 2008. aasta kahe esimese kvartali jooksul väga tavatu areng: lisandväärtus tõusis esimeses kvartalis 2,5% ja langes teises kvartalis 2,2% võrra. Jättes kõrvale kvartaalse volatiilsuse, on aga selge, et ehitussektori toodangus on 2006. aasta teisest poolest alates toimunud pidev langus, mis peatus vaid ajutiselt 2008. aasta esimeseks kolmeks kuuks. Seda langustendentsi kinnitavad ka uuringuandmed, ja nii Euroopa Komisjoni näitaja kui ka Markiti ostujuhtide indeksi näitaja põhjal püsis ehitussektori kindlustunne augustis tagasihoidlikul tasemel.

Teenindussektori lisandväärtuse suhteliselt vastupidav kasv 2008. aasta teises kvartalis peegeldas eeskätt jätkuvat kasvu finantsteenuste ja äritegevuse sektoris ning muude teenuste valdkonnas. Vastukaaluks toimus kaubandus-, transpordi- ja sidesektoris toodangu kasvu järsk pidurdumine. Pikemas perspektiivis on aga majandusaktiivsus pärast 2006. aasta lõpupoole saavutatud kõrgtasemet kõikides teenindussektorites langenud. Kuni 2008. aasta augustini olemasolevad uuringuandmed osutavad jätkuvalt aeglasele kasvule kogu teenindussektoris ning ostujuhtide indeksi ja Euroopa Komisjoni teenindussektori kindlustunde näitaja püsivad mõlemad madalal tasemel.

Üldiselt näitavad viimased andmed tööstus- ja teenindussektori kohta, et 2008. aasta kolmandas kvartalis jääb majanduse kasvutempo tagasihoidlikuks.

4.2. TÖÖTURG

Pärast aastatepikkust selget paranemist on euroala tööturul viimaste kuude jooksul toimunud pööre halvemuse poole. Ehkki tööturutingimused on endiselt üldjoontes soodsad ja tööpuuduse määr varasemate aegadega võrreldes madal, näitavad uuringud, et tööhõivega seotud ootused on viimastel kuudel halvenenud ja osutavad tööhõive kasvu eelolevale aeglustumisele.

HÕIVE

Euroala tööhõive kasvas 2006. ja 2007. aastal märgatavalt, osaliselt kannustatuna tugevast majandusaktiivsusest. 2008. aastal on tööhõive kasv olnud tagasihoidlikum: tööhõive kvartalikasv oli 2008. aasta esimesel kolmel kuul 0,3% ehk sama, mis eelmises kvartalis, kuid 0,2 protsendipunkti võrra väiksem kui aasta varem (vt tabel 8). Ehkki euroala tööhõive kohta ei ole uusi andmeid avaldatud, näitavad ettevõtete palgamiskavatsused ja olemasolevad riiklikud andmed, et

Tabel 8. Hõive kasv

(muutus protsentides võrreldes eelmise perioodiga; sesoonselt kohandatud)

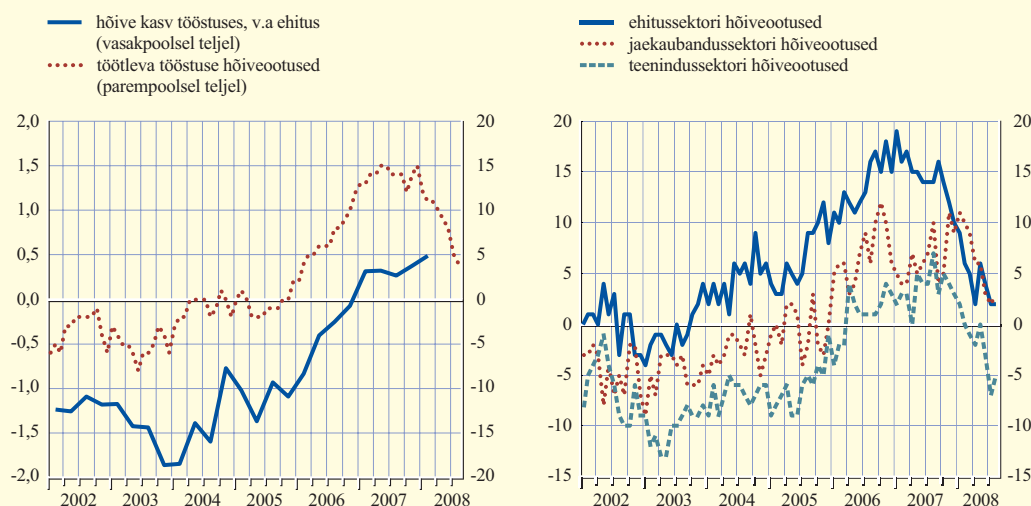
	Aastased määrad		Kvartaalsed määrad				
	2006	2007	2007 I kv	2007 II kv	2007 III kv	2007 IV kv	2008 I kv
Kogu majandus	1,6	1,8	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3
<i>millist:</i>							
Põllumajandus ja kalandus	-1,5	-1,1	0,8	-0,6	-1,1	-0,6	0,4
Tööstus	0,5	1,4	0,7	0,2	0,0	0,2	0,2
Tööstus, v.a ehitus	-0,4	0,3	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2
Ehitus	2,6	3,9	1,9	0,4	-0,1	0,3	-0,1
Teenused	2,2	2,1	0,5	0,7	0,7	0,4	0,4
Kaubandus ja transport	1,5	1,7	0,4	0,8	0,8	0,1	0,5
Rahandus ja äri	3,8	4,3	1,3	1,3	0,7	0,9	0,9
Avalik haldus ¹	2,0	1,3	0,1	0,3	0,5	0,4	-0,1

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Sisaldab ka haridust, tervishoidu ja muid teenuseid.

Joonis 48. Hõive kasv ja hõiveootused

(aastane muutus protsentides; protsentide saldo; sesoonselt kohandatud)

Allikad: Eurostat, Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringud. Märkus. Protsentide saldo on keskväärtusega kohandatud.

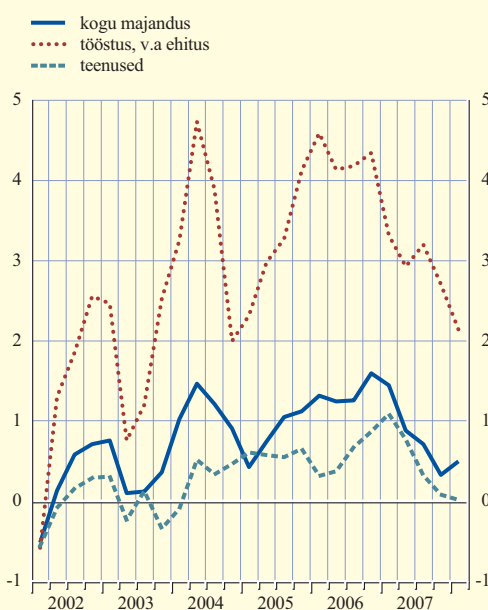
eelolevatel kuudel püsib tööhõive kasv tagasihoidlik (vt joonis 48). Augustikuu ostujuhtide indeksi uuringu andmetel vähenesid ettevõtete palkamiskavatsused teist kuud järjest teenindus- ja töötleva tööstuse sektoris. Euroopa Komisjoni ettevõtlusuuringu kohaselt oli olukord augustis mitmekesisem, sest tööhõivega seotud ootuste näitajad alanesisid tööstussektoris, kuid paranesid mõõdukalt ehitus- ja teenindussektoris.

Ehkki tööhõive kasv on tähtis näitaja tööturu arengu ja eeskätt tööjõu rakendamise seisukohalt, tasub jälgida ka muutusi töötundide koguarvus, mis peegeldavad muutusi hõivatud töötajate arvus ja tegelike töötundide arvus töötaja kohta. Põhimõtteliselt võivad need näitajad majandustsükli jooksul erinevalt käituda. Taustinfos 9 vaadeldakse euroala töötundide koguarvu viimaseid arengusuundi varasemate aegade taustal.

Tööviljakuse aastakasv (töötaja kohta) oli 2008. aasta esimeses kvartalis 0,5% (vt joonis 49). Paranemist võrreldes eelnenud kvartaliga võib eelkõige seletada tööviljakuse märgatava kasvuga ehitussektoris, kus toodang oli ajutiselt suur. Üldisemat suundumust vaadeldes on tööviljakuse aastakasv 2006. aasta lõpust alanenud. Ostujuhtide indeksi andmete põhjal on tööviljakus viimastel kuudel veelgi langenud.

Joonis 49. Tööviljakus

(aastane muutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

Taustinfo 9

MUUTUSED EUROALA TÖÖTUNDIDE KOGUARVUS: PIKAAJALINE PERSPEKTIIV

Viimastel aastatel on euroala riikides teostatud mitmeid tööturgu reguleerivate õigusaktide struktuurireforme, mis on tööjõuturu toimimist põhimõtteliselt mõjutanud. Liikmesriigid on kasutanud erinevaid poliitikameetmeid, alates lisa- ja ajutiste töötajate värbamise hõlbustamisest kuni täis- ja osalise tööajaga hõivatute töötaja paindlikkuse suurendamiseni. Ajutiste töötajate värbamise hõlbustamine aitab tõsta tööjõus osalemise määra tööturgu teatud segmentides, eeskätt noorte naiste ja eakamate töötajate hulgas.¹ Käesolevas taustinfos vaadeldakse euroala töötundide koguarvu viimase aja arengut ajaloolisest vaatepunktist lähtudes, tuues välja, mil määral tööturureformid on aidanud suurendada nii euroala majanduse paindlikkust kui ka potentsiaalset toodangukasvu, mõjutades otseselt tööjõu rakendamise taset.

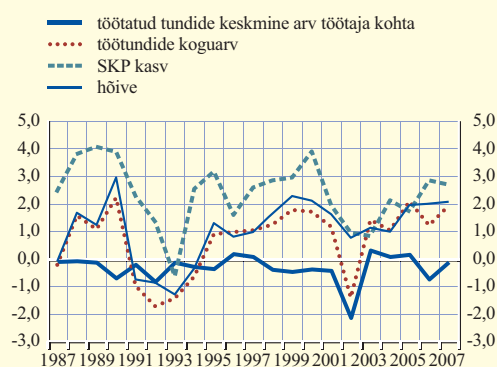
Hõive ja töötatud tundide keskmine arv töötaja kohta

Töötundide koguarvu pikaajalist arengut analüüsid on kasulik eristada muutusi hõivatud inimeste ja rahvastiku suhtarvust ja tegelikult töötatud tundide arvust hõivatu kohta, kuna need kaks komponenti võivad majandustsüklis ja pikas perspektiivis põhimõtteliselt erinevalt käituda. Joonis A näitab muutusi töötundide koguarvus, hõives ja töötundides töötaja kohta euroalal ajavahemikul 1987–2007.²

Töötaja kohta mõõdetavate keskmiste töötundide muutuste mõju töötundide koguarvu kasvule ei olnud enne 1990. aastate keskpaika märkimisväärt, kuna töötundide koguarvu muutuste peamiseks tõukejõuks olid siis muutused hõives. Ent 1990. aastate teisel poolel kasvas keskmiste töötundide muutuste mõju, mis kajastab nii töötamist mõjutavate seadusandlike muudatuste algust paljudes euroala liikmesriikides kui ka järsku tõusu osalise tööajaga töötajate hõives. Kuigi 1990. aastate teisel poolel suurenes töötundide koguarv märkimisväärselt, langes see jälle järsult 2001.–2002. aasta majanduslanguse ajal. Selle peamiseks põhjuseks näis olevat töötatud tundide keskmise arvu märgatav vähenemine, mis peegeldas osaliselt tsüklilist arengut, kuid ilmselt ka tööajala lühendamisele suunatud poliitika kulmineerumist mitmes liikmesriigis (Prantsusmaa, Belgia ja Madalmaad). Kui aastaid 2003–2005 iseloomustas töötatud tundide kesk-

Joonis A. Töötundide koguarv, hõive ja töötunnid töötaja kohta

(aastane muutus protsentides)

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Vt nt V. Genre, R. Gomez-Salvador ja A. Lamo „European women: Why do(n't) they work?“, EKP teadustoimetised, nr 454, märts 2005; ning OECD: Ageing and Employment Policies: Live Longer, Work Longer, OECD, Pariis, 2006.

² Eurostati tööjõu-uuring (Labour Force Survey – LFS) ühendab võrdluste alusel mitmete riiklike tööjõu-uuringute tulemusi. Siin toodud andmed on võetud Eurostati viimasest Euroopa tööjõu-uuringust ja need puudutavad hõivatuid vanuses 15–64. Aastate 1985–1999 euroala andmed on hinnangulised ja tuginevad olemasolevatele andmetele euroala riikide kohta. Lahknevusi tööhõive koguarvudes, mis tulenevad mittevastamisest täis- ja osalise tööajaga töötamise küsimustele, on kohandatud, jagades küsimustele mittevastavate arvude vastavalt osakaaludele ning liites need täis- ja osalise tööajaga kategooriatele.

mise arvu positiivne kasvumäär, siis viimasel ajal on kasv aeglustunud.³

Täis- ja osalise tööajaga hõive

Töötundide koguarvu muutusi saab täpsemalt uurida, kui vaadelda hõive ja keskmiste töötundide muutusi seoses täis- ja osalise tööajaga hõivatutega. Töötundide koguarvu aastamuutust võib seega jaotada neljaks erinevaks komponendiks, mis kajastavad täis- ja osalise tööajaga töötajate hõive ning täis- ja osalise tööajaga töötajate keskmiste töötundide muutuste osakaalu. Joonis B näitab üldist muutust täis- ja osalise tööajaga töötajate (sambad) töötundide koguarvus (punktiirjoon). Iga samm kajastab vastavate komponentide osakaalu vastaval aastal. Sammaste summa vastab töötundide koguarvu üldisele muutusele.

Enne 1990. aastate keskaega mõjutas osalise tööajaga töötajate hõive kasv töötundide koguarvu väga vähe. Alates 1990. aastate teisest poolest tõusis osalise tööajaga töötajate hõive mõju järkjärgult, eelkõige käesoleva sajandi algusaastatel. Euroala töökohtade loomise dünaamilisust alates 2005. aastast peegeldab ka täiskohaga töötajate hõive kiire kasv.

Võrdlus arenguga Ameerika Ühendriikides

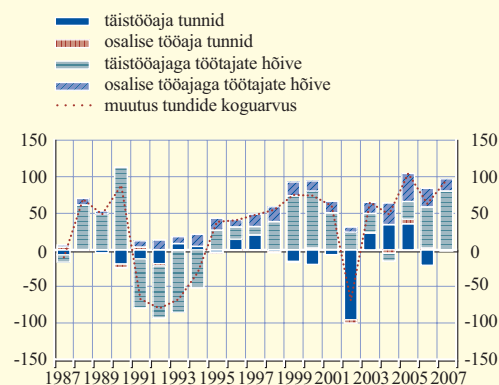
Euroala ja Ameerika Ühendriikide vahelise elaniku kohta arvestatava SKP vahe üks peamistest seletustest on märkimisväärne erinevus töötundide arvus.⁴ Viimase kümne aasta jooksul on siiski euroala töötundide koguarv jõudsalt kasvanud, mis vastandub USAs toimunud väikesele aeglustumisele. Nagu tabelist nähtub, kiirenes euroala töötundide koguarvu kasv kahel vaadeldaval aastakümnel (keskmiselt 0,3%lt aastas perioodil 1987–1997 1,2%ni aastas 2007. aastaga lõppeval kümnendil), samal ajal kui töötundide koguarvu kasv USAs aeglustus (vastavalt 1,3%lt 0,9%le). Kuigi suures osas võib selle perioodi jõudsat kasvu euroalal seletada intensiivsema tööjõu rakendamisega, siis kuni käesoleva hetkeni on kasvu peamisteks teguriteks siiski paranenud tööjõu osalemise ja tööhõive määr. Seevastu keskmised töötunnid töötaja kohta vähenevad euroalal jätkuvalt kiiremini kui Ameerika Ühendriikides.

Kokkuvõte

Töötundide suundumusi analüüsid tuleb meeles pidada, et osaliselt on need mõjutatud institutsionaalsetest muutustest. Rahvusvaheliste standardite järgi on euroala töötundide arv madal ning kuna euroala seisab silmitsi rahvastiku vananemise probleemiga, siis on üheks peamiseks

Joonis B. Töötundide koguarvu muutuse komponendid

(miljonit tundi)

Allikad: Eurostat (EU Labour Force Survey) ja EKP arvutused.

³ Vt ka N. Leiner-Killinger, C. Madaschi ja M. Ward-Warmedinger, „Trends and patterns in working time across euro area countries 1970–2004: causes and consequences”, EKP üldtoimetised, nr 41, detsember 2005.

⁴ On välja pakutud, et nimetatud erinevuse põhjusteks võivad olla erinevused õiguskorraldustes (sh tööaja kohta käivad direktiivid, isiku tulumaksu maksmise kord jne), õiguses puhkusele ja töölt vabastamisele ja isiklikes vaba aja eelistustes. Vt nt O. Blanchard, „The economic future of Europe”, Journal of Economic Perspectives, kd. 18, nr 4, lk 3–26, 2004, või veel hilisemat OECD: Economic Policy Reforms: Going for Growth, ptk 3, 2008.

Rahvastiku kasv, töäjõu rakendamine ja töötundide koguarv

(keskmine aastane muutus protsentides)

	Tööealine elanikkond (a)	Töäjõus osalemise määr (b)	Tööhõive määr (c)	Töötunnid töötaja kohta (d)	Töäjõu rakendamine summa (b, c, d)	Töötundide koguarv summa (a, b, c, d)
euroala						
1987–1997	0,4	0,2	-0,1	-0,3	-0,1	0,3
1998–2007	0,4	0,8	0,5	-0,4	0,8	1,2
USA						
1987–1997	1,0	0,2	0,1	-0,1	0,3	1,3
1998–2007	1,3	-0,3	0,0	-0,2	-0,4	0,9

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

ülesandeks töäjõu rakendamise suurendamine, et säilitada kasvupotentsiaali. Kuigi euroalal toimunud hõive ja töäjõus osalemise määra tõus on aidanud vähendada märkimisväärset lõhet euroala ja USA vahelises töötundide koguarvus, siis keskmine töötundide arv kahaneb euroalal jätkuvalt kiiremini kui USAs. Positiivseks märgiks on aga hõive kasv, eeskätt osalise tööajaga töökohtade puhul, ning osalise tööajaga töötajate töötundide suurem varieerumine, mis viitavad paindlikumale töäjõuturule euroalal. Suurem paindlikkus parandab omakorda euroala võimet kohaneda majandusšokkidega.

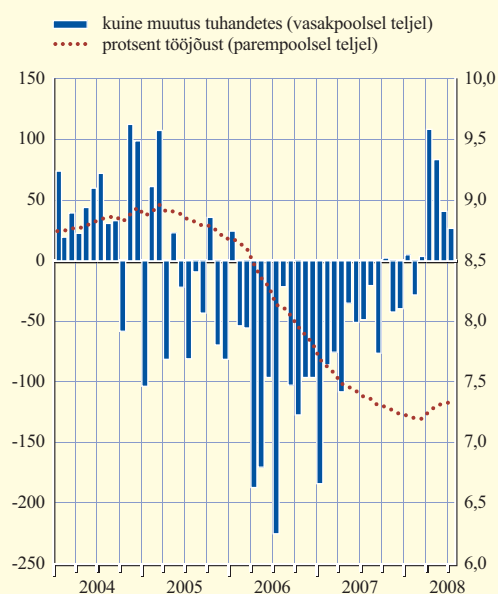
TÖÖPUUDUS

Tööpuuduse määr, mis varasematel aastatel pidevalt langes, kasvas 2008. aasta alguses pisut, tõustes 7,2%lt 2008. aasta esimeses kvartalis 7,3%le teises kvartalis. Euroala tööpuudus oli 2008. aasta juulis 7,3%, püsides muutumatult juuni tasemel (vt joonis 50). Siiski tõusis töötute arv juulis juba viiendat kuud järjest, kasvades 25 000 inimese võrra.

Hoolimata tööpuuduse määra kergest tõusust 2008. aasta esimeses ja teises kvartalis, on tööpuudus euroalal varasemate aegadega võrreldes siiski väike ja töötute osakaal püsib tasemel, mida ei ole nähtud pärast 1980. aastaid. Viimastel aastatel toimunud tööturutingimuste üldine paranemine on toonud kasu ka noortele töötajatele vanuses 15–24. Siiski püsib noorte tööpuudus enamikus euroala riikides teiste vanusegruppidega võrreldes kõrgel tasemel. Peale ilmsete sotsiaalsete mõjude võib see olla ka üheks teguriks, mis piirab euroala potentsiaalset kasvu. Taustinfo 10 kirjeldab viimaste aastate tööturu arengut seoses noorte töötajatega ning käsitleb võimalikke strateegiaid, mis võiksid soodustada noorte tööturule kaasamise edasist paranemist.

Joonis 50. Tööpuudus

(kuised andmed; sesoonselt kohandatud)

Allikas: Eurostat.

NOORTE TÖÖPUUDUS EUROALAL

Vaatamata viimasel kümnendil toimunud märkimisväärsele langusele püsib noorte tööpuudus enamikus euroala liikmesriikides endiselt kõrgel tasemel võrreldes tööpuudusega teistes vanusegruppides. Käesolevas taustinfos kirjeldatakse euroala noorte tööpuuduse suundumusi viimase kahe aastakümne jooksul ning vaadeldakse kõnealuseid suundumusi põhjustavaid tegureid.

Vaatamata üldisele paranemisele püsib noorte tööpuudus jätkuvalt kõrgel tasemel

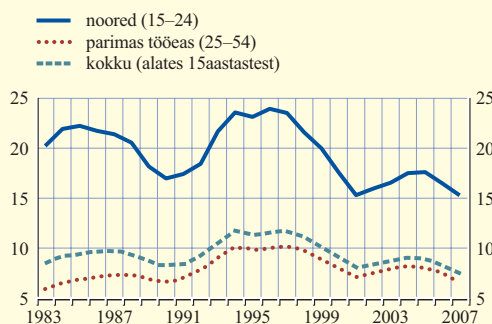
Viimasel kümnendil on euroala tööturgudel tehtud mitmeid struktuurilisi parandusi, mis on olnud kasulikud eelkõige noortele töötajatele. Noorte tööpuudus on 1990. aastate keskpaiga haripunkti märkimisväärselt vähenenud, langedes alla 1980. aastatel saavutatud taseme. Samas on viimase kahekümne aasta jooksul noorte, 15–24aastaste töötajate tööturuolukord paranenud võrreldes 25–54aastaste töötajate olukorraga (vt joonis A).

Sellegipoolest on vaatamata nimetatud üldisele paranemisele euroala suundumused mitmes suhtes oodatust jätkuvalt kehvemad. Esiteks oli 2007. aastal euroala noorte tööpuudus jätkuvalt enam kui kahekordne parimas eas (25–54aastased) hõivatute tööpuuduse tasemest, s.o 15,3% võrreldes 6,6%ga. Teiseks mõjutab isegi tööjõus osalevaid noori pikaajaline tööpuudus märkimisväärselt. Hoolimata olulisest vähenemisest viimase kümnendi jooksul, oli 2007. aastal euroalal tervikuna ligikaudu neljandik töötutest vanuses 15–24 olnud töötaja enam kui aasta. Kolmandaks on madala haridustasemega noorte töötuks jäämise tõenäosus väga suur, nimelt 18,9%. Lisaks on nende noorte tööpuuduse tase viimase kahe kümnendiga oluliselt vähem kahanenud kui kõrgelt haritud noorte hulgas. Neljandaks, kuigi noorte tööpuudus euroalal tervikuna vähenes, tõusis see ajavahemikus 1983–2007 tegelikult viies euroala riigis, nimelt Saksamaal, Prantsusmaal, Luksemburgis, Austrias ja Soomes (vt tabel).

Koos euroala noorte tööpuuduse taseme langusega viimasel kahel kümnendil on üldiselt langenud ka noorte inimeste hõive tase (vt joonis B). Kuigi hõivatud noorte arv on 1990. aastate keskpaigast

Joonis A. Euroala tööpuudus vanusegruppide lõikes

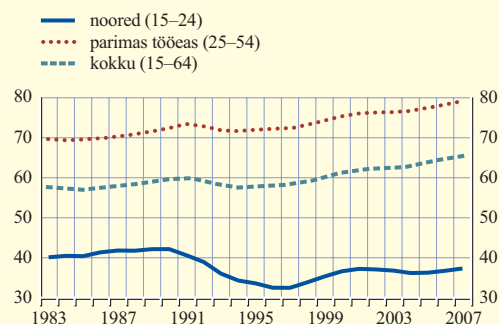
(töötute protsent tööjõust)

Allikad: Eurostat (EU Labour Force Survey) ja EKP arvutused.

Joonis B. Euroala hõive vanusegruppide lõikes

(hõivatute protsent elanikkonnast)

Allikad: Eurostat (EU Labour Force Survey) ja EKP arvutused.

Noorte ja parimas tööeas inimeste tööpuudus euroala riikides aastatel 1983–2007

	Noorte (15–24) tööpuudus		Parimas tööeas inimeste (25–54) tööpuudus	
	Tase (%) 2007	Muutus (protsendipunktides) 1983. aastast 2007. aastani	Tase (%) 2007	Muutus (protsendipunktides) 1983. aastast 2007. aastani
Belgia	19,2	-4,7	6,8	-2,7
Saksamaa	12,1	3,7	7,8	3,4
Iirimaa	8,9	-12,5	4,0	-9,4
Kreeka	22,0	-1,0	7,6	1,5
Hispaania	18,2	-22,3	6,9	-5,5
Prantsusmaa	20,6	0,8	7,5	2,0
Itaalia	18,5	-10,4	5,0	0,7
Luksemburg	14,9	9,0	3,4	1,4
Madalmaad	6,1	-15,0	2,5	-7,3
Austria	8,0	3,8	4,2	1,3
Portugal	15,3	-0,3	7,8	3,1
Sloveenia	7,9	*	4,4	*
Soome	21,6	3,4	5,3	0,4
euroala	15,3	-4,9	6,6	0,6

Allikad: Eurostat (EU Labour Force Survey) ja EKP arvutused.

Märkused. * = andmed ei ole saadaval.

Andmed on teisest kvartalist, v.a Prantsusmaa ja Austria andmed, mis pärinevad esimesest kvartalist. Noorte tööpuudus Hispaanias hõlmab 16–24aastaste gruppi.

tõusnud, ei ole jõutud 1980. aastatel täheldatud tasemeni.¹ See näitab, et üha enam noori omandab haridust või on loobunud töötamisest täielikult, langedes tööjõuturult välja. Õigupoolest kasvas ajavahemikul 1983–2007 noorte tegevusetuse tase, s.o noorte osakaal, kes ei ole töötud ega hõivatud, 6,2 protsendipunkti võrra 56%ni.

Noorte tööpuuduse langust on mõjutanud mitmed tegurid

Noorte tööpuuduse tegurid hõlmavad muutusi majanduskeskkonnas, demograafilisi muutusi, tööturuinstitutsioone ja -poliitikaid ning haridussüsteemi.² Riikidevahelised uuringud näitavad, et noorte osakaalu (arvestatuna kogu rahvaarvust) ja noorte tööpuuduse taseme vahel valitseb positiivne suhe, s.t vananeva rahvastiku tingimustes tähendab noorte osakaalu vähenemine noortele väiksemat ohtu töötuks jääda. Noorte tööpuuduse tase on samuti korrelatsioonis majanduskeskkonnaga. Peale selle näib, et mitmes euroala riigis on haridus üha sagedamini tööpuuduse alternatiiviks saanud. Tööturuinstitutsioonide osas tundub, et kõrged alampalgad ja töökaitsealased õigusaktid mõjuvad noorte tööturule kahjustavalt. Samuti seostatakse noorte tööpuuduse madalama tasemega kutseharidusega noorte arvu kasvu ning vähemal määral ka OECD PISA uuringu³ kõrgeid tulemusi.⁴ Toodud järeldused ei suuda aga ilmselgelt hõlmata kogu keerukust, mis on seotud haridussüsteemide ja tööturutulemuste vahelise suhtega.

¹ Euroala noored töötavad valdavalt teenindussfääris. Samas on osalise tööajaga või ajutiselt hõivatute hulgas rohkem noori kui parimas tööeas inimesi; see erinevus on viimase kahe aastakümne jooksul suurenenud. 2007. aastal töötas ligikaudu 26% hõivatud noortest osajaga, samas kui pooled kõikidest hõivatud noortest (49,9%) töötasid ajutise töölepingu alusel.

² Vt näiteks D. B. Blanchflower ja R. B. Freeman, „Youth employment and joblessness in advanced countries”, University of Chicago Press, Chicago, 2000.

³ Vt näiteks OECD „Education at a glance”, Pariis, 2007.

⁴ Põhjalikumalt vt N. Leiner-Killinger ja R. Gomez Salvador, „An analysis of youth unemployment in the euro area”, EKP üldtoimetised, nr 89, juuni 2008.

Noorte tööpuuduse edasiseks vähendamiseks on vaja laiaulatuslikke poliitikaid

Majanduspoliitika peab olema suunatud noorte tööalase konkurentsivõime parandamisele, et noorte tööpuuduse liiga kõrget taset veelgi vähendada. See tähendab, et tööturuinstitutsioonide osas peab tegema täiendavaid kohandusi, kuna töökaitsealased õigusaktid, ebapiisavalt paindlikud tööajakorraldused ning jäiku palgakorraldusi (nt palga alammäär) kehtestavad institutsioonid võivad endast noorte tööhõivevõimalustele takistusi kujutada. Üldiselt on kõrgel haridustasemel märkimisväärne roll noorte tööhõive toetamisel, pidades eelkõige silmas tehnoloogiliste arengute suurenevat tähtsust ning kasvavat nõudlust kõrgelt kvalifitseeritud tööjõu järele. Valitsused saavad noorte sujuvat üleminekut hariduselt tööturule positiivselt mõjutada, luues ühelt poolt hästitoimiva haridussüsteemi ja kujundades teiselt poolt ärikeskkonna, mis võimaldab haridusse tehtud investeeringutelt saada maksimaalselt kasu. See stimuleerib kvalifikatsiooni omandamist, millega ennetatakse noorte turult väljalangemist, mistõttu peaks vähenema sotsiaalse tõrjutuse risk.

4.3. MAJANDUSTEGEVUSEGA SEOTUD VÄLJAVAATED

Euroala majandustegevuses valitseb praegu vähese aktiivsuse periood, mida iseloomustavad eeskätt tarbijate kindlustunnet ja nõudlust kahjustavad kõrged toormehinnad ning investeeringute kasvu pidurdumine. SKP reaalkasvu hinnanguline alanemine 2008. aasta teises kvartalis (-0,2%) tähistab osaliselt tehnilist reaktsiooni jõulisele kasvule esimeses kvartalis (0,7%), mil märkimisväärselt pehmed ilmastikutingimused mõnel pool Euroopas soodustasid ehitustegevust. See- ga võimendab kvartaalsete näitajate volatiilsus mõningal määral SKP kasvu nõrgenemist.

Tulevikku vaadates oodatakse siiski praegusele ajutisele madalseisule järgnevat järkjärgulist taastumist. Eelkõige aitaks reaalsel kasutatavat tulu suurendada juulis saavutatud kõrgeimast tasemelt langev naftahind, eeldusel, et selle langus jätkub ning tööhõive tase püsib kõrge ja tööpuuduse määr varasemate aegadega võrreldes madal. Lisaks jääb maailmamajanduse kasv eelduste kohaselt suhteliselt jätkusuutlikuks, eriti tänu arenevate turgude kiirele kasvule. See peaks toetama euroala kaupade ja teenuste välisnõudlust ning seeläbi ka investeeringuid. Seda väljavaadet kajastab ka EKP ekspertide 2008. aasta septembri makromajanduslik ettevaade euroala kohta, mille põhjal reaalse SKP keskmine aastakasv jääb 2008. aastal vahemikku 1,1–1,7% ja 2009. aastal vahemikku 0,6–1,8%. Võrreldes eurosüsteemi ekspertide 2008. aasta juuni makromajandusliku ettevaatega on vahemikke nihutatud allapoole (vt taustinfo 11).

Seda majanduskasvu väljavaadet ümbritseb endiselt suur ebakindlus ja üldiselt jäävad langusriskid püsima. Eelkõige tulenevad need energia- ja toiduainehindade uutest tõusudest, mis võivad tarbimist ja investeeringuid pidurdada. Lisaks on langusriskid endiselt seotud võimalusega, et finantsturgude ebastabiilsuse negatiivne mõju reaalmajandusele võib olla praegu oodatust ulatuslikum. Majandustegevuse väljavaadet ohustavad ka langusriskid, mis on seotud maailmamajanduse tasakaalustamatusest tingitud võimalike ebakorrapäraste arengusuundade ja protektsionismisurve kartusega.

Taustinfo 11

EKP EKSPERTIDE MAKROMAJANDUSLIK ETTEVAADE EUROALA KOHTA

EKP eksperdid on kuni 22. augustini 2008 saadaval olnud teabe põhjal koostanud ettevaate, mis käsitleb euroala makromajanduslikku arengut.¹ SKP keskmine aastane reaalkasv peaks 2008. aastal jääma vahemikku 1,1–1,7% ja ulatuma 2009. aastal 0,6–1,8%ni. Ühtlustatud tarbijahinnaindeksi (ÜTHI) keskmine kogukasv on 2008. aastal ettevaate kohaselt 3,4–3,6% ja 2009. aastal 2,3–2,9%.

Tehnilised eeldused intressimäärade, vahetuskursside, toormehindade ja eelarvepoliitika kohta

Tehnilised eeldused intressimäärade ning nafta ja muu toorme (v.a energia) hinna suhtes põhinevad turgude ootustel seisuga 14. august 2008.² Eeldused lühiajaliste intressimäärade kohta on üksnes tehnilist laadi. Lühiajalisi intressimäärasid mõõdetakse kolme kuu EURIBORina ja turgude ootused tuletatakse futuurlepingute intressimääradest.³ Selle meetodi kohaselt peaks lühiajaliste intressimäärade keskmine tase ulatuma 2008. aastal 4,8%ni ja 2009. aastal 4,5%ni. Turgude ootuste kohaselt peaks riikide kümneaastase tähtajaga võlakirjade nominaalne tulusus euroalal püsima 2008. aastal keskmiselt 4,5% ja 2009. aastal 4,6%. Põhiprognoos sisaldab ka eeldust, et pankade laenuintressimäärade ja lühiajaliste intressimäärade vahe on ettevaateperioodil endiselt suur, kajastades jätkuvalt kõrgendatud riskiteadlikkust finantsturgudel. 14. augustil lõppenud kahe-nädalase perioodi jooksul toimunud futuuriturgude arengu põhjal eeldatakse, et naftabarreli keskmine hind on 2008. aastal 115,1 USD ja 2009. aastal 120,8 USD. Toiduainete rahvusvahelised hinnad USA dollarites peaksid 2008. aastal tõusma 42,8% ja 2009. aastal 6,9%. Muu toorme (v.a energia ja toiduained) hinnad kallinevad ettevaate kohaselt 2008. aastal 10,6% ja 2009. aastal -1,8%.

Tehniliseks eelduseks on, et kahepoolsed vahetuskursid püsivad ettevaateperioodil muutumatu- na 14. augustile eelnenud kahe nädala jooksul kehtinud tasemel. Seega peaks EUR/USD vahetuskurs püsima 2008. aastal tasemel 1,53 ja 2009. aastal tasemel 1,52 ning euro efektiivne vahetuskurs peaks olema 2008. aastal keskmiselt 6,1% kõrgem kui 2007. aasta keskmine ja 2009. aastal keskmiselt 0,2% madalam kui 2008. aasta keskmine.

Eelarvepoliitikat käsitlevad eeldused põhinevad euroala liikmesriikide riigieelarve kavadel seisuga 21. august 2008. Need hõlmavad kõiki majanduspoliitilisi meetmeid, mille riikide parlamendid on juba heaks kiitnud või mis on üksikasjalikult välja töötatud ja läbivad tõenäoliselt edukalt seadusandliku protsessi.

¹ EKP ekspertide ettevaade täiendab eurosüsteemi ekspertide makromajanduslikku ettevaadet, mille EKP ja euroala liikmesriikide keskpankade eksperdid koostavad kaks korda aastas. Ettevaate koostamisel kasutatavad meetodid on kooskõlas eurosüsteemi ekspertide ettevaate koostamisel kasutatavate meetoditega, mida kirjeldatakse EKP 2001. aasta juunis avaldatud juhendis „A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises”. Ettevaatega seotud ebakindluse väljendamiseks esitatakse tulemused kõigi muutujate puhul väärtusvahemikena. Käesolevast ettevaatest alates vastavad kõigi muutujate ja ajavahemike kohta esitatud väärtusvahemikud mudelipõhisele 75%lisele tõenäosusintervallile. Seda uut meetodit tutvustatakse EKP kodulehel avaldatud väljaandes „New procedure for constructing ECB staff projection ranges”.

² Nafta- ja toiduainehindu käsitlevad eeldused põhinevad kuni 2009. aasta lõpuni futuuride hindadel. Eeldatakse, et ülejäänud toormehinnad järgivad futuuride hindu kuni 2009. aasta keskpaigani ning arenevad seejärel kooskõlas üleilmse majandustegevusega.

³ Käesolevast ettevaatest alates kasutatakse meetodit, mille alusel turuootused põhinevad EURIBORi futuurlepingute intressimääradel. 2007. aasta augustis finantsturgudel tekkinud ebastabiilsusest alates erines varasem, forvardite eeldataval intressimääradel põhinev meetod üha enam EURIBORi futuurlepingute lühiajalistest intressimääradest ja peegeldas seetõttu ka vähem turuootusi kolme kuu EURIBORi tulevaste intressimäärade suhtes. Varasema ja uue meetodi vahelisi erinevusi kirjeldatakse 2007. aasta märtsi kuubülletääni taustinfos „EKP ekspertide makromajanduslik ettevaade euroala kohta” avaldatud meetodilises märkuses.

Eeldused rahvusvahelise keskkonna kohta

Kui käesoleva aasta esimesel poolel oli majanduskasv suhteliselt jätkusuutlik, siis aasta teisel poolel kasv tõenäoliselt aeglustub. See kajastab peamiselt kõrgete toormehindade järelmõju ja Ameerika Ühendriikide majanduse eeldatavat nõrka kasvu, mis avaldab mõju ka teiste riikide, eelkõige arenenud riikide majandustele. Arenevate turgude kasv peaks aga seevastu tugeva sisemaise nõudluse toel jätkuma. Alates 2009. aasta algusest peaksid nii maailmamajandus kui ka euroala välisnõudlus järk-järgult elavnema. Kokkuvõttes peaks SKP aastane reaalkasv väljaspool euroala, mis ulatus 2007. aastal 5,1%ni, aeglustuma 2008. aastal 4,1%ni ning 2009. aastal 3,7%ni. Euroala eksporditurgude kasvutempo aeglustub ettevaate kohaselt 6,4%lt 2007. aastal 5,2%ni 2008. aastal ning kiireneb 2009. aastal 5,7%ni.

SKP reaalkasvu ettevaade

Nõrgenevat välistegevust, euro tugevat vahetuskurssi ja jätkuvalt kõrgeid toormehindu silmas pidades peaks euroala SKP aastane reaalkasv pärast kaheaastast kasvupotentsiaalset kiiremat tõusu 2008. aastal alanema. Kui 2007. aastal oli SKP keskmine aastane reaalkasv 2,6%, siis 2008. aastal jääb see ettevaate kohaselt vahemikku 1,1–1,7% ja 2009. aastal 0,6–1,8% piiresse. SKP aeglane kasv ettevaateperioodil kajastab nõrgemat ekspordi kasvu ja vähenenud sisenõudlust. Peatunud tööhõive kasv, kõrgemad toormehinnad ning aksia- ja eluasemehindadest tulenev negatiivne mõju avaldavad tõenäoliselt survet ka eratarbimisele. Suuremad rahastamiskulud, madalamad kasumimarginaalid, vähene nõudlus ja mõnede riikide eluasemeturul valitsev olukord pärsivad ettevaate kohaselt oluliselt investeringute kasvu. Prognoositud SKP kasvu kiirenemist 2009. aastal toetavad eeldatavalt madalamad toormehinnad ja paranev väliskeskkond.

Hinna- ja kuluettevaaed

Aastane ÜTHI-inflatsioon kiirenes 2008. aasta esimesel poolel jätkuvalt, ulatudes juulis 4,0%ni. Värskeima Eurostati kiirhinnangu kohaselt alanes inflatsioon augustis 3,8%ni. ÜTHI-inflatsioon peaks mõnevõrra aeglustuma. Ettevaate kohaselt jääb ÜTHI keskmine kogukasv 2008. aastal vahemikku 3,4–3,6%. Vastavate futuurlepingute alusel võib arvata, et nafta ja muu toorme hinnad ja nende mõju tarbijahindadele avaldavad koguinflatsioonile aja jooksul vähem survet. Euroala hinnasurve osas põhineb ettevaade ootustel, et alates 2007. aasta keskepaigast oluliselt kiirenenud palgakasv jätkub ka 2008. aastal, kajastades era- ja avalikus sektoris juba sõlmitud, kõrgemat palga tagavaid kollektiivseid palgakokkuleppeid. Koosmõjus tööviljakuse tsüklilise vähenemisega

Tabel A. Makromajanduslik ettevaade euroala kohta

(keskmine aastane muutus protsentides) ^{1, 2}	2007	2008	2009
ÜTHI	2,1	3,4–3,6	2,3–2,9
Reaalne SKP	2,6	1,1–1,7	0,6–1,8
Eratarbimine	1,6	0,5–0,9	0,6–1,6
Valitsussektori tarbimine	2,3	1,5–1,9	1,3–1,9
Kapitali kogumahutus põhivarasse	4,4	0,9–2,3	-0,7–2,1
Ekspord (kaubad ja teenused)	6,1	2,9–4,5	2,4–4,6
Import (kaubad ja teenused)	5,4	2,4–3,8	2,0–5,0

¹ Reaalset SKPd ja selle komponente käsitlev ettevaade põhineb tööpäevade arvu järgi korrigeeritud andmetel. Ekspordi ja impordi ettevaade hõlmab ka euroalasisest kaubandust.

² 2009. aasta ettevaated hõlmavad ka Slovakkia. Protsentides väljendatud muutused 2009. aasta kohta põhinevad euroala koosseisul, kuhu Slovakkia oli kaasatud juba 2008. aastal.

suurendab see oluliselt tööjõu erikuluid 2008. aastal. Madalamad kasumimarginaalid peaksid siiski tööjõu erikulude survet 2008. aastal üldjoontes tasakaalustama, mis on kooskõlas ka aeglasema majanduskasvu väljavaatega. 2009. aastal peaks ÜTHI-inflatsioon püsima 2,3–2,9% tasemel. See ettevaade põhineb eeldusel, et palgakasvu mõningase aeglustumisega 2009. aastal tööjõu erikulude kasv langeb ja tööviljakus taastub tsükli jooksul.

Võrdlus 2008. aasta juuni ettevaatega

2008. aasta juuni kuubülletäänis avaldatud eurosüsteemi ekspertide makromajandusliku ettevaatega võrreldes prognoositakse värskemate andmete alusel 2008. ja 2009. aastaks aeglasemat SKP reaalkasvu, kajastades kehvemaid lühiajalisi majandusväljavaateid, mis mõjutavad eelkõige euroala sisenõudlust.

2008. ja 2009. aastaks prognoositava ÜTHI aastakasvu väärtusvahemikud jäävad eelnevalt prognoositud väärtusvahemike ülemisse ossa, võttes peamiselt arvesse 2008. aasta juuni ettevaates eeldatust kõrgemaid energia- ning vähemal määral ka toiduainete ja teenuste hindu.

Tabel B. Võrdlus 2008. aasta juuni ettevaatega

(keskmine aastane muutus protsentides)	2007	2008	2009
Reaalne SKP – juuni 2008	2,7	1,5–2,1	1,0–2,0
Reaalne SKP – september 2008	2,6	1,1–1,7	0,6–1,8
ÜTHI – juuni 2008	2,1	3,2–3,6	1,8–3,0
ÜTHI – september 2008	2,1	3,4–3,6	2,3–2,9

5. EELARVEPOLIITILINE ARENG

Euroala eelarvepoliitiline väljavaade osutab valitsussektori eelarvetasakaalu halvenemisele. Selle peamiseks põhjuseks on valitsussektori tulude langus, kajastades ühelt poolt kaalutletud maksukärpeid ja teiselt poolt vähem soodsat makromajanduslikku keskkonda. Euroala riikide valitsused, kes ei ole veel oma keskpikkasid eelarve-eesmärke saavutanud, peaksid kindlustama selle, et 2009. aasta eelarveprojekt sisaldaks vajalikke paranduslikke meetmeid, tagamaks eelarve konsolideerimise, eelkõige kulutuste poolel. Oma keskpikad eelarve-eesmärgid saavutanud riigid peaksid säilitama kindla struktuurse positsiooni. Selles suhtes näitavad mineviku õppetunnid, et kulutuste kavast kõrvalekaldumised on tihti viinud selleni, et euroala riigid ei suuda oma välja kuulutatud eelarve-eesmärkideni jõuda. Seega peaksid meetmed põhinema usaldusväärsetel ning selgelt määratletud keskpikkadel strateegiatel ja rangemal kulutuste piiramisel.

EELARVEPOLIITILINE ARENG JA VÄLJAVAATED 2008. AASTAKS

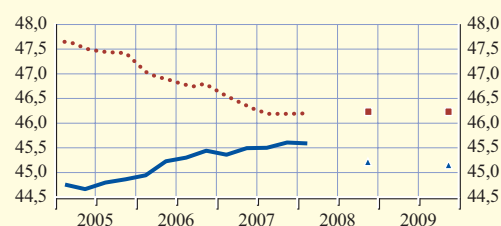
2008. aasta esimese kvartalini saadaolev valitsussektori viimane kvartaalne finantsstatistika kinnitab pärast nelja aastat toimunud langust käesoleval aastal euroala valitsussektori eelarvepuudujäägi suurenemist, nagu Euroopa Komisjon ja teised rahvusvahelised institutsioonid 2008. aasta kevadel prognoosisid. Euroala andmed näitavad, et eelmistel aastatel täheldatud valitsussektori tulude kiire kasv üldjoontes soodsa majanduskeskkonna tingimustes on 2007. aasta esimesest kvartalist alates pidevalt aeglustunud. See tendents peaks sel aastal veelgi süvenema. Valitsussektori kulutused on senini kasvanud tagasihoidlikumas tempos kui tulud, kuid eelseisval perioodil eeldatakse dünaamilisemat arengut (vt joonis 51). Eelarveväljavaadet peaks mõjutama peamiselt makromajandusliku keskkonna halvenemine, aga ka kaalutletud maksukärped ja sotsiaalkindlustusmaksete vähendamine.

2008. aastaks oodatakse ekspansiivset eelarvepoliitilist kurssi, pidades silmas tsükliliselt kohandatud esmase tasakaalu muutust. Euroala valitsussektori võlakoormus peaks jätkuvalt kahanema, vaatamata esmase ülejäägi vähene-misele. Üldiselt näib riikide rahanduse hiljutine paranemine, mis viis ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlemise tühistamiseni euroala riiki-des, nüüd lõpule jõudvat ning riikide rahandus hakkab 2008. aastal tõenäoliselt halvenema.

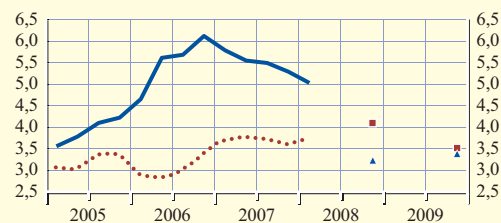
Joonis 51. Euroala valitsussektori kvartaalne finantsstatistika ja ettevaated

- tulud kokku, kvartaalsed andmed
- ... kulud kokku, kvartaalsed andmed
- ▲ tulud kokku, aastased andmed (Euroopa Komisjoni prognoos)
- kulud kokku, aastased andmed (Euroopa Komisjoni prognoos)

a) SKP suhtarvude nelja kvartali libisevad summad

b) Nelja kvartali libisevate summade aastane nominaalne kasvumäär protsentides

Allikad: Eurostati ja riikide andmetele tuginevad EKP arvutused, Euroopa Komisjoni 2008. aasta kevade majandusprognoos.

Märkus. Joonised näitavad kogutulude ja -kulude arengut nelja kvartali libisevate summadena 2005. aasta esimesest kvartalist 2008. aasta esimese kvartalini, millele lisanduvad 2008. ja 2009. aasta ettevaated Euroopa Komisjoni 2008. aasta kevade majandusprognoosi põhjal.

PRAEGUNE EELARVEPOLIITILINE ARENG JA EELARVEKAVAD 2009. AASTAKS NING EDASPIDISEKS

Eelöeldu põhjal võivad mitmed euroala riigid kogeda raskusi oma eelarve-eesmärkide täitmisel, mille nad püstitasid uuendatud stabiilsusprogrammides 2007. aasta lõpus ja 2008. aasta alguses, isegi kui need eesmärgid ei olnud juba algul ambitsioonikad. Mõned riigid on teatanud oma 2008. aasta eelarve-eesmärkide korrigeerimisest seoses muutustega makromajanduslikus keskkonnas. Halvenenud majandusväljavaade mõjutab ka järgmise aasta ja edaspidiste aastate eelarvekavasid. Enamik riike valmistab praegu ette 2009. aasta eelarveprojekte ja ajakohastab oma keskpikki kavasid. Kuna eelarvekavade andmed ei ole veel lõplikud, siis võib praegu anda euroala riikide rahanduse väljavaadetele vaid esialgse hinnangu. Järgnev ülevaade eelarvepoliitilisest arengust ja eelarvekavadest hõlmab üksnes euroala suuremaid riike ning neid riike, kus eelarveväljavaadet iseloomustavad suuremad muutused.

Saksamaal avaldas rahandusministeerium juulis riigi eelarveprojekti ja keskpika tähtajaga eelarve-eesmärkide kontrollarvud. Vastavalt nendele ajakohastatud ettevaadetele, mis arvestavad mõõdukama majanduskasvuga, oodatakse 2009.–2011. aastaks mõnevõrra suuremaid avaliku sektori kulutusi kui eelmise aasta eelarvekavas hinnatud, seda peamiselt kliimakaitse ja liikluse infrastruktuuri valdkondade kulutuste kasvu tõttu. Valitsus ootab aga, et lisakulutusi katavad osaliselt suuremad tulud, nt süsihappegaasi emissiooni sertifikaatide müügist ja kavandatavast raskeveokite maksust saadavad tulud. Samuti kinnitatakse eesmärki saavutada tasakaalus eelarve 2011. aastaks. Valitsussektori 2008. aasta eelarve tasakaalu ettevaateid on korrigeeritud ülespoole 0,5% liselt puudujäägilt SKPst tasakaalulähedase positsioonini. Valitsussektori eelarve peaks saavutama tasakaalu 2009. aastal ja paranema alates 2010. aastat veelgi, mis on kooskõlas 2007. aasta detsembris uuendatud stabiilsusprogrammi eesmärkidega.

Prantsusmaal võttis valitsus juulis vastu mitmeid meetmeid kaupade turu, maksustamise ja tööseaduste valdkonnas eesmärgiga ajakohastada majandust ja suurendada töötundide arvu. Kuigi valitsuse hinnagul suurendavad need meetmed potentsiaalset SKP kasvu ja vähendavad inflatsiooni, on nende mõju eelarvele praegu veel ebaselge. 2008. aasta septembri lõpus esitatavas eelarveprojektis nähakse ette edasised muudatused maksusüsteemis, sotsiaalkindlustusmaksetes ja sotsiaaltoetustes, kuigi täpsemaid üksikasju ega aega pole veel paika pandud. 2008. aasta teise kvartali negatiivse SKP reaalkasvu tõttu ja suurenenud mure tõttu 2008. aasta eelarveväljavaate pärast korrigeerib valitsus 2008. aasta eelarve puudujääki taas ülespoole (2,5% SKPst) ning 2009. aastaks on ette nähtud puudujäägi vähendamine 2,0%ni. Käesoleva aasta alguses korrigeeriti neid 2007. aasta lõpul uuendatud stabiilsusprogrammis seatud eesmärgi juba ülespoole, vastavalt 2,3% SKPst 2008. aastal ja 1,7% SKPst 2009. aastal. Prantsusmaa ei saavuta oma keskpikaks eesmärgiks olevat tasakaalus eelarvet enne 2012. aastat.

Itaalias kinnitas parlament augustis kolme aasta eelarvepaketi, mis sisaldab puudujäägi vähendamise meetmeid nii tulude kui ka kulude poolel, ulatudes kokku umbes 2%ni SKPst aastatel 2009–2011. 2009. aasta meetmed koosnevad peamiselt nafta- ja kindlustusfirmade ning pankade tulumaksu tõstmisest. Kulutuste kärpeid kavandatakse enamjaolt aastateks 2010–2011, vähendades keskvalitsuse ja tervishoiusektori ning kohalike omavalitsuste kulutusi. Eeskätt ohjeldatakse avaliku sektori palgakulusid, piirates töölt lahkuvate ametnike asendamist ja töölepingute uuendamise summasid. Lisaks plaanitakse kolme aasta jooksul vähendada riiklikke investeeringuid ligikaudu ühe protsendipunkti võrra SKPst. Kuigi valitsus on korrigeerinud 2008. aastaks prognoositud reaalse SKP 1,5%lt 0,5%ni, ootab ta eelarvepaketi mõjul valitsussektori eelarvepuudujäägi vähenemist ning võtab 2008. aasta eesmärgiks puudujäägi 2,5% SKPst ja selle edasise vähendamise 2,0%ni SKPst 2009. aastal, 1,0%ni SKPst 2010. aastal ja 0,1%ni SKPst 2011. aastal. Need eesmärgid on mõnevõrra

vähem ambitsioonikad kui viimases stabiilsusprogrammis 2008. aastaks (2,2% SKPst) ja 2009. aastaks (1,5% SKPst) kavandatud. Samas kinnitatakse eesmärgiks olnud struktuurse eelarve tasakaalu saavutamist 2011. aastaks.

Hispaanias muutub valitsussektori 2007. aasta üsna suur eelarve ülejääk (2,2% SKPst) 2008. aastal tõenäoliselt puudujäägiks, arvestades valitsuse poolt juulis järsult allapoole korrigeeritud majanduskasvu ettevaadet (SKP reaalkasvu ettevaadet on vähendatud 2007. aasta lõpul uuendatud stabiilsusprogrammi 3,3%lt 1,6%ni), kuigi eesmärgiks olnud valitsussektori eelarve ülejääki (1,2% SKPst) ei ole veel ametlikult korrigeeritud. Eelarvepoliitilise väljavaate halvenemine on seotud peamiselt majanduse nõrgenemisega, kuid ka kaalutletud eelarvepoliitika stiimulite paketiga, mille valitsus aprillis heaks kiitis. Need meetmed koos 2007. aastal kinnitatud üksikisiku ja ettevõtte tulumaksureformi hilinenud mõjudega tähendavad hinnangulist tulude vähenemist rohkem kui 1% võrra SKPst 2008. aastal ning tulude edasist vähenemist 2009. aastal. Peale selle on viimastel aastatel oluline osa valitsussektori tulude suurest kasvust (seotud kinnisvarabuumiga) küsitav seoses selle ajutise iseloomuga. Valitsus kavatses aastatel 2008–2009 rakendada mitmeid eelarvepoliitilisi lisameetmeid, mille mõju on praegu raske ette näha.

Iiri valitsus on teatanud, et 2008. aasta maksudest laekunud tulud on kinnisvaraturu jahenemisest tingitud majanduskasvu olulise aeglustumise tõttu oodatust palju väiksemaks jäänud. Maksudest laekuva tulu järsu vähenemise ja peamiselt suuremast tööpuudusest põhjustatud kulutamissurve suurenemise tulemusena kavandas Iiri valitsus juulis 2008. aasta eelarvepuudujäägiks 2,75% SKPst, võrrelduna 2007. aasta detsembri stabiilsusprogrammis esitatud 0,9%se puudujäägiga. Vaatamata väljakuulutatud paranduslikele meetmetele ja kaalumisel olevatele lisameetmetele esineb sellegipoolest tõsine oht, et Iirimaa ei suuda kontrollväärtusest (3% SKPst) kinni pidada.

VAJADUS PIIRATA RANGEMALT KULUTUSI

Valitsussektori kvartaalsel finantsstatistikal põhinev värskem teave ja mitmete euroala riikide hiljutine eelarvepoliitiline areng viitab sellele, et valitsussektori tulude kasv aeglustub kiiresti, mis kajastab eelmise kahe aasta erakorraliste tulude laekumise lakkamist. Eelkõige võib seda täheldada Hispaanias ja Iirimaa, kus valitsussektori tulud on oodatust rohkem vähenenud, põhjustades eelarvekavade tõsise revideerimise. Erakorraliste tulude laekumise lakkamine on seotud peamiselt makromajandusliku keskkonna nõrgenemisega ja kinnisvarabuumi lõppemisega mõnedes riikides.

On kahetsusväärne, et mõned riigid on kasutanud osa varasematest erakorralistest tuludest pigem suurenenud kulutuste rahastamiseks või maksukärbete tegemiseks kui eelarvepuudujäägi või võla vähendamiseks, et kiirendada oma keskpika eesmärgini jõudmist. See on vähendanud nende manööverdamisruumi käesoleva aasta ja järgnevate aastate eelarvetes.

Riigid, kes on oma keskpika eesmärgi juba saavutanud, saavad tsüklilise langusperioodi ajal lasta automaatsel tasakaalustusmehhanismidel vabalt ja täies ulatuses toimida, säilitades oma tugevad struktuursed positsioonid. Mida rohkem euroala riike selle positsiooni kindlustab, seda suurem on automaatsete tasakaalustusmehhanismide vabalt toimimise mõju euroala koondtasemel, mis aitab leevendada majanduse tsüklilisusest tulenevaid kõikumisi.

Mis puutub riikidesse, kes ei ole veel suutnud oma keskpikki eesmärke täita, siis nõuab prognoositav riikide rahanduse olukorra halvenemine neilt suuremaid edusamme eelarve konsolideerimisel. Antud momendil, paranduslike meetmete puudumisel, ei loo mitmes euroala riigis oodatav suhteliselt suur valitsussektori eelarvepuudujääk 2008. aastaks ja järgnevateks aastateks piisavat turvavaru. Mõnedes

riikides esineb isegi oht ületada stabiilsuse ja kasvu paktis ette nähtud kontrollväärtus 3% SKPst. Sellest väljavaatest lähtuvalt andis Euroopa Komisjon 28. mail 2008 poliitikaalased soovitusel Prantsusmaa majanduse ja eelarvepoliitika kohta.

Oluline on kinni pidada kulutuste vähendamise kavadest, mida mitmed riigid on oma stabiilsusprogrammides avaldanud. Kogemused näitavad, et tegelikud eelarvetulemused kalduvad stabiilsusprogrammides esitatud kavadest erinema, ning Euroopa Komisjoni üksikasjalik analüüs kinnitab selle peamise põhjusena ülekulutamist.¹ Eesmärgiks seadust püsivalt suuremad kulutused on euroala riikide seas levinud nähtus.

Antud analüüsi arvesse võttes soovitatakse kõikidel euroala riikidel kulutusi rangemalt piirata. Kulutuste piiramine on tõhusam, kui seda toetavad usaldusväärsed, hästi kavandatud kulutuste reeglid, mis on kehtestatud keskpikaks ajaks. Tugevad riiklikud eelarveinstitutsioonid, mis edendavad kooskõla Euroopa tasandi kohustustega, on samuti olulised kulutuste kavast korduvalt kõrvalekaldu-
mise vältimiseks ja eelarvedistsipliinist kinnipidamiseks. Üldisemalt öeldes peaks riiklike kulutuste kvaliteedi parandamine, eeskätt avaliku halduse ja avalike teenuste tõhusamaks muutmise mõjutama soodsalt makromajandust ja eelarvetulemusi.

¹ Vt Euroopa Komisjon, „Public finances in EMU – 2008”, taustinfo I.3.1, lk 40–41.

6. VAHETUSKURSI JA MAKSEBILANSI ARENG

6.1. VAHETUSKURSID

Peale 2008. aasta alguse tugevnemist stabiliseerus euro üldjoontes ning nõrgenes küllaltki järsult augusti alguses. 2008. aasta 3. septembri seisuga oli euro efektiivne vahetuskurs 2007. aasta keskmisest näitajast 4,5% kõrgem.

EURO EFEKTIIVNE VAHETUSKURSS

Euro efektiivse vahetuskursi areng on alates 2008. aasta algusest kajastanud suures osas turu ootusi seoses peamiste majanduspiirkondade suhtelise vastupidavusega üleilmse majanduskasvu jätkuvalle aeglustumisele. Märtsis ja suuremas osas aprillist oli euroala majandusväljavaadete turuhinnang valdavalt positiivne ning 23. aprillil 2008 saavutas euro kõigi aegade kõrgeima

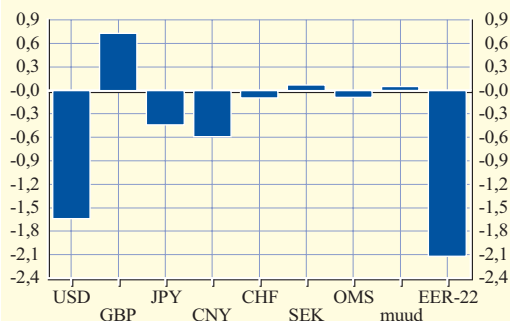
taseme. Seejärel kõikus ühisraha mõned kuud selge trendita haripunkti mõnevõrra madalamal tasemel. Augustis ühisraha efektiivne vahetuskurs nõrgenes, kajastades suures osas euro järsku odavnemist USA dollari suhtes, mis järgnes USA majandusolukorra ümberhindamisele teiste peamiste majanduspiirkondade suhtes. 3. septembril 2008 oli euro nominaalne efektiivne vahetuskurs – mõõdetuna euroala 22 tähtsaima kaubanduspartneri vääringute suhtes – 2,1% madalam mai lõpu näitajast ja 4,5% kõrgem 2007. aasta keskmisest näitajast (vt joonis 52).

Joonis 52. Euro efektiivne vahetuskurs ja selle osad¹

(päevased andmed)

Euro efektiivse vahetuskursi muutuste komponendid²
30. maist 2008 kuni 3. septembrini 2008
(protsendipunktid)

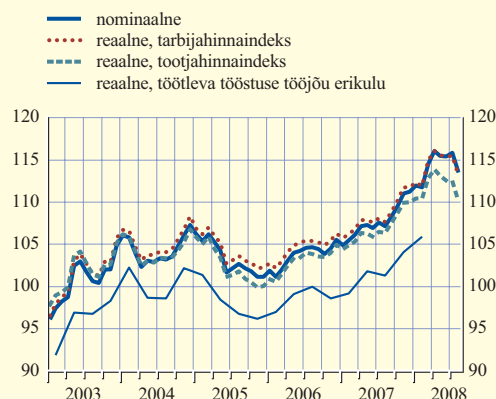
Allikas: EKP.

¹ Indeksi ülespoole liikumine tähendab euro kallinemist euroala kõige olulisemate kaubanduspartnerite ja kõigi euroalaväliste ELi liikmesriikide vääringute suhtes.

² EER-22 muutuste komponente näidatakse eraldi euroala kuue peamise kaubanduspartneri vääringute suhtes. Kategooria „Muud liikmesriigid“ (OMS) viitab euroalavälise Euroopa Liidu liikmesriikide vääringute (v.a GBP ja SEK) koondosale. Kategooria „Muud“ osutab EER-22 indeksis euroala ülejäänud kuue kaubanduspartneri koondosale. Muutuste arvutamisel kasutatakse vastavaid väliskaubanduse osakaalusid indeksis EER-22.

Joonis 53. Euro nominaalsed ja reaalsed efektiivsed vahetuskursid¹

(kuised/kvartaalsed andmed; indeks: I kv 1999 = 100)

Allikas: EKP.

¹ EER-22 indeksi ülespoole liikumine näitab euro kallinemist. Kuiste andmete viimased vaatlused pärinevad 2008. aasta augustist. Töötleva tööstuse tööjõu erikulul põhineva reaalse EER-22 viimane vaatlus pärineb 2008. aasta esimesest kvartalist ja on osaliselt hinnanguline.

Euro efektiivse vahetuskursi nõrgenemine on olnud viimasel kolmel kuul üsna laiapõhjaline – euro vahetuskurss on nõrgenenud suurema osa kaubanduspartnerite vääringute suhtes. Suurimad erandid olid Rootsi kroon, mille suhtes euro kallines 1,5%, naelsterling (3,5%), Korea vonn (4%) ja Austraalia dollar (7,0%). Kui vaadelda euroala hindade ja kulude rahvusvahelise konkurentsivõime näitajaid, siis oli tarbija- ja tootjahindade muutuste põhjal euro reaalne efektiivne vahetuskurss 2008. aasta augustis 2007. aasta keskmisest tasemest keskmiselt ligikaudu 4% kõrgem (vt joonis 53).

USA DOLLAR / EURO

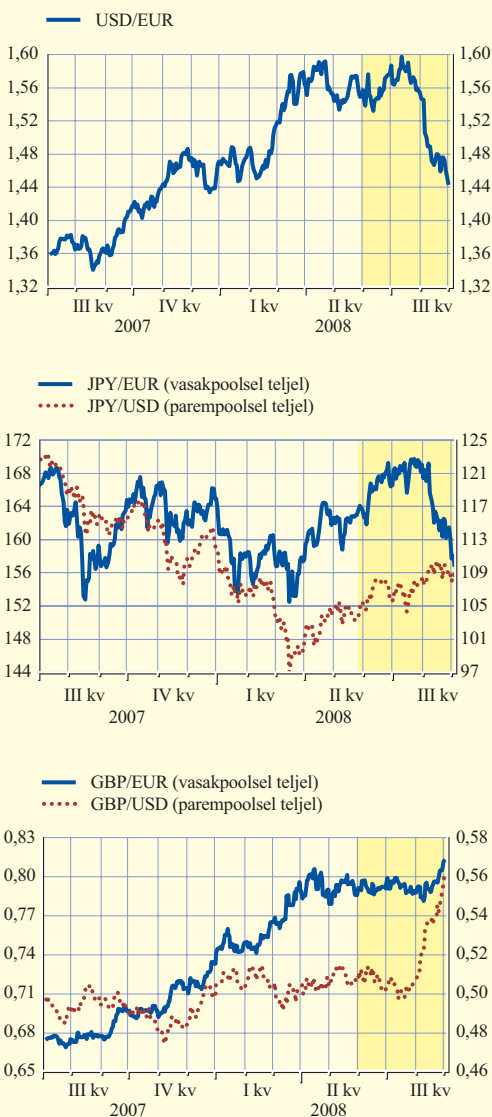
Pärast 2007. aasta novembri lõpust 2008. aasta veebruari alguseni kestnud laiapõhjalist stabiliseerumist kallines euro üsna kiires tempos. See oli eeskätt tingitud turu ootustest seoses intressimäärade erinevuse suurenemisega ja märkidest euroala majanduse vastupidavuse kohta üleilmse majanduskasvu jätkuva aeglustumise suhtes. Ühisraha saavutas 23. aprillil 2008 ja seejärel 15. juulil kõrgeima taseme USA dollari suhtes – 1,599 USD. Ent augusti alguses nõrgenes euro USA dollari suhtes küllaltki järsult, mis oli peamiselt tingitud muutusega turu ootustes USA ja euroala suhteliste majandusväljavaadete osas. 3. septembril 2008 oli euro kurss USA dollari suhtes 1,44, s.t 6,9% madalam kui mai lõpus ning 5,4% kõrgem kui 2007. aasta keskmine (vt joonis 54).

JAAPANI JEEN / EURO

2008. aasta algusest on euro Jaapani jeeni suhtes üsna oluliselt kõikunud, olles vahemikus 152 kuni 169 JPY. Euro odavnes järsult jaanuaris ning stabiliseerus seejärel üldjoontes. Märtsi lõpus hakkas euro kallinema ning see tendents kestis augusti alguseni. Seejärel põhjustas ilmselt eri majanduspiirkondade kasvu suhteliste väljavaadete ümberhindamine Jaapani jeeni ja euro vahetuskursis euro nõrgenemise. Jeeni ja euro vahetuskursi volatiilsus ei kajastanud üksnes turu ootuste muutumist suhteliste majandusväljavaadete osas, vaid ka ootusi varade hinna volatiilsuse suhtes. Viimastel on suur mõju arbitraažitehingute (s.t tehingud, mille puhul võetakse laenu madala tootlikkusega vääringus (nt Jaapani jeeni) ning tulu investeeritakse kõrge tootlikkusega vääringus) oodatud tulukusele. Jaapani jeeni ja euro vahetuskurss on alates 2007. aasta suvest kõikunud ebatavaliselt suures ulatuses, kusjuures volatiilsus oli kõrgeim 2008. aasta märtsis, langedes

Joonis 54. Vahetuskursside liikumine

(päevased andmed)

Allikas: EKP.
Märkus. Varjutatud ala viitab ajavahemikule 30. mai 2008 kuni 3. september 2008.

seejärel suvel alates 1999. aastast täheldatud keskmisele tasemele. Üldiselt suurendab Jaapani jeeni vahetuskursi oodatava volatiilsuse vähenemine selle atraktiivsust rahastamisvääringuna, mis avaldab Jaapani vääringule langussurvet, ja vastupidi. Viimasel kolmel kuul on euro Jaapani jeeni suhtes nõrgenenud, olles 3. septembril 2008 156,75 JPY, mis on 4,3% nõrgem kui mai lõpu tase ning 2,8% madalam kui 2007. aasta keskmine (vt joonis 54).

EUROOPA LIIDU LIIKMESRIIKIDE VÄÄRINGUD

2008. aasta esimese kaheksa kuu jooksul jäi enamik ERM2s osalevatest vääringutest euro suhtes stabiilseks ja nendega kaubeldi endiselt nende keskkursi tasemel või selle lähedal (vt joonis 55). Erandiks oli Slovakkia kroon, mille suhtes euro nõrgenes 2008. aasta maikuu lõpuni, kuni 29. mail revalveeriti Slovakkia krooni keskkurss ERM2s 17,6472% võrra. 3. septembril 2008 oli Slovakkia vääringu kurss 30,29, s.t 0,5% tugevam kui selle uus keskkurss, mille ELi Ülemkogu määras 8. juulil 2008.

Muudest ERM2s osalevatest vääringutest (Taani kroon, Eesti kroon, Leedu lutt ja Läti lutt) kõikus mõnevõrra ainult Läti lutt. Kuigi Läti lutt on jäänud kõikumisvahemiku tugevamale poolele, on see pidevalt keskkursile lähemale liikunud. 3. septembril 2008 kaubeldi Läti latiga väga lähedal ERM2 keskkursile.

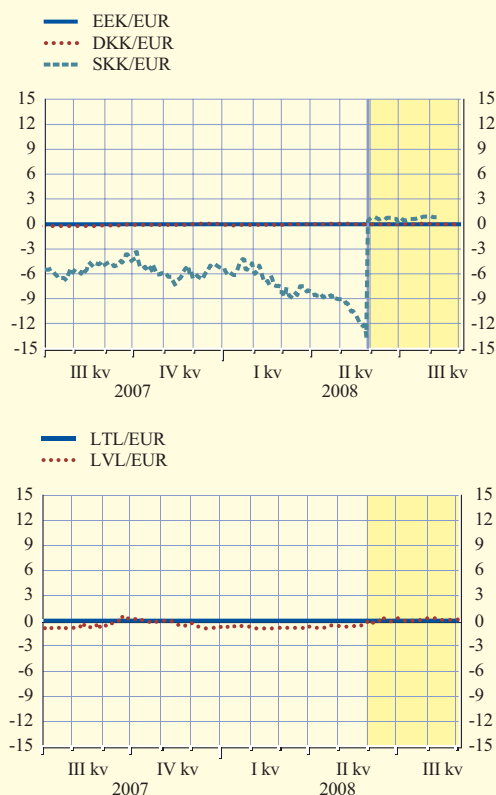
Kui vaadelda muude, ERM2s mitteosalevate ELi liikmesriikide vääringuid, siis kallines euro naelsterlingi suhtes 2008. aasta veebruari ja aprilli vahelisel ajal, mis kajastab tõenäoliselt turu ebakindlust seoses Ühendkuningriigi majanduse väljavaatatega ning Briti finantsüsteemi reageerimisega üleilmsele finantskeskkonna ebastabiilsusele. Pärast laiapõhjalist stabiliseerumist hakkas euro augusti lõpus naelsterlingi suhtes kallinema, põhjustatuna turu kindlustunde vähenemisest Ühendkuningriigi majanduse tugevuse osas. Maikuu lõpust kuni 3. septembrini kallines euro ka Rootsi krooni suhtes (1,5%). Seevastu Rumeenia leu, Tšehhi krooni ja Ungari forint suhtes euro odavnes – vastavalt 2,3%, 1,2% ja 1,0% võrra.

MUUD VÄÄRINGUD

2008. aasta esimese kolme kuu jooksul euro odavnes Šveitsi frangi suhtes, tugevnes veidi aprillis ja mais, ning stabiliseerus seejärel. 3. septembril 2008 oli euro kurss Šveitsi frangi suhtes 1,61, mis on 1,4% madalam maikuu lõpu näitajast. Euro arengut Šveitsi frangi suhtes seostatakse osalemisega arbitraažitehingutes,

Joonis 55. ERM2 vahetuskursside liikumine

(päevased andmed; kõrvalekalle keskkursist protsendipunktides)

Allikas: EKP.

Märkus. Positiivne (negatiivne) kõrvalekalle euro keskkursist viitab sellele, et vääring on kõikumisvahemiku nõrgemal (tugevamal) poolel. Taani krooni puhul on kõikumisvahemik $\pm 2,25\%$; kõikide teiste vääringute puhul kohaldatakse standardset kõikumisvahemikku $\pm 15\%$.

¹ Vertikaaljoon osutab 29. mail 2008, mil Slovakkia krooni keskkurss revalveeriti kursilt 35,4424 kursile 30,1260 SKK/EUR.

kuna sarnaselt Jaapani jeenile on Šveitsi franki kasutatud seda tüüpi finantsoperatsioonides rahastamisvääringuna.

Mai lõpust 3. septembrini kallines euro 1,3% Norra krooni suhtes. Peamiste Aasia kaubanduspartnereite vääringute suhtes ühisraha nõrgenes, erandiks oli Korea vonn, mille suhtes euro kallines 4%. Alates maikuu lõpust on euro nõrgenenud 8,2% Hiina jüaani ja 1,9% Singapuri dollari suhtes.

6.2. MAKSEBILANSS

2008. aasta juunile eelnenud 12 kuu kumuleeritud jooksevkonto oli võrreldes aastataguse 19,0 miljardi ülejäägiga 19,6 miljardiga (0,2% SKPst) puudujäägis. See kajastas peamiselt jooksevülekannte konto puudujäägi suurenemist ja kaupade konto ülejäägi vähenemist. Finantskonto puhul oli kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringute kumulatiivne netoväljavool 2008. aasta juunile eelnenud 12 kuu jooksul 54,3 miljardit eurot, võrrelduna netosissevooluga 200,4 miljardit eurot aasta varem. Nimetatud muutus tulenes peamiselt euroala väärtpaberite kahanenud neto-soetamisest mitteresidentidest investorite poolt.

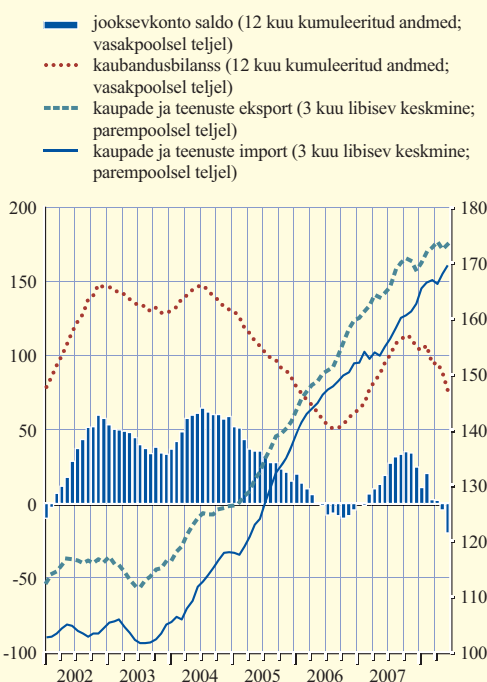
KAUBAVAHEMUS JA JOOKSEVKONTO

Teist kuud järjest oli 12 kuu kumuleeritud jooksevkonto puudujäägis, olles 2008. aasta juunis 19,6 miljardit eurot (sesoonselt ja tööpäevade arvuga kohandatud andmed), mis moodustas 0,2% SKPst, võrrelduna 19,0 miljardi euro suuruse ülejäägiga aasta varem. Kõnealune nihe oli suuresti tingitud jooksevülekannte konto puudujäägi suurenemisest, kaupade konto ülejäägi vähenemisest ning tulude bilansi liikumisest ülejäägilt puudujäägile, mida tasandas vaid vähesel määral teenuste konto ülejäägi suurenemine (vt joonis 56).

Alates 2003. aasta algusest on 12 kuu kumuleeritud jooksevülekannte konto puudujääk peaaegu kahekordistunud (94,8 miljardit eurot), mis on tulenenud peamiselt defitsiidist suhetes ELi institutsioonide ja Euroopa Liidus mitte-asuvate G10-väliste riikidega ning välisabi väljavoolust ja rahaülekannetest töötajatele. Kaupade konto ülejäägi vähenemine (2008. aasta juunile eelnenud 12 kuu jooksul 23,7 miljardi euro võrra võrrelduna varasema aasta sama perioodiga) oli hiljutisem nähtus, mis on tulenenud peamiselt nõrgeneva ekspordi ja jõuliselt kasvava impordi koosmõjust. 2008. aasta teises kvartalis aeglustus kaupade ekspordi väärtuse kasv väheneva välisnõudluse mõjul esimese kvartali 3,1%lt 1,1%ni (vt tabel 9). Samal ajal näisid nafta ja muu toorme kõrged hinnad põhjustavat impordiväärtuse kiiret kasvu.

Joonis 56. Euroala jooksevkonto ja kaubandusbilanss

(mld EUR; kuised andmed; sesoonselt kohandatud)

Allikas: EKP.

Tabel 9. Euroala maksebilansi peamised kirjed

(sesoonselt kohandatud, kui pole viidatud teisiti)

			Kolme kuu libiseva keskmise andmed, mis lõpevad				12 kuu kumuleeritud andmed, mis lõpevad	
	2008 mai	2008 juuni	2007 sept	2007 dets	2007 märts	2008 juuni	2007 juuni	2008 juuni
<i>mld EUR</i>								
Jooksevkonto	-5,5	-8,2	3,3	-1,4	-4,3	-4,1	19,0	-19,6
Kaupade bilanss	-2,2	-2,0	5,2	2,0	0,7	1,0	50,5	26,8
Eksport	130,7	131,3	128,1	127,2	131,1	132,6	1457,3	1556,8
Import	132,9	133,3	122,9	125,1	130,4	131,6	1406,7	1530,0
Teenuste bilanss	3,2	1,5	4,7	4,0	5,2	2,8	44,5	49,8
Eksport	40,7	40,1	41,9	41,5	41,7	40,8	462,5	497,4
Import	37,5	38,6	37,2	37,5	36,5	38,0	418,0	447,7
Tulude bilanss	-0,7	-1,2	0,8	0,8	-0,7	-1,3	4,1	-1,4
Jooksevülekannete bilanss	5,8	-6,5	-7,4	-8,3	-9,4	-6,5	-80,0	-94,8
Finantskonto¹	45,3	15,7	32,5	-26,8	6,4	26,4	83,6	115,4
Kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringud (netosumma)	13,5	32,2	8,1	-22,2	-10,5	6,5	200,6	-54,3
Otseinvesteeringud (netosumma)	-8,8	-22,0	-13,6	-1,4	-34,9	-17,7	-171,6	-203,2
Portfelliinvesteeringud (netosumma)	22,2	54,2	21,7	-20,8	24,5	24,2	372,2	148,9
Omandiväärtpaberid	6,6	6,7	8,6	-16,1	30,9	-3,1	237,6	61,1
Võlainstrumentid	15,7	47,5	13,1	-4,7	-6,5	27,3	134,6	87,8
Võlakirjad	37,2	19,6	2,6	7,6	13,6	19,5	182,7	130,2
Rahaturuinstrumentid	-21,5	27,9	10,5	-12,3	-20,1	7,8	-48,1	-42,4
<i>Muutus protsentides võrreldes eelmise perioodiga</i>								
Kaubad ja teenused								
Eksport	-3,2	-0,0	3,3	-0,8	2,4	0,3	10,9	7,0
Import	2,4	0,9	3,4	1,6	2,6	1,6	8,9	8,4
Kaubad								
Eksport	3,7	0,4	3,1	-0,7	3,1	1,1	11,7	6,8
Import	3,3	0,3	4,0	1,8	4,2	0,9	9,0	8,8
Teenused								
Eksport	-1,6	-1,5	3,8	-0,9	0,4	-2,2	8,2	7,5
Import	-0,6	2,9	1,3	1,0	-2,8	4,0	8,8	7,1

Allikas: EKP.

Märkus. Ümardamise tõttu ei pruugi arvud täielikult ühtida.

¹ Näitajad viitavad saldole (netovood). Positiivne (negatiivne) märk osutab netosissevoolule (-väljavoolule). Sesoonselt kohandamata.

Kaubaekspordi kasvu aeglustumine on ennekõike seletatav üleilmse nõudluse arenguga. Pärast 2008. aasta esimese kvartali ajutist tõusu vähenes euroala eksport USAsse ja teistesse OECD riikidesse teises kvartalis märgatavalt, kuna nõudlus kõnealustest riikidest vähenes. Kuigi Hiinasse, OPECi riikidesse ja alates 2004. aastast ELiga liitunud riikidesse suunatud ekspordi kasv aeglustus pisut, püsivad need näitajad suhteliselt tugevad.

Piiratud pakkumisest ja tugevast nõudlusest tingituna on nafta ja muu toorme hindade järsud tõusud 2008. aasta teises kvartalis jätkuvalt peamine tegur impordiväärtuse suurenemises. Kõnealused hinnaarengud kajastuvad kaubavahetuse jaotuses mahtudeks ja hindadeks (mille kohta on andmed olemas 2008. aasta maini), mille kohaselt kasvasid impordihinnad püsivalt alates 2007. aasta aprillist, samas kui impordimahud vähenesid mõnevõrra. Euroala ekspordihinnad seevastu kerkisid teises kvartalis üksnes mõõdukalt seoses kulude kasvu osalise katmisega tootjate poolt.

Jooksevkonto teiste kirjete puhul vähenes teenuste eksport 2008. aasta teises kvartalis 2,2% võrra, samas kui import kasvas 4,0% võrra. 12 kuu kumulatiivses arvestuses teenuste konto ülejääk siiski

mõnevõrra suurenes – 49,8 miljardi euroni võrreldes varasema aasta 44,5 miljardi euroga. 12 kuu kumulatiivses arvestuses vähenes tulude bilanss 5,5 miljardi euro võrra (4,1 miljardi euro suuruselt ülejäägilt 2007. aasta juunile eelnenud 12 kuu jooksul 1,4 miljardi euro suuruse puudujäägini 2008. aasta juunile eelnenud 12 kuu jooksul), mis oli tingitud eelkõige kõrgematest tulude väljamaksetest euroalavälistele residentidele.

FINANTSKONTO

2008. aasta juunile eelneva 12 kuu jooksul oli euroala kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringute netoväljavool 54,3 miljardit eurot, võrrelduna 200,6 miljardi euro suuruse netosissevooluga aasta varem. Portfelliinvesteeringud, mille netosissevool kahanes samal perioodil 223,3 miljardi euro võrra, olid finantskonto muutuse peamised mõjutajad. See peegeldas finantsturgudel pikale veninud ebakindlat olukorda. Neile arengusuundadele aitas kaasa otseinvesteeringute veidi suurem netoväljavool (suurenedes 31,6 miljardit eurot) samal perioodil (vt joonis 57).

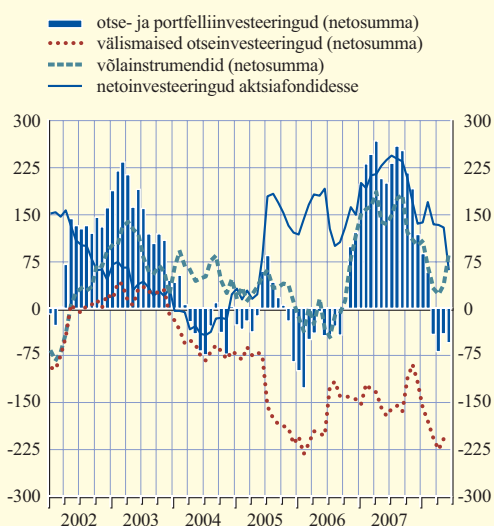
Kõige viimased euroala maksebilansi andmed finantskonto kohta viitavad kapitali netosissevoolu naasmisele. 2008. aasta teises kvartalis oli euroala kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringute keskmine kuine netosissevool eelkõige otseinvesteeringute arengust mõjutatuna 6,5 miljardit eurot, võrrelduna eelmise kvartali 10,5 miljardi euro suuruse netoväljavooluga (vt tabel 9).

Võrreldes 2008. aasta esimese kvartaliga vähenes otseinvesteeringute netoväljavool teises kvartalis peaaegu poole võrra, ulatudes 17,7 miljardi euroni. Mitteresidentide investeeringute mahu vähenemine euroalal, mis oli kõige tuntavam aprillis ja mis koosnes peamiselt aktsia-/osakapitali ning ettevõtete vaheliste laenude mahu vähenemisest, langes kokku väljapoole euroala tehtavate investeeringute mahu jätkuva vähenemisega. Otseinvesteeringute vähenemine vastab maailmamajanduse nõrgenevale väljavaatele. Euroalal toimuvate ühinemiste ja ülevõtmiste vähenemine ning euroalal asuvate riikidevaheliste ettevõtete kahanevad väljavaated, millest annab

tunnistust aktsiaturgude selge langus viimastel kuudel, näivad olevat mõjutanud euroala välismaiste otseinvesteeringute vähenemist.

Joonis 57. Euroala kombineeritud otse- ja portfelliinvesteeringud

(mld EUR; kuised andmed; 12 kuu kumuleeritud vood)

Allikas: EKP.

Seevastu jäid 2008. aasta teise kvartali 24,2 miljardi eurose netosissevooluga portfelliinvesteeringud võrreldes eelmise kvartali tasemega sisuliselt muutumatuks. Piiriüleste portfelliinvesteeringute voogude koondnäitajad tulenesid siiski suurel määral omandiväärtpaberite ja võlainstrumentide tasakaalustavast arengust.

Omandiväärtpaberite investeeringute puhul täheldati 2008. aasta teises kvartalis 3,1 miljardi euro suurust netoväljavoolu, mis oli märgatavalt madalam eelmise kvartali tasemest, mil omandiväärtpaberite netosissevool ulatus 30,9 miljardi euroni. Sarnaselt muutustele otseinvesteeringutes vähenesid märgatavalt euroala omandiväärtpaberitega seotud varad ja kohustused, tõenäoliselt seoses suurenenud likviidsusvajaduse ja üleilmse riskikartikkusega. Välisinvesteeringud euroala omandiväärtpaberitesse

küll vähenesid, kuid jäid ikkagi positiivseks, millest annab tunnistust soodne, kuid vähenev omakapitali tootlus euroalal võrreldes Ameerika Ühendriikidega. Euroala residentide poolt välisfondides teenitud tulu sissevool, mis algas 2008. aasta alguses, võib aga olla lõppemas. Arvestades finantsandmete kõrget volatiilsust, on siiski liiga vara kindlat hinnangut anda.

Kooskõlas rahvusvaheliste võlakirjade tulususe erinevuste suurenemisega täheldati 2008. aasta teises kvartalis euroalal 19,5 miljardi euro suurust netosissevoolu võlakirjadesse, mis on 6 miljardit eurot suurem kui eelmisel aastal. Selle põhjustas euroalale tehtavate välisinvesteeringute mahu suurenemine, mida tasakaalustas üksnes osaliselt euroala residentide investeeringute kasv välismaistesse võlakirjadesse. Euroala rahaturuinstrumentide puhul täheldati 7,8 miljardi euro suurust netosissevoolu võrreldes 2008. aasta esimese kvartali 20,1 miljardi euro suuruse väljavooluga. Seda võib seletada peamiselt euroala residentide investeeringute vähenemisega välisinstrumentidesse.

EUROALA STATISTIKA

SISUKORD¹

	EUROALA ÜLEVAADE	
	Kokkuvõte euroala majandusnäitajatest	S5
I	RAHAPOLIITIKA STATISTIKA	
	1.1 Eurosüsteemi konsolideeritud raamatupidamisaruanne	S6
	1.2 EKP baasintressimäärad	S7
	1.3 Eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide kaudu jaotatud instrumendid	S8
	1.4 Kohustuslik reserv ja likviidsus	S9
2	RAHA, PANGANDUS JA INVESTEERIMISFONDID	
	2.1 Euroala rahaloomeasutuste koondbilanss	S10
	2.2 Euroala rahaloomeasutuste konsolideeritud bilanss	S11
	2.3 Rahandusstatistika	S12
	2.4 Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus	S14
	2.5 Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus	S17
	2.6 Rahaloomeasutuste väärtpaperite jaotus	S20
	2.7 Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete ümberhindamine	S21
	2.8 Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete jaotus vääringute kaupa	S22
	2.9 Euroala investeerimisfondide koondbilanss	S24
	2.10 Investeerimispoliitika ja investori liigi alusel jaotatud euroala investeerimisfondide varad	S25
3	EUROALA KONTOD	
	3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa	S26
	3.2 Euroala mittefinantskontod	S30
	3.3 Kodumajapidamised	S32
	3.4 Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted	S33
	3.5 Kindlustusseltsid ja pensionifondid	S34
4	FINANTSTURUD	
	4.1 Väärtpaperite (v.a aktsiate) emiteerimine esialgse tähtaja, emitendi residentsuse ja vääringu kaupa	S35
	4.2 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaperid (v.a aktsiad) emitendi sektori ja instrumendi kategooria kaupa	S36
	4.3 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaperite (v.a aktsiate) kasvumäärad	S38
	4.4 Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiad	S40
	4.5 Euroala residentide eurohoiuste ja -laenude intressimäärad rahaloomeasutustes	S42
	4.6 Rahaturu intressimäärad	S44
	4.7 Euroala tulukõverad	S45
	4.8 Aktsiaturgude indeksid	S46
5	HINNAD, TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURUD	
	5.1 ÜTHI, muud hinnad ja kulud	S47
	5.2 Toodang ja nõudlus	S50
	5.3 Tööturud	S54

¹ Täiendava teabe saamiseks võtke meiega ühendust elektronposti aadressil: statistics@ecb.europa.eu. Pikemate perioodide kohta leiata andmed ka EKP kodulehelt (<http://sdw.ecb.europa.eu>).

6	RIIGI RAHANDUS	
6.1	Tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak	S55
6.2	Võlg	S56
6.3	Võla muutus	S57
6.4	Kvartaalsed tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak	S58
6.5	Kvartaalne võlg ja võla muutus	S59
7	VÄLISMAJANDUS	
7.1	Maksebilanss – kokkuvõte	S60
7.2	Jooksev- ja kapitalikonto	S61
7.3	Finantskonto	S63
7.4	Maksebilansi rahaline esitus	S69
7.5	Kaubad	S70
8	VAHETUSKURSID	
8.1	Efektiivsed vahetuskursid	S72
8.2	Kahepoolsed vahetuskursid	S73
9	EUROALAVÄLINE ARENG	
9.1	Teistes Euroopa Liidu liikmesriikides	S74
9.2	Ameerika Ühendriikides ja Jaapanis	S75
	JOONISTE LOETELU	S76
	TEHNILISED MÄRKUSED	S77
	ÜLDMÄRKUSED	S83

EUROALA LAIENEMINE 1. JAANUARIL 2008 KÜPROSE JA MALTA KAASAMISEKS

Kui pole märgitud teisiti, hõlmavad aegridades tervikuna kõik 2008. aasta vaatlustulemuste andmete aegread 15 riigist koosnevat euroala (13 riigist koosnevat euroala ning Küprost ja Maltat). Intressimäärade, rahastatistika ja ÜTHI (ja järjepidevuse huvides M3 komponentide ja vastaskirjete ning ÜTHI komponentide) puhul hõlmavad euroala statistika aegread neid Euroopa Liidu liikmesriike, mis võtsid euro kasutusele ajal, mille kohta statistika aegread on. Võimalusel on tabelites selle kohta allmärkus. Seal, kus statistika aluseks olevad andmed on kättesaadavad, kasutatakse 2000., 2006. ja 2007. aasta baasil arvatud absoluutarvudes ja protsentides väljendatud muutuste puhul 2001., 2007. ja 2008. aasta aegridu, mis arvestavad vastavalt Kreeka, Sloveenia, Küprose ja Malta euroalaga liitumise mõju. Varasemad andmed euroala kohta enne Küprose ja Malta liitumist on olemas EKP koduleheküljel <http://www.ecb.europa.eu/stats/services/downloads/html/index.en.html>.

Tabelites kasutatud tingmärgid

“_”	andmed puuduvad / andmed pole kohaldatavad
“.”	andmed pole veel saadaval
“...”	null või mitteamestatud
“miljard”	10 ⁹
^(t)	tinglik

EUROALA ÜLEVAADE

Kokkuvõte euroala majandusnäitajatest
(aastane muutus protsentides, kui pole viidatud teisiti)

1. Rahanduspoliitika areng ja intressimäärad

	M1 ¹	M2 ¹	M3 ^{1,2}	M3 ^{1,2} 3 kuu libisev keskmine (keskel)	Rahaloome- asutuste laenuid euroala residentidele, v.a rahaloomeasutus- tele ja valitsus- sektorile ¹	Mitteraha- loomeasutuste poolt eurodes emiteeritud väärtpaberid, v.a aktsiad ¹	3 kuu intres- simäär (EURI- BOR, protsenti aastas, perioodi keskmised)	10 aasta het- keintressimäär (protsenti aastas, perioodi lõpp) ³
	1	2	3	4	5	6	7	8
2006	8,6	8,7	8,4	-	10,9	15,2	3,08	3,91
2007	6,4	9,9	11,1	-	10,8	18,6	4,28	4,38
2007 III kv	6,5	10,3	11,5	-	11,0	19,9	4,49	4,38
IV kv	5,9	10,7	12,0	-	11,1	19,5	4,72	4,38
2008 I kv	3,8	10,3	11,2	-	11,1	20,3	4,48	4,13
II kv	2,2	10,0	10,0	-	10,5	17,5	4,86	4,73
2008 märts	2,8	9,7	9,9	10,5	10,9	17,1	4,60	4,13
apr	2,4	10,3	10,3	10,1	10,7	18,3	4,78	4,32
mai	2,3	10,1	10,0	10,0	10,5	17,4	4,86	4,52
juuni	1,4	9,4	9,5	9,6	9,9	16,7	4,94	4,73
juuli	0,5	9,3	9,3	.	9,4	.	4,96	4,53
aug	4,97	4,34

2. Hinnad, toodang, nõudlus ja tööturud

	ÜTHI	Tööstustoodangu tootjahinnad	Tööjõukulu tunnis	Reaalne SKP	Tööstustoodang, v.a chitus	Tootmisvõimsuse rakendusaste töötlevas tööstuses (protsentides)	Tööhõive	Tööpuudus (protsenti tööjõust)
	1	2	3	4	5	6	7	8
2006	2,2	5,1	2,5	2,8	4,0	83,2	1,6	8,3
2007	2,1	2,8	2,6	2,6	3,4	84,2	1,8	7,4
2007 IV kv	2,9	4,0	2,9	2,1	2,9	84,0	1,8	7,3
2008 I kv	3,4	5,4	3,3	2,1	2,5	83,9	1,6	7,2
II kv	3,6	7,1	.	1,4	0,9	83,4	.	7,3
2008 märts	3,6	5,8	-	-	1,4	-	-	7,2
apr	3,3	6,2	-	-	4,0	83,8	-	7,3
mai	3,7	7,1	-	-	-0,5	-	-	7,3
juuni	4,0	8,0	-	-	-0,8	-	-	7,3
juuli	4,0	9,0	-	-	.	82,9	-	7,3
aug	3,8	.	-	-	.	-	-	.

3. Maksebilanss, reservid ja vahetuskursid

(mld EUR, kui pole osutatud teisiti)

	Maksebilanss (netotehingud)				Reservid (perioodi lõpu positsioonid)	Euro efektiivne vahetuskurs: EER-22 ⁴ (indeks, 1999 I kv = 100)		USD/EUR vahetuskurs
	Jooksev- ja kapitalikontod		Otseinvesteeringud	Portfelli- investeeringud		Nominaalne	Reaalne (THI)	
	1	Kaubad 2						
2006	7,9	19,2	-144,7	266,3	325,8	103,6	104,6	1,2556
2007	40,5	55,6	-117,3	235,7	347,4	107,7	108,3	1,3705
2007 III kv	15,2	17,1	-40,9	65,1	340,5	107,6	108,2	1,3738
IV kv	16,7	9,7	-4,3	-62,3	347,4	110,5	111,2	1,4486
2008 I kv	-9,6	-2,9	-104,8	73,4	356,3	112,7	113,1	1,4976
II kv	-25,9	2,9	-53,2	72,7	353,9	115,7	115,7	1,5622
2008 märts	-3,8	1,4	-30,5	5,7	356,3	114,6	115,0	1,5527
apr	-6,8	4,2	-22,4	-3,7	348,7	116,0	116,1	1,5751
mai	-17,8	-3,3	-8,8	22,2	349,2	115,5	115,5	1,5557
juuni	-1,2	1,9	-22,0	54,2	353,9	115,4	115,4	1,5553
juuli	355,6	115,8	115,5	1,5770
aug	113,5	113,2	1,4975

Allikad: EKP, Euroopa Komisjon (Eurostat ning majanduse ja rahanduse peadirektoraat) ja Reuters.

Märkus. Täiendav teave andmete kohta on esitatud käesoleva osa järgmistes tabelites.

¹ Kuiste andmete aastane muutus protsentides viitab kuu lõpu seisule, kvartaalsete ja aasta andmete muutused viitavad perioodi aegrea keskmiste väärtuste aastasele muutusele. Üksikasjad on esitatud tehnilistes märkustes.

² M3 ja selle osad ei sisalda euroalaväliste riikide residentide rahaturufondide osakuid ja võlaväärtpabereid tähtajaga kuni kaks aastat.

³ Põhineb euroala keskvalitsuse AAA-reitinguga võlakirjade tulukõveratel. Täpsem teave on esitatud tabelis 4.7.

⁴ Kaubanduspartnerite gruppide määratlus ja muu teave on esitatud üldmärkustes.

RAHAPOLIITIKA STATISTIKA

I.1 Eurosüsteemi konsolideeritud raamatupidamisaruanne (mln EUR)

1. Varad

	8. august 2008	15. august 2008	22. august 2008	29. august 2008
Kuld ja nõuded kullas	208 328	208 304	208 282	208 251
Nõuded euroalaväliste residentide vastu välisvaluutas	136 991	136 611	135 998	135 372
Nõuded euroala residentide vastu välisvaluutas	54 641	59 133	58 425	55 143
Nõuded euroalaväliste residentide vastu eurodes	17 014	16 288	15 807	15 417
Laenuid euroala krediitiasutustele eurodes	460 023	476 088	451 016	467 044
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid	160 000	176 002	151 000	167 001
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid	300 021	300 007	300 012	300 000
Peenhäälestus-pöördoperatsioonid	0	0	0	0
Struktuursed pöördoperatsioonid	0	0	0	0
Laenamise püsivõimalus	0	75	0	39
Lisatagatise nõudega seotud laenuid	2	4	4	4
Muud nõuded euroala krediitiasutuste vastu eurodes	35 884	36 926	37 259	38 180
Euroala residentide väärtpaberid eurodes	110 585	110 011	109 788	111 091
Valitsussektori võlg eurodes	37 456	37 456	37 457	37 457
Muud varad	380 717	379 390	380 925	381 184
Varad kokku	1 441 639	1 460 207	1 434 957	1 449 139

2. Kohustused

	8. august 2008	15. august 2008	22. august 2008	29. august 2008
Ringluses olevad pangatähed	690 348	690 190	683 725	683 529
Kohustused euroala krediitiasutuste ees eurodes	211 131	232 856	214 351	204 298
Arvelduskontod (mis hõlmavad kohustusliku reservi süsteemi)	211 037	232 812	214 258	204 060
Hoiustamise püsivõimalus	88	41	90	232
Tähtajalised hoiused	0	0	0	0
Peenhäälestus-pöördoperatsioonid	0	0	0	0
Lisatagatise nõudega seotud hoiused	6	3	3	6
Muud kohustused euroala krediitiasutuste ees eurodes	190	148	127	152
Väljastatud võlasertifikaadid	0	0	0	0
Kohustused muude euroala residentide ees eurodes	63 463	57 541	58 389	85 026
Kohustused euroalaväliste residentide ees eurodes	78 153	81 711	81 421	80 059
Kohustused euroala residentide ees välisvaluutas	1 355	1 166	1 329	884
Kohustused euroalaväliste residentide ees välisvaluutas	19 464	19 448	18 283	17 339
Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute vastaskirje	5 120	5 120	5 120	5 120
Muud kohustused	148 380	147 990	148 175	148 693
Ümberhindluskontod	152 364	152 364	152 364	152 364
Kapital ja reservid	71 671	71 673	71 673	71 675
Kohustused kokku	1 441 639	1 460 207	1 434 957	1 449 139

Allikas: EKP.

1.2 EKP baasintressimäärad

(protsenti aastas; muutused protsendipunktides)

Jõustunud alates ¹	Hoiustamise püsivõimalus		Põhilised refinantseerimisoperatsioonid			Laenamise püsivõimalus	
			Fikseeritud intressimääraga oksjonid	Muutuva intressimääraga oksjonid			
	Tase 1	Muutus 2	Fikseeritud intressimäär Tase 3	Pakkumisintressi alammäär Tase 4	Muutus 5	Tase 6	Muutus 7
1999 1. jaan	2,00	-	3,00	-	-	4,50	-
4. ²	2,75	0,75	3,00	-	...	3,25	-1,25
22.	2,00	-0,75	3,00	-	...	4,50	1,25
9. apr	1,50	-0,50	2,50	-	-0,50	3,50	-1,00
5. nov	2,00	0,50	3,00	-	0,50	4,00	0,50
2000 4. veebr	2,25	0,25	3,25	-	0,25	4,25	0,25
17. märts	2,50	0,25	3,50	-	0,25	4,50	0,25
28. apr	2,75	0,25	3,75	-	0,25	4,75	0,25
9. juuni	3,25	0,50	4,25	-	0,50	5,25	0,50
28. ³	3,25	...	-	4,25	...	5,25	...
1. sept	3,50	0,25	-	4,50	0,25	5,50	0,25
6. okt	3,75	0,25	-	4,75	0,25	5,75	0,25
2001 11. mai	3,50	-0,25	-	4,50	-0,25	5,50	-0,25
31. aug	3,25	-0,25	-	4,25	-0,25	5,25	-0,25
18. sept	2,75	-0,50	-	3,75	-0,50	4,75	-0,50
9. nov	2,25	-0,50	-	3,25	-0,50	4,25	-0,50
2002 6. dets	1,75	-0,50	-	2,75	-0,50	3,75	-0,50
2003 7. märts	1,50	-0,25	-	2,50	-0,25	3,50	-0,25
6. juuni	1,00	-0,50	-	2,00	-0,50	3,00	-0,50
2005 6. dets	1,25	0,25	-	2,25	0,25	3,25	0,25
2006 8. märts	1,50	0,25	-	2,50	0,25	3,50	0,25
15. juuni	1,75	0,25	-	2,75	0,25	3,75	0,25
9. aug	2,00	0,25	-	3,00	0,25	4,00	0,25
11. okt	2,25	0,25	-	3,25	0,25	4,25	0,25
13. dets	2,50	0,25	-	3,50	0,25	4,50	0,25
2007 14. märts	2,75	0,25	-	3,75	0,25	4,75	0,25
13. juuni	3,00	0,25	-	4,00	0,25	5,00	0,25
2008 9. juuli	3,25	0,25	-	4,25	0,25	5,25	0,25

Allikas: EKP.

¹ Alates 1. jaanuarist 1999 kuni 9. märtsini 2004 viitab kuupäev hoiustamise ja laenamise püsivõimalustele. Põhiliste refinantseerimisoperatsioonide puhul kehtivad intressimäärade muutused alates esimesest operatsioonist pärast osutatud kuupäeva. 18. septembril 2001 toimunud muudatus jõustus samal päeval. Alates 10. märtsist 2004 viitab kuupäev hoiustamise ja laenamise püsivõimalustele ning põhilistele refinantseerimisoperatsioonidele (muudatused jõustuvad EKP nõukogu intressisutsusele järgnenud esimesest refinantseerimisoperatsioonist), kui pole osutatud teisiti.

² 22. detsembril 1998 teatas EKP erandlikult kitsa (50 baaspunkti suuruse) intressimäärade kõikumisvahemiku kohaldamisest hoiustamise ja laenamise püsivõimaluse intressimäärade vahel ajavahemikul 4. kuni 21. jaanuar 1999 eesmärgiga lihtsustada turuosaliste jaoks üleminekut uuele rahasüsteemile.

³ 8. juunil 2000 teatas EKP, et alates 28. juunil 2000 sooritatud operatsioonist hakatakse eurosüsteemi põhilisi refinantseerimisoperatsioone sooritama muutuva intressimääraga oksjonitena. Pakkumisintressi alammäär viitab miinimumintressimäärale, millega operatsiooni osapooled võivad pakkumisi esitada.

1.3 Eurosüsteemi rahapoliitiliste operatsioonide kaudu jaotatud instrumendid^{1, 2}

(mln EUR; aastased protsentuaalsed intressimäärad)

1. Põhilised ja pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid³

Arvelduspäev	Pakkumised (summa)	Osalejate arv	Jaotatav summa	Muutuva intressimääraga oksjonid			Kestvus päevades	
				Pakkumisintressi alammäär	Oksjonil kujunenud intressimäär ⁴	Kaalutud keskmine intressimäär		
	1	2	3	4	5	6	7	
Põhilised refinantseerimisoperatsioonid								
2008	7. mai	229 288	304	150 000	4,00	4,26	4,29	7
	14.	208 523	287	191 500	4,00	4,18	4,26	7
	21.	203 091	326	176 500	4,00	4,15	4,22	7
	28.	224 080	330	170 000	4,00	4,19	4,23	7
	4. juuni	210 100	336	153 000	4,00	4,17	4,22	7
	11.	202 780	343	191 000	4,00	4,03	4,18	7
	18.	224 290	425	188 000	4,00	4,03	4,13	7
	25.	243 286	439	208 000	4,00	4,07	4,25	7
	2. juuli	254 664	433	154 500	4,00	4,10	4,15	7
	9.	263 642	400	175 000	4,25	4,32	4,37	7
	16.	265 931	440	155 000	4,25	4,34	4,36	7
	23.	268 193	461	175 500	4,25	4,35	4,38	7
	30.	247 409	430	166 000	4,25	4,38	4,42	7
	6. aug	241 886	424	160 000	4,25	4,38	4,41	7
	13.	233 394	430	176 000	4,25	4,37	4,40	7
	20.	228 735	454	151 000	4,25	4,38	4,40	7
	27.	226 453	424	167 000	4,25	4,39	4,42	7
	3. sept	226 254	411	160 000	4,25	4,39	4,41	7
Pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid								
2008	28. veebr	109 612	165	50 000	-	4,16	4,23	91
	13. märts	132 591	139	60 000	-	4,25	4,40	91
	27.	131 334	190	50 000	-	4,44	4,53	91
	3. apr	103 109	177	25 000	-	4,55	4,61	189
	2. mai	101 175	177	50 000	-	4,67	4,75	90
	22.	86 628	138	50 000	-	4,50	4,68	84
	29.	97 744	171	50 000	-	4,51	4,62	91
	12. juuni	99 781	128	50 000	-	4,60	4,72	91
	26.	89 836	174	50 000	-	4,50	4,67	91
	10. juuli	74 579	141	25 000	-	4,93	5,03	182
	31.	107 684	189	50 000	-	4,70	4,76	91
	14. aug	78 920	124	50 000	-	4,61	4,74	91
	28.	77 216	191	50 000	-	4,60	4,74	91

2. Muud pakkumisoperatsioonid

Arvelduspäev	Operatsiooni liik	Pakkumised (summa)	Osalejate arv	Jaotatav summa	Fikseeritud intressimääraga oksjonid	Muutuva intressimääraga oksjonid			Kestvus päevades	
						Fikseeritud intressimäär	Pakkumisintressi alammäär	Oksjonil kujunenud intressimäär ⁴		Kaalutud keskmine intressimäär
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2007	21. dets	Tähtajaliste hoiuste kogumine	141 565	55	141 565	4,00	-	-	-	6
	27.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	145 640	49	145 640	4,00	-	-	-	1
	28.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	160 450	52	150 000	4,00	-	-	-	3
2008	2. jaan	Tähtajaliste hoiuste kogumine	168 640	54	168 640	4,00	-	-	-	1
	3.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	212 620	69	200 000	4,00	-	-	-	1
	15.	Tähtajaliste hoiuste kogumine	45 712	28	20 000	4,00	-	-	-	1
	12. veebr	Tähtajaliste hoiuste kogumine	29 155	22	16 000	4,00	-	-	-	1
	11. märts	Pöördtehing	45 085	32	9 000	-	4,00	4,13	4,14	1
	20.	Pöördtehing	65 810	44	15 000	-	4,00	4,13	4,20	5
	31.	Pöördtehing	30 720	25	15 000	-	4,00	4,06	4,13	1
	15. apr	Tähtajaliste hoiuste kogumine	14 880	7	14 880	4,00	-	-	-	1
	13. mai	Tähtajaliste hoiuste kogumine	32 465	29	23 500	4,00	-	-	-	1
	10. juuni	Tähtajaliste hoiuste kogumine	18 505	15	14 000	4,00	-	-	-	1
	8. juuli	Tähtajaliste hoiuste kogumine	14 585	12	14 585	4,00	-	-	-	1
	12. aug	Tähtajaliste hoiuste kogumine	22 630	10	21 000	4,25	-	-	-	1

Allikas: EKP.

¹ Summad võivad osas 1.1 toodust pisut erineda jaotatud, kuid arveldamata tehingute tõttu.

² Alates 2002. aasta aprillist liigitatakse põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hulka kombineeritud pakkumisoperatsioonid, s.t ühenädalase tähtajaga operatsioonid, mida sooritatakse tavapakkumismenetlusena paralleelselt põhiliste refinantseerimisoperatsioonidega. Enne praegust kuud sooritatud kombineeritud pakkumisoperatsioonide kohta leiate teavet osa 1.3 tabelist 2.

³ 8. juunil 2000 teatas EKP, et alates 28. juunist 2000 hakatakse eurosüsteemi põhilisi refinantseerimisoperatsioone sooritama muutuva intressimääraga pakkumismenetlusena. Pakkumisintressi alammäär viitab miinimumintressimääradele, millega osapooled võivad pakkumisi esitada.

⁴ Likviidsust suurendavates (vähendavates) operatsioonides viitab püramiid (kõrgeimale) määrale, millega pakkumisi aktiveeritakse.

1.4 Kohustuslik reserv ja likviidsus

(mld EUR; perioodi keskmised positsioonid päevas, kui pole viidatud teisiti; aastased protsentuaalsed intressimäärad)

1. Kohustusliku reservi kohustuslastest krediidiasutuste reservibaas

Reservibaas seisuga ¹	Kokku	Kohustused, mille suhtes kohaldatakse 2%list reservimäära		Kohustused, mille suhtes kohaldatakse 0%list reservimäära		
		Hoiused (üleõhoidused, hoiused lepingulise tähtajaga kuni 2 aastat ja etteteatamisega lõpetatavad hoiused tähtajaga kuni 2 aastat)	Võlaväärtpaberid lepingulise tähtajaga kuni 2 aastat	Hoiused (lepingulise tähtajaga üle 2 aasta ja etteteatamisega lõpetatavad hoiused tähtajaga üle 2 aasta)	Repotehingud	Võlaväärtpaberid lepingulise tähtajaga üle 2 aasta
	1	2	3	4	5	6
2006	15 648,3	8 411,7	601,9	1 968,4	1 180,3	3 486,1
2007	17 394,7	9 438,8	815,0	2 143,1	1 364,0	3 633,9
2008 1 kv	17 703,3	9 551,7	840,2	2 126,0	1 558,4	3 627,1
2008 apr	17 956,0	9 762,0	856,2	2 135,6	1 562,3	3 640,0
mai	18 092,7	9 817,8	910,6	2 156,1	1 548,9	3 659,3
juuni	17 971,8	9 775,4	916,3	2 172,4	1 439,4	3 668,1

2. Reservide hoidmine

Hoidmisperioodi lõpp	Kohustusliku reservi nõue	Krediidiasutuste arvelduskontod	Ülereservid	Puudujääk	Kohustusliku reservi tasustamise intressimäär
	1	2	3	4	5
2006	172,5	173,2	0,7	0,0	3,30
2007	195,9	196,8	1,0	0,0	4,17
2008 15. jaan ³	199,8	200,9	1,1	0,0	4,20
12. veebr	201,6	202,4	0,8	0,0	4,17
11. märts	204,6	205,3	0,7	0,0	4,10
15. apr	206,9	207,5	0,6	0,0	4,19
13. mai	207,8	208,6	0,8	0,0	4,24
10. juuni	207,3	208,1	0,8	0,0	4,17
8. juuli	211,9	212,7	0,8	0,0	4,06
12. aug	214,1	214,8	0,7	0,0	4,35
9. sept	213,3				

3. Likviidsus

Hoidmisperioodi lõpp	Likviidsust lisavad tegurid						Likviidsust vähendavad tegurid				Krediidiasutuste arveldus- kontod	Baas- raha
	Euroosüsteemi rahapoliitilised operatsioonid						Ringluses olevad pangatähed	Keskvalit- suse hoiused euro- süsteemis	Muud tegurid (netoväär- tuses)			
	Euroosüsteemi netovarad kullas ja välis- valuutas	Põhilised refinantsee- rimisoperat- sioonid	Pikemaajali- sed refinant- seerimis- operatsioonid	Laenamise püsi- võimalus	Muud likviidsust lisavad operat- sioonid	Hoius- tamise püsi- võimalus				Muud likviidsust vähenda- vad operat- sioonid ²		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2006	327,0	313,1	120,0	0,1	0,1	0,1	0,0	598,6	54,9	-66,4	173,2	771,8
2007	327,5	173,0	278,6	0,3	0,0	0,4	2,2	644,6	61,9	-126,6	196,8	841,9
2008 15. jaan	343,8	255,7	268,8	0,3	0,0	1,1	68,4	668,2	46,4	-116,4	200,9	870,2
12. veebr	353,6	173,8	268,5	0,2	0,0	0,4	0,6	651,7	51,7	-110,7	202,4	854,5
11. märts	343,3	181,3	268,5	0,1	0,3	0,3	0,0	653,2	59,7	-125,0	205,3	858,7
15. apr	349,4	181,5	278,6	0,1	2,6	0,6	0,4	662,1	66,4	-124,8	207,5	870,3
13. mai	364,5	174,4	295,0	0,1	0,0	0,3	0,8	667,6	68,8	-112,2	208,6	876,6
10. juuni	375,0	172,8	287,9	0,3	0,0	0,2	0,5	671,4	67,3	-111,5	208,1	879,7
8. juuli	376,4	185,4	275,4	0,1	0,0	0,4	0,5	677,2	64,9	-118,3	212,7	890,3
12. aug	374,5	166,3	299,3	0,1	0,0	0,3	0,6	686,1	61,3	-123,0	214,8	901,2

Allikas: EKP.

¹ Perioodi lõpp.

² Hõlmab alates 1. jaanuarist 2008 rahapoliitilisi operatsioone (tähtajaliste hoiuste kogumine), mida Malta keskpang ja Küprose keskpang sooritasid enne 1. jaanuari 2008 ja mis olid pärast seda kuupäeva veel lõpetamata.

³ Kuna Küproses ja Maltas võeti 1. jaanuaril 2008 kasutusse euro, moodustub kohustusliku reservi nõue senise 13 euroala riigi 2007. aasta 12.–31. detsembri kohustusliku reservi nõude ja nüüdse 15 euroala riigi 2008. aasta 1.–15. jaanuari kohustusliku reservi nõude keskmisest (kalendripäevade arvuga kaalutud).

RAHA, PANGANDUS JA INVESTEERIMISFONDID

2.1 Euroala rahaloomeasutuste koondbilanss¹

(mlt EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

1. Varad

	Kokku	Laenuid euroala residentidele				Euroala residentide poolt emiteeritud väärt-paberid, v.a aktsiad				Rahaturu-fondide osakud ²	Euroala residen-tide poolt emiteeritud aktsiad ja muud omandi-väärtpa-berid	Välisvarad	Põhivarad	Ülejäänud varad
		Kokku	Valitsus-sektor	Muud euroala residentid	Raha-loome-asutused	Kokku	Valitsus-sektor	Muud euroala residentid	Raha-loome-asutused					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Eurosüsteem														
2006	1 558,2	695,7	19,7	0,6	675,3	217,0	187,5	2,5	27,0	-	17,2	351,4	14,7	262,4
2007	2 046,1	1 031,7	17,8	0,6	1 013,3	268,6	225,1	1,9	41,6	-	17,4	373,7	15,2	339,6
2008 I kv	2 017,8	965,9	19,4	0,7	945,9	278,5	235,9	2,3	40,3	-	16,2	383,3	15,2	358,6
2008 apr	2 012,4	951,4	18,8	0,7	931,9	278,9	235,1	2,5	41,3	-	16,6	375,3	16,0	374,3
2008 mai	2 009,4	934,9	18,8	0,7	915,4	280,0	236,3	2,4	41,3	-	16,5	376,6	16,0	385,4
2008 juuni	2 098,6	1 010,6	18,5	0,7	991,5	277,5	234,7	2,4	40,4	-	15,7	381,5	15,9	397,3
2008 juuli ⁽³⁾	2 098,8	1 004,4	18,4	0,7	985,4	277,1	234,9	2,5	39,8	-	15,4	385,6	16,1	400,1
Rahaloomeasutused väljaspool eurosüsteemi														
2006	25 950,2	14 904,3	810,5	9 160,3	4 933,5	3 555,4	1 276,5	645,9	1 632,9	83,5	1 171,4	4 329,0	172,6	1 733,9
2007	29 446,8	16 904,9	956,1	10 159,8	5 789,0	3 880,9	1 194,1	949,8	1 737,0	93,5	1 296,6	4 872,5	206,0	2 192,4
2008 I kv	30 229,4	17 251,6	958,0	10 456,3	5 837,3	4 035,2	1 215,7	1 004,0	1 815,4	100,5	1 312,8	4 973,8	198,4	2 357,2
2008 apr	30 533,3	17 439,2	971,0	10 533,1	5 935,2	4 095,7	1 224,2	1 031,6	1 839,9	99,8	1 372,4	5 075,5	199,1	2 251,5
2008 mai	30 897,6	17 618,7	963,3	10 598,0	6 057,4	4 172,5	1 227,4	1 056,0	1 889,1	98,7	1 384,2	5 060,0	199,7	2 363,7
2008 juuni	30 731,9	17 626,8	975,7	10 659,0	5 992,1	4 181,5	1 217,4	1 075,2	1 888,9	98,3	1 308,3	4 894,0	201,4	2 421,6
2008 juuli ⁽³⁾	30 771,9	17 692,0	972,6	10 722,9	5 996,5	4 258,0	1 220,9	1 100,8	1 936,3	97,6	1 329,0	4 928,3	201,6	2 265,4

2. Kohustused

	Kokku	Ringluses olev sularaha	Euroala residentide hoiused				Rahaturufon-dide osakud ³	Emiteeritud võlaväärt-paberid ⁴	Kapital ja reservid	Välis-kohustused	Ülejäänud kohustused
			Kokku	Keskvalitus	Muu valitsus-sektor / muud euroala residentid	Rahaloome-asutused					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Eurosüsteem											
2006	1 558,2	647,0	431,6	33,7	15,9	382,0	-	0,1	208,6	35,3	235,6
2007	2 046,1	697,0	714,7	23,9	19,1	671,8	-	0,1	238,0	66,0	330,3
2008 I kv	2 017,8	681,9	703,2	60,4	20,8	622,0	-	0,1	246,5	70,3	315,9
2008 apr	2 012,4	690,5	682,9	66,9	23,1	592,9	-	0,1	237,9	81,4	319,7
2008 mai	2 009,4	692,8	656,3	44,4	25,0	586,9	-	0,1	239,1	95,6	325,5
2008 juuni	2 098,6	699,7	733,2	55,2	24,6	653,3	-	0,1	240,7	98,7	326,2
2008 juuli ⁽³⁾	2 098,8	707,8	720,9	61,3	17,5	642,1	-	0,1	242,5	102,1	325,5
Rahaloomeasutused väljaspool eurosüsteemi											
2006	25 950,2	-	13 257,2	124,2	7 890,6	5 242,4	698,3	4 247,6	1 449,7	3 991,1	2 306,2
2007	29 446,8	-	15 082,4	127,1	8 865,9	6 089,4	754,1	4 645,2	1 678,9	4 533,2	2 753,0
2008 I kv	30 229,4	-	15 299,2	139,6	9 010,7	6 148,8	843,0	4 683,6	1 713,7	4 763,7	2 926,3
2008 apr	30 533,3	-	15 479,2	130,8	9 100,4	6 248,0	852,1	4 711,9	1 721,5	4 929,4	2 839,1
2008 mai	30 897,6	-	15 653,5	129,7	9 171,8	6 352,1	854,8	4 792,9	1 727,8	4 967,8	2 900,6
2008 juuni	30 731,9	-	15 650,9	155,9	9 212,1	6 283,0	831,7	4 806,0	1 727,1	4 790,3	2 925,9
2008 juuli ⁽³⁾	30 771,9	-	15 667,0	119,6	9 242,2	6 305,2	840,7	4 852,9	1 748,5	4 829,4	2 833,3

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Euroala residentide poolt väljastatud summad. Euroalaväliste residentide poolt väljastatud summad on kajastatud välisvarade all.

³ Euroala residentide poolt hoitavad summad.

⁴ Summad, mis on väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga ja mida hoiavad euroalavälised residentid, on kajastatud väliskohustuste all.

2.2 Euroala rahaloomeasutuste konsolideeritud bilanss¹

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodi jooksul)

1. Varad

	Kokku	Laenuid euroala residentidele			Euroala residentide poolt emiteeritud väärt-paberid, v.a aksiad			Muude euroala residentide poolt emiteeritud aksiad ja muud omandi-väärt-paberid	Välisvarad	Põhivarad	Ülejäänud varad
		Kokku	Valitsus-sektor	Muud euroala residentid	Kokku	Valitsus-sektor	Muud euroala residentid				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bilansiline jääk											
2006	19 723,7	9 991,1	830,2	9 161,0	2 112,4	1 464,0	648,4	811,2	4 680,4	187,3	1 941,4
2007	22 330,6	11 134,3	973,9	10 160,4	2 371,0	1 419,2	951,8	884,7	5 246,2	221,1	2 473,5
2008 I kv	23 000,8	11 434,3	977,4	10 457,0	2 457,9	1 451,7	1 006,3	871,2	5 357,1	213,6	2 666,9
2008 apr	23 185,5	11 523,5	989,8	10 533,7	2 493,4	1 459,3	1 034,1	926,2	5 450,8	215,1	2 576,7
2008 mai	23 375,6	11 580,7	982,1	10 598,6	2 522,0	1 463,6	1 058,4	918,7	5 436,6	215,7	2 702,0
2008 juuni	23 308,5	11 653,9	994,2	10 659,7	2 529,8	1 452,1	1 077,7	861,0	5 275,4	217,3	2 771,3
2008 juuli ⁽¹⁾	23 300,3	11 714,6	991,0	10 723,6	2 559,1	1 455,8	1 103,3	879,0	5 313,9	217,7	2 616,5
Tehingud											
2006	1 997,5	877,3	-14,4	891,6	10,7	-96,8	107,5	97,7	801,9	6,4	203,5
2007	2 592,9	1 016,7	-9,7	1 026,4	229,5	-46,8	276,3	59,8	792,1	-0,5	495,4
2008 I kv	765,5	264,1	0,7	263,5	80,1	24,0	56,1	-7,8	261,3	-8,7	176,5
2008 II kv	345,4	231,4	16,7	214,6	88,7	14,0	74,7	-3,4	-72,4	3,6	97,6
2008 apr	179,6	93,1	12,2	80,9	39,6	11,3	28,3	53,9	82,9	1,5	-91,4
2008 mai	188,4	59,2	-7,7	66,9	32,5	8,6	23,9	-6,8	-20,7	0,6	123,6
2008 juuni	-22,7	79,0	12,2	66,9	16,5	-6,0	22,5	-50,5	-134,6	1,6	65,4
2008 juuli ⁽¹⁾	-17,7	63,3	-3,2	66,5	25,7	0,7	25,1	19,8	28,9	0,4	-155,9

2. Kohustused

	Kokku	Ringluses olev sularaha	Keskvalitsuse hoisused	Muu valitsus-sektori / muude euroala residentide hoisused	Rahaturufon-dide osakud ²	Emiteeritud võlaväärt-paberid ³	Kapital ja reservid	Välis-kohustused	Ülejäänud kohustused	Rahaloome-asutuste vahe-liste kohustuste ülejääk
Bilansiline jääk										
2006	19 723,7	592,2	158,0	7 906,5	614,6	2 587,8	1 280,8	4 026,5	2 541,8	15,6
2007	22 330,6	638,5	151,0	8 885,0	660,4	2 866,8	1 487,6	4 599,2	3 083,3	-41,2
2008 I kv	23 000,8	632,9	200,0	9 031,5	742,2	2 828,0	1 502,5	4 834,0	3 242,1	-12,3
2008 apr	23 185,5	641,3	197,7	9 123,5	752,0	2 830,9	1 496,6	5 010,7	3 158,8	-26,2
2008 mai	23 375,6	645,7	174,1	9 196,8	755,8	2 862,6	1 484,9	5 063,5	3 226,2	-33,9
2008 juuni	23 308,5	652,1	211,1	9 236,6	733,1	2 876,8	1 504,8	4 889,0	3 252,1	-47,2
2008 juuli ⁽¹⁾	23 300,3	658,7	180,9	9 259,7	742,7	2 876,9	1 525,6	4 931,5	3 158,9	-34,5
Tehingud										
2006	1 997,5	59,4	-15,2	683,7	27,6	285,5	57,4	601,6	252,2	45,3
2007	2 592,9	45,8	-13,3	835,1	54,5	270,2	162,3	778,8	467,6	-8,1
2008 I kv	765,5	-6,7	46,6	116,8	53,3	-12,2	23,8	344,6	137,8	61,5
2008 II kv	345,4	19,2	10,8	203,8	-8,7	53,3	22,3	56,0	18,6	-29,9
2008 apr	179,6	8,5	-2,3	88,7	10,4	1,7	6,1	155,9	-73,7	-15,8
2008 mai	188,4	4,4	-24,0	71,3	3,9	31,1	-7,6	49,4	65,9	-5,9
2008 juuni	-22,7	6,4	37,1	43,8	-23,1	20,5	23,8	-149,4	26,4	-8,2
2008 juuli ⁽¹⁾	-17,7	6,6	-30,2	17,7	8,2	0,2	21,1	34,9	-89,8	13,5

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Euroala residentide poolt hoitavad summad.

³ Summad, mis on väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga ja mida hoitavad euroalavälised residentid, on kajastatud väliskohustuste all.

2.3 Rahandusstatistika¹

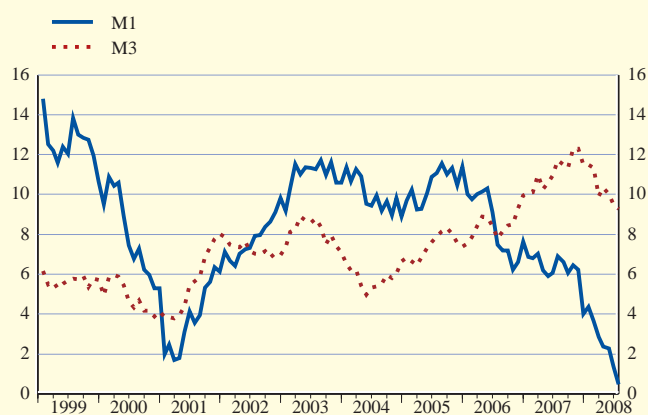
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

1. Rahaagregaadid² ja vastaskirjed

	M2				M3	M3 3 kuu libisev keskmine (keskel)	Pikema- ajalised finants- kohustused	Krediit valitsus- sektorile	Krediit muudele euroala residentidele		Netovälis- varad ³
	M1	M2-M1	M2	M3-M2	Laenu						
	1	2							3	4	
Bilansiline jääk											
2006	3 686,1	2 953,0	6 639,1	1 101,5	7 740,6	-	5 434,1	2 321,3	10 644,4	9 171,5	634,3
2007	3 835,4	3 504,0	7 339,4	1 310,2	8 649,6	-	5 977,8	2 417,2	12 027,6	10 176,4	626,7
2008 I kv	3 853,1	3 666,1	7 519,2	1 337,7	8 856,9	-	5 972,2	2 420,6	12 335,9	10 460,4	541,1
2008 apr	3 839,1	3 767,9	7 607,0	1 335,7	8 942,8	-	6 002,6	2 434,6	12 424,5	10 524,0	473,2
mai	3 856,2	3 793,1	7 649,3	1 345,9	8 995,2	-	6 011,4	2 434,6	12 521,0	10 596,6	412,7
juuni	3 837,5	3 828,7	7 666,2	1 356,8	9 023,0	-	6 024,2	2 430,3	12 558,6	10 630,6	377,8
juuli ⁽¹⁾	3 826,6	3 915,4	7 742,0	1 359,6	9 101,5	-	6 046,6	2 440,3	12 672,9	10 689,2	368,0
Tehingud											
2006	261,2	309,8	571,0	130,9	701,9	-	427,7	-114,7	1 105,8	898,6	200,6
2007	147,4	523,4	670,8	219,9	890,7	-	488,7	-60,1	1 369,5	1 031,7	12,7
2008 I kv	12,1	137,1	149,2	0,5	149,8	-	28,2	-7,9	282,5	251,0	-45,0
II kv	-16,8	164,0	147,2	21,7	168,8	-	72,8	22,9	244,6	182,0	-155,0
2008 apr	-14,7	101,0	86,3	-1,4	84,9	-	39,4	17,4	92,1	67,7	-57,9
mai	15,4	25,0	40,4	9,4	49,9	-	13,0	4,3	98,7	74,6	-63,8
juuni	-17,6	38,0	20,4	13,6	34,0	-	20,3	1,2	53,7	39,7	-33,4
juuli ⁽¹⁾	-12,6	83,5	70,8	2,7	73,5	-	21,2	7,1	118,2	61,3	-11,7
Kasvumäärad											
2006 dets	7,6	11,7	9,4	13,3	9,9	9,8	8,5	-4,7	11,6	10,8	200,6
2007 dets	4,0	17,7	10,1	20,0	11,5	11,8	8,9	-2,6	12,8	11,2	12,7
2008 märts	2,8	18,1	9,7	11,0	9,9	10,5	6,4	-1,9	12,3	10,9	-157,8
2008 apr	2,4	19,8	10,3	10,5	10,3	10,1	6,4	-0,3	12,1	10,7	-186,2
mai	2,3	19,4	10,1	9,8	10,0	10,0	6,4	-1,9	12,0	10,5	-245,0
juuni	1,4	19,0	9,4	9,8	9,5	9,6	5,7	-0,9	11,2	9,9	-288,1
juuli ⁽¹⁾	0,5	19,6	9,3	9,2	9,3	.	5,2	-0,1	11,1	9,4	-303,7

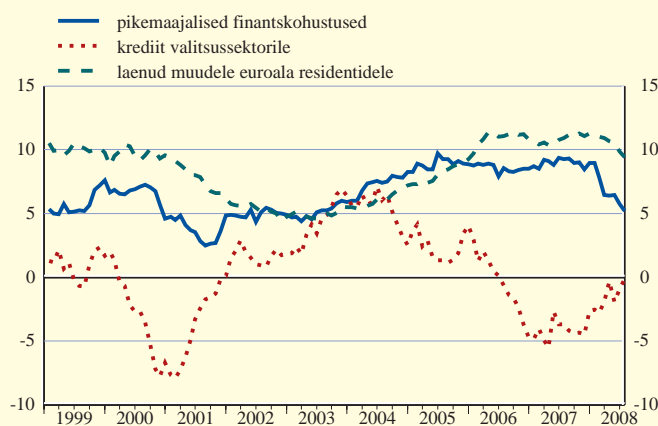
J1 Rahaagregaadid¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

J2 Vastaskirjed¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Rahaloomeasutuste ja keskvalitsuse (postiasutus, riigikassa) rahalised kohustused euroala residentidest mitterahaloomeasutuste suhtes, v.a keskvalitsus (M1, M2, M3: vt sõnastikku).

³ Kasvumäärade osas kajastatud väärtused on kõnealusel perioodil lõppenud 12 kuu jooksul sooritatud tehingute summad.

2.3 Rahandusstatistika¹

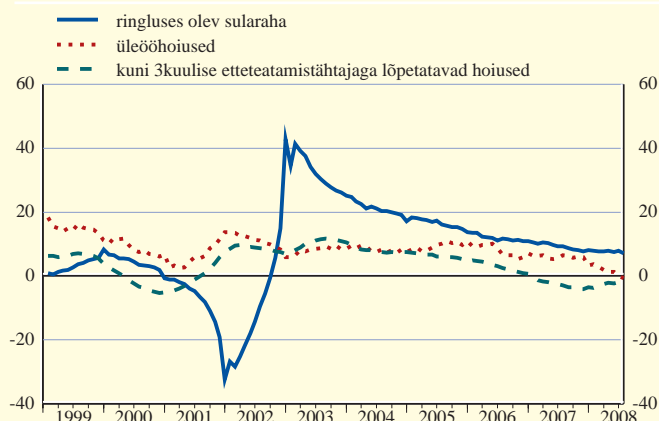
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

2. Rahaagregaatide komponendid ja pikemaajalised finantskohustused

	Ringluses olev sularaha	Üleööhoiused	Hoiused lepingulise tähtajaga kuni 2 aastat	Kuni 3kuulise ette-teatamis-tähtajaga lõpetatavad hoiused	Repo-tehingud	Rahaturu-fondide osakud	Võlaväärt-paberid tähtajaga kuni 2 aastat	Võlaväärt-paberid tähtajaga üle 2 aasta	Üle 3kuulise ette-teatamis-tähtajaga lõpetatavad hoiused	Hoiused lepingulise tähtajaga üle 2 aasta	Kapital ja reservid
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bilansiline jääk											
2006	578,4	3 107,7	1 401,0	1 552,0	266,1	636,9	198,5	2 399,6	102,2	1 655,0	1 277,3
2007	625,8	3 209,6	1 968,7	1 535,3	307,4	686,6	316,2	2 561,0	119,6	1 813,5	1 483,7
2008 I kv	638,0	3 215,0	2 124,6	1 541,5	308,7	746,6	282,4	2 545,9	119,4	1 813,7	1 493,1
2008 apr	644,8	3 194,4	2 224,8	1 543,1	323,7	743,8	268,2	2 562,8	118,7	1 817,9	1 503,1
mai	643,7	3 212,5	2 256,5	1 536,6	316,8	739,5	289,6	2 566,7	117,6	1 829,7	1 497,4
juuni	649,7	3 187,8	2 292,0	1 536,7	340,6	728,1	288,1	2 572,3	116,9	1 832,7	1 502,1
juuli ^(a)	649,6	3 177,0	2 384,5	1 530,8	346,3	727,0	286,3	2 577,7	116,4	1 833,8	1 518,7
Tehingud											
2006	57,3	203,9	300,5	9,3	30,9	30,0	70,0	217,2	15,4	138,1	57,0
2007	46,9	100,4	579,4	-55,9	43,3	58,6	118,0	152,3	9,9	164,5	162,0
2008 I kv	11,2	1,0	136,4	0,7	1,3	31,2	-31,9	9,7	-1,5	1,8	18,2
II kv	11,7	-28,5	168,8	-4,8	31,9	-18,1	7,9	28,6	-2,5	17,6	29,0
2008 apr	6,8	-21,4	99,5	1,5	15,0	-2,2	-14,1	15,7	-0,7	2,5	22,0
mai	-1,0	16,5	31,5	-6,5	-6,9	-4,2	20,5	4,1	-1,2	11,6	-1,6
juuni	6,0	-23,5	37,8	0,1	23,8	-11,7	1,5	8,9	-0,7	3,5	8,6
juuli ^(a)	-0,1	-12,6	89,9	-6,4	5,7	-2,6	-0,4	4,2	-0,5	0,7	16,9
Kasvumäärad											
2006 dets	11,0	7,0	27,2	0,6	13,2	4,9	54,4	9,9	17,8	9,1	4,7
2007 dets	8,1	3,2	41,3	-3,6	16,3	9,2	59,4	6,3	9,6	9,9	12,4
2008 märts	7,7	1,9	39,2	-2,5	11,4	8,1	18,0	3,9	3,5	7,1	10,6
2008 apr	8,0	1,3	41,6	-2,2	17,8	6,8	11,8	3,8	1,9	6,5	11,5
mai	7,5	1,3	40,5	-2,4	17,1	4,8	14,9	3,3	0,5	6,2	13,0
juuni	8,0	0,1	38,7	-2,0	18,4	2,0	21,6	2,8	-0,8	5,5	12,1
juuli ^(a)	7,1	-0,8	39,1	-2,1	17,2	1,0	22,9	2,5	-2,2	4,6	11,5

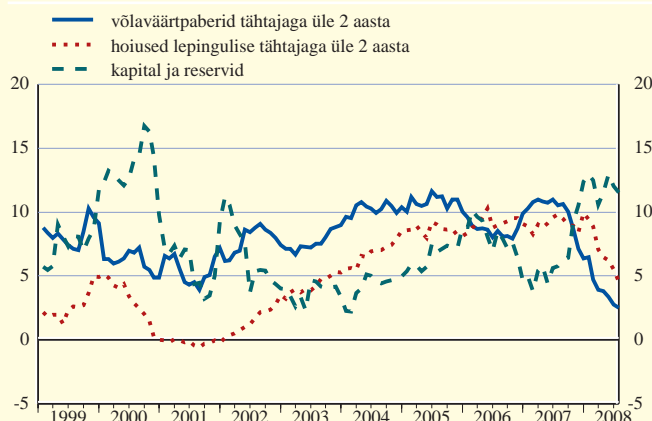
J3 Rahaagregaatide komponendid¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

J4 Pikemaajaliste finantskohustuste komponendid¹

(aastane kasvumäär; sesoonselt kohandatud)

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

2.4 Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus^{1,2}

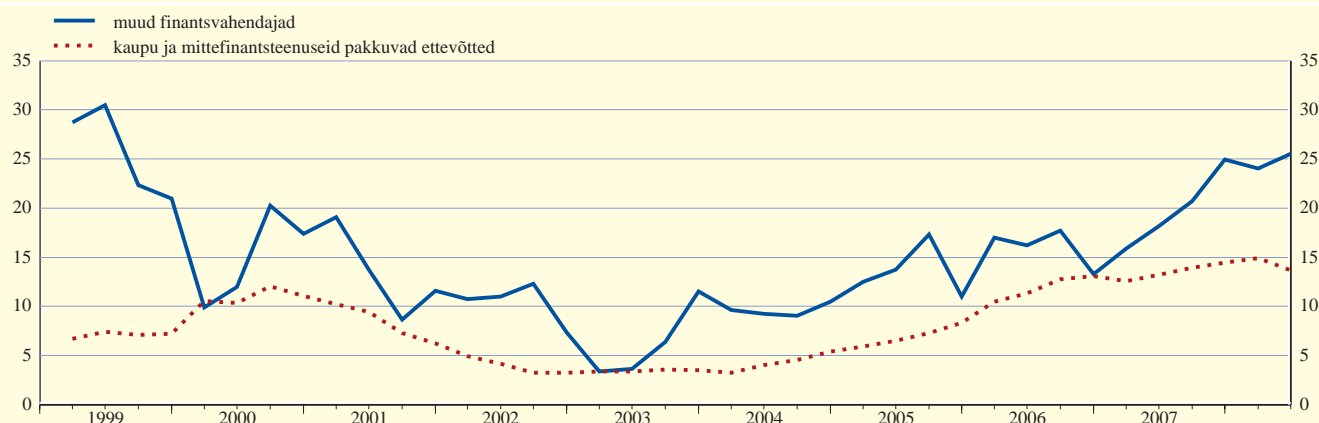
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

1. Laenud finantsvahendajatele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele³

	Kindlustusettevõtted ja pensionifondid		Muud finantsvahendajad ⁴		Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted			
	Kokku		Kokku		Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta
	1	Kuni 1 aasta 2	3	Kuni 1 aasta 4	5	6	7	8
Bilansiline jääk								
2006	82,8	55,2	696,0	420,6	3 844,5	1 137,9	707,1	1 999,5
2007	96,4	70,6	866,6	526,3	4 388,7	1 276,5	858,9	2 253,3
2008 I kv	104,2	79,0	943,7	596,8	4 545,8	1 327,1	898,3	2 320,4
2008 apr	102,3	76,4	967,3	618,2	4 590,8	1 337,8	904,2	2 348,8
mai	105,8	80,2	987,6	632,7	4 618,6	1 338,3	910,9	2 369,5
juuni	103,5	79,3	995,8	623,7	4 670,1	1 365,3	925,5	2 379,3
juuli ⁽⁴⁾	101,4	78,0	995,6	608,2	4 719,2	1 380,9	935,4	2 403,0
Tehingud								
2006	18,1	13,9	81,9	57,7	446,2	100,5	123,1	222,6
2007	14,1	15,8	175,4	113,5	556,3	144,9	155,7	255,7
2008 I kv	7,9	8,6	79,5	71,6	137,3	48,2	36,2	52,9
II kv	-0,6	0,3	51,0	25,5	132,3	40,9	30,9	60,5
2008 apr	-1,9	-2,7	21,2	19,2	49,4	12,4	8,5	28,6
mai	3,4	3,8	20,1	14,4	28,6	0,8	7,0	20,9
juuni	-2,2	-0,9	9,7	-8,1	54,2	27,8	15,4	11,1
juuli ⁽⁴⁾	-2,2	-1,3	-1,8	-16,1	52,2	15,9	10,5	25,8
Kasvumäärad								
2006 dets	28,0	33,3	13,3	15,6	13,1	9,7	20,8	12,4
2007 dets	16,9	28,5	25,0	27,0	14,5	12,7	22,0	12,8
2008 märts	6,3	10,8	24,0	24,4	14,9	13,9	22,3	12,9
2008 apr	-2,7	-3,4	23,1	24,5	14,9	13,1	21,8	13,4
mai	-2,5	-2,2	26,6	30,0	14,2	12,5	19,9	13,1
juuni	-5,9	-4,6	25,5	25,6	13,6	12,0	19,9	12,3
juuli ⁽⁴⁾	-8,7	-7,4	23,6	21,4	13,2	11,5	19,0	12,0

J5 Laenud finantsvahendajatele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a euroüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Enne 2003. aasta jaanuari koguti andmeid iga aasta märtsis, juunis, septembris ja detsembris. 2003. aasta jaanuarile eelnenud kuised andmed on tuletatud kvartaliandmetest.

⁴ See kategooria hõlmab investeerimisfonde.

2.4 Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus^{1,2}

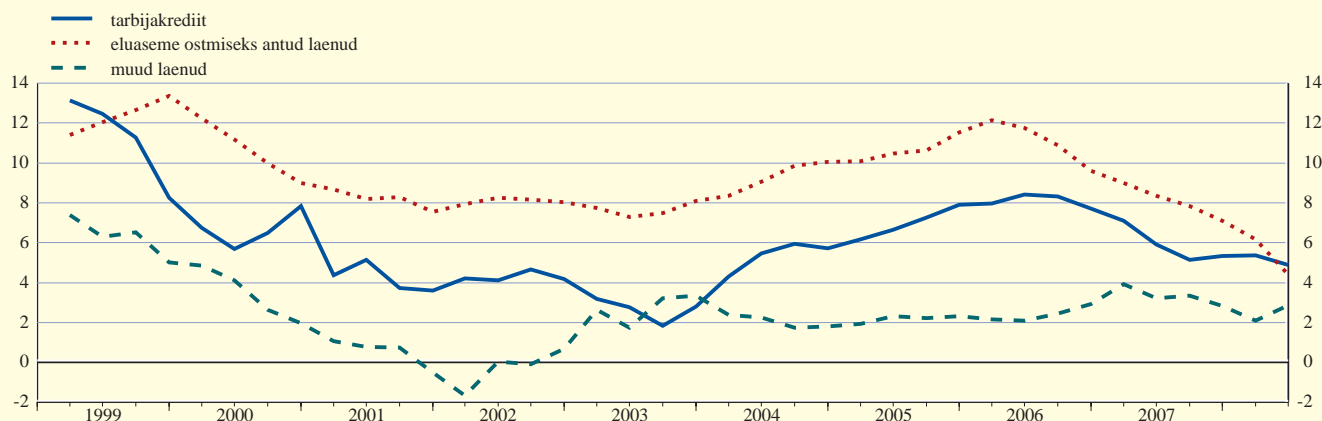
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

2. Laenuid kodumajapidamistele³

	Kokku	Tarbijakrediit				Eluaseme ostmiseks antud laenuid				Muud laenuid			
		Kokku	Kuni 1 aasta	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Kuni 1 aasta	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Kuni 1 aasta	1-5 aastat	Üle 5 aasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Bilansiline jääk													
2006	4 537,0	586,5	135,3	202,7	248,5	3 212,1	15,6	72,1	3 124,5	738,4	146,2	101,5	490,7
2007	4 808,1	617,9	137,6	203,7	276,6	3 436,9	15,9	73,8	3 347,2	753,4	147,5	104,0	501,8
2008 I kv	4 862,7	623,9	136,5	203,0	284,4	3 478,0	16,1	73,3	3 388,7	760,7	147,0	105,3	508,5
2008 apr	4 872,6	627,9	136,1	204,6	287,2	3 486,3	16,1	73,1	3 397,1	758,4	145,6	102,6	510,3
mai	4 886,0	628,5	136,3	204,0	288,2	3 498,8	15,8	73,1	3 409,9	758,6	144,3	102,1	512,2
juuni	4 889,5	635,4	139,3	205,4	290,7	3 484,8	16,0	73,4	3 395,4	769,3	152,9	102,5	513,9
juuli ⁽⁴⁾	4 906,7	636,3	138,8	204,7	292,8	3 504,3	16,0	73,5	3 414,8	766,1	147,1	102,3	516,7
Tehingud													
2006	345,3	42,6	8,2	4,8	29,5	281,8	1,5	4,6	275,8	20,9	1,4	3,8	15,7
2007	280,6	31,3	3,6	1,1	26,7	228,5	0,9	2,3	225,3	20,8	1,7	4,4	14,7
2008 I kv	38,7	2,3	-1,7	-1,9	5,9	33,1	0,0	-0,7	33,7	3,3	-1,4	0,6	4,0
II kv	31,9	11,6	2,9	2,7	6,0	8,7	-0,1	0,2	8,6	11,7	6,3	-1,8	7,1
2008 apr	12,1	4,3	-0,3	1,7	3,0	8,9	0,0	-0,2	9,1	-1,1	-1,3	-2,1	2,3
mai	14,7	0,4	0,3	-0,6	0,7	13,1	-0,2	0,0	13,3	1,1	-1,2	-0,2	2,5
juuni	5,1	6,8	3,0	1,5	2,4	-13,4	0,2	0,3	-13,9	11,7	8,8	0,6	2,3
juuli ⁽⁴⁾	18,3	1,3	-0,5	-0,5	2,2	19,9	0,0	0,1	19,8	-2,9	-5,7	-0,2	3,0
Kasvumäärad													
2006 dets	8,2	7,7	6,5	2,4	13,2	9,6	9,7	6,8	9,7	2,9	1,0	3,9	3,3
2007 dets	6,2	5,3	2,7	0,5	10,7	7,1	6,1	3,2	7,2	2,8	1,2	4,4	3,0
2008 märts	5,4	5,4	3,9	-0,1	10,4	6,2	2,5	2,0	6,3	2,1	-0,2	4,3	2,3
2008 apr	5,2	5,4	2,6	0,8	10,3	6,0	4,9	1,7	6,1	2,1	-0,2	1,9	2,8
mai	4,9	5,0	2,9	-0,1	10,1	5,6	2,3	1,4	5,7	2,0	-0,4	1,3	2,9
juuni	4,2	4,9	3,7	0,0	9,3	4,4	0,1	1,2	4,5	2,9	2,1	0,8	3,5
juuli ⁽⁴⁾	4,1	4,4	2,4	-0,4	9,1	4,3	1,1	0,8	4,4	2,7	0,8	0,0	3,8

J6 Laenuid kodumajapidamistele²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ See kategooria hõlmab kodumajapidamisi teenindavaid mittetulusühinguid. Enne 2003. aasta jaanuari koguti andmeid iga aasta märtsis, juunis, septembris ja detsembris. 2003. aasta jaanuarile eelnenud kuised andmed on tuletatud kvartaliandmetest.

2.4 Rahaloomeasutuste antud laenude jaotus^{1,2}

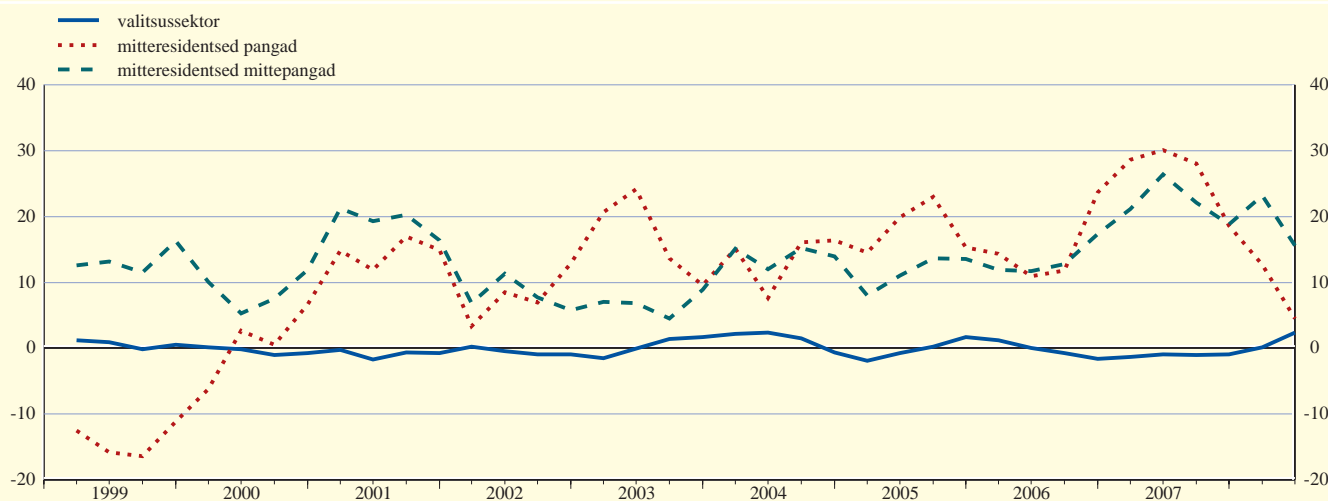
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

3. Laenud valitsussektorile ja euroalavälistele residentidele

	Valitsussektor					Euroalavälistes residentid				
	Kokku	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Kokku	Pangad ³	Mittepangad		
			Piirkondlik valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaal-kindlustusfondid			Kokku	Valitsussektor	Muu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bilansiline jääk										
2005	826,9	125,1	246,8	425,8	29,2	2 485,2	1 722,1	763,1	66,0	697,1
2006	810,5	104,1	232,5	448,1	25,8	2 924,3	2 061,0	863,4	63,2	800,2
2007 III kv	794,0	92,7	213,9	446,0	41,4	3 302,8	2 354,1	948,7	61,3	887,4
IV kv	956,1	213,4	217,6	495,7	29,4	3 295,2	2 337,8	957,4	59,8	897,5
2008 I kv	958,0	210,6	212,8	497,3	37,2	3 413,5	2 394,8	1 018,7	61,6	957,1
II kv ⁽¹⁾	975,7	218,9	215,2	501,9	39,7	3 310,3	2 296,8	1 013,5	60,3	953,2
Tehingud										
2006	-13,4	-17,6	-14,3	21,9	-3,4	532,5	402,9	129,5	-0,1	129,6
2007	-7,7	-4,5	-13,0	6,2	3,5	542,0	382,0	160,1	0,3	159,8
2007 III kv	-4,2	-2,8	-5,0	-0,2	3,8	77,5	57,5	20,0	1,2	18,7
IV kv	8,0	7,1	3,8	9,2	-12,0	56,8	23,2	33,7	-0,1	33,8
2008 I kv	0,7	-3,3	-4,8	1,0	7,8	215,4	121,6	93,6	3,0	90,6
II kv ⁽¹⁾	17,7	8,2	2,1	4,8	2,5	-100,3	-96,6	-3,6	-1,3	-2,3
Kasvumäärad										
2005 dets	1,7	-4,3	-3,2	5,4	22,9	14,8	15,3	13,6	2,0	14,9
2006 dets	-1,6	-14,0	-5,8	5,1	-11,6	21,8	23,7	17,4	-0,1	19,1
2007 sept	-1,0	-7,8	-6,3	1,9	16,0	26,3	28,0	22,1	-2,0	24,2
dets	-1,0	-4,3	-5,6	1,4	13,7	18,7	18,6	18,8	0,5	20,3
2008 märts	0,1	0,9	-5,1	1,6	19,5	15,6	12,7	23,2	10,2	24,1
juuni ⁽¹⁾	2,4	6,8	-1,8	3,2	5,6	7,7	4,5	15,7	4,7	16,4

J7 Laenud valitsussektorile ja euroalavälistele residentidele²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Käesolevas tabelis tähendab termin „pank” rahaloomeasutusega sarnast liiki asutust, mis asub väljaspool euroala.

2.5 Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus^{1,2}

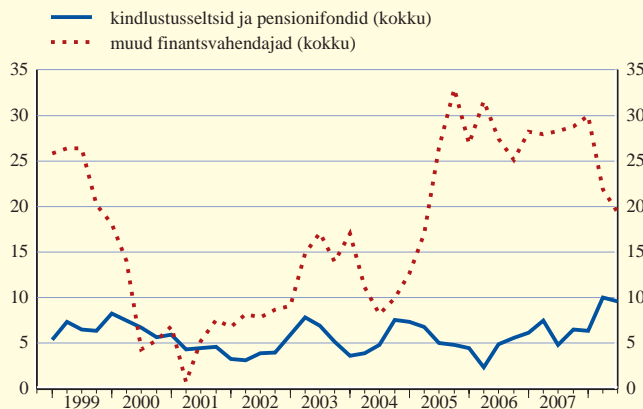
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

1. Finantsvahendajate hoiused

	Kindlustusettevõtted ja pensionifondid							Muud finantsvahendajad ³						
	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad ette- teatamistähtajaga		Repo- tehingud	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad ette- teatamistähtajaga		Repo- tehingud
			Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu				Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Bilansiline jääk														
2006	650,0	70,2	57,1	495,4	1,0	1,4	24,9	1 140,3	283,1	251,8	469,4	10,6	0,2	125,1
2007	687,8	71,1	68,9	525,1	0,8	1,1	20,9	1 472,7	312,3	348,0	652,8	12,2	0,3	147,1
2008 I kv	723,3	81,8	83,9	532,6	1,6	1,6	21,9	1 526,2	333,2	361,1	648,8	13,2	0,2	169,6
2008 apr	722,4	74,9	87,7	534,2	1,4	1,6	22,6	1 560,4	312,4	395,6	656,3	14,1	0,2	181,8
2008 mai	718,7	69,6	88,8	535,6	1,3	1,6	21,7	1 580,1	321,4	391,2	672,0	12,7	0,2	182,6
2008 juuni	717,4	73,6	83,6	537,5	1,4	1,6	19,8	1 595,3	331,0	386,5	682,4	12,0	0,2	183,2
2008 juuli ⁽⁴⁾	716,6	69,7	85,9	538,1	1,3	1,6	20,1	1 608,1	304,0	429,4	681,9	14,1	0,2	178,6
Tehingud														
2006	37,9	2,7	5,5	25,6	-0,2	0,0	4,4	249,2	45,5	67,8	130,5	0,3	0,1	4,9
2007	41,4	0,8	11,7	33,4	-0,2	-0,3	-4,1	341,1	32,7	98,9	183,7	1,7	0,1	24,1
2008 I kv	33,2	10,5	13,9	7,4	0,2	0,2	1,0	59,9	23,0	14,6	-0,7	1,0	-0,1	22,1
2008 II kv	-5,8	-8,2	-0,2	4,9	-0,2	0,0	-2,1	66,1	-4,0	25,2	32,5	-1,2	0,0	13,6
2008 apr	-1,0	-6,9	3,8	1,6	-0,2	0,0	0,7	31,8	-21,1	34,1	5,8	0,8	0,0	12,2
2008 mai	-3,7	-5,3	1,1	1,5	-0,1	0,0	-0,9	17,5	7,1	-4,4	15,5	-1,4	0,0	0,8
2008 juuni	-1,1	4,0	-5,1	1,9	0,1	0,0	-1,9	16,8	10,1	-4,5	11,2	-0,6	0,0	0,7
2008 juuli ⁽⁴⁾	-0,9	-3,9	2,3	0,6	-0,1	0,0	0,3	10,8	-27,7	42,0	-0,9	2,1	0,0	-4,7
Kasvumäärad														
2006 dets	6,2	4,0	10,7	5,4	-16,3	-	21,2	28,2	19,5	36,8	38,9	2,9	-	4,0
2007 dets	6,4	1,1	20,5	6,8	-22,5	-	-16,3	30,0	11,5	39,5	39,1	16,0	-	19,0
2008 märts	10,0	12,6	41,8	6,6	-17,7	-	-4,3	21,9	6,3	36,5	26,5	17,6	-	13,4
2008 apr	8,7	6,6	37,5	6,3	-20,6	-	-7,3	22,9	2,6	44,4	23,9	24,2	-	20,8
2008 mai	9,3	6,5	45,5	6,0	-17,9	-	-5,3	21,9	2,6	44,0	22,2	11,5	-	21,5
2008 juuni	9,6	13,4	42,2	5,7	-10,2	-	3,4	19,4	4,0	35,4	19,7	5,6	-	20,8
2008 juuli ⁽⁴⁾	7,1	-4,0	38,2	5,4	-20,6	-	-3,2	18,1	-5,0	48,6	15,9	5,8	-	18,5

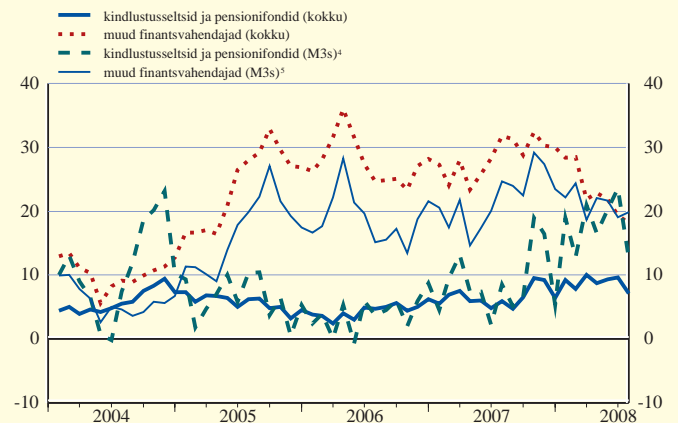
J8 Hoiused kokku sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

J9 Hoiused kokku ja M3s olevad hoiused sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ See kategooria hõlmab investeerimisfondide.

⁴ Hõlmab hoiuseid veergudes 2, 3, 5 ja 7.

⁵ Hõlmab hoiuseid veergudes 9, 10, 12 ja 14.

2.5 Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus^{1, 2}

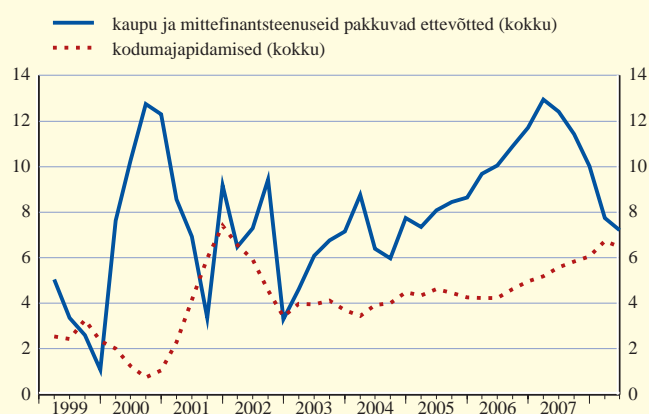
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

2. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete ja kodumajapidamiste hoiused

	Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted							Kodumajapidamised ³						
	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad ette- teatamistähtajaga		Repo- tehingud	Kokku	Üleöö- hoiused	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad ette- teatamistähtajaga		Repo- tehingud
			Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu				Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Bilansiline jääk														
2006	1 343,1	851,8	355,3	69,4	40,5	1,3	24,8	4 552,6	1 751,2	669,0	606,8	1 355,7	99,8	70,0
2007	1 470,6	882,1	474,6	59,6	29,2	1,4	23,7	4 989,0	1 777,7	994,5	561,1	1 457,6	111,1	87,1
2008 I kv	1 448,4	847,0	488,4	59,8	28,9	1,5	22,9	5 076,5	1 757,2	1 100,4	548,4	1 465,9	109,1	95,6
2008 apr	1 458,7	837,9	510,2	60,4	27,8	1,4	21,0	5 119,4	1 771,5	1 133,9	543,9	1 464,9	107,8	97,5
mai	1 477,1	853,3	512,5	61,2	27,5	1,4	21,3	5 148,2	1 777,9	1 159,3	539,8	1 463,0	106,4	101,8
juuni	1 481,7	866,0	502,3	61,7	27,3	1,4	22,9	5 162,8	1 783,7	1 179,5	534,9	1 460,4	105,7	98,6
juuli ⁽⁴⁾	1 472,5	844,9	512,8	63,8	26,3	1,4	23,3	5 189,9	1 769,8	1 225,0	532,5	1 450,4	105,2	107,0
Tehingud														
2006	141,2	85,7	55,7	3,9	-4,2	0,1	0,2	215,2	65,7	137,5	-23,1	2,5	15,4	17,2
2007	134,5	31,8	123,3	-8,0	-11,0	-0,7	-1,1	280,9	21,7	321,9	-45,4	-45,6	11,2	17,1
2008 I kv	-27,5	-35,5	10,6	0,1	-1,9	-0,1	-0,8	59,2	-26,5	89,2	-14,2	5,1	-2,9	8,5
II kv	34,0	19,4	14,6	1,6	-1,5	-0,1	0,1	87,0	26,4	79,9	-13,4	-5,5	-3,3	3,0
2008 apr	9,9	-9,2	21,5	0,6	-1,0	-0,1	-1,9	42,6	13,9	33,5	-4,5	-1,0	-1,3	1,9
mai	18,3	15,4	2,2	0,8	-0,3	0,0	0,3	28,7	6,4	25,4	-4,1	-1,8	-1,4	4,2
juuni	5,8	13,2	-9,1	0,2	-0,2	0,0	1,7	15,6	6,0	21,0	-4,8	-2,6	-0,6	-3,2
juuli ⁽⁴⁾	-12,3	-22,2	9,0	2,0	-1,5	0,0	0,4	27,0	-14,0	45,5	-2,5	-10,0	-0,5	8,5
Kasvumäärad														
2006 dets	11,7	11,2	18,4	5,7	-9,4	5,9	0,6	5,0	3,9	25,8	-3,7	0,2	18,2	32,6
2007 dets	10,0	3,7	34,8	-11,7	-26,9	-31,6	-4,3	6,1	1,2	47,8	-7,5	-3,5	11,2	24,4
2008 märts	7,7	2,0	29,3	-10,8	-29,0	-1,3	-15,3	6,7	1,4	45,5	-7,6	-2,1	2,7	25,2
2008 apr	8,6	0,6	34,7	-9,9	-28,5	-5,9	-14,2	7,0	1,1	45,9	-7,4	-1,8	1,2	28,4
mai	8,0	1,3	30,9	-8,4	-29,2	-6,9	-21,0	7,2	1,3	45,7	-7,1	-1,7	0,1	29,3
juuni	7,2	0,8	28,5	-7,6	-26,5	-7,2	-13,0	6,5	-0,4	44,8	-7,3	-1,6	-1,1	26,8
juuli ⁽⁴⁾	6,3	0,6	23,4	-4,1	-27,9	-16,6	-8,7	7,0	-0,2	44,8	-7,0	-1,5	-2,2	29,7

J10 Hoiused kokku sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

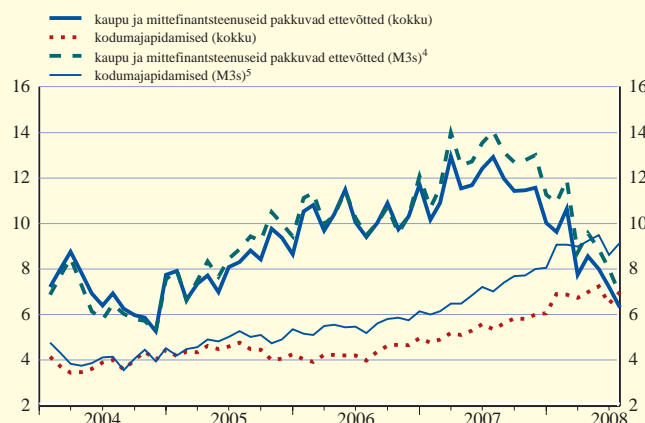
³ Hõlmab kodumajapidamisi teenindavaid mittetulundusühinguid.

⁴ Hõlmab hoiuseid veergudes 2, 3, 5 ja 7.

⁵ Hõlmab hoiuseid veergudes 9, 10, 12 ja 14.

J11 Hoiused kokku ja M3s olevad hoiused sektorite lõikes²

(aastased kasvumäärad)

2.5 Rahaloomeasutustesse paigutatud hoiuste jaotus^{1,2}

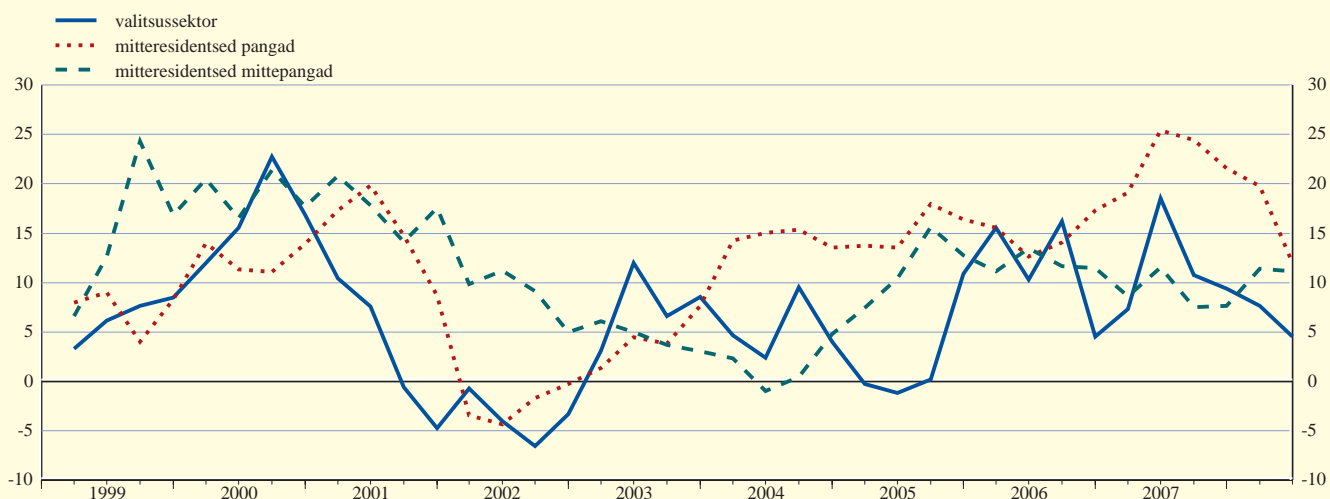
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

3. Valitsussektori ja euroalaväliste residentide hoiused

	Valitsussektor					Euroalavälistes residentid				
	Kokku	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Kokku	Pangad ³	Mittepangad		
			Piirkondlik valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaalkindlustusfondid			Kokku	Valitsussektor	Muu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bilansiline jääk										
2005	313,1	149,2	38,3	80,9	44,7	3 050,5	2 250,5	800,0	125,8	674,2
2006	329,0	124,2	45,4	90,8	68,6	3 429,0	2 557,1	871,9	128,6	743,3
2007 III kv	373,5	144,3	60,0	97,2	72,0	3 877,0	2 963,4	913,6	145,9	767,7
IV kv	372,9	127,1	59,0	106,8	80,1	3 856,2	2 962,9	893,3	143,4	749,9
2008 I kv	375,9	139,6	49,6	107,6	79,1	4 039,8	3 100,1	939,7	131,1	808,6
II kv ^(o)	410,7	155,9	56,5	112,4	85,9	4 019,8	3 038,6	981,2	132,0	849,2
Tehingud										
2006	14,2	-24,5	7,0	7,8	23,9	476,6	385,8	90,8	6,6	84,2
2007	30,9	-3,1	13,6	8,9	11,5	614,6	548,3	66,3	20,2	46,1
2007 III kv	-7,3	-26,1	16,1	2,0	0,6	130,2	120,7	9,4	10,8	-1,4
IV kv	-12,0	-21,9	-1,0	2,8	8,1	50,2	54,3	-4,1	-0,5	-3,5
2008 I kv	2,8	12,4	-9,3	0,6	-1,0	279,1	227,2	51,9	-8,4	60,4
II kv ^(o)	34,8	16,0	6,8	4,8	7,1	-17,7	-59,5	41,8	0,9	40,9
Kasvumäärad										
2005 dets	10,9	8,1	25,4	16,6	0,6	15,4	16,4	12,7	16,8	12,0
2006 dets	4,5	-16,5	18,4	9,6	53,5	15,8	17,3	11,5	5,3	12,6
2007 sept	10,7	-3,5	44,0	13,3	19,4	20,0	24,5	7,5	13,2	6,5
dets	9,4	-2,3	29,9	9,8	16,7	18,0	21,6	7,6	15,8	6,2
2008 märts	7,7	-3,7	18,1	13,3	16,5	17,8	19,8	11,4	5,5	12,5
juuni ^(o)	4,5	-12,2	29,0	10,5	20,8	11,8	12,0	11,1	1,8	12,8

J12 Valitsussektori ja euroalaväliste residentide hoiused²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Käesolevas tabelis tähendab termin „pank” rahaloomeasutusega sarnast asutust, mis asub väljaspool euroala.

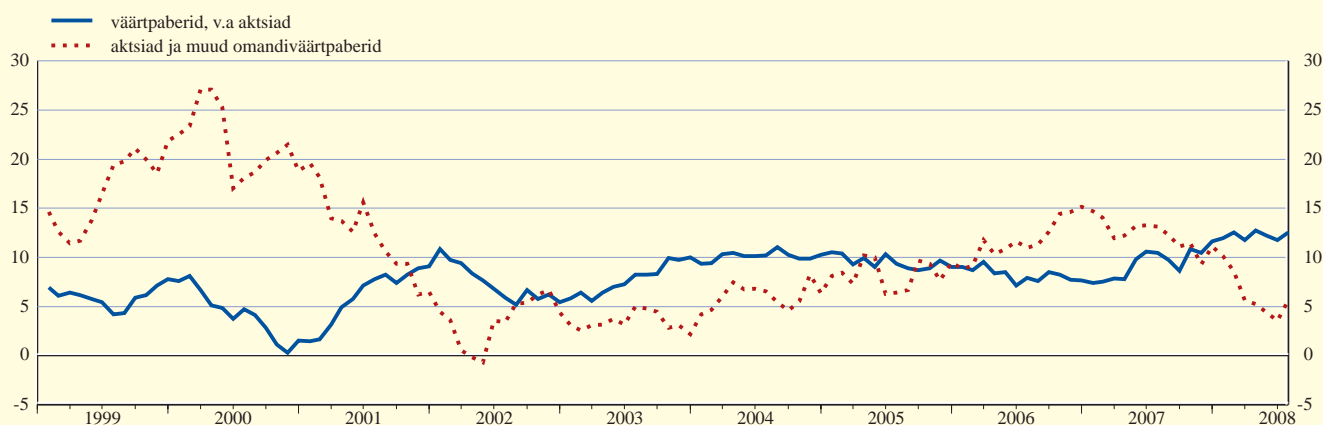
2.6 Rahaloomeasutuste väärtpaberite jaotus^{1,2}

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga; tehingud perioodil)

	Väärtpaberid, v.a aksiad							Aksiad ja muud omandiväärtpaberid				
	Kokku	Rahaloomeasutused		Valitsussektor		Muud euroala residendid		Euroala- välised residendid	Kokku	Raha- loome- asutused	Mitteraha- loome- asutused	Euroala- välised residendid
		Euro	Muu	Euro	Muu	Euro	Muu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Bilansiline jääk												
2006	4 664,3	1 560,6	72,3	1 260,4	16,2	615,8	30,1	1 108,9	1 465,9	373,0	798,5	294,4
2007	5 113,7	1 652,9	84,0	1 177,5	16,6	916,5	33,4	1 232,8	1 639,9	424,8	871,8	343,3
2008 I kv	5 300,0	1 728,0	87,5	1 200,4	15,4	958,2	45,8	1 264,8	1 606,4	453,2	859,6	293,6
2008 apr	5 382,3	1 748,0	91,9	1 208,1	16,0	982,6	49,0	1 286,6	1 670,7	458,3	914,1	298,3
mai	5 477,8	1 790,0	99,1	1 212,7	14,7	1 006,9	49,1	1 305,3	1 682,9	477,5	906,7	298,7
juuni	5 471,4	1 790,5	98,4	1 202,1	15,3	1 027,2	48,0	1 289,8	1 600,1	458,4	849,9	291,8
juuli ⁽¹⁾	5 562,8	1 833,2	103,1	1 205,8	15,1	1 052,3	48,5	1 304,8	1 620,0	460,9	868,1	291,0
Tehingud												
2006	337,4	122,8	10,6	-122,7	0,5	100,6	6,5	219,0	193,3	58,6	96,2	38,5
2007	541,2	136,6	18,2	-86,7	1,5	267,3	9,5	194,7	163,5	51,8	59,7	52,0
2008 I kv	214,6	58,8	5,5	19,4	-0,6	41,0	14,8	75,8	-17,6	25,7	-8,0	-35,2
II kv	190,7	64,0	11,3	10,7	0,1	71,7	2,8	30,1	7,1	13,8	-3,4	-3,3
2008 apr	80,1	19,5	3,8	10,5	0,6	24,9	3,2	17,5	62,8	6,0	53,8	3,0
mai	97,3	42,3	7,1	7,3	-1,3	23,9	0,0	17,9	14,1	21,0	-6,7	-0,2
juuni	13,3	2,2	0,4	-7,2	0,8	22,9	-0,4	-5,4	-69,7	-13,1	-50,5	-6,1
juuli ⁽¹⁾	85,9	43,1	4,2	2,2	-0,3	24,7	0,4	11,7	22,6	3,4	19,8	-0,6
Kasvumäärad												
2006 dets	7,7	8,5	16,5	-8,9	3,0	19,3	25,7	24,2	15,2	18,6	13,6	15,2
2007 dets	11,7	8,8	25,6	-6,9	10,5	42,9	33,4	17,7	11,1	13,9	7,5	17,7
2008 märts	11,8	8,7	24,7	-5,5	12,2	40,7	52,7	16,3	5,6	15,0	4,3	-2,9
2008 apr	12,8	9,0	28,5	-2,8	16,2	40,0	59,4	16,1	5,2	13,8	4,0	-2,9
mai	12,2	10,6	36,8	-4,8	4,3	38,6	59,6	14,0	4,4	12,7	4,2	-6,3
juuni	11,8	10,9	36,4	-4,7	11,0	35,7	61,3	12,4	3,6	17,0	2,6	-10,2
juuli ⁽¹⁾	12,6	12,7	26,1	-2,7	10,0	36,2	53,2	11,1	5,6	18,3	6,1	-10,8

J13 Rahaloomeasutuste väärtpaberid²

(aastased kasvumäärad)

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

2.7 Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete ümberhindamine^{1, 2}
(mld EUR)

1. Kodumajapidamiste laenude kustutamine/vähendamine³

	Tarbijakrediit				Eluaseme ostmiseks antud laenud				Muud laenud			
	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006	-3,9	-1,5	-0,9	-1,6	-2,7	-0,1	-0,1	-2,4	-6,7	-1,1	-2,0	-3,6
2007	-4,2	-1,2	-1,4	-1,6	-2,7	-0,2	-0,2	-2,3	-6,9	-0,8	-2,3	-3,7
2008 I kv	-1,1	-0,4	-0,3	-0,4	-1,2	0,0	-0,1	-1,2	-1,3	-0,4	-0,2	-0,8
II kv	-0,9	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4	0,0	0,0	-0,4	-2,0	-0,2	-0,9	-0,8
2008 apr	-0,3	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,9	-0,1	-0,6	-0,3
mai	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,5	0,0	-0,3	-0,2
juuni	-0,3	0,0	-0,1	-0,1	-0,3	0,0	0,0	-0,3	-0,6	-0,1	-0,1	-0,4
juuli ⁽⁴⁾	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	-0,2

2. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete ja euroalaväliste residentide laenude kustutamine/vähendamine

	Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted				Euroalavälised residentid		
	Kokku	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Kuni 1 aasta	Üle 1 aasta
	1	2	3	4	5	6	7
2006	-13,2	-3,5	-4,6	-5,1	-0,8	-0,1	-0,7
2007	-12,5	-2,1	-5,4	-4,9	-5,2	-3,4	-1,8
2008 I kv	-3,0	-1,2	-0,8	-1,0	-2,4	-1,8	-0,6
II kv	-5,4	-0,9	-3,4	-1,1	0,0	-0,1	0,0
2008 apr	-3,3	-0,5	-2,7	-0,2	0,0	0,0	0,1
mai	-0,8	-0,2	-0,4	-0,3	-0,1	-0,1	0,0
juuni	-1,3	-0,3	-0,4	-0,6	0,0	0,0	0,0
juuli ⁽⁴⁾	-0,5	-0,2	-0,2	-0,2	-0,5	-0,4	-0,1

3. Rahaloomeasutuste hoitavate väärtpaperite ümberhindamine

	Väärtpaperid, v.a aktsiad							Aktsiad ja muud omandiväärtpaperid				
	Kokku	Rahaloomeasutused		Valitsussektor		Muud euroala residentid		Euroalavälised residentid	Kokku	Rahaloomeasutused	Mitterahaloomeasutused	Euroalavälised residentid
		Euro	Muu	Euro	Muu	Euro	Muu					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006	-8,6	1,2	-0,4	-7,9	-0,2	-0,4	-0,3	-0,7	31,5	7,1	16,3	8,0
2007	-11,8	-2,7	0,0	0,6	-0,2	-2,5	-0,5	-6,5	13,6	3,2	9,6	0,8
2008 I kv	-22,1	-4,7	-0,2	0,4	-0,2	-4,8	-0,6	-11,9	-22,3	-1,3	-13,1	-7,9
II kv	-18,3	-1,4	-0,1	-8,7	-0,1	-2,5	-0,5	-5,0	-8,0	-2,9	-6,6	1,5
2008 apr	-4,7	0,9	0,0	-2,6	0,0	-0,4	-0,4	-2,0	2,5	0,4	0,4	1,7
mai	-3,5	-0,2	0,0	-2,8	0,0	0,4	0,0	-0,8	-1,9	-1,7	-0,7	0,6
juuni	-10,1	-2,1	-0,1	-3,3	0,0	-2,4	-0,1	-2,2	-8,7	-1,6	-6,3	-0,8
juuli ⁽⁴⁾	1,1	-0,1	0,1	1,5	0,0	0,4	0,0	-0,8	-2,1	-0,3	-1,6	-0,2

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Hõlmab kodumajapidamisi teenindavaid mittetulundusühinguid.

2.8 Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete jaotus vääringute kaupa^{1,2}

(protsent kogusummast; bilansiline jääk mld EUR; perioodi lõpp)

1. Hoised

	Rahaloomeasutused ³							Mitterahaloomeasutused						
	Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud				Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud					
			Kokku						Kokku					
			USD	JPY	CHF	GBP			USD	JPY	CHF	GBP		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Euroala residentide poolt														
2005	4 851,2	90,9	9,1	5,6	0,4	1,5	1,0	7 361,0	96,8	3,2	1,9	0,3	0,1	0,5
2006	5 242,4	90,7	9,3	5,6	0,4	1,5	1,2	8 014,8	96,4	3,6	2,2	0,3	0,1	0,6
2007 III kv	5 700,7	91,2	8,8	5,3	0,4	1,3	1,0	8 554,3	96,1	3,9	2,4	0,3	0,1	0,6
IV kv	6 089,4	92,1	7,9	4,8	0,4	1,1	1,0	8 993,0	96,4	3,6	2,2	0,4	0,1	0,5
2008 I kv	6 148,8	91,8	8,2	4,7	0,5	1,3	1,0	9 150,3	96,4	3,6	2,1	0,4	0,1	0,6
II kv ⁽⁴⁾	6 283,0	91,6	8,4	5,0	0,4	1,3	1,0	9 368,0	96,4	3,6	2,1	0,5	0,1	0,5
Euroalaväliste residentide poolt														
2005	2 250,5	46,2	53,8	35,4	2,7	2,8	10,0	800,0	51,8	48,2	32,1	1,7	2,2	9,2
2006	2 557,1	45,3	54,7	35,1	2,3	2,7	11,5	871,9	50,7	49,3	32,0	1,3	2,0	10,4
2007 III kv	2 963,4	46,2	53,8	33,6	2,6	2,3	11,9	913,6	49,5	50,5	33,8	1,1	1,9	9,6
IV kv	2 962,9	46,8	53,2	33,7	2,9	2,5	11,0	893,3	50,3	49,7	32,8	1,6	1,6	10,0
2008 I kv	3 100,1	48,0	52,0	33,1	2,9	2,7	10,3	939,7	52,7	47,3	31,8	1,5	1,5	8,8
II kv ⁽⁴⁾	3 038,6	46,6	53,4	33,7	3,1	2,7	10,6	981,2	51,4	48,6	32,2	1,2	1,8	9,3

2. Euroala rahaloomeasutuste poolt emiteeritud võlväärtpaberid

	Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud				
			Kokku				
			USD	JPY	CHF	GBP	
	1	2	3	4	5	6	7
2005	4 051,7	81,2	18,8	9,6	1,8	1,9	3,2
2006	4 485,5	80,5	19,5	10,0	1,6	1,9	3,5
2007 III kv	4 862,4	80,8	19,2	9,7	1,7	1,8	3,6
IV kv	4 948,0	81,4	18,6	9,3	1,7	1,9	3,4
2008 I kv	4 993,3	82,1	17,9	8,8	1,8	1,9	3,2
II kv ⁽⁴⁾	5 144,7	82,0	18,0	8,9	1,7	1,8	3,4

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a euroüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Euroalaväliste residentide puhul tähendab mõiste „rahaloomeasutus“ euroala rahaloomeasutusega sarnast liiki asutust.

⁴ Hõlmab kirjeid, mis on kajastatud euro liikmesriigivääringutes.

2.8 Rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete jaotus vääringute kaupa^{1, 2}

(protsent kogusummast; bilansiline väärtus mld EUR; perioodi lõpp)

3. Laenud

	Rahaloomeasutused ³							Mitterahaloomeasutused						
	Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud				Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud					
			Kokku	USD	JPY	CHF			GBP	Kokku	USD	JPY	CHF	GBP
Euroala residentidele														
2005	4 569,7	-	-	-	-	-	-	9 112,0	96,3	3,7	1,6	0,2	1,3	0,5
2006	4 933,5	-	-	-	-	-	-	9 970,8	96,4	3,6	1,6	0,2	1,1	0,5
2007 III kv	5 433,3	-	-	-	-	-	-	10 742,0	96,1	3,9	1,9	0,2	1,0	0,5
IV kv	5 789,0	-	-	-	-	-	-	11 115,9	96,2	3,8	1,8	0,2	0,9	0,6
2008 I kv	5 837,3	-	-	-	-	-	-	11 414,3	96,1	3,9	1,8	0,2	1,0	0,5
II kv ⁽⁶⁾	5 992,1	-	-	-	-	-	-	11 634,8	96,0	4,0	1,9	0,2	1,0	0,6
Euroalaväliste residentidele														
2005	1 722,1	48,5	51,5	30,5	4,3	2,0	10,1	763,1	38,2	61,8	43,7	1,8	4,1	8,6
2006	2 061,0	50,7	49,3	28,9	2,0	2,3	11,0	863,4	39,3	60,7	43,2	1,1	4,0	8,6
2007 III kv	2 354,1	48,8	51,2	28,3	2,1	2,5	12,9	948,7	39,2	60,8	43,3	1,1	3,9	8,2
IV kv	2 337,8	48,0	52,0	28,9	2,3	2,4	12,7	957,4	40,9	59,1	41,3	1,2	3,7	8,2
2008 I kv	2 394,8	48,2	51,8	28,1	2,9	2,8	12,2	1 018,7	43,0	57,0	39,3	1,3	4,2	7,5
II kv ⁽⁶⁾	2 296,8	46,3	53,7	28,9	2,7	3,0	12,8	1 013,5	43,2	56,8	38,6	1,2	3,9	8,4

4. Väärtpaberid, v.a aktsiad

	Emiteeritud rahaloomeasutuste poolt ³							Emiteeritud mitterahaloomeasutuste poolt						
	Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud				Kõigi vääringute bilansiline jääk	Euro ⁴	Muud vääringud					
			Kokku	USD	JPY	CHF			GBP	Kokku	USD	JPY	CHF	GBP
Emiteeritud euroala residentide poolt														
2005	1 517,7	95,6	4,4	2,0	0,3	0,4	1,4	1 980,9	97,8	2,2	1,1	0,3	0,1	0,5
2006	1 632,9	95,6	4,4	2,3	0,2	0,3	1,3	1 922,5	97,6	2,4	1,3	0,3	0,1	0,7
2007 III kv	1 727,6	95,2	4,8	2,4	0,3	0,2	1,5	2 020,7	97,5	2,5	1,4	0,3	0,1	0,7
IV kv	1 737,0	95,2	4,8	2,4	0,3	0,3	1,5	2 144,0	97,7	2,3	1,4	0,2	0,1	0,5
2008 I kv	1 815,4	95,2	4,8	2,5	0,3	0,3	1,4	2 219,7	97,2	2,8	1,9	0,3	0,1	0,4
II kv ⁽⁶⁾	1 888,9	94,8	5,2	2,6	0,3	0,3	1,7	2 292,6	97,2	2,8	1,9	0,3	0,1	0,4
Emiteeritud euroalaväliste residentide poolt														
2005	397,5	51,0	49,0	28,5	0,8	0,5	15,7	522,8	38,3	61,7	35,0	7,8	0,8	12,6
2006	514,5	52,2	47,8	28,8	0,7	0,4	14,5	594,4	38,9	61,1	36,5	4,9	0,8	14,2
2007 III kv	573,8	53,9	46,1	26,7	0,7	0,4	15,0	650,7	35,3	64,7	38,9	4,1	0,7	14,5
IV kv	580,5	53,8	46,2	27,4	0,7	0,4	14,4	652,3	35,8	64,2	39,4	4,5	0,8	12,6
2008 I kv	635,8	50,8	49,2	30,3	0,8	0,5	14,4	629,0	38,1	61,9	36,8	5,8	0,8	11,4
II kv ⁽⁶⁾	659,8	50,2	49,8	30,7	0,7	0,5	14,7	630,0	38,4	61,6	36,9	5,9	0,9	10,5

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste sektor, v.a eurosüsteem; sektorite liigituse aluseks on ESA 95.

² Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

³ Euroalaväliste residentide puhul tähendab mõiste „rahaloomeasutus“ euroala rahaloomeasutusega sarnast liiki asutust.

⁴ Hõlmab kirjeid, mis on kajastatud euro liikmesriigivääringutes.

2.9 Euroala investeerimisfondide koondbilanss¹

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

1. Varad

	Kokku 1	Hoitud 2	Väärtpaberid, v.a aktsiad			Aktsiad ja muud omandi- väärtpaberid 6	Investeerimis- fondide osakud 7	Põhivarad 8	Muud varad 9
			Kokku 3	Kuni 1 aasta 4	Üle 1 aasta 5				
2006 IV kv	5 552,3	320,9	2 005,6	170,7	1 834,9	2 024,9	670,9	185,8	344,3
2007 I kv	5 714,1	332,6	2 031,4	181,0	1 850,4	2 071,8	719,1	186,6	372,7
II kv	5 989,4	346,5	2 043,5	192,9	1 850,7	2 219,0	784,4	179,7	416,4
III kv	5 892,8	358,3	2 015,0	187,0	1 828,0	2 168,5	773,6	180,6	396,6
IV kv	5 781,3	353,4	1 993,4	184,1	1 809,3	2 077,4	784,0	189,1	384,0
2008 I kv ⁽⁹⁾	5 150,8	367,0	1 855,5	164,5	1 690,9	1 664,1	716,2	197,1	350,8

2. Kohustused

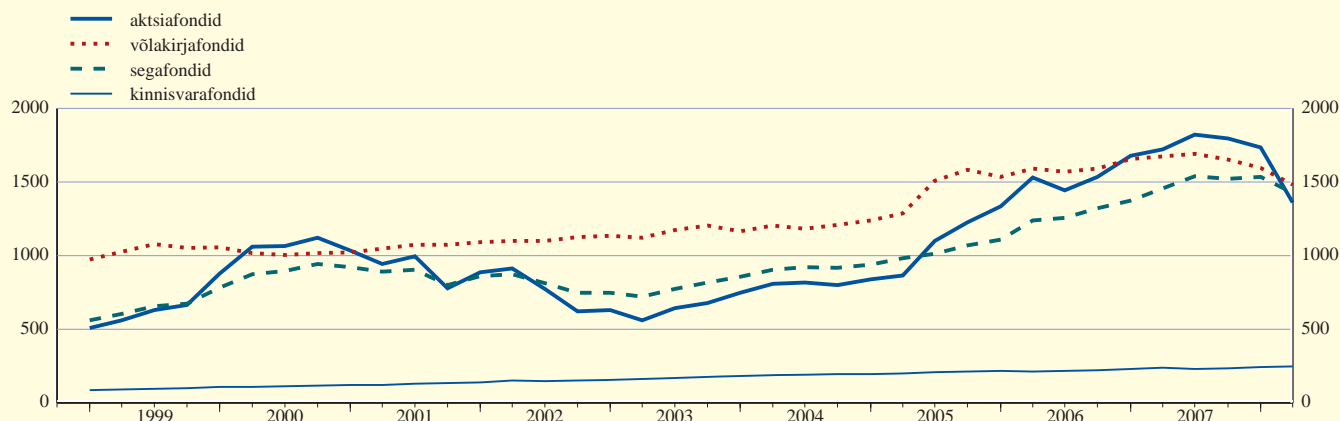
	Kokku 1	Hoitud ja võetud laenud 2	Investeerimisfondide osakud 3	Muud kohustused 4
2006 IV kv	5 552,3	76,6	5 218,7	257,1
2007 I kv	5 714,1	80,9	5 350,8	282,5
II kv	5 989,4	84,3	5 587,7	317,4
III kv	5 892,8	78,5	5 496,8	317,5
IV kv	5 781,3	76,8	5 411,5	293,0
2008 I kv ⁽⁹⁾	5 150,8	76,2	4 835,6	238,9

3. Investeeringupoliitika ja investori liigi alusel jaotatud varade/kohustuste kogusumma

	Kokku 1	Investeeringupoliitika alusel jaotatud fondid					Investori liigi alusel jaotatud fondid	
		Aktsiafondid 2	Võlakirjafondid 3	Segafondid 4	Kinnisvarafondid 5	Muud fondid 6	Avatud fondid 7	Kinnised fondid 8
2006 IV kv	5 552,3	1 681,6	1 656,3	1 376,5	231,8	606,2	4 252,7	1 299,6
2007 I kv	5 714,1	1 724,1	1 674,1	1 459,8	238,5	617,7	4 373,2	1 341,0
II kv	5 989,4	1 825,7	1 692,2	1 539,7	230,8	701,0	4 577,1	1 412,4
III kv	5 892,8	1 797,1	1 654,6	1 523,2	236,1	681,7	4 468,3	1 424,5
IV kv	5 781,3	1 735,5	1 596,8	1 535,4	244,2	669,4	4 344,6	1 436,7
2008 I kv ⁽⁹⁾	5 150,8	1 361,3	1 483,5	1 427,7	249,6	628,7	3 779,1	1 371,6

J14 Investeerimisfondide varad kokku

(mld EUR)

Allikas: EKP.

¹ V.a rahaturufondid. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

2.10 Investeeringupoliitika ja investori liigi alusel jaotatud euroala investeeringufondide varad

(mld EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

1. Fondid investeeringupoliitika alusel

	Kokku 1	Hoitud 2	Väärtpaberid, v.a aktsiad			Aktsiad ja muud omandi- väärtpaberid 6	Investeeringu- fondide osakud 7	Põhivarad 8	Muud varad 9
			Kokku 3	Kuni 1 aasta 4	Üle 1 aasta 5				
Aktsiafondid									
2006 IV kv	1 681,6	56,2	66,0	22,7	43,3	1 429,9	74,5	-	54,9
2007 I kv	1 724,1	59,4	65,8	25,7	40,0	1 461,7	78,6	-	58,6
II kv	1 825,7	61,1	67,9	27,4	40,5	1 546,6	84,2	-	65,9
III kv	1 797,1	72,0	68,7	26,7	41,9	1 505,5	82,4	-	68,5
IV kv	1 735,5	58,1	71,8	26,5	45,2	1 464,2	79,5	-	61,9
2008 I kv ⁽¹⁾	1 361,3	51,0	63,0	21,3	41,7	1 129,9	65,7	-	51,6
Võlakirjafondid									
2006 IV kv	1 656,3	108,3	1 342,9	91,1	1 251,8	45,4	49,8	-	109,9
2007 I kv	1 674,1	112,3	1 355,7	95,1	1 260,6	44,5	52,5	-	109,0
II kv	1 692,2	114,9	1 345,5	99,5	1 246,0	62,8	55,8	-	113,2
III kv	1 654,6	109,9	1 318,4	97,0	1 221,5	62,6	53,3	-	110,4
IV kv	1 596,8	116,1	1 273,1	92,7	1 180,4	58,0	49,8	-	99,8
2008 I kv ⁽¹⁾	1 483,5	124,8	1 167,8	80,2	1 087,6	56,8	45,4	-	88,6
Segafondid									
2006 IV kv	1 376,5	71,0	519,8	43,5	476,3	364,3	292,9	0,4	128,2
2007 I kv	1 459,8	73,8	530,9	45,5	485,4	380,9	322,3	0,3	151,5
II kv	1 539,7	84,0	529,5	50,2	479,3	399,0	346,5	0,9	179,8
III kv	1 523,2	86,2	522,6	46,3	476,3	405,4	345,1	0,5	163,3
IV kv	1 535,4	89,7	547,0	47,3	499,7	393,1	343,6	0,7	161,4
2008 I kv ⁽¹⁾	1 427,7	97,8	527,8	46,5	481,3	338,8	313,9	1,2	148,1
Kinnisvarafondid									
2006 IV kv	231,8	17,6	6,1	1,7	4,4	4,3	7,0	184,9	11,9
2007 I kv	238,5	18,9	6,7	1,9	4,8	4,6	9,6	186,1	12,6
II kv	230,8	18,8	6,6	1,9	4,7	4,3	10,0	178,1	12,9
III kv	236,1	20,7	6,4	1,6	4,8	3,9	13,1	179,2	12,8
IV kv	244,2	19,7	6,0	1,5	4,5	3,4	12,5	187,9	14,7
2008 I kv ⁽¹⁾	249,6	19,9	5,3	1,1	4,2	3,1	11,3	195,4	14,6

2. Fondid investori liigi alusel

	Kokku 1	Hoitud 2	Väärtpaberid, v.a aktsiad 3	Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid 4	Investeeringu- fondide osakud 5	Põhivarad 6	Muud varad 7
2006 IV kv	4 252,7	265,6	1 402,2	1 653,0	498,4	153,1	280,6
2007 I kv	4 373,2	274,4	1 420,5	1 696,3	529,1	153,3	299,5
II kv	4 577,1	281,1	1 431,2	1 819,5	576,6	145,0	323,7
III kv	4 468,3	287,9	1 375,7	1 791,2	564,1	142,9	306,4
IV kv	4 344,6	279,9	1 336,9	1 717,4	569,6	149,1	291,8
2008 I kv ⁽¹⁾	3 779,1	279,1	1 218,4	1 360,8	513,6	154,1	253,2
Kinnised fondid							
2006 IV kv	1 299,6	55,3	603,4	371,9	172,6	32,7	63,7
2007 I kv	1 341,0	58,2	610,9	375,5	189,9	33,3	73,2
II kv	1 412,4	65,4	612,4	399,5	207,8	34,7	92,7
III kv	1 424,5	70,4	639,3	377,3	209,5	37,7	90,2
IV kv	1 436,7	73,4	656,6	360,0	214,5	40,0	92,2
2008 I kv ⁽¹⁾	1 371,6	87,9	637,1	303,3	202,6	43,0	97,6

Allikas: EKP.

EUROALA KONTOD

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa

(mld EUR)

Kasutamine	Euroala	Kodu- majapida- mised	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Finants- asutused	Valitsus- sektor	Välismaailm
2008 I kv						
Väliskonto						
Kaupade ja teenuste eksport						500,7
<i>Kaubandusbilans¹</i>						-4,4
Tulukonto loomine						
Kogulisandväärtus (baashinnad)						
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta						
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad)						
Töötajatele makstav hüviitis	1 038,7	105,0	659,7	55,0	219,0	
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta	23,4	3,2	12,9	3,7	3,6	
Põhivara kulum	328,1	89,9	184,3	11,1	42,8	
<i>Tegevuse netoülejääk ja segatulu¹</i>	604,7	297,4	281,4	27,1	-1,2	
Esmaste tulude konto jaotamine						
Tegevuse netoülejääk ja segatulu						4,5
Töötajatele makstav hüviitis						
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta						
Omanditulu	800,5	52,8	280,4	401,4	65,9	144,1
Intressimaksud	514,2	50,7	86,0	311,7	65,8	85,7
Muu omanditulu	286,2	2,1	194,4	89,6	0,1	58,3
<i>Riiklik netotulu¹</i>	1 914,9	1 547,7	107,3	41,2	218,6	
Tulukonto teisene jaotamine						
Riiklik netotulu						
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud	235,9	200,8	26,8	8,1	0,3	1,3
Sotsiaalkindlustusmaksed	393,7	393,7				0,7
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused	395,6	1,4	16,0	26,5	351,7	0,7
Muud jooksevülekanad	192,9	70,1	25,6	47,0	50,2	9,7
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses	44,8	32,6	10,5	1,0	0,7	1,4
Kahjukindlustusnõuded	45,0			45,0		0,7
Muud	103,0	37,4	15,0	1,1	49,5	7,6
<i>Kasutatav netotulu¹</i>	1 884,1	1 364,7	69,0	44,8	405,6	
Tulukonto kasutamine						
Kasutatav netotulu						
Lõpptarbimiskulutused	1 718,8	1 282,5			436,4	
Individaalsed tarbimiskulutused	1 549,2	1 282,5			266,7	
Kollektiivsed tarbimiskulutused	169,6				169,6	
Kodumajapidamiste netovara muutuste kohandamine pensionifondide reservis	14,7	0,0	1,9	12,8	0,0	0,1
<i>Netosääst / jooksev väliskonto¹</i>	165,3	97,0	67,1	31,9	-30,7	22,9
Kapitalikonto						
Netosääst / jooksev väliskonto						
Kapitali kogumahutus	516,3	162,4	296,4	12,0	45,5	
Kapitali kogumahutus põhivarasse	483,0	160,0	265,9	12,0	45,0	
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta	33,3	2,4	30,4	0,0	0,4	
Põhivara kulum						
Mittetoetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta	0,0	-0,5	0,5	0,1	-0,1	0,0
Kapitaliülekanad	35,4	7,4	1,6	1,3	25,2	9,1
Kapitalimaksud	5,5	5,3	0,2	0,0	0,0	0,0
Muud kapitaliülekanad	29,9	2,1	1,3	1,3	25,2	9,1
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmine (-) kapitalikonto arvel¹</i>	-16,7	33,1	-31,0	30,5	-49,3	16,7
Statistiline lahknevus	0,0	8,3	-8,3	0,0	0,0	0,0

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Tasakaalustavate kirjetarvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa (järg)

(mld EUR)

Ressursid	Euroala	Kodu- majapida- mised	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Finants- asutused	Valitsus- sektor	Välismaailm
2008 I kv						
Väliskonto						
Kaupade ja teenuste import <i>Kaubandusbilanss</i>						496,3
Tulukonto loomine						
Kogulisandväärtus (baashinnad)	1 995,0	495,6	1 138,3	96,9	264,2	
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta	244,5					
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad) ²	2 239,5					
Töötajatele makstav hüvitis						
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta						
Põhivara kulum						
<i>Tegevuse netoülejääk ja segatulu</i>						
Esmaste tulude konto jaotamine						
Tegevuse netoülejääk ja segatulu	604,7	297,4	281,4	27,1	-1,2	
Töötajatele makstav hüvitis	1 041,2	1 041,2				2,1
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta	267,2				267,2	0,7
Omanditulu	802,2	261,9	106,4	415,5	18,5	142,4
Intressimaksud	499,0	78,2	46,7	367,1	7,1	100,9
Muu omanditulu	303,2	183,7	59,6	48,4	11,4	41,4
<i>Riiklik netotulu</i>						
Tulukonto teise jaotamine						
Riiklik netotulu	1 914,9	1 547,7	107,3	41,2	218,6	
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud	236,7				236,7	0,5
Sotsiaalkindlustusmaksed	393,3	1,0	18,0	39,1	335,1	1,1
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused	393,2	393,2				3,2
Muud jooksevülekaned	164,2	88,8	12,0	46,1	17,4	38,4
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses	45,0			45,0		1,2
Kahjukindlustusnõuded	44,2	35,1	8,2	0,7	0,3	1,5
Muud	74,9	53,7	3,8	0,4	17,1	35,7
<i>Kasutatav netotulu</i>						
Tulukonto kasutamine						
Kasutatav netotulu	1 884,1	1 364,7	69,0	44,8	405,6	
Lõpptarbimiskulutused						
Individaalsed tarbimiskulutused						
Kollektiivsed tarbimiskulutused						
Kodumajapidamiste netovara muutuste kohandamine pensionifondide reservis	14,8	14,8				0,0
<i>Netosääst / jooksev väliskonto</i>						
Kapitalikonto						
Netosääst / jooksev väliskonto	165,3	97,0	67,1	31,9	-30,7	22,9
Kapitali kogumahutus						
Kapitali kogumahutus põhivarasse						
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta						
Põhivara kulum	328,1	89,9	184,3	11,1	42,8	
Mittetoetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta						
Kapitaliülekaned	41,5	15,5	16,1	0,9	9,1	2,9
Kapitalimaksud	5,5				5,5	0,0
Muud kapitaliülekaned	36,0	15,5	16,1	0,9	3,6	2,9
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmine (-) kapitalikonto arvel</i>						
Statistiline lahknevus						

Allikad: EKP ja Eurostat.

² Sisemajanduse koguprodukt on kõigi sisemajandussektorite kogulisandväärtus, millele on liidetud toodete pealt tasutavad netomaksud (maksud ilma subsiidiumideta).

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa (järg)

(mld EUR)

Varad	Euroala	Kodu- majapidamis	Kaupu ja mittefinants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Rahaloome- asutused	Muud finants- vahendajad	Kindlustus- selsid ja pensioni- fondid	Valitsus- sektor	Välismaailm
2008 I kv								
Algbilanss, finantsvarad								
Finantsvarad kokku		17 664,5	14 877,4	22 398,3	10 217,1	6 229,4	2 911,7	15 161,4
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				205,6				
Sularaha ja hoised		5 695,7	1 767,4	2 478,4	1 533,3	799,4	534,2	4 008,9
Lühiajalised võlaväärtpaberid		48,9	130,7	117,8	297,4	260,7	40,2	771,1
Pikaajalised võlaväärtpaberid		1 300,7	211,9	3 671,0	1 919,4	1 960,6	225,7	2 458,4
Laenud		40,3	2 113,1	12 173,6	1 490,0	337,8	379,4	1 677,8
<i>neist pikaajalised</i>		23,9	1 201,2	9 239,0	1 166,0	295,0		329,5
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		5 064,4	7 774,3	1 897,5	4 779,0	2 397,2	1 175,3	5 429,8
Noteeritud aktsiad		1 137,1	1 939,6	725,1	2 509,0	846,2	441,7	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		2 320,2	5 474,7	909,5	1 562,4	467,3	585,0	.
Avatud investeerimisfondide osakud		1 607,0	360,0	262,8	707,6	1 083,6	148,6	.
Kindlustustehniline reserv		5 212,4	134,2	2,0	0,0	148,0	3,3	230,9
Muud debitoorseid võlgnevused ja tuletisinstrumendid		302,2	2 745,7	1 852,5	198,0	325,7	553,6	584,6
<i>Netofinantsvara</i>								
Finantskonto, tehingud finantsvaradega								
Tehingud finantsvaradega kokku		114,8	144,6	759,1	-10,0	107,6	15,1	489,3
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				-0,9				0,9
Sularaha ja hoised		53,5	-29,3	119,7	74,8	29,0	31,3	286,3
Lühiajalised võlaväärtpaberid		12,5	23,8	12,3	52,4	4,4	-11,9	6,4
Pikaajalised võlaväärtpaberid		32,1	-34,3	157,1	-100,3	25,6	-4,1	67,8
Laenud		-0,3	18,2	354,4	24,3	24,6	-13,1	33,9
<i>neist pikaajalised</i>		-0,4	18,3	159,7	14,9	2,3	-0,3	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		-61,9	127,5	-22,9	-69,5	23,1	6,9	81,2
Noteeritud aktsiad		-22,8	51,2	-16,8	-76,5	8,3	-0,1	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		-4,3	74,5	7,0	13,7	2,9	0,1	.
Avatud investeerimisfondide osakud		-34,8	1,9	-13,0	-6,8	11,9	6,9	.
Kindlustustehniline reserv		57,2	3,0	0,0	0,0	-1,4	0,0	5,7
Muud debitoorseid võlgnevused ja tuletisinstrumendid		21,8	35,6	139,5	8,3	2,3	6,0	7,2
<i>Tehingutest tulenevad muutused netofinantsvaras</i>								
Muud muutused finantskontos, finantsvarades								
Muud muutused finantsvarades kokku		-551,1	-712,3	-399,7	-494,8	-143,8	-98,6	-615,3
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				8,0				
Sularaha ja hoised		1,6	-2,2	-89,7	-23,4	1,4	-5,2	-116,3
Lühiajalised võlaväärtpaberid		-3,6	-12,0	0,3	-8,9	3,1	0,0	-12,4
Pikaajalised võlaväärtpaberid		-1,4	24,8	-67,3	-20,2	3,6	1,2	-16,8
Laenud		0,6	-4,1	-73,0	19,9	-5,1	0,2	-9,3
<i>neist pikaajalised</i>		0,4	-1,6	-43,6	22,3	0,9	0,1	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		-506,4	-737,0	-74,3	-455,2	-147,7	-89,1	-431,1
Noteeritud aktsiad		-191,7	-224,1	-71,4	-323,1	-75,6	-81,0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		-228,9	-498,2	1,4	-77,2	-30,4	2,8	.
Avatud investeerimisfondide osakud		-85,8	-14,8	-4,4	-54,9	-41,8	-10,8	.
Kindlustustehniline reserv		-44,8	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,3
Muud debitoorseid võlgnevused ja tuletisinstrumendid		3,0	18,2	-103,7	-7,1	1,1	-5,7	-29,9
<i>Muud muutused netofinantsvaras</i>								
Lõppbilanss, finantsvarad								
Finantsvarad kokku		17 228,2	14 309,7	22 757,7	9 712,3	6 193,2	2 828,3	15 034,5
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud				212,8				
Sularaha ja hoised		5 750,8	1 735,9	2 508,4	1 584,7	829,8	560,4	4 178,9
Lühiajalised võlaväärtpaberid		57,8	142,5	130,3	340,9	268,1	28,2	765,1
Pikaajalised võlaväärtpaberid		1 331,4	202,4	3 760,8	1 799,0	1 989,8	222,9	2 509,4
Laenud		40,5	2 127,3	12 454,9	1 534,3	357,3	366,5	1 702,4
<i>neist pikaajalised</i>		23,9	1 217,9	9 355,1	1 203,2	298,2		329,3
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		4 496,0	7 164,8	1 800,2	4 254,3	2 272,5	1 093,1	5 079,9
Noteeritud aktsiad		922,6	1 766,7	636,9	2 109,5	779,0	360,6	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid		2 087,0	5 051,0	918,0	1 498,9	439,9	587,9	.
Avatud investeerimisfondide osakud		1 486,5	347,1	245,4	645,9	1 053,7	144,7	.
Kindlustustehniline reserv		5 224,8	137,2	2,0	0,0	146,5	3,3	236,9
Muud debitoorseid võlgnevused ja tuletisinstrumendid		326,9	2 799,5	1 888,3	199,1	329,2	553,8	561,9
<i>Netofinantsvara</i>								

Allikas: EKP.

3.1 Integreeritud majandus- ja finantskontod institutsionaalsete sektorite kaupa (järg)

(mld EUR)

Kohustused	Euroala	Kodumajapidamised	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Rahaloomeasutused	Muud finantsvahendajad	Kindlustuseltsid ja pensionifondid	Valitsussektor	Välismaailm
2008 I kv								
Algbilanss, kohustused								
Kohustused kokku		5 919,1	24 006,2	22 379,7	10 119,9	6 431,2	6 798,0	13 600,0
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoised			24,9	13 780,5	88,7	4,5	253,0	2 665,6
Lühiajalised võlaväärtpaberid			277,4	448,9	87,4	0,6	611,3	241,1
Pikaajalised võlaväärtpaberid			451,8	2 729,3	1 624,2	26,8	4 344,7	2 571,1
Laenud		5 345,7	7 175,1		1 570,2	166,1	1 180,3	2 774,6
<i>neist pikaajalised</i>		5 028,5	4 930,2		782,9	65,8	1 039,9	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			13 261,9	3 141,4	6 564,7	666,4	3,6	4 879,4
Noteeritud aktsiad			4 972,8	1 009,5	263,6	277,3	0,0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			8 289,1	1 097,1	975,9	388,4	3,6	.
Avatud investeerimisfondide osakud				1 034,9	5 325,2			.
Kindlustustehniline reserv		33,1	334,8	53,7	0,6	5 308,2	0,5	.
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid			540,3	2 226,0	184,1	258,6	404,5	468,3
<i>Netofinantsvara¹</i>	-1 355,8	11 745,4	-9 128,8	18,6	97,1	-201,9	-3 886,3	
Finantskonto, kohustustega seotud tehingud								
Kohustustega seotud tehingud kokku		73,5	183,8	735,6	-4,9	95,5	64,4	472,7
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoised			0,0	443,9	1,9	-0,1	-15,3	134,9
Lühiajalised võlaväärtpaberid			12,3	-19,5	-1,7	0,0	47,5	61,5
Pikaajalised võlaväärtpaberid			-0,2	28,8	34,8	-0,1	47,3	33,4
Laenud		38,8	136,0		73,7	12,6	5,9	175,0
<i>neist pikaajalised</i>		41,4	87,3		14,6	0,2	-17,1	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			41,3	96,8	-99,5	3,3	0,0	42,4
Noteeritud aktsiad			-1,8	6,6	-1,3	0,1	0,0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			43,2	-2,8	-9,2	3,2	0,0	.
Avatud investeerimisfondide osakud				93,0	-89,0			.
Kindlustustehniline reserv		0,0	2,1	0,5	0,0	61,9	0,0	.
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid		34,7	-7,7	185,2	-14,1	18,0	-21,0	25,6
<i>Tehingutest tulenevad muutused netofinantsvaras¹</i>	-16,7	41,4	-39,3	23,5	-5,1	12,1	-49,3	16,7
Muud muutused kontos, kohustustes								
Muud muutused kohustustes kokku		8,1	-1 332,5	-525,3	-513,5	-102,9	32,5	-590,0
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoised			0,1	-175,2	-3,5	0,0	0,0	-55,0
Lühiajalised võlaväärtpaberid			-0,6	-18,6	10,1	0,0	-0,5	-24,0
Pikaajalised võlaväärtpaberid			-1,2	-31,2	-15,8	-0,8	50,8	-77,9
Laenud		0,6	15,7		-22,3	0,0	0,0	-64,8
<i>neist pikaajalised</i>		1,7	19,5		-14,7	0,3	0,0	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			-1 363,4	-208,4	-477,6	-58,4	-0,6	-332,5
Noteeritud aktsiad			-772,7	-159,2	-33,6	-33,2	0,0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			-590,7	-77,9	-21,2	-25,2	-0,6	.
Avatud investeerimisfondide osakud				28,7	-422,8			.
Kindlustustehniline reserv		0,0	0,6	0,4	0,0	-45,6	0,0	.
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid			7,4	16,3	-92,4	1,9	-17,2	-35,8
<i>Muud muutused netofinantsvaras¹</i>	33,4	-559,1	620,3	125,6	18,7	-40,9	-131,1	-25,4
Lõppbilanss, kohustused								
Kohustused kokku		6 000,6	22 857,5	22 590,0	9 601,6	6 423,9	6 894,9	13 482,7
Rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud								
Sularaha ja hoised			25,0	14 049,2	87,1	4,4	237,7	2 745,5
Lühiajalised võlaväärtpaberid			289,1	410,7	95,9	0,6	658,2	278,5
Pikaajalised võlaväärtpaberid			450,4	2 727,0	1 643,2	25,9	4 442,8	2 526,6
Laenud		5 385,1	7 326,7		1 621,6	178,7	1 186,3	2 884,8
<i>neist pikaajalised</i>		5 071,5	5 037,0		782,7	66,3	1 022,9	.
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			11 939,9	3 029,8	5 987,6	611,3	3,0	4 589,3
Noteeritud aktsiad			4 198,3	856,9	228,6	244,2	0,0	.
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid			7 741,5	1 016,3	945,6	366,4	3,0	.
Avatud investeerimisfondide osakud				1 156,6	4 813,4			.
Kindlustustehniline reserv		33,1	337,4	54,6	0,6	5 324,5	0,5	.
Muud kreditoorsed võlgnevused ja tuletisinstrumendid			582,4	2 318,8	165,5	278,5	366,4	458,0
<i>Netofinantsvara¹</i>	-1 339,1	11 227,6	-8 547,9	167,7	110,7	-230,6	-4 066,6	

Allikas: EKP.

3.2 Euroala mittefinantskontod

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud summad)

Kasutamine	2004	2005	2006	2006 II kv – 2007 I kv	2006 III kv – 2007 II kv	2006 IV kv – 2007 III kv	2007 I kv – 2007 IV kv	2007 II kv – 2008 I kv
Tulukonto loomine								
Kogulisandväärus (baashinnad)								
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta								
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad)								
Töötajatele makstav hüvitis	3 779,8	3 889,7	4 046,4	4 089,8	4 132,2	4 172,5	4 222,4	4 267,7
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta	121,4	129,5	128,8	131,2	133,4	134,1	135,5	135,2
Põhivara kulum	1 121,3	1 174,4	1 228,2	1 242,0	1 255,4	1 268,3	1 281,9	1 294,1
<i>Tegevuse netoülejääk ja segatulu¹</i>	1 996,7	2 068,8	2 172,1	2 207,1	2 243,1	2 284,5	2 311,2	2 332,1
Esmaste tulude konto jaotamine								
Tegevuse netoülejääk ja segatulu								
Töötajatele makstav hüvitis								
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta								
Omanditulu	2 343,5	2 565,1	2 958,2	3 058,1	3 186,4	3 274,8	3 364,5	3 432,6
Intressimaksud	1 246,1	1 336,9	1 618,5	1 699,7	1 781,6	1 857,9	1 937,7	1 999,1
Muu omanditulu	1 097,4	1 228,1	1 339,7	1 358,4	1 404,9	1 416,9	1 426,8	1 433,5
<i>Riiklik netotulu¹</i>	6 693,0	6 939,9	7 269,4	7 364,4	7 451,9	7 545,2	7 634,4	7 702,1
Tulukonto teisene jaotamine								
Riiklik netotulu								
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud	883,7	933,5	1 024,5	1 037,7	1 060,2	1 084,9	1 108,3	1 122,2
Sotsiaalkindlustusmaksed	1 429,6	1 472,1	1 536,6	1 549,5	1 563,2	1 575,2	1 590,8	1 606,9
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused	1 455,9	1 499,3	1 548,4	1 556,6	1 565,4	1 575,3	1 591,4	1 602,7
Muud jooksevülekanded	685,2	707,7	714,1	718,8	725,6	729,2	737,0	744,8
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses	175,8	175,8	175,5	176,7	178,1	178,8	179,8	180,0
Kahjukindlustusnõuded	176,4	176,9	175,6	177,1	178,4	178,9	179,7	179,8
Muud	333,0	355,0	363,0	365,0	369,1	371,5	377,5	385,0
<i>Kasutatav netotulu¹</i>	6 614,8	6 851,5	7 177,8	7 273,4	7 361,9	7 455,0	7 542,6	7 605,1
Tulukonto kasutamine								
Kasutatav netotulu								
Lõpptarbimiskulutused	6 091,0	6 329,2	6 588,9	6 645,6	6 700,6	6 759,8	6 825,9	6 893,2
Individaalsed tarbimiskulutused	5 440,7	5 661,1	5 906,1	5 957,3	6 008,1	6 061,1	6 120,6	6 181,9
Kollektiivsed tarbimiskulutused	650,3	668,2	682,8	688,3	692,5	698,7	705,3	711,3
Kodumajapidamiste netovara muutuste kohandamine								
pensionifondide reservis	57,3	60,1	62,1	62,1	60,2	60,5	60,9	61,9
<i>Netosääst¹</i>	524,0	522,5	589,3	628,2	661,6	695,5	717,0	712,1
Kapitalikonto								
Netosääst								
Kapitali kogumahutus	1 611,4	1 707,9	1 849,7	1 891,9	1 923,1	1 952,9	1 986,0	2 006,8
Kapitali kogumahutus põhivarasse	1 602,1	1 696,5	1 826,2	1 871,2	1 904,5	1 932,8	1 960,7	1 978,8
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta	9,3	11,4	23,4	20,6	18,6	20,0	25,3	28,0
Põhivara kulum								
Mittetoetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta	-1,2	-0,1	0,5	0,1	0,0	-0,2	-0,3	-0,2
Kapitaliülekanded	172,9	180,6	174,3	173,2	170,7	169,6	160,3	159,6
Kapitalimaksud	29,9	24,4	22,3	22,9	23,4	24,1	24,0	23,7
Muud kapitaliülekanded	143,0	156,2	152,0	150,2	147,3	145,5	136,3	136,0
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmine (-) kapitalikonto arvel¹</i>	51,8	2,8	-17,4	-3,8	11,2	27,6	29,9	17,0

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Tasakaalustavate kirjete arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

3.2 Euroala mittefinantskontod (järg)

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud summad)

Ressursid	2004	2005	2006	2006 II kv – 2007 I kv	2006 III kv – 2007 II kv	2006 IV kv – 2007 III kv	2007 I kv – 2007 IV kv	2007 II kv – 2008 I kv
Tulukonto loomine								
Kogulisandväärtus (baashinnad)	7 019,3	7 262,4	7 575,5	7 670,1	7 764,2	7 859,3	7 951,0	8 029,2
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta	799,8	842,5	910,1	926,4	937,0	947,1	953,7	955,9
Sisemajanduse koguprodukt (turuhinnad) ²	7 819,1	8 104,9	8 485,6	8 596,5	8 701,2	8 806,4	8 904,7	8 985,1
Töötajatele makstav hüvitis								
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta								
Põhivara kulum								
<i>Tegevuse netoülejääk ja segatulu</i>								
Esmaste tulude konto jaotamine								
Tegevuse netoülejääk ja segatulu	1 996,7	2 068,8	2 172,1	2 207,1	2 243,1	2 284,5	2 311,2	2 332,1
Töötajatele makstav hüvitis	3 786,8	3 895,3	4 052,4	4 095,8	4 138,3	4 178,6	4 228,7	4 274,4
Tootemaksud ilma tootmissubsiidiumideta	934,9	983,7	1 050,2	1 067,2	1 079,9	1 090,0	1 098,0	1 098,9
Omanditulu	2 318,0	2 557,2	2 952,9	3 052,4	3 176,9	3 266,9	3 361,0	3 429,4
Intressimaksud	1 215,0	1 309,4	1 587,3	1 667,5	1 751,3	1 825,6	1 903,2	1 957,9
Muu omanditulu	1 102,9	1 247,8	1 365,6	1 384,9	1 425,6	1 441,3	1 457,9	1 471,5
<i>Riiklik netotulu</i>								
Tulukonto teisene jaotamine								
Riiklik netotulu	6 693,0	6 939,9	7 269,4	7 364,4	7 451,9	7 545,2	7 634,4	7 702,1
Sissetuleku, vara jms pealt tasutavad maksud	886,8	937,1	1 029,2	1 042,8	1 067,0	1 092,3	1 115,6	1 129,2
Sotsiaalkindlustusmaksed	1 428,8	1 471,5	1 536,0	1 549,0	1 562,5	1 574,5	1 590,2	1 606,1
Sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused	1 448,4	1 491,7	1 540,5	1 548,4	1 557,0	1 566,6	1 582,7	1 593,7
Muud jooksevülekanded	612,4	623,9	626,4	631,5	637,9	641,2	647,2	650,7
Kahjukindlustuspreemiad netoväärtuses	176,4	176,9	175,6	177,1	178,4	178,9	179,7	179,8
Kahjukindlustusnõuded	173,6	174,5	173,0	174,3	175,9	176,6	177,5	177,6
Muud	262,3	272,5	277,7	280,1	283,6	285,7	290,1	293,3
<i>Kasutatav netotulu</i>								
Tulukonto kasutamine								
Kasutatav netotulu	6 614,8	6 851,5	7 177,8	7 273,4	7 361,9	7 455,0	7 542,6	7 605,1
Lõpptarbimiskulutused								
Individaalsed tarbimiskulutused								
Kollektiivsed tarbimiskulutused								
Kodumajapidamiste netovara muutuste kohandamine								
pensionifondide reservis	57,5	60,4	62,4	62,4	60,5	60,7	61,2	62,1
<i>Netosääst</i>								
Kapitalikonto								
Netosääst	524,0	522,5	589,3	628,2	661,6	695,5	717,0	712,1
Kapitali kogumahutus								
Kapitali kogumahutus põhivarasse								
Muutused varudes ja varade soetamises ilma realiseerimiskuludeta								
Põhivara kulum	1 121,3	1 174,4	1 228,2	1 242,0	1 255,4	1 268,3	1 281,9	1 294,1
Mittetoetud mittefinantsvarade soetamine ilma realiseerimiskuludeta								
Kapitaliülekanded	189,5	194,3	189,6	191,0	187,9	185,9	177,1	176,9
Kapitalimaksud	29,9	24,4	22,3	22,9	23,4	24,1	24,0	23,7
Muud kapitaliülekanded	159,6	169,9	167,3	168,1	164,5	161,9	153,1	153,3
<i>Netolaenuandmine (+)/-võtmine (-) kapitalikonto arvel</i>								

Allikad: EKP ja Eurostat.

² Sisemajanduse koguprodukt võrdub kõigi sisemajandussektorite kogulisandväertusega, millele on liidetud toodete pealt tasutavad netomaksud (maksud ilma subsiidiumideta).

3.3 Kodumajapidamised

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud vood; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	2004	2005	2006	2006 II kv – 2007 I kv	2006 III kv – 2007 II kv	2006 IV kv – 2007 III kv	2007 I kv – 2007 IV kv	2007 I kv – 2008 I kv
Tulu, sääst ja muutused netovaras								
Töötajatele makstav hüvitis (+)	3 786,8	3 895,3	4 052,4	4 095,8	4 138,3	4 178,6	4 228,7	4 274,4
Tegevuse koguülejääk ja segatulu (+)	1 285,1	1 334,4	1 408,7	1 431,2	1 454,6	1 477,1	1 494,6	1 513,8
Saadaolevad intressid (+)	230,7	228,3	263,7	272,8	281,3	289,9	300,2	307,5
Tasumisele kuuluvad intressid (-)	125,3	129,8	162,3	172,1	182,4	190,6	199,2	204,0
Muu saadaolev omanditulu (+)	651,5	697,9	740,5	745,8	758,3	761,6	766,4	767,2
Muu tasumisele kuuluv omanditulu (-)	9,2	9,5	9,7	9,7	9,8	9,7	9,8	9,7
Sissetuleku ja vara pealt tasutavad maksud (-)	706,5	739,2	791,8	800,1	813,9	830,7	850,4	863,1
Sotsiaalkindlustusmaksed (netosumma) (-)	1 425,9	1 468,1	1 532,5	1 545,3	1 559,0	1 570,9	1 586,6	1 602,6
Sotsiaaltoetused (netosumma) (+)	1 443,5	1 486,5	1 535,0	1 542,9	1 551,4	1 560,9	1 577,0	1 588,1
Saadaolevad jooksevülekanded (netosumma) (+)	65,1	67,6	65,3	67,3	67,9	68,2	69,3	69,2
= Kasutatav kogutulu	5 195,7	5 363,3	5 569,2	5 628,6	5 686,8	5 734,4	5 790,1	5 840,7
Lõpptarbijakulutused (-)	4 496,8	4 670,2	4 864,9	4 904,7	4 946,7	4 989,1	5 036,4	5 089,2
Muutused pensionifondide netovaras (+)	57,1	60,0	62,0	62,0	60,3	60,6	61,2	62,2
= Kogusääst	756,0	753,1	766,3	785,9	800,4	805,9	814,9	813,8
Põhivara kulum (-)	304,1	319,5	336,5	340,6	344,5	347,5	350,6	353,9
Saadaolevad kapitaliülekanded (netosumma) (+)	18,5	24,4	26,2	25,4	22,7	19,9	14,3	12,7
Muud muutused netovaras ¹ (+)	301,6	542,9	508,7	420,1	643,6	259,2	-38,2	-776,6
= Muutused netovaras¹	771,9	1 000,9	964,7	890,8	1 122,2	737,4	440,4	-304,1
Investeeringud, finantseerimine ja muutused netovaras								
Mittefinantsvarade soetamine (+)	525,7	559,3	614,6	630,5	641,5	648,1	652,7	654,4
Põhivara kulum (neto) (-)	304,1	319,5	336,5	340,6	344,5	347,5	350,6	353,9
Finantsinvesteeringute peamised kirjed (+)								
Lühiajalised varad	214,8	207,4	306,3	347,8	379,8	394,5	420,3	447,0
Sularaha ja hoiused	213,0	247,9	283,8	293,2	316,9	328,3	348,0	381,9
Rahaturufondide osakud	-6,4	-20,2	0,7	25,7	44,7	44,4	43,5	41,3
Võlaväärtpaberid ²	8,2	-20,3	21,8	28,9	18,2	21,9	28,8	23,7
Pikaajalised varad	343,6	432,8	328,7	281,8	237,8	194,5	178,8	107,9
Hoiused	29,8	-8,4	5,1	-10,9	-22,7	-31,5	-34,6	-31,6
Võlaväärtpaberid	64,0	7,8	71,6	54,9	41,9	14,2	32,7	49,9
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	-2,6	139,4	-39,0	-44,3	-63,2	-59,1	-75,0	-143,6
Noteeritud ja noteerimata aktsiad ning muud omandiväärtpaberid	-10,5	67,3	-8,8	16,8	9,3	22,3	9,4	-26,9
Avatud investeerimisfondide osakud	7,9	72,2	-30,2	-61,1	-72,5	-81,4	-84,4	-116,7
Elukindlustuse ja pensionifondide reservid	252,5	294,0	291,0	282,1	281,8	270,8	255,8	233,2
Finantseerimise peamised kirjed (-)								
Laenud	309,1	393,1	391,2	384,8	366,0	361,9	343,8	303,8
<i>neist euroala rahaloomeasutustelt</i>	280,8	372,8	348,3	340,1	317,4	303,2	283,1	249,7
Muud muutused finantsvarades (+)								
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	255,9	478,0	475,2	383,2	599,7	232,9	-56,9	-723,9
Elukindlustuse ja pensionifondide reservid	49,2	102,9	56,8	39,2	65,9	32,1	14,8	-32,4
Ülejäänud netovood (+)	-4,2	-66,9	-89,3	-66,3	-92,0	-55,3	-74,9	-99,5
= Muutused netovaras¹	771,9	1 000,9	964,7	890,8	1 122,2	737,4	440,4	-304,1
Bilanss								
Finantsvarad (+)								
Lühiajalised varad	4 275,6	4 493,6	4 754,1	4 831,2	4 970,9	5 017,6	5 206,7	5 363,6
Sularaha ja hoiused	3 926,0	4 176,7	4 456,5	4 497,3	4 613,3	4 653,9	4 844,7	4 935,1
Rahaturufondide osakud	313,9	300,5	261,7	281,0	305,0	304,3	303,7	359,3
Võlaväärtpaberid ²	35,6	16,4	35,8	52,9	52,6	59,4	58,2	69,1
Pikaajalised varad	9 775,0	10 800,9	11 690,6	11 903,1	12 016,4	11 842,3	11 771,6	11 148,2
Hoiused	865,9	910,7	918,4	893,1	882,9	880,3	851,0	815,7
Võlaväärtpaberid	1 251,0	1 224,4	1 283,0	1 293,8	1 258,9	1 263,3	1 291,3	1 320,0
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	3 804,6	4 415,3	4 891,0	5 041,1	5 110,4	4 886,8	4 760,7	4 136,7
Noteeritud ja noteerimata aktsiad ning muud omandiväärtpaberid	2 644,4	3 105,4	3 520,7	3 673,7	3 733,5	3 547,9	3 457,3	3 009,6
Avatud investeerimisfondide osakud	1 160,3	1 309,9	1 370,3	1 367,4	1 377,0	1 338,9	1 303,3	1 127,1
Elukindlustuse ja pensionifondide reservid	3 853,5	4 250,4	4 598,1	4 675,0	4 764,2	4 811,9	4 868,7	4 875,8
Ülejäänud netovaras (+)	249,1	187,0	142,0	153,1	158,1	155,8	112,8	100,9
Kohustused (-)								
Laenud	4 245,8	4 651,9	5 037,4	5 100,4	5 190,8	5 265,5	5 345,7	5 385,1
<i>neist euroala rahaloomeasutustelt</i>	3 812,5	4 210,4	4 559,5	4 629,0	4 708,9	4 769,8	4 827,8	4 861,6
= Netofinantsvara	10 053,9	10 829,6	11 549,3	11 787,0	11 954,6	11 750,2	11 745,4	11 227,6

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ V.a muutused netoväärtes, mis on tingitud muudest mittefinantsvarade muutustest (nt elamukinnisvara ümberhindamine).

² Rahaloomeasutuste väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga väärtpaberid ja muude sektorite väljastatud kuni üheaastase tähtajaga väärtpaberid.

3.4 Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud vood; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	2004	2005	2006	2006 II kv – 2007 I kv	2006 III kv – 2007 II kv	2006 IV kv – 2007 III kv	2007 I kv – 2007 IV kv	2007 II kv – 2008 I kv
Tulu ja säästud								
Kogulisandväärtus (baashinnad) (+)	3 996,0	4 136,2	4 318,5	4 377,4	4 436,7	4 494,3	4 546,8	4 589,4
Töötajatele makstav hüvitis (-)	2 386,2	2 456,3	2 558,6	2 587,0	2 617,9	2 646,2	2 678,6	2 710,1
Muud maksud ilma tootmissubsiidiumideta (-)	64,5	72,4	74,8	77,3	79,5	80,4	80,7	80,8
= Tegevuse koguillejääk (+)	1 545,3	1 607,6	1 685,1	1 713,0	1 739,3	1 767,7	1 787,5	1 798,4
Põhivara kulum (-)	632,3	661,9	689,6	697,1	704,4	712,0	720,1	727,3
= Tegevuse netoülejääk (+)	913,0	945,7	995,5	1 015,9	1 034,9	1 055,7	1 067,4	1 071,1
Saadaolev omanditulu (+)	363,8	430,4	482,4	491,3	513,3	522,4	534,6	546,5
Saadaolevad intressid	122,7	134,2	158,4	164,4	170,7	176,2	181,2	185,1
Muu saadaolev omanditulu	241,1	296,2	324,0	326,9	342,6	346,2	353,4	361,4
Tasumisele kuuluv intress ja rendihind (-)	227,6	235,4	281,1	295,5	309,3	320,7	333,0	342,2
= Ettevõtja netotulu (+)	1 049,2	1 140,7	1 196,8	1 211,7	1 238,9	1 257,4	1 269,0	1 275,5
Jaotatud tulu (-)	753,2	843,5	913,8	918,4	938,8	943,4	945,2	952,6
Sissetuleku ja vara eest tasumisele kuuluvad maksud (-)	136,1	148,8	183,5	187,4	194,1	201,5	205,3	206,3
Saadaolevad sotsiaalkindlustusmaksed (+)	73,6	72,6	77,3	77,0	73,8	72,1	71,3	70,5
Tasumisele kuuluvad sotsiaaltoetused (-)	60,5	60,5	62,7	63,0	62,9	63,2	63,3	63,6
Muud tasumisele kuuluvad ülekanded (netosumma) (-)	63,3	63,9	63,3	63,1	60,9	59,5	60,1	59,8
= Netosääst	109,7	96,6	50,8	56,8	55,9	61,9	66,4	63,7
Investeeringud, finantseerimine ja säästmine								
Mittefinantsvarade netosootamine (+)	215,9	246,6	290,6	304,4	315,3	326,6	344,1	352,2
Kapitali kogumahutus põhivarasse (+)	842,8	896,9	959,7	984,7	1 005,5	1 023,3	1 043,0	1 054,3
Põhivara kulum (-)	632,3	661,9	689,6	697,1	704,4	712,0	720,1	727,3
Muude mittefinantsvarade netosootamine (+)	5,3	11,6	20,6	16,7	14,2	15,3	21,2	25,2
Finantsinvesteeringute peamised kirjed (+)								
Lühiajalised varad	103,1	127,1	153,8	186,1	202,9	176,4	174,3	161,6
Sularaha ja hoiused	88,9	112,9	144,5	163,1	163,4	157,6	148,3	116,2
Rahaturufondide osakud	16,5	8,6	3,7	19,7	23,5	-9,2	-18,8	-10,8
Võlaväärtpaberid ¹	-2,3	5,6	5,6	3,4	16,0	28,0	44,9	56,1
Pikaajalised varad	210,6	382,9	383,1	388,7	417,8	450,0	442,5	424,0
Hoiused	3,1	35,5	23,2	28,0	38,8	24,0	21,2	-5,7
Võlaväärtpaberid	-52,9	-32,1	-22,1	-29,2	-44,0	-46,1	-70,7	-85,7
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	179,7	239,0	201,5	195,1	210,4	242,7	290,0	347,3
Muud, enamasti kontsernisisised laenud	80,6	140,6	180,5	194,8	212,5	229,4	202,2	168,0
Ülejäänud netovarad (+)	75,7	89,4	207,3	176,2	162,8	207,6	205,2	185,4
Finantseerimise peamised kirjed (-)								
Võlg	230,2	422,6	688,7	677,0	709,9	764,1	792,0	787,6
neist laenud euroala rahaloomeasutustelt	172,4	278,0	449,8	444,8	484,2	522,4	559,5	591,3
neist võlaväärtpaberid	7,1	11,5	39,2	38,7	54,1	37,9	48,4	51,6
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	201,4	266,7	225,5	248,1	257,3	258,3	235,3	197,4
Noteeritud aktsiad	11,7	100,6	39,6	58,9	77,0	82,7	45,0	23,7
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	189,7	166,1	185,9	189,2	180,3	175,6	190,3	173,7
Saadaolevad kapitaliülekanded (netosumma) (-)	64,1	60,1	69,9	73,4	73,4	74,0	73,3	75,4
= Netosääst	109,7	96,6	50,8	56,8	55,9	61,9	66,4	63,7
Bilans								
Finantsvarad	1 376,1	1 508,2	1 651,1	1 689,5	1 741,6	1 756,8	1 823,8	1 839,5
Lühiajalised varad	1 102,6	1 220,7	1 356,8	1 364,7	1 405,0	1 429,0	1 499,7	1 478,9
Sularaha ja hoiused	163,7	176,3	185,9	204,2	205,2	185,8	162,3	183,7
Rahaturufondide osakud	109,8	111,3	108,4	120,7	131,4	142,0	161,8	177,0
Võlaväärtpaberid ¹	7 219,6	8 214,4	9 430,4	9 791,3	10 165,3	10 087,0	10 173,7	9 533,4
Pikaajalised varad	141,0	191,1	216,5	268,1	277,5	268,2	267,7	257,0
Hoiused	330,7	282,9	260,2	237,6	228,4	197,1	180,9	168,0
Võlaväärtpaberid	5 209,7	6 061,2	7 078,4	7 325,4	7 641,7	7 557,5	7 612,0	6 981,2
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	1 538,1	1 679,1	1 875,3	1 960,1	2 017,6	2 064,2	2 113,1	2 127,3
Muud, enamasti kontsernisisised laenud	209,7	256,6	353,4	423,0	405,3	413,7	424,5	472,7
Ülejäänud netovarad	6 340,0	6 809,0	7 472,3	7 634,4	7 890,6	8 047,1	8 239,0	8 403,7
Kohustused	3 160,8	3 433,0	3 872,5	3 971,7	4 122,6	4 247,9	4 407,7	4 545,8
Võlg	650,5	669,3	690,2	695,8	731,9	719,5	729,2	739,5
neist laenud euroala rahaloomeasutustelt	9 249,0	10 586,4	12 273,8	12 728,8	13 359,1	13 191,7	13 261,9	11 939,9
neist võlaväärtpaberid	2 988,6	3 682,9	4 454,4	4 689,0	5 065,4	4 982,9	4 972,8	4 198,3
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	6 260,4	6 903,5	7 819,4	8 039,8	8 293,8	8 208,8	8 289,1	7 741,5
Noteeritud aktsiad								
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid								

Allikad: EKP ja Eurostat.

¹ Rahaloomeasutuste väljastatud kuni kaheaastase tähtajaga väärtpaberid ja muude sektorite väljastatud kuni üheaastase tähtajaga väärtpaberid.

3.5 Kindlustusseltsid ja pensionifondid

(mld EUR; nelja kvartali kumuleeritud vood; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	2004	2005	2006	2006 II kv – 2007 I kv	2006 III kv – 2007 II kv	2006 IV kv – 2007 III kv	2007 I kv – 2007 IV kv	2007 II kv – 2008 I kv
Finantskonto, finantstehingud								
Finantsinvesteeringute peamised kirjed (+)								
Lühiajalised varad	39,8	26,1	51,5	69,8	56,6	49,6	41,8	61,4
Sularaha ja hoiused	13,2	7,2	12,4	18,0	2,4	8,9	7,8	32,5
Rahaturufondide osakud	2,7	0,4	3,7	7,1	3,6	0,3	0,0	9,8
Võlaväärtpaberid ¹	23,8	18,5	35,4	44,7	50,6	40,4	34,1	19,1
Pikaajalised varad	220,6	285,5	321,4	289,0	282,8	264,1	240,5	231,0
Hoiused	37,5	17,4	66,0	71,7	68,5	67,1	53,5	30,9
Võlaväärtpaberid	131,6	131,0	121,4	141,4	154,8	156,8	137,4	113,1
Laenud	6,3	-2,5	-1,0	-18,1	-16,6	-22,5	-16,9	17,5
Noteeritud aktsiad	12,8	32,2	22,0	15,7	7,0	5,7	6,7	16,8
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	2,0	21,2	29,0	18,3	18,3	21,6	20,9	30,5
Avatud investeerimisfondide osakud	30,5	86,2	83,9	60,0	50,7	35,2	38,8	22,3
Ülejäänud netovarad (+)	9,0	15,1	21,4	28,2	27,5	33,1	1,2	-29,1
Finantseerimise peamised kirjed (-)								
Võlaväärtpaberid	-1,7	-0,4	5,2	5,0	3,9	3,3	1,4	1,2
Laenud	4,7	19,2	31,1	18,0	23,3	20,7	8,0	12,6
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	13,6	9,4	8,1	10,8	12,4	10,5	11,7	11,5
Kindlustustehniline reserv	262,6	336,5	337,6	334,8	338,6	323,7	302,6	273,2
Kodumajapidamiste elukindlustusreservi ja pensionifondi reservide netoväärtus	231,0	293,6	288,2	279,8	282,9	277,6	266,1	243,7
Kindlustuspreemiate ettemaksed ja rahuldamata nõuete reserv	31,6	42,9	49,4	55,0	55,7	46,1	36,5	29,4
= Tehingutest tulenevad muutused netofinantsvaras	-9,8	-38,0	12,3	18,3	-11,3	-11,4	-40,3	-35,3
Muud kontomuutused								
Muud muutused finantsvarades (+)								
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	110,0	179,7	164,4	119,1	238,0	129,6	14,0	-166,2
Muud netovarad	141,8	72,0	-40,0	-50,3	-71,0	-107,9	-51,7	-15,8
Muud muutused kohustustes (-)								
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	21,2	122,0	45,9	32,9	96,7	14,8	-22,5	-93,0
Kindlustustehniline reserv	84,3	135,7	57,4	44,2	71,6	35,6	27,5	-24,5
Kodumajapidamiste elukindlustusreservi ja pensionifondi reservide netoväärtus	64,4	144,1	58,2	42,8	69,3	35,1	13,4	-36,8
Kindlustuspreemiate ettemaksed ja rahuldamata nõuete reserv	19,9	-8,4	-0,8	1,4	2,2	0,5	14,1	12,3
= Muud muutused netofinantsvaras	146,3	-6,1	21,1	-8,3	-1,3	-28,6	-42,7	-64,6
Bilanss								
Finantsvarad (+)								
Lühiajalised varad	401,8	432,6	485,1	508,5	514,6	519,1	523,0	569,1
Sularaha ja hoiused	133,6	142,7	154,6	155,9	144,4	154,0	163,2	190,9
Rahaturufondide osakud	72,2	74,3	80,4	82,8	84,3	81,0	78,2	87,2
Võlaväärtpaberid ¹	195,9	215,6	250,1	269,9	285,9	284,1	281,6	291,0
Pikaajalised varad	4 106,9	4 604,8	5 030,2	5 115,3	5 211,9	5 236,3	5 232,7	5 148,4
Hoiused	499,6	520,3	586,8	612,1	626,4	638,4	636,2	639,0
Võlaväärtpaberid	1 622,0	1 778,7	1 846,3	1 881,6	1 889,4	1 929,5	1 939,7	1 966,9
Laenud	363,6	366,5	360,8	344,9	346,6	342,9	337,8	357,3
Noteeritud aktsiad	595,4	727,8	831,3	850,5	877,0	864,2	846,2	779,0
Noteerimata aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	334,9	375,9	443,3	443,7	461,8	454,3	467,3	439,9
Avatud investeerimisfondide osakud	691,4	835,7	961,8	982,4	1 010,9	1 007,0	1 005,4	966,5
Ülejäänud netovarad (+)	128,2	170,7	208,6	208,4	206,0	204,1	210,6	192,8
Kohustused (-)								
Võlaväärtpaberid	22,3	21,3	26,7	27,3	26,6	26,4	27,4	26,5
Laenud	120,2	132,9	160,7	167,0	177,8	183,3	166,1	178,7
Aktsiad ja muud omandiväärtpaberid	491,7	623,1	677,2	692,9	720,1	685,9	666,4	611,3
Kindlustustehniline reserv	4 110,9	4 583,1	4 978,1	5 075,9	5 175,5	5 234,4	5 308,2	5 324,5
Kodumajapidamiste elukindlustusreservi ja pensionifondi reservide netoväärtus	3 478,5	3 916,1	4 262,5	4 342,0	4 434,0	4 487,3	4 542,0	4 548,9
Kindlustuspreemiate ettemaksed ja rahuldamata nõuete reserv	632,5	667,0	715,7	733,8	741,5	747,1	766,2	775,6
= Netofinantsvara	-108,2	-152,3	-118,9	-130,8	-167,5	-170,6	-201,9	-230,6

Allikas: EKP.

¹ Rahaloomeasutuste väljastatud kuni kaheaastase tähtjaga väärtpaberid ja muude sektorite väljastatud kuni üheaastase tähtjaga väärtpaberid.

FINANTSTURUD

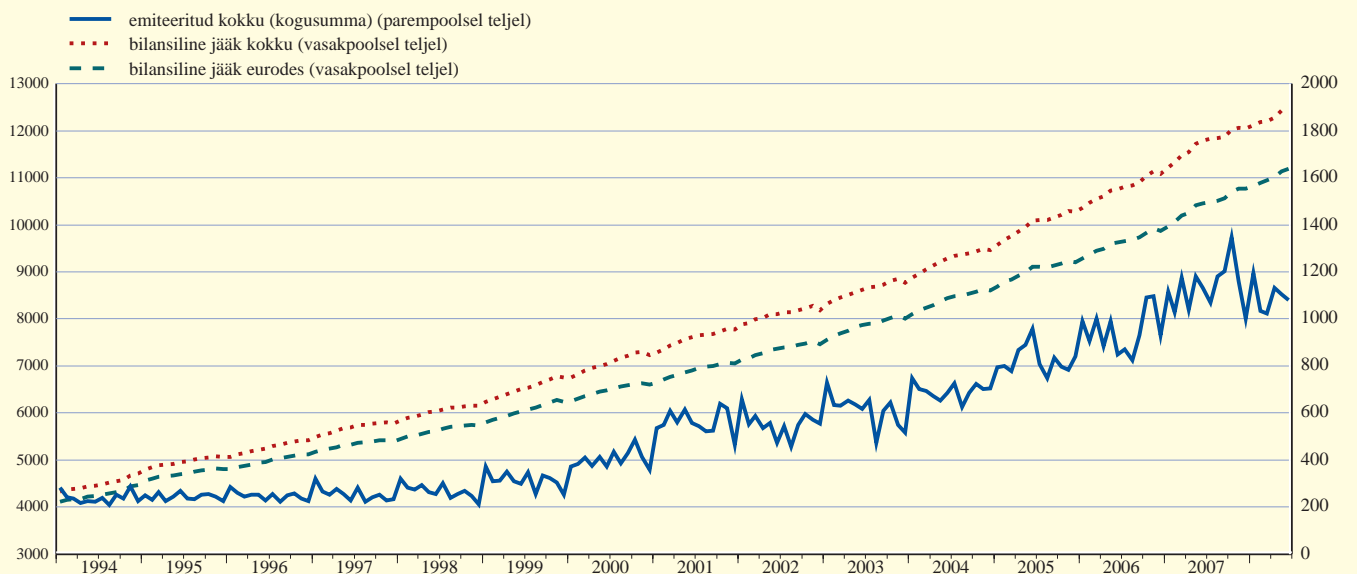
4.1 Väärtpaberite (v.a aktsiate) emiteerimine esialgse tähtaja, emitendi residentsuse ja väeringu kaupa

(mld EUR ja perioodi kasvumäärad; sesoonselt kohandatud; kuu jooksul sooritatud tehingud ja bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; nimiväärtused)

	Kokku eurodes ¹			Euroala residentide poolt								
	Bilansiline jääk	Kogu-emissioon	Neto-emissioon	Eurodes			Kõikides väeringutes					
				Bilansiline jääk	Kogu-emissioon	Neto-emissioon	Bilansiline jääk	Kogu-emissioon	Neto-emissioon	Aastased kasvumäärad	Sesoonselt kohandatud ²	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Neto-emissioon	Kuu kuu kasvumäärad	
Kokku												
2007 juuni	12 536,2	1 222,2	131,3	10 460,6	1 071,4	46,4	11 786,0	1 131,1	60,3	9,2	59,3	9,8
juuli	12 538,7	1 076,6	1,4	10 488,1	1 004,7	26,6	11 828,2	1 068,7	44,4	9,1	64,9	9,5
aug	12 566,7	1 184,1	28,2	10 514,0	1 131,9	26,1	11 848,8	1 181,8	26,1	9,1	76,6	9,0
sept	12 657,0	1 243,6	88,6	10 569,3	1 154,0	53,6	11 876,1	1 201,8	43,9	9,0	64,1	8,0
okt	12 766,9	1 350,4	108,7	10 700,1	1 278,9	129,8	12 022,8	1 348,0	147,3	9,1	115,4	9,0
nov	12 856,2	1 176,4	87,4	10 771,6	1 108,1	69,6	12 068,0	1 160,3	64,4	8,6	52,4	7,6
dets	12 881,9	1 039,6	28,7	10 768,4	958,1	-0,2	12 048,9	1 001,1	-17,6	9,0	97,9	8,2
2008 jaan	12 916,0	1 199,6	38,0	10 823,1	1 130,0	58,8	12 117,3	1 195,5	68,2	8,5	27,8	7,5
veebr	12 998,4	1 024,7	82,6	10 895,6	966,2	72,7	12 178,2	1 034,1	75,8	8,0	45,1	6,9
märts	13 104,2	1 070,6	105,7	10 942,7	966,4	46,9	12 195,4	1 021,6	44,5	7,0	20,0	6,1
apr	13 155,1	1 158,9	51,1	11 008,9	1 067,2	66,4	12 274,4	1 132,0	78,3	7,1	59,2	5,1
mai	13 329,0	1 120,3	173,9	11 143,5	1 030,5	134,5	12 432,4	1 104,2	149,2	6,7	93,5	5,8
juuni	13 438,6	1 122,7	107,9	11 191,7	1 007,4	46,6	12 476,5	1 080,2	52,4	6,6	60,1	5,1
Pikaajalised												
2007 juuni	11 370,4	261,1	99,8	9 473,5	193,2	65,1	10 614,7	219,9	78,6	8,9	52,1	8,8
juuli	11 395,4	199,0	24,6	9 483,4	162,9	9,6	10 636,6	188,9	23,7	8,8	47,0	8,3
aug	11 389,4	103,2	-6,6	9 476,4	87,3	-7,6	10 634,7	104,5	-2,7	8,5	48,8	7,5
sept	11 412,4	157,5	21,7	9 491,5	132,2	13,8	10 623,1	146,6	12,6	7,9	20,8	6,1
okt	11 489,7	236,9	78,4	9 555,8	200,7	65,6	10 685,8	225,1	72,6	7,7	69,9	6,6
nov	11 570,7	175,4	79,4	9 616,5	141,8	59,0	10 728,4	156,7	55,9	7,1	38,7	5,4
dets	11 627,1	197,9	57,1	9 664,1	164,0	48,2	10 763,0	175,2	36,9	7,3	72,8	5,7
2008 jaan	11 626,4	194,4	2,6	9 657,3	166,1	-3,5	10 760,2	189,7	1,6	6,7	16,0	5,1
veebr	11 673,5	181,7	47,0	9 706,5	162,4	49,2	10 802,5	186,5	51,3	6,1	28,9	4,7
märts	11 709,1	178,6	35,8	9 731,9	144,0	25,5	10 800,7	158,9	22,1	5,3	12,5	4,5
apr	11 796,3	258,1	87,4	9 795,4	206,9	63,7	10 874,1	224,6	68,9	5,5	64,6	4,4
mai	11 945,4	286,0	149,3	9 904,9	230,3	109,6	10 991,4	251,8	116,3	5,1	62,7	4,9
juuni	12 035,3	254,8	90,1	9 967,7	201,4	63,1	11 052,9	224,3	70,3	5,0	43,5	4,3

J15 Bilansiline jääk kokku ja euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberid, v.a aktsiad (kogusumma)

(mld EUR)

Allikad: EKP ja Rahvusvaheliste Arvelduste Pank (BIS) (euroalaväliste residentide emissioonide osa).

¹ Euroala residentide ja euroalaväliste residentide poolt emiteeritud, eurodes nomineeritud väärtpaberid (v.a aktsiad) kokku.

² Kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes. Kuue kuu kasvumäärad on antud aastapõhiste.

4.2 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberid (v.a aksiad) emitendi sektori ja instrumendi kategooria kaupa (mld EUR; kuu jooksul sooritatud tehingud ja bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga; nimiväärtus)

1. Bilansiline jääk ja koguemissioon

	Bilansiline jääk						Koguemissioon					
	Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor		Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor	
			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Kokku											
2006	11 088	4 573	1 166	625	4 419	304	11 365	8 396	429	1 114	1 342	85
2007	12 049	5 054	1 475	674	4 531	315	13 630	10 088	552	1 457	1 453	79
2007 III kv	11 876	4 960	1 345	664	4 597	310	3 452	2 604	91	393	346	18
2007 IV kv	12 049	5 054	1 475	674	4 531	315	3 509	2 663	196	328	302	21
2008 I kv	12 195	5 095	1 493	678	4 616	313	3 251	2 358	72	316	478	27
2008 II kv	12 476	5 231	1 571	692	4 666	316	3 316	2 354	124	357	459	21
2008 märts	12 195	5 095	1 493	678	4 616	313	1 022	727	31	107	149	7
2008 apr	12 274	5 126	1 519	681	4 636	313	1 132	782	43	121	181	6
2008 mai	12 432	5 227	1 544	695	4 650	316	1 104	800	39	120	135	9
2008 juuni	12 476	5 231	1 571	692	4 666	316	1 080	772	42	117	143	6
	Lühiajalised											
2006	1 014	575	16	89	330	4	9 196	7 392	63	1 023	688	31
2007	1 286	787	19	117	357	6	11 349	9 052	65	1 361	832	38
2007 III kv	1 253	715	10	112	410	6	3 012	2 406	11	377	207	11
2007 IV kv	1 286	787	19	117	357	6	2 953	2 427	22	302	192	9
2008 I kv	1 395	817	32	128	411	6	2 716	2 100	22	305	278	12
2008 II kv	1 424	835	33	129	418	8	2 616	1 997	11	326	268	13
2008 märts	1 395	817	32	128	411	6	863	659	3	103	95	3
2008 apr	1 400	817	32	128	417	7	907	680	3	113	107	4
2008 mai	1 441	856	32	130	414	8	852	667	3	103	74	6
2008 juuni	1 424	835	33	129	418	8	856	651	4	110	88	4
	Pikaajalised¹											
2006	10 074	3 998	1 150	536	4 089	301	2 169	1 004	366	91	654	54
2007	10 763	4 267	1 456	558	4 174	309	2 281	1 036	486	96	621	42
2007 III kv	10 623	4 245	1 334	552	4 188	304	440	199	79	16	138	8
2007 IV kv	10 763	4 267	1 456	558	4 174	309	557	236	174	26	110	11
2008 I kv	10 801	4 278	1 462	550	4 205	306	535	258	50	11	200	16
2008 II kv	11 053	4 396	1 538	563	4 247	308	701	357	114	32	191	8
2008 märts	10 801	4 278	1 462	550	4 205	306	159	69	28	4	54	4
2008 apr	10 874	4 309	1 488	553	4 219	306	225	102	39	8	74	2
2008 mai	10 991	4 370	1 512	564	4 236	308	252	134	36	17	62	4
2008 juuni	11 053	4 396	1 538	563	4 247	308	224	121	38	7	55	2
	Millest pikaajalised fikseeritud intressimääraga											
2006	7 058	2 136	545	410	3 731	237	1 294	475	144	57	578	39
2007	7 323	2 274	589	422	3 788	250	1 285	532	117	61	540	36
2007 III kv	7 314	2 254	591	416	3 806	246	263	100	25	8	123	7
2007 IV kv	7 323	2 274	589	422	3 788	250	278	128	23	19	99	8
2008 I kv	7 301	2 271	583	413	3 789	246	330	130	13	8	168	10
2008 II kv	7 461	2 353	598	427	3 836	248	428	195	30	28	168	6
2008 märts	7 301	2 271	583	413	3 789	246	87	30	6	3	44	3
2008 apr	7 345	2 290	588	416	3 805	245	143	58	10	7	67	1
2008 mai	7 418	2 321	591	427	3 832	247	143	63	8	15	54	3
2008 juuni	7 461	2 353	598	427	3 836	248	142	75	12	6	48	2
	Millest pikaajalised muutuva intressimääraga											
2006	2 595	1 512	595	113	312	64	720	408	217	31	49	15
2007	2 984	1 615	848	124	338	58	823	373	360	33	51	6
2007 III kv	2 855	1 610	727	125	336	57	139	72	52	7	8	1
2007 IV kv	2 984	1 615	848	124	338	58	241	75	148	7	8	3
2008 I kv	3 027	1 627	857	126	357	60	158	96	33	3	20	5
2008 II kv	3 135	1 674	916	126	359	60	236	138	79	3	13	2
2008 märts	3 027	1 627	857	126	357	60	58	29	21	1	7	1
2008 apr	3 056	1 642	878	126	350	60	70	37	28	1	3	1
2008 mai	3 109	1 671	897	127	355	60	95	62	26	1	5	1
2008 juuni	3 135	1 674	916	126	359	60	70	39	25	2	5	0

Allikas: EKP.

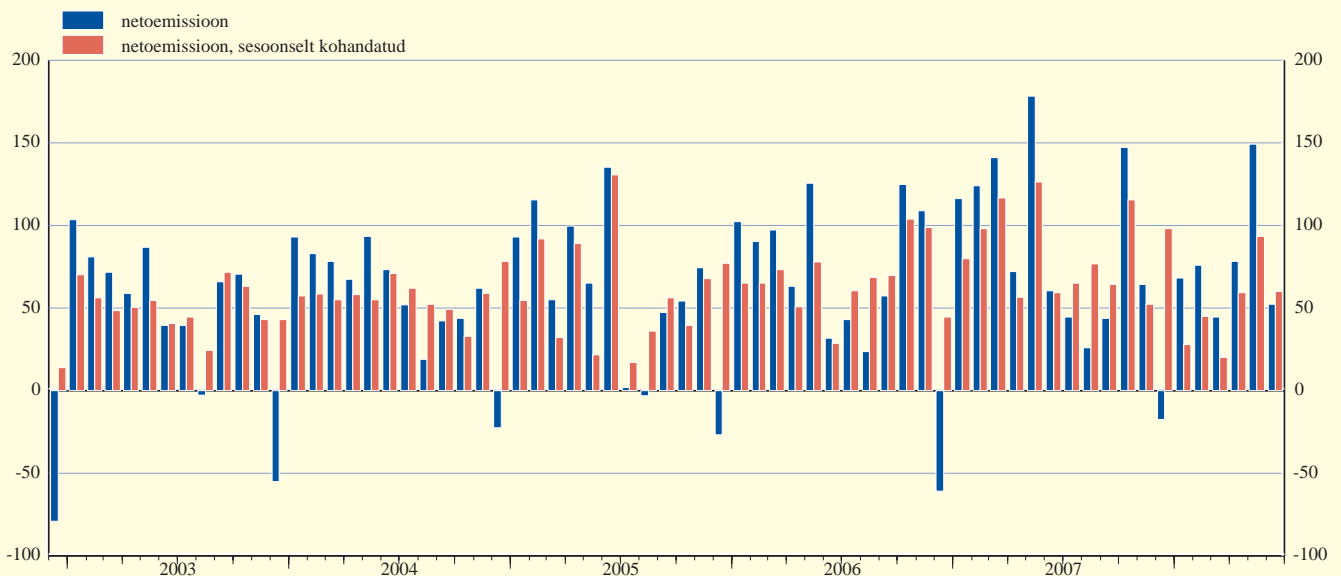
¹ Pikaajaliste võlaväärtpaberite kogusummas fikseeritud ja muutuva intressimääraga pikaajaliste võlaväärtpaberite lahutamisel tekkinud vahe tuleneb nullkuponiga võlakirjade ja ümberhindamise mõjust.

4.2 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberid (v.a aktsiad) emitendi sektori ja instrumendi kategooria kaupa
(mld EUR, kui pole viidatud teisiti; perioodi jooksul sooritatud tehingud; nimiväärtus)

2. Netoemissioon

	Sesoonselt kohandamata						Sesoonselt kohandatud					
	Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor		Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor	
			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mittefinants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kokku												
2006	807,1	422,3	243,2	29,4	90,0	22,3	807,0	426,0	238,7	29,5	90,6	22,2
2007	1 000,6	484,9	329,7	54,7	120,4	10,9	1 008,0	491,6	324,0	56,9	124,6	11,0
2007 III kv	114,4	95,2	36,1	-7,7	-11,5	2,2	205,7	119,2	67,0	1,4	12,4	5,7
2007 IV kv	194,1	95,7	143,9	12,7	-63,0	4,9	265,7	127,5	95,5	18,7	21,4	2,6
2008 I kv	188,4	69,0	25,0	7,5	88,9	-1,9	92,9	11,4	53,4	4,3	26,2	-2,3
2008 II kv	279,8	134,7	78,1	14,4	49,4	3,2	212,8	140,4	66,1	1,8	2,0	2,5
2008 märts	44,5	6,0	14,6	-3,5	28,0	-0,6	20,0	-3,2	18,1	-3,6	8,8	-0,1
2008 apr	78,3	32,3	25,0	2,4	18,9	-0,4	59,2	18,3	27,2	-1,5	15,1	0,0
2008 mai	149,2	92,8	24,4	13,8	14,3	3,8	93,5	76,8	19,7	6,0	-12,8	3,8
2008 juuni	52,4	9,5	28,7	-1,8	16,2	-0,2	60,1	45,2	19,2	-2,7	-0,3	-1,3
Pikaajalised												
2006	755,9	347,4	236,9	27,0	121,4	23,2	754,5	349,3	232,6	26,8	122,7	23,1
2007	739,3	285,4	326,5	27,4	92,0	8,0	735,0	287,1	320,9	27,3	91,8	7,8
2007 III kv	33,6	14,1	37,7	-4,4	-14,2	0,4	116,6	35,0	68,2	0,0	9,8	3,7
2007 IV kv	165,5	28,6	135,0	8,0	-11,0	4,9	181,3	52,8	87,3	6,6	32,2	2,3
2008 I kv	75,0	34,4	12,4	-4,1	34,2	-2,0	57,4	7,1	40,5	3,3	8,7	-2,3
2008 II kv	255,4	121,2	76,8	13,3	42,1	1,9	170,7	102,1	65,0	2,7	-0,6	1,5
2008 märts	22,1	4,1	14,2	-4,8	8,5	0,1	12,5	-5,2	17,5	-3,1	3,2	0,1
2008 apr	68,9	28,6	25,1	2,8	13,0	-0,7	64,6	23,9	27,9	2,4	10,4	0,0
2008 mai	116,3	61,1	24,0	11,3	17,4	2,4	62,7	42,9	18,5	6,2	-7,6	2,6
2008 juuni	70,3	31,5	27,6	-0,8	11,8	0,2	43,5	35,3	18,6	-5,9	-3,4	-1,1

J16 Väärtpaberite (v.a aktsiate) netoemissioon, sesoonselt kohandatud ja kohandamata
(mld EUR; tehingud kuu jooksul; nimiväärtus)

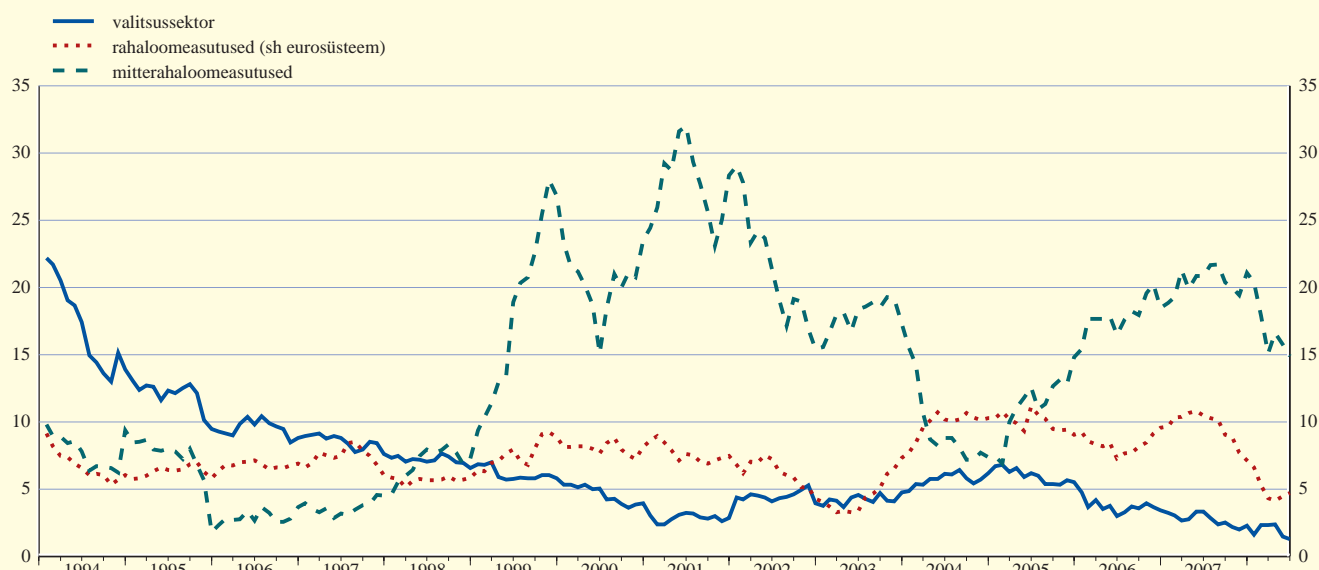

Allikas: EKP.

4.3 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberite (v.a aktsiate) kasvumäärad¹ (protsentuaalsed muutused)

	Aastased kasvumäärad (sesoonselt kohandamata)						Kuu kuu sesoonselt kohandatud kasvumäärad						
	Kokku	Raha- loome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomesutused		Valitsussektor		Kokku	Raha- loome- asutused (sh euro- süsteem)	Mitterahaloomesutused		Valitsussektor		
			Finants- asutused (v.a raha- loomeasu- tused)	Kaupu ja mitte- finants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valitsus- sektor			Finants- asutused (v.a raha- loomeasu- tused)	Kaupu ja mitte- finants- teenuseid pakkuvad ettevõtted	Kesk- valitsus	Muu valitsus- sektor	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Kokku													
2007	juuni	9,2	10,8	27,9	8,2	3,8	3,2	9,8	10,9	30,2	12,0	4,1	1,7
	juuli	9,1	10,8	28,4	10,0	3,3	2,5	9,5	10,0	30,0	15,4	3,6	1,3
	aug	9,1	11,0	28,5	9,5	3,1	2,5	9,0	9,7	26,4	11,5	3,8	3,1
	sept	9,0	10,9	27,0	8,0	3,2	4,2	8,0	9,7	18,6	8,5	3,5	3,2
	okt	9,1	11,0	26,8	8,8	3,0	5,4	9,0	10,4	25,9	8,9	3,4	4,5
	nov	8,6	10,4	25,6	8,9	2,7	4,2	7,6	9,3	22,8	9,0	1,6	5,2
	dets	9,0	10,6	28,4	8,8	2,7	3,6	8,2	10,4	26,6	6,1	1,5	5,5
2008	jaan	8,5	10,0	27,0	10,6	2,2	3,1	7,5	9,8	24,1	6,2	0,9	4,8
	veebr	8,0	8,7	24,4	9,9	2,9	2,8	6,9	7,5	22,3	8,2	2,1	2,4
	märts	7,0	7,7	20,9	7,8	2,8	1,7	6,1	5,7	23,1	7,0	2,1	0,2
	apr	7,1	7,2	23,1	6,6	2,9	1,1	5,1	4,1	20,3	4,1	2,4	-2,3
	mai	6,7	7,8	21,7	6,5	1,6	2,9	5,8	6,3	20,4	4,0	1,6	0,7
	juuni	6,6	8,1	21,8	4,0	1,4	2,8	5,1	6,1	17,2	1,8	1,2	0,1
Pikaajalised													
2007	juuni	8,9	10,5	28,5	6,2	3,3	3,4	8,8	10,1	31,4	7,9	2,4	1,2
	juuli	8,8	10,3	29,1	7,0	2,9	2,7	8,3	9,1	31,3	7,6	2,1	1,2
	aug	8,5	10,1	29,3	6,6	2,4	2,7	7,5	7,6	27,5	6,8	2,3	2,9
	sept	7,9	9,0	27,8	5,6	2,4	3,5	6,1	5,8	19,6	4,8	2,9	1,7
	okt	7,7	8,8	27,0	5,5	2,0	4,6	6,6	5,6	25,6	4,7	2,7	2,8
	nov	7,1	7,7	25,8	6,0	1,9	3,1	5,4	4,6	22,0	5,7	1,4	3,2
	dets	7,3	7,1	28,5	5,1	2,3	2,7	5,7	4,2	25,7	2,4	2,0	4,0
2008	jaan	6,7	6,6	27,1	5,8	1,6	2,2	5,1	4,1	23,1	4,1	1,0	3,1
	veebr	6,1	5,3	23,3	5,7	2,3	1,9	4,7	2,9	19,3	4,6	2,3	0,9
	märts	5,3	4,3	19,8	4,2	2,4	0,9	4,5	2,8	19,9	3,6	2,0	0,0
	apr	5,5	4,1	22,0	4,3	2,5	0,4	4,4	2,7	18,5	3,8	2,3	-2,0
	mai	5,1	4,5	20,3	5,1	1,4	1,8	4,9	4,3	18,4	4,5	1,4	0,4
	juuni	5,0	4,7	20,3	2,3	1,2	1,7	4,3	5,2	15,4	2,2	0,4	-0,5

J17 Pikaajaliste võlaväärtpaberite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis vääringutes kokku (aastane muutus protsentides)

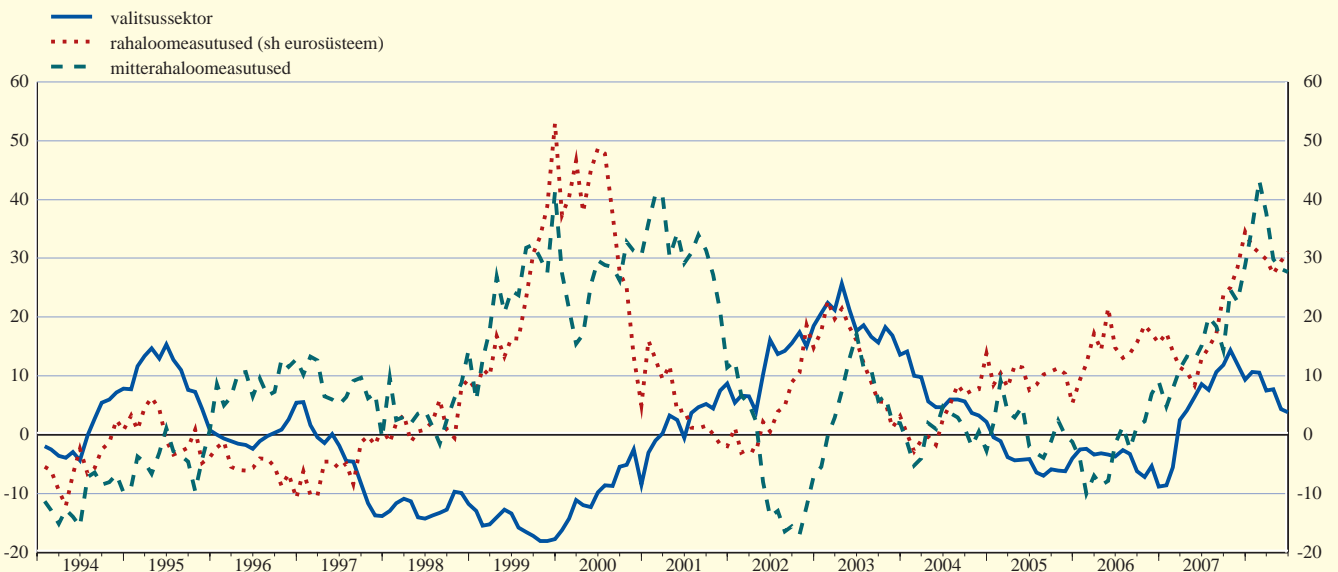
Allikas: EKP.

¹ Kasvumäärade arutamist on käsitletud tehnilistes märkustes. Kuue kuu kasvumäärad on antud aastapõhistena.

4.3 Euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberite (v.a aktsiate) kasvumäärad¹ (järg)
(protsentaalsed muutused)

	Pikaajalised fikseeritud intressimääraga						Pikaajalised muutuva intressimääraga					
	Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor		Kokku	Rahaloomeasutused (sh euro-süsteem)	Mitterahaloomeasutused		Valitsussektor	
			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mitte-finants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)	Kaupu ja mitte-finants-teenuseid pakkuvad ettevõtted	Keskvalitsus	Muu valitsussektor
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
	Kõigis vääringutes kokku											
2006	4,5	4,7	14,0	0,4	3,2	13,5	16,1	11,9	40,1	25,7	5,0	4,3
2007	5,1	7,1	17,4	3,5	2,4	6,6	15,7	11,1	37,8	18,5	3,8	-1,7
2007 III kv	5,3	8,0	17,1	4,3	2,3	4,9	16,2	11,1	39,8	19,8	4,4	-4,7
2007 IV kv	4,5	6,7	13,1	4,4	1,8	6,3	15,1	9,0	39,3	14,5	4,8	-6,5
2008 I kv	3,3	5,3	8,4	4,2	1,3	3,3	14,3	6,0	38,7	12,5	11,4	-3,2
2008 II kv	2,6	4,2	5,0	3,8	1,3	1,3	12,1	4,9	33,1	8,2	7,6	0,2
2008 jaan	3,3	6,0	10,1	4,5	0,7	3,9	15,4	6,7	41,9	13,2	11,6	-4,5
2008 veebr	3,1	4,8	6,7	4,4	1,5	2,4	13,8	5,3	37,4	12,9	12,2	-0,1
2008 märts	2,5	3,5	5,6	2,8	1,5	1,4	12,2	4,8	30,9	12,3	12,3	-1,1
2008 apr	2,6	3,7	5,0	3,6	1,7	0,8	12,4	4,6	35,9	9,4	7,2	-1,2
2008 mai	2,6	4,6	4,3	5,1	1,0	1,7	12,2	5,4	32,5	8,1	6,9	1,8
2008 juuni	2,7	5,1	5,7	2,9	0,9	1,7	11,2	4,9	31,1	2,3	5,4	1,4
	Eurodes											
2006	3,8	3,1	11,5	-0,4	3,2	13,7	14,9	10,1	36,6	28,0	5,2	3,5
2007	4,5	6,4	14,1	1,9	2,7	6,7	15,0	10,2	35,5	18,3	3,9	-2,4
2007 III kv	4,6	7,1	14,0	2,9	2,5	5,1	15,7	10,3	38,0	18,9	4,5	-5,6
2007 IV kv	4,0	6,2	10,9	3,0	2,1	6,6	14,9	8,7	37,9	13,3	4,9	-7,1
2008 I kv	2,9	4,9	7,1	2,9	1,5	3,5	14,9	5,8	39,1	11,7	11,7	-4,0
2008 II kv	2,4	3,9	4,3	2,0	1,5	1,4	13,3	5,6	34,4	7,9	8,0	-1,2
2008 jaan	2,9	5,4	8,7	3,3	0,9	4,2	15,9	6,6	42,0	12,3	11,9	-4,8
2008 veebr	2,8	4,5	5,8	3,2	1,7	2,5	14,5	5,2	38,1	12,0	12,5	-1,3
2008 märts	2,3	3,1	4,5	1,0	1,7	1,4	12,8	4,4	32,0	11,8	12,9	-2,7
2008 apr	2,4	3,4	4,0	1,8	1,9	0,8	13,5	4,9	37,6	8,8	7,6	-2,6
2008 mai	2,3	4,3	3,8	3,5	1,1	1,7	13,6	6,4	33,8	7,8	7,3	0,5
2008 juuni	2,5	4,9	6,0	0,6	1,1	1,8	12,7	6,2	32,1	2,7	5,8	0,1

J18 Lühiajaliste võlaväärtpaberite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis vääringutes kokku
(aastane muutus protsentides)

Allikas: EKP.

¹ Kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

4.4 Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiad¹

(mld EUR, kui pole viidatud teisiti; turuväärtused)

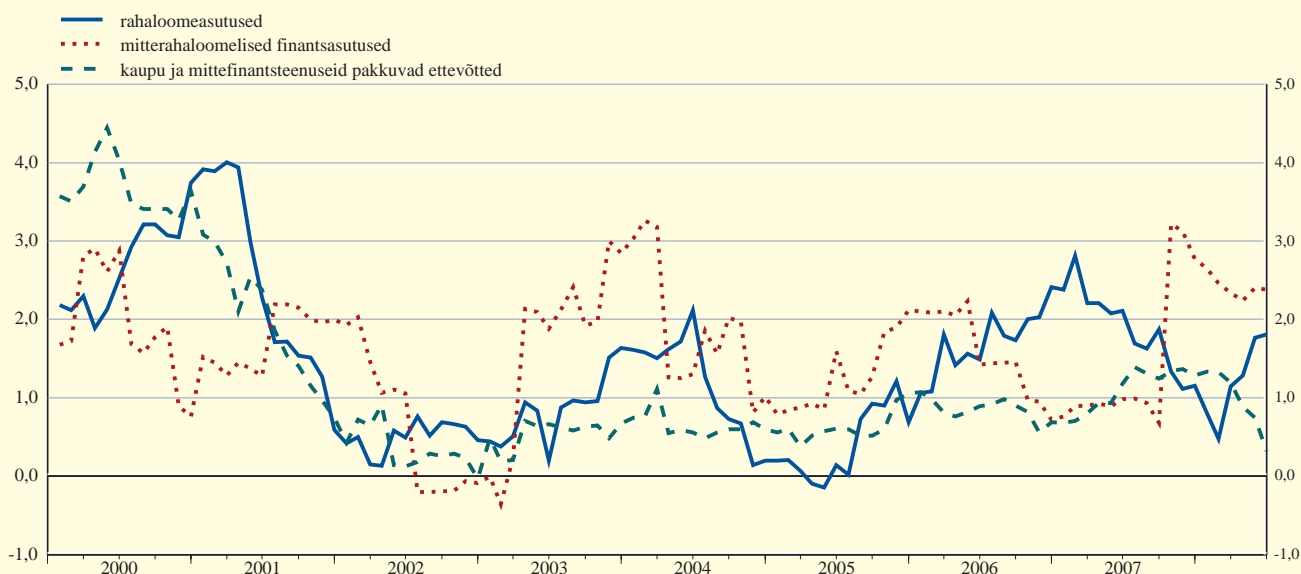
1. Bilansiline jääk ja aastased kasvumäärad

(bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga)

	Kokku			Rahaloomeasutused		Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)		Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted	
	Kokku 1	Indeks, dets 2001 = 100 2	Aastased kasvumäärad (protsentides) 3	Kokku 4	Aastased kasvumäärad (protsentides) 5	Kokku 6	Aastased kasvumäärad (protsentides) 7	Kokku 8	Aastased kasvumäärad (protsentides) 9
2006 juuni	5 408,2	103,2	1,0	909,8	1,5	539,7	1,4	3 958,7	0,9
juuli	5 405,1	103,3	1,2	923,0	2,1	553,7	1,4	3 928,3	0,9
aug	5 586,9	103,3	1,2	963,8	1,8	604,6	1,4	4 018,5	1,0
sept	5 728,5	103,4	1,1	991,8	1,7	616,7	1,5	4 120,0	0,9
okt	5 917,6	103,5	1,0	1 022,4	2,0	623,8	1,0	4 271,4	0,8
nov	5 972,2	103,5	0,9	1 031,8	2,0	613,6	0,9	4 326,8	0,6
dets	6 190,9	103,8	1,0	1 063,9	2,4	633,2	0,7	4 493,7	0,7
2007 jaan	6 369,9	103,8	1,0	1 123,5	2,4	646,2	0,8	4 600,2	0,7
vebr	6 283,9	103,9	1,1	1 092,8	2,8	637,8	0,9	4 553,3	0,7
märts	6 510,1	104,0	1,1	1 111,4	2,2	649,3	0,9	4 749,4	0,8
apr	6 760,5	104,2	1,2	1 168,6	2,2	675,5	0,9	4 916,3	0,9
mai	7 040,4	104,2	1,1	1 174,5	2,1	688,8	0,9	5 177,0	0,9
juuni	6 961,9	104,5	1,3	1 128,6	2,1	677,1	1,0	5 156,1	1,2
juuli	6 731,4	104,8	1,4	1 099,8	1,7	608,8	1,0	5 022,7	1,4
aug	6 618,1	104,7	1,3	1 060,2	1,6	583,8	0,9	4 974,1	1,3
sept	6 682,2	104,7	1,3	1 048,8	1,9	597,2	0,7	5 036,1	1,2
okt	6 936,7	105,0	1,5	1 072,8	1,3	629,2	3,2	5 234,7	1,3
nov	6 622,4	105,1	1,5	1 032,7	1,1	579,2	3,1	5 010,5	1,4
dets	6 578,8	105,2	1,4	1 017,2	1,2	579,0	2,8	4 982,7	1,3
2008 jaan	5 756,8	105,3	1,4	887,9	0,8	497,3	2,6	4 371,5	1,3
veebr	5 811,0	105,3	1,3	858,2	0,5	492,4	2,5	4 460,5	1,3
märts	5 557,5	105,3	1,3	858,5	1,1	501,3	2,3	4 197,7	1,2
apr	5 738,4	105,3	1,1	835,2	1,3	519,4	2,2	4 383,7	0,9
mai	5 712,3	105,3	1,0	768,9	1,8	497,1	2,4	4 446,3	0,7
juuni	5 069,3	105,3	0,7	663,2	1,8	435,5	2,4	3 970,6	0,3

J19 Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiate aastased kasvumäärad

(aastased protsentuaalsed muutused)

Allikas: EKP.

¹ Indeksi ja kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

4.4 Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiad¹

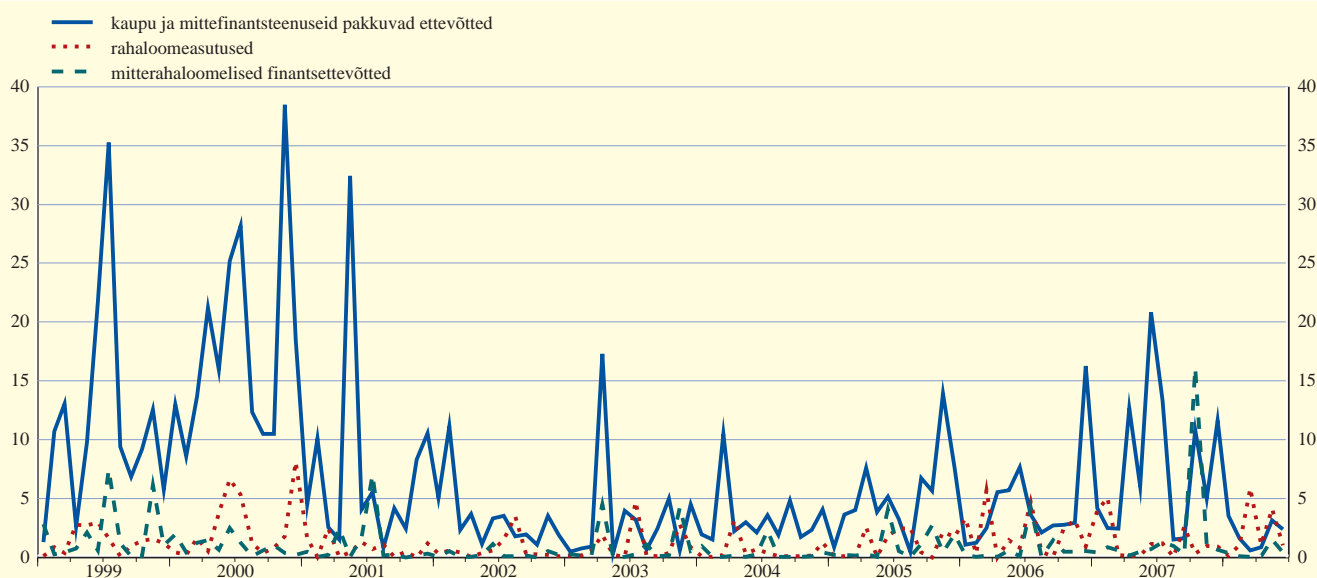
(mld EUR; turuväärtused)

2. Tehingud kuu jooksul

	Kokku			Rahaloomeasutused			Finantsasutused (v.a rahaloomeasutused)			Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted		
	Emissiooni koguväärtus	Väljastmine	Emissiooni netoväärtus	Emissiooni koguväärtus	Väljastmine	Emissiooni netoväärtus	Emissiooni koguväärtus	Väljastmine	Emissiooni netoväärtus	Emissiooni koguväärtus	Väljastmine	Emissiooni netoväärtus
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006												
juuni	8,5	2,7	5,8	0,8	0,3	0,5	0,1	0,1	0,0	7,7	2,4	5,3
juuli	12,6	6,6	6,0	4,7	0,0	4,7	4,2	3,5	0,7	3,6	3,1	0,6
aug	2,6	1,8	0,8	0,5	0,0	0,5	0,0	0,1	-0,1	2,1	1,6	0,5
sept	4,2	0,5	3,7	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	1,4	2,7	0,5	2,2
okt	5,7	1,2	4,5	2,5	0,0	2,5	0,5	0,0	0,5	2,7	1,2	1,5
nov	6,5	2,0	4,5	3,1	0,0	3,1	0,5	0,2	0,3	2,9	1,8	1,1
dets	17,7	5,1	12,6	0,9	0,3	0,6	0,5	0,0	0,5	16,3	4,7	11,6
2007												
jaan	8,5	3,9	4,6	4,0	0,1	3,8	0,4	0,0	0,4	4,1	3,8	0,3
veebr	8,4	2,0	6,3	5,0	0,0	5,0	0,9	0,0	0,9	2,5	2,0	0,5
märts	3,2	1,7	1,5	0,2	0,0	0,2	0,6	0,4	0,2	2,4	1,4	1,0
apr	12,9	0,4	12,5	0,1	0,3	-0,2	0,2	0,0	0,1	12,7	0,2	12,5
mai	6,6	1,9	4,7	0,1	0,0	0,1	0,5	0,0	0,5	6,0	1,9	4,2
juuni	22,6	1,6	21,0	1,1	0,0	1,1	0,7	0,0	0,7	20,8	1,6	19,3
juuli	15,8	1,8	13,9	1,2	0,0	1,2	1,3	0,3	1,0	13,3	1,5	11,8
aug	2,5	6,6	-4,2	0,0	0,1	-0,1	1,0	1,4	-0,5	1,5	5,1	-3,6
sept	4,5	2,5	2,0	2,6	0,0	2,6	0,3	0,3	-0,1	1,6	2,1	-0,5
okt	27,2	8,0	19,1	0,3	3,2	-2,9	16,1	0,5	15,5	10,8	4,3	6,5
nov	7,0	3,3	3,6	0,9	0,0	0,9	1,0	1,3	-0,3	5,0	2,0	3,0
dets	13,2	4,6	8,6	0,9	0,0	0,9	0,7	2,2	-1,5	11,6	2,5	9,2
2008												
jaan	4,0	1,4	2,7	0,1	0,0	0,1	0,4	0,7	-0,3	3,5	0,7	2,8
veebr	2,7	1,9	0,9	1,0	0,0	1,0	0,1	0,3	-0,2	1,6	1,6	0,1
märts	6,5	5,8	0,6	5,9	0,0	5,9	0,0	0,5	-0,4	0,6	5,4	-4,8
apr	2,1	3,0	-0,9	1,1	0,0	1,1	0,1	0,5	-0,3	0,9	2,5	-1,7
mai	8,7	5,9	2,8	4,1	0,1	4,1	1,5	0,3	1,2	3,1	5,6	-2,5
juuni	3,8	4,8	-1,0	1,0	0,0	1,0	0,4	0,1	0,3	2,4	4,7	-2,3

J20 Noteeritud aktsiate emissiooni koguväärtus emitendi sektori kaupa

(mld EUR; tehinguid kuu jooksul; turuväärtused)

Allikas: EKP.

¹ Indeksi ja kasvumäärade arvutamist on käsitletud tehnilistes märkustes.

4.5 Euroala residentide eurohoiuste ja -laenude intressimäärad rahaloomeasutustes¹

(protsenti aastas; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga, uued hoiused/laenud perioodi keskmisena, kui pole viidatud teisiti)

1. Hoiuste intressimäärad (uued hoiused)

	Kodumajapidamiste hoiused						Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete hoiused				Repo- tehingud
	Üleöö- hoiused ²	Lepingulise tähtajaga			Lõpetatavad etteteatamistähtajaga ^{2,3}		Üleöö- hoiused ²	Lepingulise tähtajaga			
		Kuni 1 aasta	1–2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu		Kuni 1 aasta	1–2 aastat	Üle 2 aasta	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2007 juuli	1,10	3,86	3,90	2,97	2,45	3,40	1,81	4,01	4,16	4,51	3,95
aug	1,14	3,93	3,93	3,01	2,53	3,46	1,89	4,08	4,33	4,20	3,93
sept	1,16	4,07	3,98	2,92	2,58	3,50	1,91	4,14	4,34	4,41	3,97
okt	1,17	4,11	4,16	3,31	2,53	3,57	1,97	4,07	4,37	4,63	3,93
nov	1,18	4,08	4,22	3,20	2,54	3,64	2,01	4,10	4,41	4,04	3,98
dets	1,18	4,28	4,14	3,18	2,57	3,68	1,95	4,26	4,40	4,03	3,95
2008 jaan	1,20	4,19	4,32	3,43	2,57	3,75	2,01	4,13	4,38	4,68	3,95
veebr	1,21	4,10	4,18	3,22	2,65	3,77	2,01	4,07	4,18	4,36	3,93
märts	1,22	4,14	3,97	3,08	2,69	3,78	2,03	4,20	4,23	4,07	3,96
apr	1,22	4,28	4,16	3,14	2,72	3,81	2,05	4,27	4,56	4,62	4,00
mai	1,23	4,32	4,27	3,19	2,73	3,84	2,07	4,26	4,68	4,40	4,03
juuni	1,24	4,43	4,61	3,27	2,74	3,88	2,06	4,28	4,72	4,02	4,11

2. Kodumajapidamistele antud laenude intressimäärad (uued laenud)

	Arveldus- krediit ²	Tarbijakrediit				Aasta- põhine tasumäär protsen- tides ¹	Eluaseme ostmiseks antud laenud				Aasta- põhine tasumäär protsen- tides ¹	Muud fikseeritud intressimääraga laenud		
		Fikseeritud intressimääraga			Ujuva intressi- määraga ja kuni 1 aasta		Fikseeritud intressimääraga			Ule 10 aasta		Ujuva intressi- määraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta
		Ujuva intressi- määraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta			Ujuva intressi- määraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	5–10 aastat					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2007 juuli	10,49	8,06	6,76	8,30	8,35	5,06	4,93	5,02	4,91	5,26	5,54	5,80	5,41	
aug	10,55	8,43	6,85	8,31	8,48	5,15	4,98	5,08	4,90	5,24	5,36	5,93	5,47	
sept	10,53	8,48	6,83	8,39	8,54	5,23	5,04	5,09	5,02	5,31	5,46	5,87	5,51	
okt	10,64	8,10	6,88	8,40	8,38	5,29	5,07	5,08	5,11	5,38	5,63	6,05	5,59	
nov	10,50	8,38	6,90	8,36	8,47	5,28	5,03	5,10	5,11	5,38	5,60	5,95	5,49	
dets	10,46	8,05	6,93	8,17	8,26	5,32	5,03	5,07	5,18	5,40	5,67	5,83	5,43	
2008 jaan	10,46	8,11	7,00	8,47	8,48	5,32	5,02	5,07	5,14	5,37	5,59	5,93	5,49	
veebr	10,45	8,54	7,24	8,44	8,70	5,26	4,97	5,02	5,11	5,35	5,55	5,87	5,55	
märts	10,52	8,41	7,05	8,42	8,55	5,20	4,89	4,96	5,11	5,28	5,65	5,79	5,46	
apr	10,53	8,32	7,02	8,46	8,55	5,23	4,91	4,95	5,12	5,29	5,83	5,80	5,45	
mai	10,57	8,69	7,01	8,44	8,63	5,34	4,96	4,98	5,13	5,36	5,99	5,87	5,59	
juuni	10,63	8,61	6,91	8,43	8,60	5,47	5,09	5,07	5,20	5,52	6,02	6,11	5,64	

3. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele antud laenude intressimäärad (uued laenud)

	Arvelduskrediit ²	Muud, kuni 1 miljoni euro suurused fikseeritud intressimääraga laenud			Muud, üle 1 miljoni euro suurused fikseeritud intressimääraga laenud			
		Ujuva intressimääraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Ujuva intressimääraga ja kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	
		1	2	3	4	5	6	7
2007 juuli		6,30	5,58	5,77	5,09	4,90	4,95	5,17
aug		6,35	5,77	5,86	5,17	5,01	5,46	5,29
sept		6,49	5,93	5,90	5,23	5,20	5,60	5,41
okt		6,53	5,96	6,00	5,26	5,11	5,19	5,31
nov		6,50	5,96	5,90	5,29	5,08	5,28	5,36
dets		6,62	6,08	5,96	5,30	5,35	5,62	5,48
2008 jaan		6,62	5,93	5,92	5,27	5,12	5,35	5,23
veebr		6,56	5,84	5,86	5,24	5,04	5,43	5,14
märts		6,56	5,91	5,77	5,23	5,19	5,44	5,34
apr		6,54	6,03	5,77	5,20	5,30	5,42	5,39
mai		6,57	6,10	5,93	5,25	5,27	5,70	5,38
juuni		6,68	6,16	6,07	5,40	5,35	5,66	5,48

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale koosseisule. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Selle instrumendikategooria puhul langevad uued hoiused/laenud ja bilansiline jääk kokku. Perioodi lõpu seisuga.

³ Selle instrumendikategooria puhul liidetakse kodumajapidamised ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted ning neid kajastatakse kodumajapidamiste sektoris, sest kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete bilansiline jääk on kõigi liikmesriikide kodumajapidamiste sektorite kogusummaga võrreldes ebaoluline.

⁴ Aastapõhine tasumäär protsentides hõlmab laenu kogukulu. Kogukulu koosneb intressimäära komponendist ja muudest vastavatest tasudest, sh päringute tegemise, haldamise, dokumentide ettevalmistamise, garantiide jms kulud.

4.5 Euroala residentide eurohoiuste ja -laenude intressimäärad rahaloomeasutustes

(protsenti aastas; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga, uued hoiused/laenud perioodi keskmisena, kui pole viidatud teisiti)

4. Hoiuste intressimäärad (bilansiline jääk)

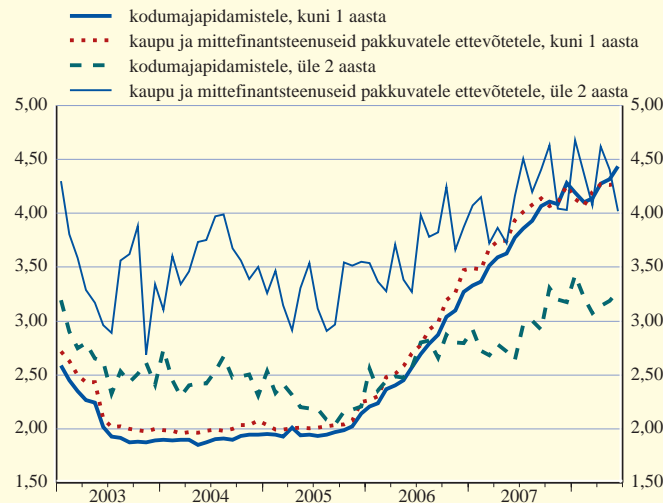
	Kodumajapidamiste hoiused					Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete hoiused			Repotehingud
	Üleööhoiused ¹	Lepingulise tähtajaga		Lõpetatavad etteteatamistähtajaga ^{1,2}		Üleööhoiused ¹	Lepingulise tähtajaga		
		Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	Kuni 3 kuud	Üle 3 kuu		Kuni 2 aastat	Üle 2 aasta	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2007 juuli	1,10	3,49	3,02	2,45	3,40	1,81	3,92	4,00	3,85
aug	1,14	3,58	3,03	2,53	3,46	1,89	4,03	4,07	3,89
sept	1,16	3,68	3,06	2,58	3,50	1,91	4,13	4,09	3,93
okt	1,17	3,79	3,04	2,53	3,57	1,97	4,18	4,11	3,93
nov	1,18	3,85	3,06	2,54	3,64	2,01	4,21	4,18	3,97
dets	1,18	3,95	3,03	2,57	3,68	1,95	4,33	4,17	4,01
2008 jaan	1,20	3,98	3,06	2,57	3,75	2,01	4,27	4,21	4,01
veebr	1,21	3,99	3,11	2,65	3,77	2,01	4,23	4,24	3,97
märts	1,22	4,01	3,07	2,69	3,78	2,03	4,29	4,24	3,96
apr	1,22	4,07	3,07	2,72	3,81	2,05	4,37	4,29	3,91
mai	1,23	4,13	3,06	2,73	3,84	2,07	4,43	4,26	4,04
juuni	1,24	4,20	3,08	2,74	3,88	2,06	4,49	4,32	4,12

5. Laenude intressimäärad (bilansiline jääk)

	Kodumajapidamiste laenud						Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete laenud		
	Eluaseme ostmiseks antud laenud, tähtajaga			Tarbijakrediit ja muud laenud, tähtajaga			Tähtajaga		
	Kuni 1 aasta	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kuni 1 aasta	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kuni 1 aasta	1-5 aastat	Üle 5 aasta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2007 juuli	5,28	4,57	4,89	8,80	6,95	6,06	5,70	5,15	5,00
aug	5,35	4,58	4,90	8,85	6,97	6,08	5,76	5,24	5,05
sept	5,44	4,64	4,94	8,99	7,00	6,13	5,91	5,35	5,14
okt	5,49	4,68	4,98	9,02	7,10	6,16	5,96	5,44	5,22
nov	5,48	4,72	4,99	8,86	7,12	6,21	5,96	5,49	5,22
dets	5,54	4,75	5,00	8,97	7,13	6,22	6,08	5,57	5,28
2008 jaan	5,62	4,75	5,01	8,99	7,15	6,24	6,06	5,55	5,27
veebr	5,60	4,82	5,03	9,05	7,21	6,26	5,99	5,52	5,30
märts	5,61	4,80	5,02	9,06	7,19	6,25	5,99	5,51	5,27
apr	5,59	4,85	5,03	9,07	7,22	6,28	6,04	5,54	5,29
mai	5,62	4,85	5,05	9,08	7,22	6,27	6,09	5,59	5,32
juuni	5,66	4,90	5,08	9,09	7,24	6,33	6,19	5,69	5,39

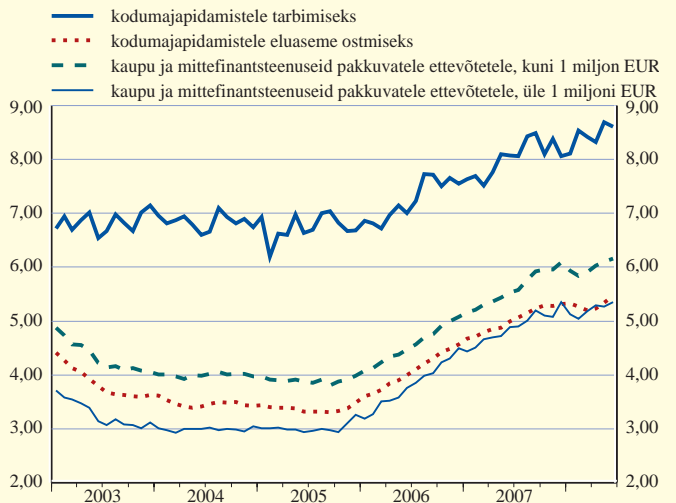
J21 Lepingulise tähtajaga uued hoiused

(protsenti aastas; ei sisalda tasusid; perioodi keskmised)

J22 Ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga uued laenud

(protsenti aastas; ei sisalda tasusid; perioodi keskmised)

Allikas: EKP.

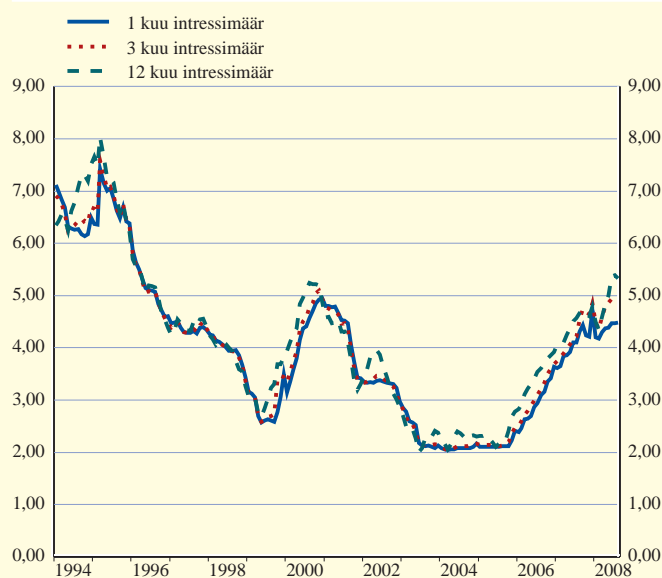
4.6 Rahaturu intressimäärad

(protsenti aastas; perioodi keskmised)

	Euroala ^{1,2}					USA	Jaapan
	Üleööhoiused (EONIA)	1kuulised hoiused (EURIBOR)	3kuulised hoiused (EURIBOR)	6kuulised hoiused (EURIBOR)	12kuulised hoiused (EURIBOR)	3kuulised hoiused (LIBOR)	3kuulised hoiused (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7
2005	2,09	2,14	2,18	2,23	2,33	3,56	0,06
2006	2,83	2,94	3,08	3,23	3,44	5,19	0,30
2007	3,87	4,08	4,28	4,35	4,45	5,30	0,79
2007 II kv	3,86	3,96	4,07	4,20	4,38	5,36	0,69
2007 III kv	4,05	4,28	4,49	4,56	4,65	5,45	0,89
2007 IV kv	3,95	4,37	4,72	4,70	4,68	5,02	0,96
2008 I kv	4,05	4,23	4,48	4,48	4,48	3,26	0,92
2008 II kv	4,00	4,41	4,86	4,93	5,05	2,75	0,92
2007 aug	4,05	4,31	4,54	4,59	4,67	5,48	0,92
2007 sept	4,03	4,43	4,74	4,75	4,72	5,49	0,99
2007 okt	3,94	4,24	4,69	4,66	4,65	5,15	0,97
2007 nov	4,02	4,22	4,64	4,63	4,61	4,96	0,91
2007 dets	3,88	4,71	4,85	4,82	4,79	4,97	0,99
2008 jaan	4,02	4,20	4,48	4,50	4,50	3,92	0,89
2008 veebr	4,03	4,18	4,36	4,36	4,35	3,09	0,90
2008 märts	4,09	4,30	4,60	4,59	4,59	2,78	0,97
2008 apr	3,99	4,37	4,78	4,80	4,82	2,79	0,92
2008 mai	4,01	4,39	4,86	4,90	4,99	2,69	0,92
2008 juuni	4,01	4,47	4,94	5,09	5,36	2,77	0,92
2008 juuli	4,19	4,47	4,96	5,15	5,39	2,79	0,92
2008 aug	4,30	4,49	4,97	5,16	5,32	2,81	0,89

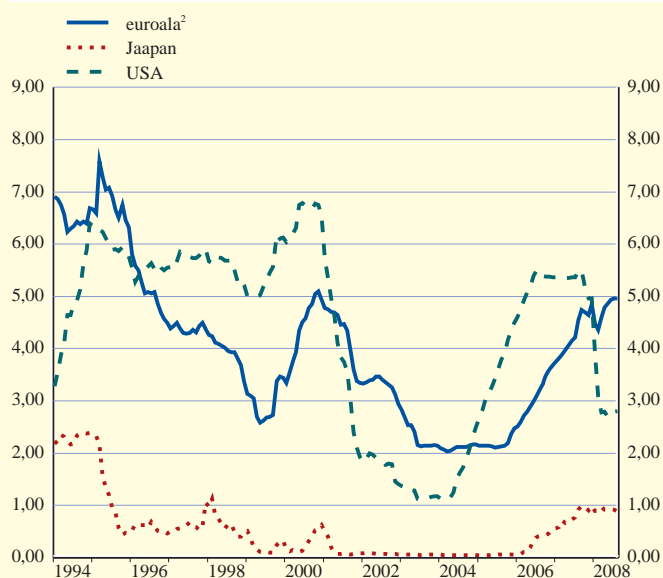
J23 Euroala rahaturu intressimäärad²

(kuupõhised; protsenti aastas)

J24 3 kuu rahaturu intressimäärad

(kuupõhised; protsenti aastas)

Allikas: EKP.

¹ Enne 1999. a jaanuari arvatati arvestuslikud euroala intressimäärad SKPga kaalutud liikmesriikide intressimäärade alusel. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² Andmed viitavad euroala muutvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

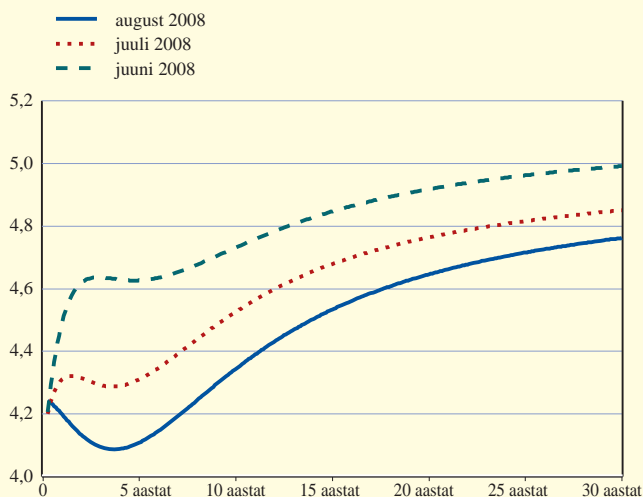
4.7 Euroala tulukõverad¹

(euroala keskvalitsuse AAA-reitinguga võlakirjad; perioodi lõpp; aastased protsentuaalsed intressimäärad; intressimäärade vahed protsendipunktides)

	Hetkeintressimäärad							Forvardtehingute lähiaja intressimäärad				
	3 kuud	1 aasta	2 aastat	5 aastat	7 aastat	10 aastat	10 aastat – 3 kuud (vahe)	10 aastat – 2 aastat (vahe)	1 aasta	2 aastat	5 aastat	10 aastat
2006 dets	3,44	3,76	3,82	3,83	3,86	3,91	0,47	0,09	3,92	3,85	3,88	4,08
2007 jaan	3,54	3,84	3,92	3,96	4,00	4,06	0,53	0,15	4,01	3,97	4,05	4,25
veebr	3,63	3,79	3,80	3,81	3,85	3,92	0,29	0,12	3,85	3,77	3,90	4,13
märts	3,70	3,92	3,95	3,93	3,96	4,02	0,33	0,08	4,03	3,93	3,97	4,25
apr	3,81	4,01	4,06	4,06	4,08	4,13	0,32	0,07	4,14	4,08	4,08	4,33
mai	3,86	4,21	4,31	4,32	4,33	4,37	0,51	0,06	4,44	4,37	4,33	4,51
juuni	3,90	4,26	4,38	4,43	4,46	4,51	0,61	0,13	4,51	4,48	4,49	4,68
juuli	3,98	4,23	4,28	4,28	4,30	4,36	0,38	0,08	4,36	4,28	4,32	4,53
aug	3,86	3,98	4,03	4,12	4,20	4,32	0,47	0,29	4,07	4,09	4,32	4,67
sept	3,80	3,96	4,03	4,15	4,25	4,38	0,57	0,35	4,08	4,13	4,39	4,75
okt	3,87	4,01	4,06	4,10	4,17	4,29	0,42	0,23	4,11	4,08	4,25	4,63
nov	3,86	3,84	3,82	3,91	4,03	4,21	0,35	0,39	3,81	3,80	4,19	4,76
dets	3,85	4,00	4,01	4,11	4,23	4,38	0,52	0,36	4,06	4,02	4,40	4,78
2008 jaan	3,81	3,55	3,42	3,59	3,79	4,05	0,24	0,62	3,32	3,34	4,08	4,80
veebr	3,83	3,42	3,20	3,43	3,72	4,06	0,23	0,86	3,04	3,03	4,16	4,99
märts	3,87	3,70	3,60	3,70	3,87	4,13	0,26	0,54	3,53	3,49	4,10	4,91
apr	3,90	3,89	3,86	3,95	4,10	4,32	0,42	0,46	3,86	3,81	4,29	4,95
mai	3,88	4,20	4,28	4,27	4,35	4,52	0,64	0,24	4,41	4,29	4,40	5,03
juuni	4,21	4,49	4,62	4,63	4,65	4,73	0,52	0,11	4,73	4,72	4,64	5,00
juuli	4,20	4,31	4,31	4,31	4,39	4,53	0,33	0,21	4,36	4,27	4,46	4,93
aug	4,24	4,20	4,13	4,11	4,19	4,34	0,10	0,21	4,13	4,02	4,26	4,82

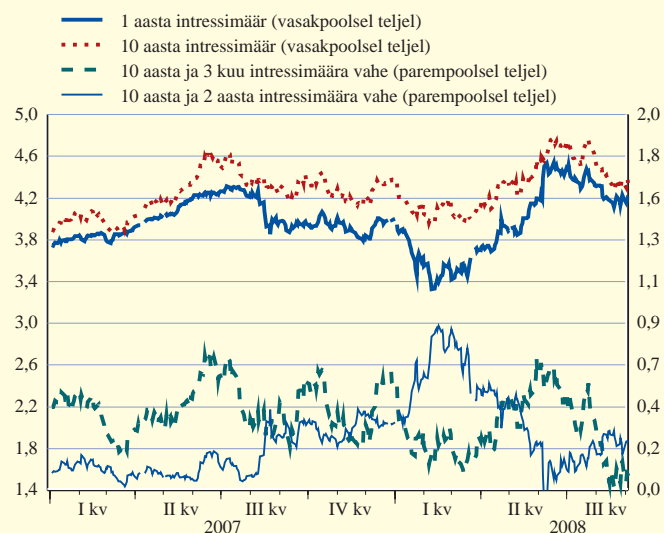
J25 Euroala hetketulukõverad

(protsenti aastas; perioodi lõpp)

J26 Euroala hetkeintressimäärad ja intressimäärade vahed

(päevased andmed; aastased protsentuaalsed intressimäärad; vahed protsendipunktides)

Allikas: EKP, statistika aluseks olevad andmed EuroMTSilt, reitingud Fitch Ratingsilt.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

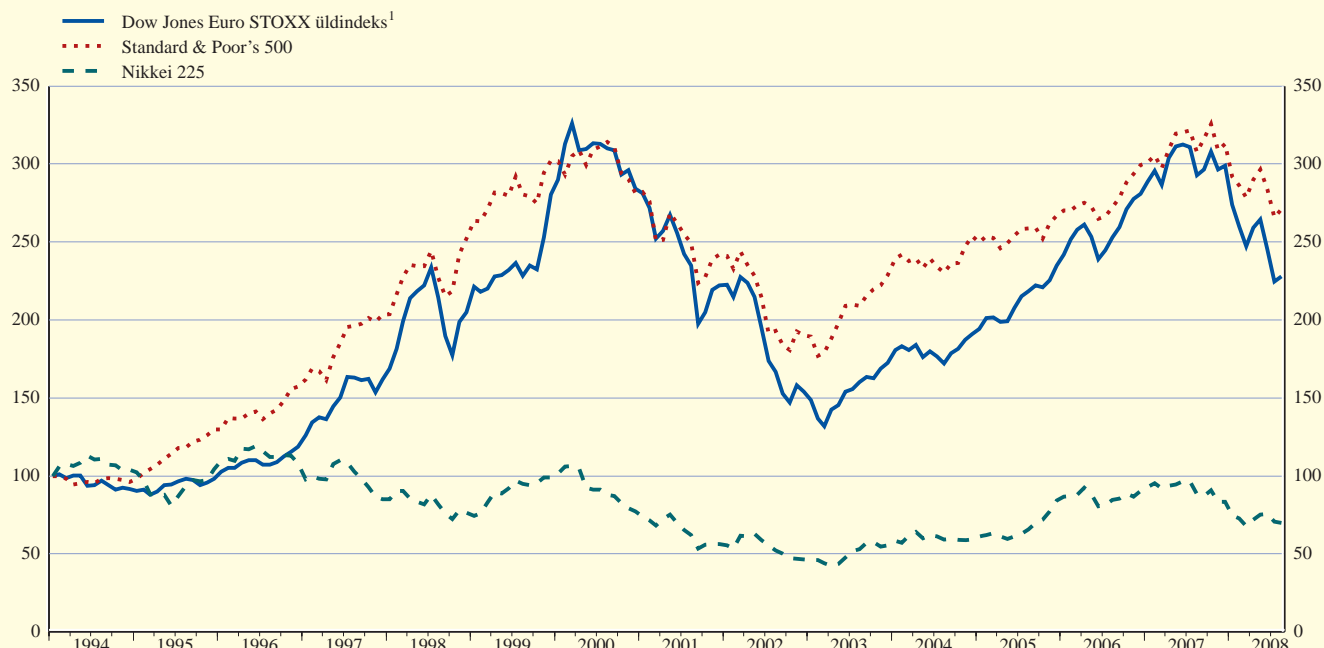
4.8 Aktsiaturgude indeksid

(indeksimäärad punktides; perioodi keskmised)

	Dow Jones EURO STOXX indeksid ¹												USA	Jaapan
	Võrdlusindeks		Peamiste majandussektorite indeksid										Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	Üldindeks	50	Põhitoorainete sektor	Teenuste sektor	Tarbekaupade sektor	Nafta ja gaasi sektor	Finantssektor	Tööstussektor	Tehnoloogia-sektor	Kommunaalteenuste sektor	Telekommunikatsioonisektor	Tervishoiusektor		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2005	293,8	3 208,6	307,0	181,3	245,1	378,6	287,7	307,3	297,2	334,1	433,1	457,0	1 207,4	12 421,3
2006	357,3	3 795,4	402,3	205,0	293,7	419,8	370,3	391,3	345,3	440,0	416,8	530,2	1 310,5	16 124,0
2007	416,4	4 315,8	543,8	235,4	366,5	449,6	408,3	488,4	383,4	561,4	492,7	519,2	1 476,5	16 984,4
2007 II kv	429,0	4 416,2	549,6	246,8	373,0	454,1	434,2	512,5	376,6	556,0	475,8	536,7	1 496,6	17 678,7
2007 III kv	416,4	4 317,6	568,3	233,5	373,3	465,6	399,8	494,4	400,9	556,3	476,7	503,8	1 489,8	16 907,5
2007 IV kv	417,8	4 377,9	567,3	228,3	383,8	455,7	381,2	484,1	406,3	620,0	544,8	509,2	1 494,6	16 002,5
2008 I kv	361,8	3 809,4	520,9	194,0	327,1	412,0	318,1	413,3	339,2	573,3	490,1	454,4	1 351,7	13 372,7
2008 II kv	355,9	3 705,6	576,2	185,0	317,8	442,8	313,7	408,2	306,5	557,1	437,7	427,1	1 371,7	13 818,3
2007 aug	406,4	4 220,6	550,8	227,8	362,5	444,5	393,5	479,0	390,0	544,4	469,2	495,4	1 454,6	16 461,0
2007 sept	411,3	4 284,4	569,1	230,1	373,2	461,5	386,3	473,8	414,7	562,7	495,9	503,2	1 496,0	16 233,9
2007 okt	427,1	4 430,8	587,6	234,9	394,6	463,8	399,4	492,9	419,5	602,4	527,9	507,6	1 539,7	16 910,4
2007 nov	411,4	4 314,9	549,1	225,3	380,2	450,3	369,1	477,1	400,8	624,1	555,0	501,9	1 461,3	15 514,0
2007 dets	414,5	4 386,0	564,0	224,1	375,8	452,5	374,0	481,8	397,8	634,9	552,6	518,6	1 480,0	15 520,1
2008 jaan	380,2	4 042,1	529,7	202,3	338,7	431,4	339,7	426,3	351,2	602,9	528,4	492,9	1 380,3	13 953,4
2008 veebr	360,6	3 776,6	520,7	194,0	323,8	407,6	311,9	417,7	356,2	573,9	493,2	452,6	1 354,6	13 522,6
2008 märts	342,9	3 587,3	511,4	184,7	317,6	395,2	300,8	394,7	308,9	540,2	444,9	414,1	1 317,5	12 586,6
2008 apr	359,6	3 768,1	553,9	189,3	324,6	423,2	326,5	406,2	312,8	550,2	449,3	429,6	1 370,5	13 382,1
2008 mai	367,1	3 812,8	588,9	189,2	328,2	462,5	325,8	424,3	313,2	567,2	447,5	436,3	1 402,0	14 000,2
2008 juuni	340,2	3 527,8	586,2	176,1	299,6	442,6	287,6	393,5	292,8	553,8	415,3	414,7	1 341,3	14 084,6
2008 juuli	311,9	3 298,7	529,0	158,2	272,7	401,5	260,0	348,6	281,7	513,7	412,7	418,1	1 257,6	13 153,0
2008 aug	316,1	3 346,0	513,7	167,1	287,0	388,1	266,0	356,6	304,4	504,4	411,2	403,0	1 281,5	12 989,4

J27 Dow Jonesi EURO STOXX üldindeks, Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225

(jaanuar 1994 = 100; kuu keskmised)

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

HINNAD, TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURUD

5.1 ÜTHI, muud hinnad ja kulud

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

1. Ühtlustatud tarbijahinnaindeks¹

	Kokku					Kokku (sesoonselt kohandatud; protsentuaalne muutus võrreldes eelmise perioodiga)						Memokirje: Reguleeritud hinnad ²	
	Indeks 2005 = 100	Kokku			Teenused	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Tööstuskaubad, v.a energia	Energia (sesoonselt kohandamata)	Teenused	ÜTHI kokku, v.a reguleeritud hinnad	Reguleeritud hinnad
		Kokku (v.a töötlemata toiduained ja energia)	Kaubad	Teenused									
Protsent kogusummas ³	100,0	100,0	82,6	59,1	40,9	100,0	11,9	7,6	29,8	9,8	40,9	87,8	12,2
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2004	97,9	2,1	2,1	1,8	2,6	-	-	-	-	-	-	1,9	3,6
2005	100,0	2,2	1,5	2,1	2,3	-	-	-	-	-	-	2,1	2,5
2006	102,2	2,2	1,5	2,3	2,0	-	-	-	-	-	-	2,1	2,6
2007	104,4	2,1	2,0	1,9	2,5	-	-	-	-	-	-	2,2	2,0
2007 II kv	104,4	1,9	1,9	1,5	2,6	0,8	0,5	0,8	0,2	3,3	0,7	1,9	2,1
III kv	104,4	1,9	2,0	1,5	2,5	0,5	1,1	0,9	0,2	0,7	0,5	1,9	1,7
IV kv	105,7	2,9	2,3	3,2	2,5	1,0	2,6	1,2	0,3	2,9	0,6	3,1	1,8
2008 I kv	106,4	3,4	2,5	3,9	2,6	1,0	2,0	0,5	0,2	3,4	0,7	3,5	2,2
II kv	108,1	3,6	2,5	4,5	2,4	1,1	1,1	0,2	0,2	6,0	0,6	3,8	2,4
2008 märts	107,2	3,6	2,7	4,1	2,8	0,5	0,3	0,7	0,1	2,3	0,4	3,7	2,4
apr	107,6	3,3	2,4	4,0	2,3	0,1	0,4	0,2	0,0	1,0	-0,1	3,4	2,3
mai	108,2	3,7	2,5	4,5	2,5	0,6	0,2	0,6	0,0	3,6	0,3	3,8	2,4
juuni	108,6	4,0	2,5	5,0	2,5	0,5	0,3	0,4	0,1	2,6	0,2	4,2	2,5
juuli	108,5	4,0	2,5	5,1	2,6	0,3	0,3	0,7	-0,2	1,3	0,2	4,3	2,8
aug ⁴		3,8											

	Kaubad						Teenused					
	Toit (sh alkohoolsed joogid ja tubakas)			Tööstuskaubad			Elamumajandus	Transport	Side	Vaba aja ja isikliku tegevusega seotud teenused	Muud teenused	
	Kokku	Töödeldud toiduained	Töötlemata toiduained	Kokku	Tööstuskaubad, v.a energia	Energia	Üür					
Protsent kogusummas ³	19,5	11,9	7,6	39,6	29,8	9,8	10,0	6,0	6,1	3,3	14,7	6,8
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
2004	2,3	3,4	0,6	1,6	0,8	4,5	2,4	1,9	2,8	-2,0	2,4	5,1
2005	1,6	2,0	0,8	2,4	0,3	10,1	2,6	2,0	2,7	-2,2	2,3	3,1
2006	2,4	2,1	2,8	2,3	0,6	7,7	2,5	2,1	2,5	-3,3	2,3	2,3
2007	2,8	2,8	3,0	1,4	1,0	2,6	2,7	2,0	2,6	-1,9	2,9	3,2
2007 II kv	2,5	2,0	3,3	1,0	1,0	0,5	2,7	2,0	2,6	-1,9	2,9	3,6
III kv	2,5	2,5	2,4	0,9	1,0	0,7	2,7	2,0	2,4	-1,5	3,0	3,4
IV kv	3,9	4,5	3,1	2,8	1,0	8,1	2,7	2,0	2,6	-2,1	3,0	3,2
2008 I kv	5,2	6,4	3,5	3,2	0,8	10,7	2,5	1,9	3,1	-2,5	3,2	3,2
II kv	5,7	6,9	3,7	3,9	0,8	13,6	2,3	1,9	3,6	-1,8	3,0	2,2
2008 veebr	5,2	6,5	3,3	3,1	0,8	10,4	2,5	1,9	3,0	-3,1	3,1	3,2
märts	5,6	6,8	3,8	3,4	0,9	11,2	2,5	1,9	3,3	-1,5	3,7	3,1
apr	5,4	7,0	3,1	3,2	0,8	10,8	2,4	1,8	3,2	-1,6	2,7	2,1
mai	5,8	6,9	3,9	3,9	0,7	13,7	2,3	1,9	3,8	-1,7	3,1	2,2
juuni	5,8	7,0	4,0	4,5	0,8	16,1	2,3	1,9	4,0	-1,9	3,2	2,2
juuli	6,1	7,2	4,4	4,6	0,5	17,1	2,3	1,9	4,1	-2,2	3,4	2,2

Allikad: Eurostati ja EKP arvutused.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² EKP hinnangud põhinevad Eurostati andmetel. Selline eksperimentaalne statistika võib anda ainult ligikaudse hindade reguleerimise mõõtevahendi, sest reguleeritud hinna muutusi ei saa teistest mõjudest täiesti eraldada. Selle näitaja koostamisel kasutatud meetodikat selgitab märkus aadressil <http://www.ecb.europa.eu/stats/prices/hicp/html/index.en.html>

³ Viitab 2008. aasta indeksiperioodile.

⁴ Hinnang põhineb liikmesriikide esialgsel andmetel, mis hõlmavad 95% euroalast, samuti esmasel teabel energiahindade kohta.

5.1 ÜTHI, muud hinnad ja kulud

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

2. Tööstustoodangu, ehituse, elamispindade ja toorme hinnad

	Tööstustoodangu tootjahinnad (v.a ehitus)										Ehitus ¹	Elamis- pindade hinnad ²	Tooraine maailmaturu- hinnad ³		Nafta hind (EUR/ barrel) ⁴
	Kokku (indeks 2000 = 100)	Kokku		Tööstus, v.a ehitus ja energia						Energia			Kokku		
		Töötlev tööstus	Kokku	Vahe- kaubad	Kapitali- kaubad	Tarbekaubad			Kokku, v.a energia						
						Kokku	Kestvus- kaubad	Kulu- kaubad							
Protsent kogu- summast ⁵	100,0	100,0	89,5	82,4	31,6	21,2	29,6	4,0	25,6	17,6			100,0	32,8	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2004	105,8	2,3	2,6	2,0	3,5	0,7	1,3	0,7	1,4	4,0	4,1	7,5	18,4	10,8	30,5
2005	110,1	4,1	3,2	1,9	2,9	1,4	1,1	1,3	1,1	13,6	2,8	7,7	28,5	9,4	44,6
2006	115,8	5,1	3,4	2,8	4,8	1,4	1,7	1,6	1,7	13,3	4,2	6,5	19,7	24,8	52,9
2007	119,1	2,8	3,1	3,2	4,8	1,8	2,3	1,9	2,4	1,7	4,0	4,5	3,9	9,2	52,8
2007 II kv	118,5	2,4	2,6	3,2	5,4	2,0	1,7	1,8	1,7	-0,4	4,5	5,0 ⁶	-3,1	13,8	51,0
2007 III kv	119,3	2,1	2,7	3,0	4,3	1,6	2,4	1,8	2,5	-0,7	3,6	-	2,0	6,7	54,2
2007 IV kv	121,2	4,0	4,5	3,2	3,7	1,5	3,6	1,9	3,9	7,0	3,4	4,0 ⁶	23,5	1,6	61,0
2008 I kv	123,6	5,4	5,4	3,6	4,2	1,5	4,4	2,3	4,8	11,7	3,1	-	36,5	11,9	64,2
2008 II kv	127,0	7,1	6,3	3,9	4,5	1,8	4,4	2,3	4,8	18,1	-	-	44,0	7,1	78,5
2008 märts	124,5	5,8	5,7	3,8	4,4	1,5	4,6	2,5	5,0	12,6	-	-	34,8	10,3	66,1
2008 apr	125,5	6,2	5,5	3,7	4,3	1,7	4,5	2,4	4,9	14,4	-	-	32,7	5,8	69,8
2008 mai	127,1	7,1	6,4	3,8	4,3	1,8	4,4	2,3	4,8	18,2	-	-	47,7	6,0	80,1
2008 juuni	128,3	8,0	6,9	4,0	4,9	2,0	4,4	2,3	4,8	21,5	-	-	51,2	9,6	85,9
2008 juuli	129,8	9,0	7,2	4,3	5,6	2,0	4,3	2,4	4,6	24,5	-	-	46,8	9,8	85,3
2008 aug	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40,5	10,5	77,0

3. Tööjõukulu tunnis⁷

	Kokku (sesoonselt kohandatud, indeks 2000 = 100)	Kokku	Komponentide järgi		Tegevuse järgi			Memo: kollektiiv- lepinguga määratud palga näitaja ⁸
			Palk	Töandja poolt tasutud sotsiaal- kindlustusmaksed	Mäetööstus, töötlev tööstus ja energia	Ehitus	Teenused	
Protsent kogu- summast ⁵	100,0	100,0	73,1	26,9	34,6	9,1	56,3	
	1	2	3	4	5	6	7	8
2004	113,6	2,5	2,3	3,2	2,9	2,7	2,3	2,1
2005	116,7	2,7	2,8	2,7	2,6	2,4	2,9	2,1
2006	119,6	2,5	2,7	2,2	3,3	2,1	2,1	2,3
2007	122,8	2,6	2,8	2,1	2,8	3,1	2,5	2,2
2007 II kv	122,3	2,7	2,8	2,3	3,1	2,9	2,4	2,3
2007 III kv	123,2	2,6	2,8	2,3	2,4	3,6	2,6	2,2
2007 IV kv	124,2	2,9	3,2	2,0	3,1	3,9	2,6	2,1
2008 I kv	125,1	3,3	3,7	2,3	3,7	4,0	3,0	2,9
2008 II kv	-	-	-	-	-	-	-	2,8

Allikad: Eurostat, HWWA (osa 5.1 tabeli 2 veerud 13 ja 14), Thomson Financial Datastreami andmetel põhinevad EKP arvutused (osa 5.1 tabeli 2 veerg 15), Eurostati andmetel põhinevad EKP arvutused (osa 5.1 tabeli 2 veerg 6 ja osa 5.1 tabeli 3 veerg 7) ja EKP arvutused (osa 5.1 tabeli 2 veerg 12 ja osa 5.1 tabeli 3 veerg 8).

¹ Eluasemete sisendhinnad.

² Eksperimentaalsed andmed, mis põhinevad ühtlustamata riiklikel allikatel (lisateavet saab EKP veebilehelt).

³ Viitab eurodes esitatud hindadele.

⁴ Brent Blend (ühekuulise tähtajaga tarne puhul).

⁵ Aastal 2000.

⁶ Teise (neljanda) kvartali andmed osutavad vastavalt esimese (teise) poolaasta keskmistele. Et teatud riiklikud andmed on kättesaadavad alles aastase intervalliga, on poolaasta hinnang osaliselt tuletatud aastatulemustest; seetõttu ei ole poolaastaandmed nii täpsed kui aastaandmed.

⁷ Tööjõukulu tunnis kogu majanduses, v.a põllumajandus, avalik haldus, haridus, tervishoid ja muud teenused. Hõlmatus erinevuste tõttu ei pruugi komponendid tervikuga ühtida.

⁸ Eksperimentaalsed andmed (lisateavet saab EKP veebilehelt).

5.1 ÜTHI, muud hinnad ja kulud

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

4. Tööjõu erikulud, hüvitis töötaja kohta ja tööjõu tootlikkus

(sesoonselt kohandatud)

	Kokku (indeks 2000 = 100)	Kokku	Majandustegevuse alusel					Avalik haldus, haridus, tervishoid ja muud teenused
			Põllumajandus, jahindus, metsan- dus ja kalandus	Mäetööstus, töötlev tööstus ja energia	Ehitus	Kaubandus, remon- diteenused, hotellid ja restoranid, transport ja side	Finantsvahendus-, kinnisvara-, üürimis- ja äritegevus	
	1	2	3	4	5	6	7	8
Tööjõu erikulud¹								
2004	107,6	0,8	-12,2	-1,2	3,2	0,1	2,3	2,1
2005	108,7	1,1	8,4	-1,0	3,0	0,7	1,9	2,0
2006	109,8	1,0	2,3	-0,6	2,8	0,2	2,3	2,3
2007	111,5	1,5	0,6	-0,3	3,9	1,0	2,8	1,8
2007 I kv	110,6	1,0	0,0	-0,9	2,3	0,0	2,4	2,1
II kv	111,3	1,3	0,9	0,2	4,1	0,4	3,0	0,9
III kv	111,4	1,5	0,9	-0,8	4,9	1,5	2,6	1,8
IV kv	112,5	2,4	0,8	0,3	4,4	2,2	3,6	2,5
2008 I kv	113,3	2,4	1,3	1,1	1,8	2,0	4,2	2,4
Hüvitis töötaja kohta								
2004	110,0	2,1	1,2	2,9	2,9	1,5	1,7	2,4
2005	112,0	1,8	1,8	1,8	2,0	1,7	2,3	1,8
2006	114,5	2,2	2,7	3,4	3,4	1,6	2,2	1,6
2007	117,3	2,4	3,2	2,8	3,3	1,9	1,9	2,4
2007 I kv	116,3	2,4	3,0	2,4	4,0	2,1	2,1	2,5
II kv	117,0	2,2	3,7	3,1	2,4	1,9	1,7	1,7
III kv	117,3	2,2	3,1	2,4	3,2	2,0	1,6	2,2
IV kv	118,5	2,8	2,9	3,0	3,6	1,8	2,4	3,1
2008 I kv	119,7	2,9	3,6	3,3	4,0	2,0	2,9	2,7
Tööjõu tootlikkus²								
2004	102,3	1,4	15,4	4,1	-0,3	1,4	-0,6	0,2
2005	103,0	0,7	-6,1	2,8	-1,0	1,0	0,4	-0,2
2006	104,3	1,2	0,4	4,0	0,6	1,4	-0,1	-0,7
2007	105,2	0,8	2,5	3,0	-0,6	0,9	-0,9	0,6
2007 I kv	105,2	1,4	3,0	3,3	1,7	2,1	-0,3	0,3
II kv	105,1	0,9	2,8	2,9	-1,6	1,5	-1,3	0,8
III kv	105,3	0,7	2,1	3,2	-1,6	0,5	-1,0	0,4
IV kv	105,3	0,3	2,1	2,7	-0,8	-0,3	-1,1	0,6
2008 I kv	105,7	0,5	2,3	2,1	2,2	0,1	-1,2	0,3

5. Sisemajanduse koguprodukti deflaatorid

	Kokku (sesoonselt kohandatud indeks 2000 = 100)	Kokku	Sisenõudlus				Eksport ³	Import ³
			Kokku	Eratarbimine	Valitsus- sektori tarbimine	Kapitali kogumahutus põhivarasse		
	1	2	3	4	5	6	7	8
2004	109,4	1,9	2,1	2,0	2,0	2,5	1,0	1,5
2005	111,6	2,0	2,3	2,1	2,4	2,6	2,4	3,4
2006	113,7	1,9	2,3	2,2	2,0	2,8	2,7	3,9
2007	116,2	2,2	2,2	2,1	1,6	2,7	1,4	1,2
2007 II kv	116,0	2,2	1,9	1,9	0,9	2,9	1,6	0,7
III kv	116,6	2,3	2,2	2,0	1,5	2,5	1,2	1,0
IV kv	117,0	2,3	2,8	2,8	2,3	2,6	1,4	2,7
2008 I kv	117,8	2,2	2,8	3,1	1,8	2,3	2,2	3,8
II kv	118,7	2,3	2,9	3,3	1,4	2,3	2,9	4,3

Allikad: Eurostati andmete tuginevad EKP arvutused.

¹ Hüvitis töötaja kohta (jooksevhindades), jagatud lisandväärtusega hüvitu kohta (mahuna).

² Lisandväärtus hüvitu kohta (mahuna).

³ Eksporti ja impordi deflaatorid viitavad kaupadele ja teenustele ning sisaldavad piiriülest kaubavahetust euroalas.

5.2 Toodang ja nõudlus

1. SKP ja kulukomponendid

	SKP								
	Kokku	Sisenõudlus					Väliskaubandusbilans ¹		
			Kokku	Eratarbimine	Valitsus- sektori tarbimine	Kapitali kogumahutus põhivarasse	Varude muutus ²	Kokku	Eksport ¹
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Jooksevhinnad (mld EUR, sesoonselt kohandatud)									
2004	7 806,4	7 655,3	4 470,9	1 594,8	1 580,7	8,9	151,1	2 861,7	2 710,6
2005	8 103,5	7 986,4	4 644,8	1 657,8	1 675,6	8,2	117,0	3 082,0	2 965,0
2006	8 503,0	8 404,1	4 840,7	1 723,8	1 824,4	15,2	98,9	3 422,5	3 323,7
2007	8 923,5	8 791,2	5 021,9	1 792,4	1 954,0	22,9	132,3	3 682,4	3 550,1
2007 II kv	2 220,6	2 183,7	1 249,0	445,6	484,3	4,8	36,8	913,4	876,6
III kv	2 244,0	2 212,4	1 262,8	449,9	490,5	9,3	31,6	932,3	900,8
IV kv	2 261,1	2 230,8	1 276,6	454,2	498,7	1,3	30,3	939,4	909,1
2008 I kv	2 291,7	2 264,2	1 286,7	456,8	509,7	11,0	27,5	965,8	938,3
II kv	2 304,3	2 276,2	1 295,7	459,1	507,0	14,4	28,1	973,7	945,6
<i>protsent SKPst</i>									
2007	100,0	98,5	56,3	20,1	21,9	0,3	1,5	-	-
Ahelmeetodil arvatud mahud (eelmise aasta hinnad, sesoonselt kohandatud³)									
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kvartaliga</i>									
2007 II kv	0,5	0,3	0,7	0,2	0,1	-	-	1,3	0,8
III kv	0,6	0,7	0,4	0,5	0,9	-	-	1,8	2,2
IV kv	0,4	0,0	0,2	0,3	1,1	-	-	0,4	-0,4
2008 I kv	0,7	0,7	0,0	0,3	1,5	-	-	1,8	1,9
II kv	-0,2	-0,2	-0,2	0,5	-1,2	-	-	-0,4	-0,4
<i>aastane protsentuaalne muutus</i>									
2004	2,1	2,0	1,6	1,6	2,3	-	-	7,3	7,1
2005	1,7	1,9	1,7	1,6	3,2	-	-	4,9	5,6
2006	2,8	2,7	1,9	1,9	5,6	-	-	8,0	7,8
2007	2,6	2,4	1,6	2,4	4,3	-	-	6,1	5,5
2007 II kv	2,6	2,3	1,8	2,4	3,5	-	-	6,1	5,4
III kv	2,6	2,2	1,8	2,5	3,7	-	-	7,3	6,5
IV kv	2,1	2,1	1,2	2,1	3,2	-	-	4,1	4,0
2008 I kv	2,1	1,7	1,2	1,3	3,7	-	-	5,4	4,7
II kv	1,4	1,3	0,4	1,7	2,4	-	-	3,6	3,4
<i>SKP protsentuaalse muutuse (võrreldes eelmise kvartaliga) komponendid protsendipunktides</i>									
2007 II kv	0,5	0,3	0,4	0,0	0,0	-0,2	0,2	-	-
III kv	0,6	0,7	0,2	0,1	0,2	0,2	-0,2	-	-
IV kv	0,4	0,0	0,1	0,1	0,2	-0,4	0,3	-	-
2008 I kv	0,7	0,7	0,0	0,1	0,3	0,3	0,0	-	-
II kv	-0,2	-0,2	-0,1	0,1	-0,3	0,0	0,0	-	-
<i>SKP aastase protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>									
2004	2,1	1,9	0,9	0,3	0,5	0,2	0,2	-	-
2005	1,7	1,8	1,0	0,3	0,6	-0,1	-0,1	-	-
2006	2,8	2,7	1,1	0,4	1,2	0,0	0,2	-	-
2007	2,6	2,4	0,9	0,5	0,9	0,1	0,3	-	-
2007 II kv	2,6	2,2	1,0	0,5	0,8	0,0	0,3	-	-
III kv	2,6	2,2	1,0	0,5	0,8	-0,1	0,4	-	-
IV kv	2,1	2,0	0,7	0,4	0,7	0,2	0,1	-	-
2008 I kv	2,1	1,7	0,7	0,3	0,8	0,0	0,3	-	-
II kv	1,4	1,3	0,2	0,3	0,5	0,2	0,1	-	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Eksport ja import hõlmavad kaupu ja teenuseid ning sisaldavad piiriülest kaubavahetust euroalal. Need ei ole tabelitega 7.1.2 ja 7.3.1 täielikult kooskõlas.

² Sh varade soetamine miinus realiseerimine.

³ Aastaseid andmeid ei ole tööpäevade arvu muutustega kohandatud.

5.2 Toodang ja nõudlus

2. Lisandväärtus tegevusala järgi

	Kogulisandväärtus (baashinnad)							Tootemaksud miinus toote- subsüümid
	Kokku	Põllumajandus, jahindus, metsan- dus ja kalandus	Mäetööstus, töötlev tööstus ja energia	Ehitus	Kaubandus, remonditeenused, hotellid ja restora- nid, transport ja side	Finants- vahendus-, kinnis- vara-, üürimis- ja äritegevus	Avalik haldus, haridus, tervishoid ja muud teenused	
	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Jooksehinnad (mld EUR, sesoonselt kohandatud)</i>								
2004	7 008,7	153,6	1 437,7	413,1	1 488,4	1 912,8	1 603,1	797,7
2005	7 262,6	141,5	1 478,4	439,1	1 528,1	2 010,1	1 665,4	840,8
2006	7 594,0	139,3	1 548,3	477,1	1 585,6	2 123,0	1 720,6	909,0
2007	7 966,6	150,2	1 625,5	516,9	1 652,7	2 234,3	1 787,0	956,9
2007 II kv	1 982,0	36,9	404,7	128,1	411,8	555,5	445,0	238,6
III kv	2 004,3	38,2	409,7	129,6	416,3	562,3	448,2	239,7
IV kv	2 023,1	38,8	411,8	132,4	418,3	568,2	453,6	238,0
2008 I kv	2 049,6	39,8	418,5	136,6	423,2	575,6	455,8	242,1
II kv	2 065,7	40,3	418,0	135,4	424,2	583,4	464,4	238,6
<i>protsent lisandväärtusest</i>								
2007	100,0	1,9	20,4	6,5	20,7	28,0	22,4	-
<i>Ahelmeetodil arvatud mahud (eelmise aasta hinnad, sesoonselt kohandatud¹)</i>								
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kvartaliga</i>								
2007 II kv	0,6	-0,8	0,8	-0,7	1,0	0,8	0,5	-1,0
III kv	0,6	-1,1	0,9	-0,1	0,5	0,7	0,4	0,7
IV kv	0,5	1,0	0,5	1,0	0,2	0,6	0,4	-0,5
2008 I kv	0,6	1,2	0,4	2,5	0,7	0,5	0,2	1,3
II kv	-0,1	-0,1	-0,8	-2,2	-0,4	0,7	0,6	-1,4
<i>aastased muutused protsentides</i>								
2004	2,3	12,1	2,7	1,0	2,6	1,7	1,5	1,0
2005	1,7	-6,9	1,7	1,5	1,7	2,8	1,3	1,7
2006	2,8	-1,1	3,6	3,2	2,9	3,6	1,2	3,1
2007	2,8	1,4	3,4	3,3	2,7	3,3	1,8	1,2
2007 II kv	2,8	1,2	3,3	2,8	2,9	3,2	1,9	0,9
III kv	2,7	0,8	3,5	2,1	2,7	3,2	1,8	1,8
IV kv	2,4	0,6	3,1	1,6	1,8	3,1	1,9	-0,3
2008 I kv	2,3	0,3	2,6	2,7	2,4	2,6	1,4	0,5
II kv	1,6	1,0	1,0	1,2	1,0	2,5	1,5	0,1
<i>lisandväärtuse protsentuaalse muutuse (võrreldes eelmise kvartaliga) komponendid protsendipunktides</i>								
2007 II kv	0,6	0,0	0,2	0,0	0,2	0,2	0,1	-
III kv	0,6	0,0	0,2	0,0	0,1	0,2	0,1	-
IV kv	0,5	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	-
2008 I kv	0,6	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	-
II kv	-0,1	0,0	-0,2	-0,1	-0,1	0,2	0,1	-
<i>lisandväärtuse aastase protsentuaalse muutuse komponendid protsendipunktides</i>								
2004	2,3	0,3	0,6	0,1	0,6	0,5	0,4	-
2005	1,7	-0,2	0,3	0,1	0,4	0,8	0,3	-
2006	2,8	0,0	0,7	0,2	0,6	1,0	0,3	-
2007	2,8	0,0	0,7	0,2	0,6	0,9	0,4	-
2007 II kv	2,8	0,0	0,7	0,2	0,6	0,9	0,4	-
III kv	2,7	0,0	0,7	0,1	0,6	0,9	0,4	-
IV kv	2,4	0,0	0,6	0,1	0,4	0,9	0,4	-
2008 I kv	2,3	0,0	0,5	0,2	0,5	0,7	0,3	-
II kv	1,6	0,0	0,2	0,1	0,2	0,7	0,3	-

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

¹ Aastaseid andmeid ei ole tööpäevade arvu muutustega kohandatud.

5.2 Toodang ja nõudlus

(aastaste protsentuaalsete näitajate muutused, kui pole viidatud teisiti)

3. Tööstustoodang

	Kokku											Ehitus
	Kokku (sesoonselt kohandatud indeks 2000 = 100)	Kokku			Tööstus, v.a ehitus ja energia						Energia	
		Töötlev tööstus	Kokku	Vahe- kaubad	Kapitali- kaubad	Tarbekaubad						
						Kokku	Kestvus- kaubad	Kulukaubad				
Protsent kogusumma ¹	100,0	82,8	82,8	74,8	73,7	29,9	22,2	21,6	3,6	18,0	9,0	17,2
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2005	1,4	104,0	1,4	1,5	1,2	0,9	3,0	0,5	-0,7	0,7	1,4	0,7
2006	4,0	108,2	4,0	4,4	4,4	4,9	5,9	2,5	4,4	2,2	0,8	3,9
2007	3,4	111,8	3,4	4,0	3,7	3,8	5,9	2,3	1,2	2,5	-0,5	3,2
2007 III kv	3,7	112,9	3,9	4,2	4,0	3,5	6,6	3,0	2,1	3,2	1,1	1,7
IV kv	2,5	112,7	2,9	2,6	2,0	1,8	5,2	0,7	-2,7	1,2	5,5	-0,4
2008 I kv	2,4	113,1	2,5	1,9	1,8	1,5	5,2	0,3	-1,9	0,7	4,4	1,4
II kv	0,4	112,3	0,9	1,0	0,6	0,1	3,7	-1,5	-3,4	-1,1	1,5	-2,3
2008 jaan	3,3	113,2	3,3	3,3	3,1	2,2	6,8	1,6	-0,5	2,0	2,9	3,2
veebr	3,3	113,4	3,1	2,9	3,4	1,9	6,5	0,9	-1,1	1,2	4,4	4,4
märts	0,9	112,7	1,4	-0,2	-0,8	0,6	2,9	-1,4	-3,8	-1,0	6,1	-2,4
apr	3,0	113,8	4,0	4,4	4,3	2,6	7,5	0,7	1,1	0,6	6,3	-2,3
mai	-0,6	111,7	-0,5	-0,5	-1,1	-0,7	2,6	-3,5	-5,3	-3,2	-1,0	-1,6
juuni	-1,2	111,4	-0,8	-0,8	-1,2	-1,4	1,2	-1,5	-5,7	-0,8	-0,8	-3,2
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga (sesoonselt kohandatud)</i>												
2008 jaan	0,9	-	0,6	1,0	1,2	0,7	2,2	0,7	1,7	0,6	-4,4	2,3
veebr	0,4	-	0,2	0,0	0,3	0,2	0,5	-0,4	-0,1	-0,4	1,6	0,9
märts	-1,1	-	-0,6	-0,7	-1,8	-0,6	-1,8	-0,8	-1,9	-0,6	2,9	-2,7
apr	0,6	-	0,9	0,4	2,0	0,3	2,1	0,5	1,9	0,2	-1,1	-0,8
mai	-1,6	-	-1,9	-1,4	-2,4	-1,5	-2,0	-1,7	-3,3	-1,4	-2,5	0,1
juuni	-0,4	-	-0,2	-0,2	-0,2	-0,4	-0,5	0,6	-0,4	0,8	0,9	-1,0

4. Tööstuse uued tellimused ja tööstuslik käive, jaemüük ja uute sõiduautode registreerimine

	Tööstuse uued tellimused		Tööstuslik käive		Jaemüük							Uute sõiduautode registreerimine	
	Töötlev tööstus ² (jooksevhinnad)		Töötlev tööstus (jooksevhinnad)		Jookse- hinnad	Püsivhinnad						Kokku (sesoonselt kohandatud, tuhandetes) ³	Kokku
	Kokku (sesoonselt kohandatud indeks 2000 = 100)	Kokku	Kokku (sesoonselt kohandatud indeks 2000 = 100)	Kokku	Kokku	Kokku (sesoonselt kohandatud indeks 2000 = 100)	Kokku	Toidu- ained, joogid, tubaka- tooted	Toiduks mittekasutatavad kaubad				
									Tekstiil-, garderoobi- kaubad, jalanõud	Majapidamistarbed			
Protsent kogusumma ¹	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	43,7	56,3	10,6	14,8			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2005	109,1	3,9	110,8	3,6	2,3	106,8	1,4	0,8	1,8	2,5	1,4	939	0,9
2006	119,3	9,3	118,9	7,3	2,9	108,5	1,6	0,3	2,5	2,7	4,4	968	3,0
2007	128,8	8,3	126,1	6,3	2,4	109,6	0,9	-0,3	1,8	3,3	2,1	964	-0,5
2007 III kv	129,1	6,4	127,5	6,3	2,6	110,2	1,3	-0,8	2,8	5,6	2,6	963	2,1
IV kv	131,2	8,2	127,0	5,2	2,1	109,1	-0,3	-0,8	0,2	0,3	-1,2	976	0,3
2008 I kv	130,8	3,9	131,3	4,5	3,1	108,9	-0,2	-1,5	0,6	0,1	-1,4	947	-0,6
II kv	128,7	-0,2	132,2	6,2	1,9	107,9	-1,5	-2,4	-1,0	-2,3	-2,3	910	-5,0
2008 veebr	131,4	9,5	131,8	10,3	4,8	109,2	1,7	0,5	2,4	4,8	0,0	975	5,7
märts	129,0	-3,8	130,0	-3,1	0,9	108,0	-2,9	-3,3	-2,8	-6,8	-4,2	916	-4,7
apr	133,7	12,7	132,8	14,5	1,1	107,8	-1,7	-2,1	-1,1	-8,7	-1,3	942	2,2
mai	126,4	-4,4	131,3	1,1	3,8	108,5	0,3	-0,8	0,8	5,4	-0,8	897	-9,9
juuni	126,1	-7,5	132,4	3,7	0,8	107,5	-3,2	-4,2	-2,5	-2,9	-4,7	891	-6,5
juuli	0,9	107,1	-2,8	-3,4	-2,2
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga (sesoonselt kohandatud)</i>													
2008 veebr	-	-0,4	-	-0,2	0,0	-	-0,2	0,1	-0,5	1,5	-0,2	-	2,7
märts	-	-1,9	-	-1,4	-0,9	-	-1,1	-0,5	-1,5	-6,4	-2,2	-	-6,0
apr	-	3,6	-	2,2	0,4	-	-0,1	-0,4	0,1	-0,6	0,9	-	2,8
mai	-	-5,4	-	-1,2	0,8	-	0,6	0,0	1,0	6,1	0,2	-	-4,8
juuni	-	-0,3	-	0,9	-0,6	-	-0,9	-0,7	-0,9	-2,6	-1,7	-	-0,7
juuli	-	.	-	.	0,0	-	-0,4	-0,9	-0,1	.	.	-	.

Allikad: Eurostat, v.a osa 5.2 tabeli 4 veerud 12 ja 13 (EKP arvutused tuginevad ACEA (Euroopa autotootjate ühendus) andmetele).

¹ Aastal 2000.

² Hõlmab töötlevat tööstust, mis toimib peamiselt tellimuspõhiselt ja mis võttis 2000. aastal enda alla 62,6% tööstuse kogumahu.

³ Aastased ja kvartaalsed näitajad on kõnealuse perioodi kuiste näitajate keskmised.

5.2 Toodang ja nõudlus

(protsentaalsed saldod¹, kui pole viidatud teisiti; sesoonselt kohandatud)

5. Ettevõtlus- ja tarbijaküsitlused

	Majanduses valitseva meeleolu näitaja ² (pikaajaline keskmine = 100)	Töötlev tööstus				Tootmis- võimsuse rakendusaste ³ (protsentides)	Tarbijate kindlustunde näitaja				
		Tööstussektori kindlustunde näitaja					Kokku ⁴	Finants- olukord järgmise 12 kuu jooksul	Majandus- lik olukord järgmise 12 kuu jooksul	Tööpuudus järgmise 12 kuu jooksul	Säästus järgmise 12 kuu jooksul
		Kokku ⁴	Telli- mused	Valmis- toodangu varu	Tootmisega seotud ootused						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2004	98,7	-5	-15	8	10	81,4	-14	-4	-14	30	-9
2005	97,4	-7	-17	11	6	81,2	-14	-4	-15	28	-9
2006	106,3	2	0	6	13	83,2	-9	-3	-9	15	-9
2007	108,4	4	5	5	13	84,2	-5	-2	-4	5	-8
2007 II kv	111,0	6	8	4	15	84,3	-3	-1	0	2	-7
2007 III kv	108,7	4	5	6	13	84,0	-4	-2	-3	3	-7
2007 IV kv	104,3	2	1	7	11	84,0	-8	-4	-10	7	-10
2008 I kv	100,5	0	-1	7	10	83,9	-12	-7	-17	11	-12
2008 II kv	96,5	-3	-6	9	7	83,4	-15	-10	-22	13	-14
2008 märts	99,6	0	-1	7	8	-	-12	-7	-17	11	-13
2008 apr	97,1	-2	-5	9	8	83,8	-12	-8	-19	11	-12
2008 mai	97,6	-2	-5	8	7	-	-15	-10	-21	13	-15
2008 juuni	94,8	-5	-9	10	5	-	-17	-12	-25	14	-16
2008 juuli	89,5	-8	-13	11	1	82,9	-20	-13	-30	20	-16
2008 aug	88,8	-10	-14	12	-4	-	-19	-12	-28	23	-14

	Ehitussektori kindlustunde näitaja			Jaemüügisektori kindlustunde näitaja				Teenindussektori kindlustunde näitaja			
	Kokku ⁴	Tellimused	Tööhõivega seotud ootused	Kokku ⁴	Ettevõtluses valitsev olukord	Laovarude maht	Oodatav majandus- keskkond	Kokku ⁴	Ärikliima	Nõudlus viimastel kuudel	Nõudlus eelseisvatel kuudel
2004	-12	-19	-4	-8	-12	14	2	11	6	8	18
2005	-7	-11	-2	-7	-12	13	4	11	5	10	18
2006	1	-4	5	1	3	14	13	18	13	18	24
2007	-1	-8	7	1	4	15	12	19	16	19	23
2007 II kv	0	-6	6	2	4	13	14	22	19	22	25
2007 III kv	0	-8	7	1	7	14	11	20	16	20	24
2007 IV kv	-3	-11	4	0	4	16	13	15	11	14	20
2008 I kv	-7	-14	-1	-1	2	16	12	10	4	12	15
2008 II kv	-11	-17	-4	-3	-1	16	7	8	3	9	13
2008 märts	-9	-15	-3	1	5	15	11	9	2	11	13
2008 apr	-12	-18	-6	-5	-4	18	6	7	1	7	12
2008 mai	-9	-16	-2	-1	3	14	8	8	4	9	13
2008 juuni	-11	-19	-4	-4	-3	17	7	9	4	10	14
2008 juuli	-14	-23	-6	-9	-10	17	1	1	-8	4	7
2008 aug	-13	-20	-6	-11	-9	20	-5	3	-3	3	9

Allikas: Euroopa Komisjon (majanduse ja rahapoliitika peadirektoraat).

¹ Negatiivseid ja positiivseid vastuseid andnud vastajate protsentide erinevus.

² Majanduses valitseva meelega näitaja koosneb tööstus-, teenindus-, tarbija- ja jaemüügisektori kindlustunde näitajatest; tööstussektori kindlustunde näitaja osakaal moodustab sellest 40%, teenindussektori kindlustunde näitaja osakaal 30%, tarbijate kindlustunde näitaja osakaal 20% ja ülejäänud kahe näitaja osakaal 5%. Majanduses valitseva meelega näitaja suurus üle (alla) 100 viitab keskmisest kõrgemale (madalamale) väärtusele aastatel 1990–2007.

³ Andmeid kogutakse jaanuaris, aprillis, juulis ja oktoobris. Kvartaalsed näitajad on kahe järjestikuse küsitluse keskmised. Aastased andmed saadakse kvartaalsete keskmiste põhjal.

⁴ Kindlustunde näitajad on välja arvatud ülaltoodud komponentide aritmeetilise keskmisena; varude (veerud 4 ja 17) ja tööpuuduse (veerg 10) hindamisel kasutatakse kindlustunde näitajate arvutamiseks pöördmärke.

5.3 Tööturud¹

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

1. Töehõive

	Kogu majandus		Töehõivevorm			Majandustegevus				
	Miljonit (sesoonselt kohandatud)		Töötajad	Füüsilisest isikust ettevõtja	Põllumajandus, jahindus, metsandus ja kalandus	Mäetööstus, töötlev tööstus ja energia	Ehitus	Kaubandus, remonditeenused, hotellid ja restoranid, transport ja side	Finants-, kinnisvara-, üürimis- ja äritegevus	Avalik haldus, haridus, tervishoid ja muud teenused
Protsent kogusummast ²	100,0	100,0	85,0	15,0	4,0	17,1	7,7	25,4	15,8	30,0
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2004	138,375	0,7	0,7	0,9	-2,8	-1,4	1,3	1,2	2,4	1,3
2005	139,691	1,0	1,1	0,4	-0,8	-1,1	2,6	0,8	2,4	1,5
2006	141,917	1,6	1,7	0,8	-1,5	-0,4	2,6	1,5	3,8	2,0
2007	144,459	1,8	2,0	0,7	-1,1	0,3	3,9	1,7	4,3	1,3
2007 I kv	143,484	1,8	2,0	0,5	-0,1	0,3	4,9	1,1	4,1	1,4
2007 II kv	144,232	1,7	1,9	0,6	-1,4	0,4	4,6	1,4	4,6	1,0
2007 III kv	144,832	1,9	2,0	1,3	-1,3	0,2	3,6	2,2	4,2	1,4
2007 IV kv	145,288	1,8	2,0	0,5	-1,6	0,3	2,4	2,3	4,2	1,3
2008 I kv	145,729	1,6	1,8	0,7	-1,8	0,5	0,6	2,3	3,8	1,1
<i>muutus protsentides võrreldes eelmise kvartaliga (sesoonselt kohandatud)</i>										
2007 I kv	0,775	0,5	0,6	0,4	0,8	0,1	1,9	0,4	1,3	0,1
2007 II kv	0,748	0,5	0,5	0,5	-0,6	0,1	0,4	0,8	1,3	0,3
2007 III kv	0,601	0,4	0,5	0,1	-1,1	0,0	-0,1	0,8	0,7	0,5
2007 IV kv	0,456	0,3	0,5	-0,6	-0,6	0,2	0,3	0,1	0,9	0,4
2008 I kv	0,442	0,3	0,3	0,6	0,4	0,2	-0,1	0,5	0,9	-0,1

2. Tööpuudus

(sesoonselt kohandatud)

	Kokku		Vanuse alusel ³				Soo alusel ⁴			
	Miljonit	Protsent tööjõust	Täiskasvanud		Noored		Mehi		Naisi	
			Miljonit	Protsent tööjõust	Miljonit	Protsent tööjõust	Miljonit	Protsent tööjõust	Miljonit	Protsent tööjõust
Protsent kogusummast ²	100,0		78,1		21,9		49,7		50,3	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2004	13,100	8,8	10,159	7,7	2,941	17,1	6,557	7,9	6,543	10,0
2005	13,286	8,8	10,341	7,8	2,945	17,2	6,697	8,0	6,589	9,9
2006	12,514	8,3	9,774	7,3	2,740	16,2	6,215	7,4	6,299	9,3
2007	11,372	7,4	8,894	6,5	2,478	14,8	5,592	6,6	5,780	8,4
2007 II kv	11,406	7,5	8,932	6,6	2,474	14,8	5,583	6,6	5,823	8,5
2007 III kv	11,273	7,3	8,825	6,5	2,448	14,6	5,561	6,6	5,712	8,3
2007 IV kv	11,176	7,3	8,719	6,4	2,457	14,6	5,517	6,5	5,659	8,2
2008 I kv	11,123	7,2	8,687	6,3	2,436	14,5	5,503	6,5	5,620	8,1
2008 II kv	11,293	7,3	8,804	6,4	2,489	14,8	5,661	6,6	5,632	8,1
2008 veebr	11,112	7,2	8,679	6,3	2,433	14,5	5,495	6,5	5,617	8,1
2008 märts	11,116	7,2	8,678	6,3	2,438	14,5	5,515	6,5	5,601	8,1
2008 apr	11,224	7,3	8,752	6,3	2,473	14,7	5,596	6,6	5,629	8,1
2008 mai	11,308	7,3	8,810	6,4	2,497	14,8	5,671	6,6	5,636	8,1
2008 juuni	11,348	7,3	8,850	6,4	2,498	14,9	5,717	6,7	5,631	8,1
2008 juuli	11,375	7,3	8,894	6,4	2,481	14,7	5,756	6,7	5,619	8,1

Allikas: Eurostat.

¹ Töehõive andmed viitavad isikutele ja tuginevad ESA 95-le. Tööpuuduse andmed viitavad isikutele ja nende puhul lähtutakse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) soovitusetest.

² Aastal 2006.

³ Täiskasvanu: 25aastane ja vanem; noor: alla 25aastane; määrad on kajastatud protsendina tööjõust vastavas vanusegrupis.

⁴ Määrad on kajastatud protsendina tööjõust vastavas soogrupis.

RIIGI RAHANDUS

6.1 Tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak¹ (protsent SKPst)

1. Euroala – tulud

	Kokku	Jooksvad tulud										Kapitalitulud		Memo: eelarvekoormus ²
		Otsesed maksud	Kodumajapidamised		Ettevõtted	Kaudsed maksud	Saadud ELi institutsoonide poolt	Sotsiaalkindlustusmaksed	Tööandjad		Töötajad	Müük	Kapitalimaksud	
			3	4					9	10				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1999	47,0	46,7	12,5	9,3	2,9	14,1	0,6	16,1	8,3	4,9	2,3	0,3	0,3	43,0
2000	46,5	46,2	12,7	9,4	3,0	13,9	0,6	15,8	8,2	4,8	2,2	0,3	0,3	42,6
2001	45,7	45,5	12,3	9,2	2,7	13,5	0,5	15,6	8,1	4,7	2,2	0,2	0,3	41,7
2002	45,2	44,8	11,8	9,1	2,5	13,5	0,4	15,6	8,2	4,6	2,1	0,3	0,3	41,2
2003	45,0	44,4	11,4	8,8	2,3	13,5	0,4	15,7	8,2	4,6	2,1	0,6	0,5	41,1
2004	44,6	44,1	11,3	8,5	2,5	13,5	0,3	15,6	8,1	4,5	2,1	0,5	0,4	40,8
2005	44,9	44,4	11,6	8,6	2,6	13,7	0,3	15,4	8,1	4,5	2,2	0,5	0,3	41,0
2006	45,5	45,2	12,1	8,8	3,0	13,9	0,3	15,4	8,1	4,5	2,1	0,3	0,3	41,6
2007	45,6	45,4	12,5	9,0	3,2	13,9	0,3	15,2	8,0	4,4	2,1	0,3	0,3	41,9

2. Euroala – kulud

	Kokku	Jooksvad kulutused							Kapitalikulutused				Memo: esmased kulud ³	
		Kokku	Töötajate hüvitised	Vahe- tarbimine	Intressi- maksed	Jooksev- ülekan- d	Sotsiaal- maksud	Toetused	Investee- ringud	Kapitali- siirded	Tasutud ELi institut- sioonide poolt			
												9		10
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1999	48,4	44,5	10,6	4,8	4,1	25,1	22,1	2,1	0,5	3,9	2,5	1,4	0,1	44,3
2000	46,5	43,8	10,4	4,8	3,9	24,7	21,7	2,0	0,5	2,8	2,5	1,3	0,0	42,6
2001	47,6	43,7	10,3	4,8	3,8	24,8	21,7	1,9	0,5	3,9	2,5	1,4	0,0	43,8
2002	47,7	43,9	10,4	4,9	3,5	25,1	22,2	1,9	0,5	3,8	2,4	1,4	0,0	44,2
2003	48,1	44,2	10,5	4,9	3,3	25,4	22,6	1,9	0,5	3,9	2,5	1,4	0,1	44,8
2004	47,5	43,6	10,4	5,0	3,1	25,1	22,4	1,8	0,5	3,9	2,5	1,4	0,0	44,4
2005	47,4	43,5	10,4	5,1	3,0	25,1	22,3	1,7	0,5	3,9	2,5	1,4	0,0	44,4
2006	46,8	43,0	10,2	5,0	2,9	24,9	22,1	1,7	0,5	3,9	2,5	1,4	0,0	43,9
2007	46,2	42,5	10,1	5,0	3,0	24,5	21,7	1,6	0,4	3,8	2,5	1,3	0,0	43,3

3. Euroala – puudujääk/ülejäak, esmane puudujääk/ülejäak ja valitsussektori tarbimine

	Puudujääk (-) / ülejäak (+)					Esmane puudujääk (-) / ülejäak (+)	Valitsussektori tarbimine ⁴							Kollektiivne tarbimine	Individuaalne tarbimine
	Kokku	Kesk- valitsus	Piir- kondlik valitsus	Kohalik oma- valitsus	Sot- siaal- kindlus- tus- fondid		Kokku	Töötajate hüvitised	Vahe- tarbimine	Mitte- rahalisel sotsiaal- siirded turutoo- jate kaudu	Põhivara kulum	Müük (-)			
													7		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1999	-1,4	-1,7	-0,1	0,1	0,4	2,7	19,9	10,6	4,8	4,9	1,8	2,3	8,3	11,6	
2000	0,0	-0,4	-0,1	0,1	0,5	3,9	19,7	10,4	4,8	4,9	1,8	2,2	8,2	11,6	
2001	-1,8	-1,7	-0,4	-0,1	0,3	2,0	19,8	10,3	4,8	5,0	1,8	2,2	8,1	11,7	
2002	-2,6	-2,1	-0,5	-0,2	0,2	0,9	20,2	10,4	4,9	5,1	1,8	2,1	8,2	12,0	
2003	-3,1	-2,4	-0,5	-0,2	0,0	0,2	20,5	10,5	4,9	5,2	1,8	2,1	8,3	12,2	
2004	-2,9	-2,5	-0,4	-0,3	0,2	0,2	20,4	10,4	5,0	5,1	1,9	2,1	8,3	12,1	
2005	-2,6	-2,2	-0,3	-0,2	0,2	0,4	20,5	10,4	5,1	5,2	1,9	2,2	8,2	12,3	
2006	-1,3	-1,4	-0,1	-0,2	0,4	1,6	20,3	10,2	5,0	5,2	1,9	2,1	8,0	12,3	
2007	-0,6	-1,1	0,0	0,0	0,5	2,4	20,1	10,1	5,0	5,2	1,9	2,1	7,9	12,2	

4. Euroala riigid – puudujääk (-) / ülejäak (+)⁵

	BE	DE	IE	GR	ES	FR	IT	CY	LU	MT	NL	AT	PT	SI	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2004	0,0	-3,8	1,4	-7,4	-0,3	-3,6	-3,5	-4,1	-1,2	-4,6	-1,7	-3,7	-3,4	-2,3	2,4
2005	-2,3	-3,4	1,6	-5,1	1,0	-2,9	-4,2	-2,4	-0,1	-3,0	-0,3	-1,5	-6,1	-1,5	2,9
2006	0,3	-1,6	3,0	-2,6	1,8	-2,4	-3,4	-1,2	1,3	-2,5	0,5	-1,5	-3,9	-1,2	4,1
2007	-0,2	0,0	0,3	-2,8	2,2	-2,7	-1,9	3,3	2,9	-1,8	0,4	-0,5	-2,6	-0,1	5,3

Allikad: euroala koondandmed – EKP; riikide puudujääke/ülejäake puudutavad andmed – Euroopa Komisjon.

¹ Andmed hõlmavad 15 riigist koosnevat euroala. Tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak tuginevad ESA 95-le. ELi eelarvet kaasavad tehingud on arvesse võetud ja need on konsolideeritud. Liikmesriikide valitsustevahelisi tehinguid ei ole konsolideeritud.

² Eelarvekoormus koosneb maksudest ja sotsiaalkindlustusmaksetest.

³ Sisaldab kogukulutusi, millest on lahutatud intressimaksud.

⁴ Vastab valitsussektori lõpptarbimiskulutustele (P.3) ESA 95-s.

⁵ Hõlmab UMTS-litsentside müügist saadud tulu ja vahetuslepingute ja tähtpäevaintressiga lepingutega seotud arveldusi.

6.2 Võlg¹ (protsent SKPst)

1. Euroala – finantsinstrumendi ja võlausaldaja kaupa

	Kokku	Finantsinstrumendid				Võlausaldajad				
		Sularaha ja hoiused	Laenud	Lühiajalised väärtpaperid	Pikaajalised väärtpaperid	Kodumaised võlausaldajad ²				Muud võlausaldajad ³
						Kokku	Rahaloome-asutused	Muud finants-asutused	Muud sektorid	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998	72,8	2,8	15,2	5,3	49,6	52,5	26,5	14,5	11,5	20,4
1999	72,0	2,9	14,4	4,3	50,5	48,8	25,3	13,8	9,7	23,2
2000	69,3	2,7	13,1	3,7	49,7	44,2	22,0	12,4	9,8	25,1
2001	68,2	2,8	12,4	4,0	49,0	42,0	20,6	11,1	10,4	26,2
2002	68,0	2,7	11,8	4,5	49,0	40,2	19,3	10,7	10,1	27,9
2003	69,2	2,1	12,4	5,0	49,7	39,4	19,5	11,2	8,7	29,7
2004	69,6	2,2	11,9	5,0	50,5	37,6	18,4	10,8	8,3	32,0
2005	70,2	2,4	11,8	4,7	51,3	35,5	17,2	11,1	7,2	34,7
2006	68,5	2,5	11,4	4,1	50,5	33,8	17,5	9,4	6,9	34,6
2007	66,3	2,2	10,8	4,3	49,1	32,3	17,0	8,5	6,9	34,0

2. Euroala – emitendi, tähtaja ja vääringu kaupa

	Kokku	Emitent ⁴				Esialgne tähtaeg			Järelejäänud tähtaeg			Vääring	
		Kesk-valitsus	Piirkondlik valitsus	Kohalik omavalitsus	Sotsiaalkindlustusfondid	Kuni 1 aasta	Üle 1 aasta	Muutuv intressimäär	Kuni 1 aasta	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Euro või osaleva riigi vääring ⁵	Muud vääringud
1998	72,8	61,2	6,1	5,2	0,4	8,2	64,6	7,8	15,5	26,4	30,9	71,0	1,8
1999	72,0	60,5	6,0	5,1	0,4	7,3	64,7	6,8	13,6	27,9	30,6	69,9	2,1
2000	69,3	58,1	5,9	4,9	0,4	6,5	62,7	6,1	13,4	27,8	28,0	67,3	1,9
2001	68,2	57,0	6,1	4,7	0,4	7,0	61,2	5,2	13,7	26,5	28,0	66,5	1,7
2002	68,0	56,6	6,3	4,7	0,4	7,6	60,4	5,1	15,3	25,0	27,7	66,6	1,5
2003	69,2	57,0	6,5	5,1	0,6	7,8	61,4	5,0	14,8	25,8	28,6	68,0	1,1
2004	69,6	57,4	6,6	5,1	0,4	7,8	61,7	4,7	14,7	26,2	28,7	68,5	1,1
2005	70,2	57,7	6,7	5,3	0,5	7,9	62,3	4,6	14,9	25,7	29,6	68,9	1,2
2006	68,5	56,0	6,5	5,4	0,5	7,5	61,0	4,5	14,4	24,5	29,6	67,5	1,0
2007	66,3	54,2	6,3	5,3	0,5	7,5	58,9	4,2	14,2	23,4	28,8	65,5	0,8

3. Euroala riigid

	BE	DE	IE	GR	ES	FR	IT	CY	LU	MT	NL	AT	PT	SI	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2004	94,2	65,6	29,5	98,6	46,2	64,9	103,8	70,2	6,3	72,6	52,4	63,8	58,3	27,6	44,1
2005	92,1	67,8	27,4	98,0	43,0	66,4	105,8	69,1	6,1	70,4	52,3	63,5	63,6	27,5	41,3
2006	88,2	67,6	25,1	95,3	39,7	63,6	106,5	64,8	6,6	64,2	47,9	61,8	64,7	27,2	39,2
2007	84,9	65,0	25,4	94,5	36,2	64,2	104,0	59,8	6,8	62,6	45,4	59,1	63,6	24,1	35,4

Allikad: euroala koondandmed – EKP; riikide võlga puudutavad andmed – Euroopa Komisjon.

¹ Andmed hõlmavad 15 riigist koosnevat euroala. Valitsussektori koguvõlg on nominaalväärtuses ja konsolideeritud valitsuse alamsektorite vahel. Mitteresidentide valitsuste hoitavat võlga ei konsolideerita. Andmed on osaliselt hinnangulised.

² Võlausaldajad, kes resideeruvad riigis, mille valitsus on emitent.

³ Hõlmab euroala riikide residentide (v.a riikides, mille valitsus on emitent).

⁴ V.a valitsussektori võlg liikmesriigis, mille valitsus on emitent.

⁵ Enne 1999. a koosnes ekuüdes, omavääringus ja teiste euro kasutusele võtnud liikmesriikide vääringutes nomineeritud võlast.

6.3 Võla muutus¹
(protsent SKPst)

1. Euroala – allika, finantsinstrumendi ja võlausaldaja sektori kaupa

	Kokku	Muutuse allikas				Finantsinstrument				Võlausaldaja			Muud võlausaldajad ⁷
		Laenuvajadus ²	Hindamise mõjud ³	Muud mahu muutused ⁴	Agregatsiooniefekt ⁵	Sularaha ja hoiused	Laenud	Lühiajalised väärt-paberid	Pikaajalised väärt-paberid	Kodumaised võlausaldajad ⁶	Rahaloome-asutused	Muud finants-asutused	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1999	2,0	1,6	0,4	0,0	-0,1	0,2	-0,2	-0,9	2,8	-1,6	-0,2	-0,2	3,6
2000	1,0	1,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,5	-0,3	1,9	-2,1	-2,0	-0,6	3,1
2001	1,9	1,9	-0,1	0,1	0,0	0,2	-0,2	0,4	1,4	-0,3	-0,5	-0,8	2,2
2002	2,1	2,7	-0,5	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,7	1,6	-0,5	-0,5	-0,1	2,6
2003	3,1	3,3	-0,2	0,0	0,0	-0,6	0,9	0,6	2,1	0,4	0,7	0,8	2,7
2004	3,1	3,2	-0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	2,7	-0,3	-0,3	0,1	3,4
2005	3,1	3,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	-0,1	2,6	-0,8	-0,6	0,7	3,9
2006	1,5	1,4	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	-0,4	1,5	0,0	1,1	-1,2	1,5
2007	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,4	0,9	0,1	0,3	-0,5	1,0

2. Euroala – eelarvepositsiooniväline võlamuutus

	Võla muutus	Puudujääk (-) / ülejääk (+) ⁸	Eelarvepositsiooniväline võlamuutus ⁹										Muud mahu muutused	Muu ¹⁰
			Kokku	Tehingud valitsussektori poolt hoitavate peamiste finantsvaradega						Hindamise mõjud	Vahetuskursi mõju	Muud mahu muutused		
				Kokku	Sularaha ja hoiused	Laenud	Väärt-paberid ¹¹	Aktsiad ja muud omandi-väärt-paberid	Erastamine					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1999	2,0	-1,4	0,6	0,0	0,5	0,1	0,0	-0,5	-0,7	0,1	0,4	0,2	0,0	0,2
2000	1,0	0,0	1,0	0,7	0,2	0,2	0,2	0,0	-0,4	0,2	0,0	0,1	-0,1	0,1
2001	1,9	-1,8	0,0	-0,5	-0,6	0,1	0,1	-0,1	-0,3	0,1	-0,1	0,0	0,1	0,6
2002	2,1	-2,6	-0,5	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,1	-0,5	-0,1	0,0	-0,1
2003	3,1	-3,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	-0,2	0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,1
2004	3,1	-2,9	0,2	0,3	0,2	0,0	0,1	0,0	-0,5	0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,0
2005	3,1	-2,6	0,5	0,7	0,4	0,1	0,1	0,1	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
2006	1,5	-1,3	0,1	0,4	0,4	-0,1	0,3	-0,1	-0,3	0,1	0,1	0,0	0,0	-0,3
2007	1,1	-0,6	0,5	0,5	0,2	0,0	0,2	0,1	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Allikas: EKP.

¹ Andmed hõlmavad 15 riigist koosnevat euroala ja on osaliselt hinnangulised. Nominalse konsolideeritud koguvõla (mis on väljendatud protsendina SKPst) aastane muutus, s.t $[\text{võlg}(t) - \text{võlg}(t-1)] \div \text{SKP}(t)$.

² Laenuvajadus võrdub võlatehingutega.

³ Lisaks valuutakursi muutuse mõjule sisaldab ka nimiväärtusele tugineva mõõtmise mõju (nt emiteeritud väärt-paberite aazio ja disaazio).

⁴ Sisaldab ühikute ja teatud liiki võlakohustuste ümberliigitamise mõju.

⁵ Liikmesriikide koandvõla muutuste ja nende võlamuutuste koandandmete vaheline erinevus, mille põhjuseks on enne 2001. a andmete liitmiseks kasutatavate vahetuskursside muutused.

⁶ Võlausaldajad, kes resideeruvad riigis, mille valitsus on emitent.

⁷ Hõlmab euroala riikide residentide (v.a riikides, mille valitsus on emitent).

⁸ Sisaldab UMTS-litsentside müügist saadud tulu.

⁹ Nominalse konsolideeritud koguvõla aastase muutuse ja puudujäägi vaheline erinevus, mida on väljendatud protsendina SKPst.

¹⁰ Koosneb peamiselt tehingutest muude varade ja kohustustega (kaubanduskrediit, muud nõuded/kohustused ja tuletisinstrumendid).

¹¹ V.a tuletisinstrumendid.

6.4 Kvartaalsed tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak¹

(protsent SKPst)

1. Euroala – kvartaalsed tulud

	Kokku	Jooksvad tulud						Kapitalitulud		Memo: eelarvekoormus ²
		Otsesed maksud	Kaudsed maksud	Sotsiaalkindlustusmaksed	Müük	Tulu varadelt	Kapitalimaksud			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002 I kv	41,8	41,4	10,1	12,7	15,4	1,7	0,7	0,4	0,2	38,4
II kv	45,5	45,0	12,4	12,7	15,4	1,9	1,7	0,5	0,3	40,9
III kv	43,5	43,0	11,2	12,8	15,4	1,9	0,7	0,4	0,3	39,7
IV kv	49,0	48,4	13,4	14,0	16,2	2,9	0,9	0,6	0,3	44,0
2003 I kv	41,9	41,4	9,8	12,8	15,5	1,7	0,7	0,5	0,2	38,3
II kv	46,0	44,6	12,0	12,9	15,7	2,0	1,4	1,5	1,2	41,7
III kv	42,6	42,2	10,8	12,5	15,5	1,9	0,6	0,5	0,2	39,1
IV kv	49,2	48,2	13,1	14,2	16,2	2,9	0,8	1,0	0,3	43,8
2004 I kv	41,3	40,9	9,6	12,8	15,3	1,7	0,6	0,4	0,3	38,0
II kv	45,0	44,2	12,1	13,0	15,3	2,0	1,0	0,8	0,6	41,0
III kv	42,7	42,2	10,6	12,7	15,4	1,9	0,6	0,5	0,3	39,0
IV kv	49,1	48,1	12,9	14,3	16,2	2,9	0,7	1,0	0,4	43,8
2005 I kv	42,0	41,5	9,9	13,0	15,3	1,7	0,6	0,5	0,3	38,4
II kv	44,6	44,0	11,8	13,2	15,1	2,0	1,1	0,6	0,3	40,4
III kv	43,3	42,6	11,0	12,9	15,2	1,9	0,7	0,7	0,3	39,5
IV kv	49,2	48,4	13,4	14,3	16,1	2,9	0,8	0,8	0,3	44,1
2006 I kv	42,5	42,0	10,2	13,3	15,1	1,7	0,8	0,5	0,3	39,0
II kv	45,8	45,3	12,5	13,6	15,2	2,0	1,3	0,4	0,3	41,5
III kv	43,7	43,2	11,5	12,9	15,2	1,9	0,7	0,5	0,3	40,0
IV kv	49,6	48,9	14,1	14,3	15,9	2,9	0,8	0,6	0,3	44,6
2007 I kv	42,3	41,9	10,3	13,5	14,8	1,7	0,8	0,4	0,3	38,9
II kv	46,3	45,8	13,0	13,6	15,1	2,0	1,4	0,4	0,3	41,9
III kv	43,8	43,3	12,1	12,8	15,0	1,9	0,7	0,4	0,3	40,2
IV kv	49,8	49,2	14,5	14,2	15,9	2,9	0,9	0,6	0,3	44,9
2008 I kv	42,3	41,9	10,6	13,1	14,9	1,7	0,8	0,4	0,2	38,8

2. Euroala – kvartaalsed kulud ja puudujääk/ülejäak

	Kokku	Jooksvad kulutused							Kapitalikulutused			Puudujääk (-) / ülejäak (+)	Esmane puudujääk (-) / ülejäak (+)
		Kokku	Töötajate hüvitised	Vahe-tarbimine	Intressi-maksud	Jooksev-üle-kanded	Sotsiaal-toetused	Toetused	Inves-teeringud	Kapitali-siirded			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2002 I kv	46,1	42,7	10,2	4,4	3,7	24,4	21,1	1,4	3,4	2,0	1,5	-4,3	-0,7
II kv	46,4	43,0	10,3	4,8	3,5	24,3	21,1	1,3	3,4	2,3	1,1	-0,9	2,6
III kv	46,9	43,2	10,1	4,7	3,5	24,9	21,4	1,4	3,7	2,5	1,2	-3,4	0,1
IV kv	50,8	46,3	11,1	5,6	3,3	26,4	22,7	1,6	4,4	2,8	1,6	-1,8	1,5
2003 I kv	46,8	43,3	10,3	4,6	3,5	25,0	21,4	1,3	3,5	1,9	1,6	-4,9	-1,4
II kv	47,1	43,6	10,4	4,8	3,4	25,1	21,7	1,3	3,5	2,3	1,2	-1,1	2,3
III kv	47,1	43,4	10,3	4,8	3,3	25,1	21,6	1,3	3,7	2,5	1,2	-4,5	-1,2
IV kv	51,1	46,3	11,0	5,6	3,1	26,5	22,9	1,5	4,8	3,3	1,6	-1,9	1,2
2004 I kv	46,4	43,0	10,3	4,6	3,1	25,0	21,4	1,2	3,4	1,9	1,5	-5,0	-1,9
II kv	46,6	43,2	10,4	4,8	3,3	24,8	21,4	1,3	3,3	2,3	1,0	-1,6	1,7
III kv	46,1	42,7	10,0	4,7	3,1	24,9	21,5	1,3	3,4	2,4	1,0	-3,4	-0,3
IV kv	50,9	45,7	11,0	5,7	2,9	26,1	22,6	1,4	5,2	3,1	2,1	-1,8	1,1
2005 I kv	46,9	43,1	10,2	4,7	3,1	25,2	21,4	1,2	3,7	1,9	1,8	-4,9	-1,8
II kv	46,2	42,8	10,2	4,9	3,2	24,5	21,3	1,1	3,4	2,3	1,1	-1,5	1,6
III kv	45,8	42,4	9,9	4,8	2,9	24,7	21,3	1,2	3,4	2,5	1,0	-2,5	0,4
IV kv	50,6	45,8	11,1	5,8	2,8	26,1	22,6	1,4	4,8	3,1	1,6	-1,4	1,3
2006 I kv	45,4	42,2	10,0	4,5	2,9	24,7	21,2	1,2	3,1	1,9	1,2	-2,9	0,0
II kv	45,6	42,3	10,3	4,8	3,1	24,2	21,2	1,1	3,2	2,3	0,9	0,2	3,3
III kv	45,4	42,0	9,9	4,7	2,9	24,5	21,1	1,2	3,5	2,5	1,0	-1,8	1,1
IV kv	50,5	45,2	10,7	5,8	2,7	25,9	22,3	1,3	5,4	3,2	2,2	-1,0	1,7
2007 I kv	44,5	41,3	9,8	4,5	3,0	24,0	20,6	1,1	3,1	2,0	1,2	-2,2	0,8
II kv	44,8	41,7	10,0	4,8	3,2	23,7	20,7	1,1	3,2	2,3	0,8	1,5	4,6
III kv	44,8	41,4	9,7	4,7	3,0	24,0	20,8	1,2	3,4	2,5	0,9	-1,0	2,0
IV kv	50,5	45,2	10,7	5,8	2,8	25,9	22,2	1,4	5,3	3,3	1,9	-0,7	2,1
2008 I kv	44,5	41,4	9,8	4,6	2,9	24,1	20,5	1,2	3,1	2,0	1,1	-2,2	0,7

Allikas: Eurostati ja riikide andmetele tuginevad EKP arvutused.

¹ Andmed hõlmavad 15 riigist koosnevat euroala. Tulud, kulud ja puudujääk/ülejäak tuginevad ESA 95-le. Ei hõlma Euroopa Liidu eelarve ja valitsussektorivälise üksuste vahelisi tehinguid. Muudel juhtudel ja siis, kui andmete edastamise tähtsajad kattuvad, vastavad kvartaalsed andmed aastaandmetele. Andmeid pole sesoonselt kohandatud.

² Eelarvekoormus koosneb maksudest ja sotsiaalkindlustusmaksetest.

6.5 Kvartaalne võlg ja võla muutus¹
(protsent SKPst)

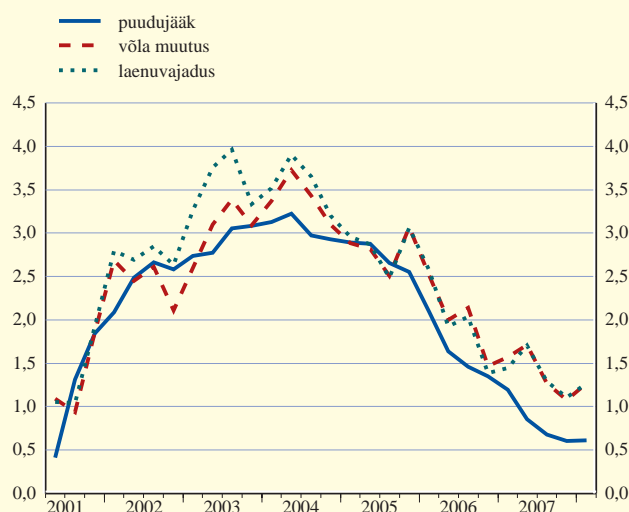
1. Euroala – Maastrichti võlg finantsinstrumentide kaupa²

	Kokku	Finantsinstrumendid			
		Sularaha ja hoised	Laenud	Lühiajalised väärtpaberid	Pikaajalised väärtpaberid
	1	2	3	4	5
2005 II kv	71,5	2,3	11,7	5,2	52,3
III kv	71,0	2,4	11,8	5,2	51,8
IV kv	70,2	2,4	11,8	4,7	51,3
2006 I kv	70,5	2,5	11,7	4,9	51,4
II kv	70,6	2,5	11,6	4,9	51,6
III kv	70,1	2,5	11,6	4,7	51,3
IV kv	68,5	2,5	11,4	4,1	50,5
2007 I kv	68,8	2,4	11,4	4,8	50,2
II kv	69,0	2,2	11,2	5,1	50,5
III kv	68,0	2,1	11,0	5,2	49,7
IV kv	66,3	2,2	10,8	4,3	49,1
2008 I kv	67,1	2,2	10,9	5,1	49,1

2. Euroala – eelarvepositsiooniväline võlamuutus

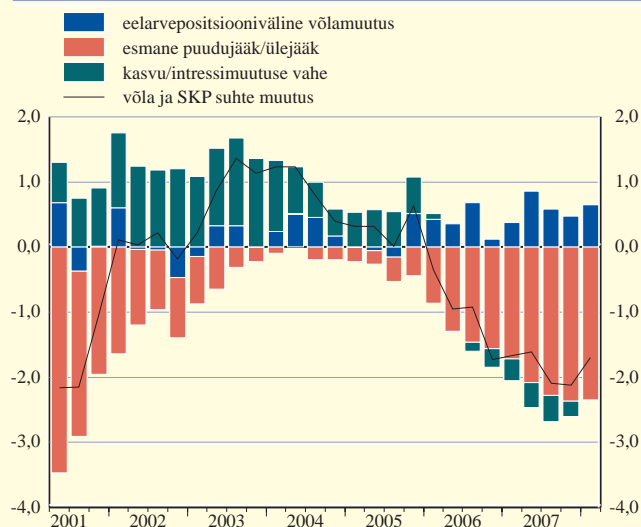
	Võla muutus	Puudujääk (-) / ülejäak (+)	Eelarvepositsiooniväline võlamuutus							Memo: laenuvajadus	
			Kokku	Tehingud valitsussektori poolt hoitavate peamiste finantsvaradega					Hindamise mõjud ja muud mahu muutused		Muud
				Kokku	Sularaha ja hoised	Laenud	Väärt-paberid	Aktsiad ja muud oman-diväärtpaberid			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2005 II kv	5,4	-1,5	3,9	3,3	2,5	0,0	0,3	0,5	0,1	0,4	5,3
III kv	0,6	-2,5	-2,0	-2,4	-2,3	0,0	0,3	-0,4	0,1	0,4	0,5
IV kv	-0,6	-1,4	-2,1	-0,4	0,0	0,0	-0,3	-0,1	0,0	-1,6	-0,6
2006 I kv	4,8	-2,9	1,9	1,3	1,0	0,1	0,6	-0,5	-0,4	1,0	5,2
II kv	3,3	0,2	3,5	3,2	2,5	0,1	0,4	0,2	0,6	-0,4	2,6
III kv	1,2	-1,8	-0,6	-0,8	-0,7	-0,1	0,2	-0,2	0,2	0,0	1,0
IV kv	-3,1	-1,0	-4,1	-2,1	-1,2	-0,6	-0,2	-0,2	-0,1	-1,9	-3,0
2007 I kv	5,1	-2,2	2,9	2,0	1,1	0,1	0,6	0,2	-0,2	1,0	5,2
II kv	3,7	1,5	5,2	4,7	4,1	0,0	0,5	0,1	0,1	0,3	3,6
III kv	-0,6	-1,0	-1,6	-1,6	-2,2	0,0	0,4	0,2	0,0	-0,1	-0,6
IV kv	-3,6	-0,7	-4,3	-2,9	-2,1	-0,1	-0,6	-0,1	-0,1	-1,3	-3,5
2008 I kv	5,7	-2,2	3,5	2,3	1,9	0,0	0,1	0,3	-0,1	1,2	5,7

J28 Puudujääk, laenuvajadus ja võla muutus
(nelja kvartali libisev summa SKP protsendina)

J29 Maastrichti võlg

(võla ja SKP suhte aastane muutus ja selle põhjused)

Allikas: Eurostati ja riikide andmetele tuginevad EKP arvutused.

¹ Andmed hõlmavad 15 riigist koosnevat euroala.

² Instrumentide andmed kvartalis t on väljendatud protsendina SKP summast kvartalis t ja kolmes eelmises kvartalis.

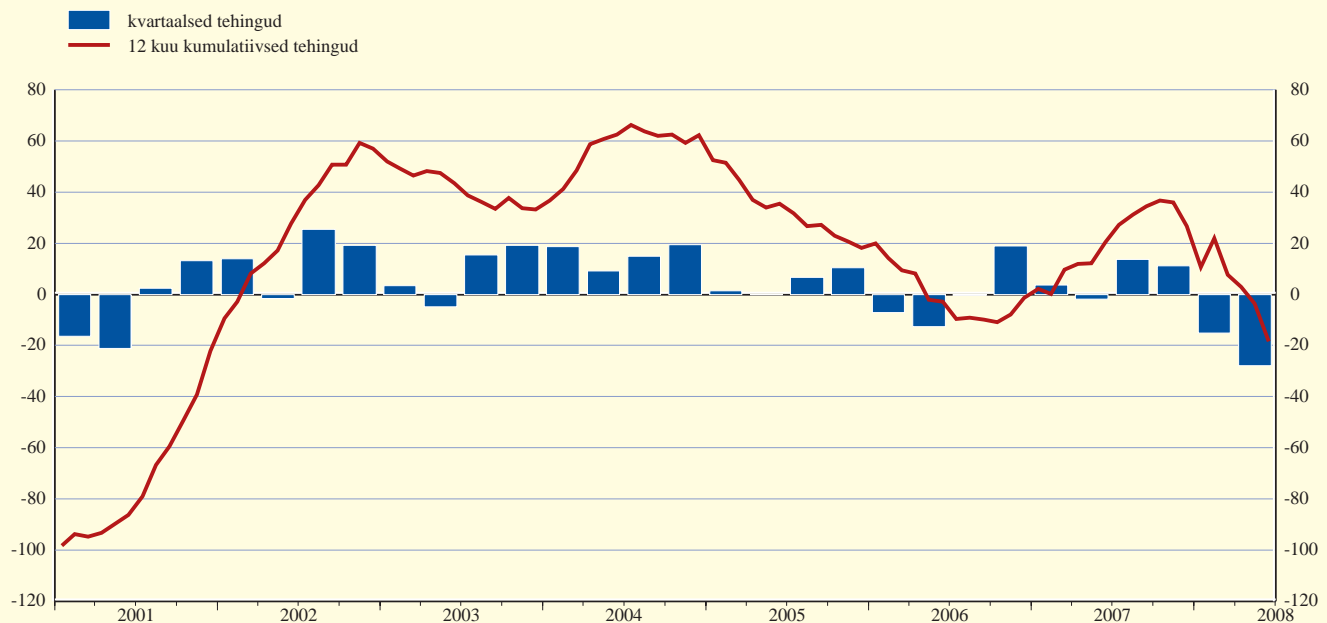

VÄLISMAJANDUS

7.1 Maksebilans – kokkuvõte¹ (mld EUR; netotehingud)

	Jooksevkonto					Kapitali- konto	Neto- laenu- andmine/ -võtmine/ väljaspool euroala (veerud 1 + 6)	Finantskonto					Vead ja täpsustused	
	Kokku	Kaubad	Teenused	Tulu	Jooksev- üle- kanded			Kokku	Otse- investee- ringud	Portfelli- investee- ringud	Tuletis- instru- mendid	Muud investee- ringud		Reservid
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2005	18,1	48,3	37,3	5,4	-72,9	11,4	29,6	9,2	-216,4	131,4	-18,2	94,5	18,0	-38,8
2006	-1,3	19,2	42,3	15,1	-77,9	9,2	7,9	112,4	-144,7	266,3	2,4	-10,3	-1,3	-120,3
2007	26,6	55,6	50,9	4,2	-84,1	13,9	40,5	96,2	-117,3	235,7	-90,5	73,7	-5,3	-136,7
2007 II kv	-2,0	20,1	14,0	-19,4	-16,7	2,1	0,1	49,8	-57,9	90,4	-19,7	41,2	-4,2	-50,0
III kv	13,6	17,1	17,2	5,0	-25,6	1,6	15,2	97,5	-40,9	65,1	-26,8	104,4	-4,4	-112,7
IV kv	11,1	9,7	10,3	11,6	-20,5	5,6	16,7	-80,5	-4,3	-62,3	-28,8	10,0	4,9	63,8
2008 I kv	-15,2	-2,9	10,7	6,1	-29,0	5,6	-9,6	19,2	-104,8	73,4	-14,9	70,7	-5,1	-9,6
II kv	-28,0	2,9	11,3	-24,3	-17,9	2,1	-25,9	79,2	-53,2	72,7	-39,0	98,9	-0,1	-53,3
2007 juuni	13,7	11,2	6,5	0,0	-4,0	0,0	13,8	-8,8	-26,9	72,6	-8,3	-44,2	-1,9	-5,0
juuli	6,3	7,8	5,6	0,7	-7,7	0,9	7,2	48,0	-0,1	20,6	-12,9	43,4	-3,0	-55,3
aug	1,1	3,6	4,3	1,6	-8,5	0,2	1,3	66,5	0,5	3,8	-5,2	66,4	1,0	-67,8
sept	6,2	5,7	7,2	2,8	-9,4	0,4	6,7	-17,0	-41,2	40,7	-8,8	-5,3	-2,3	10,3
okt	4,2	7,2	4,0	3,3	-10,3	1,4	5,6	-41,0	35,4	-50,9	1,5	-27,0	0,1	35,5
nov	2,9	4,8	3,1	1,7	-6,7	1,1	3,9	12,6	9,6	9,9	-22,7	15,5	0,3	-16,5
dets	4,1	-2,2	3,1	6,6	-3,4	3,2	7,3	-52,1	-49,2	-21,2	-7,6	21,4	4,6	44,9
2008 jaan	-18,0	-9,1	3,1	-1,3	-10,8	2,4	-15,6	22,9	-51,9	53,0	-19,2	47,4	-6,4	-7,2
veebr	7,6	4,7	4,3	4,4	-5,8	2,2	9,8	-8,4	-22,4	14,7	1,7	-7,0	4,6	-1,4
märts	-4,8	1,4	3,2	3,0	-12,4	1,0	-3,8	4,7	-30,5	5,7	2,6	30,2	-3,3	-0,9
apr	-7,4	4,2	3,0	-7,0	-7,7	0,5	-6,8	18,2	-22,4	-3,7	-14,2	61,9	-3,4	-11,4
mai	-19,6	-3,3	4,1	-15,6	-4,8	1,8	-17,8	45,3	-8,8	22,2	-29,6	58,7	2,8	-27,5
juuni	-1,0	1,9	4,2	-1,8	-5,4	-0,2	-1,2	15,7	-22,0	54,2	4,8	-21,7	0,5	-14,5
	<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud</i>													
2008 juuni	-18,4	26,8	49,5	-1,6	-93,1	14,9	-3,5	115,4	-203,2	148,9	-109,5	283,9	-4,7	-111,9

J30 Maksebilanss: jooksevkonto (mld EUR)

Allikas: EKP.

¹ Tähistussüsteemi selgitus on toodud üldmärkustes.

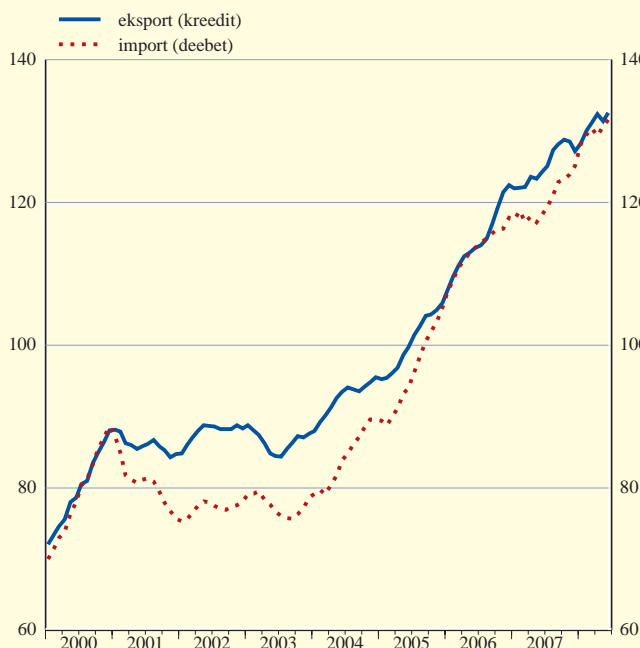
7.2 Jooksev- ja kapitalikonto
(mld EUR; tehingud)

1. Jooksev- ja kapitalikonto – kokkuvõte

	Jooksevkonto												Kapitalikonto		
	Kokku			Kaubad		Teenused		Tulu		Jooksevülekanded				Kreedit	Deebet
	Kreedit	Deebet	Neto- summa	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Rahatülekanded töötajatele		Kreedit		
											10	11		12	13
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
2005	2 090,7	2 072,6	18,1	1 220,3	1 172,0	405,9	368,5	378,7	373,3	85,8	5,3	158,8	14,6	24,3	12,9
2006	2 401,1	2 402,4	-1,3	1 391,2	1 372,0	437,0	394,8	483,7	468,6	89,2	5,4	167,0	16,9	23,7	14,5
2007	2 643,9	2 617,3	26,6	1 504,4	1 448,8	492,2	441,3	557,2	553,0	90,1	6,1	174,2	20,3	25,6	11,7
2007 II kv	656,0	658,0	-2,0	373,6	353,5	120,2	106,2	142,7	162,0	19,5	1,6	36,2	4,9	4,6	2,5
2007 III kv	665,5	651,9	13,6	376,1	359,0	135,4	118,2	137,6	132,6	16,4	1,7	42,1	5,2	4,3	2,8
2007 IV kv	694,9	683,7	11,1	393,2	383,4	125,2	114,9	149,4	137,8	27,1	1,4	47,6	5,5	8,9	3,4
2008 I kv	675,5	690,7	-15,2	387,1	390,1	114,9	104,2	147,6	141,5	25,9	1,5	54,9	5,0	8,9	3,3
2008 II kv	695,4	723,4	-28,0	402,2	399,3	122,1	110,8	150,6	174,9	20,5	-	38,4	-	6,2	4,1
2008 apr	235,5	242,9	-7,4	138,0	133,7	39,9	36,9	50,1	57,1	7,5	-	15,2	-	1,5	1,0
2008 mai	225,5	245,1	-19,6	128,4	131,7	40,0	36,0	50,2	65,8	6,8	-	11,7	-	2,7	0,9
2008 juuni	234,5	235,5	-1,0	135,8	133,9	42,2	38,0	50,3	52,1	6,2	-	11,6	-	2,0	2,2
	Sesoonselt kohandatud														
2007 II kv	652,2	642,0	10,1	372,7	354,5	121,1	110,1	136,1	136,9	22,3	-	40,5	-	-	-
2007 III kv	675,5	665,7	9,8	384,4	368,7	125,7	111,6	144,0	141,7	21,5	-	43,8	-	-	-
2007 IV kv	674,0	678,3	-4,3	381,5	375,4	124,5	112,6	146,5	144,0	21,4	-	46,3	-	-	-
2008 I kv	691,2	704,0	-12,8	393,3	391,2	125,0	109,5	152,1	154,4	20,8	-	49,0	-	-	-
2008 II kv	687,6	699,9	-12,2	397,7	394,8	122,3	113,9	144,0	148,0	23,7	-	43,2	-	-	-
2008 jaan	229,2	236,9	-7,6	131,9	131,8	41,9	36,5	50,3	52,4	5,1	-	16,1	-	-	-
2008 veebr	238,9	231,6	7,3	133,7	128,7	42,0	36,2	52,6	51,0	10,7	-	15,7	-	-	-
2008 märts	223,1	235,6	-12,5	127,8	130,6	41,0	36,9	49,2	51,0	5,0	-	17,2	-	-	-
2008 apr	235,0	233,5	1,5	135,7	128,6	41,4	37,8	47,9	50,0	10,0	-	17,1	-	-	-
2008 mai	228,0	233,5	-5,5	130,7	132,9	40,7	37,5	49,5	50,2	7,1	-	12,9	-	-	-
2008 juuni	224,6	232,8	-8,2	131,3	133,3	40,1	38,6	46,6	47,8	6,6	-	13,1	-	-	-

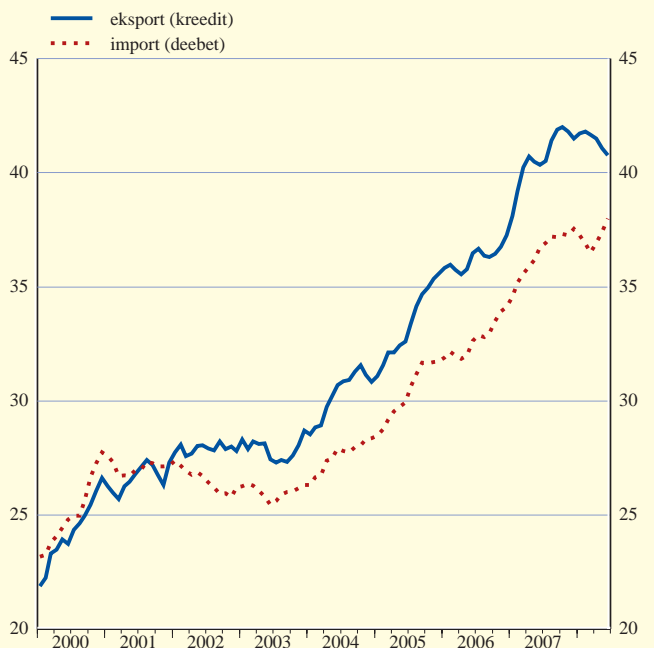
J31 Maksebilanss: kaubad

(mld EUR; sesoonselt kohandatud; kolme kuu libisev keskmine)

J32 Maksebilanss: teenused

(mld EUR; sesoonselt kohandatud; kolme kuu libisev keskmine)

Allikas: EKP.

7.2 Jooksev- ja kapitalikonto (mld EUR)

2. Tulukonto

(tehingud)

	Töötajate hüvi- fised		Investeeringustulud													
	Kreedit	Deebet	Kokku		Otseinvesteeringud						Portfelliinvesteeringud				Muud investeeringud	
			Kreedit	Deebet	Aksia- ja osakapital				Võlg		Aksia- ja osaka- pital		Võlg		Kreedit	Deebet
	Kreedit	Deebet			Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet	Kreedit	Deebet		
			Rein- vestee- ritud tulu	Rein- vestee- ritud tulu												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2005	15,7	9,3	363,1	364,0	140,2	38,5	97,6	-14,3	15,4	14,4	31,5	69,4	82,2	81,1	93,8	101,5
2006	16,5	10,0	467,2	458,6	171,4	36,8	106,0	39,0	19,7	17,3	39,1	99,2	102,2	85,6	134,7	150,5
2007	17,2	10,6	540,0	542,4	173,1	54,7	104,1	24,9	24,7	20,7	45,1	115,5	119,6	107,8	177,5	194,4
2007 I kv	4,2	2,0	123,4	118,6	39,7	18,4	27,0	6,5	5,5	4,8	9,8	18,3	27,9	24,1	40,4	44,4
II kv	4,2	2,6	138,5	159,4	44,4	6,2	27,7	1,0	6,3	5,4	15,2	52,5	28,9	26,4	43,7	47,5
III kv	4,3	3,2	133,3	129,4	40,4	16,4	23,5	10,7	5,9	5,0	10,9	23,9	30,4	26,7	45,7	50,2
IV kv	4,6	2,7	144,7	135,0	48,6	13,6	25,9	6,7	6,9	5,5	9,1	20,9	32,4	30,6	47,7	52,2
2008 I kv	4,6	2,0	143,1	139,6	48,8	24,0	27,3	13,5	6,3	5,3	9,4	21,2	31,2	34,2	47,4	51,5

3. Geograafiline jaotus

(kumulatiivsed tehingud)

2007 II kv kuni 2008 I kv	Kokku	Euroopa Liit 27 (väljaspool euroala)						Brasiilia	Kana- da	Hiina	India	Jaa- pan	Vene- maa	Šveits	USA	Muu
		Kokku	Taani	Rootsi	Ühend- kuning- riik	Teised ELi riigid	ELi asu- tused									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	Kreedit															
Jooksevkonto	2 691,9	1 022,0	56,1	85,3	536,0	285,5	59,1	34,9	35,1	79,2	30,9	56,3	90,5	175,5	410,5	757,1
Kaabad	1 530,0	554,7	34,9	55,1	238,1	226,6	0,0	19,1	18,4	62,4	23,6	33,8	70,2	85,7	194,4	467,7
Teenused	495,7	175,9	10,8	13,2	116,6	29,2	6,0	5,6	6,9	13,5	5,5	10,7	11,3	48,3	83,3	134,9
Tulu	577,3	226,5	9,8	15,5	167,8	26,8	6,6	10,0	9,1	3,0	1,7	11,3	8,8	35,4	125,6	145,6
investeeringustulud	559,6	220,3	9,7	15,4	165,6	26,6	3,0	10,0	9,0	3,0	1,7	11,3	8,7	28,8	124,0	142,8
Jooksevilekanded	89,0	64,9	0,7	1,4	13,5	2,9	46,4	0,2	0,7	0,3	0,1	0,4	0,2	6,1	7,3	8,9
Kapitalikonto	26,7	23,1	0,0	0,1	0,9	0,1	21,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,8	2,3	
	Deebet															
Jooksevkonto	2 684,3	889,9	44,5	81,7	435,5	222,9	105,3	-	29,5	-	-	97,6	-	170,2	362,5	-
Kaabad	1 486,0	435,5	28,3	51,4	177,0	178,8	0,0	25,7	12,9	165,8	18,9	56,0	95,7	74,8	136,7	464,1
Teenused	443,5	140,8	9,1	10,9	90,5	30,1	0,2	4,4	6,9	10,7	4,0	8,0	8,5	35,8	90,2	134,2
Tulu	573,9	198,7	6,4	17,9	156,8	9,8	7,8	-	7,6	-	-	33,2	-	53,8	128,6	-
investeeringustulud	563,4	192,4	6,3	17,9	155,4	5,1	7,8	-	7,5	-	-	33,1	-	53,3	127,7	-
Jooksevilekanded	180,8	114,8	0,7	1,4	11,1	4,2	97,3	1,5	2,0	2,6	0,7	0,4	0,6	5,8	6,9	45,4
Kapitalikonto	11,9	2,3	0,0	0,1	1,3	0,3	0,6	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,6	0,9	7,5
	Netosumma															
Jooksevkonto	7,6	132,1	11,6	3,6	100,5	62,6	-46,2	-	5,6	-	-	-41,4	-	5,3	48,0	-
Kaabad	44,0	119,2	6,5	3,7	61,1	47,8	0,0	-6,6	5,5	-103,3	4,7	-22,2	-25,5	10,9	57,7	3,7
Teenused	52,1	35,0	1,7	2,3	26,1	-0,8	5,8	1,2	0,0	2,8	1,6	2,7	2,8	12,5	-6,9	0,6
Tulu	3,4	27,8	3,4	-2,4	11,0	16,9	-1,1	-	1,5	-	-	-21,9	-	-18,4	-3,0	-
investeeringustulud	-3,8	27,9	3,4	-2,4	10,2	21,5	-4,8	-	1,5	-	-	-21,8	-	-24,5	-3,7	-
Jooksevilekanded	-91,8	-49,9	0,0	0,0	2,4	-1,4	-50,9	-1,3	-1,3	-2,4	-0,6	0,0	-0,3	0,2	0,3	-36,5
Kapitalikonto	14,8	20,7	0,0	0,0	-0,4	-0,2	21,3	-0,1	-0,1	0,0	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-5,1

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud ja muud muutused perioodil)

1. Finantskonto – kokkuvõte

	Kokku ¹			Kokku, protsendina SKPst			Otseinvesteeringud		Portfelli-investeeringud		Netotuletis-instrumendid	Muud investeeringud		Reservivara
	Varad	Kohustused	Netosumma	Varad	Kohustused	Netosumma	Varad	Kohustused	Varad	Kohustused		Varad	Kohustused	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)														
2003	7 817,7	8 608,3	-790,7	104,0	114,6	-10,5	2 169,3	2 084,2	2 655,4	3 585,9	-19,8	2 706,1	2 938,3	306,7
2004	8 609,8	9 497,9	-888,1	110,1	121,5	-11,4	2 314,6	2 242,0	3 042,9	4 076,4	-37,3	3 008,7	3 179,5	281,0
2005	10 737,9	11 575,7	-837,8	132,4	142,7	-10,3	2 796,4	2 444,5	3 887,8	5 105,7	-46,2	3 779,7	4 025,5	320,1
2006	12 195,1	13 226,4	-1 031,3	143,5	155,6	-12,1	3 050,2	2 654,1	4 459,3	5 960,7	-43,6	4 403,4	4 611,5	325,8
2007 IV kv	13 754,8	15 049,5	-1 294,7	154,2	168,7	-14,5	3 472,3	2 988,8	4 710,3	6 715,2	46,5	5 178,5	5 345,5	347,3
2008 I kv	13 635,8	14 914,8	-1 279,0	151,5	165,7	-14,2	3 535,6	2 990,3	4 393,3	6 387,8	30,4	5 320,1	5 536,7	356,3
Bilansiline jäägi muutus														
2003	509,9	593,8	-83,9	6,8	7,9	-1,1	162,6	257,7	363,5	341,4	-7,2	50,4	-5,2	-59,4
2004	792,2	889,6	-97,4	10,1	11,4	-1,2	145,3	157,8	387,5	490,6	-17,6	302,6	241,2	-25,7
2005	2 128,0	2 077,8	50,3	26,2	25,6	0,6	481,8	202,5	844,9	1 029,3	-8,8	771,1	846,0	39,1
2006	1 457,3	1 650,7	-193,5	17,1	19,4	-2,3	253,8	209,6	571,5	855,1	2,6	623,7	586,1	5,7
2007 IV kv	108,6	101,5	7,2	4,7	4,4	0,3	86,4	92,4	-74,8	7,4	46,9	43,2	1,7	6,8
2008 I kv	-119,0	-134,7	15,6	-5,3	-6,0	0,7	63,3	1,5	-317,0	-327,4	-16,0	141,6	191,2	9,0
Tehingud														
2004	812,4	798,3	14,2	10,4	10,2	0,2	161,5	93,9	345,6	416,5	8,3	309,4	287,8	-12,5
2005	1 326,1	1 335,3	-9,2	16,4	16,5	-0,1	364,7	148,3	412,6	544,0	18,2	548,6	643,0	-18,0
2006	1 598,4	1 710,8	-112,4	18,8	20,1	-1,3	346,0	201,3	535,9	802,2	-2,4	717,7	707,3	1,3
2007	1 790,2	1 886,4	-96,2	20,1	21,2	-1,1	402,4	285,1	426,8	662,4	90,5	865,2	938,9	5,3
2007 IV kv	293,8	213,3	80,5	12,6	9,2	3,5	78,9	74,7	98,7	36,4	28,8	92,2	102,2	-4,9
2008 I kv	482,4	501,6	-19,2	21,5	22,3	-0,9	143,2	38,4	46,5	119,8	14,9	272,8	343,4	5,1
2008 II kv	45,6	124,9	-79,2	2,0	5,4	-3,4	21,6	-31,6	90,2	162,9	39,0	-105,3	-6,4	0,1
2008 veebr	135,1	126,7	8,4	.	.	.	34,4	12,0	30,2	44,8	-1,7	76,8	69,9	-4,6
2008 märts	25,2	29,9	-4,7	.	.	.	26,0	-4,5	-0,5	5,2	-2,6	-1,0	29,2	3,3
2008 apr	83,8	102,0	-18,2	.	.	.	-18,8	-41,2	31,1	27,4	14,2	53,9	115,8	3,4
2008 mai	59,2	104,5	-45,3	.	.	.	10,1	1,3	53,7	76,0	29,6	-31,4	27,2	-2,8
2008 juuni	-97,4	-81,7	-15,7	.	.	.	30,3	8,3	5,4	59,5	-4,8	-127,8	-149,5	-0,5
Muud muutused														
2003	-154,8	-55,6	-99,2	-2,1	-0,7	-1,3	15,7	121,2	82,0	4,1	-21,0	-200,0	-180,9	-31,6
2004	-20,2	91,3	-111,6	-0,3	1,2	-1,4	-16,2	63,9	41,9	74,1	-25,9	-6,8	-46,7	-13,3
2005	802,0	742,5	59,5	9,9	9,2	0,7	117,1	54,3	432,3	485,2	-27,0	222,5	203,0	57,1
2006	-141,1	-60,0	-81,1	-1,7	-0,7	-1,0	-92,2	8,3	35,6	52,9	5,0	-94,0	-121,3	4,4
2007 IV kv	-185,2	-111,8	-73,4	-8,0	-4,8	-3,2	7,4	17,7	-173,5	-29,1	18,2	-49,0	-100,5	11,7
2008 I kv	-601,5	-636,3	34,8	-26,8	-28,3	1,5	-79,8	-36,9	-363,5	-447,2	-30,9	-131,1	-152,2	3,9
Muud muutused – tingitud vahetuskursi muutustest														
2003	-433,3	-179,7	-253,6	-5,8	-2,4	-3,4	-101,9	26,9	-103,8	-49,8	.	-195,5	-156,9	-32,1
2004	-182,4	-138,3	-44,0	-2,3	-1,8	-0,6	-34,5	8,2	-67,5	-92,0	.	-70,9	-54,5	-9,4
2005	371,9	221,6	150,3	4,6	2,7	1,9	83,2	-21,0	120,7	125,3	.	149,4	117,2	18,7
2006	-292,6	-140,6	-151,9	-3,4	-1,7	-1,8	-66,0	14,5	-85,0	-51,0	.	-126,4	-104,0	-15,2
Muud muutused – tingitud hinnamuutustest														
2003	218,9	158,4	60,5	2,9	2,1	0,8	74,1	32,5	165,4	125,8	-21,0	.	.	0,4
2004	119,1	243,0	-123,9	1,5	3,1	-1,6	37,7	28,2	110,4	214,8	-25,9	.	.	-3,1
2005	285,2	351,1	-65,9	3,5	4,3	-0,8	73,5	55,8	196,5	295,3	-27,0	.	.	42,2
2006	317,1	272,2	44,9	3,7	3,2	0,5	74,8	46,1	220,8	226,0	5,0	.	.	16,4
Muud muutused – tingitud muudest kohandustest														
2003	59,6	-34,3	93,9	0,8	-0,5	1,2	43,5	61,7	20,5	-72,0	.	-4,5	-24,0	0,2
2004	43,0	-13,4	56,4	0,6	-0,2	0,7	-19,3	27,5	-1,0	-48,7	.	64,1	7,8	-0,7
2005	144,9	169,8	-24,9	1,8	2,1	-0,3	-39,6	19,4	115,1	64,6	.	73,1	85,8	-3,7
2006	-165,7	-191,6	25,9	-1,9	-2,3	0,3	-101,0	-52,3	-100,3	-122,1	.	32,4	-17,2	3,3
Bilansilise jäägi kasvumäär														
2003	9,2	8,2	-	.	.	.	7,4	7,4	12,4	10,5	.	9,5	6,1	-7,9
2004	10,3	9,2	-	.	.	.	7,4	4,4	12,8	11,4	.	11,3	9,7	-4,1
2005	14,9	13,7	-	.	.	.	15,4	6,6	13,0	12,8	.	17,7	19,7	-5,9
2006	15,1	14,9	-	.	.	.	12,6	8,3	13,9	15,8	.	19,3	17,7	0,3
2007 IV kv	14,7	14,2	-	.	.	.	13,1	10,7	9,6	11,1	.	19,6	20,5	1,7
2008 I kv	12,9	12,5	-	.	.	.	14,3	8,9	7,2	7,8	.	16,3	20,7	2,6
2008 II kv	9,2	9,2	-	.	.	.	10,9	5,5	5,9	6,5	.	9,5	15,0	1,4

Allikas: EKP.

¹ Netotuletisinstrumendid kuuluvad varade alla.

7.3 Finantskonto

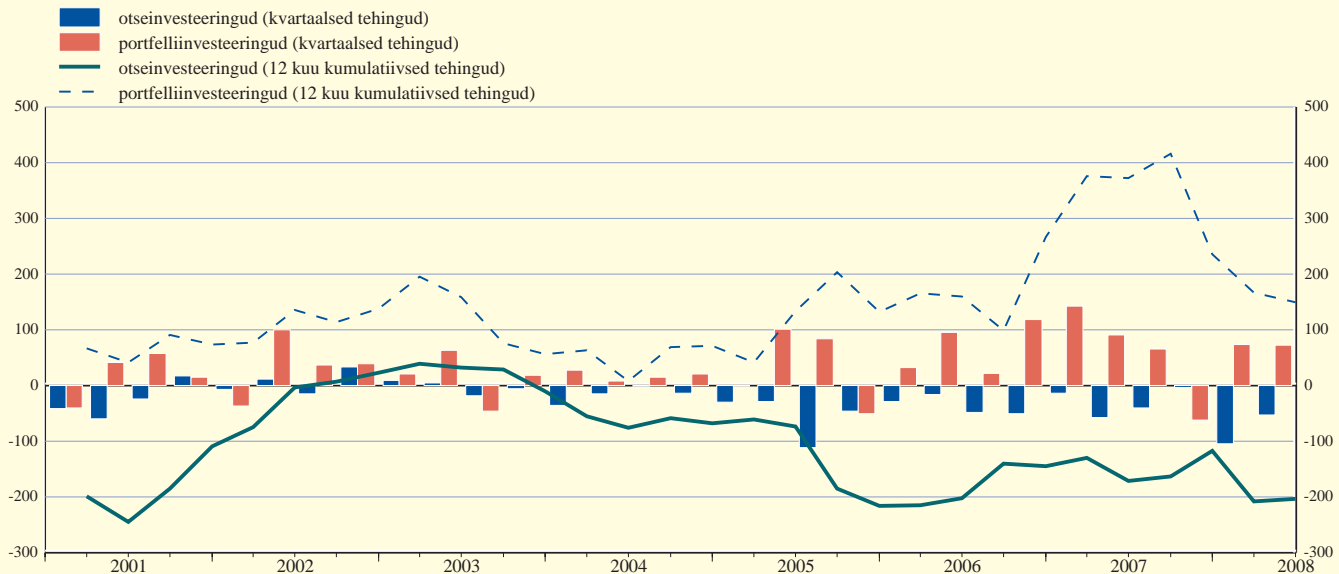
(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

2. Otseinvesteeringud

	Väljaspool euroala asuvad residentid üksused							Euroalal asuvad mitteresidentid üksused						
	Kokku	Aksia-/osakapital ja reinvesteeringut tulu			Muu kapital (enamasti kontsernisisesed laenud)			Kokku	Aksia-/osakapital ja reinvesteeringut tulu			Muu kapital (enamasti kontsernisisesed laenud)		
		Kokku	Raha-loome-asutused	Mitte-raha-loome-asutused	Kokku	Raha-loome-asutused	Mitte-raha-loome-asutused		Kokku	Raha-loome-asutustesse	Mitte-raha-loome-asutustesse	Kokku	Raha-loome-asutustele	Mitte-raha-loome-asutustele
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investimispositsioon)														
2005	2 796,4	2 278,8	176,0	2 102,8	517,6	4,0	513,5	2 444,5	1 839,6	56,2	1 783,4	605,0	8,5	596,4
2006	3 050,2	2 484,8	203,3	2 281,6	565,3	3,7	561,7	2 654,1	2 037,8	61,7	1 976,0	616,4	7,9	608,4
2007 IV kv	3 472,3	2 818,3	237,0	2 581,3	654,0	8,4	645,6	2 988,8	2 259,1	61,7	2 197,3	729,8	13,7	716,0
2008 I kv	3 535,6	2 847,1	237,3	2 609,8	688,6	10,4	678,2	2 990,3	2 271,6	61,5	2 210,2	718,7	13,4	705,2
Tehingud														
2006	346,0	271,5	38,6	232,9	74,5	0,0	74,5	201,3	171,7	5,8	165,9	29,5	0,1	29,5
2007	402,4	310,0	28,3	281,6	92,4	-0,5	92,9	285,1	185,8	1,9	183,9	99,3	1,3	98,0
2007 IV kv	78,9	65,3	-4,6	69,8	13,7	0,6	13,0	74,7	29,1	1,9	27,2	45,6	0,7	44,9
2008 I kv	143,2	89,7	10,3	79,4	53,5	2,3	51,2	38,4	37,6	-0,1	37,8	0,7	0,1	0,6
2008 II kv	21,6	1,4	8,9	-7,5	20,2	-1,8	22,0	-31,6	-29,1	-1,7	-27,4	-2,5	0,2	-2,7
2008 veebr	34,4	17,2	3,8	13,4	17,2	-0,5	17,7	12,0	5,4	0,4	5,1	6,5	0,1	6,4
2008 märts	26,0	18,7	-0,1	18,8	7,3	2,6	4,7	-4,5	9,6	-0,8	10,4	-14,1	-0,9	-13,2
2008 apr	-18,8	-25,0	4,4	-29,4	6,2	-0,1	6,3	-41,2	-31,9	1,0	-32,9	-9,3	0,0	-9,3
2008 mai	10,1	11,0	2,2	8,9	-0,9	-1,7	0,8	1,3	3,7	-2,0	5,7	-2,4	0,4	-2,8
2008 juuni	30,3	15,4	2,3	13,0	14,9	0,0	14,9	8,3	-0,9	-0,8	-0,2	9,2	-0,2	9,4
Kasvumäärad														
2005	15,4	15,8	13,4	16,0	13,4	-1,1	13,5	6,6	7,0	1,7	7,2	5,2	-4,4	5,3
2006	12,6	12,1	23,2	11,2	14,7	-2,2	14,8	8,3	9,3	10,4	9,3	5,0	-0,2	5,0
2007 IV kv	13,1	12,4	13,6	12,3	16,0	-43,5	16,3	10,7	9,1	3,1	9,3	15,8	8,1	15,8
2008 I kv	14,3	13,1	14,8	12,9	19,4	67,9	18,9	8,9	8,3	1,5	8,5	10,7	18,1	10,6
2008 II kv	10,9	9,1	14,7	8,6	19,0	6,1	19,2	5,5	4,1	0,8	4,2	10,0	10,7	10,0

J33 Maksebilanss: otse- ja portfelliinvesteeringud (netosumma)

(mld EUR)

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

3. Portfelliinvesteeringute varad

	Kokku	Aktisia- ja osakapital					Võlainstrumendid										
		Kokku		Rahaloomeasu- tused		Mitteraha- loomeasu- tused		Võlakirjad					Rahaturuinstrumendid				
								Kokku		Rahaloomeasu- tused		Mitteraha- loomeasu- tused		Kokku		Rahaloomeasu- tused	
		Euro- süsteem	Valitsus- sektor	Euro- süsteem	Valitsus- sektor	Euro- süsteem	Valitsus- sektor										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)																	
2005	3 887,8	1 726,5	102,5	3,0	1 624,0	27,2	1 845,3	710,9	9,0	1 134,4	11,6	316,0	263,0	0,8	53,0	0,4	
2006	4 459,3	2 014,1	122,0	2,8	1 892,1	37,0	2 067,8	846,3	11,3	1 221,5	13,4	377,4	310,4	8,7	67,0	0,3	
2007 IV kv	4 710,3	2 046,3	144,4	2,8	1 901,9	41,7	2 260,5	929,2	11,7	1 331,2	15,2	403,5	323,7	8,2	79,8	0,4	
2008 I kv	4 393,3	1 729,0	94,0	2,6	1 635,0	36,2	2 218,7	921,3	10,5	1 297,4	15,7	445,6	360,4	8,8	85,2	0,5	
Tehingud																	
2006	535,9	153,0	18,3	0,0	134,7	6,1	314,5	173,2	2,6	141,3	1,1	68,4	56,2	8,0	12,2	-0,1	
2007	426,8	53,0	34,3	-0,1	18,7	5,3	319,5	161,0	2,3	158,5	2,4	54,3	50,8	6,1	3,5	0,3	
2007 IV kv	98,7	17,6	18,8	-0,1	-1,2	0,9	70,0	31,5	0,7	38,5	0,5	11,1	29,1	6,7	-18,0	-9,1	
2008 I kv	46,5	-47,3	-40,9	0,1	-6,4	-0,6	27,1	25,1	-1,2	2,0	0,5	66,6	53,6	-0,1	13,0	0,1	
2008 II kv	90,2	14,3	-4,3	0,1	18,6	-	71,5	37,2	0,9	34,3	-	4,4	-3,3	0,5	7,7	-	
2008 veebr	30,2	-7,9	-2,4	0,0	-5,5	-	23,8	20,9	0,1	2,9	-	14,2	6,6	0,0	7,6	-	
2008 märts	-0,5	-18,4	-27,3	0,1	8,9	-	-1,2	-6,9	-0,6	5,8	-	19,0	12,6	-0,1	6,4	-	
2008 apr	31,1	1,3	1,1	-0,1	0,2	-	26,7	17,9	0,4	8,8	-	3,1	1,6	0,3	1,5	-	
2008 mai	53,7	12,0	3,7	0,1	8,3	-	35,4	10,7	0,7	24,7	-	6,3	3,2	0,2	3,2	-	
2008 juuni	5,4	1,0	-9,1	0,0	10,1	-	9,4	8,5	-0,2	0,8	-	-5,0	-8,0	0,1	3,0	-	
Kasvumäärad																	
2005	13,0	9,8	18,2	5,9	9,3	19,7	17,0	20,9	9,7	14,7	8,0	5,9	6,2	-6,6	3,5	-8,3	
2006	13,9	8,9	18,3	0,9	8,3	21,7	17,4	24,9	29,7	12,7	10,6	21,9	22,3	1 022,8	22,1	-20,8	
2007 IV kv	9,6	2,6	28,1	-3,0	0,9	13,8	15,6	19,4	20,8	13,1	18,1	14,6	16,8	69,3	4,9	70,1	
2008 I kv	7,2	-0,6	-20,5	1,9	0,7	9,6	12,0	15,5	1,1	9,6	14,2	22,0	27,0	80,9	2,0	-90,4	
2008 II kv	5,9	-0,3	-26,6	3,8	1,5	-	9,7	11,9	6,1	8,3	-	16,4	20,9	89,5	-1,7	-	

4. Portfelliinvesteeringutega seotud kohustused

	Kokku	Aktisia- ja osakapital			Võlainstrumendid							
		Kokku	Raha- loomeasu- tused	Mitteraha- loomeasu- tused	Võlakirjad				Rahaturuinstrumendid			
					Kokku	Raha- loomeasu- tused	Mitterahaloomesu- tused		Kokku	Raha- loomeasu- tused	Mitterahaloomesu- tused	
		Valitsus- sektor	Valitsus- sektor	Valitsus- sektor			Valitsus- sektor					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)												
2005	5 105,7	2 433,7	533,5	1 900,1	2 365,6	723,0	1 642,6	1 175,6	306,4	108,5	198,0	158,5
2006	5 960,7	2 931,4	671,0	2 260,4	2 732,3	845,3	1 887,0	1 253,7	297,0	127,6	169,4	138,6
2007 IV kv	6 715,2	3 263,2	744,6	2 521,0	3 111,3	1 053,4	2 052,6	1 305,2	340,7	179,1	162,3	143,1
2008 I kv	6 387,8	2 896,7	760,5	2 136,6	3 148,9	1 041,1	2 108,3	1 377,4	342,1	164,2	177,9	169,7
Tehingud												
2006	802,2	302,4	95,1	207,3	498,1	212,9	285,1	149,1	1,6	28,2	-26,5	-20,1
2007	662,4	188,2	60,0	128,1	421,1	194,2	225,2	144,1	53,1	48,4	5,2	12,0
2007 IV kv	36,4	-30,6	-33,0	2,6	92,9	35,9	55,4	37,3	-25,8	22,3	-47,8	-45,3
2008 I kv	119,8	45,5	73,3	-27,8	68,0	23,1	45,0	60,4	6,3	-1,9	8,2	24,3
2008 II kv	162,9	5,1	30,3	-25,2	130,1	60,6	69,5	-	27,8	0,5	27,3	-
2008 veebr	44,8	27,5	-	-	23,6	-	-	-	-6,3	-	-	-
2008 märts	5,2	-5,8	-	-	4,5	-	-	-	6,4	-	-	-
2008 apr	27,4	-21,1	-	-	28,5	-	-	-	20,0	-	-	-
2008 mai	76,0	18,5	-	-	72,6	-	-	-	-15,2	-	-	-
2008 juuni	59,5	7,7	-	-	29,0	-	-	-	22,9	-	-	-
Kasvumäärad												
2005	12,8	13,0	-	-	11,2	-	-	-	23,6	-	-	-
2006	15,8	12,3	17,7	10,8	21,8	31,4	17,7	13,1	0,5	26,7	-13,1	-12,5
2007 IV kv	11,1	6,4	8,8	5,6	15,5	23,1	12,0	11,8	17,8	37,6	3,4	8,9
2008 I kv	7,8	4,0	10,4	2,0	11,7	15,8	9,7	13,8	11,3	29,4	-1,0	9,8
2008 II kv	6,5	1,6	12,4	-1,7	11,5	15,1	9,7	-	6,9	17,2	0,1	-

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

5. Muude investeeringute varad

	Kokku	Eurosüsteem			Rahaloomeasutused, v.a eurosüsteem			Valitsussektor				Muud sektorid			
		Kokku	Laenu / sularaha ja hoised	Muud varad	Kokku	Laenu / sularaha ja hoised	Muud varad	Kau-bandus-krediit	Laenu / sularaha ja hoised	Sularaha ja hoised	Kau-bandus-krediit	Laenu / sularaha ja hoised	Sularaha ja hoised		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)															
2005	3 779,7	7,9	7,2	0,7	2 522,1	2 466,0	56,2	127,6	19,7	60,8	11,8	1 122,1	188,9	802,7	347,9
2006	4 403,4	11,3	10,6	0,7	2 946,2	2 887,1	59,1	117,1	14,2	57,8	15,4	1 328,7	187,2	990,3	377,7
2007 IV kv	5 178,5	23,3	22,7	0,7	3 354,7	3 282,9	71,9	107,1	13,4	47,8	13,5	1 693,3	196,8	1 366,3	437,2
2008 I kv	5 320,1	33,2	32,9	0,3	3 462,3	3 392,7	69,6	99,8	13,3	41,9	11,2	1 724,9	199,3	1 394,4	445,4
Tehingud															
2006	717,7	3,3	3,3	0,0	521,4	517,2	4,2	-2,0	0,0	-2,7	3,1	194,9	5,2	176,2	25,0
2007	865,2	13,3	13,3	0,0	560,3	548,9	11,4	-6,9	-0,5	-7,1	-2,0	298,5	10,2	274,2	17,7
2007 IV kv	92,2	3,4	3,4	0,0	57,1	55,4	1,8	1,3	-0,4	1,7	-0,1	30,4	3,3	27,5	-19,8
2008 I kv	272,8	9,3	9,3	0,0	217,8	213,7	4,1	-5,3	-0,1	-5,0	-1,3	51,0	6,4	42,6	14,3
2008 II kv	-105,3	1,8	-	-	-106,2	-	-	7,0	-	-	6,3	-7,9	-	-	-46,4
2008 veebr	76,8	2,1	-	-	64,2	-	-	0,5	-	-	4,1	10,0	-	-	-8,0
2008 märts	-1,0	3,8	-	-	-33,4	-	-	-1,7	-	-	-1,4	30,4	-	-	15,4
2008 apr	53,9	2,2	-	-	50,3	-	-	1,9	-	-	1,4	-0,5	-	-	-16,4
2008 mai	-31,4	-0,7	-	-	-33,8	-	-	3,9	-	-	3,8	-0,8	-	-	-9,9
2008 juuni	-127,8	0,3	-	-	-122,7	-	-	1,3	-	-	1,1	-6,6	-	-	-20,1
Kasvumäärad															
2005	17,7	21,0	23,1	3,3	19,3	19,7	6,0	-3,5	0,2	-9,1	12,7	17,1	5,2	20,3	1,3
2006	19,3	41,9	45,7	3,1	21,1	21,3	7,6	-1,6	0,0	-4,5	26,1	17,5	2,8	22,3	7,0
2007 IV kv	19,6	117,9	125,5	-3,9	19,1	19,1	18,9	-6,0	-3,8	-12,4	-13,3	22,0	5,4	26,5	5,0
2008 I kv	16,3	119,0	124,2	-5,3	15,4	15,5	10,2	-4,4	-4,3	-9,9	17,5	18,7	7,0	22,2	-0,5
2008 II kv	9,5	86,6	-	-	7,4	-	-	-11,7	-	-	-32,0	15,0	-	-	-10,5

6. Muude investeeringutega seotud kohustused

	Kokku	Eurosüsteem			Rahaloomeasutused, v.a eurosüsteem			Valitsussektor				Muud sektorid			
		Kokku	Laenu / sularaha ja hoised	Muud kohustused	Kokku	Laenu / sularaha ja hoised	Muud kohustused	Kokku	Kau-bandus-krediit	Laenu	Muud kohustused	Kokku	Kau-bandus-krediit	Laenu	Muud kohustused
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)															
2005	4 025,5	82,4	82,2	0,2	3 114,2	3 061,8	52,4	44,9	0,0	41,1	3,8	784,0	133,1	581,0	70,0
2006	4 611,5	100,2	100,0	0,2	3 487,0	3 433,1	53,9	48,3	0,0	44,4	3,8	976,1	144,5	744,1	87,5
2007 IV kv	5 345,5	138,2	137,9	0,2	3 943,6	3 874,8	68,9	51,8	0,0	46,2	5,6	1 211,9	156,9	945,2	109,8
2008 I kv	5 536,7	158,2	157,8	0,4	4 073,8	4 032,5	41,3	51,0	0,0	46,9	4,1	1 253,8	160,5	980,1	113,1
Tehingud															
2006	707,3	18,6	18,5	0,0	496,1	492,8	3,2	2,0	0,0	2,1	-0,1	190,8	11,7	167,2	11,9
2007	938,9	52,5	52,5	0,0	639,2	634,0	5,2	2,9	0,0	3,1	-0,1	244,3	10,8	240,9	-7,5
2007 IV kv	102,2	37,5	37,5	-0,1	50,8	50,5	0,3	-1,7	0,0	-0,7	-0,9	15,6	3,7	20,2	-8,3
2008 I kv	343,4	21,3	21,2	0,2	283,9	281,3	2,7	-0,3	0,0	1,4	-1,7	38,4	3,2	31,6	3,6
2008 II kv	-6,4	30,5	-	-	-24,6	-	-	-2,1	-	-	-	-10,3	-	-	-
2008 veebr	69,9	-8,4	-	-	109,1	-	-	-4,2	-	-	-	-26,6	-	-	-
2008 märts	29,2	19,2	-	-	-22,9	-	-	-0,3	-	-	-	33,2	-	-	-
2008 apr	115,8	8,7	-	-	116,8	-	-	-0,3	-	-	-	-9,4	-	-	-
2008 mai	27,2	19,1	-	-	1,7	-	-	-1,6	-	-	-	8,0	-	-	-
2008 juuni	-149,5	2,7	-	-	-143,1	-	-	-0,2	-	-	-	-8,9	-	-	-
Kasvumäärad															
2005	19,7	8,9	8,9	4,3	19,2	19,5	4,3	-4,6	10,3	-4,4	-7,2	24,9	11,5	30,2	13,1
2006	17,7	22,6	22,6	6,6	16,2	16,3	6,1	4,2	-24,1	5,0	-3,2	24,0	8,7	28,3	16,8
2007 IV kv	20,5	52,7	52,8	-3,3	18,5	18,6	9,6	5,9	53,8	6,8	-8,2	24,8	7,3	32,4	-5,7
2008 I kv	20,7	67,3	67,4	17,6	17,9	18,0	9,9	3,9	24,6	6,2	-13,8	27,5	10,9	35,7	-8,3
2008 II kv	15,0	80,9	-	-	11,8	-	-	-0,7	-	-	-	20,8	-	-	-

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mld EUR ja aastased kasvumäärad; bilansiline jääk ja kasvumäärad perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodil)

7. Reservid

	Reservid													Memo		
	Kokku	Rahakuld		Rahvusvahelise Valuuta fondi arvestusühik (SDR)	Reservi positsioon Rahvusvahelises Valuuta-fondis	Välisvaluuta							Muud nõuded	Varad	Kohustused	
		Mld EUR	Kogus troy untsides (puhas kuld, mln)			Kokku	Sularaha ja hoiused		Väärtpaberid			Tuletis-instrumendid		Nõuded euroala residentide vastu välisvaluutas	Teadaolevad lühiajalised välisvarade neto-rahavood	
							Rahandus- asutustes ja BISis	Pan- kades	Kokku	Aktsia- ja osa- kapital	Võla- kirjad					Raha- turu- instru- mendid
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)																
2004	281,0	125,4	389,998	3,9	18,6	133,0	12,5	25,5	94,7	0,5	56,6	37,6	0,4	0,0	19,1	-12,8
2005	320,1	163,4	375,861	4,3	10,6	141,7	12,6	21,4	107,9	0,6	69,4	38,0	-0,2	0,0	25,6	-17,9
2006	325,8	176,3	365,213	4,6	5,2	139,7	6,3	22,5	110,7	0,5	79,3	30,8	0,3	0,0	24,6	-21,5
2007 III kv	340,5	187,0	356,925	4,7	3,8	144,9	7,5	27,5	109,6	0,3	85,8	23,5	0,4	0,0	26,2	-26,8
2007 IV kv	347,3	201,0	353,688	4,6	3,6	138,2	7,2	22,0	108,5	0,4	87,7	20,4	0,5	0,0	44,1	-38,5
2008 I kv	356,3	208,4	353,060	4,3	3,4	140,1	6,6	26,8	105,9	0,5	89,8	15,6	0,9	0,1	36,7	-37,3
2008 mai	349,2	201,4	352,697	4,3	4,1	139,3	6,7	23,8	109,0	-	-	-	-0,1	0,0	59,8	-60,0
2008 juuni	353,9	207,9	352,314	4,3	4,0	137,7	7,4	24,0	105,6	-	-	-	0,6	0,0	59,4	-59,2
2008 juuli	355,6	206,5	351,082	4,4	3,9	140,8	7,2	25,8	108,0	-	-	-	-0,1	0,0	59,8	-61,9
Tehingud																
2005	-18,0	-3,9	-	0,2	-8,6	-5,7	-0,2	-7,2	1,6	0,0	4,8	-3,2	0,0	0,0	-	-
2006	1,3	-4,2	-	0,5	-5,2	10,2	-6,1	2,7	13,7	0,0	19,4	-5,7	0,0	0,0	-	-
2007	5,3	-2,9	-	0,3	-0,9	8,8	0,9	1,8	6,0	0,0	14,3	-8,3	0,0	0,0	-	-
2007 IV kv	-4,9	-1,5	-	0,1	-0,2	-3,3	-0,4	-4,4	1,5	0,1	4,0	-2,6	0,1	0,0	-	-
2008 I kv	5,1	-0,6	-	-0,3	0,0	5,9	-0,7	5,7	0,9	0,1	6,1	-5,3	0,1	0,1	-	-
2008 II kv	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kasvumäärad																
2004	-4,1	-0,9	-	-10,4	-17,0	-4,6	30,2	-10,7	-6,1	-46,6	-22,4	45,1	-55,8	-	-	-
2005	-5,9	-2,8	-	4,4	-44,6	-4,1	-2,0	-25,3	1,5	2,2	7,1	-7,9	20,5	-	-	-
2006	0,3	-2,4	-	11,6	-49,0	7,7	-48,4	12,7	13,4	0,0	29,2	-15,4	-73,2	-	-	-
2007 IV kv	1,7	-1,6	-	7,3	-18,0	6,2	14,1	7,3	5,6	1,1	18,4	-27,4	-59,1	-	-	-
2008 I kv	2,6	-1,6	-	0,4	-2,9	8,5	32,2	10,2	7,1	407,6	18,0	-33,1	-46,5	-	-	-
2008 II kv	1,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Allikas: EKP.

7.3 Finantskonto

(mln EUR; bilansiline jääk perioodi lõpu seisuga, tehingud perioodi jooksul)

8. Geograafiline jaotus

	Kokku	Euroopa Liit 27 (väljaspool euroala)					Kanada	Hiina	Jaapan	Šveits	USA	Off-shore finantskeskused	Rahvusvahelised organisatsioonid	Muud riigid	
		Kokku	Taani	Rootsi	Ühendkuningriik	Teised ELi riigid									ELi asutused
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2006	Bilansiline jääk (rahvusvaheline investeerimispositsioon)														
Otseinvesteeringud	396,0	-63,7	-7,2	-21,0	-219,6	184,4	-0,3	37,0	22,1	-6,2	77,4	-24,8	-6,1	-0,2	360,5
Välismaal	3 050,2	1 120,0	35,1	83,4	804,4	197,0	0,0	90,2	24,9	68,2	300,3	608,0	329,7	0,0	508,9
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeriitud tulu	2 484,8	906,9	32,0	58,1	644,9	171,8	0,0	71,0	20,1	63,5	250,4	453,1	307,4	0,0	412,4
Muu kapital	565,3	213,1	3,1	25,3	159,4	25,3	0,0	19,2	4,8	4,7	49,9	154,9	22,3	0,0	96,5
Euroalal	2 654,1	1 183,7	42,3	104,5	1 024,0	12,7	0,3	53,1	2,7	74,4	222,9	632,8	335,8	0,3	148,4
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeriitud tulu	2 037,8	951,9	36,8	86,3	826,7	1,8	0,2	47,3	0,3	60,7	164,8	477,1	209,6	0,0	126,1
Muu kapital	616,4	231,8	5,5	18,2	197,2	10,9	0,1	5,9	2,5	13,7	58,0	155,7	126,2	0,3	22,3
Portfelliinvesteeringute varad	4 459,3	1 375,3	65,7	141,4	1 006,1	93,5	68,6	85,1	37,6	262,8	141,2	1 455,5	529,2	32,2	540,3
Aktsia- ja osakapital	2 014,1	486,5	12,3	58,4	393,2	22,4	0,1	22,6	35,2	181,0	128,7	671,0	216,6	1,4	271,1
Võlainstrumendid	2 445,2	888,9	53,4	83,0	612,9	71,2	68,4	62,4	2,4	81,8	12,5	784,5	312,6	30,8	269,3
Võlakirjad	2 067,8	732,6	48,6	71,1	474,4	70,4	68,2	60,2	2,3	62,3	8,5	660,3	273,0	29,8	238,8
Rahaturuinstrumendid	377,4	156,3	4,9	11,9	138,5	0,8	0,2	2,3	0,0	19,6	4,0	124,2	39,5	1,0	30,5
Muud investeeringud	-208,2	92,8	86,4	13,5	116,3	25,2	-148,6	-1,6	3,9	-37,5	-50,2	-5,1	-215,7	-20,0	25,2
Varad	4 403,4	2 291,6	111,4	69,2	1 988,1	113,3	9,5	19,5	25,3	73,7	263,5	586,7	438,6	45,7	659,0
Valitsussektor	117,1	25,2	2,1	0,1	14,2	1,5	7,4	0,0	1,9	0,2	0,1	3,1	1,4	38,5	46,7
Rahaloomeasutused	2 957,5	1 718,0	95,7	47,9	1 490,9	82,8	0,8	11,0	12,0	38,9	162,7	344,7	274,7	6,6	389,0
Muud sektorid	1 328,7	548,3	13,6	21,2	483,0	29,1	1,4	8,4	11,4	34,7	100,7	238,9	162,5	0,6	223,3
Kohustused	4 611,5	2 198,8	25,0	55,7	1 871,8	88,1	158,1	21,0	21,3	111,2	313,6	591,8	654,3	65,7	633,8
Valitsussektor	48,3	24,1	0,0	0,3	2,4	0,0	21,4	0,0	0,0	0,7	0,0	6,2	0,2	2,7	14,3
Rahaloomeasutused	3 587,2	1 659,8	19,5	35,0	1 440,4	67,9	97,0	14,2	8,5	60,3	253,7	416,6	583,6	60,4	530,2
Muud sektorid	976,1	514,9	5,5	20,4	429,0	20,2	39,8	6,8	12,8	50,3	59,9	169,0	70,5	2,6	89,3
2007 II kv kuni 2008 I kv	Kumuleeritud tehingud														
Otseinvesteeringud	207,9	90,7	2,0	-2,1	66,5	24,3	0,0	17,9	2,9	2,1	22,3	-35,3	40,7	-0,2	66,8
Välismaal	451,8	129,5	1,3	5,4	90,9	32,0	0,0	19,7	2,7	10,3	40,6	76,1	73,3	-0,1	99,7
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeriitud tulu	334,9	99,5	0,6	3,5	70,0	25,4	0,0	12,4	0,7	3,8	26,1	60,6	62,4	0,0	69,5
Muu kapital	116,9	30,1	0,7	1,9	20,9	6,5	0,0	7,3	2,0	6,5	14,5	15,5	10,9	-0,1	30,2
Euroalal	244,0	38,8	-0,7	7,4	24,4	7,7	0,0	1,8	-0,2	8,3	18,3	111,4	32,6	0,1	32,9
Investeeringud aktsiakapitali / reinvesteeriitud tulu	172,8	44,4	-1,8	8,6	36,8	0,8	0,0	-0,3	0,1	8,8	9,3	74,7	22,2	0,0	13,6
Muu kapital	71,2	-5,6	1,1	-1,2	-12,4	6,9	0,0	2,1	-0,3	-0,6	9,0	36,8	10,4	0,1	19,2
Portfelliinvesteeringute varad	328,5	92,7	0,2	7,0	75,7	2,8	6,9	4,8	1,4	-15,9	-15,7	127,6	20,2	-3,3	116,7
Aktsia- ja osakapital	-10,7	-17,5	0,2	1,1	-20,0	1,1	0,1	-1,6	0,6	-28,2	-19,6	4,2	29,9	-0,1	21,5
Võlainstrumendid	339,2	110,2	0,1	5,9	95,7	1,7	6,8	6,5	0,8	12,3	3,9	123,4	-9,8	-3,2	95,1
Võlakirjad	253,9	64,0	0,8	2,1	53,1	1,7	6,3	7,0	0,4	4,7	2,3	86,5	6,1	-2,8	85,6
Rahaturuinstrumendid	85,3	46,2	-0,7	3,8	42,6	0,0	0,5	-0,6	0,5	7,6	1,5	36,9	-15,9	-0,4	9,5
Muud investeeringud	-226,3	-251,8	52,9	-1,2	-338,5	49,0	-14,0	1,0	16,5	4,2	-74,4	-93,1	42,6	29,4	99,5
Varad	770,8	199,4	23,9	2,2	99,6	67,3	6,5	3,6	9,7	16,0	-38,8	314,4	121,8	14,2	130,6
Valitsussektor	-4,6	-1,4	1,0	0,2	-3,0	-0,3	0,6	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	-3,7
Rahaloomeasutused	504,3	139,2	20,6	3,4	42,1	67,6	5,5	2,6	6,2	24,9	-37,7	133,9	98,6	13,7	122,9
Muud sektorid	271,1	61,7	2,3	-1,4	60,5	0,0	0,3	1,0	3,5	-8,9	-1,2	180,4	23,2	0,0	11,4
Kohustused	997,1	451,2	-29,0	3,4	438,1	18,3	20,5	2,6	-6,8	11,8	35,5	407,5	79,3	-15,2	31,1
Valitsussektor	2,0	3,9	-0,1	0,1	-3,9	0,0	7,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,1	-0,8	-0,9
Rahaloomeasutused	722,0	407,3	-28,6	0,5	414,2	13,1	8,1	2,0	-8,0	11,2	22,9	203,5	66,5	-14,3	31,0
Muud sektorid	273,0	40,1	-0,3	2,8	27,8	5,2	4,6	0,6	1,1	0,7	12,6	204,3	12,7	-0,1	1,0

Allikas: EKP.

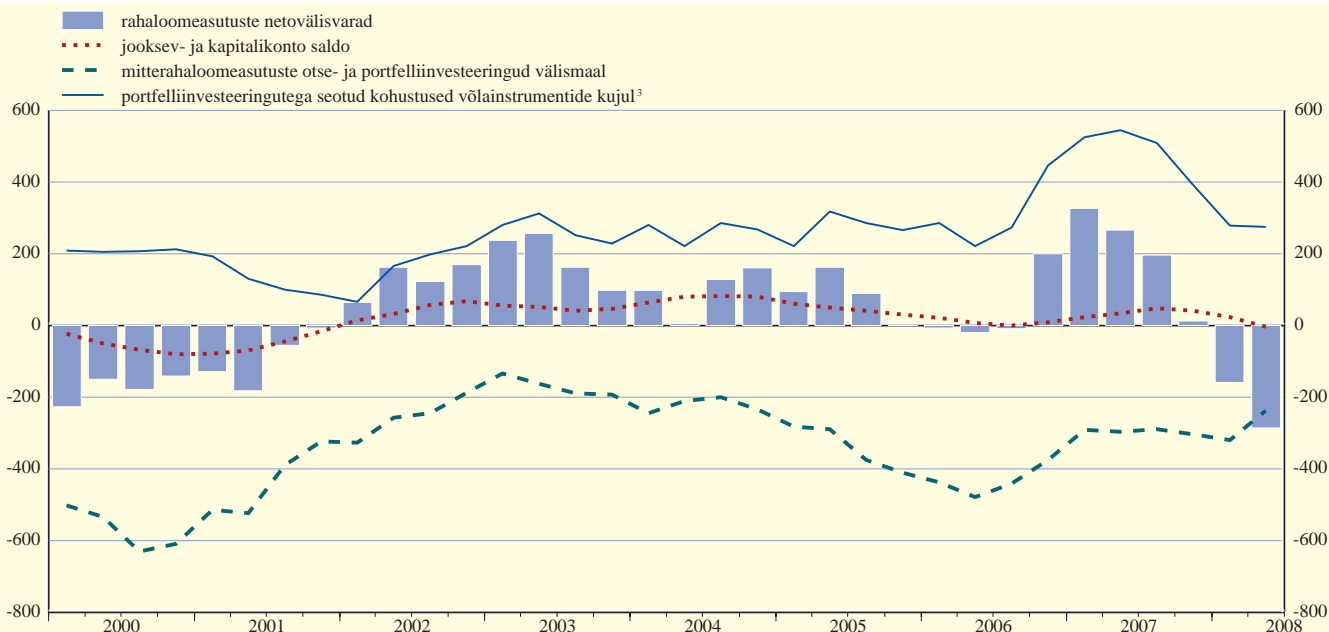
7.4 Maksebilansi rahaline esitus¹

(mld EUR; tehingud)

	Maksebilansi kirjed, mis tasakaalustavad tehinguid M3 välises vastaskirjes											Memo: tehingud M3 välises vastaskirjes
	Jooksev- ja kapitalikonto saldo	Otseinvesteeringud		Portfelliinvesteeringud			Muud investeeringud		Tuletis- instrumendid	Vead ja täpsustused	Veerud 1-10 kokku	
		Väljaspool euroala asuvad residentid (mitteraha- loome- asutused)	Euroalal asuvad mitte- residentid üksused	Varad Mitte- rahaloome- asutused	Kohustused		Varad Mitteraha- loomeasu- tused	Kohustused Mitte- rahaloome- asutused				
					Aktisia- ja osakapital ²	Võlainstru- mendid ³						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2005	29,9	-349,1	149,6	-264,8	212,4	266,2	-150,8	148,2	-18,2	-33,9	-10,6	-0,1
2006	9,7	-313,5	206,6	-288,3	242,1	445,2	-192,9	192,8	2,4	-114,8	189,4	200,3
2007	41,4	-375,3	283,8	-182,0	142,4	390,1	-291,6	247,3	-90,7	-129,7	35,8	13,3
2007 II kv	-0,1	-101,3	53,8	-67,4	65,6	134,1	-56,8	46,7	-19,8	-56,7	-2,0	-0,2
2007 III kv	14,9	-99,5	76,1	-42,9	25,3	48,0	-132,1	176,7	-26,8	-104,8	-65,3	-67,3
2007 IV kv	17,9	-84,3	74,1	-19,3	-39,8	42,6	-31,8	13,4	-28,8	68,0	12,0	-7,5
2008 I kv	-9,8	-130,6	38,2	-8,7	5,8	53,0	-45,7	38,1	-14,9	-9,4	-83,9	-83,3
2008 II kv	-26,1	-14,5	-31,8	-60,5	-12,6	130,6	0,8	-12,4	-39,0	-53,1	-118,6	-128,4
2007 juuni	13,8	-35,4	11,5	-27,4	65,3	45,7	-23,1	17,4	-8,4	-10,8	48,6	55,7
2007 juuli	7,0	-25,5	26,7	-22,3	33,1	19,5	32,2	4,9	-12,9	-53,7	9,0	8,2
2007 aug	1,2	-28,5	33,3	-11,1	-14,7	23,6	-12,6	31,8	-5,1	-66,9	-48,9	-51,1
2007 sept	6,6	-45,5	16,0	-9,5	7,0	4,8	-151,7	139,9	-8,8	15,8	-25,3	-24,4
2007 okt	5,8	-34,9	59,2	-12,7	-24,2	4,3	-26,4	3,9	1,4	36,9	13,3	11,9
2007 nov	4,3	-28,4	41,5	-2,4	-7,3	64,9	-12,6	10,7	-22,7	-14,5	33,5	28,6
2007 dets	7,8	-21,0	-26,6	-4,2	-8,3	-26,6	7,3	-1,1	-7,6	45,6	-34,8	-47,9
2008 jaan	-15,8	-75,9	30,0	17,4	-9,8	33,7	-6,5	36,1	-19,2	-7,1	-17,1	-18,5
2008 veebr	9,8	-31,1	11,9	-5,0	19,9	15,9	-10,5	-30,8	1,7	-1,4	-19,7	-13,9
2008 märts	-3,9	-23,5	-3,6	-21,1	-4,3	3,3	-28,7	32,8	2,6	-0,9	-47,1	-51,0
2008 apr	-6,9	23,1	-41,2	-10,5	-37,2	43,4	-1,4	-9,6	-14,2	-11,3	-65,7	-73,0
2008 mai	-17,9	-9,7	0,9	-36,2	3,5	38,2	-3,1	6,4	-29,6	-27,4	-74,8	-70,1
2008 juuni	-1,3	-28,0	8,4	-13,9	21,0	49,0	5,3	-9,1	4,8	-14,4	21,9	14,7
<i>12 kuu kumulatiivsed tehingud</i>												
2008 juuni	-3,2	-328,9	156,5	-131,5	-21,3	274,1	-208,7	215,9	-109,6	-99,3	-255,8	-286,4

J34 Peamised maksebilansitehingud, mis mõjutavad rahaloomeasutuste netovälisvarasid¹

(mld EUR; 12 kuu kumulatiivsed tehingud)

Allikas: EKP.

¹ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

² V.a rahaturufondide osakud.

³ V.a võlaväärtpaberid, mis on väljastatud euroala rahaloomeasutuste poolt tähtajaga kuni kaks aastat.

7.5 Kaubad

(sesoonselt kohandatud, kui pole viidatud teisiti)

1. Maksumused, mahud ja ühikuhinnad tootegruppide kaupa

	Kokku (sesoonselt kohandamata)		Eksport (FOB)					Import (CIF)					
	Eksport	Import	Kokku			Memo: valmistooted	Kokku				Memo		
			3	Vahe- kaubad	Kapitali- kaubad		Tarbekaubad	6	8	Vahe- kaubad	Kapitali- kaubad	Tarbe- kaubad	Valmis- tooted
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Maksumused (mld EUR; veergudes 1 ja 2 aastased protsentuaalsed muutused)													
2004	9,0	9,3	1 144,4	543,6	246,4	313,7	995,0	1 075,8	604,7	184,3	256,8	771,3	130,0
2005	7,8	13,4	1 238,3	589,9	269,1	333,8	1 068,7	1 227,3	705,9	208,3	277,0	846,8	187,0
2006	11,6	13,7	1 384,8	686,4	296,5	365,3	1 182,9	1 397,4	856,7	216,5	304,6	943,8	224,6
2007	8,4	5,7	1 501,0	736,9	324,6	393,6	1 275,8	1 475,1	898,6	225,3	324,1	1 010,3	223,3
2007 I kv	9,0	5,3	367,6	180,6	79,6	96,6	311,4	359,4	216,6	56,8	79,8	250,2	48,1
2007 II kv	9,4	3,7	370,4	181,5	80,6	97,1	316,9	360,5	220,9	54,1	79,4	249,6	52,9
2007 III kv	10,2	6,4	381,3	187,3	82,0	100,1	326,2	375,3	227,1	58,1	82,6	259,8	57,5
2007 IV kv	5,4	7,3	381,6	187,5	82,4	99,7	321,3	379,9	234,0	56,2	82,4	250,6	64,7
2008 I kv	6,7	9,2	395,1	194,0	83,9	104,2	331,2	395,2	246,6	57,2	81,6	255,6	70,0
2008 II kv	7,8	11,4	396,9	.	.	.	330,3	399,5	.	.	.	251,4	.
2008 jaan	10,1	12,6	132,3	65,3	28,2	35,2	110,7	133,7	82,8	19,6	28,0	85,9	24,6
2008 veebr	13,0	10,1	134,1	65,9	28,6	35,6	112,9	131,7	81,8	19,0	27,3	86,0	21,5
2008 märts	-1,8	5,2	128,7	62,7	27,1	33,4	107,6	129,8	82,0	18,5	26,2	83,7	23,9
2008 apr	16,1	15,8	136,0	67,5	28,5	35,7	112,6	134,6	84,4	18,5	27,2	84,4	23,9
2008 mai	2,8	7,0	129,6	63,8	27,0	33,4	108,3	130,6	83,3	17,8	26,4	83,3	24,1
2008 juuni	4,9	11,4	131,4	.	.	.	109,5	134,4	.	.	.	83,6	.
Mahuindeksid (2000 = 100; veergudes 1 ja 2 aastased protsentuaalsed muutused)													
2004	9,0	6,4	117,5	114,9	120,2	118,6	118,6	108,0	104,1	108,8	117,6	109,0	106,2
2005	4,7	5,0	123,5	119,7	129,8	123,6	124,6	114,0	107,5	123,5	123,6	117,1	110,6
2006	7,8	6,0	133,5	133,6	140,2	131,2	134,4	121,0	117,8	128,5	131,3	126,1	110,0
2007	6,0	4,2	141,5	138,8	151,4	139,5	142,1	126,0	120,0	137,4	138,6	133,8	107,6
2007 I kv	7,1	6,4	139,8	137,2	149,0	137,1	139,1	126,3	121,4	137,3	137,0	132,4	109,4
2007 II kv	6,4	3,5	139,3	136,3	149,8	137,9	140,6	124,5	119,8	132,6	137,2	132,3	106,5
2007 III kv	7,4	5,4	143,3	140,5	152,7	141,5	144,9	126,8	119,5	141,9	139,6	136,8	106,6
2007 IV kv	3,4	1,6	143,6	141,0	153,9	141,6	143,6	126,3	119,3	137,8	140,5	133,6	108,0
2008 I kv	3,8	-1,1	146,2	142,5	154,2	146,1	146,8	125,7	119,3	138,7	137,3	134,3	109,3
2008 II kv
2008 jaan	6,9	1,9	147,3	144,6	155,6	149,1	147,7	128,2	121,5	142,6	140,2	135,4	117,2
2008 veebr	9,8	-0,3	148,6	145,3	158,4	148,8	149,8	126,0	119,3	137,8	137,8	135,2	101,6
2008 märts	-4,0	-4,9	142,7	137,6	148,7	140,5	142,9	123,0	117,2	135,7	133,9	132,4	109,1
2008 apr	13,7	5,3	150,7	147,8	158,2	150,2	149,7	127,3	120,2	136,4	139,5	134,0	106,9
2008 mai	0,9	-4,9	143,3	138,9	149,4	141,6	144,8	120,9	114,6	131,2	136,1	132,2	100,2
2008 juuni
Ühikuhinna indeksid (sesoonselt kohandamata; 2000 = 100; veergude 1 ja 2 aastased protsentuaalsed muutused)													
2004	-0,1	2,7	97,6	96,6	95,7	101,2	97,3	97,4	98,3	92,3	99,0	96,3	99,6
2005	2,9	8,0	100,4	100,6	96,8	103,3	99,4	105,2	111,1	91,8	101,5	98,5	137,7
2006	3,6	7,4	104,0	104,9	98,7	106,5	102,0	113,0	123,1	91,9	105,1	101,9	166,5
2007	2,2	1,4	106,3	108,4	100,1	107,9	104,1	114,6	126,8	89,4	106,0	102,8	169,3
2007 I kv	1,7	-1,0	105,4	107,5	99,7	107,9	103,8	111,3	120,9	90,3	105,5	102,9	143,5
2007 II kv	2,8	0,2	106,6	108,8	100,5	107,8	104,5	113,3	124,9	89,0	104,9	102,8	162,1
2007 III kv	2,5	0,9	106,7	108,9	100,3	108,3	104,4	115,8	128,7	89,3	107,2	103,4	176,2
2007 IV kv	2,0	5,6	106,6	108,7	100,0	107,8	103,7	117,7	132,8	89,0	106,3	102,2	195,5
2008 I kv	2,8	10,5	108,3	111,2	101,7	109,1	104,6	123,0	140,0	89,9	107,7	103,6	209,0
2008 II kv
2008 jaan	3,1	10,5	108,0	110,7	101,7	108,5	104,2	122,4	138,5	89,8	108,5	103,7	205,8
2008 veebr	2,9	10,3	108,5	111,2	101,1	109,7	104,8	122,7	139,4	90,4	107,9	103,9	206,7
2008 märts	2,4	10,6	108,5	111,7	102,2	109,2	104,8	123,9	142,1	89,4	106,6	103,3	214,4
2008 apr	2,2	10,0	108,5	112,0	101,0	109,2	104,6	124,1	142,6	88,5	106,1	102,9	218,7
2008 mai	1,9	12,5	108,7	112,6	101,1	108,3	104,0	126,8	147,6	88,5	105,3	103,0	235,7
2008 juuni

Allikas: Eurostat.

7.5 Kaubad

(mld EUR, kui pole viidatud teisiti; sesoonselt kohandatud)

2. Geograafiline jaotus

	Kokku	Euroopa Liit 27 (väljaspool euroala)				Venemaa	Šveits	Türgi	USA	Aasia		Aafrika	Ladina-Ameerika	Muud riigid	
		Taani	Rootsi	Ühendkuningriik	Teised ELi riigid					Hiina	Jaapan				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Eksport (FOB)															
2004	1 144,4	25,8	42,1	204,5	133,9	35,9	66,6	31,8	172,7	225,7	40,4	33,3	64,6	40,7	100,3
2005	1 238,3	29,0	45,2	203,3	153,2	43,7	70,8	34,7	185,3	244,2	43,3	34,1	73,4	46,9	108,6
2006	1 384,8	31,7	49,9	216,8	189,8	55,2	77,2	38,8	199,9	271,7	53,7	34,5	77,7	54,4	121,7
2007	1 501,0	33,7	55,3	229,0	220,0	67,0	81,9	40,9	195,0	296,0	60,2	34,3	87,2	61,3	133,5
2007 I kv	367,6	8,3	13,5	56,9	52,3	15,6	20,5	10,2	49,6	71,9	14,3	8,7	21,4	14,8	32,6
2007 II kv	370,4	8,4	13,9	55,9	53,9	16,7	20,0	9,9	48,7	73,2	14,9	8,8	21,4	15,4	33,0
2007 III kv	381,3	8,5	14,2	58,7	56,4	17,3	20,6	10,3	49,4	75,0	15,3	8,5	22,2	15,6	33,0
2007 IV kv	381,6	8,5	13,7	57,5	57,4	17,5	20,8	10,5	47,3	75,9	15,6	8,2	22,2	15,6	34,8
2008 I kv	395,1	8,8	13,9	57,4	60,4	19,2	20,8	11,7	48,4	78,3	16,7	8,5	23,8	16,0	36,4
2008 II kv	396,9	19,3	21,8	11,0	46,2	77,4	17,0	8,4	24,3	16,1	.
2008 jaan	132,3	2,9	4,6	19,7	20,1	6,2	6,9	4,0	16,4	26,1	5,7	2,9	7,8	5,3	12,1
2008 veebr	134,1	3,0	4,7	19,1	20,4	6,5	6,9	4,0	16,7	26,4	5,5	2,9	8,1	5,4	13,0
2008 märts	128,7	2,9	4,6	18,6	19,9	6,5	7,0	3,7	15,2	25,8	5,5	2,8	7,9	5,3	11,3
2008 apr	136,0	3,0	4,7	20,1	20,9	6,5	7,3	3,8	16,3	26,1	5,9	2,8	8,1	5,3	13,9
2008 mai	129,6	3,0	4,7	18,7	20,1	6,3	7,2	3,6	14,7	25,5	5,5	2,8	8,0	5,3	12,4
2008 juuni	131,4	6,5	7,3	3,6	15,2	25,8	5,6	2,8	8,2	5,4	.
<i>protsent koguekspordist</i>															
2007	100,0	2,2	3,7	15,3	14,7	4,5	5,5	2,7	13,0	19,7	4,0	2,3	5,8	4,1	8,9
Import (CIF)															
2004	1 075,8	25,4	39,8	144,8	115,5	56,6	53,3	23,2	113,4	309,2	92,4	54,1	72,9	45,2	76,3
2005	1 227,3	26,4	42,3	153,2	127,8	76,3	58,1	25,5	120,2	363,6	118,2	53,2	96,0	53,8	84,2
2006	1 397,4	28,5	47,9	167,2	152,3	95,6	62,3	29,4	125,9	418,6	144,5	57,0	110,5	66,2	93,1
2007	1 475,1	28,1	51,6	167,7	174,4	97,7	67,1	32,2	131,1	445,8	170,2	58,5	112,7	74,7	92,1
2007 I kv	359,4	7,0	12,8	40,7	41,4	22,8	17,0	7,9	33,4	110,8	42,4	14,9	26,5	18,1	21,1
2007 II kv	360,5	7,0	12,8	41,7	42,5	23,9	16,5	7,9	32,1	107,8	39,9	14,3	26,9	18,3	23,0
2007 III kv	375,3	7,3	12,8	42,8	44,9	23,6	17,2	8,1	33,3	114,6	44,7	14,9	28,1	18,9	23,6
2007 IV kv	379,9	6,7	13,2	42,5	45,5	27,4	16,5	8,3	32,2	112,6	43,2	14,4	31,2	19,4	24,4
2008 I kv	395,2	7,2	13,9	43,4	47,9	28,0	16,9	8,4	33,9	116,2	43,3	14,6	34,0	19,4	26,1
2008 II kv	399,5	29,0	17,1	8,5	33,2	114,7	43,0	13,8	36,2	20,1	.
2008 jaan	133,7	2,3	4,6	14,9	15,8	9,5	5,5	2,8	11,5	39,5	14,9	4,8	11,5	6,6	9,1
2008 veebr	131,7	2,6	4,7	14,4	16,0	9,2	5,8	2,7	11,2	38,3	14,5	5,0	11,3	6,4	9,0
2008 märts	129,8	2,3	4,6	14,1	16,1	9,3	5,6	2,8	11,2	38,4	14,0	4,8	11,1	6,4	7,9
2008 apr	134,6	2,7	4,5	14,1	16,6	9,9	5,7	2,9	11,1	38,6	14,4	4,8	12,3	6,8	9,3
2008 mai	130,6	2,6	4,5	13,5	15,9	9,7	5,5	2,8	10,8	37,5	14,2	4,5	11,6	6,8	9,4
2008 juuni	134,4	9,3	5,8	2,8	11,3	38,5	14,3	4,5	12,4	6,6	.
<i>protsent koguimportist</i>															
2007	100,0	1,9	3,5	11,4	11,8	6,6	4,5	2,2	8,9	30,2	11,5	4,0	7,6	5,1	6,2
Saldo															
2004	68,7	0,4	2,3	59,6	18,4	-20,7	13,3	8,6	59,2	-83,6	-52,0	-20,8	-8,3	-4,5	23,9
2005	10,9	2,6	2,9	50,1	25,4	-32,5	12,7	9,2	65,1	-119,4	-74,8	-19,1	-22,6	-6,9	24,4
2006	-12,5	3,2	2,0	49,7	37,6	-40,4	15,0	9,4	74,0	-146,9	-90,8	-22,4	-32,8	-11,9	28,7
2007	25,9	5,6	3,7	61,2	45,7	-30,6	14,9	8,7	63,9	-149,7	-110,1	-24,3	-25,5	-13,4	41,4
2007 I kv	8,2	1,3	0,7	16,2	11,0	-7,2	3,6	2,3	16,2	-38,9	-28,1	-6,2	-5,1	-3,3	11,5
2007 II kv	10,0	1,4	1,1	14,3	11,3	-7,2	3,5	2,0	16,5	-34,6	-25,0	-5,5	-5,5	-2,9	10,0
2007 III kv	6,0	1,2	1,4	15,8	11,5	-6,4	3,4	2,2	16,1	-39,5	-29,4	-6,4	-5,9	-3,3	9,4
2007 IV kv	1,7	1,8	0,5	15,0	11,9	-9,9	4,3	2,2	15,1	-36,7	-27,6	-6,2	-8,9	-3,9	10,4
2008 I kv	-0,1	1,6	0,0	14,0	12,5	-8,8	4,0	3,3	14,5	-37,9	-26,6	-6,2	-10,2	-3,4	10,3
2008 II kv	-2,6	-9,6	4,7	2,5	13,1	-37,3	-26,0	-5,4	-12,0	-4,1	.
2008 jaan	-1,4	0,7	0,0	4,8	4,3	-3,3	1,4	1,1	5,0	-13,4	-9,1	-2,0	-3,7	-1,3	3,0
2008 veebr	2,4	0,4	0,0	4,7	4,4	-2,7	1,2	1,2	5,5	-11,9	-9,0	-2,2	-3,3	-1,0	3,9
2008 märts	-1,0	0,6	0,1	4,4	3,8	-2,8	1,4	0,9	4,0	-12,6	-8,5	-2,0	-3,2	-1,2	3,4
2008 apr	1,4	0,3	0,2	6,0	4,3	-3,4	1,5	1,0	5,2	-12,5	-8,6	-2,0	-4,2	-1,5	4,6
2008 mai	-1,0	0,4	0,2	5,3	4,2	-3,4	1,7	0,8	3,9	-12,0	-8,7	-1,7	-3,6	-1,4	3,0
2008 juuni	-3,0	-2,9	1,5	0,8	3,9	-12,7	-8,7	-1,7	-4,2	-1,2	.

Allikas: Eurostat.

VAHETUSKURSID

8.1 Efektiivsed vahetuskursid¹

(perioodi keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

	EER-22						EER-42		
	Nominaalne	Reaalne; tarbija-hinna-indeksi alusel	Reaalne; tootja-hinnaindeksi alusel	Reaalne; SKP deflaatoriga korrutatud	Reaalne; töötleva tööstuse tööjõu erikulu alusel	Reaalne; kogumajanduse tööjõu erikulu alusel	Nominaalne	Reaalne; tarbija-hinna-indeksi alusel	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
2005	103,3	104,2	102,5	102,2	98,2	101,9	109,7	103,7	
2006	103,6	104,6	103,0	102,2	98,7	101,5	110,0	103,4	
2007	107,7	108,3	106,8	106,0	101,6	104,7	114,2	106,6	
2007 II kv	107,1	107,7	106,1	105,5	101,8	104,4	113,5	106,0	
2007 III kv	107,6	108,2	106,8	106,0	101,3	104,6	114,1	106,4	
2007 IV kv	110,5	111,2	109,5	108,5	104,1	107,4	117,0	109,0	
2008 I kv	112,7	113,1	111,3	110,7	105,9	109,4	119,4	110,8	
2008 II kv	115,7	115,7	113,2	.	.	.	122,6	113,3	
2007 aug	107,1	107,7	106,4	-	-	-	113,7	106,0	
2007 sept	108,2	108,8	107,5	-	-	-	114,8	107,0	
2007 okt	109,4	110,1	108,7	-	-	-	115,8	108,0	
2007 nov	111,0	111,7	109,9	-	-	-	117,6	109,6	
2007 dets	111,2	111,7	110,0	-	-	-	117,6	109,4	
2008 jaan	112,0	112,3	110,4	-	-	-	118,3	109,9	
2008 veebr	111,8	111,9	110,4	-	-	-	118,2	109,5	
2008 märts	114,6	115,0	112,9	-	-	-	121,5	112,8	
2008 apr	116,0	116,1	113,9	-	-	-	123,1	113,8	
2008 mai	115,5	115,5	113,1	-	-	-	122,4	113,1	
2008 juuni	115,4	115,4	112,6	-	-	-	122,4	113,0	
2008 juuli	115,8	115,5	112,5	-	-	-	122,8	113,2	
2008 aug	113,5	113,2	110,1	-	-	-	120,0	110,5	
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>								
2008 aug	-2,0	-2,0	-2,2	-	-	-	-2,3	-2,4	
	<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>								
2008 aug	6,0	5,1	3,5	-	-	-	5,5	4,2	

J35 Efektiivsed vahetuskursid

(kuu keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

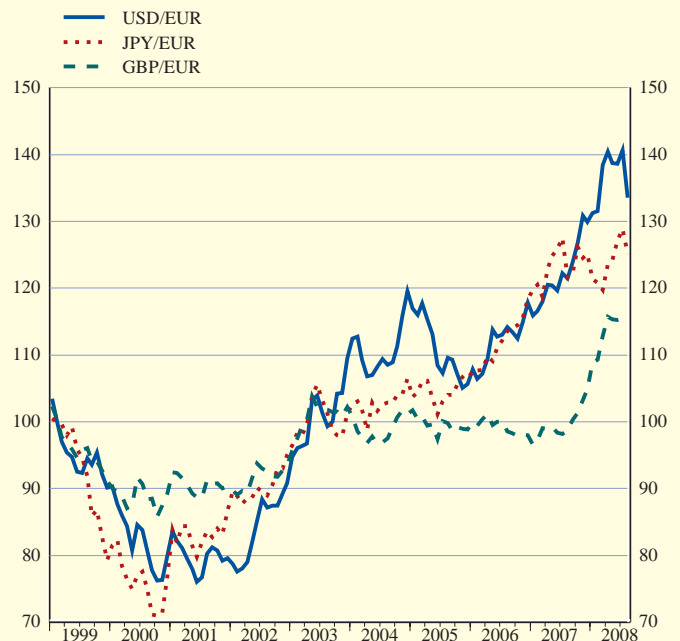

Allikas: EKP.

¹ Kaubanduspartnerite gruppide mõiste ja muu teave on esitatud üldmärkustes.

J36 Kahepoolsed vahetuskursid

(kuu keskmised; indeks 1999 I kv = 100)

8.2 Kahepoolsed vahetuskursid

(perioodi keskmised; omavääringute ühikuid euro kohta)

	Taani kroon	Rootsi kroon	Naelsterling	USA dollar	Jaapani jeen	Šveitsi frank	Lõuna-Korea vonn	Hongkongi dollar	Singapuri dollar	Kanada dollar	Norra kroon	Austraalia dollar
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2005	7,4518	9,2822	0,68380	1,2441	136,85	1,5483	1 273,61	9,6768	2,0702	1,5087	8,0092	1,6320
2006	7,4591	9,2544	0,68173	1,2556	146,02	1,5729	1 198,58	9,7545	1,9941	1,4237	8,0472	1,6668
2007	7,4506	9,2501	0,68434	1,3705	161,25	1,6427	1 272,99	10,6912	2,0636	1,4678	8,0165	1,6348
2007 IV kv	7,4557	9,2899	0,70782	1,4486	163,83	1,6596	1 334,12	11,2639	2,1061	1,4201	7,8778	1,6279
2008 I kv	7,4534	9,3996	0,75698	1,4976	157,80	1,6014	1 430,84	11,6737	2,1107	1,5022	7,9583	1,6533
2008 II kv	7,4599	9,3517	0,79286	1,5622	163,35	1,6114	1 590,82	12,1845	2,1346	1,5769	7,9401	1,6559
2008 veebr	7,4540	9,3642	0,75094	1,4748	157,97	1,6080	1 392,57	11,4996	2,0808	1,4740	7,9480	1,6156
2008 märts	7,4561	9,4020	0,77494	1,5527	156,59	1,5720	1 523,14	12,0832	2,1489	1,5519	7,9717	1,6763
2008 apr	7,4603	9,3699	0,79487	1,5751	161,56	1,5964	1 555,98	12,2728	2,1493	1,5965	7,9629	1,6933
2008 mai	7,4609	9,3106	0,79209	1,5557	162,31	1,6247	1 613,18	12,1341	2,1259	1,5530	7,9648	1,6382
2008 juuni	7,4586	9,3739	0,79152	1,5553	166,26	1,6139	1 604,95	12,1425	2,1278	1,5803	7,9915	1,6343
2008 juuli	7,4599	9,4566	0,79308	1,5770	168,45	1,6193	1 604,58	12,3004	2,1438	1,5974	8,0487	1,6386
2008 aug	7,4595	9,3984	0,79279	1,4975	163,63	1,6212	1 566,23	11,6932	2,1024	1,5765	7,9723	1,6961
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>												
2008 aug	0,0	-0,6	0,0	-5,0	-2,9	0,1	-2,4	-4,9	-1,9	-1,3	-0,9	3,5
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>												
2008 aug	0,2	0,8	17,0	9,9	2,9	-1,0	23,0	9,8	1,3	9,3	0,0	3,2
	Tšehhi kroon	Eesti kroon	Läti lant	Leedu lant	Ungari forin	Poola zlott	Slovakkia kroon	Bulgaaria lev	Uus Rumeenia leu	Horvaatia kuna	Uus Türgi liir	
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
2005	29,782	15,6466	0,6962	3,4528	248,05	4,0230	38,599	1,9558	3,6209	7,4008	1,6771	
2006	28,342	15,6466	0,6962	3,4528	264,26	3,8959	37,234	1,9558	3,5258	7,3247	1,8090	
2007	27,766	15,6466	0,7001	3,4528	251,35	3,7837	33,775	1,9558	3,3353	7,3376	1,7865	
2007 IV kv	26,826	15,6466	0,7005	3,4528	252,86	3,6584	33,424	1,9558	3,4489	7,3281	1,7261	
2008 I kv	25,564	15,6466	0,6973	3,4528	259,30	3,5759	33,069	1,9558	3,6887	7,2852	1,8036	
2008 II kv	24,830	15,6466	0,6997	3,4528	248,04	3,4070	31,403	1,9558	3,6521	7,2556	1,9717	
2008 veebr	25,377	15,6466	0,6967	3,4528	262,15	3,5768	33,085	1,9558	3,6557	7,2707	1,7632	
2008 märts	25,208	15,6466	0,6970	3,4528	259,94	3,5363	32,499	1,9558	3,7194	7,2662	1,9309	
2008 apr	25,064	15,6466	0,6974	3,4528	253,75	3,4421	32,374	1,9558	3,6428	7,2654	2,0500	
2008 mai	25,100	15,6466	0,6987	3,4528	247,69	3,4038	31,466	1,9558	3,6583	7,2539	1,9408	
2008 juuni	24,316	15,6466	0,7032	3,4528	242,42	3,3736	30,322	1,9558	3,6556	7,2469	1,9206	
2008 juuli	23,528	15,6466	0,7035	3,4528	231,82	3,2591	30,319	1,9558	3,5764	7,2297	1,9128	
2008 aug	24,287	15,6466	0,7039	3,4528	235,88	3,2920	30,334	1,9558	3,5271	7,1947	1,7669	
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>												
2008 aug	3,2	0,0	0,1	0,0	1,8	1,0	0,1	0,0	-1,4	-0,5	-7,6	
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>												
2008 aug	-12,8	0,0	0,9	0,0	-7,6	-13,6	-9,7	0,0	9,4	-1,7	-1,4	
	Brasilia reaali ¹	Hiiina jüaan	Islandi kroon	Indoneesia rupia	Malaisia ringgit	Mehhiko peeso ¹	Uus-Meremaa dollar	Filipiinide peeso	Vene rubla	Lõuna-Aafrika rand	Tai baat	
	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
2005	3,0360	10,1955	78,23	12 072,83	4,7119	13,5643	1,7660	68,494	35,1884	7,9183	50,068	
2006	2,7333	10,0096	87,76	11 512,37	4,6044	13,6936	1,9373	64,379	34,1117	8,5312	47,594	
2007	2,6594	10,4178	87,63	12 528,33	4,7076	14,9743	1,8627	63,026	35,0183	9,6596	44,214	
2007 IV kv	2,5863	10,7699	88,69	13 374,03	4,8613	15,7217	1,8965	62,330	35,6947	9,8088	45,097	
2008 I kv	2,6012	10,7268	101,09	13 861,78	4,8325	16,1862	1,8960	61,211	36,3097	11,2736	46,461	
2008 II kv	2,5882	10,8687	119,09	14 460,45	5,0183	16,2919	2,0129	67,174	36,9108	12,1648	50,437	
2008 veebr	2,5516	10,5682	98,06	13 542,26	4,7548	15,8786	1,8513	59,845	36,1357	11,2899	46,085	
2008 märts	2,6445	10,9833	112,08	14 241,09	4,9455	16,6678	1,9344	64,031	36,8259	12,3712	48,848	
2008 apr	2,6602	11,0237	116,65	14 497,21	4,9819	16,5608	1,9960	65,790	37,0494	12,2729	49,752	
2008 mai	2,5824	10,8462	117,46	14 436,99	5,0081	16,2402	2,0011	66,895	36,9042	11,8696	49,942	
2008 juuni	2,5185	10,7287	123,28	14 445,41	5,0666	16,0617	2,0424	68,903	36,7723	12,3467	51,649	
2008 juuli	2,5097	10,7809	123,61	14 442,77	5,1258	16,1119	2,0900	70,694	36,8261	12,0328	52,821	
2008 aug	2,4103	10,2609	122,07	13 700,21	4,9843	15,1269	2,1097	67,307	36,2502	11,4680	50,697	
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise kuuga</i>												
2008 aug	-4,0	-4,8	-1,2	-5,1	-2,8	-6,1	0,9	-4,8	-1,6	-4,7	-4,0	
<i>protsentuaalne muutus võrreldes eelmise aastaga</i>												
2008 aug	-9,8	-0,5	38,0	7,3	5,0	0,5	12,3	7,1	3,8	16,6	17,0	

Allikas: EKP.

¹ Nende vääringute puhul arvutab ja avaldab EKP euro vahetuskursi kontrollmäärasid alates 1. jaanuarist 2008. Varasemad andmed on ligikaudsed.

EUROALAVÄLINE ARENG

9.1 Teistes Euroopa Liidu liikmesriikides

(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole märgitud teisiti)

1. Majanduslik ja finantssektori areng

	Bulgaaria	Tšehhi Vabariik	Taani	Eesti	Läti	Leedu	Ungari	Poola	Rumeenia	Slovakkia	Rootsi	Ühendkuningriik
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ÜTHI												
2006	7,4	2,1	1,9	4,4	6,6	3,8	4,0	1,3	6,6	4,3	1,5	2,3
2007	7,6	3,0	1,7	6,7	10,1	5,8	7,9	2,6	4,9	1,9	1,7	2,3
2007 IV kv	11,2	4,9	2,2	9,2	13,7	7,9	7,1	3,7	6,8	2,4	2,3	2,1
2008 I kv	12,4	7,6	3,2	11,3	16,3	10,8	6,9	4,5	8,0	3,4	3,1	2,4
II kv	14,0	6,7	3,7	11,5	17,5	12,3	6,8	4,3	8,6	4,0	3,8	3,4
2008 märts	13,2	7,1	3,3	11,2	16,6	11,4	6,7	4,4	8,7	3,6	3,2	2,5
apr	13,4	6,7	3,4	11,6	17,4	11,9	6,8	4,3	8,7	3,7	3,2	3,0
mai	14,0	6,8	3,6	11,4	17,7	12,3	6,9	4,3	8,5	4,0	3,9	3,3
juuni	14,7	6,6	4,2	11,5	17,5	12,7	6,6	4,3	8,7	4,3	4,1	3,8
juuli	14,4	6,8	4,4	11,2	16,5	12,4	7,0	4,5	9,1	4,4	4,1	4,4
Valitsussektori eelarve puudujääk (-) / ülejääk (+) (protsent SKP suhtes)												
2005	1,8	-3,6	5,0	1,8	-0,4	-0,5	-7,8	-4,3	-1,2	-2,8	2,2	-3,4
2006	3,0	-2,7	4,8	3,4	-0,2	-0,5	-9,2	-3,8	-2,2	-3,6	2,3	-2,6
2007	3,4	-1,6	4,4	2,8	0,0	-1,2	-5,5	-2,0	-2,5	-2,2	3,5	-2,9
Valitsussektori koguvõlg (protsent SKP suhtes)												
2005	29,2	29,7	36,4	4,5	12,4	18,6	61,6	47,1	15,8	34,2	50,9	42,1
2006	22,7	29,4	30,4	4,2	10,7	18,2	65,6	47,6	12,4	30,4	45,9	43,1
2007	18,2	28,7	26,0	3,4	9,7	17,3	66,0	45,2	13,0	29,4	40,6	43,8
Pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäär (protsenti aastas, perioodi keskmine)												
2008 veebr	5,24	4,53	4,08	-	5,11	4,51	7,58	5,82	7,29	4,36	4,02	4,45
märts	4,85	4,68	4,04	-	5,25	4,36	8,41	5,99	7,34	4,34	3,92	4,42
apr	4,80	4,72	4,29	-	5,93	4,59	8,02	5,99	7,35	4,46	4,06	4,62
mai	4,95	4,84	4,42	-	5,93	4,80	8,08	6,10	7,26	4,52	4,18	4,84
juuni	5,17	5,13	4,82	-	6,25	5,33	8,50	6,42	7,15	4,94	4,43	5,16
juuli	5,17	4,90	4,78	-	6,57	5,49	8,11	6,45	7,28	5,06	4,37	5,00
3 kuu intressimäär (protsenti aastas, perioodi keskmine)												
2008 veebr	6,65	3,94	4,61	6,62	7,52	4,90	-	5,74	9,67	4,28	4,62	5,64
märts	6,68	4,04	4,81	6,35	6,49	4,82	8,21	6,03	10,54	4,29	4,84	5,89
apr	6,77	4,11	5,00	6,33	5,96	5,05	8,54	6,29	11,59	4,28	4,86	5,92
mai	6,88	4,14	5,14	6,39	5,74	5,17	8,40	6,41	10,87	4,32	4,96	5,83
juuni	7,02	4,21	5,32	6,41	6,15	5,45	8,87	6,58	11,29	4,34	5,02	5,93
juuli	7,19	4,11	5,38	6,37	6,23	5,77	8,99	6,62	11,41	4,33	5,09	5,83
Realne SKP												
2006	6,3	6,8	3,9	11,2	12,2	7,7	3,9	6,2	7,9	8,5	4,1	2,9
2007	6,2	6,6	1,7	7,1	10,3	8,8	1,3	6,6	6,0	10,4	2,7	3,1
2007 IV kv	6,9	6,3	1,5	4,8	8,1	8,5	0,7	6,6	6,6	14,3	2,4	2,8
2008 I kv	7,0	5,3	-0,7	0,1	3,3	6,8	1,2	6,2	8,2	8,7	1,9	2,3
II kv	.	.	1,3	.	.	5,5	1,8	6,1	9,3	7,6	1,0	1,4
Jooksev- ja kapitalikontode saldo, protsent SKP suhtes												
2006	-17,1	-2,9	2,9	-13,2	-21,3	-9,6	-5,4	-2,1	-10,5	-7,1	7,8	-3,8
2007	-20,3	-2,0	1,1	-16,6	-20,9	-11,9	-3,8	-2,7	-13,5	-4,7	8,1	-4,1
2007 IV kv	-25,1	-2,1	1,7	-14,2	-13,2	-10,2	-2,4	-1,9	-13,5	-6,8	9,1	-2,5
2008 I kv	-22,7	3,8	-2,2	-11,2	-18,3	-14,0	-1,3	-3,3	-14,3	-0,5	10,4	-2,2
II kv	.	.	2,7	.	.	-10,0	.	-4,0	-14,2	-5,0	4,3	.
Töötajate erikulud												
2006	4,4	1,2	1,7	8,1	15,3	8,8	1,4	0,1	12,3	1,7	-0,2	2,6
2007	14,2	2,3	3,7	18,9	24,9	7,0	6,8	2,5	14,9	0,2	4,3	1,3
2007 IV kv	14,5	1,1	3,5	19,1	-	7,9	-	-	-	-1,6	5,3	1,4
2008 I kv	16,8	5,1	6,8	19,1	-	13,1	-	-	-	5,5	1,8	2,4
II kv	.	.	3,0
Standardne tööpuudus protsendina tööstusest (sesoonselt kohandatud)												
2006	9,0	7,2	3,9	5,9	6,8	5,6	7,5	13,9	7,3	13,4	7,0	5,4
2007	6,9	5,3	3,8	4,6	6,0	4,3	7,4	9,6	6,4	11,2	6,1	5,3
2007 IV kv	6,1	4,9	3,3	4,2	5,6	4,2	7,8	8,5	6,2	10,6	6,0	5,1
2008 I kv	6,1	4,5	3,0	4,2	6,1	4,6	7,6	7,8	6,0	10,4	5,8	5,2
II kv	5,6	4,4	2,7	3,9	5,6	4,5	7,6	7,5	.	10,4	5,5	.
2008 märts	6,0	4,4	2,9	4,2	6,0	4,7	7,6	7,5	6,0	10,3	5,8	5,2
apr	5,6	4,4	2,7	4,1	5,6	4,5	7,5	7,6	.	10,4	5,6	5,2
mai	5,6	4,4	2,7	3,9	5,6	4,5	7,6	7,5	.	10,4	5,4	5,3
juuni	5,5	4,4	2,6	3,9	5,7	4,4	7,6	7,3	.	10,4	5,3	.
juuli	5,3	4,3	2,3	4,0	5,7	4,6	7,6	6,8	.	10,3	5,3	.

Allikad: Euroopa Komisjon (Eurostat ning majanduse ja rahanduse peadirektoraat); riikide andmed, Reuters ja EKP arvutused.

9.2 Ameerika Ühendriikides ja Jaapanis

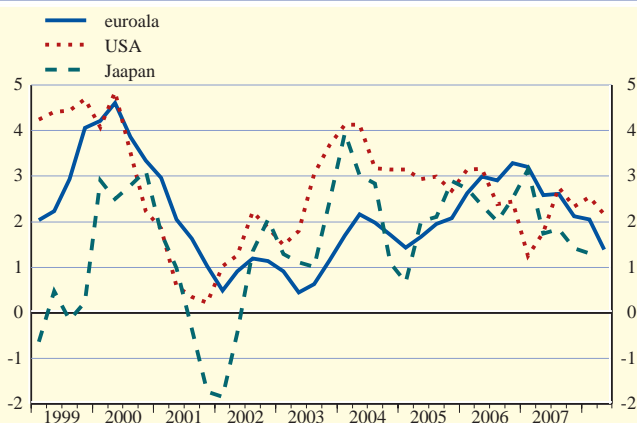
(aastased protsentuaalsed muutused, kui pole viidatud teisiti)

1. Majanduslik ja finantssektori areng

	Tarbija- hinna- indeks	Tööjõu erikuld (töötlev tööstus) ¹	Reaalne SKP	Tööstus- toodangu indeks (töötlev tööstus)	Tööpuudus, protsenti tööjõu suhtes (sesoonselt kohandatud)	Lai raha- pakkum- ine ²	3 kuu pankade- vaheline hoiuste intressi- määr ³	10aastaste nullkupon- iga riigi- võlakirjade intressi- määr ³ , perioodi lõpp	Oma- vääringu vahetus- kurs ⁴ euro suhtes	Valitsus- sektori eelarve puudujääk (-) / üle- jääk (+) (protsendi- na SKPst)	Valitsus- sektori koguvõlg ⁵ (protsendi- na SKPst)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
USA											
2004	2,7	0,8	3,6	3,1	5,5	4,7	1,62	4,80	1,2439	-4,4	48,9
2005	3,4	2,2	2,9	4,2	5,1	4,4	3,56	5,05	1,2441	-3,6	49,2
2006	3,2	2,8	2,8	2,8	4,6	4,8	5,19	5,26	1,2556	-2,6	48,6
2007	2,9	2,7	2,0	1,8	4,6	5,9	5,30	4,81	1,3705	-3,0	49,2
2007	II kv	3,7	1,8	1,8	4,5	6,1	5,36	5,78	1,3481	-2,7	48,3
	III kv	2,4	2,0	2,8	4,7	6,3	5,45	5,34	1,3738	-3,1	48,7
	IV kv	4,0	0,9	2,3	4,8	5,8	5,02	4,81	1,4486	-3,3	49,2
2008	I kv	4,1	0,3	2,5	4,9	6,5	3,26	4,24	1,4976	.	.
	II kv	4,4	1,4	2,2	5,3	6,3	2,75	4,81	1,5622	.	.
2008	apr	3,9	-	-	5,0	6,5	2,79	4,59	1,5751	-	-
	mai	4,2	-	-	5,5	6,4	2,69	4,82	1,5557	-	-
	juuni	5,0	-	-	5,5	6,1	2,77	4,81	1,5553	-	-
	juuli	5,6	-	-	5,7	6,3	2,79	4,80	1,5770	-	-
	aug	.	-	-	.	.	2,81	4,63	1,4975	-	-
Jaapan											
2004	0,0	-3,2	2,7	4,8	4,7	.	0,05	1,53	134,44	-6,2	156,8
2005	-0,3	-2,1	1,9	1,4	4,4	1,8	0,06	1,66	136,85	-6,7	163,2
2006	0,2	-0,6	2,4	4,5	4,1	1,0	0,30	1,85	146,02	-1,4	159,5
2007	0,1	-1,6	2,0	2,8	3,8	1,6	0,79	1,70	161,25	.	.
2007	II kv	-0,1	-1,5	1,8	3,8	1,5	0,69	2,11	162,89	.	.
	III kv	-0,1	-1,5	1,8	3,8	1,9	0,89	1,88	161,90	.	.
	IV kv	0,5	-1,5	1,4	3,8	2,0	0,96	1,70	163,83	.	.
2008	I kv	1,0	-0,1	1,2	3,9	2,2	0,92	1,48	157,80	.	.
	II kv	1,4	.	1,0	4,0	2,0	0,92	1,88	163,35	.	.
2008	apr	0,8	.	-	4,0	1,9	0,92	1,76	161,56	-	-
	mai	1,3	.	-	4,0	2,0	0,92	2,00	162,31	-	-
	juuni	2,0	.	-	4,1	2,2	0,92	1,88	166,26	-	-
	juuli	2,3	.	-	.	2,1	0,92	1,77	168,45	-	-
	aug	.	.	-	.	.	0,89	1,70	163,63	-	-

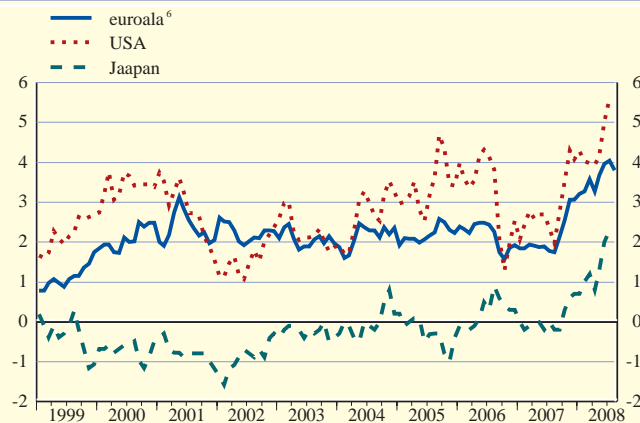
J37 Reaalne sisemajanduse koguprodukt

(aastane muutus protsentides; kvartaalsed andmed)

J38 Tarbijahinnaindeks

(aastane muutus protsentides; kuised andmed)

Allikad: riikide andmed (veerud 1, 2 (USA), 3, 4, 5 (USA), 6, 9 ja 10); OECD (veerg 2 (Jaapan)); Eurostat (veerg 5 (Jaapan), joonistel esitatud andmed euroala kohta); Reuters (veerud 7 ja 8); EKP arvutused (veerg 11).

¹ USA andmed on sesoonselt kohandatud.

² Perioodi keskmised väärtused; M2 USA puhul, M2 + hoiusesertifikaadid Jaapani puhul.

³ Protsenti aastas. Täpsem teave 3 kuu pankadevahelise hoiuste intressimäärade kohta on esitatud osas 4.6.

⁴ Täpsem teave punktis 8.2.

⁵ Valitsussektori konsolideeritud koguvõlg (perioodi lõpu seisuga).

⁶ Andmed viitavad euroala muutuvale struktuurile. Täpsem teave on esitatud üldmärkustes.

JOONISTE LOETELU

J1	Rahaagregaadid	S12
J2	Vastaskirjed	S12
J3	Rahaagregaatide komponendid	S13
J4	Pikemaajaliste finantskohustuste komponendid	S13
J5	Laenud finantsvahendajatele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele	S14
J6	Laenud kodumajapidamistele	S15
J7	Laenud valitsussektorile ja euroalavälistele residentidele	S16
J8	Hoiused kokku sektorite lõikes (finantsvahendajad)	S17
J9	Hoiused kokku ja M3s olevad hoiused sektorite lõikes (finantsvahendajad)	S17
J10	Hoiused kokku sektorite lõikes (kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted ja kodumajapidamised)	S18
J11	Hoiused kokku ja M3s olevad hoiused sektorite lõikes (kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvad ettevõtted ja kodumajapidamised)	S18
J12	Valitsussektori ja euroalaväliste residentide hoiused	S19
J13	Rahaloomeasutuste väärtpaberid	S20
J14	Investeeringufondide varad kokku	S24
J15	Bilansiline jääk kokku ja euroala residentide poolt emiteeritud väärtpaberid, v.a aktsiad (kogusumma)	S35
J16	Väärtpaberite (v.a aktsiate) netoemissioon, sesoonselt kohandatud ja kohandamata	S37
J17	Pikaajaliste võlaväärtpaberite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis väeringutes kokku	S38
J18	Lühiajaliste võlaväärtpaberite aastane kasvumäär emitendi sektori kaupa kõigis väeringutes kokku	S39
J19	Euroala residentide poolt emiteeritud noteeritud aktsiate aastased kasvumäärad	S40
J20	Noteeritud aktsiate emissiooni koguväärtus emitendi sektori kaupa	S41
J21	Lepingulise tähtajaga uued hoiused	S43
J22	Ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga uued laenud	S43
J23	Euroala rahaturu intressimäärad	S44
J24	3 kuu rahaturu intressimäärad	S44
J25	Euroala hetketulukõverad	S45
J26	Euroala hetkeintressimäärad ja intressimäärade vahed	S45
J27	Dow Jonesi EURO STOXX üldindeks, Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225	S46
J28	Puudujääk, laenuvajadus ja võla muutus	S59
J29	Maastrichti võlg	S59
J30	Maksebilanss: jooksevkonto	S60
J31	Maksebilanss: kaubad	S61
J32	Maksebilanss: teenused	S61
J33	Maksebilanss: otse- ja portfelliinvesteeringud (netosumma)	S64
J34	Peamised maksebilansitehingud, mis mõjutavad rahaloomeasutuste netovälisvarasid	S69
J35	Efektiivsed vahetuskursid	S72
J36	Kahepoolsed vahetuskursid	S72
J37	Reaalne sisemajanduse koguprodukt	S75
J38	Tarbijahinnaindeks	S75

TEHNILISED MÄRKUSED

EUROALA ÜLEVAADE

RAHAPOLIITILISE ARENGU KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kuuga t lõppeva kvartali keskmine kasvumäär arvutatakse välja järgnevalt:

$$a) \left(\frac{0,5I_t + \sum_{i=1}^2 I_{t-i} + 0,5I_{t-3}}{0,5I_{t-12} + \sum_{i=1}^2 I_{t-i-12} + 0,5I_{t-15}} - 1 \right) \times 100$$

kus I_t tähistab kohandatud bilansilise jäägi indeksi kuus t (vt ka allpool). Sarnaselt arvutatakse välja ka kuuga t lõppeva aasta keskmine kasvumäär:

$$b) \left(\frac{0,5I_t + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i} + 0,5I_{t-12}}{0,5I_{t-12} + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i-12} + 0,5I_{t-24}} - 1 \right) \times 100$$

OSAD 2.1–2.6

TEHINGUTE ARVUTAMINE

Kuiste tehingute arvutamine põhineb kuistel bilansilise jäägi erinevustel, mida on kohandatud vastavalt ümberliigitustele, muudele ümberhindamistele, vahetuskursside kõikumisele ja kõigile teistele muudatustele, mis ei tulene tehingutest.

Kui L_t tähistab bilansilist jääki kuu t lõpus, C_t^M kohandamist ümberliigituste põhjal kuus t , E_t^M kohandamist vahetuskursside põhjal ja V_t^M kohandamist muude ümberhindamiste põhjal, siis avalduvad kuus t tehtud tehingud F_t^M järgnevalt:

$$c) F_t^M = (L_t - L_{t-1}) - C_t^M - E_t^M - V_t^M$$

Sarnaselt arvutatakse välja ka kuuga t lõppeva kvartali tehingud F_t^Q :

$$d) F_t^Q = (L_t - L_{t-3}) - C_t^Q - E_t^Q - V_t^Q$$

kus L_{t-3} tähistab bilansilist jääki kuu $t-3$ lõpus (eelmise kvartali lõpus) ja näiteks C_t^Q tähistab

kuuga t lõppeva kvartali ümberliigituste põhjal tehtud kohandamist.

Selliste kvartaalsete aegridade puhul, mille kohta on nüüd olemas ka kuised andmed (vt allpool), tuletatakse kvartali tehingud kolme kuu tehingute summana.

KUISTE AEGRIDADE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kasvumäärad saab välja arvutada tehingute põhjal või kohandatud bilansilise jäägi indeksi alusel. Kui F_t^M ja L_t on määratletud ülaltoodud viisil, siis saab kohandatud bilansilise jäägi indeksi I_t kuu t kohta välja arvutada järgnevalt:

$$e) I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{F_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Sesoonselt kohandamata aegridade indeksi baasiks on käesoleval juhul 2006. aasta detsember (2006 = 100). Kohandatud bilansilise jäägi indeksi aegridu on võimalik vaadata EKP kodulehelt (www.ecb.europa.eu) jaotise „Statistics” alajaotisest „Money, banking and financial markets”.

Kuu t aastase kasvumäära a_t , s.t kuuga t lõppeva 12 kuu muutuse saab välja arvutada kahe järgneva valemi põhjal:

$$f) a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{F_{t-i}^M}{L_{t-i-1}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$g) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Kui pole näidatud teisiti, viitab aastane kasvumäär nimetatud perioodi lõpule. Näiteks arvutatakse 2002. aasta protsentuaalne aastamuutus valemi g põhjal, jagades 2002. aasta detsembri indeksi 2001. aasta detsembri indeksiga.

Valemist g saab tuletada ka ühe aasta piiresse jäävate perioodide kasvumäärad. Näiteks saab kuise kasvumäära a_t^M välja arvutada järgnevalt:

$$h) a_t^M = \left(\frac{I_t}{I_{t-1}} - 1 \right) \times 100$$

Lõpetuseks, M3 aastase kasvumäära kolme kuu libiseva keskmise (keskel) saab välja arvutada valemi $(a_{t+1} + a_t + a_{t-1})/3$ järgi, kus a_t on määratletud vastavalt valemile f või g.

KVARTAAALSETE AEGRIDADE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kui F_t^Q ja L_t on määratletud ülaltoodud viisil, siis saab kohandatud bilansilise jäägi indeksi I_t kuuga t lõppeva kvartali kohta välja arvutada järgnevalt:

$$i) I_t = I_{t-3} \times \left(1 + \frac{F_t^Q}{L_{t-3}} \right)$$

Kuuga t lõppeva nelja kvartali aastase kasvumäära a_t saab välja arvutada valemi g põhjal.

EUROALA RAHASTATSIKA SESOONNE KOHANDAMINE¹

Kasutatud meetod põhineb multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA.² Sesoonne kohandamine võib hõlmata nädalapäevast kohandamist ja mõningatel juhtudel toimub see kaudselt koostisosade lineaarse kombineerimise teel. Seda rakendatakse M3 puhul, mis on tuletatud sesoonselt kohandatud M1, M2 ja M1 vahe ning M3 ja M2 vahe summeerimise teel.

Kõigepealt toimub kohandatud bilansilise jäägi indeksi sesoonne kohandamine.³ Seejärel kasutatakse saadud sesoonsustegureid ümberliigitamistest ja ümberhindamistest tulenevate tasemete ja kohandamiste puhul, mille tulemusena saadakse sesoonselt kohandatud tehingud. Sesoonsustegureid uuendatakse kord aastas või vastavalt vajadusele.

OSAD 3.1–3.5

KASUTUSE JA RESSURSSIDE VÕRDSUS

Tabelis 3.1 esitatud andmed on kooskõlas arvepidamise baassamasusega. Mittefinantstehingute puhul võrdub iga tehingukategooria ressursside kogukasutus ressursside koguhulgaga. Antud samasus kehtib ka finantskonto puhul, s.t iga finantsinstrumendi kategooria puhul on finantsvaradega tehtud kogutehingud võrdsed kohustuste kogutehingutega. Teistes aktivakonto ja bilansi muutustes võrdub kogufinantsvara kohustuste kogusummaga iga finantsinstrumendi kategooria lõikes, v.a rahakuld ja Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikud, mis ei ole oma määratluse alusel mitte ühegi sektori kohustusseks.

TASAKAALUSTAVATE KIRJETE ARVUTAMINE

Tabelites 3.1 ja 3.2 on iga konto lõpus tasakaalustavad kirjed, mis arvutatakse välja järgnevalt:

Kaubandusbilanss võrdub euroala kaupade ja teenuste impordi ja ekspordi vahega ülejäänud maailma suhtes.

Tegevuse netoülejäak ja segatulu määratletakse vaid residentidest sektorite puhul ja arvutatakse kogulisandväärtusena (sisemajanduse koguprodukt euroala turuhindadega), millest lahutatakse töötajatele makstav hüvitis (kasutus), muud maksud ilma tootmissubsidiidumiteta (kasutus) ja põhivara kulum (kasutus).

¹ Vt EKP väljaannet „Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area” (august 2000) ning EKP kodulehe (www.ecb.europa.eu) jaotise „Statistics” alajaotist „Money, banking and financial markets”.

² Vt Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M., ja Chen, B. C. (1998), „New Capabilities and Methods of the X-12-Arima Seasonal Adjustment Program”, Journal of Business and Economic Statistics, 16, 2, lk 127–152, või „X-12-ARIMA Reference Manual”, Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington, D.C. Rahvusvahelistel eesmärkidel kasutatakse samuti mudelipõhist TRAMO-SEATSi meetodit. TRAMO-SEATSi kohta lugege lähemalt Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), „Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User”, Hispaania keskpang, töödokument nr 9628, Madrid.

³ Sellest järeldub, et sesoonselt kohandatud aegrea puhul erineb baasperioodi, s.t 2001. aasta detsembri, indeks üldiselt 100st, kajastades antud kuu sesoonsust.

Riiklik netotulu määratletakse üksnes residentidest sektorite puhul ja selle arvutamiseks liidetakse tegevuse netoülejäägile ja segatulule töötajatele makstav hüvitis (ressursid), maksud ilma tootmissubsiidiumideta (ressursid) ja netoomanditulu (ressursid miinus kasutus).

Kasutatav netotulu määratletakse samuti ainult residentidest sektorite puhul ja selle saamiseks liidetakse riiklule netotulule sissetuleku ja vara pealt tasutavad netomaksud (ressursid miinus kasutus), sotsiaalkindlustumaksud (netosumma) (ressursid miinus kasutus), sotsiaaltoetused, v.a mitterahalised sotsiaaltoetused (netosumma) (ressursid miinus kasutus), ja muud jooksevülekan- ded (netosumma) (ressursid miinus kasutus).

Netosääst on määratletud residentidest sektorite puhul ja selleks liidetakse kasutatavale netotulule kodumajapidamiste pensionifondide reservis oleva netovara muutus (ressursid miinus kasutus) ja sellest lahutatakse lõpptarbimiskulutused (kasutus). Ülejäänud maailma puhul saadakse jooksev väliskonto kaubandusbilansi ja kogu netotulu (ressursid miinus kasutus) kokkuliitmisel.

Netolaenuandmine/-võtmine arvutatakse välja kapitalikonto põhjal, liites netosäästule netokapita- liülekan- ded (ressursid miinus kasutus), lahutades kapitali kogumahutuse (kasutus), mittetoodetud mittefinantsvarade omandamise ja realiseerimise vahe (kasutus) ning liites põhivara kulumi (res- sursid). Seda saab arvutada ka finantskonto põhjal, lahutades finantsvaradega tehtud kogutehingutest kohustustega seotud kogutehingud (nimetatakse ka tehingutest tingitud muutusteks netofinants- varas). Kodumajapidamiste ning kaupu ja mitte- finantsteenuseid pakkuvate ettevõtete puhul on vastavalt kapitalikonto ja finantskonto põhjal arvutatud tasakaalustavate kirjete vahel statistiline lahknevus.

Muutused netovaras arvutatakse välja säästudest ja kapitaliülekan- netest tulenevate netovara muu- tuste ning teiste netofinantsvaras toimunud muu- tuste summana. Andmete puudumise tõttu ei hõlma see praegu muid muutusi mittefinantsvarades.

Netofinantsvara arvutamiseks lahutatakse finants- varade kogusummast kohustuste kogusumma, samas kui netofinantsvara muutused võrduvad netofinantsvarade kogumuutustega, mis tulene- vad tehingutest (laenuandmine/netolaenuvõtmine finantskontost) ja teistest muutustest netofinants- varas.

Viimaseks kasutatakse tehingutest tulenevate netofinantsvara muutuste väljaarvutamiseks finantsvaratehinguid, mille kogusummast lahu- tatakse kohustustega seotud kogutehingud. Netofinantsvara muude muutuste leidmiseks lahutatakse finantsvarade muude muutuste kogusummast muud kohustustega seotud kogumuutused.

OSAD 4.3–4.4

VÕLAVÄÄRTPABERITE JA NOTEERITUD AKTSIATE KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE

Kasvumäärad arvutatakse välja finantstehingute alusel ning seetõttu ei võeta arvutamisel arvesse ümberliigitamisi, ümberhindamisi, vahetuskursi erinevusi ega muid tehingutest mittetulenevaid muutusi. Kasvumäärad võib välja arvutada kas tehingute või tinglike aktsiate indeksi abil. Kui N_t^M tähistab tehinguid (emissiooni netosummat) kuus t ja L_t tähistab kohandatud bilansilist jääki kuu t lõpus, siis tinglike aktsiate indeks I_t arvutatakse kuu t kohta välja järgnevalt:

$$j) \quad I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{N_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Baasperiodil, s.t 2001. aasta detsembris, on indeksi väärtuseks 100. Kasvumäär a_t kuus t , mis vastab kuus t lõppeva 12kuulise perioodi muutusele, arvutatakse välja järgmiste valemite põhjal:

$$k) \quad a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{N_{t-i}^M}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$l) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Meetod, mida kasutatakse väärtpaberite (v.a aktsiate) kasvumäärade arvutamiseks, on sama mis rahaagregaatide puhul. Ainus erinevus seisneb selles, et tähise „F” asemel kasutatakse tähist „N”. See on tingitud vajadusest eristada viise, kuidas saadakse „netoemissioonid” väärtpaberiemissioonide statistika jaoks ning samaväärsed „tehingud” rahaagregaatide jaoks.

Kuuga t lõppeva kvartali keskmine kasvumäär arvutatakse välja järgnevalt:

$$m) \left(\frac{0,5 I_t + \sum_{i=1}^2 I_{t-i} + 0,5 I_{t-3}}{0,5 I_{t-12} + \sum_{i=1}^2 I_{t-i-12} + 0,5 I_{t-15}} - 1 \right) \times 100$$

kus I_t on tinglike aktsiate indeks kuus t. Samamoodi arvutatakse välja ka kuuga t lõppeva aasta keskmine kasvumäär:

$$n) \left(\frac{0,5 I_t + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i} + 0,5 I_{t-12}}{0,5 I_{t-12} + \sum_{i=1}^{11} I_{t-i-12} + 0,5 I_{t-24}} - 1 \right) \times 100$$

Osas 4.3 toodud valemit kasutatakse ka osas 4.4 ning see põhineb samuti rahaagregaatide jaoks mõeldud valemil. Osas 4.4 esitatud andmed tuginevad turuväärtustele ja arvutuste aluseks on finantstehingud, mis ei sisalda ümberliigitusi, ümberhindamisi ega muid tehingutest mittetulenevaid muutusi. Vahetuskursi muutusi ei arvestata, sest kõik noteeritud aktsiad on nomineeritud eurodes.

VÄÄRTPABERIEMISSIOONIDE STATISTIKA SESOONNE KOHANDAMINE⁴

Kasutatud meetod põhineb multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA. Väärtpaberiemissioonide kogusumma sesoonne kohanda-

mine leiab aset kaudsel meetodil sektori ja tähtajakomponendi jaotuste lineaarse kombineerimise teel.

Kõigepealt toimub tinglike aktsiate indeksi sesoonne kohandamine. Seejärel kasutatakse saadud sesoonsustegureid bilansilise jäägi kohandamiseks, millest tuletatakse sesoonselt kohandatud emissioonide netosumma. Sesoonsustegurid vaadatakse üle kord aastas või vastavalt vajadusele.

Sarnaselt valemite l ja m kirjeldatule võib kasvumäära a_t kuus t, mis vastab kuus t lõppeva 6kuulise perioodi muutusele, välja arvutada järgmiste valemite põhjal:

$$o) a_t = \left[\prod_{i=0}^5 \left(1 + \frac{N_{t-i}^M}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$p) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-6}} - 1 \right) \times 100$$

OSA 5.1 TABEL I

ÜHTLUSTATUD TARBIAHINNAINDEKSI SESOONNE KOHANDAMINE⁴

Kasutatud meetod põhineb multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA (vt allmärgust 2 leheküljel S78). Euroala üldise ühtlustatud tarbijahinnaindeksi (ÜTHI) sesoonne kohandamine toimub kaudselt. Selleks summeeritakse euroala töödeldud toiduainete, töötlemata toiduainete, tööstuskaupade (v.a energia) ja teenuste sesoonselt kohandatud aegread. Energia hinnaindeks liidetakse kohandamata kujul, sest vastav aegrida ei sisalda sesoonset komponenti. Sesoonsustegurid vaadatakse üle kord aastas või vastavalt vajadusele.

⁴ Vt EKP väljaannet „Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area” (august 2000), ning EKP kodulehe (<http://www.ecb.europa.eu>) jaotise „Statistics” alajaotist „Money, banking and financial markets”.

OSA 7.1 TABEL 2**MAKSEBILANSI JOOKSEVKONTO SESOONNE
KOHANDAMINE**

Kasutatud meetod põhineb multiplikatiivsel dekompositsioonil X-12-ARIMA (vt allmärkust 2 leheküljel S78). Kaupade, teenuste ja tulude lähteandmeid kohandatakse eelnevalt vastavalt tööpäevade arvu mõjule. Kaupade ja teenuste konto tööpäevade arvu kohandatakse riiklike puhkepäevade arvuga. Kaupade konto krediti andmed kuuluvad eelkohandamisele puhkepäevade arvu alusel. Eelnimetatud aegridade sesoonsel kohandamisel kasutatakse eelkohandatud andmeid. Kogu jooksevkonto sesoonseks kohandamiseks summeeritakse euroala kaupade, teenuste, tulude ja jooksevülekannete sesoonselt kohandatud aegread. Sesoonsuse (ja kauplemispäevaga seonduvaid) tegureid uuendatakse kord poolaastas või vastavalt vajadusele.

OSA 7.3**KVARTAAALSETE JA AASTASTE AEGRIDADE
KASVUMÄÄRADE ARVUTAMINE**

Kvartali t aastane kasvumäär arvutatakse kvartaalsete tehingute (F_t) ja positsioonide (L_t) alusel järgmiselt:

$$a_t = \left(\prod_{i=t-3}^t \left(1 + \frac{F_i}{L_{i-1}} \right) - 1 \right) \times 100$$

Aastaste aegridade kasvumäär on võrdne aasta viimase kvartali kasvumääraga.

ÜLDMÄRKUSED

Kuubulletääni osas „Euroala statistika” kesken-
dutakse euroala kui terviku arvnäitajatele.
Täpsem teave ja pikemate perioodide andmed
asuvad koos selgitavate lisamärkustega EKP
kodulehe (<http://www.ecb.europa.eu>) jaotises
„Statistics”. See aitab andmetele hõlpsalt ligi
pääseda EKP Statistical Data Warehouse’i
(<http://sdw.ecb.europa.eu/>) kaudu, kus on ka
otsingu- ja allalaadimisvõimalus. Alajaotises
„Data services” pakutavad teenused hõlmavad
erinevate andmesarjade tellimist ja andmete
allalaadimise võimalust CSV (Comma Separated
Value, komaeraldusega) failidena. Lisateabe
saamiseks palume võtta meiega ühendust
elektronposti aadressil statistics@ecb.europa.eu.

Kuubulletäänis sisalduvate arvnäitajate esita-
mise tähtpäev on tavaliselt EKP nõukogu kuu
esimesele istungile eelnev päev. Käesolevas
väljaandes sisalduvad andmed on esitatud
seisuga 3. september 2008.

Kui pole märgitud teisiti, hõlmavad aegridades
tervikuna kõik 2008. aasta vaatlustulemuste
andmete aegread 15 euroala riiki (s.t euroala,
kuhu kuuluvad ka Küpros ja Malta). Intressi-
määrade, rahastatistika ja ÜTHI (ja järjepidevuse
huvides M3 komponentide ja vastaskirjete ning
ÜTHI komponentide) puhul viitavad statistilised
aegread euroala muutuvale koosseisule. Vaja-
duse korral on tabelitele lisatud vastavasisuline
allmärkus. Seal, kus statistika aluseks olevad
andmed on kättesaadavad, kasutatakse 2000.,
2006. ja 2007. aasta baasil arvatud absoluutar-
vudes ja protsentides väljendatud muutuste
puhul aastatel 2001, 2007 ja 2008 aegridu, mis
arvestavad vastavalt Kreeka, Sloveenia,
Küprose ja Malta euroalaga liitumise mõju.
Varasemad andmed euroala kohta enne Küprose
ja Malta liitumist on olemas EKP koduleheküljel
[http://www.ecb.europa.eu/stats/services/
download/html/index.en.html](http://www.ecb.europa.eu/stats/services/download/html/index.en.html).

Statistilised aegread euroala muutuva struktuuri
kohta põhinevad euroala koosseisul statistika
käsitlemise hetkel. Seega hõlmavad 2001.
aastale eelnevad andmed 11 riigist koosnevat

euroala, kuhu kuuluvad järgmised Euroopa
Liidu liikmesriigid: Austria, Belgia, Hispaania,
Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Madalmaad,
Portugal, Prantsusmaa, Saksamaa ja Soome.
Perioodi 2001–2006 andmed hõlmavad 12 riigist
koosnevat euroala, mille puhul eelnimetatud
11 riigile on lisandunud Kreeka. 2007. aasta
andmed hõlmavad 13 riigist koosnevat euroala,
s.t 12 senist riiki, millele on lisandunud Slovee-
nia. 2008. aasta andmed hõlmavad 15 riigist
koosnevat euroala, s.t 13 senist riiki ning
Küpros ja Malta.

Arvestades, et eküü koosseis ei ühti nende
riikide endiste vääringutega, kes on kasutusele
võtnud ühisraha, on 1999. aastale eelnevast
ajast pärinevad summad, mis on algselt esitatud
osalevates vääringutes ja seejärel konverteeritud
kehtiva eküü vahetuskursi alusel eküüdesse,
mõjutatud nende Euroopa Liidu liikmesriikide
valuutakursside muutustest, kes pole eurot
kasutusele võtnud. Et vältida niisuguste muu-
tuste mõju rahastatistikale, on 1999. aastale
eelnevate aastate andmed osades 2.1–2.8 väljen-
datud ühikutes, mis on konverteeritud omavää-
ringust 31. detsembril 1998. aastal kehtestatud
tühistamatu euro vahetuskursi alusel. Kui pole
märgitud teisiti, siis põhineb hinna ja kulude
statistika enne 1999. aastat vastava riigi
omavääringus väljendatud andmetel.

Vajaduse korral on kasutatud koondamise ja/või
konsolideerimise (sealhulgas erinevate riikide
vahelise konsolideerimise) meetodeid.

Viimased andmed on sageli tinglikud ja võivad
muutuda. Erinevused kogusummade ja nende
üksikosade vahel võivad tuleneda ümarda-
misest.

Muude ELi liikmesriikide all peetakse silmas
Bulgaariat, Eestit, Leedut, Lätit, Poolat, Rootsit,
Rumeeniat, Slovakkia, Taanit, Tšehhit, Ungarit
ja Ühendkuningriiki.

Enamikul juhtudel kattub tabelites kasutatud
terminoloogia 1995. aasta Euroopa rahvamajan-
duse ja regionaalse arvepidamise süsteemis

(ESA 95) ning Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi koostamise käsiraamatus sisalduvate rahvusvaheliste standarditega. Tehingud viitavad vabatahtlikele tehingutele (möödetud otse või tuletatud) ning vood hõlmavad ka muutusi bilansilises jäägis, mis on põhjustatud hinna ja vahetuskursi muutustest, mahakandmisest ja teistest muutustest.

Tabelites kasutatav mõiste „kuni (x) aastat” tähistab „kuni (x) aastat, viimane kaasa arvatud”.

ÜLEVAADE

Kokkuvõtte euroala põhinäitajate arengust on ära toodud ülevaatlikus tabelis.

RAHAPOLIITIKA STATISTIKA

Osas 1.4 esitatakse statistika kohustusliku reservi ja likviidsustegurite kohta. Aastased ja kvartaalsed näitajad kajastavad vastava aasta/kvartali viimase kohustusliku reservi arvestusperioodi keskmist taset. Kuni 2003. aasta detsembrini algas arvestusperiood kuu 24. päeval ja lõppes järgmise kuu 23. päeval. 23. jaanuaril 2003 andis EKP teada tegevusraamistikus tehtavatest muudatustest, mis jõustusid 10. märtsil 2004. Muudatuste tulemusena algab arvestusperiood põhilise refinantseerimisoperatsiooni arvelduspäeval pärast nõukogu istungit, mil pannakse paika kuiselt hinnatav rahapoliitiline hoiak. Üleminekuajaks ette nähtud kohustusliku reservi arvestusperioodiks oli ajavahemik 24. jaanuarist kuni 9. märtsini 2004.

Osa 1.4 tabelis 1 on toodud kohustusliku reservi kohustuslastest krediidasutuste reservibaasi komponendid. Reservibaas ei hõlma kohustusi Euroopa Keskpankade Süsteemi kohustusliku reservi süsteemi kuuluvate krediidasutuste, EKP ja EKPSis osalevate riikide keskpankade ees. Kui krediidasutus ei suuda dokumentaalselt tõendada oma eelnimetatud asutuste omandis olevate kuni kaheaastase tähtajaga emiteeritud

võlaväärtpaberite hulka, võib ta oma reservibaasist maha arvata kindla protsendi nimetatud kohustustest. Kuni 1999. aasta novembrini oli selleks reservibaasi arvutamise määraks 10%, pärast seda 30%.

Osa 1.4 tabel 2 sisaldab möödunud arvestusperioodide keskmisi näitajaid. Iga krediidasutuse kohustusliku reservi arvutamisel kohaldatakse reservimäära kohustusliku reservi baasi kuuluvatele kohustuste kategooriatele, kasutades selleks iga kalendrikuu lõpu bilansi andmeid. Seejärel lahutab iga krediidasutus nimetatud näitajast ühekordse summana 100 000 eurot. Saadud kohustusliku reservi nõuded koondatakse seejärel euroala tasandil (veerg 1). Arvelduskontodel hoitavad vahendid (veerg 2) on keskpangas krediidasutuste arvelduskontodel hoitavate igapäevaste vahendite koondatud keskmine summa, mis sisaldab kohustusliku reservi nõude täitmisel arvestatavaid vahendeid. Ülereservid (veerg 3) on keskpangas krediidasutuste arvelduskontodel kohustusliku reservi nõude täitmiseks vajalikke varasid ülevatavate vahendite keskmine maht arvestusperioodil. Reservide mittetäitmise (veerg 4) all mõistetakse arvestusperioodi jooksul tekkivat krediidasutuste keskpangas asuvate arvelduskontode keskmist puudujääki kohustusliku reservi nõude täitmisel, mille arvutamisel lähtutakse nendest krediidasutustest, kes ei ole täitnud kohustusliku reservi nõuet vaatlusalusel arvestusperioodil. Kohustusliku reservi tasustamise intressimäär (veerg 5) võrdub arvestusperioodil toimunud EKP põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäärade keskmisega, mis on kaalutud vastavalt kalendripäevade arvule (vt osa 1.3).

Osa 1.4 tabelis 3 on antud pangandussüsteemi likviidsuspositsioon, mis on määratletud kui eurosüsteemi keskpankade arvelduskontodel hoitavad euroala krediidasutuste eurodes nomineeritud vahendid. Kõik summad põhinevad eurosüsteemi konsolideeritud raamatupidamisaruandel. Muud likviidsust vähendavad operatsioonid (veerg 7) ei hõlma liikmesriikide keskpankade poolt EMU teises etapis algatatud

võlasertifikaatide emissiooni. Muud tegurid (netoväärtuses) (veerg 10) kajastavad euro-süsteemi konsolideeritud raamatupidamis-aruande ülejäänud kirjeid netoväärtusena. Krediidiasutuste arvelduskontod (veerg 11) võrduvad likviidsust suurendavate tegurite (veerud 1–5) summa ja likviidsust vähendavate tegurite summa (veerud 6–10) vahega. Baasraha (veerg 12) arvutatakse hoiustamise püsivõimaluse (veerg 6), ringluses olevate pangatähtede (veerg 8) ja keskpangas krediidiasutuste arvelduskontodel olevate hoiuste (veerg 11) summana.

RAHA, PANGANDUS JA INVESTEERIMISFONDID

Osas 2.1 on toodud rahaloomeasutuste sektori koondbilanss ehk kõigi euroala residentidest rahaloomeasutuste ühtlustatud bilansside koond. Rahaloomeasutused on keskpangad, ühenduse õiguse raames defineeritud krediidasutused, rahaturufondid ja teised asutused, mille tegevusalaks on hoiuste ja/või hoiuste lähedaste asendajate kogumine isikutelt, kes ei ole rahaloomeasutused, ning enda arvel (vähemalt majanduslikus mõttes) laenude andmine ja/või investeerimine väärtpaberitesse. Rahaloomeasutuste täielik loetelu on avaldatud EKP kodulehel.

Osas 2.2 on antud rahaloomeasutuste konsolideeritud bilanss, mis on saadud koondbilansi positsioonide tasaarveldamise teel euroala rahaloomeasutuste vahel. Kirjendamispraktika piiratud heterogeensuse tõttu ei pruugi rahaloomeasutuste vaheliste positsioonide summa olla null; saldo on näidatud osa 2.2 kohustuste poole veerus 10. Osas 2.3 on toodud euroala rahaagregaadid ja vastaskirjed. Need on tuletatud rahaloomeasutuste konsolideeritud bilansist ja hõlmavad euroala residentidest mitterahaloomeasutuste positsioone euroala residentidest rahaloomeasutustes; ühtlasi arvestatakse nende puhul ka mõningaid keskvalitsuse rahalisi varasid/kohustusi. Rahaagregaatide ja vastaskirjete statistika kohandamisel lähtutakse sesoonsetest ja kauplemispäeva mõjudest.

Osades 2.1 ja 2.2 kajastatakse väliskohustuste kirjes euroalaväliste residentide omandis olevaid 1) euroala rahaturufondide emiteeritud osakuid ning 2) euroala rahaloomeasutuste emiteeritud võlaväärtpabereid tähtajaga kuni kaks aastat. Osas 2.3 on need väärtpaberid aga rahaagregaatidest välja arvatud ja näidatud kirjes „Netovälisvarad”.

Osas 2.4 on esitatud analüüs eurosüsteemi (pangandussüsteemi) mittekuuluvate euroala residentidest rahaloomeasutuste väljastatud laenudest sektorite, liigi ja algse tähtaja lõikes. Osas 2.5 analüüsitakse euroala pangandussüsteemis olevaid hoiuseid sektorite ja instrumentide kaupa. Osas 2.6 on toodud euroala pangandussüsteemis hoitavad väärtpaberid vastavalt emitendi liigile.

Osad 2.2–2.6 hõlmavad tehinguid, mis on tuletatud erinevustena bilansilises jäägis ning mida on kohandatud ümberliigituste, ümberhindamiste, vahetuskursside kõikumiste ja muude tehingutest mittetulenevate muutustega. Osas 2.7 kirjeldatakse valikuliselt ümberhindamisi, mida kasutatakse tehingute tuletamisel. Osades 2.2–2.6 on esitatud ka tehingute kasvumäärad väljendatuna protsentides aasta baasil. Osas 2.8 käsitletakse rahaloomeasutuste valikuliste bilansikirjete jaotust vääringute kaupa kvartalite lõikes.

Sektorite täpsed määratlused on antud EKP väljaandes „Monetary Financial Institutions and Markets Statistics Sector Manual – Guidance for the statistical classification of customers. Third Edition” (EKP, märts 2007). EKP väljaandes „Guidance Notes to the Regulation ECB/2001/13 on the MFI Balance Sheet Statistics” (november 2002) tuuakse välja soovituslikud juhised, mida liikmesriikide keskpangad peaksid järgima. Alates 1. jaanuarist 1999 on statistiliste andmete kogumisel ja koostamisel lähtutud EKP 1. detsembri 1998. aasta määrusest ECB/1998/16, milles sätestatakse nõuded rahaloomeasutuste sektori¹

¹ EÜT L 356, 30.12.1998, lk 7.

konsolideeritud bilansile ning mida on viimati muudetud määrusega ECB/2003/10².

Kooskõlas nimetatud määrusega on bilansikirje „rahaturuinstrument” ühendatud kirjega „võlaväärtpaberid” nii rahaloomeasutuse bilansi varade kui ka kohustuste poolel.

Osas 2.9 on esitatud euroala investeerimisfondide (välja arvatud rahaturufondide) kvartali lõpu seisuga kajastatud bilansiline jääk. Bilanss on antud koondina ja seetõttu kajastuvad kohustustes investeerimisfondide omandis olevad teiste investeerimisfondide emiteeritud osakud. Koguvara/-kohustused on jaotatud ka investeerimispoliitika (aktsiafondid, võlakirjafondid, segafondid, kinnisvara- ja muud fondid) ning investori liigi (avatud ja kinnised investorite fondid) järgi. Osas 2.10 on toodud koondbilansid iga investeerimisfondide sektori kohta, mida liigitatakse investeerimispoliitika ja investori liigi alusel.

EUROALA KONTOD

Osas 3.1 on euroala integreeritud kvartalikontod, mis sisaldavad põhjalikku teavet kodumajapidamiste (sealhulgas kodumajapidamisi teinendavad mittetulundusühingud), kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete, finantsasutuste ja valitsussektori majandustegevuse kohta, samuti nende sektorite ja euroala ning ülejäänud maailma vahelise vastastikuse toime kohta. Sesoonselt kohandamata jooksevhindade andmed on kontode lihtsustatud järjestust kasutades esitatud viimase kvartali kohta vastavalt 1995. aasta Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi (ESA 95) meetodilisele raamistikule.

Lühidalt öeldes hõlmab kontode (tehingute) järjestus: 1) tulukonto loomist; see konto näitab, kuidas kajastub tootmistegevus erinevates sissetuleku kategooriates; 2) esmaste tulude

konto jaotamist, millega registreeritakse omanditulu erinevate vormidega seotud laekumised ja kulud (majanduse puhul tervikuna on esmaste tulude konto tasakaalustavaks kirjeks riiklik tulu); 3) tulukonto teisest jaotamist, mis näitab, kuidas institutsionaalse sektori riiklik tulu muutub jooksevülekannete tõttu; 4) tulukonto kasutamist, mis kajastab kasutatava tulu kulutamist tarbimiseks või tulu säästmist; 5) kapitalikontot, mis näitab, kuidas kasutatakse säästusid ja netokapitaliülekandeid mittefinantsvarade omandamiseks (kapitalikonto tasakaalustavaks kirjeks on netolaenuandmine/-võtmine) ja 6) finantskontot, milles kajastub finantsvarade netosoetamine ja netokohustuste võtmine. Et kõiki mittefinantstehinguid peegeldavad finantstehingud, on finantskonto tasakaalustav kirje üldjoontes sama mis kapitalikonto põhjal arvutatud netolaenuandmine/-võtmine.

Samuti on esitatud alg- ja lõppbilansid, mis annavad ülevaate iga konkreetse sektori finantsvaradest kindlal ajahetkel. Ära on toodud ka finantsvarade ja -kohustuste muutused (nt muutused, mis on põhjustatud varade hinnamuutuste mõjust).

Kõigist majandussektoritest on finantsasutuste sektori finantskonto ja bilansi ülevaade üksikasjalikum, kajastades jaotamist rahaloomeasutusteks, teisteks finantsvahendajateks (sealhulgas finantstugiteenuseid osutavad ettevõtted) ning kindlustusseltsideks ja pensionifondideks.

Osas 3.2 on samuti kontode lihtsustatud järjestust järgides näidatud euroala mittefinantskontode (s.t eeltoodud kontod 1–5) nelja kvartali kumuleeritud vood (tehingud).

Osas 3.3 on analüütilisemalt esitatud kodumajapidamiste tulu-, kulu- ja akumulatsioonikontode nelja kvartali kumuleeritud vood (tehingud ja muud muutused), samuti bilansikontode bilansiline jääk. Sektoripõhiseid tehinguid ja tasakaalustavaid kirjeid on näidatud selliselt, et kodumajapidamiste finantseerimis- ja investeerimisotsuseid oleks lihtsam kajastada,

² ELT L 250, 2.10.2003, lk 19.

võttes samas arvesse osades 3.1 ja 3.2 esitatud kontode sisu.

Osas 3.4 on analüütilisemalt esitatud kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete tuluja akumulatsioonikontode nelja kvartali kumuleeritud vood (tehingud ja muud muutused), samuti bilansikontode bilansiline jääk.

Osas 3.5 on esitatud kindlustusseltside ja pensionifondide bilansi nelja kvartali kumuleeritud finantsvood (tehingud ja muud muutused) ja bilansiline jääk.

FINANTSTURUD

Euroala finantsturgude statistika hõlmab neid Euroopa Liidu liikmesriike, kes olid euro kasutusele võtnud statistikas kajastuval perioodil (muutuv koosseis), v.a väärtpaberimissioonide statistika (tabelid 4.1–4.4), mis puudutavad 15 riigist koosnevat euroala (s.t 13 riigist koosnevat euroala ning Küpros ja Malta) terve aegrea vältel (kindel koosseis).

Väärtpaberite (v.a aktsiate) ja noteeritud aktsiate (osad 4.1–4.4) kohta koostab statistika EKP, kes kasutab Euroopa Keskpankade Süsteemilt ja Rahvusvaheliste Arvelduste Pangalt saadud andmeid. Osas 4.5 on esitatud euroala residentide eurodes nomineeritud hoiuste ja laenude intressimäärad rahaloomeasutustes. Rahaturu intressimäärade, pikaajaliste riigivõlakirjade intressimäärade ja aktsiaturgude indekse kohta (osad 4.6–4.8) koostab EKP statistika elektrooniliste kanalite kaudu saadud andmete põhjal.

Väärtpaberimissioonide alane statistika hõlmab väärtpabereid (v.a aktsiad (võlaväärtpaberid)), mis on välja toodud osades 4.1, 4.2 ja 4.3, ning noteeritud aktsiaid, mida on kajastatud osas 4.4. Võlaväärtpaberid on jaotatud lühiajalisteks ja pikaajalisteks väärtpaberiteks. „Lühiajalised” väärtpaberid on algse tähtajaga kuni üks aasta (erandjuhtudel kuni kaks aastat). „Pikaajalised” väärtpaberid on

eelnimetatud tähtajast pikema tähtajaga, vabalt valitava (kuid igal juhul pikema kui üheaastase) tähtajaga või määramata tähtajaga väärtpaberid. Euroala residentide emiteeritud pikaajalised võlaväärtpaberid jaotatakse omakorda fikseeritud ja muutuva intressimääraga võlaväärtpaberiteks. Fikseeritud intressimääraga võlaväärtpaberite puhul ei muutu kupongi intressimäär võlaväärtpaberi kehtivusaja jooksul. Muutuva intressimääraga võlaväärtpaberite puhul muudetakse kupongi intressimäär perioodiliselt vastavalt sõltumatule intressimäärale või indeksile. Võlaväärtpaberite statistika kajastab hinnanguliselt 95% euroala residentide emissioonide kogumahust. Osades 4.1, 4.2 ja 4.3 näidatud eurodes nomineeritud väärtpaberid sisaldavad ka eurole vastavas riigi vääringus väljendatud väärtpabereid.

Osas 4.1 on esitatud väärtpaberid (v.a aktsiad) algse tähtaja, emitendi resideerumiskoha ja vääringu kaupa. Selles osas on toodud ka bilansiline jääk, eurodes nomineeritud väärtpaberite (v.a aktsiad) emissiooni kogusumma ja netosumma ning euroala residentide poolt eurodes ja kõikides valutatades emiteeritud väärtpaberid (v.a aktsiad) võlaväärtpaberite kogusumma ja pikaajaliste võlaväärtpaberite kohta. Emissiooni netosumma erineb muutustest bilansilises jäägis tulenevalt ümberhindamisest, ümberliigitusest ja muudest kohandustest. Selles osas on esitatud ka sesoonselt kohandatud statistika, mis hõlmab võlaväärtpaberite kogusumma ja pikaajaliste võlaväärtpaberite aastapõhiseid kuue kuu sesoonselt kohandatud kasvumäärasid. Viimased arvutatakse tinglike aktsiate sesoonselt kohandatud indeksi alusel, millest on maha arvatud sesoonsed mõjud. Üksikasjad on esitatud tehnilistes märkustes.

Osa 4.2 hõlmab bilansilise jäägi, emissiooni kogu- ja netosumma jaotust majandussektorite alusel euroala residentidest emitentide kaupa; jaotus vastab ESA 95-le. EKP on arvatud eurosüsteemi.

Osa 4.2 tabeli 1 veerus 1 näidatud võlaväärtpaberite kogusumma ja pikaajaliste võlaväärt-

paberite bilansiline jääk vastab osa 4.1 veerus 7 näidatud euroala residentide emiteeritud võlaväärtpaberite kogusumma ja pikaajaliste võlaväärtpaberite bilansilisele jäägile. Osa 4.2 tabeli 1 veerus 2 toodud andmed rahaloomeasutuste emiteeritud võlaväärtpaberite bilansilise jäägi kohta (võlaväärtpaberid kokku ja pikaajalised võlaväärtpaberid) on laias laastus võrreldavad emiteeritud võlaväärtpaberite andmetega, mis on toodud osa 2.1 tabeli 2 veerus 8 rahaloomeasutuste koondbilansi kohustuste poolel. Võlaväärtpaberite koguemissiooni netosumma, mis on esitatud osa 4.2 tabeli 2 veerus 1, vastab euroala residentide koguemissiooni netosummale, mis asub osa 4.1 veerus 9. Osa 4.2 tabelis 1 toodud jääkerinevus pikaajaliste võlaväärtpaberite ja fikseeritud ning muutuva intressimääraga võlaväärtpaberite kogusumma vahel tuleneb nullkupongiga võlakirjadest ja ümberhindamismõjudest.

Osas 4.3 kajastatakse euroala residentide emiteeritud võlaväärtpaberite sesoonselt kohandamata ja kohandatud kasvumäärasid (tähtaegade, instrumendi liigi, emitendi sektori ja vääringu kaupa). Nimetatud kasvumäärad põhinevad finantstehingutel, mis leiavad aset siis, kui institutsiooniline üksus omandab või lunastab võlakohustuse. Seetõttu ei arvestata kasvumäärade juures ümberliigitusi, ümberhindamisi, vahetuskursi muutusi ega muid tehingutest mittetulenevaid muutusi. Sesoonselt kohandatud kasvumäärad on esitamise huvides antud aastapõhistena. Üksikasjad on esitatud tehnilistes märkustes.

Osa 4.4 veergudes 1, 4, 6 ja 8 on toodud euroala residentide emiteeritud noteeritud aktsiate bilansiline jääk emiteerivate sektorite kaupa. Kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete emiteeritud noteeritud aktsiate kuised andmed vastavad osas 3.2 (põhikohustused, veerg 21) toodud kvartaliandmetele.

Osa 4.4 veergudes 3, 5, 7 ja 9 on euroala residentide emiteeritud noteeritud aktsiate aastased kasvumäärad (emitendi tegevussektori alusel). Need kasvumäärad põhinevad finantstehingutel,

mis leiavad aset siis, kui emitent müüb või ostab aktsiad sularaha eest, välja arvatud investeringud emitendi omaaktsiatesse. Nimetatud tehingud hõlmavad emitendi esmakordset noteerimist väärtpaberibörsil ning uute vahendite loomist või kustutamist. Aastaste kasvumäärade arvutamisel ei võeta arvesse ümberliigitusi, ümberhindamisi, vahetuskursi muutusi ega muid tehingutest mittetulenevaid muutusi.

Osas 4.5 on statistilised andmed kõigi intressimäärade kohta, mida euroala residentidest rahaloomeasutused kohaldavad eurodes nomineeritud hoiustele ja laenudele, mis on suunatud euroala residentidest kodumajapidamistele ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvatele ettevõtetele. Euroala rahaloomeasutuste intressimäärad arvutatakse välja iga kategooria suhtes kohaldatavate euroala riikide intressimäärade kaalutud keskmisena (vastavate tegevusmahtude kaupa).

Rahaloomeasutuste intressimäärade statistika on esitatud tegevusalade, sektorite, instrumendikategooria ja tähtaja, etteteatamistähtaja või algse fikseeritud intressimäära kohaldamise perioodide kaupa. Uued statistilised andmed rahaloomeasutuste intressimäärade kohta vahetavad välja need kümme üleminekuperioodi statistiliste andmete aegrida euroala jaepanganduse intressimäärade kohta, mis on avaldatud kuubülletäänides alates 1999. aasta jaanuarist.

Osas 4.6 esitatakse euroala, Ameerika Ühendriikide ja Jaapani rahaturgude intressimäärad. Euroala puhul on rahaturu intressimäärad kaetud suures ulatuses alates üleööhoiuste intressimääradest kuni 12kuuliste hoiusteni. Enne 1999. aasta jaanuari arvutati euroala arvestuslikud intressimäärad välja SKPga kaalutud liikmesriikide intressimäärade baasil. Kuu, kvartali ja aasta väärtused on perioodi keskmised, välja arvatud üleööturu intressimäärad kuni 1998. aasta detsembrini. Üleööhoiused on esitatud pankadevaheliste hoiuste intressimääradena kuni 1998. aasta detsembrini. Alates 1999. aasta jaanuarist kajastavad osa 4.6 veeru 1 andmed euroala pankadevahelise üleööturu keskmist

intressimäära (EONIA). Kuni 1998. aasta detsembrini on need perioodi lõpu seisuga esitatud intressimäärad ning sealt edasi perioodi keskmised intressimäärad. Alates 1999. aasta jaanuarist loetakse ühe-, kolme-, kuue- ja kaheteistkuuliste hoiuste intressimäärasid euro üleeurooplasteks pankadevahelisteks intressimääradeks (EURIBOR); kuni 1998. aasta detsembrini kasutati Londoni pankadevahelisi laenuintressimäärasid (LIBOR). Ameerika Ühendriikide ja Jaapani puhul on kolmekuuliste hoiuste intressimäärad esitatud LIBORi baasil.

Tabelis 4.7 on toodud euroala keskvalitsussektori emiteeritud eurodes nomineeritud AAA-reitinguga võlakirjadel põhinevatest nominaalsetest hetketulukõveratest saadud perioodi lõpu intressimäärad. Tulukõverate arvutamiseks kasutatakse Svenssoni mudelit³. Samuti on välja toodud 10 aasta ja 3 kuu ning 10 aasta ja 2 aasta intressimäärade vahed. Täiendavad tulukõverad (päevased andmed, sh joonised ja tabelid) ning vastav meetodiline teave on saadaval veebiaadressil <http://www.ecb.europa.eu/stats/money/yc/html/index.en.html>. Päevaseid andmeid on võimalik ka alla laadida.

Osas 4.8 on toodud euroala, Ameerika Ühendriikide ja Jaapani aktsiaturgude indeksid.

HINNAD, TOODANG, NÕUDLUS JA TÖÖTURG

Käesolevas osas kirjeldatud andmed on esitanud enamjaolt Euroopa Komisjon (põhiliselt Eurostat) ja riikide statistikaametid. Euroala tulemused saadakse liikmesriikide andmete koondamise teel. Andmed on ühtlustatud ja võrreldavad nii suures ulatuses kui võimalik. Statistilisi andmeid tööjõukulu (tunnis), SKP ja tarbimiskomponentide kohta, lisandväärtuse kohta tegevusalade lõikes, tööstustoodangu, jaemüügi ja registreeritud sõiduaudode kohta on kohandatud vastavalt tööpäevade arvu kõikumisele.

Euroala ühtlustatud tarbijahinnaindeks (osa 5.1 tabel 1) on saadaval alates 1995. aastast. See põhineb liikmesriikide ühtlustatud tarbijahinnaindeksitel, mille arvutamisel järgitakse kõigis euroala riikides sama meetodikat. Kaupade ja teenuste jaotus on tuletatud individuaaltarbimise klassifikaatori baasil (Coicop/ÜTHI). Ühtlustatud tarbijahinnaindeks hõlmab kodumajapidamiste rahalisi lõpptarbimiskulusid euroala majandusterritooriumil. Tabel sisaldab EKP koostatud sesoonselt kohandatud ÜTHI andmeid ja reguleeritud hindade eksperimentaalseid hinnanguid, mis põhinevad ÜTHI-l.

Tööstustoodangu tootjahindasid (osa 5.1 tabel 2), tööstustoodangut, uusi tellimusi, tööstusettevõtete käivet ja jaemüüki (osa 5.2) reguleerib Euroopa Liidu Nõukogu 19. mai 1998. aasta määrus (EÜ) nr 1165/98 lühiajalise statistika kohta⁴. Tööstustoodangu tootjahindade ja tööstustoodangu lõpptarbimisel põhinev liigitamine kujutab endast tööstuse (v.a ehitus) ühtlustatud all-liigitust (NACE osad C–E) tööstuse põhirühmadeks (MIG), mis on defineeritud komisjoni 26. märtsi 2001. aasta määruses (EÜ) nr 586/2001⁵. Tööstustoodangu tootjahinnad kajastavad tootjate hindasid väljaspool tehase väravat. Need sisaldavad kaudseid makse, välja arvatud käibemaks ja muud mahaarvamisele kuuluvad maksud. Tööstustoodang kajastab asjaomaste tööstussektorite lisandväärtust.

Tooraine maailmaturu hinnad (osa 5.1 tabel 2) mõõdavad muutusi euroala eurodes nomineeritud impordihindades võrreldes baasperiodiga.

Tööjõukulude indeksid (osa 5.1 tabel 3) mõõdavad muutusi tööjõukulus tööstus- (sh ehitus) ja turuteenuste sektoris töötatud tunni kohta. See meetodika on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2003. aasta määruses (EÜ) nr 450/2003, mis käsitleb tööjõukuluindeksit⁶, ja komisjoni 7. juuli 2003. aasta rakendusmääruses (EÜ) nr 1216/2003⁷.

³ Svensson L. E., 1994, „Estimating and Interpreting Forward Interest Rates: Sweden 1992-1994“, Majanduspoliitiliste Uuringute Keskus, dokument nr 1051.

⁴ EÜT L 162, 05.06.1998, lk 1.

⁵ EÜT L 86, 27.03.2001, lk 11.

⁶ ELT L 69, 13.03.2003, lk 1.

⁷ ELT L 169, 08.07.2003, lk 37.

Jaotus euroala tööjõukulude kohta tunnis on tehtud tööjõukulu komponentide (palk ja tööandja poolt tasutavad sotsiaalkindlustusmaksed ja palgamaksud, millest on maha arvatud tööandjale makstavad toetused) ja majandustegevuse alusel. EKP arvutab kollektiivlepinguga määratud palkade näitaja (memokirje osa 5.1 tabelis 3) liikmesriikide ühtlustamata määratluste baasil.

Tööjõu erikulu komponendid (osa 5.1 tabel 4), SKP ja selle komponendid (osa 5.2 tabelid 1 ja 2), SKP deflaatorid (osa 5.1 tabel 5) ja tööhõivestatistika (osa 5.3 tabel 1) kujutavad endast ESA 95 riikide kvartalikontode tulemusi.

Tööstusele esitatud uued tellimused (osa 5.2 tabel 4) sisaldavad vaatlusperioodi jooksul saadud tellimusi ja hõlmavad tööstusharusid, kus tegutsetakse peamiselt tellimuspõhiselt – eelkõige tekstiili-, tselluloosi-, paberi-, keemia-, metalli-, kapitalikaupade ja kestva kaupade tööstust. Andmete arvutamisel on tuginetud jooksevhindadele.

Tööstuslikku käivet ja jaemüüki käsitlevas osas (osa 5.2 tabel 4) mõõdetakse kogukäivet, sealhulgas kõiki makse ja lõive peale käibemaksu, mille kohta on esitatud arved vaatlusperioodi jooksul. Jaemüügi käive hõlmab jaemüügi kogukäivet (v.a mootorsõidukite ja mootorrataste müük ning remonditeenused). Uute sõiduautode registreerimised hõlmavad nii era- kui ka firmaautosid. Euroala aegread ei hõlma Küprost ega Maltat.

Äri- ja tarbijauuringute kvalitatiivsed andmed (osa 5.2 tabel 5) põhinevad Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja tarbijauuringutel.

Tööpuuduse määrad (osa 5.3 tabel 2) vastavad Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) suunistele. Need viitavad aktiivsetele töötajatele kui tööjõu osale lähtuvalt ühtlustatud kriteeriumidest ja mõistetest. Tööpuuduse määra arvutamise aluseks olevad tööjõu näit-

arvud erinevad osas 5.3 avaldatud hõive ja tööpuuduse tasemetest summast.

RIIGI RAHANDUS

Osades 6.1–6.5 on toodud euroala valitsussektori eelarvepositsioon. Andmed on põhiosas konsolideeritud ja tuginevad ESA 95 metoodikale. Osades 6.1–6.3 esitatud euroala aastased koondandmed on koostatud EKP poolt liikmesriikide keskpankadelt saadud ühtlustatud andmete põhjal, mida ajakohastatakse korrapäraselt. Andmed euroala riikide eelarvepuudujäägi ja võla kohta võivad seetõttu erineda andmetest, mida Euroopa Komisjon kasutab ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlemisel. Osades 6.4 ja 6.5 esitatud euroala kvartaalsed koondandmed on koostatud EKP poolt Eurostati ja liikmesriikide andmete alusel.

Osas 6.1 on esitatud valitsussektori aastased tulud ja kulud, lähtudes komisjoni 10. juuli 2000. aasta määruses (EÜ) nr 1500/2000⁸ (millega muudeti ESA 95) sõnastatud mõistetest. Osas 6.2 on toodud valitsussektori konsolideeritud koguvõlg nominaalväärtuses kooskõlas asutamislepingus ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlemist reguleerivate sätetega. Osades 6.1 ja 6.2 on esitatud üldandmed iga euroala riigi kohta, arvestades nende tähtsust stabiilsuse ja majanduskasvu pakti raamistikus. Üksikute euroala riikide eelarvete puudujäägid/ülejäädid vastavad jaotisele EDP B.9, nagu on määratletud komisjoni 25. veebruari 2002. aasta määruses (EÜ) nr 351/2002, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 3605/93 seoses ESA 95-le viitamisega. Osas 6.3 kajastatakse valitsussektori võla muutust. Erinevus valitsussektori võla muutuse ja riigieelarve puudujäägi vahel – eelarvepositsiooniväline võlamuutus – on peamiselt seletatav valitsuse poolt finantsvaradega tehtud tehingutega ja välisvaluuta hindamismõjudega. Osas 6.4 on kajastatud valitsussektori kvartaalsed tulud ja kulud, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu

⁸ EÜT L 172, 12.07.2000, lk 3.

10. juuni 2002. aasta määruses (EÜ) nr 1221/2002⁹ (milles käsitleti valitsussektori mittefinantskontode kvartaliandmeid) sõnastatud mõistetest. Osas 6.5 on esitatud kvartaalsed andmed valitsussektori konsolideeritud koguvõla, eelarvepositsioonivälise võlamuutuse ja valitsussektori laenuvajaduse kohta. Nende andmete koostamisel on kasutatud liikmesriikide poolt määruste (EÜ) nr 501/2004 ja 222/2004 alusel esitatud andmeid ja liikmesriikide keskpankade esitatud andmeid.

VÄLISMAJANDUS

Maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni statistikas (osad 7.1–7.4) kasutatud mõisted ja määratlused on üldiselt kooskõlas Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi koostamise käsiraamatuga (viies väljaanne, oktoober 1993), EKP 16. juuli 2004. aasta suunistega EKP statistilise aruandluse nõuete kohta (EKP/2004/15)¹⁰ ning neid muutvate EKP 31. mai 2007. aasta suunistega (EKP/2007/3)¹¹. Täiendavat teavet euroala maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni koostamisel kasutatud meetodika ja allikate kohta võib leida EKP väljaandest „European Union balance of payments/international investment position statistical methods” (mai 2007) ning järgmistest rakkerühma aruannetest: „Portfolio investment collection systems” (juuni 2002), „Portfolio investment income” (august 2003) ja „Foreign direct investment” (märts 2004), mida on võimalik alla laadida EKP kodulehelt. Lisaks on rahandus-, finants- ja maksebilansi statistika komitee kodulehel (www.cmfg.org) võimalik tutvuda ka EKP / Euroopa Komisjoni (Eurostat) maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni statistika kvaliteedi rakkerühma aruandega (juuni 2004). Rakkerühma soovitusel põhinev iga-aastane kvaliteediaruanne euroala maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni kohta on olemas EKP kodulehel.

Osade 7.1 ja 7.4 tabelites lähtutakse Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi käsiraamatu tähistussüsteemist, s.t jooksevkontol ja kapitalikontol esitatakse ülejäägid plussmärgiga, samas kui finantskonto puhul tähistab plussmärki kohustuste kasvu või varade vähenemist. Osa 7.2 tabelites esitatakse nii krediti- kui ka deebetehingud plussmärgiga. Lisaks on alates 2008. aasta veebruari kuubülletäänist osa 7.3 tabelid ümber korraldatud, mis võimaldab koos näidata maksebilansi, rahvusvahelise investeerimispositsiooni ja seonduvate kasvumäärade andmeid; uutes tabelites tähistatakse plussmärgiga varade ja kohustuste tehingud, mis vastavad positsioonide kasvule.

Euroala maksebilansi koostab EKP. Viimaseid kuuandmeid tuleb käsitleda tinglikena. Andmed vaadatakse üle pärast järgmise kuu näitajate ja/või üksikasjaliku kvartaalse maksebilansi avaldamist. Varasemate perioodide andmeid uuendatakse korrapäraselt või pärast meetodika muutumist.

Osa 7.2 tabelis 1 on toodud jooksevkonto kohta ka sesoonselt kohandatud andmed. Vajaduse korral on kohandamisel arvesse võetud tööpäevade arvu, liigaastat ja/või riigipühased. Osa 7.2 tabelis 3 ja osa 7.3 tabelis 8 on esitatud euroala maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni jaotus peamiste partnerriikide või nende rühmade kaupa, kusjuures eristatud on euroalaväliseid ELi liikmesriike ja ELi mittekuuluvaid riike ja piirkondi. Jaotus kajastab ka tehinguid ja positsioone Euroopa Liidu institutsioonide (mida statistiliselt loetakse euroalaväliseks nende füüsilisest asukohast hoolimata (v.a EKP)) ja teatud eesmärkidel ka offshore-keskuste ja rahvusvaheliste organisatsioonide suhtes. See jaotus ei sisalda portfelliinvesteeringute kohustuste, tuletisinstrumentide ega rahvusvaheliste reserve tehinguid ja positsioone. Samuti ei ole toodud eraldi andmeid Brasiiliale, Hiina mandriosale, Indiale ega Venemaale makstavate investeerimistulude kohta. Geograafilist jaotust on kirjeldatud 2005. aasta veebruari kuubülletääni artiklis „Euro area balance of

⁹ EÜT L 179, 09.07.2002, lk 1.

¹⁰ ELT L 354, 30.11.2004, lk 34.

¹¹ ELT L 159, 20.06.2007, lk 48.

payments and international investment position vis-à-vis main counterparts”.

Osas 7.3 toodud euroala maksebilansi finantskonto ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni andmete esitamisel on lähtutud tehingutest ja positsioonidest euroala mitteresidentide suhtes ning käsitletud euroala kui ühtset majanduspiirkonda (vt ka 2002. aasta detsembri kuubülletääni taustinfot 9, 2007. aasta jaanuari kuubülletääni taustinfot 5 ning 2008. aasta jaanuari kuubülletääni taustinfot 6). Rahvusvaheline investeerimispositsioon on koostatud jooksvates turuhindades, välja arvatud otseinvesteeringud, kus noteerimata aktsiate hindamisel kasutatakse raamatupidamislikke väärtusi, ja muud investeeringud (nt laenud ja hoiused). Kvartaalne rahvusvaheline investeerimispositsioon koostatakse sama meetodilise raamistiku alusel kui aastane rahvusvaheline investeerimispositsioon. Et osa andmeallikatest ei ole pärast kvartali lõppu kättesaadavad (või on kättesaadavad hiljem), hinnatakse kvartaalset rahvusvahelist investeerimispositsiooni osaliselt finantstehingute, varade hinna ja valuutaturu muutuste põhjal.

Osa 7.3 tabelis 1 on toodud kokkuvõtte investeerimispositsioonist ja euroala maksebilansi finantstehingutest. Aastase investeerimispositsiooni muutuse jaotus on saadud statistilise mudeli rakendamisel investeerimispositsiooni muutustele (v.a tehingud) koos varade ja kohustuste geograafilise jaotuse ja valuutakomponentide andmete ning erinevate finantsvarade hinnaindeksitega. Tabeli veerud 5 ja 6 sisaldavad teavet väljaspool euroala asuvate residentidest üksuste otseinvesteeringute ja euroalal asuvate mitteresidentidest üksuste otseinvesteeringute kohta.

Osa 7.3 tabelis 5 esitatud jaotused „laenud” ning „sularaha ja hoiused” tuginevad mitteresidentidest vastaspoole sektorile, s.t varasid mitteresidentsete pankade suhtes liigitatakse hoiusteks ning varasid teiste mitteresidentsete sektorite suhtes laenudeks. See jaotus sarnaneb muu statistika, sh rahaloomeasutuste konsoli-

deeritud bilansi jaotusega, ja on kooskõlas Rahvusvahelise Valuutafondi maksebilansi koostamise käsiraamatuga.

Eurosüsteemi rahvusvaheliste reservide bilansi- line jääk ning vastavad varad ja kohustused on toodud osa 7.3 tabelis 7. Need näitajad pole eurosüsteemi nädalastes raamatupidamisaruannetes kajastuvate andmetega täielikult võrreldavad nende hõlmatuse ja hindamise erinevuste tõttu. Tabelis 7 esitatud andmed on kooskõlas rahvusvaheliste reservide ja välisvaluuta likviidsuse statistika malli kohta käivate soovistustega. Muutused eurosüsteemi kullavaras (veerg 3) tulenevad 26. septembril 1999. aastal sõlmitud ja 8. märtsil 2004. aastal ajakohastatud keskpanga kullalepingu tingimustel tehtud kullatehingutest. Lisateavet eurosüsteemi rahvusvaheliste reservide statistilise käsitlemise kohta võib leida väljaandest „Statistical treatment of the Eurosystems international reserves” (oktoober 2000), mille saab alla laadida EKP kodulehelt. See leht sisaldab täpsemaid andmeid vastavalt rahvusvaheliste reservide ja välisvaluuta likviidsuse mallile.

Osas 7.4 on toodud euroala maksebilansi rahaline esitus, milles maksebilansi tehingud kajastavad tehinguid M3 välises vastaskirjes. Portfelliinvesteeringute kohustuste poolel (veerud 5 ja 6) hõlmavad tehingud euroala rahaloomeasutuste emiteeritud omandiväärtpaberite ja võlaväärtpaberite (v.a rahaturufondide osakud ja kuni kaheaastase tähtajaga võlaväärtpaberid) ostu ja müüki. Euroala maksebilansi rahalist esitust käsitleva meetodilise märkuse võib leida EKP kodulehelt jaotisest „Statistics”. Vt ka 2003. aasta juuni kuubülletääni taustinfot 1.

Osas 7.5 on toodud andmed euroala väliskaubanduse kohta. Andmete allikas on Eurostat. Ühikuhinna indeksid on kohandamata, samas kui maksumuse andmeid ja mahuindekseid kohandatakse sesoonselt ja tööpäevade arvuga. Osa 7.5 tabeli 1 veergudes 4–6 ja 9–11 toodud jaotus kaubagruppide kaupa vastab üldiste majanduskategooriate liigitusele. Valmistooted

(veerud 7 ja 12) ja nafta (veerg 13) vastavad rahvusvahelise kaubandusklassifikatsioonistandardi 4. parandatud väljaandes (SITC Rev. 4) esitatud definitsioonile. Geograafiline jaotus (osa 7.5 tabel 2) näitab põhilisi kaubanduspartnereid nii üksikult kui ka piirkondlike gruppide kaupa. Hiina ei hõlma Hongkongi. Mõistete, liigituste, andmete ulatuse ja kajastamise aja erinevuste tõttu pole väliskaubandusandmed (eelkõige impordiandmed) maksebilansi statistikas toodud kaubanimetustega (osad 7.1 ja 7.2) täielikult võrreldavad. Osalt tulenevad nimetatud erinevused kindlustus- ja veoteenuste lisamisest imporditud kaupade andmetesse.

VAHETUSKURSID

Osas 8.1 on toodud EKP poolt euroala kaubanduspartnerite vääringute suhtes arvatud euro nominaalse ja reaalse efektiivse vahetuskursi indeksid, mis põhinevad euro kahepoolsete vahetuskursside kaalutud keskmistel. Positiivne muutus näitab euro kallinemist. Keskmise arvutamisel tuginetakse aastatel 1995–1997 ja 1999–2001 toimunud valmistoodete vahetusele kaubanduspartneritega, sealjuures arvestatakse kolmanda turu mõjusid. Euro nominaalse ja reaalse efektiivse vahetuskursi indeksid tulenevad aastatele 1995–1997 tuginevate keskmiste sidumisest aastatele 1999–2001 tuginevate keskmistega 1999. aasta alguses. 12 euroalavälist Euroopa Liidu liikmesriiki, Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Hiina, Hongkong, Jaapan, Kanada, Lõuna-Korea, Norra, Singapur ja Šveits moodustavad 22 riigist koosneva kaubanduspartnerite grupi, kelle andmete põhjal leitakse efektiivsed vahetuskursid (EER-22). Need 22 liiget kuuluvad omakorda 42 riigist koosnevasse gruppi koos järgmiste riikidega (EER-42): Alžeeria, Argentina, Brasiilia, Filipiinid, Horvaatia, Iisrael, India, Island, Indoneesia, Lõuna-Aafrika, Malaisia, Maroko, Mehhiko, Tai, Taiwan, Tšiili, Türgi, Uus-Meremaa, Venemaa ja Venezuela. Reaalne efektiivne vahetuskurss arvutatakse välja tarbijahinnaindeksi, tootja-

hinnaindeksi, sisemajanduse koguprodukti deflaatori, töötleva tööstuse tööjõu erikulu ja kogumajanduse tööjõu erikulu baasil.

Täpsem teave efektiivsete vahetuskursside arvutamise kohta on toodud 2007. aasta märtsi kuubülletääni taustinfos 8 „Euro efektiivsed vahetuskursid pärast hiljutist euroala ja Euroopa Liidu laienemist” ning EKP üldtoimetises nr 2 (Occasional Paper, Luca Buldorini, Stelios Makrydakis ja Christian Thimann „The effective exchange rates of the euro”, veebruar 2002), mida on võimalik alla laadida EKP kodulehelt.

Osas 8.2 toodud kahepoolsed vahetuskursid on vastavate vääringute igapäevaselt avaldatavate kontrollmäärade kuu keskmised.

EUROALAVÄLINE ARENG

Muude Euroopa Liidu liikmesriikide (osa 9.1) kohta käivate statistiliste andmete kogumisel ja koostamisel on järgitud samu põhimõtteid mis euroala andmete puhul. Osas 9.2 toodud andmed Ameerika Ühendriikide ja Jaapani kohta on saadud nende riikide allikatest.

LISAD

EUROSÜSTEEMI RAHAPOLIITILISTE MEETMETE KRONOLOOGIA¹

12. JAANUAR JA 2. VEEBRUAR 2006

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 2,25%, 3,25% ja 1,25%.

2. MÄRTS 2006

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära 25 baaspunkti 2,50%ni alates 8. märtsil 2006 tehtavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu suurendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 25 baaspunkti vastavalt 3,50% ja 1,50%ni ning kehtestab uute intressimäärade jõustumiskuupäevaks 8. märtsi 2006.

6. APRILL JA 4. MAI 2006

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 2,50%, 3,50% ja 1,50%.

8. JUUNI 2006

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära 25 baaspunkti 2,75%ni alates 15. juunil 2006 tehtavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu suurendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 25 baaspunkti vastavalt 3,75% ja 1,75%ni ning kehtestab uute intressimäärade jõustumiskuupäevaks 15. juuni 2006.

6. JUULI 2006

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 2,75%, 3,75% ja 1,75%.

3. AUGUST 2006

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära 25 baaspunkti 3,0%ni alates 9. augustil 2006 tehtavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu suurendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 25 baaspunkti 4,0% ja 2,0%ni ning kehtestab uute intressimäärade jõustumiskuupäevaks 9. augusti 2006.

31. AUGUST 2006

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 3,0%, 4,0% ja 2,0%.

5. OKTOOBER 2006

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära 25 baaspunkti 3,25%ni alates 11. oktoobril 2006 tehtavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu suurendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 25 baaspunkti 4,25% ja 2,25%ni ning kehtestab uute intressimäärade jõustumiskuupäevaks 11. oktoobri 2006.

¹ Kronoloogia 1999.–2005. a võetud eurosüsteemi rahapoliitiliste meetmete kohta on kirjjas EKP vastavates aastaaruannetes.

2. NOVEMBER 2006

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintrssi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 3,25%, 4,25% ja 2,25%.

7. DETSEMBER 2006

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintrssi alammäära 25 baaspunkti 3,50%ni alates 13. detsembril 2006 tehtavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu suurendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 25 baaspunkti 4,50% ja 2,50%ni ning kehtestab uute intressimäärade jõustumiskuupäevaks 13. detsembri 2006.

21. DETSEMBER 2006

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide kogumahtu 2007. aastal 40 miljardist eurost 50 miljardi euroni operatsiooni kohta. Mahu suurendamisel võetakse arvesse järgmisi aspekte: euroala pangandussüsteemi likviidsusvajadus on viimastel aastatel jõuliselt kasvanud ja suureneb eelduste kohaselt 2007. aastal veelgi. Seetõttu on eurosüsteem otsustanud veidi suurendada pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonidega rahuldatava likviidsusvajaduse osakaalu. Eurosüsteem jätkab siiski likviidsuse tagamist oma põhiliste refinantseerimisoperatsioonide kaudu. Nõukogu võib teha otsuse kogumahu korrigeerimise kohta 2008. aasta algul.

11. JAANUAR JA 8. VEEBRUAR 2007

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintrssi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 3,50%, 4,50% ja 2,50%.

8. MÄRTS 2007

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintrssi alammäära 25 baaspunkti 3,75%ni alates 14. märtsil 2007 tehtavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu suurendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 25 baaspunkti vastavalt 4,75% ja 2,75%ni ning kehtestab uute intressimäärade jõustumiskuupäevaks 14. märtsi 2007.

12. APRILL JA 10. MAI 2007

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintrssi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 3,75%, 4,75% ja 2,75%.

6. JUUNI 2007

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintrssi alammäära 25 baaspunkti 4%ni alates 13. juunil 2007 tehtavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu suurendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 25 baaspunkti vastavalt 5% ja 3%ni ning kehtestab uute intressimäärade jõustumiskuupäevaks 13. juuni 2007.

5. JUULI, 2. AUGUST, 6. SEPTEMBER, 4. OKTOOBER, 8. NOVEMBER JA 6. DETSEMBER 2007, 10. JAANUAR, 7. VEEBRUAR, 6. MÄRTS, 10. APRILL, 8. MAI JA 5. JUUNI 2008

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 4,00%, 5,00% ja 3,00%.

3. JUULI 2008

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab suurendada põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära 25 baaspunkti 4,25%ni alates 9. juulil 2008 tehtavast operatsioonist. Samuti otsustab nõukogu suurendada nii laenamise kui ka hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid 25 baaspunkti vastavalt 5,25% ja 3,25%ni ning kehtestab uute intressimäärade jõustumiskuupäevaks 9. juuli 2008.

7. AUGUST JA 4. SEPTEMBER 2008

Euroopa Keskpanga nõukogu otsustab, et põhiliste refinantseerimisoperatsioonide pakkumisintressi alammäära ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärasid ei muudeta ning need jäävad vastavalt tasemetele 4,25%, 5,25% ja 3,25%.

EUROOPA KESKPANGA POOLT ALATES 2007. AASTAST AVALDATUD DOKUMENDID

Käesolev loetelu sisaldab valikut Euroopa Keskpanga poolt alates 2007. a jaanuarist avaldatud dokumentidest. Teadustoimetiste (*Working Papers*) loetelu viitab üksnes 2008. a juunist kuni augustini avaldatud trükistele. Huvilistel on võimalus saada väljaandeid tasuta (kui ei ole teisiti märgitud ning varude olemasolu korral), andes oma soovist teada aadressile info@ecb.europa.eu.

Euroopa Keskpanga ja Euroopa Rahainstituudi (EMI) poolt avaldatud dokumentide täielik nimekiri on saadaval EKP kodulehel (<http://www.ecb.europa.eu>).

AASTARUANNE

“Aastaruanne 2006”, aprill 2007.

“Aastaruanne 2007”, aprill 2008.

LÄHENEMISARUANNE

“Lähenemisaruanne mai 2007”.

“Lähenemisaruanne mai 2008”.

KUUBÜLLETÄANI ERIVÄLJAANNE

“EKP 10. aastapäev, 1998–2008”, mai 2008.

KUUBÜLLETÄANIS AVALDATUD ARTIKLID

“The enlarged EU and euro area economies”, jaanuar 2007.

“Developments in the structural features of the euro area labour markets over the last decade”, jaanuar 2007.

“Putting China’s economic expansion in perspective”, jaanuar 2007.

“Challenges to fiscal sustainability in the euro area”, veebruar 2007.

“The EU arrangements for financial crisis management”, veebruar 2007.

“Migrant remittances to regions neighbouring the EU”, veebruar 2007.

“Communicating monetary policy to financial markets”, aprill 2007.

“Output growth differentials in the euro area: sources and implications”, aprill 2007.

“From government deficit to debt: bridging the gap”, aprill 2007.

“Measured inflation and inflation perceptions in the euro area”, mai 2007.

“Competition in and economic performance of the euro area services sector”, mai 2007.

“Determinants of growth in the EU Member States of central and eastern Europe”, mai 2007.

“Share buybacks in the euro area”, mai 2007.

“Interpreting monetary developments since mid-2004”, juuli 2007.

“Oil-exporting countries: key structural features, economic developments and oil revenue recycling”, juuli 2007.

“Adjustment of global imbalances in a financially integrating world”, august 2007.

“The financing of small and medium-sized enterprises in the euro area”, august 2007.

“Leveraged buyouts and financial stability”, august 2007.

“Long-term developments in MFI loans to households in the euro area: main patterns and determinants”, oktoober 2007.

“The collateral frameworks of the Federal Reserve System, the Bank of Japan and the Eurosystem”, oktoober 2007.

- “Circulation and supply of euro banknotes and preparations for the second series of banknotes”, oktoober 2007.
- “The stock market’s changing structure and its consolidation: implications for the efficiency of the financial system and monetary policy”, november 2007.
- “The introduction of quarterly sectoral accounts statistics for the euro area”, november 2007.
- “Productivity developments and monetary policy”, jaanuar 2008.
- “Globalisation, trade and the euro area macroeconomy”, jaanuar 2008.
- “The Eurosystem’s experience with forecasting autonomous factors and excess reserves”, jaanuar 2008.
- “The analysis of the euro money market from a monetary policy perspective”, veebruar 2008.
- “Securitisation in the euro area”, veebruar 2008.
- “The new euro area yield curves”, veebruar 2008.
- “Business investment in the euro area and the role of firms’ financial positions”, aprill 2008.
- “Short-term forecasts of economic activity in the euro area”, aprill 2008.
- “Developments in the EU arrangements for financial stability”, aprill 2008.
- “Price stability and growth”, mai 2008.
- “The Eurosystem’s open market operations during the recent period of financial market volatility”, mai 2008.
- “One monetary policy and many fiscal policies: ensuring a smooth functioning of EMU”, juuli 2008.
- “Euro area trade in services: some key stylised facts”, juuli 2008.
- “The Eurosystem as a provider of technical assistance to EU neighbouring regions”, juuli 2008.
- “The external dimension of monetary analysis”, august 2008.
- “The role of banks in the monetary policy transmission mechanism”, august 2008.

STATISTICS POCKET BOOK

Saadaval igakuiselt alates 2003. a augustist.

ÕIGUSALASED TEADUSTOIMETISED (LEGAL WORKING PAPER SERIES)

- 4 “Privileges and immunities of the European Central Bank”, G. Gruber ja M. Benisch, juuni 2007.
- 5 “Legal and institutional aspects of the currency changeover following the restoration of the independence of the Baltic States”, K. Drēviņa, K. Laurinavičius ja A. Tupits, juuli 2007.
- 6 “The legal implications of the prudential supervisory assessment of bank mergers and acquisitions under EU law”, juuni 2008.
- 7 “Electronic money institutions: current trends, regulatory issues and future prospects”, P. Athanassiou ja N. Max-Guix, juuli 2008.

ÜLDISED TOIMETISED (OCCASIONAL PAPER SERIES)

- 55 “Globalisation and euro area trade: interactions and challenges”, U. Baumann ja F. di Mauro, veebruar 2007.
- 56 “Assessing fiscal soundness: theory and practice”, N. Giammarioli, C. Nickel, P. Rother ja J.-P. Vidal, märts 2007.
- 57 “Understanding price developments and consumer price indices in south-eastern Europe”, S. Herrmann ja E. K. Polgar, märts 2007.

- 58 “Long-term growth prospects for the Russian economy”, R. Beck, A. Kamps ja E. Mileva, märts 2007.
- 59 “The ECB Survey of Professional Forecasters (SPF) – A review after eight years’ experience”, C. Bowles, R. Friz, V. Genre, G. Kenny, A. Meyler ja T. Rautanen, aprill 2007.
- 60 “Commodity price fluctuations and their impact on monetary and fiscal policies in Western and Central Africa”, U. Böwer, A. Geis ja A. Winkler, aprill 2007.
- 61 “Determinants of growth in the central and eastern European EU Member States – A production function approach”, O. Arratibel, F. Heinz, R. Martin, M. Przybyła, L. Rawdanowicz, R. Serafini ja T. Zumer, aprill 2007.
- 62 “Inflation-linked bonds from a central bank perspective”, J. A. Garcia ja A. van Rixtel, juuni 2007.
- 63 “Corporate finance in the euro area – including background material”, EKPSi rahapoliitika komitee rakkerühm, juuni 2007.
- 64 “The use of portfolio credit risk models in central banks”, EKPSi turuoperatsioonide komitee rakkerühm, juuli 2007.
- 65 “The performance of credit rating systems in the assessment of collateral used in Eurosystem monetary policy operations”, F. Coppens, F. González ja G. Winkler, juuli 2007.
- 66 “Structural reforms in EMU and the role of monetary policy – a survey of the literature”, N. Leiner-Killinger, V. López Pérez, R. Stiegert ja G. Vitale, juuli 2007.
- 67 “Towards harmonised balance of payments and international investment position statistics – the experience of the European compilers”, J.-M. Israël ja C. Sánchez Muñoz, juuli 2007.
- 68 “The securities custody industry”, D. Chan, F. Fontan, S. Rosati ja D. Russo, august 2007.
- 69 “Fiscal policy in Mediterranean countries – Developments, structures and implications for monetary policy”, M. Sturm ja F. Gurtner, august 2007.
- 70 “The search for Columbus’ egg: Finding a new formula to determine quotas at the IMF”, M. Skala, C. Thimann ja R. Wölfinger, august 2007.
- 71 “The economic impact of the Single Euro Payments Area”, H. Schmiedel, august 2007.
- 72 “The role of financial markets and innovation in productivity and growth in Europe”, P. Hartmann, F. Heider, E. Papaioannou ja M. Lo Duca, september 2007.
- 73 “Reserve accumulation: objective or by-product?”, J. O. de Beaufort Wijnholds ja L. Søndergaard, september 2007.
- 74 “Analysis of revisions to general economic statistics”, H. C. Dieden ja A. Kanutin, oktoober 2007.
- 75 “The role of other financial intermediaries in monetary and credit developments in the euro area” P. Moutot (toimetaja) ning D. Gerdesmeier, A. Lojschová ja J. von Landesberger (koordineerijad), oktoober 2007.
- 76 “Prudential and oversight requirements for securities settlement”, D. Russo, G. Caviglia, C. Papathanassiou ja S. Rosati, detsember 2007.
- 77 “Oil market structure, network effects and the choice of currency for oil invoicing”, E. Mileva ja N. Siegfried, detsember 2007.
- 78 “A framework for assessing global imbalances”, T. Bracke, M. Bussière, M. Fidora ja R. Straub, jaanuar 2008.
- 79 “The workings of the Eurosystem: monetary policy preparations and decision-making – selected issues”, P. Moutot, A. Jung ja F. P. Mongelli, jaanuar 2008.
- 80 “China’s and India’s roles in global trade and finance: twin titans for the new millennium?”, M. Bussière ja A. Mehl, jaanuar 2008.
- 81 “Measuring financial integration in new EU Member States”, M. Baltzer, L. Cappiello, R. A. De Santis ja S. Manganelli, märts 2008.

- 82 “The sustainability of China’s exchange rate policy and capital account liberalisation”, L. Cappiello ja G. Ferrucci, märts 2008.
- 83 “The predictability of monetary policy”, T. Blattner, M. Catenaro, M. Ehrmann, R. Strauch ja J. Turunen, märts 2008.
- 84 “Short-term forecasting of GDP using large monthly datasets: a pseudo real-time forecast evaluation exercise”, G. Rünstler, K. Barhoumi, R. Cristadoro, A. Den Reijer, A. Jakaitiene, P. Jelonek, A. Rua, K. Ruth, S. Benk ja C. Van Nieuwenhuyze, mai 2008.
- 85 “Benchmarking the Lisbon Strategy”, D. Ioannou, M. Ferdinandusse, M. Lo Duca ja W. Coussens, juuni 2008.
- 86 “Real convergence and the determinants of growth in EU candidate and potential candidate countries: a panel data approach”, M. M. Borys, É. K. Polgár ja A. Zlate, juuni 2008.
- 87 “Labour supply and employment in the euro area countries: developments and challenges”, Euroopa Keskpankade Süsteemi rahapoliitika komitee rakkerühm, juuni 2008.
- 88 “Real convergence, financial markets, and the current account – emerging Europe versus emerging Asia”, S. Herrmann ja A. Winkler, juuni 2008.
- 89 “An analysis of youth unemployment in the euro area”, R. Gomez-Salvador ja N. Leiner-Killinger, juuni 2008.
- 90 “Wage growth dispersion across the euro area countries: some stylised facts”, M. Andersson, A. Gieseck, B. Pierluigi ja N. Vidalis, juuli 2008.
- 91 “The impact of sovereign wealth funds on global financial markets”, R. Beck ja M. Fidora, juuli 2008.
- 92 “The Gulf Cooperation Council countries: economic structures, recent developments and role in the global economy”, M. Sturm, J. Strasky, P. Adolf ja D. Peschel, juuli 2008.
- 93 “Russia, EU enlargement and the euro”, Z. Polański ja A. Winkler, august 2008.

RESEARCH BULLETIN

Research Bulletin, No 6, juuni 2007.

Research Bulletin, No 7, juuni 2008.

TEADUSTOIMETISED (WORKING PAPER SERIES)

- 904 “Does money matter in the IS curve? The case of the United Kingdom”, B. E. Jones ja L. Stracca, juuni 2008.
- 905 “A persistence-weighted measure of core inflation in the euro area”, L. Bilke ja L. Stracca, juuni 2008.
- 906 “The impact of the euro on equity markets: a country and sector decomposition”, L. Cappiello, A. Kadareja ja S. Manganeli, juuni 2008.
- 907 “Globalisation and the euro area: simulation-based analysis using the New Area-Wide Model”, P. Jacquinot ja R. Straub, juuni 2008.
- 908 “Three-step analysis of public finances sustainability: the case of the European Union”, A. Afonso ja C. Rault, juuni 2008.
- 909 “Repo markets, counterparty risk and the 2007/2008 liquidity crisis”, C. Ewerhart ja J. Tapping, juuni 2008.
- 910 “How has CDO market pricing changed during the turmoil? Evidence from CDS index tranches”, M. Scheicher, juuni 2008.
- 911 “Global liquidity glut or global savings glut? A structural VAR approach”, T. Bracke ja M. Fidora, juuni 2008.

- 912 “Labour cost and employment across euro area countries and sectors”, B. Pierluigi ja M. Roma, juuni 2008.
- 913 “Country and industry equity risk premia in the euro area: an intertemporal approach”, L. Cappiello, M. Lo Duca ja A. Maddaloni, juuni 2008.
- 914 “Evolution and sources of manufacturing productivity growth: evidence from a panel of European countries”, S. Giannangeli ja R. Gómez-Salvador, juuni 2008.
- 915 “Medium-run redux: technical change, factor shares and frictions in the euro area”, P. McAdam ja A. Willman, juuni 2008.
- 916 “Optimal reserve composition in the presence of sudden stops: the euro and the dollar as safe haven currencies”, R. Beck ja E. Rahbari, juuli 2008.
- 917 “Modelling and forecasting the yield curve under model uncertainty”, P. Donati ja F. Donati, juuli 2008.
- 918 “Imports and profitability in the euro area manufacturing sector: the role of emerging market economies”, T. Peltonen, M. Skala, A. Santos Rivera ja G. Pula, juuli 2008.
- 919 “Fiscal policy in real time”, J. Cimadomo, juuli 2008.
- 920 “An investigation on the effect of real exchange rate movements on OECD bilateral exports”, A. Berthou, juuli 2008.
- 921 “Foreign direct investment and environmental taxes”, R. A. De Santis ja F. Stähler, juuli 2008.
- 922 “A review of nonfundamentalness and identification in structural VAR models”, L. Alessi, M. Barigozzi ja M. Capasso, juuli 2008.
- 923 “Resuscitating the wage channel in models with unemployment fluctuations”, K. Christoffel ja K. Kuester, august 2008.
- 924 “Government spending volatility and the size of nations”, D. Furceri ja M. Poplawski Ribeiro, august 2008.
- 925 “Flow on conjunctural information and forecast of euro area economic activity”, K. Drechsel ja L. Maurin, august 2008.
- 926 “Euro area money demand and international portfolio allocation: a contribution to assessing risks to price stability”, R. A. De Santis, C. A. Favero ja B. Roffia, august 2008.
- 927 “Monetary stabilisation in a currency union of small open economies”, M. Sánchez, august 2008.
- 928 “Corporate tax competition and the decline of public investment”, P. Gomes ja F. Pouget, august 2008.

MUUD VÄLJAANDED

- “Government finance statistics guide”, jaanuar 2007.
- “Letter from the ECB President to Ms Pervenche Berès, Chairwoman of the Committee on Economic and Monetary Affairs, European Parliament”, jaanuar 2007.
- “Letter from the ECB President to Mr Jean-Marie Cavada, Chairman of the Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs, European Parliament”, jaanuar 2007.
- “Euro area balance of payments and international investment position statistics – Annual quality report”, veebruar 2007.
- “List of monetary financial institutions and institutions subject to minimum reserves”, veebruar 2007 (ainult elektroonilisel kujul).
- “Financial statistics for a global economy – proceedings of the 3rd ECB conference on statistics”, veebruar 2007.
- “Euro Money Market Study 2006”, veebruar 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“Letter from the ECB President to Ms Pervenche Berès, Chairwoman of the Committee on Economic and Monetary Affairs, European Parliament”, veebruar 2007.

“Monetary financial institutions and markets statistics sector manual”, märts 2007.

“Financial integration in Europe”, märts 2007.

“TARGET2-Securities – The blueprint”, märts 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“TARGET2-Securities – Technical feasibility”, märts 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“TARGET2-Securities – Operational feasibility”, märts 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“TARGET2-Securities – Legal feasibility”, märts 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“TARGET2-Securities – Economic feasibility”, märts 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“Risk measurement and systemic risk. Fourth joint central bank research conference 8-9 November 2005. In cooperation with the Committee on the Global Financial System”, aprill 2007.

“How the euro became our money. A short history of the euro banknotes and coins”, aprill 2007.

“Large banks and private equity-sponsored leveraged buyouts in the EU”, aprill 2007.

“TARGET Annual Report 2006”, mai 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“European Union balance of payments: international investment position statistical methods”, mai 2007.

“Bond markets and long-term interest rates in non-euro area Member States of the European Union: statistical tables”, mai 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“The euro bonds and derivatives markets”, juuni 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“Review of the international role of the euro”, juuni 2007.

“Fourth Progress Report on TARGET2, General Functional Specifications”, juuni 2007.

“Financial Stability Review”, juuni 2007.

“Monetary policy: a journey from theory to practice”, juuni 2007.

“The Eurosystem policy principles on the location and operation of infrastructures settling euro-denominated payment transactions”, juuli 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“Fifth SEPA progress report”, juuli 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“Potential impact of Solvency II on financial stability”, juuli 2007.

“The role of central counterparties – issues related to central counterparty clearing”, EKP ja föderaalreservi Chicago konverents, 3.–4. aprill 2006, juuli 2007.

“European legislation on financial markets: Settlement Finality Directive, Financial Collateral Directive, Winding-Up Directive for Credit Institutions”, juuli 2007.

“Payment and securities settlement systems in the European Union (Blue Book)”, Vol. 1: euro area countries, Vol. 2: non-euro area countries, august 2007.

“EU banking structures”, oktoober 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“TARGET2-Securities progress report”, oktoober 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“Fifth progress report on TARGET2” with Annex 1 “Information guide for TARGET2 users” (version 1.0), Annex 2 “User information guide to TARGET2 pricing” and Annex 3 “TARGET2 compensation scheme, claim form”, oktoober 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“EU banking sector stability”, november 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“Euro Money Market Survey”, november 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“Review of the Lamfalussy framework: Eurosystem contribution”, november 2007 (ainult elektroonilisel kujul).

“Correspondent central banking model (CCBM): procedures for Eurosystem counterparties”, detsember 2007.

“Financial Stability Review”, detsember 2007.

“Bond markets and long-term interest rates in non-euro area Member States of the European Union”, jaanuar 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

“Oversight framework for card payment schemes – standards”, jaanuar 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

“The role of money – money and monetary policy in the 21st Century – proceedings of the Fourth ECB Central Banking Conference 2006”, veebruar 2008.

“Euro area balance of payments and international investment position statistics – Annual quality report”, märts 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

“ECB statistics quality framework (SQF)”, aprill 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

“Quality assurance procedures within the ECB statistical function”, aprill 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

“ECB statistics – an overview”, aprill 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

“TARGET Annual Report 2007”, aprill 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

“Financial integration in Europe”, aprill 2008.

“Financial Stability Review”, juuni 2008.

“Labour supply and employment in the euro area countries: developments and challenges”, juuni 2008.

“The international role of the euro”, juuli 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

“Payment systems and market infrastructure oversight report”, juuli 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

“Letter from the ECB President to Mr Dimitrios Papadimoulis, Member of the European Parliament”, juuli 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

“Letter from the ECB President to Mr Ashley Mote, Member of the European Parliament”, juuli 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

“Legal framework of the Eurosystem and the ESCB. ECB legal acts and instruments”, juuli 2008.

“CCBM2 User Requirements 4.1”, juuli 2008 (ainult elektroonilisel kujul).

BROŠÜÜRID

“A single currency: an integrated market infrastructure”, september 2007.

“The European Central Bank, the Eurosystem, the European System of Central Banks”, 2. väljaanne, mai 2008.

“Price stability – why is it important for you?”, juuni 2008.

SÕNASTIK

Käesolev sõnastik sisaldab kuubülletäänis sageli kasutatavate terminite valikut. Põhjalikuma ja üksikasjalikuma sõnastiku leiate EKP kodulehelt (www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/index.en.html).

Allahindamine: rahaloomeasutuse bilansis dokumenteeritud laenude väärtuse alandamine, kui leitakse, et osa laenudest ei ole võimalik tagasi saada.

Autonoomsed likviidsustegurid: likviidsustegurid, mis ei tulene tavaliselt kasutatavatest rahapoliitilistest vahenditest. Need hõlmavad näiteks ringluses olevaid pangatähti, valitsuse hoiuseid keskpangas ja keskpanga netovälisvarasid.

Deflatsioon: üldise hinnataseme, s.t tarbijahinnaindeksi langus.

Eelarve puudujäägi suhtarv (valitsussektor): valitsussektori võla suhe SKPsse jooksvates turuhindades. Selle kohta kehtib üks rahandusliku stabiilsuse kriteeriumidest, mis on sätestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 104 lõikes 2, et teha kindlaks ülemäärase eelarve puudujäägi olemasolu. Seda nimetatakse ka eelarve puudujäägi suhtarvuks.

Eelarve puudujääk (valitsussektor): valitsussektori laenude netoväärtus, s.t valitsemissektori kogutulude ja -kulude erinevus.

Eelarvepositiooniväline võlamuutus (valitsussektor): valitsussektori eelarvepuudujäägi ja valitsussektori võla muutuse vaheline erinevus.

Eeldatav volatiilsus: mõõdab oodatavat kõikumist (aastaste portsendimäärade põhjal arvutatav standardhälve) näiteks võlakirjade ja aktsiate/osakute (või vastavate futuurlepingute) hindades, mille saab välja võtta nii võlakirjade ja aktsiate/osakute hinnast, tähtajast ning optioonihinnast kui ka riskivabast tulumäärast, kasutades sellist optiooni hindamise mudelit nagu Black-Scholesi mudel.

EKP baasintressimäärad: EKP nõukogu poolt kehtestatud intressimäärad, mis kajastavad EKP rahapoliitilist hoiakut. Nendeks on põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäär ning laenamise ja hoiustamise püsivõimaluse intressimäärad.

EONIA (euroala pankadevahelise üleööturu keskmine aastaintressimäär): tehingutel põhinev intressimäär, mis kehtib pankadevahelisel eurohoiuste üleööturul. See arvutatakse osalevate pankade poolt avaldatud eurodes nomineeritud tagatiseta üleöolaenutehingute intressimäärade kaalutud keskmisena.

ERM2 (vahetuskursimehhanism 2): vahetuskursikokkulepe, mis loob raamistiku vahetuskursipoliitika alasele koostööle euroala riikide ning majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis mitteosalevate ELi liikmesriikide vahel.

EURIBOR (euro üleeuroopaline pankadevaheline intressimäär): intressimäär, millega esmaklassiline pank on nõus laenama raha eurodes teisele esmaklassilisele pangale ning mida arvutatakse iga päev pankadevaheliste hoiuste puhul tähtajaga kuni 12 kuud.

Euroala: neid Euroopa Liidu liikmesriike hõlmav ala, kus vastavalt asutamislepingule on ühisrahana kasutusele võetud euro.

Euro efektiivsed vahetuskursid (nominaal-/reaalkursid): euro ja euroala põhiliste kaubanduspartnerite vääringute kahepoolsete vahetuskursside kaalutud keskmine. EKP avaldab euro efek-

tiivse nominaalkursi indekseid kahe kaubanduspartnerite grupi taustal: 12 euroalavälist Euroopa Liidu liikmesriiki ja 10 põhilist kaubanduspartnerit väljastpoolt Euroopa Liitu moodustavad 22 riigist koosneva kaubanduspartnerite grupi (EER-22) ning eelnimetatud 22 riigist koosnev kaubanduspartnerite grupp ja 20 täiendavat riiki moodustavad teise 42 riigist koosneva grupi (EER-42), kelle andmete põhjal leitakse efektiivsed vahetuskursid. Keskmise kaalumisel kasutatavad andmed kajastavad iga partnerriigi osa euroala kaubanduses ja arvestavad konkurentsi kolmandal turul. Euro reaalkurs on euro nominaalkurs, mis on korrutatud välismaiste kaalutud keskmiste ning kohalike hindade või kulude suhtega. Seega on need hinna ja kulude konkurent-sivõime mõõtühikud.

Euroala ostujuhtide uuringud: tootmis- ja teenindussektori ettevõttingimuste uuring, mis on korraldatud mitmes euroala riigis ja mida kasutatakse indeksite arvutamiseks. Euroala toot-missektoris tegutsevate ostujuhtide indeks (PMI) on kaalutud keskmine näitaja, mis on arvatud toodanguindeksite, uute tellimuste, tööhõive, tarnetähtaegade ja valmistoodangu varu alusel. Teenindussektori uuringu käigus esitatakse küsimusi äritegevuse, oodatava tulevase äritegevuse, täitmata tellimuste, uute sissetulevate tellimuste, tööhõive, sisendhindade ja müügihindade kohta. Euroala liitindeks arvutatakse tootmis- ja teenindussektorites korraldatud uuringute tule-muste ühendamise teel.

Euroopa Komisjoni uuringud: Euroopa Komisjoni nimel igas EL liikmesriigis korraldatud ühtlustatud ettevõtlus- ja tarbijauuringud. Taoliste uuringute käigus esitatakse küsimused adres-seeritakse tööstus-, ehitus-, jaekaubandus- ja teenindussektoris tegutsevate ettevõtete juhtidele, samuti tarbijatele. Igakuise uuringu põhjal arvutatakse liitnäitajad, mis koondavad ühte indikaatorisse (usaldusnäitaja) mitmele erinevale küsimusele antud vastused.

Eurosüsteem: keskpangandussüsteem, mis koosneb Euroopa Keskpangast ja nende ELi liikmes-riikide keskpankadest, kes on euro juba kasutusele võtnud.

Fikseeritud intressimääraga oksjon: pakkumismenetlus, kus intressimäär on keskpanga poolt ette antud ning osalevad vastaspoolel pakuvad rahasummat, millega nad soovivad sooritada tehingut fikseeritud intressimäär juures.

Finantskonto: maksebilansi konto, mis hõlmab kõiki tehinguid otse- ja portfelliinvesteeringute, tuletisinstrumentide, muude investeeringute ja reservvaradega residentide ja mitteresidentide vahel.

Hinnastabiilsus: hinnastabiilsuse säilitamine on eurosüsteemi põhieesmärk. EKP nõukogu peab hinnastabiilsuseks ühtlustatud tarbijahinnaindeksi alla 2% suurust kasvu. EKP nõukogu on üht-lasi selgelt väljendanud, et hinnastabiilsuse tagamiseks on tema eesmärgiks hoida inflatsiooni-määrad keskpikas perspektiivis madalamal kui 2%, kuid mitte oluliselt alla selle.

Hoiustamise püsivõimalus: eurosüsteemi püsivõimalus, mida vastaspoolel võivad kasutada üleõhoiustamiseks riigi keskpangas ning mille eest makstakse eelnevalt kindlaks määratud int-ressi.

Hüvitis töötaja kohta: hüvitis määratletakse tööandjalt töövõtjale makstava rahalise või mitte-rahalise kogutasuna. Hüvitis sisaldab brutopalka, samuti preemiaid, ületunnitöö tasusid ja töötaja sotsiaalkindlustusmaksid. Hüvitis töötaja kohta määratletakse koguhüvitise ja töötajate kogu-arvu suhtena.

Inflatsioon: üldise hinnataseme, s.t tarbijahinnaindeksi tõus.

Inflatsiooniga indekseeritud valitsuse võlakirjad: valitsussektori poolt emiteeritud võlakirjad, mille intressimaksed ja põhisumma on seotud kindla tarbijahinnaindeksiga.

Jooksevkonto: maksebilansi konto, mis hõlmab kõiki kaupade, teenuste ja tuludega seotud tehinguid ning jooksevülekandeid residentide ja mitteresidentide vahel.

Kapitalikonto: maksebilansi konto, mis hõlmab kõiki kapitali ülekandeid ja tootmata mittefinantsvarade soetamis- ja realiseerimistehinguid residentide ja mitteresidentide vahel.

Keskkurs: vahetuskursimehhanismi ERM 2 iga liikmesriigi vääringu vahetuskurs euro suhtes, millega määratletakse ERM2 kõikumispiirid.

Kohustusliku reservi nõue: minimaalne reserv, mida krediidasutus on kohustatud eurosüsteemis hoidma. Nõude täitmist kontrollitakse keskmise päevasaldo alusel umbes ühekuise hoidmisperioodi vältel.

Kollektiivlepinguga määratud palkade indeks: mõõdab kollektiivselt peetud läbirääkimiste otsesest tulemust põhipalga (s.t palk ilma lisatasude ja preemiateta) alusel euroala tasandil. See viitab kuupalkade eeldatavale keskmisele muutusele.

Laenamise püsivõimalus: püsivõimalus, mida vastaspoolled võivad eurosüsteemis kasutada üleõlaenu saamiseks liikmesriigi keskpangast eelnevalt kindlaks määratud intressimääraga ja kõlblike varade vastu.

Laenuvajadus (valitsussektor): valitsussektori netovõla võtmine.

M1: kitsas rahaagregaat, mis koosneb käibel olevast sularahast ning üleõhoiustest rahaloomeasutustes ja keskvalitsuses (nt postkontoris või riigikassas).

M2: laiem rahaagregaat, mis koosneb M1st, kuni kolmekuulise etteteatamistähtajaga lõpetatavatest hoiustest (s.t lühiajalised säästuhoiused) ning kuni kaheaastase tähtajaga hoiustest (ehk lühiajalistest tähtajalistest hoiustest) rahaloomeasutustes ja keskvalitsuses.

M3: lai rahaagregaat, mis koosneb M2st ja sellistest turukõlblikest instrumentidest nagu repotehingud, rahaturufondide osakud ning rahaloomeasutuste poolt emiteeritud kuni kaheaastase tähtajaga võlakirjad.

Mahakandmine: rahaloomeasutuse bilansis dokumenteeritud laenu kustutamine, kui leitakse, et mitte mingit osa laenusummast ei ole võimalik tagasi saada.

Maksebilanss: statistiline aruanne, milles liidetakse ühes riigis teatud perioodi jooksul sooritatud majandustehingud ülejäänud maailma omale.

Muud investeeringud: maksebilansi ja rahvusvahelise investimispositsiooni kirje, mis hõlmab mitteresidentide finantstehinguid või -positsioone seoses kaubanduskrediidi, hoiuste ja laenude ning teiste debitoorsete/kreditoorsete võlgnevustega.

Muutuva intressimääraga oksjon: pakkumismenetlus, kus vastaspoolled pakuvad nii rahasummat kui ka intressimäära, millega nad soovivad keskpangaga tehingut sooritada.

Omandiväärtpaberid: väärtpaberid, mis esindavad osalust ettevõttes. Omandiväärtpaberid kujutavad endast väärtpaberibörsidel kaubeldavaid aktsiaid (noteeritud aktsiad), mittenoteeritavaid aktsiaid ja muid aktsia- ja osakapitali vorme. Omandiväärtpaberid toodavad tavaliselt tulu dividendide näol.

Ostujõu pariteet: vahetuskurss, millega üks valuuta arvestatakse ümber teise valuutasse selleks, et ühtlustada kahe valuuta ostujõud. Selleks kõrvaldatakse asjaomastes riikides kehtivate hinnatasemete erinevused. Lihtsaimal kujul näitab ostujõu pariteet ühe ja sama kauba või teenuse hindade suhet erinevate riikide omavääringus.

Otseinvesteering: piiriülene investeering, mille eesmärk on omandada teises riigis residentses ettevõttes püsiv osalus (praktikas omandatakse omandiõiguste teostamiseks tavaliselt vähemalt 10% lihtaktsiastest/-osadest või hääleõiguslikest aktsiastest/osadest). Otseinvesteeringutena käsitletakse ka investeeringuid aktsiakapitali, reinvesteeritud tulu ning muid ettevõtete vahelisi rahapaigutusi. Otseinvesteeringute kontol kajastatakse euroala residentide poolt välismaal omandatud netovarasid („välismaine otseinvesteering”) ning mitteresidentide poolt omandatud euroala netovarasid („euroala otseinvesteering”).

Pakkumisintressi alammäär: intressimäärade alampiir, millega osapooled võivad esitada pakkumisi muutuva intressimääraga pakkumismenetlustes.

Pankade laenutegevuse uuringud: alates 2003. aasta jaanuarist eurosüsteemi poolt kord kvartalis korraldatav uuring, mis käsitleb laenupoliitikat. Kvalitatiivse uuringu käigus esitatakse eelnevalt kindlaks määratud euroala pankadest koosnevale valimigrupile küsimusi ettevõtete ja kodumajapidamiste laenunõuete, laenutingimuste ja laenunõudluse arengu kohta.

Pikemaajaline refinantseerimisoperatsioon: eurosüsteemi poolt pöördtehingute vormis sooritatud regulaarne avaturuoperatsioon. Operatsioonid sooritatakse kuiste standardpakkumistena ning nende tähtaeg on tavaliselt kolm kuud.

Portfelliinvesteering: euroala residentide poolt omandatud väärtpaberid (netotehingute ja/või -positsioonidena), mis on emiteeritud euroalaväliste residentide poolt („varad”); ja euroala mitteresidentide poolt omandatud väärtpaberid (netotehingute ja/või -positsioonidena), mis on emiteeritud euroala residentide poolt („kohustused”). Sisaldab omandiväärtpabereid ja võlaväärtpabereid (võlakirju ja rahaturuinstrumente). Tehinguid kajastatakse tegelikust makstud või saadud hinnas, millest on maha arvatud komisjonitasud ja muud kulud. Portfelliinvesteeringuna käsitlemiseks peab osalus ettevõttes võrduma vähem kui 10%ga hääleõiguslikest lihtaktsiastest.

Põhiline refinantseerimisoperatsioon: eurosüsteemi poolt pöördtehingute vormis sooritatud regulaarne avaturuoperatsioon. Operatsioonid sooritatakse nädalaste standardpakkumistena ning nende tähtaeg on tavaliselt üks nädal.

Rahaagregaadi M3 kasvu kontrollväärtus: M3 aastase kasvu määr keskmise tähtaja vältel, mis vastab hindade stabiilsuse säilitamise põhimõttele. Hetkel on M3 aastase kasvu kontrollväärtuseks 4,5%.

Rahaloomeasutuse laen euroala residentidele: koosneb rahaloomeasutuse laenudest euroala residentidest mitterahaloomeasutustele (sealhulgas valitsus- ja erasektorile) ning rahaloomeasutuse käes olevatest euroala residentidest mitterahaloomeasutuste poolt emiteeritud väärtpaberitest (aktsiad/osakud, muud omandiväärtpaberid ja võlakirjad).

Rahaloomeasutuse netovälisvarad: euroala rahaloomeasutuste välisvarad (näiteks kuld, välisvaluuta pangatähed ja mündid, euroalaväliste residentide poolt emiteeritud väärtpaberid ning euroalavälistele residentidele antud laenud), millest on maha arvatud euroala rahaloomeasutuste väliskohustused (näiteks euroalaväliste residentide hoiused ja repotehingud ning nendele kuuluvad rahaturufondide aktsiad/osakud ning rahaloomeasutuste poolt emiteeritud võlakirjad tähtajaga kuni kaks aastat).

Rahaloomeasutuse pikemaajalised finantskohustused: koosnevad enam kui kahe aasta pikkest tähtajalistest hoiustest, enam kui kolmekuulise etteteatamisega lõpetatavatest hoiustest, euroala rahaloomeasutuste poolt emiteeritud enam kui kaheaastase lepingulise tähtajaga võlakirjadest ning euroala rahaloomeasutuste omakapitalist.

Rahaloomeasutused: finantsasutused, mis moodustavad euroala rahaloomesektori. Need hõlmavad eurosüsteemi, (ühenduse õiguse raames defineeritud) residentidest krediidasutusi ja kõiki teisi asutusi, mille tegevusalaks on hoiuste ja/või hoiuste taoliste asendajate kogumine isikutelt, kes ei ole rahaloomeasutused, ning enda arvel (vähemalt majanduslikus mõttes) laenude andmine ja/või investeerimine väärtpaperitesse. Viimane grupp koosneb peamiselt rahaturufondidest.

Rahaloomeasutuste intressimäärad: intressimäärad, mida residentidest krediidasutused ja teised rahaloomeasutused (v.a keskpangad ja rahaturufondid) kohaldavad eurohoiustele ja -laenudele võrreldes euroala residentidest kodumajapidamiste ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtetega.

Rahaloomeasutuste sektori konsolideeritud bilanss: bilanss, mille saamiseks elimineeritakse rahaloomeasutuste omavahelised positsioonid (nt rahaloomeasutuste omavahelised laenud ja hoiused) rahaloomeasutuste koondbilansist. Bilansis esitatakse statistiline teave rahaloomeasutuste sektori varade ja kohustuste kohta võrreldes sellesse sektorisse mittekuuluvate euroala residentidega (s.t valitsussektor ja muud euroala residendid) ning euroalaväliste residentidega. See on rahaagregaatide arutamisel peamiseks statistiliseks allikaks ning M3e vastaskirjete regulaarse analüüsi aluseks.

Rahvusvaheline investeerimispositsioon: rahvamajanduse rahuldamata netofinantsnõuded (või täitmata finantskohustused) välismaailma vastu, esitatuna nende sisu järgi.

Rahvusvahelised reservid: välisvarad, mis on rahandusasutustele kergesti kättesaadavad ja nende kontrolli all, et otseselt finantseerida maksebilansi tasakaalustamatust või reguleerida selle ulatust valuutaturgudele sekkumise kaudu. Euroala rahvusvahelised reservid koosnevad mitteeurodes nomineeritud nõuetest euroalaväliste residentide vastu, kullast, Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikutest ja eurosüsteemi poolt Rahvusvahelises Valuutafondis hoitavast reservijäägist.

Sisemajanduse koguprodukt (SKP): tootmistegevuse lõpptulem. See vastab toodetud kaupadele ja teenustele miinus vahetarbimine ning pluss toodetelt ja impordilt tasutavad netomaksud. SKP jaotuse võib esitada toodangu, kulutuste või sissetulekukomponentide lõikes. Peamised kuuartiklid, mille baasil SKPd arvutatakse, on kodumajapidamiste tarbimiskulutused, valitsussektori lõpptarbimiskulutused, kapitali kogumahutus põhivarasse, varude muutus ning kaupade ja teenuste eksport ja import (sealhulgas euroalasisene kaubavahetus).

Survey of Professional Forecasters (kutseliste prognoosijate küsitlus): EKP poolt alates 1999. aastast korraldatav kvartaalne küsitlus, mille eesmärgiks on koguda ELis asuvate finants- ja mittefinantsorganisatsioonide ekspertidelt makromajanduslikke prognoose euroala inflatsiooni, SKP reaalkasvu ja töötuse kohta.

Tulukõver: graafik, mis kirjeldab ühesuguse krediidiriski, kuid erineva tähtajaga võlakirjade intressimäära ehk kasviku ja järelejäanud tähtaja vahelist seost kindlaksmääratud ajahetkel. Tulukõvera kalde määrab intressimäärade või kasviku erinevus kahe valitud tähtaja osas.

Tööjõu erikulud: kogu tööjõukulu toodanguühiku kohta, mis arvutatakse välja töötajate koguhüvitise suhtena euroala riikide sisemajanduse koguprodukti püsivhindades.

Tööjõud: töötavate inimeste ja töötute arvu summa.

Tööjõukuluindeks: mõõdab tööjõukulusid iga tegelikult töötatud tunni kohta. See hõlmab brutopalkasid (ning kõikvõimalikke preemiaid ja lisatasusid), tööandja poolt tasutavaid sotsiaalkindlustusmaksid ning muid tööjõuga seotud kulusid (näiteks koolituskulud, värbamiskulud ning palgamaksud), millest on maha arvatud riigitoetused. Tunnikulud saadakse kõigi töötajatega seotud eelnimetatud tööjõukulude kogusumma jagamisel nende poolt töötatud tundide koguarvuga (sealhulgas ületunnid).

Tööstustoodang: tööstusettevõtte poolt loodud lisandväärtus püsihindades.

Tööstustoodangu tootjahinnad: tööstusettevõtete (v.a ehitusettevõtete) poolt euroala riikide turgudel müüdud kõikide kaupade (v.a importkaupade) hinnad tehase värvavas (mis ei sisalda transpordihinda).

Tööviljakus: toodang etteantud tööjõusisendi kohta. Seda saab mõõta mitut moodi, kuid harilikult tehakse seda järgmiselt: püsivhindade alusel arvatud SKP jagatakse kas tööga hõivatute või töötundide koguarvuga.

Vabad töökohad: uute loodud töökohtade, vabade töökohtade ning peatselt vabanevate töökohtade (mille täitmiseks on tööandja hiljuti rakendanud aktiivseid abinõusid) üldnimetus.

Valitsussektor: ESA 95s määratletud sektor, kuhu kuuluvad residendist isikud, kes tegelevad peamiselt individuaalseks ja kollektiivseks tarbimiseks mõeldud turuväliste kaupade tootmise ja teenuste osutamisega ja/või riikliku tulu ja hüvede ümberjaotamisega. Valitsussektor hõlmab ka keskvalitsust, piirkondlikke valitsusi ja kohalikke omavalitsusi ning sotsiaalkindlustusfonde. Valitsussektorisse ei kuulu avaliku sektori omandis olevad äritegevust arendavad üksused, näiteks riigiettevõtted.

Võla suhe SKPsse (valitsussektor): valitsussektori võla suhe SKPsse jooksvates turuhindades. Selle kohta kehtib üks rahandusliku stabiilsuse kriteeriumidest, mis on sätestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 104 lõikes 2, et teha kindlaks ülemäärase eelarve puudujäägi olemasolu.

Võlakiri: emitendi (laenuvõtja) lubadus teha võlakirja omanikule (laenuandja) kindlaksmääratud kuupäeva(de)l tulevikus üks või enam makseid. Tavaliselt hõlmab võlakiri kindlaksmääratud intressimäära (kupong) ja/või seda müüakse diskonteerituna ehk madalama hinnaga kui emitendi poolt makstav hind tagasiostu tähtajal. Võlakirjad, mida emiteeritakse algse tagasiostu tähtajaga enam kui üks aasta, loetakse pikaajalisteks võlakirjadeks.

Võlakohustused (finantskontod): hõlmavad laene, hoiustega seotud võlakohustusi, emiteeritud võlakirju ning kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete pensionifondi reserve (mis tulenevad tööandja otsesest pensionikohustusest oma töötajate ees), hinnatuna turuväärtuses perioodi lõpus. Kuigi võlakohustused ei sisalda kvartaalsetes finantskontodes andmete piiratud kättesaadavuse tõttu kaupu ja mittefinantsteenuseid pakkuvate ettevõtete (näiteks ettevõtete vahelised laenud) ning euroalaväliste pankade poolt antud laene, on need komponendid olemas aastastes finantskontodes.

Võlg (valitsussektor): valitsussektori brutovõlg nominaalväärtuses aasta lõpu seisuga konsolideerituna valitsussektori asutuste siseselt ja vahel.

Väliskaubandus: kaubaeksport ja -import euroalaväliste riikidega; seda mõõdetakse käibe põhjal ning mahu ja ühikuhinna indeksitena. Väliskaubandusstatistika pole otseselt võrreldav

rahvamajanduse arvepidamises kajastatud ekspordi ja impordiga, sest viimane hõlmab nii euroalasisesid kui ka -väliseid tehinguid ning ühendab kaubad ja teenused. Samuti ei ole see täielikult võrreldav kaubanimetustega maksebilansi statistikas. Peale meetodiliste kohanduste seisneb peamine erinevus selles, et väliskaubandusstatistikas sisalduvad impordi registreerimisel ka kindlustus- ja veoteenused, samas kui maksebilansi statistika registreerimisel kaubanimetustes hõlmatakse FOB-hinnad.

Ühtlustatud tarbijahinnaindeks (ÜTHI): tarbijahindade mõõtühik, mille koostab Eurostat ja mis ühtlustatakse kõigi ELi liikmesriikide jaoks.

ISSN 1561-0136

9 771561 013006